คู่มือ
ปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ และผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น

กลุ่มที่ 1 กฎหมายจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มที่ 2 กฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะ
กลุ่มที่ 3 กฎหมายว่าด้วยงบประมาณ การเงิน การคลัง การเบิกจ่าย และทรัพย์สิน
✓ **กลุ่มที่ 4 กฎหมายว่าด้วยรายได้และภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**
กลุ่มที่ 5 กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคล สิทธิประโยชน์ และบำเหน็จบำนาญ
กลุ่มที่ 6 กฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มที่ 7 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มที่ 8 กฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ

กลุ่ม 4 เล่มที่ 3/5

คำนำ

ที่เรียกว่า **“คู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น”** อันเนื่องมาจากบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ **“ท้องถิ่นอำเภอ”** ตามการจัดระเบียบโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินและโครงสร้างการปกครองบังคับบัญชา ตำแหน่งท้องถิ่นอำเภอ มี ๒ สถานะ กล่าวคือ **สถานะที่หนึ่ง** เป็นผู้แทนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอ มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษาแนะนำและกำกับดูแลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ **สถานะที่สอง** เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล และกำกับดูแลเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้นายอำเภอปฏิบัติการแทน ตำแหน่งท้องถิ่นอำเภอจึงเป็นกลไกสำคัญของราชการในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดทำบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้รวบรวมกฎหมาย พระราชบัญญัติ อนุบัญญัติ แนวทางปฏิบัติ การตอบข้อหารือ ความเห็นทางกฎหมาย และคำพิพากษาของศาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของท้องถิ่นอำเภอ โดยจัดเนื้อหาออกเป็นกลุ่มและหมวดหมู่ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้อ้างอิง จัดทำเป็น **“คู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น”** ขึ้น จำนวน ๘ กลุ่มเนื้อหา ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กฎหมายจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มที่ ๒ กฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะ
กลุ่มที่ ๓ กฎหมายว่าด้วยงบประมาณ การเงิน การคลัง การเบิกจ่าย และทรัพย์สิน
กลุ่มที่ ๔ กฎหมายว่าด้วยรายได้และภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มที่ ๕ กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคล สิทธิประโยชน์ และบำเหน็จบำนาญ
กลุ่มที่ ๖ กฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มที่ ๗ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มที่ ๘ กฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือที่จัดทำขึ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ บุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้กำกับดูแล ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น ตลอดถึงหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับราชการส่วนท้องถิ่น สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น ประโยชน์ส่วนรวม และประโยชน์ของประเทศอย่างแท้จริง ต่อไป

(นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กระผมภูมิใจที่ได้รับแต่งตั้งเป็น
"ประธานคณะทำงานคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ"
ของคณะทำงานและผู้ช่วยคณะทำงานทุกท่านตาม
คำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ปรากฏท้าย
แนบสิ่งนี้ ที่ได้ช่วยกันเรียบเรียงและเอาใจใส่เป็น
รายละเอียดของเนื้อหา ตนออกมาเป็น 8 กลุ่มเนื้อหา
อันเป็นสาระข้อมูล ความรู้และกฎหมายที่
สำนักส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี
อีกทั้งเป็นฐานข้อมูลทางกฎหมายสำหรับการพัฒนางาน
ในหน้าที่ของกรมฯ ต่อไป

(นายมนัส สุวรรณรินทร์)
ผต.สถ.
ประธานคณะทำงานฯ
๓ เม.ย. ๒๕๖๕

คณะที่ปรึกษา

๑) นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๒) นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๓) นายสุรพล เจริญภูมิ	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๔) นายธนนท์ พรรพีภาส	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๕) นายประเสริฐ สุภัครพงษ์กุล	ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น

คณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ และผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น

๑) นายมนัส สุวรรณรินทร์	ผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	ประธานคณะทำงาน
๒) นายสุวิชชา เพ็งไพบูลย์	ผู้อำนวยการกองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น	คณะทำงาน
๓) นางพุทธิพร พลอยผักแว่น	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการคลังท้องถิ่น	คณะทำงาน
๔) พันจ่าเอก สาคร สิทธิศักดิ์	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น	คณะทำงาน
๕) นายเศรษฐพงศ์ แหล่งสท้าน	ผู้แทนผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่	คณะทำงาน
๖) นายบุญประสงค์ นวลสายย์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น	คณะทำงาน
		คณะทำงาน
๗) นายพลวัฒน์ การุญภาสกร	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น	คณะทำงาน
๘) นางชบาไพร ชุนถนอม	ผู้อำนวยการกองคลัง	คณะทำงาน
๙) นางประอรรัตน์ กาญจน์ธนภัทร	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน	คณะทำงาน
๑๐) นางสาวปรียาภัทร์ จันทร์ทิพย์	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น	คณะทำงาน
๑๑) นายธีร์ พัฒนากูล	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น	คณะทำงาน
๑๒) นายพสิษฐ์ เกิดขวัญ	เลขานุการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะทำงาน
๑๓) นางสาวพรพิชชา พานแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาระบบการตรวจสอบรักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น	คณะทำงาน
๑๔) นางสาวกวิตา วาจากิจ	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	คณะทำงาน
๑๕) นายพีรพงศ์ ทองคำ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑	เลขานุการและคณะทำงาน
๑๖) นายสุภิชา จำปาจ้อย	นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑	ผู้ช่วยเลขานุการและคณะทำงาน
๑๗) นางสาวอานีรา ยูโซะ	นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑	ผู้ช่วยเลขานุการและคณะทำงาน

กลุ่มที่ ๔ (เล่ม ๓/๕)
กฎหมายว่าด้วยรายได้และภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สารบัญ

หน้า

หมวดที่ ๙ รายได้ตามกฎหมายอื่น

๑. ประมวลกฎหมายที่ดิน

๑.๑ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ ๑

๑.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ๕๔

๑.๓ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ๖๕

๑.๔ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๗ (พ.ศ. ๒๕๕๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ๖๘

๑.๕ กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์สำหรับการแปลงสภาพกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ไปเป็นกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ๗๑

๒. กฎหมายว่าด้วยทรัพย์อิงสิทธิ์

๒.๑ พระราชบัญญัติทรัพย์อิงสิทธิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ๗๓

๒.๒ กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์อิงสิทธิ พ.ศ. ๒๕๖๓ ๗๙

๓. กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง

๓.๑ พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ ๘๒

๓.๒ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ ๘๕

๓.๓ กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ ๘๘

๔. กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

๔.๑ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ๙๐

๔.๒ กฎกระทรวงการแบ่งเงินค่าบริการและเงินค่าตอบแทนในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ให้แก่เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๖๕ ๑๐๙

๔.๓ กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตดำเนินการในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ๑๑๒

๕. กฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต

๕.๑ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ ๑๒๒

หน้า

๕.๒ พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ ๑๘๑

๕.๓ พระราชกฤษฎีกากำหนดประเภทสินค้าตามพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ ๑๘๓

๕.๔ กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ ๑๘๖

๖. พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ ๑๙๔

๗. พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ๒๑๓

๘. กฎหมายว่าด้วยแร่

๘.๑ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ๒๖๗

๘.๒ กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๖๑ ๓๒๔

๘.๓ กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยแร่ พ.ศ. ๒๕๖๑ ๓๓๑

๘.๔ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐกรณีการขออาชญาบัตรพิเศษ การขอประทานบัตร และวิธีการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๑ ๓๔๐

๙. กฎหมายว่าด้วยป่าไม้

๙.๑ พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ ๓๔๘

๙.๒ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้ามตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๑ ๓๙๒

๙.๓ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงของป่าหวงห้ามตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๑ ๔๐๗

๑๐. กฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน

๑๐.๑ พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ๔๑๑

๑๐.๒ กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๖ ๔๒๕

๑๑. กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

๑๑.๑ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘ ๔๒๗

๑๑.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ๔๗๑

๑๑.๓ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามตวามในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ๔๗๔

หน้า

๑๒. กฎหมายว่าด้วยโรงงาน

๑๒.๑ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ **๔๗๖**

๑๒.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ **๔๙๔**

๑๒.๓ กฎกระทรวงกำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓ **๕๐๐**

คิวอาร์โค้ด (QR Code)

สื่อการเรียนรู้ (ถ้ามี)

พระราชบัญญัติ

ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน

พ.ศ. ๒๔๙๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๗

เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรที่จะประกาศใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗”

มาตรา ๒[1] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ประมวลกฎหมายที่ดินตามที่ตราไว้ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๗ เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ตั้งแต่วันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติออกตราจองชั่วคราว ซึ่งประกาศเปลี่ยนนามพระราชบัญญัติ เมื่อรัตนโกสินทรศก ๑๒๔ เป็นพระราชบัญญัติออกโฉนดตราจอง

(๒) พระราชบัญญัติการออกโฉนดที่ดิน รัตนโกสินทรศก ๑๒๗

(๓) พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน ฉบับที่ ๒

(๔) พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน ฉบับที่ ๓

(๕) พระราชบัญญัติแก้ไขความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. ๑๒๗

(๖) พระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๔๗๘

(๗) พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๔๗๙

(๘) พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๗๙

(๙) พระราชบัญญัติควบคุมการได้มาซึ่งที่ดินโดยห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัดเพื่อค้ากำไร พุทธศักราช ๒๔๘๕

(๑๐) พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๗) พุทธศักราช ๒๔๘๖

(๑๑) พระราชบัญญัติว่าด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๘๖

(๑๒) พระราชบัญญัติว่าด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๒

(๑๓) พระราชบัญญัติที่ดินในส่วนที่เกี่ยวกับคนต่างด้าว พุทธศักราช ๒๔๘๖

(๑๔) พระราชบัญญัติที่ดินในส่วนที่เกี่ยวกับคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๓ และ

(๑๕) บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายที่ดิน หรือซึ่งแย้งหรือขัดต่อบทแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๕ ให้ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน แจ้งการครอบครองที่ดินต่อนายอำเภอท้องที่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

วรรคสอง[2] (ยกเลิก)

การแจ้งการครอบครองตามความในมาตรานี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งแต่ประการใด

มาตรา ๖ บุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่โดยชอบด้วยกฎหมายก่อนวันที่พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๗๙ ใช้บังคับ และผู้รับโอนที่ดินดังกล่าว ให้มีสิทธิขอรับโฉนดที่ดินตามบทแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน สำหรับบุคคลที่ครอบครองที่ดินตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๗๙ ใช้บังคับเป็นต้นมา และก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ถ้าไม่ดำเนินการให้ชอบด้วยกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น การออกโฉนดที่ดินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง และให้พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๗๙ คงใช้บังคับต่อไป

มาตรา ๗ ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้จับจองไว้แล้วตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๗๙ และยังมิได้รับคำรับรองว่า ได้ทำประโยชน์แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าผู้ได้รับอนุญาตยังมีสิทธิที่จะมาขอคำรับรองจากนายอำเภอได้จนกว่าจะครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับจากวันสิ้นสุดเวลาแห่งการจับจองตามพระราชบัญญัติดังกล่าว

ในกรณีระยะเวลาแห่งการจับจองดังกล่าวในวรรคแรกสิ้นสุดลง ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ หากปรากฏว่าการทำประโยชน์จากที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้จับจองอยู่ในสภาพที่จะพึงขอคำรับรองว่า ได้ทำประโยชน์ดังกล่าวแล้วได้ ให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอเพื่อขอคำรับรองเสียภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าที่ดินนั้นปลอดจากการจับจองเว้นแต่นายอำเภอได้มีคำสั่งผ่อนผันให้เป็นการเฉพาะราย

มาตรา ๘ การพิจารณาว่าที่ดินได้ทำประโยชน์แล้วหรือไม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้จับจอง แต่ยังไม่ได้รับคำรับรองจากนายอำเภอว่าได้ทำประโยชน์แล้ว ผู้ได้รับอนุญาตจะโอนไปไม่ได้เว้นแต่จะตกทอดโดยทางมรดก

มาตรา ๙ ที่ดินที่ได้รับคำรับรองจากนายอำเภอว่า ได้ทำประโยชน์แล้ว ให้โอนกันได้

มาตรา ๑๐ ที่ดินซึ่งได้หวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๔๗๘ หรือตามกฎหมายอื่นอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ให้คงเป็นที่หวงห้ามต่อไป

มาตรา ๑๑ ในเขตท้องที่ซึ่งได้ออกโฉนดตราจองและตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ให้คงใช้บทกฎหมายว่าด้วยการนั้นเฉพาะในส่วนที่บัญญัติถึงวิธีการรังวัดและการออกหนังสือสำคัญดังกล่าวข้างต้นต่อไปจนกว่าจะได้ออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว

มาตรา ๑๒ บุคคลใดจะได้มาซึ่งที่ดินโดยมีสัญญาจะซื้อจะขาย หรือสัญญาเช่าซื้อซึ่งได้กระทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าได้จดแจ้งสัญญานั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อได้มีการซื้อขายไปตามสัญญาเช่นว่านั้น ให้ถือเสมือนว่าผู้ซื้อหรือผู้เช่าซื้อมีสิทธิในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ

มาตรา ๑๓ บุคคลใดได้ขายฝากที่ดินไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าได้ทำการไถ่ถอนที่ดินนั้น เมื่อประมวลกฎหมายที่ดินได้ใช้บังคับแล้ว ให้ถือเสมือนว่าผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ

มาตรา ๑๔ บุคคลใดได้ดำเนินการขอจับจองที่ดินไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่ยังไม่ได้รับอนุญาต ให้นายอำเภอมีอำนาจดำเนินการตามนัยแห่งพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๗๙ ต่อไปจนถึงที่สุดได้

มาตรา ๑๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และตามประมวลกฎหมายที่ดิน และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานที่ดินและพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และประมวลกฎหมายที่ดิน

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ประมวลกฎหมายที่ดิน

หมวด ๑

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย

“สิทธิในที่ดิน” หมายความว่า กรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงสิทธิครอบครองด้วย

“ใบจอง” หมายความว่า หนังสือแสดงการยอมให้เข้าครอบครองที่ดินชั่วคราว

“หนังสือรับรองการทำประโยชน์” หมายความว่า หนังสือคำรับรองจากพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว

“ใบไต่สวน” หมายความว่า หนังสือแสดงการสอบสวนเพื่อออกโฉนดที่ดิน และให้หมายความรวมถึงใบนำด้วย

“โฉนดที่ดิน” หมายความว่า หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และให้หมายความรวมถึงโฉนดแผนที่ โฉนดตราจอง และตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว”

“การรังวัด” หมายความว่า การรังวัดปักเขต และทำเขต จด หรือคำนวณการรังวัด เพื่อให้ทราบที่ตั้งแนวเขตที่ดิน หรือทราบที่ตั้งและเนื้อที่ของที่ดิน

“การค้าที่ดิน”[3] (ยกเลิก)

“ทบวงการเมือง”[4] หมายความว่า

(๑) ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) หน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ

“คณะกรรมการ”[5] หมายความว่า คณะกรรมการจัดที่ดิน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้ และพนักงานอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมที่ดิน

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน และตามประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๒ ที่ดินซึ่งมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ถือว่าเป็นของรัฐ

มาตรา ๓ บุคคลย่อมมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ในกรณีต่อไปนี้

(๑) ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามบทกฎหมายก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ หรือได้มาซึ่งโฉนดที่ดินตามบทแห่งประมวลกฎหมายนี้

(๒) ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ บุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิครอบครองในที่ดินก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ ให้มีสิทธิครอบครองสืบไปและให้คุ้มครองตลอดถึงผู้รับโอนด้วย

มาตรา ๔ ทวิ[6] นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ การโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินซึ่งมีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๕ ผู้ใดมีความประสงค์เวนคืนสิทธิในที่ดินให้แก่รัฐ ให้ยื่นคำขอเวนคืนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑

มาตรา ๖[7] นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ บุคคลใดมีสิทธิในที่ดินตามโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หากบุคคลนั้นทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน หรือปล่อยที่ดินให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า เกินกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน เกินสิบปีติดต่อกัน

(๒) สำหรับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เกินห้าปีติดต่อกัน

ให้ถือว่าเจตนาสละสิทธิในที่ดินเฉพาะส่วนที่ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ หรือที่ปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า เมื่ออธิบดีได้ยื่นคำร้องต่อศาล และศาลได้สั่งเพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าว ให้ที่ดินนั้นตกเป็นของรัฐเพื่อดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้ต่อไป

มาตรา ๗[8] (ยกเลิก)

มาตรา ๘[9] บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษา และดำเนินการคุ้มครองป้องกันได้ตามควรแก่กรณี อำนาจหน้าที่ดังว่านี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ใช้ก็ได้

ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือเป็นที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองอาจ ถูกถอนสภาพหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นหรือนำไปจัดเพื่อประชาชนได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ถ้าทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนจัดหาที่ดินมาให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทนแล้ว การถอนสภาพหรือโอนให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ แต่ถ้าพลเมืองได้เลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือที่ดินนั้นได้เปลี่ยนสภาพไปจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และมิได้ตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใดตามอำนาจกฎหมายอื่นแล้ว การถอนสภาพให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

(๒) ที่ดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองใด ถ้าทบวงการเมืองนั้นเลิกใช้ หรือไม่ต้องการหวงห้ามหรือสงวนต่อไป เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพแล้ว คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ใช้หรือจัดหาประโยชน์ก็ได้ แต่ถ้าจะโอนต่อไปยังเอกชน ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ และถ้าจะนำไปจัดเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

การตราพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองให้มีแผนที่แสดงเขตที่ดินแนบท้ายพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย

มาตรา ๘ ทวิ[10] ที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครอง หรือที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันซึ่งได้ถอนสภาพตามมาตรา ๘ (๑) แล้ว รัฐมนตรีมีอำนาจที่จะจัดขึ้นทะเบียนเพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ก่อนที่จะจัดขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้มีการรังวัดทำแผนที่ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดท้องที่ประกาศการจัดขึ้นทะเบียนให้ราษฎรทราบมีกำหนดสามสิบวัน ประกาศให้ปิดในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดิน ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และในบริเวณที่ดินนั้น

การจัดขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้มีแผนที่แนบท้ายประกาศด้วย

มาตรา ๘ ตรี[11] ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน หรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ อธิบดีอาจจัดให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเพื่อแสดงเขตไว้เป็นหลักฐาน

แบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ที่ดินตามวรรคหนึ่งแปลงใดยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เขตของที่ดินดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักฐานของทางราชการ

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ ที่ดินของรัฐนั้นถ้ามิได้มีสิทธิครอบครอง หรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ห้ามมิให้บุคคลใด

(๑) เข้าไปยึดถือ ครอบครอง รวมตลอดถึงการก่อสร้างหรือเผาป่า

(๒) ทำด้วยประการใด ให้เป็นการทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด หรือที่ทราย ในบริเวณที่รัฐมนตรีประกาศหวงห้ามในราชกิจจานุเบกษา หรือ

(๓) ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน

มาตรา ๙/๑[12] ให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๙ เสียค่าตอบแทนเป็นรายปีให้แก่เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งที่ที่ดินที่ได้รับอนุญาตตั้งอยู่ ยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ ตามวิธีการและอัตราที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น แต่ต้องไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแบ่งค่าตอบแทนที่ได้รับตามวรรคหนึ่ง ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในอัตราร้อยละสี่สิบของค่าตอบแทนที่ได้รับภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ เพื่อเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้ค่าตอบแทนส่วนที่เหลือตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินที่ได้รับอนุญาตตั้งอยู่ ในกรณีที่ที่ดินดังกล่าวไม่ได้ตั้งอยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ค่าตอบแทนที่ได้รับตามวรรคหนึ่ง ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทั้งหมด

มาตรา ๑๐ ที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครองและมิใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดินอันราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันนั้น ให้อธิบดีมีอำนาจจัดหาผลประโยชน์ ในการจัดหาผลประโยชน์ ให้รวมถึงจัดทำให้ที่ดินใช้ประโยชน์ได้ ซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่า และให้เช่าซื้อ

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดหาผลประโยชน์ ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง แต่สำหรับการขาย การแลกเปลี่ยน และการให้เช่าซื้อที่ดินต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี

การดำเนินการจัดหาผลประโยชน์ตามความในมาตรานี้ ให้คำนึงถึงการที่จะสงวนที่ดินไว้ให้อนุชนรุ่นหลังด้วย

มาตรา ๑๑ การจัดหาผลประโยชน์ซึ่งที่ดินของรัฐตามนัยดังกล่าวมาในมาตราก่อนนี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้จัดหาผลประโยชน์สำหรับรัฐหรือบำรุงท้องถิ่นก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๒ ที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครอง รัฐมนตรีมีอำนาจให้สัมปทาน ให้ หรือให้ใช้ในระยะเวลาอันจำกัด ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติในมาตรานี้ไม่กระทบกระเทือนถึงกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้

มาตรา ๑๓ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามบทแห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งสำนักงานที่ดินจังหวัดขึ้น

จังหวัดใดมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งที่ทำการที่ดินมากกว่าหนึ่งแห่งให้รัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งสำนักงานที่ดินสาขาขึ้นโดยให้สังกัดอยู่ในสำนักงานที่ดินจังหวัด

การจัดตั้งสำนักงานที่ดินจังหวัดและสำนักงานที่ดินสาขาให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๒

การจัดที่ดินเพื่อประชาชน

มาตรา ๑๔[13] ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการจัดที่ดิน" ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการจัดการที่ดิน ด้านทรัพยากรดิน ด้านการปฏิรูปที่ดิน ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมาย ด้านเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ หรือด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวนไม่เกินเจ็ดคนเป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมที่ดินเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมที่ดินแต่งตั้งข้าราชการของกรมที่ดินจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๕[14] กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งมีกำหนดสี่ปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่ง คณะรัฐมนตรีจะแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอีกก็ได้

มาตรา ๑๖ นอกจากการออกจากตำแหน่งตามวาระตามความในมาตรา ๑๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ต้องจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่มีโทษชั้นลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๔) คณะรัฐมนตรีให้ออกจากตำแหน่ง

ในกรณีที่มีการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรานี้ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการแทน กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเข้าแทนนี้ย่อมอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๗ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งจึงเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๘ ในเมื่อประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการเลือกตั้งกันขึ้นเองเป็นประธาน

มาตรา ๑๙ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษานั้นให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

กรรมการคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีจำนวนเสียงลงคะแนนเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๐[15] ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมการจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายนี้รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางการจัดที่ดิน เพื่อให้ประชาชนมีที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและหาเลี้ยงชีพตามควรแก่อัตภาพและสอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

(๒) วางแผนการถือครองที่ดินในการจัดที่ดิน

(๓) สงวนหรือหวงห้ามที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครองเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน

(๔) กำหนดระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดที่ดิน การออกโฉนดที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือเพื่อกิจการอื่นตามประมวลกฎหมายนี้

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติมอบหมาย

ระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับประชาชน เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๒๑ ให้รัฐมนตรีดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ และมีอำนาจมอบหมายให้ทบวงการเมืองที่เกี่ยวข้องดำเนินการใด ๆ อันเกี่ยวกับการจัดที่ดินได้ และถ้าสามารถทำได้ ให้ทบวงการเมืองที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่ได้รับมอบอำนาจไปนั้นโดยไม่ชักช้า และเพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้เจ้าพนักงานของทบวงการเมืองเช่นว่านั้นมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายนี้

ในการมอบอำนาจให้ทบวงการเมืองดำเนินการตามความในวรรคก่อน รัฐมนตรีจะให้ทบวงการเมืองเช่นว่านั้นเบิกเงินในงบประมาณของกรมที่ดิน ไปใช้จ่ายตามรายการในงบประมาณแทนกรมที่ดินก็ได้

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่รัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดที่ดิน และให้ส่งเอกสารหลักฐานหรือสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ

(๒) เข้าไปยังสถานที่หรือที่ดินของทบวงการเมือง องค์การของรัฐหรือเอกชน เพื่อตรวจสอบเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดที่ดิน และให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง เรียกเอกสาร หลักฐาน หรือสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง จากบุคคลที่อยู่ในสถานที่หรือที่ดินเช่นว่านั้น มาตรวจพิจารณาได้ตามความจำเป็น ในการนี้บุคคลเช่นว่านั้นต้องให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

มาตรา ๒๓ ในการใช้อำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานของทบวงการเมืองซึ่งมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๒๑ ต้องมีบัตรประจำตัว และแสดงแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๔ ให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ตามความในประมวลกฎหมายนี้ เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายในกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา ๒๕[16] เพื่อประโยชน์ในการจัดที่ดินหรือการสำรวจความอุดมสมบูรณ์ของดิน คณะกรรมการจะจัดให้มีการสำรวจที่ดินก็ได้

เมื่อเป็นการสมควรจะสำรวจที่ดินในท้องที่ใด ให้คณะกรรมการประกาศท้องที่นั้นเป็นเขตสำรวจที่ดินในราชกิจจานุเบกษา และให้ปิดประกาศนั้น ณ ที่ว่าการอำเภอและบ้านกำนันในตำบลที่อยู่ในเขตสำรวจ ประกาศของคณะกรรมการดังกล่าวให้มีแผนที่ประเมินเขตที่ดินที่กำหนดให้เป็นเขตสำรวจที่ดินไว้ท้ายประกาศด้วย แผนที่ดังกล่าวนี้ให้ถือว่าเป็นส่วนแห่งประกาศ

มาตรา ๒๖ ภายในเขตสำรวจที่ดินตามความในมาตรา ๒๕ ให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินซึ่งอยู่ในเขตสำรวจที่ดิน มีหน้าที่

(๑) แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่ซึ่งที่ดินตั้งอยู่ภายในระยะเวลาที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีเช่นนี้จะจัดให้บุคคลอื่นแจ้งแทนก็ได้

(๒) นำหรือจัดให้บุคคลอื่นนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปชี้เขตที่ดินซึ่งตนมีสิทธิหรือครอบครองอยู่ ในเมื่อได้รับคำบอกกล่าวจากพนักงานเจ้าหน้าที่ล่วงหน้าเป็นเวลาอันสมควร

(๓) ลงชื่อรับรองการสำรวจที่ดินของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่เป็นจริง ในกรณีที่จัดให้บุคคลอื่นนำชี้เขตที่ดินให้บุคคลซึ่งนำชี้เขตที่ดินเป็นผู้ลงชื่อรับรองการสำรวจที่ดินแทน

มาตรา ๒๗ นอกจากที่ดินที่ส่วนราชการหรือองค์การของรัฐนำไปจัดตามกฎหมายอื่นแล้ว อธิบดีมีอำนาจจัดที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครองให้ราษฎรเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและทำมาหาเลี้ยงชีพได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งให้รวมถึงรายการ ดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) จำนวนที่ดินที่จะแบ่งให้ครอบครอง

(๒) หลักเกณฑ์สอบสวนคัดเลือกผู้เข้าครอบครอง

(๓) วิธีที่ผู้เข้าครอบครองพึงปฏิบัติ

(๔) หลักเกณฑ์การชดใช้ทุนที่ได้ลงไปในที่ดินนั้น และการเรียกค่าธรรมเนียมบางอย่าง

(๕) กิจการที่จำเป็นสำหรับการจัดแบ่งที่ดิน

ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขของคณะกรรมการ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๗ ทวิ[17] ในกรณีที่ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินหรือผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องจากบุคคลดังกล่าว ได้ยื่นคำร้องขอผ่อนผันการแจ้งการครอบครองตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับและผู้ว่าราชการจังหวัดยังไม่ได้มีคำสั่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการให้เสร็จสิ้นโดยไม่ชักช้า แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินนั้นที่จะใช้สิทธิตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๒๗ ตรี[18] เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ประกาศกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการสำรวจตามมาตรา ๕๘ วรรคสอง ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับโดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และมิได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ หรือผู้ซึ่งรอคำสั่งผ่อนผันจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๒๗ ทวิ แต่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินนั้นติดต่อมาจนถึงวันทำการสำรวจรังวัดหรือพิสูจน์สอบสวน ถ้าประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินนั้น ให้แจ้งการครอบครองที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ณ ที่ดินนั้นตั้งอยู่ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ ถ้ามิได้แจ้งการครอบครองภายในกำหนดเวลาดังกล่าว แต่ได้มานำหรือส่งตัวแทนมานำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนด ให้ถือว่ายังประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินนั้น

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย

มาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วรายงานคณะกรรมการ

ให้นำความในมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๙ ในการดำเนินการตามความในมาตรา ๒๗ ที่ดินที่ได้รับมาโดยบทแห่งประมวลกฎหมายนี้ตั้งอยู่ในท้องที่ใด ให้จัดให้บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่นั้นได้รับ ได้ซื้อ ได้แลกเปลี่ยน หรือได้เช่าซื้อก่อน ต่อเมื่อมีที่ดินเหลืออยู่ จึงให้จัดให้บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่อื่นได้รับ ได้ซื้อ ได้แลกเปลี่ยน หรือได้เช่าซื้อต่อไป

มาตรา ๓๐[19] เมื่อได้จัดให้บุคคลเข้าครอบครองในที่ดินรายใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบจองให้ไว้เป็นหลักฐานก่อน และเมื่อปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าบุคคลที่ได้จัดให้เข้าครอบครองที่ดินได้ทำประโยชน์ในที่ดิน และทั้งได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยครบถ้วนแล้ว ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้โดยเร็ว

มาตรา ๓๑[20] โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ได้ออกสืบเนื่องมาจากใบจองตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินดังกล่าวโอนที่ดินนั้นให้แก่ผู้อื่นในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเป็นกรณีที่ได้ออกใบจองในหรือหลังวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ห้ามโอนภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันได้รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์

(๒) ถ้าเป็นกรณีที่ได้ออกใบจองก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เฉพาะที่รัฐให้การช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ เนื่องจากการจัดที่ดิน ห้ามโอนภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันได้รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ที่ดินนั้นตกทอดทางมรดกหรือโอนให้แก่ทบวงการเมือง องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือโอนให้แก่สหกรณ์เพื่อชำระหนี้โดยได้รับอนุมัติจากนายทะเบียนสหกรณ์

ภายในกำหนดเวลาห้ามโอนตามวรรคหนึ่ง ที่ดินนั้นไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๓๒ บุคคลใดเข้าครอบครองที่ดินตามนัยแห่งบทบัญญัติมาตรา ๓๐ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขของคณะกรรมการ อธิบดีมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นออกไปจากที่ดินนั้นได้ และนับตั้งแต่วันได้รับคำสั่ง ให้บุคคลนั้นขาดสิทธิอันจะพึงได้ตามระเบียบข้อบังคับทั้งหลายทันที

ถ้าบุคคลนั้นไม่พอใจคำสั่งดังกล่าวในวรรคก่อน ก็มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันได้รับคำสั่ง แต่ถ้ารัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยสั่งการภายในกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันได้รับอุทธรณ์ให้ถือว่ารัฐมนตรีสั่งให้มีสิทธิครอบครองในที่ดินนั้นต่อไป แต่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขของคณะกรรมการตามเดิม

คำสั่งของรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สุด

มาตรา ๓๓ ในเขตท้องที่ใดที่คณะกรรมการยังมิได้ประกาศเขตสำรวจที่ดินตามความในหมวดนี้ก็ดี หรือในกรณีที่สภาพของที่ดินเป็นแปลงเล็กแปลงน้อยก็ดี ราษฎรจะขออนุญาตจับจองที่ดินได้โดยปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตแล้ว ก็ให้ออกใบจองให้ต่อไป

หมวด ๓

การกำหนดสิทธิในที่ดิน

มาตรา ๓๔[21] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๕[22] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๖[23] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๗[24] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๘[25] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๙[26] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๐[27] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๑[28] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๒[29] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๓[30] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๔[31] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๕[32] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๖[33] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๗[34] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๘[35] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๙[36] (ยกเลิก)

มาตรา ๕๐ ในการที่อธิบดีใช้อำนาจจำหน่ายที่ดินตามบทแห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายโดยการขาย หรือให้เช่าซื้อตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้อธิบดีมีอำนาจเรียกค่าธรรมเนียมได้ไม่เกินร้อยละห้าของราคาที่จำหน่ายนั้น ถ้าจำหน่ายไม่ได้ภายในสองปี ให้อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจจัดการขายที่ดินนั้นด้วยวิธีผ่อนส่งภายในสิบปี

อำนาจตามความที่กล่าวในวรรคแรกนั้น เมื่ออธิบดีเห็นเป็นการสมควรจะจัดแบ่งที่ดินออกเป็นแปลง ๆ เพื่อจำหน่ายก็ได้

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่อธิบดีจะใช้อำนาจจำหน่ายที่ดินตามประมวลกฎหมายนี้ ให้ผู้มีสิทธิในที่ดินอันจะพึงจำหน่ายตกลงกับพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าที่ดินแปลงใด หรือส่วนของที่ดินตอนใดจะพึงจำหน่าย ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ ให้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการชี้ขาด

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่อธิบดีเห็นสมควรจะใช้อำนาจจำหน่ายที่ดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งไปให้ผู้มีสิทธิในที่ดินทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตกลงกับผู้มีสิทธิในที่ดินเกี่ยวกับราคาที่ดิน ถ้าไม่สามารถตกลงราคาที่ดินกันได้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์โดยอนุญาโตตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ราคาที่ดินที่จะพึงตกลงหรือที่จะพึงกำหนดโดยอนุญาโตตุลาการนั้นให้ถือราคาตลาดตามที่เป็นอยู่ในวันที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินทราบว่าอธิบดีจะใช้อำนาจจำหน่าย

มาตรา ๕๓ นับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบตามความในมาตรา ๕๒ ให้อธิบดีมีอำนาจครอบครองที่ดินนั้นทันที และให้ผู้มีสิทธิในที่ดิน บริวาร ผู้เช่า ผู้อาศัย และบุคคลอื่นใดที่อยู่ในที่ดินนั้น ออกจากที่ดินภายในกำหนดหนึ่งปี

ในกรณีที่มีสัญญาเช่าที่ดินแปลงนั้นอยู่ ก็ให้สัญญาเช่าเป็นอันระงับไปในวันที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินทราบว่าอธิบดีจะใช้อำนาจจำหน่าย

มาตรา ๕๔ เมื่อมีการจำหน่ายที่ดินของผู้ใดตามนัยแห่งประมวลกฎหมายนี้ โดยวิธีเช่าซื้อหรือผ่อนชำระราคา ให้อธิบดีชำระราคาที่ดินให้แก่ผู้มีสิทธิในที่ดินเป็นงวด ๆ ให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีการจำหน่ายตามมาตรา ๓๙ ให้ผ่อนชำระราคาที่ดินภายในห้าปี

(๒) กรณีการจำหน่ายตามมาตราอื่น ให้ผ่อนชำระราคาที่ดินภายในสิบปี

สำหรับการผ่อนชำระราคาที่ดินนั้น ให้คิดดอกเบี้ยร้อยละสามต่อปีของราคาที่ดินที่ค้างชำระจากผู้ซื้อหรือผู้เช่าซื้อ ให้แก่ผู้มีสิทธิในที่ดินเดิม

มาตรา ๕๕ ในกรณีการขายหรือให้เช่าซื้อที่ดินตามความในมาตรา ๕๐ ถ้าผู้ซื้อหรือผู้เช่าซื้อไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญาซื้อขายหรือสัญญาเช่าซื้อ แล้วแต่กรณี ให้อธิบดีมีอำนาจเรียกที่ดินคืน ในการเรียกที่ดินคืน ให้สิทธิในที่ดินตกเป็นของกรมที่ดินในวันที่ผู้ซื้อหรือผู้เช่าซื้อได้ทราบ หรือควรจะได้ทราบถึงการเรียกที่ดินคืน

หมวด ๔

การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

มาตรา ๕๖[37] ภายใต้บังคับมาตรา ๕๖/๑ แบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการออกใบจอง หนังสือรับรองการทำประโยชน์ ใบไต่สวนหรือโฉนดที่ดิน รวมทั้งใบแทนของหนังสือดัง

กล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๖/๑[38] การออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ถ้าเป็นที่ดินที่มีอาณาเขตติดต่อคาบเกี่ยวหรืออยู่ในเขตที่ดินของรัฐที่มีระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศหรือระวางรูปถ่ายทางอากาศ พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกให้ได้ต่อเมื่อตรวจสอบกับระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศหรือระวางรูปถ่ายทางอากาศฉบับที่ทำขึ้นก่อนสุดเท่าที่ทางราชการมีอยู่แล้วว่าเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ หรือตรวจสอบด้วยวิธีอื่น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๕๗[39] โฉนดที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ให้มีข้อความสำคัญดังต่อไปนี้ ชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ของผู้มีสิทธิในที่ดิน ตำแหน่งที่ดิน จำนวนเนื้อที่ รูปแผนที่ของที่ดินแปลงนั้นซึ่งแสดงเขตข้างเคียงทั้งสี่ทิศ ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา หรือเจ้าพนักงานที่ดินซึ่งอธิบดีมอบหมาย เป็นผู้ลงลายมือชื่อ และประทับตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานที่ดินเป็นสำคัญ กับให้มีสารบัญสำหรับจดทะเบียนไว้ด้วย

โฉนดที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ทำเป็นคู่ฉบับรวมสองฉบับ มอบให้ผู้มีสิทธิในที่ดินฉบับหนึ่ง อีกฉบับหนึ่งเก็บไว้ ณ สำนักงานที่ดิน สำหรับฉบับที่เก็บไว้ ณ สำนักงานที่ดิน นั้น จะจำลองเป็นรูปถ่ายหรือจัดเก็บโดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือเสมือนเป็นต้นฉบับ[40]

มาตรา ๕๘[41] เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้มีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในจังหวัดใดในปีใด ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดจังหวัดที่จะทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์สำหรับปีนั้น เขตจังหวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไม่รวมท้องที่ที่ทางราชการได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร

เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจรังวัดในท้องที่นั้นโดยปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานที่ดิน ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ก่อนวันเริ่มต้นสำรวจไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

เมื่อได้มีประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสอง ให้บุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง หรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าว นำพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายเพื่อทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินของตนตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้นัดหมาย

ในการเดินสำรวจพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจแต่งตั้งผู้ซึ่งได้รับการอบรมในการพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ เป็นเจ้าหน้าที่ออกไปพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์แทนตนได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสี่ ให้เจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๕๘ ทวิ[42] เมื่อได้สำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินตามมาตรา ๕๘ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรอง

การทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ให้แก่บุคคลตามที่ระบุไว้ในวรรคสอง เมื่อปรากฏว่าที่ดินที่บุคคลนั้นครอบครองเป็นที่ดินที่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ตามประมวลกฎหมายนี้

บุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามวรรคหนึ่งให้ได้ คือ

(๑) ผู้ซึ่งมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน มีใบจอง ใบเหยียบย่ำ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ โฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" หรือเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

(๒) ผู้ซึ่งได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี

(๓) ผู้ซึ่งครอบครองที่ดินและทำประโยชน์ในที่ดิน ภายหลังวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ และไม่มีใบจอง ใบเหยียบย่ำ หรือไม่มีหลักฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ซึ่งมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินตามวรรคสอง (๑) ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย

สำหรับบุคคลตามวรรคสอง (๒) และ (๓) ให้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ได้ไม่เกินห้าสิบไร่ ถ้าเกินห้าสิบไร่ จะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นการเฉพาะราย ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ภายในสิบปีนับแต่วันที่ได้รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้บุคคลตามวรรคสอง (๓) ผู้ได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินดังกล่าวโอนที่ดินนั้นให้แก่ผู้อื่น เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดก หรือโอนให้แก่ทบวงการเมือง องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือโอนให้แก่สหกรณ์เพื่อชำระหนี้โดยได้รับอนุมัติจากนายทะเบียนสหกรณ์

ภายในกำหนดระยะเวลาห้ามโอนตามวรรคห้า ที่ดินนั้นไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๕๘ ตรี[43] เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้มีการออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งใช้ระวางรูปถ่ายทางอากาศในท้องที่ใด ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดท้องที่นั้นและวันที่เริ่มดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

การทำแผนที่เพื่อออกโฉนดที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้นำหลักฐานเกี่ยวกับระวางรูปถ่ายทางอากาศที่ใช้กับหนังสือรับรองการทำประโยชน์มาปรับแก้ตามหลักวิชาการแผนที่รูปถ่ายทางอากาศโดยไม่ต้องทำการสำรวจรังวัด เว้นแต่กรณีจำเป็นให้เจ้าพนักงานที่ดินทำการสำรวจรังวัด

เมื่อถึงกำหนดวันที่เริ่มดำเนินการออกโฉนดที่ดินตามประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ระงับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมใด ๆ ที่ต้องมีการรังวัดสำหรับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยใช้ระวางรูปถ่ายทางอากาศในท้องที่ดังกล่าว เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเจ้าพนักงานที่ดินจะอนุญาตเฉพาะรายก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การออกโฉนดที่ดินตามมาตรานี้ ให้ออกแก่ผู้มีชื่อซึ่งเป็นผู้มีสิทธิในหนังสือรับรองการทำประโยชน์

เมื่อได้จัดทำโฉนดที่ดินแปลงใดพร้อมที่จะแจกแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินประกาศกำหนดวันแจกโฉนดที่ดินแปลงนั้นแก่ผู้มีสิทธิ และให้ถือว่าหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินแปลงนั้นได้ยกเลิกตั้งแต่วันกำหนดแจกโฉนดที่ดินตามประกาศดังกล่าว และให้ส่งหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ยกเลิกแล้วนั้นคืนแก่เจ้าพนักงานที่ดิน เว้นแต่กรณีสูญหาย

มาตรา ๕๙[44] ในกรณีที่ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินมาขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายไม่ว่าจะได้มีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๕๘ แล้วหรือไม่ก็ตาม เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นสมควร ให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากผู้ซึ่งมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองด้วย

มาตรา ๕๙ ทวิ[45] ผู้ซึ่งครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับโดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และมิได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี ถ้ามีความจำเป็นจะขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะราย เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นสมควรให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าสิบไร่ ถ้าเกินห้าสิบไร่จะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย

มาตรา ๕๙ ตรี[46] ในการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ถ้าปรากฏว่าเนื้อที่ที่ทำการรังวัดใหม่แตกต่างไปจากเนื้อที่ตามใบแจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้ได้เท่าจำนวนเนื้อที่ที่ได้ทำประโยชน์ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๙ จัตวา[47] การออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ มาตรา ๕๘ ตรี และมาตรา ๕๙ ถ้าหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเดิมมีรายการภาระผูกพัน หรือมีรายการเปลี่ยนแปลงผู้มีสิทธิในที่ดินในระหว่างดำเนินการออกโฉนดที่ดิน ให้ยกรายการดังกล่าวมาจดแจ้งไว้ในโฉนดที่ดินด้วย

มาตรา ๕๙ เบญจ[48] การออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ และมาตรา ๕๙ ให้ถือว่าหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเดิมเป็นอันยกเลิก และให้ส่งหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ยกเลิกแล้วนั้นคืนแก่เจ้าพนักงานที่ดิน เว้นแต่กรณีสูญหาย

มาตรา ๖๐[49] ในการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ถ้ามีผู้โต้แย้งสิทธิกัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดิน แล้วแต่กรณี มีอำนาจทำการสอบสวนเปรียบเทียบ ถ้าตกลงกันได้ก็ให้ดำเนินการไปตามที่ตกลง หากตกลงกันไม่ได้ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขามีอำนาจพิจารณาสั่งการไปตามที่เห็นสมควร

เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาสั่งประการใดแล้วให้แจ้งเป็นหนังสือต่อคู่กรณีเพื่อทราบ และให้ฝ่ายที่ไม่พอใจไปดำเนินการฟ้องต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

ในกรณีที่ได้ฟ้องต่อศาลแล้ว ให้รอเรื่องไว้ เมื่อศาลได้พิพากษาหรือมีคำสั่งถึงที่สุดประการใด จึงให้ดำเนินการไปตามกรณี ถ้าไม่ฟ้องภายในกำหนด ก็ให้ดำเนินการไปตามที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาสั่ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๑[50] เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือจดแจ้งเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่สั่งเพิกถอนหรือแก้ไขได้

ก่อนที่จะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีอำนาจเรียกโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เอกสารที่ได้จดแจ้งรายการทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้าน ถ้าไม่คัดค้านภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน

คณะกรรมการสอบสวนการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างน้อยต้องมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและตัวแทนคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่เป็นกรรมการ

การสอบสวนตามวรรคสองต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จและส่งให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งให้ทำการสอบสวน ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนด

เวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุที่ทำให้การสอบสวนไม่แล้วเสร็จต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งเพื่อขอขยายระยะเวลาการสอบสวน โดยให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งสั่งขยายระยะเวลาดำเนินการได้ตามความจำเป็นแต่ไม่เกินหกสิบวัน

ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับรายงานการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสี่ เมื่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งพิจารณาประการใดแล้ว ก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น

การดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขตามความในมาตรานี้ ถ้าไม่ได้โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์มา ให้ถือว่าโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์นั้นสูญหาย และให้เจ้าพนักงานที่ดินออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเพื่อดำเนินการต่อไป

ถ้ามีการคลาดเคลื่อนเนื่องจากเขียนหรือพิมพ์ข้อความผิดพลาดโดยมีหลักฐานชัดแจ้งและผู้มีส่วนได้เสียยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจหน้าที่แก้ไขให้ถูกต้องได้

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้เพิกถอนหรือแก้ไขอย่างใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นตามวิธีการที่อธิบดีกำหนด

การตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้านและการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไข ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๒ บรรดาคดีที่เกิดขึ้นเกี่ยวด้วยเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ได้ออกโฉนดที่ดินแล้ว เมื่อศาลพิจารณาพิพากษาคดีถึงที่สุดแล้ว ให้ศาลแจ้งผลของคำพิพากษาอันถึงที่สุดหรือคำสั่งนั้นต่อเจ้าพนักงานที่ดินแห่งท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ด้วย

มาตรา ๖๓ โฉนดที่ดินของผู้ใดเป็นอันตราย ชำรุด สูญหายด้วยประการใด ให้เจ้าของมาขอรับใบแทนโฉนดที่ดินนั้นได้

เมื่อได้ออกใบแทนไปแล้ว โฉนดที่ดินเดิมเป็นอันยกเลิก เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

สำหรับการขอใบแทนใบจอง หนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือใบไต่สวน ให้นำความดังกล่าวข้างต้นมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๔[51] ถ้าโฉนดที่ดิน ใบไต่สวน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือใบจอง ฉบับสำนักงานที่ดินเป็นอันตราย ชำรุด สูญหาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑ มีอำนาจเรียกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าวจากผู้มีสิทธิในที่ดินมาพิจารณาแล้วจัดทำขึ้นใหม่โดยอาศัยหลักฐานเดิมได้

หมวด ๕

การรังวัดที่ดิน

มาตรา ๖๕ การรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดิน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๖ เพื่อประโยชน์แก่การรังวัด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และคนงานมีอำนาจ เข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดิน หรือผู้ครอบครองในเวลากลางวันได้ แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินทราบเสียก่อน และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นอำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณี

ในกรณีต้องสร้างหมุดหลักฐานการแผนที่ในที่ดินของผู้ใด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสร้างหมุดหลักฐานลงได้ตามความจำเป็น

ในการรังวัด เมื่อมีความจำเป็นและโดยสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะ ขุดดิน ตัด รานกิ่งไม้หรือกระทำการอย่างอื่นแก่สิ่งที่กีดขวางแก่การรังวัดได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ให้ระลึกถึงการที่จะให้เจ้าของได้รับความเสียหายน้อยที่สุด

มาตรา ๖๗ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำหลักหมายเขตที่ดิน หรือได้สร้างหมุดหลักฐานเพื่อการแผนที่ลงไว้ในที่ใด ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดนอกจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย ถอดถอนหลักหมายเขตหรือหมุดหลักฐานเพื่อการแผนที่นั้นไปจากที่เดิม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานที่ดิน

มาตรา ๖๘ เมื่อบุคคลใดมีความจำเป็นที่จะต้องกระทำการตามความในมาตรา ๖๗ ให้ยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อขออนุญาต

ในกรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินไม่อนุญาต ให้เจ้าของที่ดินมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ ภายในสิบห้าวันนับจากวันทราบคำสั่งไม่อนุญาต ให้รัฐมนตรีสั่งภายในหกสิบวันนับจากวันได้รับอุทธรณ์ คำสั่งรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ถ้ารัฐมนตรีไม่สั่งภายในกำหนดหกสิบวันดังกล่าวในวรรคก่อน ให้ถือว่าอนุญาต

มาตรา ๖๙ เมื่อเป็นการสมควรจะทำการสอบเขตที่ดินตามแผนที่ระวางในท้องที่ใด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศให้ผู้มีสิทธิในที่ดินทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน การประกาศให้ทำหนังสือปิดไว้ในบริเวณที่ดินเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบด้วยและให้แจ้งกำหนดวัน เวลา ไปให้ผู้มีสิทธิในที่ดินทราบอีกชั้นหนึ่ง และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินนำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดสอบเขตที่ดิน

ผู้มีสิทธิในที่ดินตามความในวรรคก่อน จะตั้งตัวแทนนำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดสอบเขตที่ดินของตนก็ได้

ที่ดินที่ได้ทำการสอบเขตแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจทำโฉนดที่ดินให้ใหม่ แทนฉบับเดิม ส่วนฉบับเดิมเป็นอันยกเลิกและให้ส่งคืน

มาตรา ๖๙ ทวิ[52] ผู้มีสิทธิในที่ดินประสงค์จะขอสอบเขตโฉนดที่ดินเฉพาะรายของตน ให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยโฉนดที่ดินนั้นต่อเจ้าพนักงานที่ดินและให้พนักงานเจ้าหน้าที่

ไปทำการรังวัดให้

ในการรังวัด ถ้าปรากฏว่าการครอบครองไม่ตรงกับแผนที่หรือเนื้อที่ในโฉนดที่ดิน เมื่อผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงได้รับรองแนวเขตแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจแก้ไขแผนที่หรือเนื้อที่ให้ตรงกับความเป็นจริงได้ เว้นแต่จะเป็นการสมยอมเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย

ในกรณีที่ไม่อาจติดต่อผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงให้มาระวังแนวเขตได้ หรือในกรณีที่ผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงได้รับการติดต่อจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มาระวังแนวเขตแล้วแต่ไม่มา หรือมาแต่ไม่ยอมลงชื่อรับรองแนวเขตโดยไม่ได้คัดค้านการรังวัด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้นั้นมาลงชื่อรับรองแนวเขตหรือคัดค้านภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ส่งหนังสือถ้าผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงไม่ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในกำหนดดังกล่าว และผู้ขอได้ให้คำรับรองว่ามิได้นำทำการรังวัดรุกล้ำที่ดินข้างเคียงและยินยอมให้แก้ไขแผนที่หรือเนื้อที่ให้ตรงกับความเป็นจริง ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามวรรคสองไปได้โดยไม่ต้องมีการรับรองแนวเขต

การติดต่อหรือการแจ้งผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

หากปรากฏว่ามีผู้คัดค้าน ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจสอบสวนไกล่เกลี่ยโดยถือหลักฐานแผนที่เป็นหลักในการพิจารณา ถ้าตกลงกันได้ก็ให้ดำเนินการไปตามที่ตกลง แต่ต้องไม่เป็นการสมยอมกันเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย หากตกลงกันไม่ได้ให้แจ้งคู่กรณีไปฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าไม่มีการฟ้องภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ขอไม่ประสงค์จะสอบเขตโฉนดที่ดินนั้นต่อไป

ในกรณีผู้มีสิทธิในที่ดินประสงค์จะขอให้ตรวจสอบเนื้อที่ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เฉพาะรายของตน ให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินนั้นต่อเจ้าพนักงานที่ดิน และให้นำความในวรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๗๐ เพื่อประโยชน์แก่การรังวัด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ

(๑) เรียกผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงมาระวังแนวเขต และลงชื่อรับทราบแนวเขตที่ดินของตน

(๒) เรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือสั่งให้ส่งเอกสาร หรือหลักฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องในการสอบสวน

มาตรา ๗๐ ทวิ[53] ให้นำความในมาตรา ๖๖ และมาตรา ๗๐ มาใช้บังคับแก่การพิสูจน์สอบสวนที่ดินเพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ และการตรวจสอบเนื้อที่ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยอนุโลม

หมวด ๖

การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

มาตรา ๗๑[54] ให้เจ้าพนักงานที่ดิน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในเขตท้องที่สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินสาขานั้น

ในกรณีที่สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินสาขาได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดิน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในเขตท้องที่สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินสาขาอื่นได้ด้วย เว้นแต่การจดทะเบียนที่ต้องมีการประกาศหรือต้องมีการรังวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา[55]

มาตรา ๗๒[56] ผู้ใดประสงค์จะจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้คู่กรณีนำหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินมาขอจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑

การขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามวรรคหนึ่ง สำหรับที่ดินที่มีโฉนดที่ดินใบไต่สวนหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ คู่กรณีอาจยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กรมที่ดิน หรือสำนักงานที่ดินแห่งใดแห่งหนึ่ง เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑ ดำเนินการจดทะเบียนให้ เว้นแต่การจดทะเบียนที่ต้องมีการประกาศหรือต้องมีการรังวัด

มาตรา ๗๓ เมื่อปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่านิติกรรมที่คู่กรณีนำมาขอจดทะเบียนนั้นเป็นโมฆะกรรม พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ต้องจดทะเบียนให้

หากนิติกรรมที่คู่กรณีนำมาขอจดทะเบียนนั้นปรากฏว่าเป็นโมฆียะกรรม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนในเมื่อคู่กรณีฝ่ายที่อาจเสียหายยืนยันให้จด

มาตรา ๗๔ ในการดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๗๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบสวนคู่กรณี และเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็น แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการไปตามควรแก่กรณี

ถ้ามีกรณีเป็นที่ควรเชื่อได้ว่า การขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมนั้น จะเป็นการหลีกเลี่ยงกฎหมาย หรือเป็นที่ควรเชื่อได้ว่าบุคคลใดจะซื้อที่ดินเพื่อประโยชน์แก่คนต่างด้าว ให้ขอคำสั่งต่อรัฐมนตรี คำสั่งรัฐมนตรีเป็นที่สุด

มาตรา ๗๕[57] การดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ให้เจ้าพนักงานที่ดินบันทึกข้อตกลงหรือทำสัญญาเกี่ยวกับการนั้น แล้วแต่กรณี แล้วให้จดบันทึกสาระสำคัญลงในโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ฉบับสำนักงานที่ดินและฉบับเจ้าของที่ดินให้ตรงกันด้วย

มาตรา ๗๖ ในกรณีการขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการสอบสวนและรังวัดหมายเขตไว้แล้ว แต่ยังไม่ได้ออกโฉนดที่ดิน ให้ไปขอจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๗๑

การจดทะเบียนดังกล่าวในวรรคก่อน ให้จดแจ้งในใบไต่สวน อนุโลมตามวิธีการว่าด้วยการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน

มาตรา ๗๗ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ถ้าประมวลกฎหมายนี้มิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๘ การขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดินซึ่งได้มาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ หรือโดยประการอื่นนอกจากนิติกรรมสำหรับที่ดินที่มีโฉนดที่ดินแล้ว ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๙[58] ผู้มีสิทธิในที่ดินประสงค์จะแบ่งแยกที่ดินออกเป็นหลายแปลง หรือรวมที่ดินหลายแปลงเข้าเป็นแปลงเดียวกัน ให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้นำมาตรา ๖๙ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมด้วย และถ้าจะต้องจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ก็ให้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเสียก่อน แล้วจึงออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินฉบับใหม่ให้

มาตรา ๘๐[59] ในกรณีไถ่ถอนจากจำนอง หรือไถ่ถอนจากการขายฝากซึ่งที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่น เมื่อผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากได้ทำหลักฐานเป็นหนังสือว่าได้มีการไถ่ถอนแล้ว ให้ผู้มีสิทธิไถ่ถอนหรือผู้มีสิทธิในอสังหาริมทรัพย์นำหลักฐานที่แสดงว่าได้มีการไถ่ถอนแล้วมาขอจดทะเบียนไถ่ถอนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจเป็นการถูกต้อง ให้จดทะเบียนในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินหรือในทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ให้ปรากฏการไถ่ถอนนั้น

มาตรา ๘๑[60] การขอจดทะเบียนสิทธิเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้มาโดยทางมรดก ให้ผู้ได้รับมรดกนำหลักฐานสำหรับที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินหรือหลักฐานเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์อื่นพร้อมด้วยหลักฐานในการได้รับมรดกมายื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑ ถ้าหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินอยู่กับบุคคลอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าวนั้นได้[61]

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนพยานหลักฐานและเชื่อได้ว่าผู้ขอเป็นทายาทแล้ว ให้ประกาศโดยทำเป็นหนังสือปิดไว้ในที่เปิดเผยมีกำหนดสามสิบวัน ณ สำนักงานที่ดิน สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการแขวงหรือที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ตั้งอยู่ และบริเวณอสังหาริมทรัพย์นั้นแห่งละหนึ่งฉบับ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือส่งประกาศดังกล่าวให้บุคคลที่ผู้ขอแจ้งว่าเป็นทายาทและมิได้มาด้วยในวันยื่นคำขอทราบเท่าที่จะทำได้ หากไม่มีทายาทซึ่งมีสิทธิได้รับมรดกโต้แย้งภายในกำหนดเวลาที่ประกาศ และมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าผู้ขอมีสิทธิได้รับมรดกแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจดทะเบียนให้ตามที่ผู้ขอแสดงหลักฐานการมีสิทธิตามกฎหมาย ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[62]

ในกรณีที่มีทายาทซึ่งมีสิทธิได้รับมรดกโต้แย้ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบสวนคู่กรณีและเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือสั่งให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็น และให้พนักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบ ถ้าเปรียบเทียบไม่ตกลง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งการไปตามที่เห็นสมควร

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งประการใดแล้ว ให้แจ้งให้คู่กรณีทราบ และให้ฝ่ายที่ไม่พอใจไปดำเนินการฟ้องต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากผู้นั้นมิได้ฟ้องต่อศาลและนำหลักฐานการยื่นฟ้องพร้อมสำเนาคำฟ้องเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับมรดกมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ก็ให้ดำเนินการไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่สั่ง

ในกรณีที่ทายาทได้ยื่นฟ้องต่อศาลภายในกำหนดเวลาตามความในวรรคสี่ หรือทายาทอื่นซึ่งมีสิทธิได้รับมรดกได้ฟ้องคดีเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับมรดกต่อศาลก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมการได้มาโดยทางมรดก เมื่อผู้นั้นนำหลักฐานการยื่นฟ้องพร้อมสำเนาคำฟ้องแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ระงับการจดทะเบียนไว้ เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดประการใด ก็ให้ดำเนินการไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา ๘๒[63] ผู้ใดประสงค์จะขอจดทะเบียนลงชื่อผู้จัดการมรดกในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือประสงค์จะขอจดทะเบียนให้ปรากฏชื่อผู้จัดการมรดกในทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยนำหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินหรือหลักฐานเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์อื่นนั้น และหลักฐานการเป็นผู้จัดการมรดกมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑ ถ้าเป็นผู้จัดการมรดกโดยคำสั่งศาล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจดทะเบียนให้ตามคำขอ แต่ถ้าเป็นผู้จัดการมรดกในกรณีอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนและตรวจสอบหลักฐาน และให้นำความในมาตรา ๘๑ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อไม่มีผู้ใดโต้แย้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนลงชื่อผู้จัดการมรดกในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินนั้น หรือในทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ได้ แต่ถ้ามีผู้โต้แย้งก็ให้รอเรื่องไว้และแจ้งให้คู่กรณีไปฟ้องต่อศาล เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดประการใดแล้ว ให้ดำเนินการไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลนั้น

ในกรณีที่ผู้จัดการมรดกซึ่งได้มีชื่อในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินแล้ว ขอจดทะเบียนสิทธิในที่ดินหรือจดทะเบียนสิทธิในที่ดินพร้อมกับอสังหาริมทรัพย์อื่นรวมกับที่ดินดังกล่าวให้แก่ทายาท หรือผู้จัดการมรดกซึ่งปรากฏชื่อในทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์แล้ว ขอจดทะเบียนสิทธิในอสังหาริมทรัพย์อื่นให้แก่ทายาท ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจดทะเบียนให้ตามคำขอโดยไม่ต้องประกาศตามมาตรา ๘๑

ในกรณีที่ทรัสตีของทรัสต์ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายไว้แล้วขอจดทะเบียนในฐานะเป็นทรัสตี เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนพยานหลักฐานแล้ว ให้ดำเนินการจดทะเบียนได้

มาตรา ๘๓[64] ผู้ใดมีส่วนได้เสียในที่ดินใดอันอาจจะฟ้องบังคับให้มีการจดทะเบียน หรือให้มีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนได้ มีความประสงค์จะขออายัดที่ดิน ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนเอกสารหลักฐานที่ผู้ขอได้นำมาแสดงแล้ว ถ้าเห็นสมควรเชื่อถือก็ให้รับอายัดไว้มีกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่สั่งรับอายัด เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าการอายัดสิ้นสุดลงและผู้นั้นจะขออายัดซ้ำในกรณีเดียวกันอีกไม่ได้

ถ้าผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านว่าการอายัดนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบสวนพยานหลักฐานเท่าที่จำเป็น เมื่อเป็นที่เชื่อได้ว่าได้รับอายัดไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งยกเลิกการอายัดนั้น และแจ้งให้ผู้ขออายัดทราบ

หมวด ๗

การกำหนดสิทธิในที่ดินเพื่อการศาสนา

มาตรา ๘๔ การได้มาซึ่งที่ดินของวัดวาอาราม วัดบาดหลวงโรมันคาธอลิค มูลนิธิเกี่ยวกับคริสต์จักร หรือมัสยิดอิสลาม ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี และให้ได้มาไม่เกิน ๕๐ ไร่

ในกรณีที่เป็นการสมควร รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินเกินจำนวนที่บัญญัติไว้ในวรรคแรกก็ได้

บทบัญญัติในมาตรานี้ไม่กระทบกระเทือนการได้มาซึ่งที่ดินที่มีอยู่แล้วก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ และการได้มาซึ่งที่ดินของมัสยิดอิสลามโดยทางบทบัญญัติแห่งศาสนาอิสลามในจังหวัดที่มีตำแหน่งดะโต๊ะยุติธรรม

มาตรา ๘๕ ในกรณีที่นิติบุคคลได้มาซึ่งที่ดินเกินกำหนดตามความในมาตรา ๘๔ เมื่อประมวลกฎหมายนี้ได้ใช้บังคับแล้ว ให้นิติบุคคลดังกล่าวจัดการจำหน่ายภายในห้าปี ถ้าไม่จำหน่ายที่ดินภายในเวลาที่กำหนด ให้อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้น และให้นำบทบัญญัติเรื่องการบังคับจำหน่ายที่ดินตามความในหมวด ๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๘

การกำหนดสิทธิในที่ดินของคนต่างด้าว

มาตรา ๘๖ คนต่างด้าวจะได้มาซึ่งที่ดินก็โดยอาศัยบทสนธิสัญญาซึ่งบัญญัติให้มีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ได้ และอยู่ในบังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ด้วย

ภายใต้บังคับมาตรา ๘๔ คนต่างด้าวดังกล่าวจะได้มาซึ่งที่ดินเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย ประกอบกิจการในทางพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การสุสาน การกุศลสาธารณ หรือการศาสนา ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขและวิธีการซึ่งกำหนดโดยกฎกระทรวง และต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

มาตรา ๘๗ จำนวนที่ดินที่จะพึงอนุญาตให้ตามความในมาตราก่อน มีกำหนดดังนี้

(๑) ที่อยู่อาศัย ครอบครัวละไม่เกิน ๑ ไร่

(๒) ที่ใช้เพื่อพาณิชยกรรม ไม่เกิน ๑ ไร่

(๓) ที่ใช้เพื่ออุตสาหกรรม ไม่เกิน ๑๐ ไร่

(๔) ที่ใช้เพื่อเกษตรกรรม ครอบครัวละไม่เกิน ๑๐ ไร่

(๕) ที่ใช้เพื่อการศาสนา ไม่เกิน ๑ ไร่

(๖) ที่ใช้เพื่อการกุศลสาธารณ ไม่เกิน ๕ ไร่

(๗) ที่ใช้เพื่อการสุสาน ตระกูลละไม่เกิน ๑/๒ ไร่

คนต่างด้าวผู้ใดต้องการมีสิทธิในที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมเกินกว่าที่บัญญัติไว้ใน (๓) ถ้าเห็นเป็นการสมควร คณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ โดยกำหนดเงื่อนไขก็ได้ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๘ บทบัญญัติในมาตรา ๘๗ มิให้กระทบกระเทือนแก่ที่ดินของคนต่างด้าวที่มีอยู่แล้ว เกินกำหนดตามความในมาตรา ๘๗ ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ ส่วนผู้ที่มีที่ดินอยู่แล้วน้อยกว่ากำหนด หรือผู้ที่ได้จำหน่ายที่ดินเดิมของตนไป อาจได้มาซึ่งที่ดินได้อีก แต่รวมแล้วต้องไม่เกินกำหนดตามมาตรา ๘๗

มาตรา ๘๙ เมื่อคนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อกิจการใด ผู้รับอนุญาตต้องใช้ที่ดินเพื่อกิจการนั้น จะใช้เพื่อกิจการอื่นไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้ใช้เพื่อกิจการอื่นใหม่ตามจำนวนที่ไม่เกินกำหนดในมาตรา ๘๗ ถ้าจะไม่ใช้ที่ดินตามที่ได้รับอนุญาตนั้นต้องแจ้งให้ทราบตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันไม่ใช้ที่ดินนั้น

คนต่างด้าวผู้ใดประสงค์จะใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นใหม่ ให้ขออนุญาตใหม่ต่อรัฐมนตรีตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรก็ให้มีอำนาจอนุญาต

มาตรา ๙๐ คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้ที่ดินเพื่อกิจการใด ถ้าไม่ใช้ที่ดินนั้นต่อไป หรือได้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตใหม่ ให้จัดการจำหน่ายที่ดินนั้นภายในเวลาที่อธิบดีกำหนด ซึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน แต่ไม่ให้เกินหนึ่งปี ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้น

มาตรา ๙๑ คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการใด ถ้าได้รับอนุญาตใหม่ ให้ใช้ที่ดินนั้นเพื่อกิจการอื่นซึ่งจำนวนที่ดินที่ได้รับอนุญาตนี้ลดลง ให้จำหน่ายที่ดินส่วนที่เกินนั้นภายในเวลาที่อธิบดีกำหนด ซึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน แต่ไม่ให้เกินหนึ่งปี ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้น

มาตรา ๙๒ คนต่างด้าวผู้ใดได้รับอนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินตามความในมาตรา ๘๗ วรรคสอง ถ้าไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ให้จำหน่ายที่ดินส่วนที่ได้รับอนุญาตให้ได้มาเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้นั้น ภายในเวลาที่อธิบดีกำหนด ซึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน แต่ไม่ให้เกินหนึ่งปี ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้น

มาตรา ๙๓ คนต่างด้าวได้มาซึ่งที่ดินโดยได้รับมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรม รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินนั้น แต่เมื่อรวมกับที่มีอยู่แล้วไม่เกินจำนวนที่จะพึงมีได้ตามความในมาตรา ๘๗ ก็ได้

มาตรา ๙๔ บรรดาที่ดินที่คนต่างด้าวได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่ได้รับอนุญาต ให้คนต่างด้าวนั้นจัดการจำหน่ายภายในเวลาที่อธิบดีกำหนดให้ ซึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน แต่ไม่เกินหนึ่งปี ถ้าไม่จำหน่ายที่ดินภายในเวลาที่กำหนด ให้อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้น และให้นำบทบัญญัติเรื่องการบังคับจำหน่ายที่ดินตามความในหมวด ๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙๕ ผู้ใดได้มาซึ่งที่ดินในขณะที่มีสัญชาติไทย ถ้าภายหลังผู้นั้นเปลี่ยนสัญชาติเป็นคนต่างด้าว ให้คงมีสิทธิถือที่ดินได้เท่าที่คนต่างด้าวนั้นจะพึงมี นอกจากนั้นให้ทำการจำหน่าย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙๖ เมื่อปรากฏว่าผู้ใดได้มาซึ่งที่ดินแห่งใดในฐานะเป็นเจ้าของแทนคนต่างด้าว หรือนิติบุคคลตามความในมาตรา ๙๗ หรือมาตรา ๙๘ ให้อธิบดีมีอำนาจทำการจำหน่ายที่ดินนั้น และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙๖ ทวิ[65] บทบัญญัติว่าด้วยคนต่างด้าวจะได้มาซึ่งที่ดินโดยอาศัยบทสนธิสัญญาตามมาตรา ๘๖ วรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับคนต่างด้าวซึ่งได้นำเงินมาลงทุนตามจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าสี่สิบล้านบาท โดยให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยได้ไม่เกินหนึ่งไร่ และต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

การได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าวตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยในกฎกระทรวงอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) ประเภทของธุรกิจที่คนต่างด้าวลงทุนซึ่งต้องเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ หรือเป็นกิจการที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ประกาศให้เป็นกิจการที่สามารถขอรับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนได้

(๒) ระยะเวลาการดำรงการลงทุนต้องไม่น้อยกว่าสามปี

(๓) บริเวณที่ดินที่อนุญาตให้คนต่างด้าวได้มาต้องอยู่ภายในเขตกรุงเทพมหานคร เขตเมืองพัทยา เขตเทศบาล หรืออยู่ภายในบริเวณที่กำหนดเป็นเขตที่อยู่อาศัยตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

มาตรา ๙๖ ตรี[66] คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินตามมาตรา ๙๖ ทวิ ถ้ากระทำการผิดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๙๖ ทวิ วรรคสอง ให้จัดการจำหน่ายที่ดินในส่วนที่ตนมีสิทธิภายในเวลาที่อธิบดีกำหนด ซึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันแต่ไม่เกินหนึ่งปี ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้น

คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินตามมาตรา ๙๖ ทวิ ถ้าไม่ได้ใช้ที่ดินนั้นเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยภายในกำหนดเวลาสองปีนับแต่วันจดทะเบียนการได้มา ให้อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้น

หมวด ๙

การกำหนดสิทธิในที่ดินของนิติบุคคลบางประเภท

มาตรา ๙๗ นิติบุคคลดังต่อไปนี้ให้มีสิทธิในที่ดินได้เสมือนกับคนต่างด้าว

(๑)[67] บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่มีหุ้นอันเป็นทุนจดทะเบียน ถือโดยคนต่างด้าวเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้าของทุนจดทะเบียน หรือผู้ถือหุ้นเป็นคนต่างด้าวเกินกว่ากึ่งจำนวนผู้ถือหุ้น แล้วแต่กรณี

เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้บริษัทจำกัดใดออกใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ ให้ถือว่าใบหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

(๒)[68] ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนแล้ว ที่มีคนต่างด้าวลงหุ้นมีมูลค่าเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้าของทุนทั้งหมด หรือผู้เป็นหุ้นส่วนเป็นคนต่างด้าวเกินกว่ากึ่งจำนวนของผู้เป็นหุ้นส่วน แล้วแต่กรณี

(๓) สมาคมรวมทั้งสหกรณ์ที่มีสมาชิกเป็นคนต่างด้าวเกินกว่ากึ่งจำนวน หรือดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์คนต่างด้าวโดยเฉพาะ หรือเป็นส่วนใหญ่

(๔) มูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์คนต่างด้าวโดยเฉพาะ หรือเป็นส่วนใหญ่

(๕)[69] (ยกเลิก)

มาตรา ๙๘[70] ในกรณีที่นิติบุคคลที่ระบุไว้ในมาตรา ๙๗ เข้าถือหุ้นหรือลงหุ้นแล้วแต่กรณี ในนิติบุคคลอื่นตามนัยที่กล่าวในมาตรา ๙๗ ให้ถือว่านิติบุคคลอื่นนั้นเป็นคนต่างด้าว

มาตรา ๙๙[71] ในกรณีที่นิติบุคคลตามมาตรา ๙๗ หรือมาตรา ๙๘ จะได้มาหรือต้องจำหน่ายไปซึ่งสิทธิในที่ดิน ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้นิติบุคคลดังกล่าวมีหน้าที่และความรับผิดเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้สำหรับคนต่างด้าวและบุคคลทั่วไป

มาตรา ๑๐๐ นิติบุคคลใดได้มาซึ่งที่ดินในขณะที่ไม่ต้องด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๘ ถ้าภายหลังมีสภาพต้องด้วยบทบัญญัติในมาตรา ๙๗ หรือมาตรา ๙๘ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๐

การค้าที่ดิน[72]

มาตรา ๑๐๑[73] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๐๒[74] (ยกเลิก)

หมวด ๑๑

ค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๐๓[75] ในการดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน การรังวัด การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการทำธุระอื่น ๆ เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้

ในกรณีออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามมาตรา ๕๘ ให้เรียกเก็บเฉพาะค่าธรรมเนียมเป็นค่าออกโฉนดที่ดิน ค่าออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ค่าหลักเขตที่ดิน และค่ามอบอำนาจในกรณีที่มีการมอบอำนาจ แล้วแต่กรณี โดยผู้มีสิทธิในที่ดินจะขอรับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ไปก่อนแต่ยังไม่ชำระเงินค่าธรรมเนียมก็ได้ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดแจ้งการค้างชำระเงินค่าธรรมเนียมให้ปรากฏในโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์นั้น ถ้าได้ยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมครั้งแรก ให้ผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ชำระค่าธรรมเนียมที่ค้างชำระ[76]

ในกรณีออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ตรี ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย[77]

มาตรา ๑๐๓ ทวิ[78] การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่บริจาคให้แก่ทางราชการ ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๐๔[79] การขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในกรณีโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ ให้ผู้ขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเสียค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยคำนวณตามราคาประเมินทุนทรัพย์ตามบัญชีราคาประเมินทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ ซึ่งใช้อยู่ในวันที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมนั้น

การขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ในกรณีอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้ผู้ขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเสียค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม โดยคำนวณตามจำนวนทุนทรัพย์ที่ผู้ขอจดทะเบียนแสดงตามความเป็นจริง

มาตรา ๑๐๕[80] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๐๕ ทวิ[81] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๐๕ ตรี[82] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๐๕ จัตวา[83] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๐๕ เบญจ[84] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๐๕ ฉ[85] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๐๕ สัตต[86] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๐๕ อัฏฐ[87] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๐๖[88] (ยกเลิก)

หมวด ๑๒

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๐๗[89] ผู้ใดไม่นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินของตน หรือไม่ตั้งตัวแทนเพื่อการดังกล่าว ตามมาตรา ๕๘ หรือมาตรา ๖๙ หรือผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ หรือมาตรา ๗๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๑๐๘[90] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ อยู่ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าผู้ฝ่าฝืนเพิกเฉยหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ฝ่าฝืนออกจากที่ดินและหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างในที่ดินนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในการกำหนดระเบียบตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนต้องเสียค่าตอบแทนในการใช้ที่ดินนั้นให้แก่รัฐหรือราชการบริหารส่วนท้องถิ่นด้วยก็ได้

มาตรา ๑๐๘ ทวิ[91] นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำแก่ที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน หรือที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคสองได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินกว่าห้าสิบไร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่มีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ดินนั้นด้วย

บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดดังกล่าว ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

มาตรา ๑๐๘ ตรี[92] ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวกต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๐๙ ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๘ มาตรา ๖๗ หรือมาตรา ๗๔ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท หรือจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๙ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๑๑[93] ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๖ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๑๒ นิติบุคคลใด

(๑) ได้มาซึ่งที่ดินเป็นการฝ่าฝืนบทแห่งประมวลกฎหมายนี้

(๒) ใช้ที่ดินนั้นเพื่อกิจการอื่นนอกจากที่ได้รับอนุญาต

(๓) ใช้ที่ดินผิดเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามความในมาตรา ๙๙ ประกอบด้วยมาตรา ๘๗ วรรคสอง

(๔) ไม่แจ้งการไม่ใช้ที่ดินตามความในมาตรา ๙๙ ประกอบด้วยมาตรา ๘๙ หรือ

(๕)[94] (ยกเลิก)

มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๑๓ ผู้ใดได้มาซึ่งที่ดินในฐานะเป็นตัวแทนของคนต่างด้าว หรือนิติบุคคลตามความในมาตรา ๙๗ หรือมาตรา ๙๘ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสองปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน[95]

๑. ค่าธรรมเนียมในการขอสัมปทาน รายละ	๕๐๐ บาท
๒. ค่าสัมปทานปีหนึ่ง ไร่ละ	๒๐ บาท

เศษของไร่ให้คิดเป็นหนึ่งไร่

๓. ค่าธรรมเนียมออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์

(๑) ที่ดินเนื้อที่ไม่เกิน ๒๐ ไร่ แปลงละ ๓๐ บาท

(๒) ที่ดินเนื้อที่เกิน ๒๐ ไร่ ส่วนที่เกิน ไร่ละ ๒ บาท

เศษของไร่ให้คิดเป็นหนึ่งไร่

๔. ค่าธรรมเนียมการพิสูจน์สอบสวนหรือตรวจสอบเนื้อที่เกี่ยวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์

(๑) ถ้าเรียกเป็นรายแปลง แปลงละ ๓๐ บาท

(๒) ถ้าเรียกเป็นรายวัน วันละ ๓๐ บาท

(๓) ค่าคัดหรือจำลองแผนที่ แปลงละ ๓๐ บาท

(๔) ค่าคำนวณเนื้อที่หรือสอบแส แปลงละ ๓๐ บาท

(๕) ค่าจับระยะ แปลงละ ๑๐ บาท

๕. ค่าธรรมเนียมออกโฉนดที่ดิน

(๑) ที่ดินเนื้อที่ไม่เกิน ๒๐ ไร่ แปลงละ ๕๐ บาท

(๒) ที่ดินเนื้อที่เกิน ๒๐ ไร่ ส่วนที่เกินไร่ละ ๒ บาท

เศษของไร่ให้คิดเป็นหนึ่งไร่

๖. ค่าธรรมเนียมรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดิน

(๑) ถ้าเรียกเป็นรายแปลง แปลงละ ๔๐ บาท

(๒) ถ้าเรียกเป็นรายวัน วันละ ๔๐ บาท

(๓) ค่าคัดหรือจำลองแผนที่ แปลงละ ๓๐ บาท

(๔) ค่าคำนวณเนื้อที่หรือสอบแส แปลงละ ๓๐ บาท

(๕) ค่าจับระยะ แปลงละ ๑๐ บาท

๗.[96] ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

(๑) มีทุนทรัพย์ให้เรียกเก็บร้อยละ ๒ ของราคาประเมินทุนทรัพย์สำหรับการขอจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ ส่วนกรณีอื่นให้เรียกเก็บร้อยละ ๒ ของจำนวนทุนทรัพย์ที่ผู้ขอจดทะเบียนแสดงตามความเป็นจริง

เศษของร้อยให้คิดเป็นหนึ่งร้อย

(๒) ไม่มีทุนทรัพย์ แปลงละ ๑,๐๐๐ บาท

๘. ค่าธรรมเนียมการขอให้ได้มาซึ่ง

ที่ดินของคนต่างด้าว รายละ ๕๐๐ บาท

ค่าอนุญาต ไร่ละ ๑๐๐ บาท

เศษของไร่ให้คิดเป็นหนึ่งไร่

๙.[97] (ยกเลิก)

๑๐. ค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ด

(๑) ค่าคำขอ แปลงละ ๕ บาท

(๒) ค่าคัดสำเนาเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งค่าคัดสำเนา

เอกสารเป็นพยานในคดีแพ่งโดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้คัด

ร้อยคำแรกหรือไม่ถึงร้อยคำ ๑๐ บาท

ร้อยคำต่อไป ร้อยละ ๕ บาท

เศษของร้อยให้คิดเป็นหนึ่งร้อย

(๓) ค่ารับรองเอกสารที่คัด ฉบับละ ๑๐ บาท

(๔) ค่าตรวจหลักฐานทะเบียนที่ดิน แปลงละ ๑๐ บาท

(๕) ค่ารับอายัดที่ดิน แปลงละ ๑๐ บาท

(๖) ค่ามอบอำนาจ เรื่องละ ๒๐ บาท

(๗) ค่าออกใบแทนโฉนดที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิ

ในที่ดินอย่างอื่น ฉบับละ ๕๐ บาท

(๘) ค่าประกาศ แปลงละ ๑๐ บาท

(๙) ค่าหลักเขตที่ดิน หลักละ ๑๕ บาท

ถ้าเป็นการเดินสำรวจหรือสอบเขตทั้งตำบล

สำหรับกรณีออกโฉนด

คิดเป็นรายแปลง แปลงละ ๖๐ บาท

(๑๐)[98] ค่าตรวจสอบข้อมูลด้านงานรังวัด

ด้านทะเบียนที่ดิน

ด้านประเมินราคาหรือข้อมูลอื่นครั้งละ	๑๐๐ บาท
(๑๑)[99] ค่าสำเนาจากสื่อบันทึกข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น หรือสำเนาข้อมูลอื่นแผ่นละ	๕๐ บาท
๑๑.[100] ค่าใช้จ่าย	
(๑) ค่าพาหนะเดินทางให้แก่เจ้าพนักงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ และคนงานที่จ้างไปทำการรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดินหรือพิสูจน์สอบสวน หรือตรวจสอบเนื้อที่เกี่ยวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามคำขอ	ให้จ่ายในลักษณะเหมาจ่ายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
(๒) ค่าเบี้ยเลี้ยงให้แก่เจ้าพนักงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ และค่าจ้างคนงานที่จ้างไปทำการรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดินหรือพิสูจน์สอบสวน หรือตรวจสอบเนื้อที่เกี่ยวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามคำขอ	ให้จ่ายในลักษณะเหมาจ่ายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
(๓) ค่าป่วยการให้แก่เจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องที่หรือผู้แทนที่ไปในการรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดิน หรือพิสูจน์สอบสวน หรือตรวจสอบเนื้อที่เกี่ยวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ คนหนึ่ง วันละ	๑๐๐ บาท
(๔) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดิน หรือพิสูจน์สอบสวนหรือตรวจสอบเนื้อที่เกี่ยวกับหนังสือรับรอง	ให้จ่ายในลักษณะเหมาจ่ายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยด้วยความเห็นชอบ

การทำประโยชน์ของกระทรวงการคลัง

(๕) ค่าปิดประกาศให้แก่ผู้ปิดประกาศ แปลงละ ๒๐ บาท

(๖) ค่าพยานให้แก่พยาน คนละ ๒๐ บาท

บัญชีค่าตอบแทนท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน[101]

ค่าตอบแทนในการอนุญาต

(๑) ตามมาตรา ๙ (๑) ไร่ละ ๑,๐๐๐ บาทต่อปี

(๒) ตามมาตรา ๙ (๒) หรือมาตรา ๙ (๓)

(ก) การขุดหรือดูดทราย ลูกบาศก์เมตรละ ๒๘ บาท

(ข) การขุดดินหรือลูกรัง หรืออื่น ๆ ไร่ละ ๑๐,๐๐๐ บาทต่อปี

หรือลูกบาศก์เมตรละ ๑๐ บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการใช้พระราชบัญญัติและประมวลกฎหมายที่ดินฉบับนี้ คือ ในขณะนี้ได้มีกฎหมายว่าด้วยที่ดินอยู่หลายฉบับ สมควรนำมาประมวลไว้ในที่เดียวกัน และปรับปรุงเสียใหม่ให้รัฐได้ดำเนินการจัดที่ดินโดยกว้างขวาง เพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชน

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒[102]

โดยที่เห็นว่าบทบัญญัติในประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งบัญญัติจำกัดสิทธิของบุคคลในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชยกรรม โดยให้ถือได้เพียงจำนวนเนื้อที่ดินที่กำหนดไว้ ผู้ใดจะถือกรรมสิทธิ์เกินไปกว่ามิได้ นั้น เป็นการจำกัดโดยไม่สมควรและเป็นเหตุบ่อนความเจริญก้าวหน้าในทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และส่งผลให้เสียหายแก่การเศรษฐกิจของประเทศ จึงสมควรที่จะยกเลิกข้อจำกัดนี้เสีย อนึ่ง บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายที่กล่าวแล้ว ซึ่งบัญญัติว่านิติบุคคลที่เป็นบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด สมาคม สหกรณ์และมูลนิธิ บรรดาซึ่งเพียงแต่มีผู้จัดการหรือกรรมการเป็นคนต่างด้าว ก็ให้ถือว่าเป็นคนต่างด้าวถูกบั่นทอนสิทธิในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินไปด้วย นั้น ก็ไม่เหมาะสมและชอบด้วยความยุติธรรม และส่งผลเสียหายเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕[103]

โดยที่คณะปฏิวัติได้พิจารณาเห็นว่า ประชาชนซึ่งครอบครองที่ดินและได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้น และได้ปฏิบัติตามกฎหมายโดยแจ้งการครอบครองไว้แล้วตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มาเป็นเวลากว่าสิบห้าปี ยังไม่ได้รับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ไว้เป็นหลักฐานสำหรับแสดงสิทธิในที่ดินของตน ทำให้เกิดกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินและเขตที่ดินข้างเคียง ทั้งไม่ได้รับความสะดวกในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินนั้นด้วย คณะปฏิวัติจึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายที่ดินเพื่อให้ทางราชการสามารถออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยจัดให้มีการเดินสำรวจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ด้วยการใช้ระวางรูปถ่ายทางอากาศในเขตท้องที่ซึ่งจะได้ประกาศเป็นแห่ง ๆ ไปเช่นเดียวกับการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินทั่วราชอาณาจักร และในขณะเดียวกันจะได้ทำการเดินสำรวจเพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินที่มีผู้ครอบครองและทำประโยชน์อยู่แล้ว แต่ไม่ได้แจ้งการครอบครองที่ดินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ รวมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันมิให้มีการบุกรุกที่ดินของรัฐด้วย

ข้อ ๑๓ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕[104]

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้การจัดที่ดินให้ประชาชนดำเนินไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและส่งเสริมให้ประชาชนมีที่ดินทำมาหากิน และเห็นสมควรปรับปรุงประมวลกฎหมายที่ดินในเรื่องการควบคุมที่ดินสาธารณสมบัติ การสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติไว้เพื่ออนุชนรุ่นหลัง รวมทั้งการรังวัด และการจดทะเบียนที่ดิน ให้ประชาชนได้รับความสะดวกและรวดเร็วด้วย

ข้อ ๑๓ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๐[105]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติเกี่ยวกับการทำการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินและการรังวัดแบ่งแยกที่ดินยังไม่เหมาะสม เนื่องจากในการรังวัด ถ้าผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงไม่ได้รับรองแนวเขตครบถ้วนแล้วก็ไม่อาจทำการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดิน หรือรังวัดแบ่งแยกที่ดินได้ เพื่อขจัดข้อขัดข้องดังกล่าว เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดิน และการรังวัดแบ่งแยกที่ดินเสียใหม่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๖ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๐[106]

โดยที่ปรากฏว่าได้มีประชาชนผู้มีจิตศรัทธาได้บริจาคที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นให้แก่ทางราชการ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือประโยชน์ของทางราชการอื่นอยู่เนือง ๆ เพื่อเป็นการสนองตอบศรัทธาของผู้บริจาคทรัพย์สินดังกล่าว จึงเป็นการสมควรให้การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่บริจาคให้แก่ทางราชการได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ข้อ ๒ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑[107]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากข้อจำกัดการห้ามโอนสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินยังไม่รัดกุมและมีบทบัญญัติบางมาตราในประมวลกฎหมายที่ดินไม่เหมาะสม ทำให้เป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สมควรแก้ไขปรับปรุงเสียใหม่ กับทั้งจำเป็นต้องปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖[108]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรโอนอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในส่วนที่เกี่ยวกับการสำรวจ จำแนก และทำสำมะโนที่ดินเพื่อให้ทราบถึงความสมบูรณ์ตามธรรมชาติและความเหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการวางแผนการใช้ที่ดิน การพัฒนาที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดมาตรการเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินและกรมพัฒนาที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาที่ดิน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘[109]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วัดถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๑๙ การปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าเขต นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวปฏิบัติต่อไปพลางก่อนจนกว่ารัฐมนตรีจะได้ประกาศยกเลิกในราชกิจจานุเบกษาเป็นท้องที่ไป

มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการออกเอกสารแสดงสิทธิในที่ดิน และการรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยการรวมอำนาจหน้าที่ในการออกเอกสารแสดงสิทธิใน

ที่ดินและการรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์และการทำกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับที่ดินซึ่งแต่เดิมให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าเขต นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ มีอำนาจกระทำการดังกล่าวด้วย มาให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานที่ดินแต่เพียงฝ่ายเดียวเพื่อให้การบริหารงานเกี่ยวกับที่ดินมีเอกภาพและสะดวกแก่ประชาชนมากขึ้น โดยแก้ไขบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าว และในขณะเดียวกันสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของกรมที่ดินให้เหมาะสมรัดกุม เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างคล่องตัวยิ่งขึ้น นอกจากนี้ได้เพิ่มเติมกรณีของการออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ซึ่งใช้ระวางรูปถ่ายทางอากาศขึ้นเป็นพิเศษเพราะรัฐมีนโยบายที่จะเร่งรัดให้มีการออกโฉนดที่ดินในกรณีนี้ให้รวดเร็วยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนโดยทั่วไปอีกด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๔[110]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการประเมินทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและคณะอนุกรรมการประจำจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์และคณะอนุกรรมการประจำจังหวัดขึ้นใหม่ตามมาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๕ ฉ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการประกาศใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ตามมาตรา ๑๐๕ เบญจ สำหรับเขตจังหวัดหรือเขตท้องที่ใด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามจำนวนทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่คณะอนุกรรมการประจำจังหวัดได้กำหนดไว้แล้วสำหรับเขตจังหวัดหรือเขตท้องที่นั้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าจำนวนทุนทรัพย์ดังกล่าวเป็นราคาประเมินทุนทรัพย์ตามมาตรา ๑๐๕ เบญจ

มาตรา ๙ คำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่ คณะอนุกรรมการประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการประเมินทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามราคาประเมินทุนทรัพย์ตามมาตรา ๑๐๕ เบญจ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หรือตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐ ในระหว่างที่คณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ ให้นำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการกำหนดจำนวนทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๐ มาใช้บังคับกับการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์โดยอนุโลมเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัติ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วแก่ประชาชนผู้ขอจดทะเบียนมากยิ่งขึ้น โดยการเปลี่ยนวิธีการคิดค่าธรรมเนียมจากเดิมที่คิดจากจำนวนทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์ที่ขอจดทะเบียนตามการประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นการคิดจากราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ทางราชการได้ประกาศกำหนดไว้แล้ว และเป็นการสมควรปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์และของอนุกรรมการประจำจังหวัดให้เหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๕[111]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากบทบัญญัติเกี่ยวกับนิติบุคคลซึ่งมีสิทธิในที่ดินได้เสมือนคนต่างด้าวในประมวลกฎหมายที่ดินสำหรับกรณีของบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจำกัดได้ก่อให้เกิดปัญหาว่า ทุนของคนต่างด้าวที่มีในบริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจำกัดจะต้องพิจารณารวมไปถึงทุนของคนต่างด้าวในนิติบุคคลอื่นที่เข้าถือหุ้นหรือลงหุ้นในบริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจำกัดด้วยหรือไม่ เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการพิจารณาความหมายของบทบัญญัติดังกล่าว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับนิติบุคคลดังกล่าวให้ชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สมควรเพิ่มเติมให้เงื่อนไขดังกล่าวใช้บังคับกับบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัดและแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙๘ ให้สอดคล้องกับการแก้ไขข้างต้นด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๑[112]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน และบัญชีค่าตอบแทนท้ายประมวลกฎหมายที่ดินได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้อัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย รวมทั้งค่าตอบแทนต่าง ๆ ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย และบัญชีค่าตอบแทนท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๔๒[113]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรให้คนต่างด้าวซึ่งได้เข้ามาลงทุนในกิจการที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ อาจได้มาซึ่งที่ดินเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด เพื่อ

เป็นการอำนวยความสะดวกแก่คนต่างด้าวที่เข้ามาประกอบกิจการในราชอาณาจักร รวมทั้งเป็นปัจจัยเสริมในการตัดสินใจที่จะเข้ามาลงทุนของคนต่างด้าว ตลอดจนเป็นการเพิ่มกำลังซื้อให้กับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ของประเทศที่กำลังประสบปัญหาสภาวะซบเซา ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓[114]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๙ ให้การสอบสวนเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดแจ้งเอกสาร รายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘ ที่ได้ดำเนินการมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นการสอบสวนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

การสอบสวนตามความในวรรคหนึ่งที่อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งสำนวนการสอบสวนให้อธิบดีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ โดยให้อธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์แต่เพียงฝ่ายเดียวเพื่อให้การดำเนินการสั่งเพิกถอนหรือแก้ไข ในกรณีดังกล่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็ว นอกจากนี้ เห็นสมควรแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการจดทะเบียนเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้มาโดยทางมรดก การอายัดที่ดิน การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ตลอดจนบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดินให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕[115]

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๔ ในประมวลกฎหมายที่ดิน

(๑) ในมาตรา ๑๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “อธิบดีกรม

ประชาสงเคราะห์” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” และคำว่า “อธิบดีกรมที่ดิน” เป็น “ผู้อำนวยการนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

(๒) ในมาตรา ๑๐๕ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมที่ดินหรือผู้แทน” เป็น “อธิบดีกรมธนารักษ์หรือผู้แทน” และคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการหรือผู้แทน” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือผู้แทน”

(๓) ในมาตรา ๑๐๕ ฉ ให้แก้ไขคำว่า “เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด” เป็น “ธนารักษ์จังหวัด”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๐[116]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เพื่อเป็นการรองรับวิธีการดังกล่าว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมวิธีการในการจัดเก็บในโฉนดที่ดิน และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ให้สามารถจัดเก็บโดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ด้วย รวมทั้งกำหนดให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในเขตท้องที่สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินสาขาอื่นที่ได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วในการให้บริการแก่ประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑[117]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗ ให้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เสียค่าตอบแทนตามมาตรา ๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ จนกว่าการอนุญาตจะสิ้นสุดลง

มาตรา ๘ ให้ผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน และยังมิได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ นำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินนั้นมายื่นคำขอเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อได้รับคำขอและหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง หากมีผู้นำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินมาขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้ต่อเมื่อศาลยุติธรรมได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดว่าผู้นั้นเป็นผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ

ในการพิจารณาของศาลตามวรรคสาม ให้ศาลแจ้งให้กรมที่ดินทราบ และให้กรมที่ดินตรวจสอบกับระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศหรือระวางรูปถ่ายทางอากาศฉบับที่ทำขึ้นก่อนสุดเท่าที่ทางราชการมีอยู่ พร้อมทั้งทำความเห็นเสนอต่อศาลว่า ผู้นั้นได้ครอบครองหรือทำประโยชน์ในที่ดินนั้นโดยชอบด้วยกฎหมายก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณาของศาล ความเห็นดังกล่าวให้เสนอต่อศาลภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งจากศาล เว้นแต่ศาลจะขยายระยะเวลาเป็นอย่างอื่น

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ครอบครองที่ดินตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย

มาตรา ๙ ให้อธิบดีกรมที่ดินทำการสำรวจ ตรวจสอบหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินและตำแหน่งที่ดินตามหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินที่มีอยู่จริงกับทะเบียนการครอบครองที่ดินระวางแผนที่หรือระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศหรือระวางรูปถ่ายทางอากาศ ว่าที่ดินที่มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินนั้น ได้มีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ไปแล้วหรือไม่ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากพบว่าที่ดินแปลงใดได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ไปแล้ว ให้จำหน่ายหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินนั้นเสีย

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดและจัดเก็บค่าตอบแทนตามมาตรา ๙ ทวิ บทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน และบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดแจ้งเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันกับสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งที่ที่ดินที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๙ ตั้งอยู่ มีอำนาจกำหนดและจัดเก็บค่าตอบแทนดังกล่าว เพื่อเป็นการกระจายรายได้ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแหล่งรายได้นั้น รวมทั้งปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยให้มีมาตรการเร่งรัดผู้มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินมาดำเนินการเพื่อขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตลอดจนแก้ไขเพิ่มเติมให้อธิบดีกรมที่ดินหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขตามมาตรา ๖๑ เพื่อให้การดำเนินการในกรณีดังกล่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และสอดคล้องกับหลักการปฏิรูประบบราชการที่มุ่งเน้นให้มีการกระจายภารกิจและกระจายอำนาจการตัดสินใจ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๑[118]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากบทบัญญัติเกี่ยวกับการค้าที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินเป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์เพื่อยกเว้นการจำกัดจำนวนการถือครองที่ดินและป้องกันการหลีกเลี่ยงการกำหนดสิทธิในที่ดิน และโดยที่บทบัญญัติในเรื่องการจำกัดจำนวนการถือครองที่ดินนั้นได้ถูกยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒ แต่บทบัญญัติเกี่ยวกับการค้าที่ดินซึ่งเป็นกรณีที่เกี่ยวเนื่องกันยังไม่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกัน ประกอบกับการค้าที่ดินได้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินควบคุมอยู่แล้ว สมควรยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการค้าที่ดิน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๖[119]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐซึ่งมิใช่ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อ

รองรับการจัดทำบริการสาธารณะ แต่เนื่องจากบทนิยามคำว่า ทบวงการเมือง ตามประมวลกฎหมายที่ดินที่กำหนดไว้นั้นยังมิได้ครอบคลุมถึงหน่วยงานของรัฐดังกล่าวด้วย มีผลทำให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวไม่สามารถขอใช้ประโยชน์ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้ ประกอบกับหลักเกณฑ์ในการจดทะเบียนไถ่ถอนจากจำนอง ไถ่ถอนจากการขายฝาก การจดทะเบียนสิทธิเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้มาโดยทางมรดก และการจดทะเบียนลงชื่อผู้จัดการมรดก ในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน มิได้รวมถึงอสังหาริมทรัพย์อื่นนอกจากที่ดินด้วย สมควรปรับปรุงบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบันและเกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้
พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒[120]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๖ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติตามประมวลกฎหมายที่ดินปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘ การใดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติตามมาตรา ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการจัดที่ดินดำเนินการต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง โดยการบูรณาการ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและภูมิสังคม และโดยที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติตามประมวลกฎหมายที่ดินมีหน้าที่ประการหนึ่งในการวางนโยบายการจัดที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและหาเลี้ยงชีพตามควรแก่อัตภาพรวมถึงควบคุมการจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายอื่น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติดังกล่าว โดยแก้ไขชื่อคณะกรรมการเป็น "คณะกรรมการจัดที่ดิน" รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเสียใหม่ เพื่อมิให้เกิด

ความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อให้การจัดที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและหาเลี้ยงชีพสอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติคุ้มครองประชาชนในการทำสัญญาขายฝากที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัย พ.ศ. ๒๕๖๒[121]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติในมาตรา ๑๘ ในส่วนที่กำหนดให้วางทรัพย์อันเป็นสินไถ่ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินที่รับจดทะเบียนการขายฝาก ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘ และให้โอนหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าเขต นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ซึ่งมีอยู่ตามประมวลกฎหมายที่ดินก่อนวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘ ใช้บังคับ ไปเป็นหน้าที่และอำนาจของข้าราชการสังกัดกรมที่ดินที่ปฏิบัติหน้าที่ที่อำเภอตามที่อธิบดีกรมที่ดินกำหนด

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติว่าด้วยขายฝากตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อยู่ภายใต้หลักของความศักดิ์สิทธิ์และเสรีภาพในการแสดงเจตนาระหว่างคู่สัญญาซึ่งเป็นเอกชนที่มีสถานะเท่าเทียมกัน แต่ในการขายฝากที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนจำนวนมากได้ปรากฏว่าผู้ขายฝากมีอำนาจต่อรองน้อยกว่าผู้ซื้อฝากอันเนื่องมาจากสถานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน และผู้ขายฝากอาจได้รับความเดือดร้อนจากการสูญเสียที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัย สมควรกำหนดให้มีการควบคุมสัญญาขายฝากที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการวางทรัพย์อันเป็นสินไถ่โดยกำหนดให้ผู้ขายฝากสามารถดำเนินการได้ที่สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินที่รับจดทะเบียนการขายฝาก และให้ข้าราชการสังกัดกรมที่ดินซึ่งปฏิบัติหน้าที่ที่อำเภอมีหน้าที่และอำนาจรับการวางทรัพย์ได้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างเสริมความเป็นธรรมในสังคม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๒[122]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๕ ในระหว่างที่ยังไม่เริ่มใช้บัญชีราคาประเมินทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยคำนวณตามราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ซึ่งใช้อยู่ในวันก่อนวัน

ที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปพลางก่อน จนกว่าจะมีบัญชีราคาประเมินทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐใช้บังคับ

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐกำหนดให้มีคณะกรรมการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐและคณะกรรมการประเมินราคาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แห่งรัฐประจำจังหวัด เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการประเมินราคาทรัพย์สินและการจัดทำบัญชีราคาประเมินทรัพย์สินซึ่งใช้เป็นเกณฑ์อ้างอิงหรือเป็นฐานในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย หรือเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นของหน่วยงานของรัฐ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

นนทพล / Maker

22 พฤศจิกายน 2565

อรญา / Checker

22 พฤศจิกายน 2565

สถาพร / Authorizer

23 พฤศจิกายน 2565

[1] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑/ตอนที่ ๗๘/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๗

[2] มาตรา ๕ วรรคสอง ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

[3] มาตรา ๑ นิยามคำว่า “การค้าที่ดิน” ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[4] มาตรา ๑ นิยามคำว่า “ทบวงการเมือง” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๖

[5] มาตรา ๑ นิยามคำว่า “คณะกรรมการ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[6] มาตรา ๔ ทวิ เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

[7] มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

[8] มาตรา ๗ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖

[9] มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

[10] มาตรา ๘ ทวิ เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

[11] มาตรา ๘ ตรี เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

[12] มาตรา ๙/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

[13] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[14] มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

[15] มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[16] มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

[17] มาตรา ๒๗ ทวิ เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

[18] มาตรา ๒๗ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[19] มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

[20] มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[21] มาตรา ๓๔ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[22] มาตรา ๓๕ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[23] มาตรา ๓๖ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[24] มาตรา ๓๗ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[25] มาตรา ๓๘ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[26] มาตรา ๓๙ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[27] มาตรา ๔๐ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[28] มาตรา ๔๑ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[29] มาตรา ๔๒ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[30] มาตรา ๔๓ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[31] มาตรา ๔๔ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[32] มาตรา ๔๕ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[33] มาตรา ๔๖ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[34] มาตรา ๔๗ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[35] มาตรา ๔๘ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[36] มาตรา ๔๙ ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[37] มาตรา ๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

[38] มาตรา ๕๖/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

[39] มาตรา ๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[40] มาตรา ๕๗ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๐

[41] มาตรา ๕๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[42] มาตรา ๕๘ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[43] มาตรา ๕๘ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[44] มาตรา ๕๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

[45] มาตรา ๕๙ ทวิ เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

[46] มาตรา ๕๙ ตรี เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

[47] มาตรา ๕๙ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[48] มาตรา ๕๙ เบญจ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[49] มาตรา ๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[50] มาตรา ๖๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

[51] มาตรา ๖๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

[52] มาตรา ๖๙ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[53] มาตรา ๗๐ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

[54] มาตรา ๗๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[55] มาตรา ๗๑ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๐

[56] มาตรา ๗๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[57] มาตรา ๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[58] มาตรา ๗๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

[59] มาตรา ๘๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๖

[60] มาตรา ๘๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

[61] มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๖

[62] มาตรา ๘๑ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๖

[63] มาตรา ๘๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๖

[64] มาตรา ๘๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

[65] มาตรา ๙๖ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๔๒

[66] มาตรา ๙๖ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๔๒

[67] มาตรา ๙๗ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๕

[68] มาตรา ๙๗ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๕

[69] มาตรา ๙๗ (๕) ยกเลิกโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[70] มาตรา ๙๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๕

[71] มาตรา ๙๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[72] หมวด ๑๐ การค้าที่ดิน มาตรา ๑๐๑ ถึงมาตรา๑๐๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[73] มาตรา ๑๐๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[74] มาตรา ๑๐๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[75] มาตรา ๑๐๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

[76] มาตรา ๑๐๓ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[77] มาตรา ๑๐๓ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

[78] มาตรา ๑๐๓ ทวิ เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๖ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๐

[79] มาตรา ๑๐๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[80] มาตรา ๑๐๕ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[81] มาตรา ๑๐๕ ทวิ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[82] มาตรา ๑๐๕ ตรี ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[83] มาตรา ๑๐๕ จัตวา ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[84] มาตรา ๑๐๕ เบญจ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[85] มาตรา ๑๐๕ ฉ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[86] มาตรา ๑๐๕ สัตต ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[87] มาตรา ๑๐๕ อัฏฐ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[88] มาตรา ๑๐๖ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๔

[89] มาตรา ๑๐๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

[90] มาตรา ๑๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

[91] มาตรา ๑๐๘ ทวิ เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

[92] มาตรา ๑๐๘ ตรี เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

[93] มาตรา ๑๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[94] มาตรา ๑๑๒ (๕) ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[95] บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

[96] บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน ๗. แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

[97] บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน ๙. ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

[98] บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน ๑๐. (๑๐) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

[99] บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน ๑๐. (๑๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

[100] บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน ๑๑. แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๑

[101] บัญชีค่าตอบแทนท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๑

[102] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖/ตอนที่ ๘/หน้า ๑๒/๑๓ มกราคม ๒๕๐๒

[103] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙/ตอนที่ ๓๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๘/๓ มีนาคม ๒๕๑๕

[104] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙/ตอนที่ ๑๙๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๑๗๑/๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

[105] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๔/ตอนที่ ๘๖/ฉบับพิเศษ หน้า ๕/๑๙ กันยายน ๒๕๒๐

[106] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๔/ตอนที่ ๑๐๙/ฉบับพิเศษ หน้า ๒/๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

[107] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๕/ตอนที่ ๑๓๘/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๑ ธันวาคม ๒๕๒๑

[108] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๐/ตอนที่ ๑๖๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๘/๖ ตุลาคม ๒๕๒๖

[109] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๒/ตอนที่ ๒๐๑/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๘

[110] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๑๖๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๘ กันยายน ๒๕๓๔

[111] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๑๔/หน้า ๓/๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

[112] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕/ตอนที่ ๘๙ ก/หน้า ๑/๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๑

[113] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๓๙ ก/หน้า ๒๕/๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๒

[114] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๒๙ ก/หน้า ๑/๑ เมษายน ๒๕๔๓

[115] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

[116] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๖๑ ก/หน้า ๓๐/๒๗ กันยายน ๒๕๕๐

[117] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๒๙ ก/หน้า ๕๐/๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

[118] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๓๓ ก/หน้า ๗๔/๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

[119] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๑/๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖

[120] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๔๙ ก/หน้า ๕๘/๑๔ เมษายน ๒๕๖๒

[121] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๕๐ ก/หน้า ๑๑๑/๑๖ เมษายน ๒๕๖๒

[122] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๖๘ ก/หน้า ๓๒/๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑)
ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

(๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๑ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

(๔) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๒ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังนี้

(๑) ค่าธรรมเนียมในการขอสัมปทาน รายละ	๕๐๐ บาท
(๒) ค่าสัมปทานต่อปี ไร่ละ	๒๐ บาท
เศษของไร่ให้คิดเป็นหนึ่งไร่	
(๓) ค่าธรรมเนียมออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์	
(ก) ที่ดินเนื้อที่ไม่เกิน ๒๐ ไร่ แปลงละ	๓๐ บาท
(ข) ที่ดินเนื้อที่เกิน ๒๐ ไร่ ส่วนที่เกิน ไร่ละ	๒ บาท
เศษของไร่ให้คิดเป็นหนึ่งไร่	
(๔) ค่าธรรมเนียมการพิสูจน์สอบสวนหรือตรวจสอบเนื้อที่เกี่ยวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์	
(ก) ถ้าเรียกเป็นรายแปลง แปลงละ	๓๐ บาท
(ข) ถ้าเรียกเป็นรายวัน วันละ	๓๐ บาท
(ค) ค่าคัดหรือจำลองแผนที่ แปลงละ	๓๐ บาท
(ง) ค่าจำนวนเนื้อที่หรือสอบแส แปลงละ	๓๐ บาท
(จ) ค่าจับระยะ แปลงละ	๑๐ บาท
(๕) ค่าธรรมเนียมออกโฉนดที่ดิน	

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕/ตอนที่ ๗๖ ก/หน้า ๔/๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๑

(ก) ที่ดินเนื้อที่ไม่เกิน ๒๐ ไร่ แปลงละ ๕๐ บาท

(ข) ที่ดินเนื้อที่เกิน ๒๐ ไร่ ส่วนที่เกิน ไร่ละ ๒ บาท
เศษของไร่ให้คิดเป็นหนึ่งไร่

(๖) ค่าธรรมเนียมรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดิน

(ก) ถ้าเรียกเป็นรายแปลง แปลงละ ๔๐ บาท

(ข) ถ้าเรียกเป็นรายวัน วันละ ๔๐ บาท

(ค) ค่าคัดหรือจำลองแผนที่ แปลงละ ๓๐ บาท

(ง) ค่าคำนวณเนื้อที่หรือสอบแส แปลงละ ๓๐ บาท

(จ) ค่าจับระยะ แปลงละ ๑๐ บาท

(๗) ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

(ก) ค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมมีทุนทรัพย์เรียกตามราคาประเมินทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์กำหนด ร้อยละ ๒

(ข) ค่าจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ เฉพาะในกรณีที่องค์การบริหารสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์ หรือบริษัทจำกัดที่สถาบันการเงินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การบริหารสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๐ จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการบริหารสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์โดยความเห็นชอบของธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้รับโอนหรือโอนคืน หรือกรณีที่กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. เป็นผู้รับโอน ให้เรียกตามราคาประเมินทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์กำหนด ร้อยละ ๐.๐๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

(ข/๑)[๒] ค่าจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ เฉพาะในกรณีที่กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้รับโอนหรือผู้โอนอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ โดยมีสัญญาการรับโอนอสังหาริมทรัพย์นั้นกลับคืนจากกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานหรือมีสัญญาการโอนอสังหาริมทรัพย์นั้นต่อให้ส่วนราชการหรือองค์การของรัฐบาลตามประมวลรัษฎากร ให้เรียกตามราคาประเมินทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์กำหนด ร้อยละ ๐.๐๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

---

[๒] ข้อ ๒ (๗) (ข/๑) เพิ่มโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

(ข/๑)[๓] ค่าจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ เฉพาะในกรณีที่
กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานที่จัดตั้งขึ้น
ตามกฎหมาย

(ข/๒)[๔] ค่าจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์
เฉพาะในกรณีการโอนอสังหาริมทรัพย์
จากทรัสตีรายเดิมเป็นทรัสตีรายใหม่ ตามกฎหมาย
ว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน ให้เรียกตาม
ราคาประเมินทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการกำหนด
ราคาประเมินทุนทรัพย์กำหนด ร้อยละ ๐.๐๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

(ค)[๕] ค่าจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ เฉพาะในกรณีที่
มูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ
ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
มูลนิธิสายใจไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สภากาชาดไทย
มูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย
มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา
มูลนิธิสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า
หรือมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย
เป็นผู้รับโอนหรือผู้โอน เรียกตามราคาประเมินทุนทรัพย์
ตามที่คณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์กำหนด ร้อยละ ๐.๐๐๑

(ง) ค่าจดทะเบียนโอนมรดกหรือให้ ทั้งนี้ เฉพาะในระหว่าง
ผู้บุพการีกับผู้สืบสันดาน หรือระหว่างคู่สมรส เรียกตามราคา
ประเมินทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการกำหนดราคาประเมิน
ทุนทรัพย์กำหนด ร้อยละ ๐.๕

(จ) ค่าจดทะเบียนเฉพาะในกรณีที่วัดวาอาราม วัดบาดหลวง
โรมันคาธอลิค หรือมัสยิดอิสลามเป็นผู้รับให้ เพื่อใช้เป็นที่ตั้ง
ศาสนสถาน ทั้งนี้ ในส่วนที่ได้มารวมกับที่ดินที่มีอยู่ก่อนแล้ว
ไม่เกิน ๕๐ ไร่ เรียกตามราคาประเมินทุนทรัพย์ตามที่
คณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์กำหนด ร้อยละ ๐.๐๑

(ฉ) ค่าจดทะเบียนการจำนองหรือบุริมสิทธิ ร้อยละ ๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

(ช) ค่าจดทะเบียนการจำนองหรือบุริมสิทธิสำหรับการให้สินเชื่อ

---

[๓] ข้อ ๒ (๗) (ข/๑) เพิ่มโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

[๔] ข้อ ๒ (๗) (ข/๒) เพิ่มโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๗ (พ.ศ. ๒๕๕๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

[๕] ข้อ ๒ (๗) (ค) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๘ (พ.ศ. ๒๕๖๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

เพื่อการเกษตรของสถาบันการเงินที่รัฐมนตรีกำหนด ร้อยละ ๐.๕
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

(ซ) ค่าจดทะเบียนการจำนองหรือบุริมสิทธิ เฉพาะในกรณีที่องค์การบริหารสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์หรือบริษัทจำกัดที่สถาบันการเงินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การบริหารสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๐ จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการบริหารสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์โดยความเห็นชอบของธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้ขอจดทะเบียน ร้อยละ ๐.๐๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

(ซ/๑)[๖] ค่าจดทะเบียนการจำนอง เฉพาะในกรณีที่กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้ขอจดทะเบียน ร้อยละ ๐.๐๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

(ซ/๒)[๗] ค่าจดทะเบียนการจำนองหรือบุริมสิทธิเฉพาะในกรณีการโอนสิทธิจำนองหรือบุริมสิทธิจากทรัสตีรายเดิมเป็นทรัสตีรายใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน ร้อยละ ๐.๐๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

(ฌ) ค่าจดทะเบียนโอนสิทธิการรับจำนอง เฉพาะในกรณีที่สถาบันการเงินรับโอนสิทธิเรียกร้องจากการขายทรัพย์สินเพื่อชำระบัญชีของบริษัทที่ถูกระงับการดำเนินกิจการตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นผู้ขอจดทะเบียน ร้อยละ ๐.๐๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

(ญ) ค่าจดทะเบียนการจำนอง สำหรับการให้สินเชื่อเพื่อฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย หรือมหันตภัยอื่นทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด ร้อยละ ๐.๐๑

(ฎ) ค่าจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ และค่าจดทะเบียนการจำนองเฉพาะในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ลดหย่อนค่าธรรมเนียมเป็นพิเศษเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ร้อยละ ๐.๐๑

(ฎ/๑)[๘] ค่าจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ เฉพาะ

---

[๖] ข้อ ๒ (๗) (ซ/๑) เพิ่มโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

[๗] ข้อ ๒ (๗) (ซ/๒) เพิ่มโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๗ (พ.ศ. ๒๕๕๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

ในกรณีที่ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
โอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้รับโอน เนื่องจาก
การให้เช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ของธนาคารอิสลาม
แห่งประเทศไทย ให้เรียกตามราคาประเมิน
ทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการกำหนดราคา
ประเมินทุนทรัพย์กำหนด ร้อยละ ๑

(ฎ)[๙] ค่าจดทะเบียนทรัพยสิทธิที่มีค่าตอบแทน
ยกเว้นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม
ที่มีทุนทรัพย์ตาม
(ก) (ข) (ข/๑) (ค) (ง) (จ) (ฎ) และ (ฎ/๑) ร้อยละ ๑

(ฐ) ค่าจดทะเบียนการเช่า ร้อยละ ๑

(ฐ/๑)[๑๐] ค่าจดทะเบียนการเช่า เฉพาะในกรณีที่
กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานที่จัดตั้งขึ้น
ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
เป็นผู้เช่า ผู้เช่าช่วง ผู้ให้เช่า หรือผู้ให้เช่าช่วง ร้อยละ ๐.๐๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

(ฐ/๒)[๑๑] ค่าจดทะเบียนการเช่า
เฉพาะในกรณีการโอนสิทธิการเช่า
จากทรัสตีรายเดิมเป็นทรัสตีรายใหม่
ตามกฎหมายว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน ร้อยละ ๐.๐๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

(ฑ) ค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมไม่มีทุนทรัพย์ แปลงละ ๕๐ บาท

(๘) ค่าธรรมเนียมการขอให้ได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าว รายละ ๕๐๐ บาท
ค่าอนุญาต ไร่ละ ๑๐๐ บาท
เศษของไร่ให้คิดเป็นหนึ่งไร่

(๙) ค่าธรรมเนียมการขอให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อการค้าที่ดิน รายละ ๕๐๐ บาท
ค่าอนุญาต ไร่ละ ๒๐ บาท
เศษของไร่ให้คิดเป็นหนึ่งไร่

(๑๐)[๑๒] ค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ด

---

[๘] ข้อ ๒ (๗) (ฎ/๑) เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๑ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

[๙] ข้อ ๒ (๗) (ฎ) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

[๑๐] ข้อ ๒ (๗) (ฐ/๑) เพิ่มโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

[๑๑] ข้อ ๒ (๗) (ฐ/๒) เพิ่มโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๗ (พ.ศ. ๒๕๕๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

[๑๒] ข้อ ๒ (๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๓ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

(ก) ค่าคำขอ แปลงละ ๕ บาท
(ข) ค่าคัดสำเนาเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งค่าคัดสำเนาเอกสารเป็นพยานในคดีแพ่งโดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้คัด ร้อยคำแรกหรือไม่ถึงร้อยคำ ๑๐ บาท
ร้อยคำต่อไป ร้อยละ ๕ บาท
เศษของร้อยให้คิดเป็นหนึ่งร้อย
(ค) ค่ารับรองเอกสารที่คัด ฉบับละ ๑๐ บาท
(ง) ค่าตรวจหลักฐานทะเบียนที่ดิน แปลงละ ๑๐ บาท
(จ) ค่ารับอายัดที่ดิน แปลงละ ๑๐ บาท
(ฉ) ค่ามอบอำนาจ เรื่องละ ๒๐ บาท
(ช) ค่าออกใบแทนโฉนดที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินอย่างอื่น ฉบับละ ๕๐ บาท
(ซ) ค่าประกาศ แปลงละ ๑๐ บาท
(ฌ) ค่าหลักเขตที่ดิน หลักละ ๑๕ บาท
ถ้าเป็นการเดินสำรวจหรือสอบเขตทั้งตำบลสำหรับกรณีออกโฉนดคิดเป็นรายแปลง แปลงละ ๖๐ บาท
(ญ) ค่าตรวจสอบข้อมูลด้านงานรังวัดด้านทะเบียนที่ดิน ด้านประเมินราคาหรือข้อมูลอื่น ครั้งละ ๑๐๐ บาท
(ฎ) ค่าสำเนาจากสื่อบันทึกข้อมูลทางคอมพิวเตอร์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นหรือสำเนาข้อมูลอื่นแผ่นละ ๕๐ บาท

ข้อ ๓ ราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือราคาทุนทรัพย์ที่ผู้ขอจดทะเบียนแสดงในการขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามข้อ ๒ (๗) ถ้ามีเศษต่ำกว่าหนึ่งร้อยบาทให้คิดเป็นหนึ่งร้อยบาท

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒ เศษของหนึ่งบาทให้คิดเป็นหนึ่งบาท

ข้อ ๔[๑๓] ค่าใช้จ่าย

(๑) ค่าพาหนะเดินทางให้แก่เจ้าพนักงาน พนักงานเจ้าหน้าที่ และคนงานที่จ้างไปทำการรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดิน หรือพิสูจน์สอบสวน หรือตรวจสอบเนื้อที่เกี่ยวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามคำขอ ให้จ่ายในลักษณะเหมาจ่ายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
(๒) ค่าเบี้ยเลี้ยงให้แก่เจ้าพนักงาน ให้จ่ายในลักษณะ

[๑๓] ข้อ ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

พนักงานเจ้าหน้าที่ และค่าจ้างคนงานที่จ้างไปทำการรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดิน หรือพิสูจน์สอบสวน หรือตรวจสอบเนื้อที่เกี่ยวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามคำขอ	เหมาจ่ายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
(๓) ค่าป่วยการให้แก่เจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องที่หรือผู้แทนที่ไปในการรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดิน หรือพิสูจน์สอบสวน หรือตรวจสอบเนื้อที่เกี่ยวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ คนหนึ่ง วันละ	๕๐ บาท
(๔) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดิน หรือพิสูจน์สอบสวน หรือตรวจสอบเนื้อที่เกี่ยวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์	ให้จ่ายในลักษณะเหมาจ่ายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
(๕) ค่าปิดประกาศให้แก่ผู้ปิดประกาศ แปลงละ	๑๐ บาท
(๖) ค่าพยานให้แก่พยาน คนละ	๑๐ บาท

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๑
วัฒนา อัศวเหม
รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐบาลมีนโยบายปรับลดค่าธรรมเนียมการจำนองอสังหาริมทรัพย์เพื่อสนับสนุนการขายทอดตลาดทรัพย์สินขององค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงินให้ได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น อันจะมีผลทำให้ราคาประมูลซื้อดีขึ้น นอกจากนี้เพื่อกำหนดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนจำนองเพื่อประกันการกู้ยืมเงินเพื่อฟื้นฟูความเสียหายอันเกิดจาก อุทกภัย อัคคีภัย หรือมหันตภัยอื่น การจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ในกรณีที่องค์การบริหารสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์หรือบริษัทจำกัดที่สถาบันการเงินตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การบริหารสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๐ จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการบริหารสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์โดยความเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้โอนคืนให้แก่ผู้โอน การจดทะเบียนยกที่ดินให้แก่ศาสนสถานของศาสนาต่าง ๆ และการจดทะเบียนทรัพยสิทธิที่มีค่าตอบแทน การกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ค่าจดทะเบียนการจำนองหรือบุริมสิทธิที่จดทะเบียน ค่าจดทะเบียนทรัพยสิทธิที่มีค่าตอบแทน และค่าจดทะเบียนการเช่า และการกำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับกรณีที่คระรัฐมนตรีมีมติให้ลดหย่อนค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเป็นพิเศษเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประชาชน ประกอบกับกฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียม ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้ใช้บังคับมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๒ และได้มีการแก้เพิ่มเติมหลายครั้ง สมควรปรับปรุงเป็นฉบับเดียวกันเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและอ้างอิงของพนักงานเจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไป จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗[๑๔]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรปรับปรุงค่าใช้จ่ายในการรังวัดเกี่ยวกับโฉนดที่ดิน หรือการพิสูจน์สอบสวน หรือตรวจสอบเนื้อที่เกี่ยวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้จ่ายในลักษณะเหมาจ่ายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยด้วยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ตลอดจนปรับปรุงค่าป่วยการเจ้าพนักงานปกครองท้องที่ให้เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๐ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗[๑๕]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ โดยที่สภากาชาดไทยเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสภากาชาดไทย พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ โดยมีวัตถุประสงค์ในการสาธารณกุศลเพื่อกระทำกิจในทางเมตตาการุณ สมควรกำหนดให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ เฉพาะในกรณีสภากาชาดไทยเป็นผู้รับโอนหรือผู้โอน ในอัตราร้อยละ ๐.๐๐๑ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๔๓ ก/หน้า ๑/๑ มิถุนายน ๒๕๔๒

[๑๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒/ตอนที่ ๕ ก/หน้า ๑๑/๑๔ มกราคม ๒๕๔๘

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๑ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗[๑๖]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยเป็นธนาคารที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจทางการเงินและประกอบกิจการอื่นให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลามซึ่งห้ามมิให้ดำเนินธุรกิจทางการเงินที่ผูกพันกับดอกเบี้ย ธนาคารจึงต้องดำเนินการจัดหาสิ่งที่ลูกค้าต้องการทั้งสินทรัพย์หมุนเวียนและอสังหาริมทรัพย์แทนการให้เป็นตัวเงิน ทำให้การทำธุรกรรมการให้สินเชื่อเพื่อการซื้ออสังหาริมทรัพย์เกิดภาระภาษีธุรกิจเฉพาะและค่าธรรมเนียมการโอนกรรมสิทธิ์ถึงสองครั้ง เป็นเหตุให้ค่าใช้จ่ายโดยรวมสูงกว่าการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ดังนั้น เพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของลูกค้าอันเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และเป็นการส่งเสริมการดำเนินธุรกิจของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สมควรกำหนดให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์เฉพาะในกรณีที่ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยโอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้รับโอนเนื่องจากการให้เช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในอัตราร้อยละหนึ่ง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๓ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗[๑๗]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ดเกี่ยวกับค่าตรวจสอบข้อมูลด้านงานรังวัด ด้านทะเบียนที่ดิน ด้านประเมินราคา หรือข้อมูลอื่น และค่าสำเนาจากสื่อบันทึกข้อมูลทางคอมพิวเตอร์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นหรือสำเนาข้อมูลอื่น เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายท้ายประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ และให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบันที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการให้บริการแก่ประชาชน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๔ (พ.ศ. ๒๕๕๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗[๑๘]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทยเป็นมูลนิธิที่จัดตั้งโดยมีลักษณะพิเศษเฉพาะดังปรากฏจากวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ สมควรกำหนดให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ เฉพาะในกรณีมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย เป็นผู้รับโอนหรือผู้โอนในอัตราร้อยละ ๐.๐๐๑ เช่นเดียวกับที่

[๑๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓/ตอนที่ ๑๐ ก/หน้า ๑/๓๑ มกราคม ๒๕๔๙

[๑๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓/ตอนที่ ๘๙ ก/หน้า ๑๐/๑ กันยายน ๒๕๔๙

[๑๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๗ ก/หน้า ๕/๒๘ มกราคม ๒๕๕๓

กำหนดไว้สำหรับมูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และมูลนิธิสายใจไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗[๑๙]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเป็นช่องทางระดมทุนสำหรับกิจการโครงสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ สมควรกำหนดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานเป็นผู้ขอจดทะเบียนเป็นกรณีพิเศษเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน อันเป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีการจัดตั้งกองทุนรวมดังกล่าวในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงฉบับที่ ๕๖ (พ.ศ. ๒๕๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗[๒๐]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาและมูลนิธิสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เป็นมูลนิธิที่จัดตั้งโดยมีลักษณะพิเศษเฉพาะดังปรากฏจากวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ สมควรกำหนดให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์เฉพาะในกรณีมูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาหรือมูลนิธิสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าเป็นผู้รับโอนหรือผู้โอนในอัตราร้อยละศูนย์จุดศูนย์ศูนย์หนึ่ง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงฉบับที่ ๕๗ (พ.ศ. ๒๕๕๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗[๒๑]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้มีกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน ตลอดจนสนับสนุนการใช้ทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุนอันจะช่วยให้มีการระดมทุนในตลาดทุนมากยิ่งขึ้น ประกอบกับในการบริหารกองทรัสต์จะมีทรัสตีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินซึ่งหากมีการเปลี่ยนตัวทรัสตีจะต้องเปลี่ยนชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้ทรัสตีรายใหม่เป็นผู้บริหารกองทรัสต์ สมควรกำหนดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนตัวทรัสตีเป็นกรณีพิเศษ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกองทรัสต์อันเป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีการนำทรัสต์มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินธุรกรรมในตลาดทุนมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

[๑๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐/ตอนที่ ๓๐ ก/หน้า ๓๖/๒๙ มีนาคม ๒๕๕๖

[๒๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๒๔ ก/หน้า ๕/๑ เมษายน ๒๕๕๘

[๒๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๑๑ ก/หน้า ๕/๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๘ (พ.ศ. ๒๕๖๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗[๒๒]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย เป็นมูลนิธิที่จัดตั้งโดยมีลักษณะพิเศษเฉพาะดังปรากฏจากวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ สมควรกำหนดให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ ในกรณีมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย เป็นผู้รับโอนหรือผู้โอน ในอัตราร้อยละศูนย์จุดศูนย์ศูนย์หนึ่ง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[๒๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๔๑ ก/หน้า ๔/๓ เมษายน ๒๕๖๒

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๕๖)
ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (ข/๑) ของ (๗) ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

“(ข/๑) ค่าจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ เฉพาะในกรณีที่กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้รับโอนหรือผู้โอนอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ โดยมีสัญญาการรับโอนอสังหาริมทรัพย์นั้นกลับคืนจากกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานหรือมีสัญญาการโอนอสังหาริมทรัพย์นั้นต่อให้ส่วนราชการหรือองค์การของรัฐบาลตามประมวลรัษฎากร ให้เรียกตามราคาประเมินทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์กำหนด แต่อย่างสูงไม่เกิน	ร้อยละ ๐.๐๑ ๑๐๐,๐๐๐ บาท”

ข้อ ๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (ซ/๑) ของ (๗) ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

“(ซ/๑) ค่าจดทะเบียนการจำนอง เฉพาะในกรณีที่กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้ขอจดทะเบียน แต่อย่างสูงไม่เกิน	ร้อยละ ๐.๐๑ ๑๐๐,๐๐๐ บาท”

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐/ตอนที่ ๓๐ ก/หน้า ๓๖/๒๙ มีนาคม ๒๕๕๖

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความใน (ฎ) ของ (๗) ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๑ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(ฎ) ค่าจดทะเบียนทรัพยสิทธิที่มีค่าตอบแทน ยกเว้นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่มีทุนทรัพย์ตาม (ก) (ข) (ข/๑) (ค) (ง) (จ) (ฎ) และ (ฎ/๑) ร้อยละ ๑”

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (ฐ/๑) ของ (๗) ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

“(ฐ/๑) ค่าจดทะเบียนการเช่า เฉพาะในกรณีที่กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นผู้เช่า ผู้เช่าช่วง ผู้ให้เช่า หรือผู้ให้เช่าช่วง แต่อย่างสูงไม่เกิน	ร้อยละ ๐.๐๑ ๑๐๐,๐๐๐ บาท”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ประชา ประสพดี

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเป็นช่องทางระดมทุนสำหรับกิจการโครงสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ สมควรกำหนดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานเป็นผู้ขอจดทะเบียนเป็นกรณีพิเศษเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน อันเป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีการจัดตั้งกองทุนรวมดังกล่าวในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ปริยานุช/ผู้จัดทำ
๑ เมษายน ๒๕๕๖

ชาญ/ผู้ตรวจ
๑๗ เมษายน ๒๕๕๖

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๕๗ (พ.ศ. ๒๕๕๙)
ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (ข/๒) ของ (๗) ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

“(ข/๒) ค่าจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์
เฉพาะในกรณีการโอนอสังหาริมทรัพย์
จากทรัสตีรายเดิมเป็นทรัสตีรายใหม่ ตามกฎหมาย
ว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน ให้เรียกตาม
ราคาประเมินทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการกำหนด
ราคาประเมินทุนทรัพย์กำหนด ร้อยละ ๐.๐๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท”

ข้อ ๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (ซ/๒) ของ (๗) ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง (ฉบับที่ ๔๗) (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

“(ซ/๒) ค่าจดทะเบียนการจำนองหรือบุริมสิทธิ
เฉพาะในกรณีการโอนสิทธิจำนองหรือบุริมสิทธิ
จากทรัสตีรายเดิมเป็นทรัสตีรายใหม่ตามกฎหมาย
ว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน ร้อยละ ๐.๐๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท”

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (ฐ/๒) ของ (๗) ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง (ฉบับที่ ๔๗) (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

“(ฐ/๒) ค่าจดทะเบียนการเช่า
เฉพาะในกรณีการโอนสิทธิการเช่า
จากทรัสตีรายเดิมเป็นทรัสตีรายใหม่
ตามกฎหมายว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน ร้อยละ ๐.๐๑
แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท”

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๑๑ ก/หน้า ๕/๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้มีกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน ตลอดจนสนับสนุนการใช้ทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุนอันจะช่วยให้มีการระดมทุนในตลาดทุนมากยิ่งขึ้น ประกอบกับในการบริหารกองทรัสต์จะมีทรัสตีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินซึ่งหากมีการเปลี่ยนตัวทรัสตีจะต้องเปลี่ยนชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้ทรัสตีรายใหม่เป็นผู้บริหารกองทรัสต์ สมควรกำหนดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนตัวทรัสตีเป็นกรณีพิเศษ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกองทรัสต์อันเป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีการนำทรัสต์มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินธุรกรรมในตลาดทุนมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
กำหนดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์สำหรับการแปลงสภาพกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ไปเป็นกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๙[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์” หมายความว่า กองทุนรวมเพื่อจัดการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์โดยตรงตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ข้อ ๒ กำหนดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ประเภทมีทุนทรัพย์อันเนื่องมาจากการแปลงสภาพกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เป็นกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน เฉพาะการจดทะเบียนที่ดำเนินการภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ แต่อย่างสูงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๑๑ ก/หน้า ๓/๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้มีการแปลงสภาพกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ไปเป็นกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ ตามกฎหมายว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน ตลอดจนสนับสนุนการใช้ทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุนเพื่อให้มีการระดมทุนในตลาดทุนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์อันเนื่องมาจากการแปลงสภาพกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ไปเป็นกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์เป็นกรณีพิเศษ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกองทรัสต์อันเป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีการนำทรัสต์มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินธุรกรรมในตลาดทุนมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

พระราชบัญญัติ
ทรัพย์อิงสิทธิ
พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒
เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยทรัพย์อิงสิทธิ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติทรัพย์อิงสิทธิ พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ทรัพย์อิงสิทธิ” หมายความว่า ทรัพย์สินที่อิงจากสิทธิการใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

“อสังหาริมทรัพย์” หมายความว่า ที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างในที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน และห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

มาตรา ๔ เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ผู้ใดประสงค์จะก่อตั้งทรัพย์อิงสิทธิ ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมกับแสดงโฉนดที่ดินหรือหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด แล้วแต่กรณี

ทรัพย์อิงสิทธิมีกำหนดเวลาได้ไม่เกินสามสิบปี

การก่อตั้งทรัพย์อิงสิทธิเฉพาะบางส่วนในอสังหาริมทรัพย์ตามโฉนดที่ดินหรือหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดจะกระทำมิได้

การก่อตั้งทรัพย์อิงสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ที่มีการจำนองหรือการใช้เป็นหลักประกันตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ หรือมีสิทธิใด ๆ ที่จดทะเบียนอยู่ในโฉนดที่ดินหรือหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด ให้กระทำได้เมื่อได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้รับจำนองหรือผู้รับหลักประกันหรือผู้มีสิทธินั้น แล้วแต่กรณี

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๕๖ ก/หน้า ๙๗/๓๐ เมษายน ๒๕๖๒

มาตรา ๕ เมื่อได้รับคำขอก่อตั้งทรัพย์อิงสิทธิตามมาตรา ๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนการก่อตั้งทรัพย์อิงสิทธิในโฉนดที่ดินหรือหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิ

หนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิให้ทำเป็นคู่ฉบับรวมสองฉบับ มอบให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ฉบับหนึ่งและอีกฉบับหนึ่งเก็บไว้ที่สำนักงานของพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๖ การขอก่อตั้งทรัพย์อิงสิทธิตามมาตรา ๔ การจดทะเบียนและการออกหนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิตามมาตรา ๕ การยกเลิกทรัพย์อิงสิทธิตามมาตรา ๑๔ และการเพิกถอนหนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗ ในกรณีที่หนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิใดสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้ทรงทรัพย์อิงสิทธิขอรับใบแทนหนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธินั้นได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อได้มีการออกใบแทนหนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิแล้ว ให้หนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิฉบับเดิมเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๘ ทรัพย์อิงสิทธิจะแบ่งแยกมิได้

ที่ดินที่มีการก่อตั้งทรัพย์อิงสิทธิจะแบ่งแยกออกเป็นหลายแปลงหรือรวมกับที่ดินแปลงอื่นเข้าเป็นแปลงเดียวกันไม่ได้

มาตรา ๙ เมื่อมีการก่อตั้งทรัพย์อิงสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ใด เจ้าของอสังหาริมทรัพย์จะก่อตั้งทรัพยสิทธิใด ๆ ในอสังหาริมทรัพย์นั้นมิได้ เว้นแต่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ทรงทรัพย์อิงสิทธิ

ความในวรรคหนึ่งไม่กระทบสิทธิของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ในการโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุคคลอื่น หรือการใช้กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกันการชำระหนี้โดยการจำนองหรือการใช้เป็นหลักประกันตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ

มาตรา ๑๐ ผู้ทรงทรัพย์อิงสิทธิมีสิทธิใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ก่อตั้งทรัพย์อิงสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ และตามที่ระบุในหนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิ

ทั้งนี้ การใช้ประโยชน์ในทรัพย์อิงสิทธิต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นด้วย

มาตรา ๑๑ ผู้ทรงทรัพย์อิงสิทธิมีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดในอสังหาริมทรัพย์ที่ก่อตั้งทรัพย์อิงสิทธิเสมือนหนึ่งเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ เว้นแต่สิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งอสังหาริมทรัพย์จากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์นั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้ยังคงเป็นสิทธิของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์โดยผู้ทรงทรัพย์อิงสิทธิต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ทราบโดยพลัน

ให้กรรมสิทธิ์ในโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่ผู้ทรงทรัพย์อิงสิทธิดัดแปลง ต่อเติม หรือสร้างขึ้นใหม่ในอสังหาริมทรัพย์ ตกเป็นของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์เมื่อทรัพย์อิงสิทธิระงับลง เว้นแต่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์และผู้ทรงทรัพย์อิงสิทธิจะตกลงเป็นอย่างอื่น

ความในวรรคสองมิให้ใช้บังคับกับการกระทำต่อห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

มาตรา ๑๒ ทรัพย์อิงสิทธิสามารถโอนให้แก่กัน หรือใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้โดยการจำนองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้

ทรัพย์อิงสิทธิสามารถตกทอดทางมรดกได้

การทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์อิงสิทธิต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และเมื่อมีการจดทะเบียนแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ ตามประเภทนิติกรรมและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่มีการโอนทรัพย์อิงสิทธิและมีการผิดสัญญาระหว่างผู้โอนทรัพย์อิงสิทธิและผู้รับโอนทรัพย์อิงสิทธิอันเป็นเหตุให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งบอกเลิกสัญญา การบอกเลิกสัญญานั้นต้องไม่กระทบถึงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริต และได้จดทะเบียนโดยสุจริตแล้ว

มาตรา ๑๔ เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นผู้ทรงทรัพย์อิงสิทธิอาจยกเลิกทรัพย์อิงสิทธิก่อนครบกำหนดเวลาได้ เว้นแต่ในกรณีที่การยกเลิกทรัพย์อิงสิทธินั้นจะกระทบถึงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริต และได้จดทะเบียนโดยสุจริตแล้ว

มาตรา ๑๕ เมื่อทรัพย์อิงสิทธิระงับลง ให้ผู้ทรงทรัพย์อิงสิทธิส่งมอบอสังหาริมทรัพย์คืนแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ตามสภาพที่เป็นอยู่ในเวลานั้น เว้นแต่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์และผู้ทรงทรัพย์อิงสิทธิจะตกลงเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๖ การดำเนินการออกหนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิ การจดทะเบียนนิติกรรมหรือการดำเนินการอื่น ๆ เกี่ยวกับทรัพย์อิงสิทธิ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

ให้กรมที่ดินหักค่าใช้จ่ายไว้ร้อยละห้าของเงินค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บได้

ให้ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บตามพระราชบัญญัตินี้หลังหักค่าใช้จ่ายตามวรรคสองเป็นรายได้ของเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งสำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่มีทุนทรัพย์ภายในเขตนั้น

มาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย

๑. ค่าจดทะเบียนก่อตั้งทรัพย์อิงสิทธิ	ครั้งละ ๒๐,๐๐๐ บาท
๒. ค่าออกหนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิหรือ ใบแทนหนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิ	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
๓. ค่าจดทะเบียนโอนทรัพย์อิงสิทธิ	
(ก) มีทุนทรัพย์	ร้อยละ ๒ ของราคาทุนทรัพย์ที่ผู้ขอจดทะเบียนแสดงความเป็นจริง เศษของร้อยให้คิดเป็นหนึ่งร้อย
(ข) ไม่มีทุนทรัพย์	ครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท
๔. ค่าจดทะเบียนการจำนอง	ร้อยละ ๑ ของราคาทุนทรัพย์ที่จำนอง
๕. ค่าจดทะเบียนยกเลิกทรัพย์อิงสิทธิ	ครั้งละ ๒๐,๐๐๐ บาท
๖. ค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ด	
(ก) ค่าคำขอ	ฉบับละ ๒๐๐ บาท
(ข) ค่าคัดหรือสำเนาเอาสารต่าง ๆ รวมทั้งค่าคัดหรือสำเนาเอกสารเป็นพยานในคดีแพ่งโดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้คัดหรือสำเนา	หน้าละ ๒๐๐ บาท
(ค) ค่ารับรองเอกสารที่คัดหรือสำเนา	ฉบับละ ๒๐๐ บาท
(ง) ค่าตรวจหลักฐานทะเบียนทรัพย์อิงสิทธิ	ฉบับละ ๒๐๐ บาท
(จ) ค่ารับอายัดทรัพย์อิงสิทธิ	ฉบับละ ๒๐๐ บาท
(ฉ) ค่ามอบอำนาจ	เรื่องละ ๕๐๐ บาท
(ช) ค่าตรวจสอบข้อมูลด้านทะเบียนหรือข้อมูลอื่น	ฉบับละ ๒๐๐ บาท
(ซ) ค่าสำเนาจากสื่อบันทึกข้อมูลทางคอมพิวเตอร์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นหรือสำเนาข้อมูลอื่น	แผ่นละ ๕๐๐ บาท
(ฌ) ค่าประกาศ	เรื่องละ ๒๐๐ บาท
๗. ค่าใช้จ่าย	
(ก) ค่าปิดประกาศให้แก่ผู้ปิดประกาศ	คนละ ๒๐๐ บาท
(ข) ค่าพยานให้แก่พยาน	คนละ ๒๐๐ บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การเช่าอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีลักษณะเป็นสิทธิตามสัญญาที่ใช้บังคับระหว่างบุคคลที่เป็นคู่สัญญาโดยเฉพาะซึ่งมีข้อจำกัดบางประการในการนำไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ส่วนการเช่าอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมมีขอบเขตการบังคับใช้ที่จำกัด ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากกฎหมายดังกล่าวในหลายกรณี สมควรกำหนดให้มีทรัพย์อิงสิทธิเป็นสิทธิการใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ซึ่งสามารถโอนและตราเป็นประกันการชำระหนี้โดยการจำนองได้ อันจะส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์และผลักดันการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง
กำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์อิงสิทธิ
พ.ศ. ๒๕๖๓[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทรัพย์อิงสิทธิ พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กำหนดค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าจดทะเบียนก่อตั้งทรัพย์อิงสิทธิ	ครั้งละ	๒๐,๐๐๐ บาท
(๒) ค่าออกหนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิ หรือใบแทนหนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิ	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
(๓) ค่าจดทะเบียนโอนทรัพย์อิงสิทธิ		
(ก) มีทุนทรัพย์ ประเภท การโอนทรัพย์อิงสิทธิ กรณีมีค่าตอบแทน กรณีไม่มีค่าตอบแทน หรือการโอนมรดก	ร้อยละ ๒ ของราคาทุนทรัพย์ที่ผู้ขอจดทะเบียนแสดงตามความเป็นจริง เศษของร้อยให้คิดเป็นหนึ่งร้อย	
(ข) ไม่มีทุนทรัพย์	ครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท	
(๔) ค่าจดทะเบียนการจำนอง	ร้อยละ ๑ ของราคาทุนทรัพย์ที่จำนอง	
(๕) ค่าจดทะเบียนยกเลิกทรัพย์อิงสิทธิ	ครั้งละ	๒๐,๐๐๐ บาท
(๖) ค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ด		
(ก) ค่าคำขอ	ฉบับละ	๒๐๐ บาท
(ข) ค่าคัดหรือสำเนาเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งค่าคัดหรือสำเนาเอกสารเป็นพยานในคดีแพ่ง		

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๗/ตอนที่ ๙๖ ก/หน้า ๑๘/๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

โดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้คัดหรือสำเนา	หน้าละ	๒๐๐ บาท
(ค) ค่ารับรองเอกสารที่คัดหรือสำเนา	ฉบับละ	๒๐๐ บาท
(ง) ค่าตรวจหลักฐานทะเบียนทรัพย์อิงสิทธิ	ฉบับละ	๒๐๐ บาท
(จ) ค่ารับอายัดทรัพย์อิงสิทธิ	ฉบับละ	๒๐๐ บาท
(ฉ) ค่ามอบอำนาจ	เรื่องละ	๕๐๐ บาท
(ช) ค่าตรวจสอบข้อมูลด้านทะเบียน หรือข้อมูลอื่น	ฉบับละ	๒๐๐ บาท
(ซ) ค่าสำเนาจากสื่อบันทึกข้อมูลทางคอมพิวเตอร์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น หรือสำเนาข้อมูลอื่น	แผ่นละ	๕๐๐ บาท
(ฌ) ค่าประกาศ	เรื่องละ	๒๐๐ บาท

ข้อ ๒ ให้กำหนดค่าใช้จ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าปิดประกาศให้แก่ผู้ปิดประกาศ	คนละ	๒๐๐ บาท
(๒) ค่าพยานให้แก่พยาน	คนละ	๒๐๐ บาท

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทรัพย์อิงสิทธิ พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้การออกหนังสือรับรองทรัพย์อิงสิทธิ การจดทะเบียนนิติกรรม หรือการดำเนินการอื่น ๆ เกี่ยวกับทรัพย์อิงสิทธิ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

พระราชบัญญัติ
ควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง
พ.ศ. ๒๔๙๓

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
รังสิต กรมขุนชัยนาทนเรนทร
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๓
เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียงให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและเหมาะสม และให้ใช้ภาษาไทยในการโฆษณา

พระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ส่วนที่จะใช้ที่อื่นเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ คำว่า “โฆษณา” หมายความว่าการบอกกล่าว แจ้งความ ชี้แจง แนะนำ หรือแสดงความคิดเห็น แก่ประชาชน

มาตรา ๔ ผู้ที่จะทำการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียงด้วยกำลังไฟฟ้า จะต้องขอรับอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงทำการโฆษณาได้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอรับอนุญาต และให้มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขลงในใบอนุญาตว่าด้วยเวลา สถานที่ และเครื่องอุปกรณ์ขยายเสียงและผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดนั้น

มาตรา ๕ ใบอนุญาตที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ออกให้แก่ผู้ทำการโฆษณาตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้คุ้มครองถึงผู้ใช้เสียงและผู้ควบคุมเครื่องขยายเสียงในการโฆษณา และบุคคลเช่นว่านี้ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตด้วย

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๗/ตอนที่ ๘/หน้า ๑๗๘/๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๓

มาตรา ๖ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจสั่งผู้ใช้เสียงหรือผู้ควบคุมเครื่องขยายเสียงให้ลดเสียงลงได้ เมื่อปรากฏว่าเสียงที่โฆษณานั้นก่อความรำคาญแก่ประชาชน

ถ้าการโฆษณากระทำผิดเงื่อนไขในใบอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานที่สั่งตามความในวรรคก่อน ให้เจ้าพนักงานดังกล่าวมีอำนาจสั่งให้หยุดโฆษณาได้

มาตรา ๗ การโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียงจะต้องโฆษณาเป็นภาษาไทย

คำว่า “ภาษาไทย” นั้น ให้หมายความรวมถึงภาษาพื้นเมืองบางแห่งในประเทศไทยด้วย

มาตรา ๘ พระราชบัญญัตินี้ ไม่ใช้บังคับแก่การโฆษณา

๑. คำสอนในทางศาสนา

๒. ของหน่วยราชการของรัฐ

๓. หาเสียงเพื่อประโยชน์แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งโฆษณาเป็นภาษาไทย

๔. กิจการของสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทน สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งโฆษณาด้วยตนเองเป็นภาษาไทย

๕. กิจการเกี่ยวกับการมหรสพ เฉพาะในโรงมหรสพ และในระหว่างเวลาที่แสดงมหรสพ

๖. กิจการของนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการอันเป็นสาธารณะกุศล ซึ่งนิติบุคคลนั้นโฆษณาเป็นภาษาไทย

มาตรา ๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔ มาตรา ๕ หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานที่สั่งตามความในมาตรา ๖ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ด้วย

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งเพิกถอนใบอนุญาตเสียด้วย

มาตรา ๑๐ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวง

๑. กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการอนุญาตซึ่งต้องไม่เกินฉบับละ ๑๐๐ บาท

๒. กำหนดกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกา
ให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณา โดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๙
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ ในทุกท้องที่ตลอดราชอาณาจักร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ และมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙”

มาตรา ๒[๑] พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ ในทุกท้องที่ตลอดราชอาณาจักรบรรดาซึ่งยังมิได้มีพระราชกฤษฎีกาประกาศให้ใช้

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓/ตอนที่ ๓๐/หน้า ๓๗๑/๓ เมษายน ๒๔๙๙

นายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ ตามที่ได้ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๕๙๓ ในจังหวัดพระนครและธนบุรี กับในเขตเทศบาลต่าง ๆ ของจังหวัดทุกจังหวัด แล้วนั้น บัดนี้ ปรากฏว่า ได้มีบุคคลนำเครื่องขยายเสียงไปใช้ในการโฆษณานอกเขตดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน สมควรควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียงให้ตลอดราชอาณาจักรเพื่อสวัสดิภาพของประชาชนในด้านนี้

ปริยานุช/ผู้พิมพ์
๗ สิงหาคม ๒๕๕๑
ก้องเกียรติ/ผู้จัดทำ
๗ สิงหาคม ๒๕๕๑

วิภา/ปรับปรุง
๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๖

วิชพงษ์/ตรวจ
๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖

กฎกระทรวง
(พ.ศ. ๒๔๙๓)
ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณา
โดยใช้เครื่องขยายเสียง
พ.ศ. ๒๔๙๓[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตทำการโฆษณาตามความในมาตรา ๔ ให้ยื่นคำขอตามแบบ ฆษ. ๑ ท้ายกฎต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ ๒ ใบอนุญาตให้ทำการโฆษณานั้น ให้ใช้แบบ ฆษ. ๒ ท้ายกฎนี้

ข้อ ๓ ค่าธรรมเนียมการอนุญาตให้เรียกเก็บ ดังนี้
๑. การโฆษณากิจการที่ไม่เป็นไปในทำนองการค้า ฉบับละ ๑๐ บาท
๒. การโฆษณากิจการที่เป็นไปในทำนองการค้า
ก. โฆษณาเคลื่อนที่ ฉบับละ ๖๐ บาท
ข. โฆษณาประจำที่ ฉบับละ ๗๕ บาท

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๓
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี
บ. เทพหัสดิน
ลงนามแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๗/ตอนที่ ๕๑/หน้า ๙๒๓/๒๖ กันยายน ๒๔๙๓

[เอกสารแนบท้าย]

๑. กรมโฆษณาการ คำร้องขออนุญาตทำการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง (แบบ ฆษ. ๑)

๒. กรมโฆษณาการ ใบอนุญาตให้ทำการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง (แบบ ฆษ. ๒)

(ดูข้อมูลจากภาพกฎหมาย)

ปริยานุช/ผู้พิมพ์
๗ สิงหาคม ๒๕๕๑
ก้องเกียรติ/ผู้จัดทำ
๗ สิงหาคม ๒๕๕๑

วิภา/ปรับปรุง
๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๖

วิชพงษ์/ตรวจ
๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖

พระราชบัญญัติ
อุทยานแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๒

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การสงวน อนุรักษ์ คุ้มครอง และบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ดังกล่าวให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

(๒) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๗๑ ก/หน้า ๑๔๕/๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒

“ไม้” หมายความว่า ไม้ทุกชนิดที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ทั้งที่มีลักษณะเป็นต้น กอ หรือเถา และหมายความรวมถึงราก ปุ่ม ตอ หน่อ กิ่ง ตา หัว เหง้า เศษ ปลาย ส่วนหนึ่งส่วนใดของไม้ ไม่ว่าจะถูกตัด ฟัน เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือกระทำโดยวิธีการอื่นใด

“สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าที่มีอยู่ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ

“อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า พื้นที่ที่มีความโดดเด่นสวยงามทางธรรมชาติเป็นพิเศษหรือมีความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสัตว์ป่าหรือพืชป่าประจำถิ่นที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ หรือโดดเด่นด้านธรณีวิทยา หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่สมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อประโยชน์ของคนในชาติหรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติหรือนันทนาการของประชาชนอย่างยั่งยืน

“วนอุทยาน” หมายความว่า พื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติสวยงามเหมาะแก่การสงวนรักษาไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติหรือนันทนาการของประชาชนโดยส่วนรวม

“สวนพฤกษศาสตร์” หมายความว่า พื้นที่ที่มีการจัดรวบรวมพรรณไม้ โดยมีการจัดแยกพรรณไม้ออกเป็นหมวดหมู่ตามหลักพฤกษศาสตร์หรือตามหลักอนุกรมวิธานพืชเพื่อให้เป็นแหล่งอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางวิชาการ และใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน

“สวนรุกขชาติ” หมายความว่า พื้นที่ที่มีการรวบรวมและอนุรักษ์พรรณไม้ที่มีค่าหายาก หรือใกล้สูญพันธุ์ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ และการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นหรือออกประกาศและระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

การออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดค่าธรรมเนียมให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงขนาด ลักษณะ ประเภทกิจการหรือกิจกรรม หรือเขตพื้นที่ที่จะดำเนินการก็ได้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
อุทยานแห่งชาติ

ส่วนที่ ๑
การกำหนดอุทยานแห่งชาติ

มาตรา ๖ เมื่อปรากฏว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเหมาะสมที่จะกำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศหรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย

เมื่อพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับแล้ว ให้มาตรการบังคับหรือมาตรการคุ้มครองในพื้นที่ดังกล่าวเป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กฎหมายอื่นจะได้กำหนดมาตรการในเรื่องดังกล่าวไว้ไม่ต่ำกว่ามาตรการที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ การขยายหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และในกรณีที่เป็นการขยายหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติบางส่วน ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศหรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

มาตรา ๘ พื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามมาตรา ๖ ต้องมิได้เป็นที่ดินที่มีหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายอื่นของบุคคลใด เว้นแต่เป็นที่ดินของหน่วยงานของรัฐ

การกำหนดอุทยานแห่งชาติในพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ดูแลรักษา หรือเป็นของหน่วยงานของรัฐ หรือมีหน่วยงานของรัฐได้รับอนุญาตให้มีการใช้หรือทำประโยชน์ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชขอความเห็นจากหน่วยงานของรัฐนั้นก่อน

ในการกำหนดให้พื้นที่บริเวณใดเป็นอุทยานแห่งชาติ การขยายอุทยานแห่งชาติหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการทั้งนี้ ตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ห้ามมิให้เพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อนำมากำหนดเป็นวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ

มาตรา ๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ และเครื่องหมายอื่นที่จำเป็น เพื่อให้ประชาชนทราบว่าเป็นเขตอุทยานแห่งชาติและอำนวยความสะดวกและให้ความรู้แก่ประชาชน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยดูแลหรือบำรุงรักษาหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขต และเครื่องหมายอื่นได้ตามสมควร

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และรูปแบบในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย เครื่องหมายแสดงแนวเขต และเครื่องหมายอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ส่วนที่ ๒
คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ

มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ” ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการท่องเที่ยว อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมที่ดิน เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านอุทยานแห่งชาติ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ หรือด้านกฎหมาย เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้แทนภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

มาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทยและมีประสบการณ์หรือทำงานด้านที่แต่งตั้งไม่น้อยกว่าสิบปี และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๔) เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

มาตรา ๑๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนหรือเพิ่มขึ้นก็ได้

มาตรา ๑๕ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๖ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(๒) เสนอแนะการกำหนดพื้นที่ใดเป็นอุทยานแห่งชาติ การขยายหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดพื้นที่ใดเป็นวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ รวมทั้งการขยายหรือการเพิกถอนวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

(๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมของคณะอนุกรรมการ ให้นำความในมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓

การคุ้มครอง บำรุง ดูแล และรักษาอุทยานแห่งชาติ

มาตรา ๑๘ ในการคุ้มครอง บำรุง ดูแล รักษา และการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ ให้จัดให้มีแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งพร้อมแผนที่แสดงรายละเอียดและแนวเขตการจัดการพื้นที่เพื่อเสนออธิบดีให้ความเห็นชอบ เมื่ออธิบดีให้ความเห็นชอบแผนการบริหารจัดการพื้นที่ดังกล่าวแล้ว ให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติที่มีหน้าที่รับผิดชอบในอุทยานแห่งชาตินั้นปิดประกาศแผนที่และแนวเขตการจัดการท้ายประกาศไว้ ณ สถานที่ที่เปิดเผย และดำเนินการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติให้เป็นไปตามแผนการบริหารจัดการพื้นที่ดังกล่าว

การจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติและการกำหนดเขตการจัดการภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด โดยการกำหนดเขตการจัดการภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดังกล่าวต้องไม่กระทบต่อลักษณะพื้นที่ที่ต้องการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติหรือเป็นพื้นที่เปราะบางของระบบนิเวศ และต้องรักษาไว้ซึ่งสภาพความเป็นอุทยานแห่งชาติด้วย

แผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ อย่างน้อยต้องประกอบด้วยวิธีการดำเนินการ แนวทางการจัดการ และการกำกับดูแลการใช้พื้นที่ และให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชนด้วย

ในการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้องและประชาชนตามวรรคสาม ให้นำประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามความในมาตรา ๘ วรรคสามมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ ภายในอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม

(๒) เก็บหา นำออกไป กระทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๓) ล่อหรือนำสัตว์ป่าออกไปหรือกระทำให้เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่าด้วยประการใด ๆ

(๔) เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ทะเล ท่วมท้น เหือดแห้ง เน่าเสีย หรือเป็นพิษ

(๕) ปิดกั้นหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก

(๖) เข้าไปดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์

(๗) นำเครื่องมือสำหรับล่าสัตว์หรือจับสัตว์ หรืออาวุธใด ๆ เข้าไป

(๘) ยิงปืน ทำให้เกิดระเบิด หรือจุดดอกไม้เพลิง

(๙) ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิงไหม้

(๑๐) กระทำให้หลักเขตหรือเครื่องหมายแสดงแนวเขต ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้ เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย สูญหาย หรือไร้ประโยชน์

มาตรา ๒๐ บุคคลซึ่งเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้สั่งให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๒๑ บุคคลใดนำหรือปล่อยสัตว์เข้าไปในอุทยานแห่งชาติต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๒๒ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตให้บุคคลกระทำการตามมาตรา ๑๙ (๒) (๕) (๖) หรือ (๗) ได้ตามลักษณะของเขตการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่กำหนดไว้ โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ การอนุญาตดังกล่าวให้กระทำได้เฉพาะเพื่อการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ การถ่ายทำภาพยนตร์ วีดิทัศน์ หรือสารคดี การถ่ายภาพการศึกษาธรรมชาติ การบำรุงรักษาโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน หรือเพื่อความมั่นคงทางพลังงาน หรือการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์ และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุทยานแห่งชาติ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตและการควบคุมดูแลตามวรรคหนึ่ง อายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๓ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษา หรือบำรุงอุทยานแห่งชาติ หรือการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการทัศนาจรหรือการพักแรมเป็นการชั่วคราว หรือเพื่ออำนวยความปลอดภัย หรือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป ในอุทยานแห่งชาติ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกระทำการตามมาตรา ๑๙

การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๔ ในอุทยานแห่งชาติต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ การดูแลรักษาความปลอดภัย การให้คำแนะนำ หรือการจัดระบบการเตือนภัยแก่ประชาชน

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าอุทยานแห่งชาติอาจร้องขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรอื่นใด หรือบุคคลใด ช่วยดำเนินการตามความจำเป็นก็ได้ และให้ถือว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ขององค์กรอื่น หรือบุคคลอื่นใดดังกล่าวเป็นการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องกระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในอุทยานแห่งชาติเพื่อช่วยเหลือหรือป้องกันภยันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกระทำการตามมาตรา ๑๙ ในการนี้พนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นช่วยเหลือในการกระทำดังกล่าวก็ได้ และให้รายงานการกระทำต่ออธิบดีเพื่อทราบ

การกระทำของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒

วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

มาตรา ๒๖ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนดบริเวณพื้นที่ใดเป็นวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศหรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายประกาศนั้นด้วย

ความในวรรคหนึ่งให้นำมาใช้กับการขยายหรือการเพิกถอนวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์หรือสวนรุกขชาติ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนด้วย

เมื่อประกาศตามวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับแล้ว ให้มาตรการบังคับหรือมาตรการคุ้มครองในพื้นที่ดังกล่าวเป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กฎหมายอื่นจะได้กำหนดมาตรการในเรื่องดังกล่าวไว้ไม่ต่ำกว่ามาตรการที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๗ ภายในวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง

ในกรณีที่เป็นการกระทำตามมาตรา ๑๙ (๒) (๓) (๕) (๖) (๗) หรือ (๘) หรือมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตให้กระทำก็ได้โดยต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้สั่งให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตและการควบคุมดูแลตามวรรคสอง อายุใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๘ ให้นำความในมาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับแก่วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๓

เงินค่าบริการหรือเงินค่าตอบแทน

มาตรา ๒๙ เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาพ ความปลอดภัย ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การให้บริการ และการอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จะเรียกเก็บค่าบริการหรือค่าตอบแทนสำหรับการนั้นก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเรียกเก็บและการยกเว้นค่าบริการหรือค่าตอบแทน และอัตราค่าบริการหรือค่าตอบแทนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๐ ให้แบ่งเงินในอัตราไม่เกินร้อยละสิบของเงินที่เรียกเก็บได้ตามมาตรา ๒๙ แก่เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอันเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติแห่งนั้น เพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงาน

หรือการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และฟื้นฟูอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่ง ให้แบ่งเงินแก่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นทุกแห่ง แต่เมื่อรวมจำนวนเงินแล้วต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๑ เงินที่เรียกเก็บได้ตามมาตรา ๒๙ เงินที่มีผู้บริจาค และเงินค่าปรับที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเปรียบเทียบตามมาตรา ๕๒ ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน และให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เก็บรักษาไว้เป็นเงินเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ

มาตรา ๓๒ เงินเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติตามมาตรา ๓๑ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช นำไปใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) การคุ้มครอง ดูแล บำรุงรักษา หรือฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ หรือพื้นที่ซึ่งคณะกรรมการเห็นชอบให้เตรียมการกำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติ ตลอดจนเป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใดที่เกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตนั้น

(๒) ค่าใช้จ่ายในการทำลาย รื้อถอน หรือย้ายสิ่งปลูกสร้างหรือต้นไม้ ที่มีผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๕ (๓)

(๓) เงินสวัสดิการหรือเงินช่วยเหลือให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ หรืออาสาสมัครที่ได้รับอันตราย บาดเจ็บ เสียชีวิต หรือเป็นเงินช่วยเหลือในการต่อสู้คดีจากการปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครอง ดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ หรือพื้นที่ซึ่งคณะกรรมการเห็นชอบให้เตรียมการกำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติ

(๔) การบำรุงรักษาสถานที่ หรือการจัดหาสิ่งจำเป็นหรือเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การให้ความรู้ การท่องเที่ยว หรือการพักแรมของนักท่องเที่ยว

(๕) การฝึกอบรม การศึกษา หรือการวิจัยของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ

(๖) ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๖ (๑) และได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ

มาตรา ๓๓ การนำส่ง การเก็บรักษา และการใช้จ่ายเงินเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

เงินค่าบริการหรือเงินค่าตอบแทนที่ได้รับตามมาตรา ๒๙ ให้จัดทำรายงานทางการเงินและผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการ และเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ

หมวด ๔
การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

มาตรา ๓๔ ผู้ใดเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์ไม้หรือพันธุ์สัตว์ดังกล่าว รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ เพื่อการศึกษาหรือวิจัยอันเป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

การแบ่งปันผลประโยชน์จากผลการศึกษาหรือวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๕
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่มีการกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้บุคคลออกจากอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ หรือให้งดเว้นการกระทำใด ๆ ในเขตนั้น

(๒) สั่งเป็นหนังสือให้ผู้กระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ทำลาย รื้อถอน หรือกระทำการอื่นใดเพื่อให้อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติกลับคืนสู่สภาพเดิมภายในเวลาที่กำหนด

(๓) ยึด ทำลาย รื้อถอน แก้ไข หรือทำประการอื่นใดเมื่อผู้กระทำผิดไม่ปฏิบัติตาม (๒) หรือไม่ปรากฏตัวผู้กระทำผิด หรือรู้ตัวผู้กระทำผิดแต่หาตัวไม่พบ

(๔) ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เห็นสมควร เพื่อป้องกัน ระงับ หรือบรรเทาความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน

มาตรา ๓๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ตรวจค้นสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้จะมีการยักย้าย ซุกซ่อน ส่ง หรือนำออกนอกราชอาณาจักร หรือทำลายทรัพย์สิน วัตถุ สิ่งของ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

(๔) ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน วัตถุ สิ่งของ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี

เมื่อตรวจค้น ยึด หรืออายัดตาม (๓) หรือ (๔) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

มาตรา ๓๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดหรือระดับใดจะมีอำนาจตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติหน้าที่ และคุณสมบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละตำแหน่งหรือแต่ละระดับ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ทำเอกสารมอบหมายไว้ประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายนั้น เพื่อแสดงต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๙ การจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการไม่ว่าจงใจหรือประมาทเลินเล่อโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ผู้นั้นต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ ระบบนิเวศทรัพยากรธรรมชาติ หรือความหลากหลายทางชีวภาพ อันเป็นผลมาจากการกระทำการหรืองดเว้นกระทำการของบุคคลใดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าวด้วย

มูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติตามวรรคหนึ่งให้ถือตามมูลค่าหรือบัญชีรายการที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงสองล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีความผิดตามวรรคหนึ่ง ถ้าได้กระทำในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ หรือพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๒ ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรือพื้นที่เปราะบางของระบบนิเวศหรือความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้กระทำต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งกึ่งหนึ่ง

มาตรา ๔๒ ผู้ใดเก็บหา นำออกไป กระทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีความผิดตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำแก่ทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ตามฤดูกาลและมีมูลค่ารวมกันไม่เกินสองพันบาท ผู้กระทำต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

ในกรณีความผิดตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ไม้ที่เป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างรวมกันเกินยี่สิบต้นหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงสองล้านบาท

มาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ (๓) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ (๕) (๖) (๘) หรือ (๙) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ (๗) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๔๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ (๑๐) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๘ หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๔๘ ผู้ใดกระทำการตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง โดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ในกรณีความผิดตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการนำหรือปล่อยสัตว์ที่เป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศอย่างรุนแรงในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาตินั้น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๕ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้นั้นยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๕ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้นั้นยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๑ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๕๒ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษปรับหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๕๓ ในกรณีผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำผิดนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย

มาตรา ๕๔ ในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญา ให้เรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๔๐ ไปในคราวเดียวกัน

มาตรา ๕๕ ในกรณีที่มีผู้นำจับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาล และให้ศาลมีอำนาจพิพากษาให้จ่ายเงินสินบนนำจับแก่ผู้นำจับเป็นจำนวนไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนเงินค่าปรับตามคำพิพากษาโดยจ่ายจากเงินค่าปรับที่ชำระต่อศาล ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ชำระเงินค่าปรับหรือชำระไม่ถึงจำนวนที่จะต้องจ่ายค่าสินบนนำจับได้ครบถ้วน ให้จ่ายเงินสินบนนำจับที่ยังจะต้องจ่ายจากเงินค่าขายของกลางที่ศาลสั่งให้ริบ ถ้ายังขาดอยู่อีกก็ให้เป็นพับไป

ในกรณีที่มีผู้นำจับหลายคน ให้แบ่งเงินสินบนนำจับให้คนละเท่า ๆ กัน

การจ่ายเงินสินบนนำจับนั้น จะจ่ายได้เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว

มาตรา ๕๖ บรรดาไม้ สัตว์ป่า ทรัพยากรธรรมชาติอื่นใดที่มีอยู่ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิด หรืออาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้ สิ่งปลูกสร้าง อุปกรณ์ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่บุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้กระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการ

กระทำความผิดตามมาตรา ๑๙ (๑) (๒) (๔) (๕) (๗) หรือ (๑๐) ให้ริบเสียทั้งสิ้น โดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นของผู้กระทำความผิดและมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

ให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง และเมื่อพนักงานอัยการได้ร้องขอต่อศาลแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ ไม่ว่าในคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่งอาจเชื่อว่าเป็นเจ้าของหรือไม่ก็ตาม ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานว่ามีบุคคลเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งประกาศดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของเจ้าของทรัพย์สินนั้น เพื่อให้บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของมายื่นคำขอเข้ามาในคดีก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น หรือมีเจ้าของแต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำความผิดดังกล่าว อีกทั้งตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้นเกิดขึ้นหรือไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันแรกของวันที่ปิดประกาศ ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานว่ามีบุคคลเป็นเจ้าของทรัพย์สินให้นับแต่วันที่เจ้าของทรัพย์สินได้รับหรือถือว่าได้รับไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับดังกล่าวตามวรรคสอง และในกรณีนี้มิให้นำมาตรา ๓๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๗ ในวาระเริ่มแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการท่องเที่ยว อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมที่ดิน และเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นกรรมการและเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๘ บรรดาอุทยานแห่งชาติที่ได้ประกาศกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๙ บรรดาอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยแร่และสัมปทาน ใบอนุญาต และหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติซึ่งได้ออกให้แก่บุคคลใดไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ต่อไป

เพียงเท่ากำหนดอายุของอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และสัมปทาน ใบอนุญาต และหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาตินั้น ๆ

มาตรา ๖๐ บรรดาใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตที่ออกให้แก่บุคคลใดตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนสิ้นอายุ

มาตรา ๖๑ ให้โอนเงินที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เก็บไว้เป็นรายได้เพื่อบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาเป็นเงินเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๒ บรรดาระเบียบหรือประกาศใด ๆ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การออกระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๓ ให้วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ที่กำหนดให้มีขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เฉพาะในส่วนที่เป็นงานในภารกิจหรืออยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติตามพระราชบัญญัตินี้ และให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตของพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๔ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้น เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ ภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลาย

ทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสภาวการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศหรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา และมีระยะเวลาการบังคับใช้คราวละไม่เกินยี่สิบปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกิน และมาตรการในการกำกับดูแลการติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม เก็บหา นำออกไป กระทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือนำหรือปล่อยสัตว์ ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรานี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติธุระ และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๖๕ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู บำรุงรักษา และควบคุมการใช้ประโยชน์ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเภทและชนิดของทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ในอุทยานแห่งชาติที่ได้ประกาศกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เห็นว่าพื้นที่ในอุทยานแห่งชาติตามวรรคหนึ่งแห่งใด มีทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ตามฤดูกาลที่มีศักยภาพเหมาะสมและเพียงพอในการเก็บหาหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาตินั้นโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพธรรมชาติสัตว์ป่า ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศ และเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหาการดำรงชีพตามวิถีชุมชนหรือวิถีชีวิตดั้งเดิมที่อยู่โดยรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติดังกล่าว ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอรัฐมนตรีเพื่อจัดทำโครงการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาตินั้นเป็นประกาศกระทรวง เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศหรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงแนบท้ายประกาศกระทรวงนั้นด้วย

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและลดการพึ่งพิงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติ โครงการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนที่จะดำเนินการภายใต้ประกาศกระทรวงตามวรรคสองให้มีระยะเวลาไม่เกินยี่สิบปี และจะต้องสอดคล้องกับนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ และแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาตินั้น และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับอนุญาตภายใต้

โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่ได้รับอนุญาตในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ ประเภท ชนิด จำนวน หรือปริมาณของทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ตามฤดูกาลที่อนุญาตให้เก็บหาหรือใช้ประโยชน์ช่วงระยะเวลาดำเนินการที่เหมาะสม มาตรการตรวจสอบและควบคุมผลกระทบ และการฟื้นฟูสภาพพื้นที่หรือทรัพยากรธรรมชาติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุญาตการเก็บหาหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และการสิ้นสุดการอนุญาต มาตรการในการกำกับดูแล การตรวจสอบการติดตาม การควบคุมผลกระทบและการฟื้นฟูสภาพพื้นที่หรือทรัพยากรธรรมชาติ และการประเมินผลการดำเนินโครงการ และแนวทางในการลดการพึ่งพิงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าวในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ

การเก็บหาหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ตามฤดูกาลของบุคคลที่ได้รับอนุญาตในเขตพื้นที่โครงการตามประกาศกระทรวงที่ออกตามมาตรานี้ หากเป็นการเก็บหาหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติตามประเภท ชนิด และจำนวนตามที่ได้รับอนุญาต และเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติธุระ และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตนำหรือปล่อยสัตว์เข้าไปตามมาตรา ๒๐ หรือ มาตรา ๒๗	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐	บาท
(๒) ใบอนุญาตเพื่อดำเนินกิจกรรมตามมาตรา ๒๒ นอกจาก (๓) และ (๔)	ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐	บาท
(๓) ใบอนุญาตเพื่อการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ	ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐	บาท
(๔) ใบอนุญาตเพื่อการถ่ายทำภาพยนตร์ วีดิทัศน์ สารคดี การถ่ายภาพ	ฉบับละ/วัน	๑๐๐,๐๐๐	บาท
(๕) ใบอนุญาตการบริการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	ฉบับละ	๕๐๐,๐๐๐	บาท
(๖) ใบอนุญาตให้เข้าไปเก็บรังนกอีกแอ่น	สัมปทานละ	๕๐๐,๐๐๐	บาท
(๗) ใบอนุญาตเพื่อดำเนินกิจกรรมตามมาตรา ๒๗	ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐	บาท
(๘) การต่ออายุใบอนุญาต	ครั้งละเท่ากับค่าธรรมเนียมใบอนุญาต		
(๙) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐	บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันในการสงวน อนุรักษ์ คุ้มครอง และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ป่า และภูเขา ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมมิให้ถูกทำลาย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศในการเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติหรือนันทนาการของประชาชน และเพื่อให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพในอุทยานแห่งชาติเป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืนและสอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศตามพันธกรณีที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง

การแบ่งเงินค่าบริการและเงินค่าตอบแทนในอุทยานแห่งชาติ
วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ให้แก่เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล
พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชแบ่งเงินค่าบริการและเงินค่าตอบแทนที่เรียกเก็บได้ตามมาตรา ๒๙ ในอัตราร้อยละห้าของเงินที่เรียกเก็บได้ในแต่ละปีงบประมาณ ให้แก่เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอันเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติแห่งนั้น

เงินค่าบริการและเงินค่าตอบแทนตามวรรคหนึ่ง ให้นำส่งให้แก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

ข้อ ๒ เมื่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับเงินค่าบริการและเงินค่าตอบแทนตามข้อ ๑ ให้แบ่งแก่เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอันเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติแห่งนั้นทุกแห่งในจำนวนแห่งละเท่า ๆ กัน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเงินดังกล่าว

ข้อ ๓ ให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลนำเงินค่าบริการและเงินค่าตอบแทนที่ได้รับไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

ให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลรายงานการใช้จ่ายเงินค่าบริการและเงินค่าตอบแทนที่ได้รับให้แก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อรวบรวมส่งให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณนั้น

ข้อ ๔ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเงินค่าบริการและเงินค่าตอบแทนตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ อยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับได้รับเงินค่าบริการและเงินค่าตอบแทนตามกฎกระทรวงนี้แทน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
วราวุธ ศิลปอาชา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้การแบ่งเงินค่าบริการและเงินค่าตอบแทนที่เรียกเก็บได้ตามมาตรา ๒๙ แก่เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอันเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติแห่งนั้น เพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานหรือการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และฟื้นฟูอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

กำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาต
ดำเนินการในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตดำเนินการในอุทยานแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาตนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปเพื่อใช้งาน หรือเป็นพาหนะ หรือเพื่อใช้ในการแสดง

(ก) สัตว์ใหญ่ เช่น ม้า วัว ควาย หรือสัตว์อื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน

๑) ไม่เกิน ๓ ตัว

ก) ระยะเวลาไม่เกิน ๑ วัน ฉบับละ ๕๐๐ บาท

ข) ระยะเวลาเกิน ๑ วัน แต่ไม่เกิน ๗ วัน ฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท

ค) ระยะเวลาเกิน ๗ วัน ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท

๒) เกิน ๓ ตัว

ก) ระยะเวลาไม่เกิน ๑ วัน ฉบับละ ๓,๐๐๐ บาท

ข) ระยะเวลาเกิน ๑ วัน แต่ไม่เกิน ๗ วัน ฉบับละ ๔,๐๐๐ บาท

ค) ระยะเวลาเกิน ๗ วัน ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท

(ข) สัตว์เล็ก เช่น ไก่ นก ปลา สุนัข สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก หรือสัตว์อื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน

๑) ไม่เกิน ๑๐ ตัว

ก) ระยะเวลาไม่เกิน ๓ วัน ฉบับละ ๕๐๐ บาท

ข) ระยะเวลาเกิน ๓ วัน	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
๒) เกิน ๑๐ ตัว		
ก) ระยะเวลาไม่เกิน ๓ วัน	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
ข) ระยะเวลาเกิน ๓ วัน	ฉบับละ	๓,๐๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตให้กระทำการหรือดำเนินกิจการหรือกิจกรรมใด ๆ ในอุทยานแห่งชาติ		
(ก) ใบอนุญาตเพื่อการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ		
๑) โครงการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
๒) โครงการการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการที่ไม่เก็บทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรชีวภาพ		
ก) ระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี	ฉบับละ	๕๐๐ บาท
ข) ระยะเวลาเกิน ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปี	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
๓) โครงการการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการที่เก็บทรัพยากรธรรมชาติ		
ก) ระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
ข) ระยะเวลาเกิน ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปี	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
๔) โครงการการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการที่เก็บทรัพยากรชีวภาพ		
ก) ระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
ข) ระยะเวลาเกิน ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปี	ฉบับละ	๔,๐๐๐ บาท
๕) โครงการการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการที่เก็บทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรชีวภาพ	ฉบับละเท่ากับค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตาม ๔)	

(ข) ใบอนุญาตเพื่อการถ่ายทำภาพยนตร์ วีดิทัศน์ หรือสารคดี หรือการถ่ายภาพ		
๑) ภาพยนตร์		
ก) ผู้ประกอบกิจการที่มีสัญชาติไทย หรือจดทะเบียนในประเทศไทย และผู้ประกอบกิจการที่มีสัญชาติในกลุ่มประเทศอาเซียนหรือจดทะเบียนในกลุ่มประเทศอาเซียน	วันละ	๑,๕๐๐ บาท
ข) ผู้ประกอบกิจการที่มีสัญชาติอื่นหรือจดทะเบียนในประเทศอื่นนอกจาก ก)	วันละ	๓,๕๐๐ บาท
๒) วีดิทัศน์หรือสารคดี		
ก) ผู้ประกอบกิจการที่มีสัญชาติไทย หรือจดทะเบียนในประเทศไทย และผู้ประกอบกิจการที่มีสัญชาติในกลุ่มประเทศอาเซียนหรือจดทะเบียนในกลุ่มประเทศอาเซียน	วันละ	๑,๐๐๐ บาท
ข) ผู้ประกอบกิจการที่มีสัญชาติอื่นหรือจดทะเบียนในประเทศอื่นนอกจาก ก)	วันละ	๓,๐๐๐ บาท
๓) การถ่ายภาพ		
ก) ผู้ประกอบกิจการที่มีสัญชาติไทย หรือจดทะเบียนในประเทศไทย และผู้ประกอบกิจการที่มีสัญชาติในกลุ่มประเทศอาเซียนหรือจดทะเบียนในกลุ่มประเทศอาเซียน	วันละ	๑,๐๐๐ บาท
ข) ผู้ประกอบกิจการที่มีสัญชาติอื่นหรือจดทะเบียนในประเทศอื่นนอกจาก ก)	วันละ	๒,๐๐๐ บาท
(ค) ใบอนุญาตเพื่อการศึกษาธรรมชาติในพื้นที่การประกอบกิจกรรมนอกเขตนันทนาการหรือเขตบริการ หรือในเขตอื่นที่ได้รับอนุญาต	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท

(ง) ใบอนุญาตเพื่อการบำรุงรักษาโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน หรือเพื่อความมั่นคงทางพลังงาน	ฉบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
(จ) ใบอนุญาตเพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์		
๑) กิจการจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม ของที่ระลึก		
ก) กิจการจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่ม		
๑. พื้นที่ไม่เกิน ๒๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๕๐๐ บาท
๒. พื้นที่เกิน ๒๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๕๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
๓. พื้นที่เกิน ๕๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๗๕ ตารางเมตร	ฉบับละ	๑,๕๐๐ บาท
๔. พื้นที่เกิน ๗๕ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๑๐๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
๕. พื้นที่เกิน ๑๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๒,๕๐๐ บาท
๖. พื้นที่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๓๐๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๓,๐๐๐ บาท
๗. พื้นที่เกิน ๓๐๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๓,๕๐๐ บาท
ข) กิจการจำหน่ายของที่ระลึก		
๑. พื้นที่ไม่เกิน ๑๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๒๐๐ บาท
๒. พื้นที่เกิน ๑๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๒๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๕๐๐ บาท
๓. พื้นที่เกิน ๒๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๕๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๘๐๐ บาท
๔. พื้นที่เกิน ๕๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๑๐๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
๕. พื้นที่เกิน ๑๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
๖. พื้นที่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๒,๕๐๐ บาท

ค) กิจการจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม และของที่ระลึก	ฉบับละเท่ากับค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตาม ก)	
ง) กิจการแพจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม หรือของที่ระลึก	ฉบับละเท่ากับค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตาม ก)	
จ) กิจการจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม หรือของที่ระลึก กรณีจำเป็นชั่วคราว ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน และมีพื้นที่ไม่เกิน ๒๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๒๐๐ บาท
๒) กิจการที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว ซึ่งต้องใช้พื้นที่เฉพาะกิจการนั้น		
ก) กิจการแพหรือท่าเทียบเรือ		
๑. พื้นที่ไม่เกิน ๔๐๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
๒. พื้นที่เกิน ๔๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๑,๕๐๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
๓. พื้นที่เกิน ๑,๕๐๐ ตารางเมตร	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
ข) กิจการติดตั้งเสาสัญญาณสื่อสาร		
๑. ความสูงไม่เกิน ๓๐ เมตร	เสาละ	๓๐,๐๐๐ บาท
๒. ความสูงเกิน ๓๐ เมตร แต่ไม่เกิน ๕๐ เมตร	เสาละ	๔๐,๐๐๐ บาท
๓. ความสูงเกิน ๕๐ เมตร	เสาละ	๕๐,๐๐๐ บาท
ค) กิจการเดินสายหรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบ ในการให้บริการโทรคมนาคม ที่ต้องกระทำบนหรือตามเสา ท่อ หรือสิ่งก่อสร้างใดที่ใช้งานในลักษณะทำนองเดียวกันของผู้ให้บริการโทรคมนาคม	จุดเชื่อมต่อหรือจุดละ	๑๐,๐๐๐ บาท
ง) กิจการให้บริการรถกอล์ฟหรือรถยนต์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าขนาดเล็ก		

๑. ไม่เกิน ๕ คัน	ฉบับละ	๒,๕๐๐ บาท
๒. เกิน ๕ คัน แต่ไม่เกิน ๑๐ คัน	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
๓. เกิน ๑๐ คัน	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
จ) กิจการให้บริการเรือขนาดเล็กที่ไม่ใช้เครื่องจักรกล หรือที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน		
๑. ไม่เกิน ๒๕ ลำ	ฉบับละ	๒,๕๐๐ บาท
๒. เกิน ๒๕ ลำ แต่ไม่เกิน ๕๐ ลำ	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
๓. เกิน ๕๐ ลำ	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
ฉ) กิจการให้บริการรถจักรยาน		
๑. ไม่เกิน ๒๐ คัน	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
๒. เกิน ๒๐ คัน แต่ไม่เกิน ๔๐ คัน	ฉบับละ	๔,๐๐๐ บาท
๓. เกิน ๔๐ คัน	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
๓) กิจการให้บริการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ		
ก) การบริการนำเที่ยวโดยใช้เรืออันเดินด้วยเครื่องจักรกล		
๑. เรือเร็ว		
ก. ขนาดบรรทุกคนโดยสารไม่เกิน ๑๕ คน	ลำละ	๒,๐๐๐ บาท
ข. ขนาดบรรทุกคนโดยสารเกิน ๑๕ คน แต่ไม่เกิน ๓๐ คน	ลำละ	๔,๐๐๐ บาท
ค. ขนาดบรรทุกคนโดยสารเกิน ๓๐ คน แต่ไม่เกิน ๔๕ คน	ลำละ	๖,๐๐๐ บาท
ง. ขนาดบรรทุกคนโดยสารเกิน ๔๕ คน แต่ไม่เกิน ๖๐ คน	ลำละ	๘,๐๐๐ บาท
จ. ขนาดบรรทุกคนโดยสารเกิน ๖๐ คน แต่ไม่เกิน ๑๐๐ คน	ลำละ	๑๐,๐๐๐ บาท
ฉ. ขนาดบรรทุกคนโดยสารเกิน ๑๐๐ คน	ลำละ	๒๐,๐๐๐ บาท

๒. เรือเพลาใบจักรยาว			
ก. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร ไม่เกิน ๑๐ คน	ลำละ	๕๐๐	บาท
ข. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๑๐ คน แต่ไม่เกิน ๒๐ คน	ลำละ	๑,๐๐๐	บาท
ค. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๒๐ คน แต่ไม่เกิน ๔๐ คน	ลำละ	๑,๕๐๐	บาท
ง. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๔๐ คน	ลำละ	๓,๐๐๐	บาท
๓. เรือขนาดใหญ่			
ก. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร ไม่เกิน ๕๐ คน	ลำละ	๖,๐๐๐	บาท
ข. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๕๐ คน แต่ไม่เกิน ๑๐๐ คน	ลำละ	๑๒,๐๐๐	บาท
ค. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๑๐๐ คน แต่ไม่เกิน ๒๐๐ คน	ลำละ	๒๐,๐๐๐	บาท
ง. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๒๐๐ คน แต่ไม่เกิน ๓๐๐ คน	ลำละ	๔๐,๐๐๐	บาท
จ. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๓๐๐ คน แต่ไม่เกิน ๔๐๐ คน	ลำละ	๖๐,๐๐๐	บาท
ฉ. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๔๐๐ คน	ลำละ	๘๐,๐๐๐	บาท
ข) การบริการนำเที่ยวโดยใช้แพที่มีการลากจูง	หลังละ	๕,๐๐๐	บาท
ค) การบริการนำเที่ยวประเภทล่องแก่งโดยใช้เรือยาง หรือที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน	ลำละ	๑,๐๐๐	บาท
ง) การบริการนำเที่ยวโดยใช้รถยนต์			
๑. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร ไม่เกิน ๗ คน			

ก. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร ไม่เกิน ๔ คน	คันละ	๕๐๐ บาท
ข. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๔ คน แต่ไม่เกิน ๗ คน	คันละ	๑,๐๐๐ บาท
๒. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๗ คน		
ก. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๗ คน แต่ไม่เกิน ๑๓ คน	คันละ	๒,๐๐๐ บาท
ข. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๑๓ คน แต่ไม่เกิน ๒๐ คน	คันละ	๓,๐๐๐ บาท
ค. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๒๐ คน แต่ไม่เกิน ๓๐ คน	คันละ	๔,๐๐๐ บาท
ง. ขนาดบรรทุกคนโดยสาร เกิน ๓๐ คน	คันละ	๕,๐๐๐ บาท
จ) การบริการนำเที่ยวโดยใช้อากาศยาน	ลำละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
ฉ) การบริการนำเที่ยวประเภทกิจกรรมดำน้ำลึก	ลำละ	๕,๐๐๐ บาท
ช) การบริการประเภทลูกหาบ หาบหาม	รายละ	๑,๐๐๐ บาท
ซ) การบริการนำเที่ยวโดยผู้นำเที่ยวท้องถิ่น	รายละ	๕๐๐ บาท
๔) ใบอนุญาตให้เข้าไปเก็บรังนกอีแอ่น	สัมปทานละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
(๓) การต่ออายุใบอนุญาต	ครั้งละเท่ากับค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตแต่ละฉบับ	
(๔) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๒๐๐ บาท

ข้อ ๒ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นประโยชน์สำหรับกิจการอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ (๒) (จ) ให้อธิบดีกำหนดโดยเทียบเคียงกับประเภทกิจการ ระยะเวลาที่อนุญาต ขนาด และจำนวนอุปกรณ์ตามข้อ ๑ (๒) (จ) ที่ใกล้เคียงที่สุดกับกิจการอื่นนั้น

ข้อ ๓ ให้ลดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามข้อ ๑ ลงกึ่งหนึ่ง สำหรับกรณีดังต่อไปนี้

(๑) รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานในกำกับของรัฐ หรือสถาบันการศึกษาเอกชนของไทยสำหรับการดำเนินการเพื่อการศึกษาธรรมชาติ การถ่ายทำภาพยนตร์ วีดิทัศน์ หรือสารคดี หรือการถ่ายภาพ

(๒) คณะบุคคลที่สูงอายุ สำหรับการดำเนินการเพื่อการศึกษาธรรมชาติ

ข้อ ๔ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามข้อ ๑ สำหรับกรณีดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐที่มิใช่รัฐวิสาหกิจ สำหรับการดำเนินการเพื่อการศึกษาธรรมชาติ การบำรุงรักษาโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน หรือเพื่อความมั่นคงทางพลังงาน การถ่ายทำภาพยนตร์ วีดิทัศน์ หรือสารคดี หรือการถ่ายภาพ

(๒) รัฐวิสาหกิจที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับไฟฟ้าหรือประปา สำหรับการดำเนินการบำรุงรักษาโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน หรือเพื่อความมั่นคงทางพลังงาน

(๓) องค์กรต่างประเทศหรือหน่วยงานต่างประเทศที่มีความร่วมมือกับหน่วยงานของไทย หรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะ สำหรับการดำเนินการเพื่อการศึกษาธรรมชาติ การสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ การถ่ายทำภาพยนตร์ วีดิทัศน์ หรือสารคดี หรือการถ่ายภาพ

(๔) หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับของรัฐ หรือสถาบันการศึกษาของไทย หรือบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีหน่วยงานของรัฐหรือสถาบันการศึกษาของไทยให้การรับรอง สำหรับการดำเนินการเพื่อการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ เว้นแต่โครงการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๕ ให้นำความในข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ มาใช้บังคับแก่การกำหนดค่าธรรมเนียม การลด และการยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ ด้วยโดยอนุโลม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
วราวุธ ศิลปอาชา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติ ลด หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม โดยจะกำหนดค่าธรรมเนียมให้แตกต่างกัน โดยคำนึงถึงขนาด ลักษณะ ประเภทกิจการหรือกิจกรรม หรือเขตพื้นที่ที่จะดำเนินการก็ได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

หน้า ๑
เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๓๒ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติ

ภาษีสรรพสามิต

พ.ศ. ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗

(๒) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๓) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๔) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๔

(๕) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

(๖) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ พ.ศ. ๒๕๔๖

(๗) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗

(๘) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ พ.ศ. ๒๕๒๗

(๙) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๙

(๑๐) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓

(๑๑) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๑๒) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๑๓) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๑๔) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๒

(๑๕) พระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗

(๑๖) พระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสุรา พ.ศ. ๒๕๒๗

(๑๗) พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓

(๑๘) พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗

(๑๙) พระราชกำหนดสุรา พ.ศ. ๒๕๐๑

(๒๐) พระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดสุรา พ.ศ. ๒๕๐๑ พ.ศ. ๒๕๐๑

(๒๑) พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๐

(๒๒) พระราชกำหนดสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๓

(๒๓) พระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๓ พ.ศ. ๒๕๑๓

(๒๔) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๗๕ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

(๒๕) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๘ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

(๒๖) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๑

(๒๗) พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๑

(๒๘) พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๑

(๒๙) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๓

(๓๐) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๕

(๓๑) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๘

(๓๒) พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๓๓) พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๓๔) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๖

(๓๕) พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙
(๓๖) พระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๑
(๓๗) พระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๒
(๓๘) พระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๑
(๓๙) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ พ.ศ. ๒๕๒๓
(๔๐) พระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๓
(๔๑) พระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๔
(๔๒) พระราชบัญญัติยาสูบ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๔
(๔๓) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒
(๔๔) พระราชบัญญัติไพ่ พุทธศักราช ๒๔๘๖
(๔๕) พระราชบัญญัติไพ่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๕
(๔๖) พระราชบัญญัติไพ่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ภาษี” หมายความว่า ภาษีสรรพสามิตที่เรียกเก็บจากสินค้าและบริการตามพระราชบัญญัตินี้

“สินค้า” หมายความว่า สิ่งซึ่งผลิตหรือนำเข้าและระบุไว้ในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัตินี้

“บริการ” หมายความว่า การให้บริการในทางธุรกิจในสถานบริการตามที่ระบุไว้ในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัตินี้

“ราคาขายปลีกแนะนำ” หมายความว่า ราคาขายปลีกแนะนำที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าประสงค์ให้เป็นราคาขายต่อผู้บริโภคทั่วไป

“รายรับ” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน ค่าตอบแทน หรือประโยชน์ใด ๆ ที่อาจคำนวณได้เป็นเงินที่ได้รับหรือพึงได้รับเนื่องจากการให้บริการ

“ผลิต” หมายความว่า ทำ ประกอบ ปรับปรุง แปรรูป หรือแปรสภาพสินค้าหรือทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้มีขึ้นซึ่งสินค้าไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ แต่มิให้หมายความรวมถึง

(๑) การประดิษฐ์ค้นคว้าที่มิได้ทำขึ้นเพื่อขาย

(๒) การผลิตยาสูบจำนวนไม่เกินห้าร้อยกรัมหรือยาสูบประเภทยาเส้นจำนวนไม่เกินหนึ่งกิโลกรัมเพื่อบริโภคเอง

(๓) การเปลี่ยนแปลงสุราโดยนำน้ำสุราอื่นใด หรือน้ำ หรือของเหลว หรือวัตถุอื่นใดเจือปนลงในสุราเพื่อบริโภคเอง หรือในกรณีที่ผู้ซื้อได้ร้องขอให้เปลี่ยนแปลงเพื่อดื่มในขณะนั้น

(๔) การดัดแปลงโดยผู้ดัดแปลงที่มิได้ประกอบกิจการเป็นธุรกิจ

“นำเข้า” หมายความว่า นำเข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรซึ่งสินค้าตามพระราชบัญญัตินี้

“ดัดแปลง” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ต่อรถยนต์กระบะหรือสิ่งใด ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้เป็นรถยนต์นั่งหรือเป็นรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคน โดยผู้กระทำมิใช่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมรถยนต์

“โรงอุตสาหกรรม” หมายความว่า สถานที่ที่ใช้ในการผลิตสินค้า รวมตลอดทั้งบริเวณแห่งสถานที่นั้น

“สถานบริการ” หมายความว่า สถานที่สำหรับประกอบกิจการในด้านบริการ และให้หมายความรวมถึงสำนักงานใหญ่ที่จัดตั้งขึ้นในการประกอบกิจการในกรณีที่ไม่อาจกำหนดสถานที่ให้บริการได้แน่นอน

“สถานแสดงรถยนต์เพื่อขาย” หมายความว่า สถานที่ใช้สำหรับแสดงรถยนต์เพื่อขายของผู้ประกอบอุตสาหกรรมตามที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี

“คลังสินค้าทัณฑ์บน” หมายความว่า สถานที่นอกโรงอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้เป็นที่เก็บสินค้าได้โดยยังไม่ต้องเสียภาษี

“ผู้ประกอบอุตสาหกรรม” หมายความว่า เจ้าของโรงอุตสาหกรรม และให้หมายความรวมถึงผู้จัดการหรือบุคคลอื่นซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของโรงอุตสาหกรรมด้วย

“ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ” หมายความว่า เจ้าของสถานบริการ และให้หมายความรวมถึงผู้จัดการหรือบุคคลอื่นซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถานบริการด้วย

“ผู้นำเข้า” หมายความว่า ผู้นำของเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

“ผู้ดัดแปลง” ให้หมายความรวมถึงผู้ที่จ้างหรือจัดให้ผู้อื่นทำการดัดแปลงด้วย

“เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บน” ให้หมายความรวมถึงผู้จัดการหรือบุคคลอื่นซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของคลังสินค้าทัณฑ์บนด้วย

“เขตปลอดอากร” หมายความว่า เขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

“เขตประกอบการเสรี” หมายความว่า เขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

“แสตมป์สรรพสามิต” หมายความว่า แสตมป์ที่รัฐบาลทำหรือจัดให้มีขึ้นเพื่อใช้ในการจัดเก็บภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

“เครื่องหมายแสดงการเสียภาษี” หมายความว่า เครื่องหมายที่ใช้แสดงการเสียภาษีแทนแสตมป์สรรพสามิต

“เจ้าพนักงานสรรพสามิต” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนสังกัดกรมสรรพสามิต

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงการคลังหรือบุคคลอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสรรพสามิต

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือยกเว้นไม่เก็บค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นหรือออกประกาศเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๖ ให้อธิบดีมีอำนาจออกระเบียบในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) วิธีการคำนวณปริมาณหรือมูลค่าของสินค้าเพื่อเสียภาษี

(๒) การบรรจุภาชนะ ชนิด และลักษณะของภาชนะ การระบุข้อความหรือเครื่องหมายบนภาชนะและการแสดงปริมาณสินค้าที่บรรจุในภาชนะ

(๓) การเก็บและการขนย้ายสินค้า

(๔) การเก็บ การขนย้าย และการใช้วัตถุดิบ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตสินค้า

(๕) การประกอบกิจการสถานบริการ

มาตรา ๗ ให้อธิบดีมีอำนาจตีความประเภทสินค้าและบริการตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัตินี้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การตีความตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และมิให้มีผลย้อนหลัง

มาตรา ๘ กำหนดเวลาการยื่นแบบรายการภาษี การเสียภาษี การอุทธรณ์ หรือการแจ้งต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกำหนดเวลาดังกล่าวมีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลาได้ อธิบดีจะอนุญาตให้เลื่อนกำหนดเวลาออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณีก็ได้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเป็นการทั่วไปที่จะทำให้ผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ไม่อาจปฏิบัติภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัตินี้ได้ อธิบดีจะประกาศขยายกำหนดเวลาออกไปตามสมควรจนกว่าเหตุดังกล่าวจะหมดสิ้นไปก็ได้ และเมื่อได้ขยายกำหนดเวลาออกไปแล้ว ให้ถือว่ากำหนดเวลาที่ขยายออกไปนั้นเป็นกำหนดเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเลื่อนหรือขยายกำหนดเวลาของอธิบดีตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙ บรรดาบัญชี เอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกี่ยวกับการเสียภาษี หรือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าทำเป็นภาษาต่างประเทศ อธิบดีหรือสรรพสามิตพื้นที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าจัดการแปลเป็นภาษาไทยให้เสร็จและส่งภายในกำหนดเวลาที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ต้องคำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินตราไทยเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้ในการจัดเก็บอากรศุลกากร

มาตรา ๑๑ หนังสือเรียก หนังสือแจ้งให้เสียภาษี หรือหนังสืออื่นที่มีถึงบุคคลใด เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตนำไปส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือสำนักงานของบุคคลนั้นในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของบุคคลนั้น ถ้าไม่พบผู้รับ ณ ภูมิลำเนา หรือสำนักงานของผู้รับจะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและอยู่หรือทำงานในบ้านหรือสำนักงานที่ปรากฏว่าเป็นของผู้รับนั้นก็ได้

ถ้าไม่สามารถส่งหนังสือตามวิธีการในวรรคหนึ่งได้ จะกระทำโดยวิธีปิดหนังสือนั้นในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สำนักงาน โรงอุตสาหกรรม ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ของผู้รับนั้น หรือโฆษณาข้อความย่อในหนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายเป็นปกติในท้องที่นั้น หรือโดยวิธีการอื่นใดตามที่อธิบดีประกาศกำหนดก็ได้

เมื่อได้ปฏิบัติตามวิธีการในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าผู้รับได้รับหนังสือนั้นแล้ว

มาตรา ๑๒ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่ามีการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี ให้อธิบดีมีอำนาจเข้าไปหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเข้าไปในสถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อทำการตรวจค้น ยึด หรืออายัดบัญชี เอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวกับหรือสันนิษฐานว่าเกี่ยวกับภาษีที่จะต้องเสียได้ทั่วราชอาณาจักร

การเข้าไปเพื่อทำการตามวรรคหนึ่ง ต้องทำในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการของผู้ประกอบกิจการนั้น เว้นแต่การตรวจค้น ยึด หรืออายัดในเวลาดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อไปก็ได้

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่บุคคลใดประสงค์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ในวันหยุดราชการหรือนอกเวลาราชการหรือนอกสถานที่ทำการโดยปกติไม่ว่าในหรือนอกเวลาราชการ จะต้องเสียค่าทำการให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง และจ่ายค่าพาหนะเดินทางให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตเท่าที่จำเป็นและใช้จ่ายไปจริง

มาตรา ๑๔ ให้อธิบดีมีอำนาจจัดให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตอยู่ประจำโรงอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้าทัณฑ์บน เพื่อควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติของผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือเจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือเจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนอำนวยความสะดวกตามสมควรแก่เจ้าพนักงานสรรพสามิตในการปฏิบัติการตามหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๕ ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการแจ้งวันเวลาทำการตามปกติ และวันเวลาหยุดทำการของโรงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ หรือสถานบริการให้อธิบดีทราบเป็นหนังสือก่อนวันเริ่มผลิตสินค้า วันเริ่มนำเข้าสินค้า หรือวันเริ่มให้บริการ และถ้าจะมีการเปลี่ยนแปลงกำหนดวันเวลาดังกล่าว ให้มีหนังสือแจ้งให้อธิบดีทราบล่วงหน้าอย่างน้อยสามวันก่อนวันที่จะมีการเปลี่ยนแปลง

ถ้าโรงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ หรือสถานบริการตามวรรคหนึ่งต้องเพิ่มเวลาทำการโดยเร่งด่วนหรือต้องหยุดงานเพราะเหตุจำเป็น ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการแจ้งให้อธิบดีทราบโดยมิชักช้า

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นทำให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการไม่สามารถแจ้งได้ภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้อธิบดีมีอำนาจผ่อนผันการปฏิบัติได้

ส่วนที่ ๒
การเสียภาษีสรรพสามิต

มาตรา ๑๖ ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ หรือผู้อื่นที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี มีหน้าที่เสียภาษีตามมูลค่าหรือตามปริมาณของสินค้าหรือบริการ หรือทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณของสินค้าหรือบริการนั้น ไม่เกินอัตราที่ระบุไว้ในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัตินี้ที่ใช้อยู่ในเวลาที่ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้น

มาตรา ๑๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ ในกรณีการเสียภาษีตามมูลค่านั้น ให้ถือมูลค่าดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีสินค้า ให้ถือตามราคาขายปลีกแนะนำ โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม

ราคาขายปลีกแนะนำให้พิจารณาจากต้นทุนการผลิต ค่าบริหารจัดการ และกำไรมาตรฐาน ซึ่งจะต้องไม่ต่ำกว่าราคาขายต่อผู้บริโภคทั่วไปรายสุดท้ายในตลาดปกติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ราคาขายปลีกแนะนำไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง หรือไม่เป็นไปตามกลไกตลาด หรือไม่สามารถกำหนดราคาตามวรรคสองได้ ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศราคาขายปลีกแนะนำเพื่อถือเป็นเกณฑ์ในการคำนวณภาษี โดยกำหนดจากราคาขายหรือราคานำเข้า ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ในกรณีบริการ ให้ถือตามรายรับของสถานบริการ

เพื่อประโยชน์ในการคำนวณรายรับของสถานบริการให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดรายรับขั้นต่ำของสถานบริการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมูลค่าที่ใช้ในการคำนวณภาษีตามมาตรา ๑๗ (๑) ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าแจ้งราคาขายปลีกแนะนำและโครงสร้างราคาขายปลีกแนะนำต่ออธิบดี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ถ้าจะมีการเปลี่ยนแปลงราคาขายปลีกแนะนำที่แจ้งไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าแจ้งเปลี่ยนแปลงราคาขายปลีกแนะนำและโครงสร้างราคาขายปลีกแนะนำต่ออธิบดี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

อธิบดีมีอำนาจผ่อนผันการปฏิบัติตามความในมาตรานี้ได้ ในกรณีที่ผู้นำเข้านำสินค้าติดตัวเข้ามาหรือนำสินค้าเข้ามาเพื่อเป็นตัวอย่างสินค้า หรือนำสินค้าเข้ามาโดยมิใช่เพื่อการค้า ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมูลค่าที่ใช้ในการคำนวณภาษีตามมาตรา ๑๗ (๒) ให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการแจ้งราคาค่าบริการที่เรียกเก็บในการประกอบกิจการต่ออธิบดี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ถ้าจะมีการเปลี่ยนแปลงราคาที่แจ้งไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการแจ้งเปลี่ยนแปลงราคาต่ออธิบดี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๐ สินค้าที่ต้องเสียภาษีตามปริมาณนั้น ให้ถือตามหน่วย ตามน้ำหนักสุทธิ หรือตามปริมาณสุทธิของสินค้านั้น เว้นแต่

(๑) ในกรณีสินค้าประเภทอาหารที่บรรจุภาชนะโดยมีของเหลวหล่อเลี้ยงด้วย เพื่อประโยชน์ในการถนอมอาหาร น้ำหนักที่ใช้เป็นเกณฑ์คำนวณภาษี ให้ถือเอาน้ำหนักแห่งสินค้า รวมทั้งของเหลวที่บรรจุในภาชนะนั้น

(๒) ในกรณีสินค้าที่บรรจุในหีบห่อหรือภาชนะใดเพื่อจำหน่ายทั้งหีบห่อหรือภาชนะและมีเครื่องหมายหรือป้ายแสดงปริมาณแห่งสินค้าติดไว้ที่หีบห่อหรือภาชนะนั้น เพื่อประโยชน์ในการคำนวณภาษี อธิบดีจะถือว่าหีบห่อหรือภาชนะนั้นบรรจุสินค้าตามปริมาณที่แสดงไว้ก็ได้

มาตรา ๒๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๒ วรรคสอง มาตรา ๒๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๔ ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษี มีดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีสินค้าที่ผลิตขึ้นในราชอาณาจักร

(ก) ถ้าสินค้าอยู่ในโรงอุตสาหกรรม ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นในเวลาที่นำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรม เว้นแต่เป็นการนำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรมไปเก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี และถ้าผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือบุคคลใดนำสินค้าดังกล่าวไปใช้ภายในโรงอุตสาหกรรมก็ให้ถือว่าเป็นการนำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรม

(ข) ถ้าสินค้าที่เก็บอยู่ในคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นในเวลาที่นำสินค้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรีนั้น เว้นแต่เป็นการนำสินค้ากลับคืนไปเก็บไว้ในโรงอุตสาหกรรม หรือไปเก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรีอีกแห่งหนึ่ง และถ้าบุคคลใดนำสินค้าดังกล่าวไปใช้ภายในคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี ก็ให้ถือว่าเป็นการนำสินค้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามหมวด ๔ ในลักษณะ ๒ แห่งประมวลรัษฎากรไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเกิดขึ้นก่อนนำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรม คลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีทั้งหมดเกิดขึ้นพร้อมกับความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

(๒) ในกรณีสินค้าที่นำเข้า ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นในเวลาเดียวกับความรับผิดในอันจะต้องเสียอากรศุลกากรสำหรับของที่นำเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เว้นแต่ในกรณีสินค้าที่นำเข้ามาเพื่อนำเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นในเวลาที่นำสินค้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรีนั้น และถ้าผู้นำเข้าหรือบุคคลใดนำสินค้าดังกล่าวไปใช้ภายในคลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี ก็ให้ถือว่าเป็นการนำสินค้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี แล้วแต่กรณี

(๓) ในกรณีบริการ ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นเมื่อได้รับชำระราคาค่าบริการ

ในกรณีที่ความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามหมวด ๔ ในลักษณะ ๒ แห่งประมวลรัษฎากรไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเกิดขึ้นก่อนได้รับชำระราคาค่าบริการ ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีทั้งหมดเกิดขึ้นพร้อมกับความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

มาตรา ๒๒ ในกรณีสินค้าซึ่งในเวลานำเข้าได้รับยกเว้นหรือลดอัตราภาษีเพราะเหตุที่นำเข้ามาเพื่อใช้เองโดยบุคคลที่มีสิทธิเช่นนั้น หรือเพราะเหตุที่นำเข้ามาเพื่อใช้ประโยชน์อย่างใดที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ ถ้าสินค้านั้นได้โอนไปเป็นของบุคคลที่ไม่มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดอัตราภาษีหรือได้นำไปใช้ในการอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ หรือสิทธิที่ได้รับยกเว้นหรือลดอัตราภาษีสิ้นสุดลง สินค้านั้นจะต้องเสียภาษีโดยถือตามมูลค่าและปริมาณและอัตราภาษีที่เป็นอยู่ในวันโอนหรือนำไปใช้ในการอื่น หรือวันที่สิทธิได้รับยกเว้นหรือลดอัตราภาษีสิ้นสุดลงเป็นเกณฑ์ในการคำนวณภาษี

ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีการโอน ให้เป็นความรับผิดร่วมกันของผู้โอนและผู้รับโอน

(๒) ในกรณีที่มีการนำไปใช้ในการอื่น ให้เป็นความรับผิดของผู้ที่ได้รับสิทธิยกเว้นหรือลดอัตราภาษี

(๓) ในกรณีที่สิทธิที่ได้รับยกเว้นหรือลดอัตราภาษีสิ้นสุดลง ให้เป็นความรับผิดของผู้ที่ได้รับสิทธิยกเว้นหรือลดอัตราภาษี

(๔) ในกรณีที่ผู้ได้รับสิทธิยกเว้นหรือลดอัตราภาษีถึงแก่ความตายในขณะเป็นเจ้าของ ให้เป็นความรับผิดของผู้จัดการมรดกหรือทายาทผู้ได้รับมรดกสินค้านั้น แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีได้ประกาศตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร กำหนดให้สินค้าบางประเภทหรือบางชนิดตามวรรคหนึ่ง ไม่ต้องเสียอากรขาเข้าเมื่อสินค้านั้นได้โอนไปเป็นของบุคคลที่ไม่มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากร หรือนำไปใช้ในการอื่นนอกจากที่กำหนดไว้หรือสิทธิที่ได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนอากรสิ้นสุดลง ก็ให้สินค้าประเภทและชนิดนั้นได้รับยกเว้นจากบทบัญญัติตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๒๓ ในกรณีสินค้าซึ่งผู้ประกอบอุตสาหกรรมได้รับคืนหรือยกเว้นภาษีตามมาตรา ๑๐๗ (๓) ถ้าสินค้านั้นได้โอนไปเป็นของบุคคลอื่นที่ไม่มีเอกสิทธิ์ หรือเอกสิทธิ์ของผู้ได้รับเอกสิทธิ์นั้นสิ้นสุดลงโดยเหตุอื่นนอกจากความตาย สินค้านั้นจะต้องเสียภาษีโดยถือตามมูลค่าและปริมาณและอัตราภาษีที่เป็นอยู่ในวันโอนหรือวันที่เอกสิทธิ์สิ้นสุดลงเป็นเกณฑ์ในการคำนวณภาษี

ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีการโอน ให้เป็นความรับผิดร่วมกันของผู้โอนและผู้รับโอน

(๒) ในกรณีที่เอกสิทธิ์สิ้นสุดลง ให้เป็นความรับผิดของผู้ที่ได้รับเอกสิทธิ์

ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศกำหนดให้สินค้าบางประเภทหรือบางชนิดซึ่งผู้ประกอบอุตสาหกรรมมีสิทธิได้รับคืนหรือยกเว้นภาษีตามวรรคหนึ่งได้รับยกเว้นจากบทบัญญัติตามมาตรานี้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขใด ๆ ไว้ด้วยก็ได้

มาตรา ๒๔ ในกรณีเป็นการนำสินค้าออกไปจากโรงอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อทดสอบประสิทธิภาพหรือตรวจวิเคราะห์สินค้าตามมาตรา ๒๖ (๓) ให้ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นพร้อมกับความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามหมวด ๔ ในลักษณะ ๒ แห่งประมวลรัษฎากร เว้นแต่ในกรณีที่มีการปฏิบัติฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ (๓) ให้ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเป็นไปตามมาตรา ๒๑

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีสินค้าหรือวัตถุดิบซึ่งเป็นสาระสำคัญของการผลิตสินค้าขาดไปจากบัญชีคุมสินค้า ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นในเวลาที่สินค้าหรือวัตถุดิบนั้นขาดหรือพบว่าขาดไปจากบัญชีดังกล่าว และให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมเสียภาษีสำหรับสินค้าที่ขาดไปพร้อมกับเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าสินค้าหรือวัตถุดิบนั้นสูญหายเพราะเหตุสุดวิสัยหรือเป็นเหตุผิดพลาดในการตรวจนับปริมาณสินค้าอันไม่ได้เกิดขึ้นโดยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบอุตสาหกรรม

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้ผู้ใดนำสินค้าที่ยังมิได้เสียภาษีโดยถูกต้องและครบถ้วนออกไปจากโรงอุตสาหกรรม คลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี เว้นแต่

(๑) เป็นการนำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรมไปเก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๒) เป็นการนำสินค้าจากคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี กลับคืนไปเก็บไว้ในโรงอุตสาหกรรม หรือจากคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรีแห่งหนึ่งไปเก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรีอีกแห่งหนึ่ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๓) เป็นการนำสินค้าออกไปจากโรงอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้าทัณฑ์บน เพื่อทดสอบประสิทธิภาพหรือตรวจวิเคราะห์ในระหว่างขั้นตอนการผลิตหรือขั้นตอนการจำหน่าย ทั้งนี้ ตามประเภทสินค้า หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๔) เป็นสินค้าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๘

(๕) เป็นสินค้าที่ได้รับยกเว้นภาษี

(๖) เป็นการนำสินค้าออกไปโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๒๗ ผู้ประกอบอุตสาหกรรมใดมีสินค้าอยู่ในโรงอุตสาหกรรมในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่สินค้านั้น ให้ยื่นแบบรายการแสดงชนิดและปริมาณของสินค้าดังกล่าวตามแบบที่อธิบดีกำหนดต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต ณ สถานที่ตามมาตรา ๕๙ ก่อนหรือพร้อมกับการยื่นแบบรายการภาษีครั้งแรกตามมาตรา ๕๔

มาตรา ๒๘ ในกรณีสินค้าที่นำเข้า รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดให้กรมศุลกากรเรียกเก็บภาษีเพื่อกรมสรรพสามิตก็ได้ และให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้ชำระภาษีหรือวางเงินหรือหลักประกันอย่างอื่นหรือจัดให้มีผู้ค้ำประกันเป็นประกันภาษีก่อนที่จะปล่อยสินค้าพ้นไปจากอารักขาของกรมศุลกากร

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้มีการเชื่อมโยงประเภทสินค้าตามพระราชบัญญัตินี้กับพิกัดอัตราศุลกากร

มาตรา ๒๙ ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีสำหรับรถยนต์ดัดแปลง ให้เกิดขึ้นเมื่อการดัดแปลงสิ้นสุดลง

ให้ผู้ดัดแปลงเสียภาษีตามมูลค่าจากการดัดแปลงตามวรรคหนึ่ง โดยให้ถือราคาค่าจ้างแรงงานดัดแปลงบวกด้วยค่าวัสดุอุปกรณ์หรือค่าจ้างทำของซึ่งรวมค่าวัสดุอุปกรณ์อยู่ด้วย แต่ต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับค่าใช้จ่ายในการดัดแปลงและค่าวัสดุอุปกรณ์ตามที่อธิบดีกำหนด

การชำระภาษีสำหรับรถยนต์ดัดแปลง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๐ ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีสำหรับรถยนต์ที่แสดงหรือเก็บไว้ในสถานแสดงรถยนต์เพื่อขาย ให้เกิดขึ้นพร้อมกับความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามหมวด ๔ ในลักษณะ ๒ แห่งประมวลรัษฎากร

ให้ถือว่าสถานแสดงรถยนต์เพื่อขายเป็นคลังสินค้าทัณฑ์บนตามหมวด ๑ ส่วนที่ ๔ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีสำหรับรถยนต์ที่แสดงหรือเก็บไว้ในสถานแสดงรถยนต์เพื่อขาย ให้อธิบดีมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) อนุญาตให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมมีสถานแสดงรถยนต์เพื่อขาย ทั้งนี้ ตามจำนวน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำรถยนต์ที่อยู่ในสถานแสดงรถยนต์เพื่อขายออกไปจากสถานแสดงรถยนต์เพื่อขาย เพื่อประโยชน์ในการทดลองเป็นการชั่วคราวสำหรับการจำหน่าย

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการชำระภาษีรถยนต์ที่ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นพร้อมกับความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา ๓๐

ส่วนที่ ๓
การจดทะเบียนสรรพสามิต

มาตรา ๓๒ การจดทะเบียนสรรพสามิต ให้กระทำในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการมีการประกอบอุตสาหกรรม นำเข้า หรือประกอบกิจการสถานบริการอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่สินค้าหรือบริการนั้น และยังไม่ได้จดทะเบียนสรรพสามิต ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการดังกล่าวยื่นคำขอจดทะเบียนสรรพสามิตตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่สินค้าหรือบริการนั้น

(๒) ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการเริ่มประกอบอุตสาหกรรม เริ่มนำเข้า หรือเริ่มประกอบกิจการสถานบริการ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่สินค้าหรือบริการนั้นแล้ว ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการดังกล่าวยื่นคำขอจดทะเบียนสรรพสามิตตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในสามสิบวันก่อนวันเริ่มผลิต หรือเริ่มนำเข้าสินค้าหรือเริ่มให้บริการ

ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการมีโรงอุตสาหกรรมหรือสถานบริการหลายแห่ง ให้แยกยื่นคำขอเป็นรายโรงอุตสาหกรรมหรือสถานบริการ

ในกรณีที่ผู้นำเข้านำสินค้าติดตัวเข้ามา หรือนำสินค้าเข้ามาเพื่อเป็นตัวอย่างสินค้า หรือนำสินค้าเข้ามาโดยมิใช่เพื่อการค้า ให้อธิบดีมีอำนาจผ่อนผันการจดทะเบียนตามมาตรานี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

มาตรา ๓๓ ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการ ยื่นคำขอจดทะเบียนสรรพสามิตต่อสรรพสามิตพื้นที่ ณ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่แห่งท้องที่ที่โรงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ หรือสถานบริการนั้นตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี

การขอจดทะเบียนสรรพสามิตและการออกใบทะเบียนสรรพสามิตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๔ ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการต้องแสดงใบทะเบียนสรรพสามิตไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่าย ณ โรงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ หรือสถานบริการ เว้นแต่อยู่ในระหว่างการขอรับใบแทนใบทะเบียนสรรพสามิตตามมาตรา ๓๕ หรือนำส่งคืนใบทะเบียนสรรพสามิตตามมาตรา ๓๗

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ใบทะเบียนสรรพสามิตชำรุดในสาระสำคัญหรือสูญหาย ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการยื่นคำขอรับใบแทนใบทะเบียนสรรพสามิตต่อสรรพสามิตพื้นที่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงการชำรุดในสาระสำคัญหรือการสูญหาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ใบแทนใบทะเบียนสรรพสามิตให้ถือเป็นใบทะเบียนสรรพสามิต

มาตรา ๓๖ ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการที่ประสงค์จะย้ายโรงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ หรือสถานบริการ ให้แจ้งย้าย ณ สถานที่ที่ได้จดทะเบียนสรรพสามิตไว้ก่อนวันย้ายไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตออกใบทะเบียนสรรพสามิตให้ใหม่

มาตรา ๓๗ ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการที่ประสงค์จะเลิกหรือโอนกิจการ ให้แจ้งการเลิกหรือโอนกิจการตามแบบที่อธิบดีกำหนดต่อสรรพสามิตพื้นที่ ณ สถานที่ที่ได้จดทะเบียนสรรพสามิตไว้ก่อนวันเลิกหรือโอนกิจการไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และให้คืนใบทะเบียนสรรพสามิตแก่เจ้าพนักงานสรรพสามิต ณ สถานที่ที่ได้แจ้งเลิกหรือโอนกิจการนั้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่หยุดประกอบกิจการ

ให้ผู้รับโอนกิจการยื่นคำขอจดทะเบียนสรรพสามิตภายในเจ็ดวันนับแต่วันรับโอนกิจการ และให้ประกอบกิจการต่อเนื่องได้ในระหว่างรอรับใบทะเบียนสรรพสามิต ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการถึงแก่ความตาย ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอจดทะเบียนสรรพสามิตตามมาตรา ๓๓ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการถึงแก่ความตาย

ในกรณีที่ทายาทหรือผู้จัดการมรดกไม่ประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้แจ้งยกเลิกใบทะเบียนสรรพสามิตต่อสรรพสามิตพื้นที่ ณ สถานที่ที่ได้จดทะเบียนสรรพสามิตไว้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการถึงแก่ความตาย

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ใบทะเบียนสรรพสามิตเดิมยังคงใช้ได้ต่อไป

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการไม่ยื่นงบเดือนหรือผู้นำเข้าไม่ยื่นบัญชีรับจ่ายสินค้าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรติดต่อกันเป็นเวลาหกเดือนขึ้นไป อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสรรพสามิตได้

ส่วนที่ ๔
คลังสินค้าทัณฑ์บน

มาตรา ๔๐ ผู้ใดประสงค์จะตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บน ให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่อธิบดีไม่ออกใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บน ผู้ขออนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาต

ให้รัฐมนตรีพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๒ เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนต้องแสดงใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่าย ณ คลังสินค้าทัณฑ์บน

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนชำรุดในสาระสำคัญหรือสูญหาย ให้เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนต่ออธิบดีหรือสรรพสามิตพื้นที่แห่งท้องที่ที่คลังสินค้าทัณฑ์บนนั้นตั้งอยู่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนชำรุดในสาระสำคัญหรือสูญหาย

ใบแทนใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บน ให้ถือเป็นใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บน

มาตรา ๔๔ เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บน ค่าธรรมเนียมคลังสินค้าทัณฑ์บนรายปี หรือค่าธรรมเนียมใบแทนใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนตามที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๕ เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนต้องใช้คลังสินค้าทัณฑ์บนเป็นที่เก็บสินค้าที่ยังไม่ได้เสียภาษีของผู้ประกอบอุตสาหกรรมเท่านั้น

การรับ การจ่าย การเก็บรักษาสินค้า และการทำบัญชีคุมสินค้าตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๔๖ ผู้ใดประสงค์จะเปิดคลังสินค้าทัณฑ์บน ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตซึ่งอยู่ประจำคลังสินค้าทัณฑ์บนนั้น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดี

มาตรา ๔๗ ผู้ที่จะเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนต้องเป็นผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเท่านั้น และเข้าไปต่อหน้าเจ้าพนักงานสรรพสามิตซึ่งอยู่ประจำคลังสินค้าทัณฑ์บนนั้น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดี

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่มีสินค้าขาดไปจากบัญชีคุมสินค้า ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นในเวลาที่สินค้านั้นขาดหรือพบว่าขาดไปจากบัญชีคุมสินค้า และให้เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนเสียภาษีสำหรับสินค้าที่ขาดไปพร้อมกับเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าสินค้านั้นสูญหายเพราะเหตุสุดวิสัยหรือเป็นเหตุผิดพลาดในการตรวจนับปริมาณสินค้าอันไม่ได้เกิดขึ้นโดยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บน

มาตรา ๔๙ ในกรณีที่เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนประสงค์จะโอนใบอนุญาตให้แก่บุคคลอื่นให้เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนและผู้ประสงค์จะรับโอนใบอนุญาตขออนุญาตต่ออธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนประสงค์จะเลิกกิจการ ให้ขออนุญาตต่ออธิบดีพร้อมกับแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมซึ่งนำสินค้าไปเก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บนนั้นทราบ

เมื่อผู้ประกอบอุตสาหกรรมได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) นำสินค้าไปเก็บไว้ในโรงอุตสาหกรรมหรือในคลังสินค้าทัณฑ์บนอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๒) ชำระภาษีสำหรับสินค้านั้นภายในระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด

อธิบดีจะอนุญาตให้เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนเลิกกิจการได้ต่อเมื่อผู้ประกอบอุตสาหกรรมได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ปรากฏว่าเจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ และการฝ่าฝืนดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนได้ แต่ต้องแจ้งการเพิกถอนนั้นเป็นหนังสือให้เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนทราบล่วงหน้าอย่างน้อยสิบห้าวัน

เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนซึ่งถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง และให้มีสิทธิดำเนินการไปพลางก่อนได้ จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี

ให้รัฐมนตรีพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนละทิ้งคลังสินค้าทัณฑ์บนโดยเจ้าพนักงานสรรพสามิตไม่อาจติดต่อได้ หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๕๑ อธิบดีมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมซึ่งนำสินค้าไปเก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บนนั้นปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง โดยอนุโลม

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บนประสงค์จะเลิกกิจการ ถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือละทิ้งคลังสินค้าทัณฑ์บน และผู้ประกอบอุตสาหกรรมซึ่งเก็บสินค้าไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บนนั้นไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง ภายในระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตนำสินค้าที่ตกค้างอยู่ในคลังสินค้าทัณฑ์บนนั้นออกขายทอดตลาดได้

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดตามวรรคหนึ่ง เมื่อหักใช้ค่าเก็บรักษา ค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด และค่าภาษีแล้ว ยังมีเงินเหลืออยู่อีกเท่าใด ให้แจ้งให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมนั้นมารับคืน ถ้าไม่มารับคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันแจ้ง ให้เงินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ส่วนที่ ๕
การยื่นแบบรายการภาษีและการชำระภาษี

มาตรา ๕๔ การยื่นแบบรายการภาษีและการชำระภาษี ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีสินค้าที่ผลิตขึ้นในราชอาณาจักร ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมยื่นแบบรายการภาษีตามแบบที่อธิบดีกำหนดพร้อมกับชำระภาษีก่อนความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้น เว้นแต่ในกรณีที่ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นพร้อมกับความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่กำหนดในมาตรา ๒๑ (๑) วรรคสอง ก็ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมยื่นแบบรายการภาษีดังกล่าวพร้อมกับชำระภาษีภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นหรือก่อนการนำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรม หรือคลังสินค้าทัณฑ์บน แล้วแต่กรณีใดจะเกิดขึ้นก่อน

(๒) ในกรณีสินค้าที่นำเข้า ให้ผู้นำเข้ายื่นแบบรายการภาษีตามแบบที่อธิบดีกำหนดพร้อมกับชำระภาษีในเวลาที่ออกใบขนสินค้าให้ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(๓) ในกรณีบริการ ให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการยื่นแบบรายการภาษีตามแบบที่อธิบดีกำหนดพร้อมกับชำระภาษีภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้น

(๔) ในกรณีอื่น ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบรายการภาษีตามแบบที่อธิบดีกำหนดพร้อมกับชำระภาษีภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้น

ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการ ได้รับสิทธิยกเว้นภาษี ให้ถือว่าไม่มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีสำหรับสินค้าหรือบริการที่ได้รับการยกเว้นภาษีนั้น

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีอันเป็นเหตุให้การชำระภาษีตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ขาดหรือเกินไปจากที่ได้ชำระไว้แล้ว ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีชำระภาษีเพิ่มให้ครบถ้วนตามอัตราที่เปลี่ยนแปลงนั้น หรือขอคืนเงินภาษีที่ได้ชำระไว้เกิน ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีดังกล่าว

มาตรา ๕๕ ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามมาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๓ ยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต ณ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา หรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอยู่ในเขตท้องที่นั้น

แบบรายการภาษี ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมินภาษีเป็นหนังสือต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษี ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีชำระภาษีภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ได้ทำการประเมินก่อนที่ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้น ให้ชำระภาษีก่อนนำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้าทัณฑ์บน

(๒) ในกรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้ชำระภาษีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่มีการอุทธรณ์การประเมินภาษี เมื่อได้มีคำวินิจฉัยให้เสียภาษีเพิ่มขึ้นจากที่ได้ชำระไว้หรือที่ได้ประเมินแล้วตามมาตรา ๙๙ ให้ผู้ยื่นอุทธรณ์ชำระภาษีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยนั้น

มาตรา ๕๘ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดสินค้าใดให้เป็นสินค้าที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมอาจขอชำระภาษีภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่นำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้าทัณฑ์บนโดยมีหลักประกันได้

การขอชำระภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมยื่นแบบรายการภาษีพร้อมกับการชำระภาษีนั้นและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๕๙ ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษีต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต ณ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาหรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่แห่งท้องที่ที่โรงอุตสาหกรรมหรือสถานบริการนั้นตั้งอยู่

ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการมีโรงอุตสาหกรรมหรือสถานบริการหลายแห่งอาจยื่นคำร้องต่ออธิบดีขอยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษีรวม ณ สำนักงานสรรพสามิตแห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการชำระภาษีตามมาตรานี้ อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีจะประกาศกำหนดให้ยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษีต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สถานที่อื่น หรือผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

มาตรา ๖๐ ให้ผู้นำเข้ายื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษีสำหรับสินค้าที่นำเข้าต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สถานที่ที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๖๑ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาถึงแก่ความตาย เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ให้ผู้จัดการมรดก ทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์มรดก ผู้อนุบาล หรือผู้พิทักษ์ แล้วแต่กรณี มีหน้าที่ยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษีแทน

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการควบเข้ากันหรือโอนกิจการให้แก่กัน ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการอันได้ตั้งขึ้นใหม่โดยการควบเข้ากัน หรือผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการที่รับโอนกับผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการเดิมมีหน้าที่ร่วมกันในการยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษีของกิจการเดิมที่ควบเข้ากันหรือกิจการที่โอนนั้น แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการซึ่งเป็นนิติบุคคลเลิกกิจการโดยมีการชำระบัญชี ให้ผู้ชำระบัญชีและกรรมการผู้อำนวยการหรือผู้จัดการซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันเลิกกิจการ มีหน้าที่ร่วมกันในการยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษี

ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการซึ่งเป็นนิติบุคคลเลิกกิจการโดยไม่มีการชำระบัญชี ให้บุคคลผู้มีอำนาจจัดการมีหน้าที่ยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษี

ส่วนที่ ๖
แสตมป์สรรพสามิตและเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี

มาตรา ๖๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้สินค้าใดเป็นสินค้าที่เสียภาษีโดยการใช้แสตมป์สรรพสามิตหรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี

การใช้แสตมป์สรรพสามิตและเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีเพื่อให้ปรากฏว่าได้เสียภาษีแล้วให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๕ เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีมี ๒ ประเภท คือ

(๑) เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีของทางราชการ ซึ่งกรมสรรพสามิตทำหรือจัดให้มีขึ้น

(๒) เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียน ซึ่งผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าได้จดทะเบียนกับพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อใช้เครื่องหมายดังกล่าวแสดงการเสียภาษีสำหรับสินค้าของตนเอง

ให้ถือว่าเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีของทางราชการเป็นแสตมป์รัฐบาลซึ่งใช้สำหรับการภาษีอากรตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๖๖ แสตมป์สรรพสามิตหรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีของทางราชการ ให้มีชนิดและลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้ผู้ใดเว้นแต่กรมสรรพสามิตทำหรือจัดให้มีขึ้นซึ่งแสตมป์สรรพสามิตหรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีของทางราชการ

มาตรา ๖๘ ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าที่ประสงค์จะใช้เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีสำหรับสินค้าของตนเอง ให้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้มีชนิดและลักษณะตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีที่ขอจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งมีลักษณะถูกต้องตามที่กำหนดในประกาศและมีลักษณะเฉพาะของตน ก็ให้รับจดทะเบียนไว้ และให้อธิบดีประกาศในราชกิจจานุเบกษาซึ่งลักษณะเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีนั้น

มาตรา ๖๙ ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าที่ประสงค์จะเลิกใช้เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ และให้อธิบดีประกาศยกเลิกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗๐ ผู้ใดประสงค์จะผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๑ ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๗๐ มีอายุสามปีนับแต่วันออกใบอนุญาต ถ้าผู้ได้รับอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าอธิบดีจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๒ ในกรณีที่อธิบดีไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา ๗๐ หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๗๑ ผู้ขออนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

ให้รัฐมนตรีพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่อธิบดีไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ก่อนที่รัฐมนตรีจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรี

มาตรา ๗๓ ผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงานสรรพสามิตโดยเสียค่าธรรมเนียมการควบคุมล่วงหน้าเป็นรายเดือนตามอัตราที่กำหนดในบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้

(๒) แจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเวลาทำการหรือการเปลี่ยนแปลงเวลาทำการของโรงงานผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสองวัน

(๓) แจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบจำนวนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนที่จะผลิตเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสองวัน

(๔) ทำบัญชีประจำวันแสดงรายการเกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๗๔ ผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนจะแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือใช้โรงงานผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของโรงงานให้ผิดไปจากที่ได้รับอนุญาตไว้แล้วไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี โดยอธิบดีจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขไว้ในหนังสืออนุญาตด้วยก็ได้

มาตรา ๗๕ ผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนจะทำหรือรับจ้างทำสิ่งใดซึ่งมิใช่เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนในโรงงานผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีนั้นไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี โดยอธิบดีจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขไว้ในหนังสืออนุญาตด้วยก็ได้

มาตรา ๗๖ ห้ามมิให้ผู้ใดนำเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีของทางราชการหรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนออกจากโรงงานผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี เว้นแต่ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีของทางราชการนำออกเพื่อส่งให้แก่กรมสรรพสามิต หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนจะนำออกเพื่อขายหรือจำหน่ายให้แก่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมซึ่งได้จดทะเบียนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีนั้นไว้

มาตรา ๗๗ ผู้ใดประสงค์จะนำเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนเข้ามาในราชอาณาจักรต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๗๘ ห้ามมิให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าซื้อหรือรับไว้ด้วยวิธีใดซึ่งแสตมป์สรรพสามิต หรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีของทางราชการจากบุคคลซึ่งมิใช่กรมสรรพสามิตหรือผู้ที่กรมสรรพสามิตมอบหมาย

มาตรา ๗๙ ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าจะซื้อหรือสั่งซื้อเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนได้เฉพาะจากผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตหรือให้นำเข้าซึ่งเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนเท่านั้น

การซื้อหรือสั่งซื้อเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียน ให้ปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๘๐ ห้ามมิให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมนำเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนออกจากโรงงานผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีไปเก็บรักษาไว้ในโรงอุตสาหกรรมของตนโดยไม่มีใบขนตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนดกำกับไปด้วย

ผู้ประกอบอุตสาหกรรมตามวรรคหนึ่ง ต้องเก็บรักษาเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนไว้ ณ สถานที่เก็บที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีและอยู่ในโรงอุตสาหกรรมนั้น และต้องทำบัญชีประจำวันแสดงรายการเกี่ยวกับการใช้และการเก็บรักษาเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๘๑ ห้ามมิให้ผู้ใดขายหรือจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อขายหรือจำหน่ายซึ่งเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนที่ยังไม่ได้ใช้ เว้นแต่เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าซึ่งเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียน

มาตรา ๘๒ ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งแสตมป์สรรพสามิตปลอมหรือแสตมป์สรรพสามิตที่ใช้แล้วเพื่อขายหรือจำหน่าย หรือเพื่อนำออกใช้ โดยรู้ว่าเป็นแสตมป์สรรพสามิตปลอมหรือแสตมป์สรรพสามิตที่ใช้แล้ว เว้นแต่เป็นการครอบครองแสตมป์สรรพสามิตที่ใช้แล้วเพื่อขายหรือจำหน่าย สำหรับการสะสม

มาตรา ๘๓ ห้ามมิให้ผู้ใดนำแสตมป์สรรพสามิต หรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีที่ใช้ในการเสียภาษีแล้วมาใช้อีกเพื่อแสดงว่าได้เสียภาษีแล้ว

มาตรา ๘๔ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตให้ผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียนไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาต อธิบดีมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้มีกำหนดครั้งละไม่เกินสามเดือน

มาตรา ๘๕ อธิบดีมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตให้ผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียน

(๑) ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก

(๒) ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาต และการไม่ปฏิบัติหรือการปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

ส่วนที่ ๗
การประเมินและการวางประกันค่าภาษี

มาตรา ๘๖ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจประเมินภาษี เบี้ยปรับ และเงินเพิ่มตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อ

(๑) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมิได้ยื่นแบบรายการภาษีภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

(๒) ผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบรายการภาษีไว้ไม่ถูกต้อง หรือมีข้อผิดพลาดทำให้จำนวนภาษีที่ต้องเสียคลาดเคลื่อนไป

(๓) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกหรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่ยอมตอบคำถามของพนักงานเจ้าหน้าที่อันเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับการประเมินภาษีโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือไม่สามารถแสดงหลักฐานเพื่อการคำนวณภาษี

(๔) สินค้าขาดจากบัญชีหรือวัตถุดิบซึ่งเป็นสาระสำคัญของการผลิตสินค้าขาดจากบัญชีตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๔๘

มาตรา ๘๗ ในการดำเนินการตามมาตรา ๘๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำรายการลงในแบบรายการภาษีตามหลักฐานที่เห็นว่าถูกต้องเมื่อมิได้มีการยื่นแบบรายการภาษี

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมรายการในแบบรายการภาษีหรือในเอกสารอื่นที่ยื่นประกอบแบบรายการภาษีเพื่อให้ถูกต้อง

(๓) ประเมินภาษีตามหลักฐานที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีอยู่หรือตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาว่าถูกต้อง เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๘๖ (๓) โดยไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม (๑) หรือ (๒) ก็ได้

มาตรา ๘๘ เมื่อประเมินแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมินเป็นหนังสือต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษี

มาตรา ๘๙ ในกรณีที่การประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘๖ ไม่ถูกต้องหรือมีข้อผิดพลาด ทำให้จำนวนเงินภาษีที่ต้องเสียคลาดเคลื่อนไป พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะแก้ไขจำนวนเงินภาษีที่ได้ประเมินไปแล้วและแจ้งจำนวนเงินภาษีที่ถูกต้องไปยังผู้มีหน้าที่เสียภาษี

การแก้ไขจำนวนเงินภาษีที่ได้ประเมินไปแล้วตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นการประเมินตามมาตรา ๘๖

มาตรา ๙๐ การประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้กระทำได้ภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) สองปีนับแต่วันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลายื่นแบบรายการภาษี หรือวันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลาที่อธิบดีเลื่อนหรือขยายออกไป แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เฉพาะในกรณีที่มีการยื่นแบบรายการภาษีภายในกำหนดเวลาดังกล่าว

(๒) สองปีนับแต่วันยื่นแบบรายการภาษี ทั้งนี้ เฉพาะในกรณีที่มีการยื่นแบบรายการภาษีภายหลังวันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลาดังกล่าวใน (๑) แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลายื่นแบบรายการภาษี

(๓) สิบปีนับแต่วันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลายื่นแบบรายการภาษี ในกรณีที่ไม่มีการยื่นแบบรายการภาษี หรือมีการยื่นแบบรายการภาษีโดยแสดงมูลค่าของสินค้าหรือบริการขาดไปเกินกว่าร้อยละยี่สิบห้าของมูลค่าที่แสดงไว้ในแบบรายการภาษี

ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบรายการภาษีไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่สมบูรณ์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติอธิบดีประเมินภาษีได้ภายในกำหนดเวลาห้าปีนับแต่กำหนดเวลาตาม (๑) หรือภายในกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันยื่นแบบรายการภาษีตาม (๒) แล้วแต่กรณี

มาตรา ๙๑ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับจำนวนเงินภาษีที่ต้องชำระ ถ้าผู้ประกอบอุตสาหกรรมประสงค์จะนำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือผู้นำเข้าประสงค์จะนำสินค้าออกไปจากอารักขาของกรมศุลกากรก่อนการประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าชำระภาษีตามจำนวนที่แสดงไว้ในแบบรายการภาษี พร้อมกับวางเงินเพิ่มเติมเป็นประกัน

จนครบจำนวนภาษีที่อาจจะต้องเสียสำหรับสินค้านั้น ทั้งนี้ ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าจะขอให้อธิบดีรับการค้ำประกันของธนาคารแทนการวางเงินเพิ่มเติมเป็นประกันโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดก็ได้

เพื่อวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับจำนวนเงินภาษีตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจนำสินค้าไปเป็นตัวอย่างได้พอสมควร

มาตรา ๙๒ ในกรณีที่มีการวางเงินหรือรับการค้ำประกันของธนาคารแทนการวางเงินประกันค่าภาษีตามมาตรา ๙๑ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประเมินให้เสียภาษีเพิ่มขึ้นจากจำนวนภาษีที่ได้ชำระไว้และแจ้งให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าทราบแล้ว ให้เก็บภาษีส่วนที่เพิ่มขึ้นจากเงินประกันดังกล่าวหรือแจ้งให้ธนาคารผู้ค้ำประกันชำระเงินตามสัญญาค้ำประกัน ถ้าเงินประกันไม่คุ้มค่าภาษีก็เรียกให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้าชำระเพิ่มจนครบ แต่ถ้าได้เงินเกินค่าภาษี ให้คืนเงินส่วนที่เกินโดยมิชักช้า

ส่วนที่ ๘
การอุทธรณ์การประเมินภาษี

มาตรา ๙๓ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีผู้ใดไม่เห็นด้วยกับผลการประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๙๔ ได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๙๔ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ประกอบด้วยอธิบดีหรือผู้แทนเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการสังกัดกรมสรรพสามิตเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีที่มีความจำเป็นและรัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควรอาจกำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เพิ่มเติมอีกคณะหนึ่ง หรือหลายคณะก็ได้ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวมีองค์ประกอบตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๙๕ การประชุมของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

กรรมการที่มีส่วนได้เสียในเรื่องที่มีการพิจารณาจะเข้าร่วมประชุมหรือออกเสียงลงคะแนนในเรื่องดังกล่าวมิได้

มาตรา ๙๖ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจออกหนังสือเรียกผู้อุทธรณ์หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ได้ แต่ต้องให้เวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันได้รับหนังสือเรียกหรือคำสั่ง

บุคคลที่มาให้ถ้อยคำเป็นพยานตามหนังสือเรียก ให้ได้รับค่าป่วยการตามระเบียบที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๙๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่มอบหมาย แล้วรายงานต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๕ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๙๘ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์ ให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์และอนุกรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๙๙ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์และมีเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์นั้นครบถ้วน ระยะเวลาดังกล่าวจะขยายออกไปอีกก็ได้แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ผู้อุทธรณ์มีสิทธิฟ้องต่อศาลได้โดยไม่ต้องรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ แต่ต้องยื่นฟ้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ทั้งนี้ เมื่อผู้อุทธรณ์ได้ยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ยุติการพิจารณาอุทธรณ์

การขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนสิ้นระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันและมีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจสั่งไม่รับอุทธรณ์ ยกอุทธรณ์ เพิกถอนการประเมินหรือแก้การประเมินให้ผู้ยื่นอุทธรณ์เสียภาษีเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ ในกรณีที่สั่งไม่รับอุทธรณ์ ให้ถือว่าได้วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ทำเป็นหนังสือ และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีคำวินิจฉัย

ผู้อุทธรณ์ผู้ใดไม่พอใจคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ให้มีสิทธิฟ้องต่อศาลได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์

มาตรา ๑๐๐ การอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ หรือการฟ้องคดีต่อศาลตามพระราชบัญญัตินี้ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการชำระภาษี เว้นแต่ผู้อุทธรณ์ได้ยื่นคำร้องต่ออธิบดี ขอให้ทุเลาการชำระภาษีไว้ก่อน ถ้าอธิบดีพิจารณาเห็นสมควรจะสั่งให้ทุเลาการชำระภาษีไว้ก่อนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ และจะสั่งให้หาประกันตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๑๐๑ ในกรณีที่อธิบดีได้สั่งให้ทุเลาการชำระภาษีตามมาตรา ๑๐๐ ไว้แล้ว ถ้าต่อมามีพฤติการณ์ปรากฏว่าได้มีการกระทำเพื่อประวิงการชำระภาษี หรือได้มีการกระทำหรือตั้งใจจะกระทำ

การโอน ขาย จำหน่ายหรือยักย้ายทรัพย์สินเพื่อให้พ้นอำนาจการยึดหรืออายัด อธิบดีมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งให้ทุเลาการชำระภาษีนั้นได้

ส่วนที่ ๙
การยกเว้น การลดหย่อน การลดอัตรา และการคืนภาษี

มาตรา ๑๐๒ สินค้านำเข้าที่จำแนกประเภทไว้ในภาคที่ว่าด้วยของที่ได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร ให้ได้รับยกเว้นภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย โดยถือตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเดียวกับที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้สินค้าใดตามวรรคหนึ่ง เป็นสินค้าที่ต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๓ สินค้าที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือนำเข้าไปในเขตปลอดอากร ให้ได้รับยกเว้นหรือคืนภาษีหรือลดอัตราภาษี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สินค้าตามวรรคหนึ่ง ถ้านำกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือนำออกจากเขตปลอดอากรโดยมิใช่เพื่อการส่งออก ให้เสียภาษีตามอัตราที่ใช้อยู่ในเวลาที่นำสินค้ากลับเข้ามาหรือในเวลาที่นำสินค้าออกจากเขตปลอดอากร แต่ถ้าเป็นกรณีลดอัตราภาษี ให้นำค่าภาษีที่ชำระไว้แล้วมาหักออกได้ เว้นแต่เป็นการนำสินค้ากลับเข้ามาหรือนำสินค้าออกจากเขตปลอดอากร เพื่อส่งกลับคืนโรงอุตสาหกรรม คลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรีอื่น ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๔ สินค้าที่นำออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร หรือเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี หรือสินค้าที่นำออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร หรือเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรีแห่งหนึ่งเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร หรือเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรีอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งได้รับยกเว้นอากรตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ให้ได้รับยกเว้นภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐๕ ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมมีสิทธิขอลดหย่อนภาษีสำหรับสินค้าที่กำหนดในกฎกระทรวงได้ โดยนำจำนวนเงินภาษีที่ได้เสียไว้แล้วสำหรับสินค้าที่นำมาใช้เป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบในการผลิตสินค้ามาหักออกจากจำนวนเงินภาษีที่ต้องเสียสำหรับสินค้านั้น

ในกรณีที่จำนวนเงินภาษีที่ได้เสียไว้แล้วสำหรับวัตถุดิบหรือส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิตสินค้าที่ได้รับการลดหย่อนตามวรรคหนึ่งเกินกว่าจำนวนเงินภาษีที่ต้องเสีย ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมมีสิทธิได้รับคืนเงินภาษีนั้น

การยื่นคำร้องขอลดหย่อนภาษีตามวรรคหนึ่งและการคืนเงินภาษีตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

คำวินิจฉัยของอธิบดีเกี่ยวกับจำนวนเงินภาษีที่ขอลดหย่อนให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๐๖ อธิบดีมีอำนาจยกเว้นภาษีให้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับสินค้าที่นำไปใช้เป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบในการผลิตสินค้าประเภทหรือชนิดเดิมหรืออีกประเภทหรืออีกชนิดหนึ่งซึ่งต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) สำหรับสินค้าที่นำไปใช้เป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก

การยกเว้นภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐๗ ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้ามีสิทธิได้รับคืนหรือยกเว้นภาษี ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) สินค้าตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่บริจาคแก่ประชาชนเป็นการสาธารณกุศลโดยผ่านส่วนราชการในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือโดยผ่านองค์การสาธารณกุศลที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๒) สินค้าตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่บริจาคเป็นสาธารณประโยชน์แก่ส่วนราชการในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือแก่องค์การสาธารณกุศลที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๓) สินค้าที่จำหน่ายให้แก่ผู้ได้รับเอกสิทธิ์ตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อองค์การสหประชาชาติหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญากับนานาประเทศหรือทางการทูตตามหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน

(๔) น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันที่เติมในอากาศยานหรือเรือที่มีขนาดเกินกว่าห้าร้อยตันกรอสส์ซึ่งพนักงานศุลกากรได้ปล่อยให้ไปต่างประเทศแล้ว

การขอรับคืนหรือการยกเว้นภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐๘ ผู้ประกอบกิจการสถานบริการมีสิทธิได้รับคืนหรือยกเว้นภาษี ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การบริการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่บริจาครายรับให้แก่ประชาชนเป็นการสาธารณกุศลโดยผ่านส่วนราชการในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือโดยผ่านองค์การสาธารณกุศลที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๒) การบริการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่บริจาครายรับเป็นสาธารณประโยชน์แก่ส่วนราชการในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือแก่องค์การสาธารณกุศลที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การขอรับคืนหรือการยกเว้นภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐๙ รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศลดอัตราหรือยกเว้นภาษีสรรพสามิตตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศหรือเพื่อความผาสุกของประชาชน ทั้งนี้ จะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขไว้ด้วยก็ได้

มาตรา ๑๑๐ ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้นำเข้ามีสิทธิขอคืนภาษีที่ได้เสียไว้แล้วสำหรับสินค้าที่พิสูจน์ได้ว่าเสียหายหรือเสื่อมคุณภาพจนใช้การไม่ได้

สินค้าที่มีสิทธิขอคืนภาษีและการพิสูจน์ลักษณะความเสียหายหรือเสื่อมคุณภาพของสินค้าจนใช้การไม่ได้ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การขอคืนภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๑๑ สินค้าที่นำเข้าซึ่งได้เสียภาษีแล้วหากส่งกลับออกไป ให้คืนภาษีให้แก่ผู้นำเข้าตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และในอัตราส่วนเดียวกับการคืนเงินอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

มาตรา ๑๑๒ กรณีสินค้าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งได้เสียภาษีแล้ว และมีการนำสินค้านั้นไปผลิตเป็นสินค้าส่งออกนอกราชอาณาจักร ให้คืนภาษีสำหรับสินค้านำเข้านั้นให้แก่ผู้นำเข้าตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเดียวกับการคืนเงินอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

มาตรา ๑๑๓ ผู้ใดเสียภาษีโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสีย หรือเสียเกินกว่าที่ควรต้องเสีย และการเสียภาษีนั้นไม่ใช่เป็นการเสียภาษีตามการประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินคืน

การขอรับเงินคืนให้ยื่นคำร้องต่ออธิบดีภายในสามปีนับแต่วันชำระภาษี ในการนี้ ให้ผู้ยื่นคำร้องส่งเอกสารหลักฐาน หรือคำชี้แจงใด ๆ ประกอบคำร้องด้วย เมื่ออธิบดีเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิได้รับเงินคืน ให้คืนเงินภาษีให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตรวจสอบแล้วเสร็จ

ในกรณีที่อธิบดีพิจารณาเห็นสมควร จะสั่งคืนเงินให้แก่ผู้เสียภาษีตามวรรคหนึ่ง โดยไม่ต้องมีคำร้องก็ได้ แต่ต้องสั่งคืนภายในเวลาสามปีนับแต่วันชำระภาษี

มาตรา ๑๑๔ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการประเมินภาษีตามมาตรา ๘๖ แล้ว ปรากฏว่าภาษีที่ชำระแล้วได้ชำระโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสียหรือเสียภาษีเกินกว่าที่ควรต้องเสีย ให้คืนเงินภาษีให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตรวจสอบแล้วเสร็จ

มาตรา ๑๑๕ ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ถึงที่สุดให้คืนภาษี ให้คืนเงินภาษีให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์

มาตรา ๑๑๖ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการประเมินภาษีตามมาตรา ๘๖ แล้ว ปรากฏว่าต้องมีการคืนเงินภาษีตามมาตรา ๑๑๔ หรือมาตรา ๑๑๕ แล้วแต่กรณี ให้ผู้ได้รับคืนเงินภาษีมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีโดยไม่คิดทบต้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ดอกเบี้ยตามวรรคหนึ่ง มิให้เกินกว่าจำนวนเงินที่ได้รับคืนและให้จ่ายจากเงินภาษีที่จัดเก็บได้ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑๗ ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดสินค้าใดซึ่งบุคคลที่ได้รับสิทธิยกเว้นภาษีนำเข้ามาเพื่อใช้เองให้ได้รับยกเว้นจากบทบัญญัติตามมาตรา ๒๒

ส่วนที่ ๑๐
บัญชีหลักฐานและการปฏิบัติ

มาตรา ๑๑๘ ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมและผู้ประกอบกิจการสถานบริการทำบัญชีประจำวันและงบเดือน ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

ให้ผู้นำเข้าทำบัญชีรับจ่ายสินค้าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

บัญชีประจำวันให้ทำให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่มีเหตุที่จะต้องลงรายการนั้นเกิดขึ้น

งบเดือนและบัญชีรับจ่ายสินค้าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรให้ยื่นต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ ภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป

บัญชีประจำวัน เอกสารการลงบัญชี สำเนางบเดือน และบัญชีรับจ่ายสินค้าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรให้เก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่าห้าปีที่โรงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ สถานบริการ หรือสถานที่อื่นใดซึ่งเจ้าพนักงานสรรพสามิตสามารถเรียกมาตรวจสอบได้

การทำบัญชีประจำวัน งบเดือน และบัญชีรับจ่ายสินค้าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและการยื่นงบเดือนตามมาตรานี้ อธิบดีจะอนุญาตให้กระทำโดยใช้วิธีการอื่นใด และจะอนุญาตให้ยื่นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

อธิบดีมีอำนาจผ่อนผันการปฏิบัติตามความในมาตรานี้ได้ ในกรณีที่ผู้นำเข้านำสินค้าติดตัวเข้ามาหรือนำสินค้าเข้ามาเพื่อเป็นตัวอย่างสินค้า หรือนำสินค้าเข้ามาโดยมิใช่เพื่อการค้า ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

มาตรา ๑๑๙ ผู้ประกอบกิจการสถานบริการใดประสงค์จะใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินออกหลักฐานการรับเงินให้ขออนุมัติต่ออธิบดี และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒๐ เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจติดตั้งอุปกรณ์หรือเครื่องมือใด ๆ ในโรงอุตสาหกรรมหรือสถานบริการ

ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการมีหน้าที่ดูแลรักษาอุปกรณ์หรือเครื่องมือตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งตราหรือสิ่งที่ติดอยู่กับอุปกรณ์หรือเครื่องมือดังกล่าวให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยตลอดเวลาโดยใช้ความระมัดระวังและฝีมือดังเช่นที่พึงปฏิบัติในการประกอบกิจการของตน

ในกรณีที่อุปกรณ์หรือเครื่องมือตามวรรคหนึ่ง ตราหรือสิ่งที่ติดอยู่กับอุปกรณ์หรือเครื่องมือดังกล่าวสูญหาย บุบสลาย หรือชำรุด ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการแจ้งให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตแห่งท้องที่ที่โรงอุตสาหกรรมหรือสถานบริการนั้นตั้งอยู่ทราบโดยมิชักช้า และหากการสูญหาย บุบสลาย หรือชำรุดได้เกิดขึ้นเพราะผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการมิได้ใช้ความระมัดระวังและฝีมือดังเช่นที่พึงปฏิบัติในการประกอบกิจการของตนแล้ว ให้อธิบดีดำเนินการให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๒๑ ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้าย เปลี่ยนแปลง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้อุปกรณ์ เครื่องมือ ตรา หรือสิ่งที่ติดอยู่กับอุปกรณ์หรือเครื่องมือดังกล่าวที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำไว้ตามมาตรา ๑๒๐ บุบสลาย ชำรุด หรือใช้การไม่ได้

มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่มีการติดตั้งอุปกรณ์หรือเครื่องมือใด ๆ ในโรงอุตสาหกรรม หรือสถานบริการตามมาตรา ๑๒๐ พนักงานเจ้าหน้าที่จะใช้ปริมาณสินค้าหรือปริมาณรายรับที่คำนวณได้จากอุปกรณ์หรือเครื่องมือดังกล่าวเป็นเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีก็ได้

ส่วนที่ ๑๑
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๒๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในโรงอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้าทัณฑ์บน สถานประกอบการ หรือสถานบริการในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ค้นสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือมีสินค้าที่หลีกเลี่ยงการเสียภาษีซุกซ่อนอยู่ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เว้นแต่การค้นในเวลาดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อไปก็ได้ หรือในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง เมื่อได้รับอนุมัติจากอธิบดีแล้วจะค้นในเวลาใดก็ได้

(๓) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หลักฐาน หรือสิ่งอื่นที่จำเป็นมาประกอบการพิจารณาได้ ทั้งนี้ ต้องให้เวลาบุคคลนั้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้น

(๔) นำสินค้าในโรงอุตสาหกรรม คลังสินค้าทัณฑ์บน หรือสถานประกอบการ ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ

มาตรา ๑๒๔ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบการเสียภาษี พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือผู้นำเข้าเปิดหีบห่อหรือภาชนะบรรจุสินค้าเพื่อตรวจสินค้าในขณะที่นำออกจากหรือเตรียมการจะนำออกจากโรงอุตสาหกรรม คลังสินค้าทัณฑ์บน หรืออารักขาของกรมศุลกากร และจะนำสินค้าในปริมาณพอสมควรออกจากหีบห่อหรือภาชนะบรรจุสินค้านั้นไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือวิเคราะห์ก็ได้

การส่งคืนและการทำลายสินค้าที่นำมาตรวจสอบหรือวิเคราะห์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒๕ ในการค้นหรือเปิดหีบห่อหรือภาชนะบรรจุสินค้า พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังเพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อสินค้า

มาตรา ๑๒๖ ในการค้นสถานที่หรือยานพาหนะตามมาตรา ๑๒๓ (๒) ก่อนลงมือค้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ค้นแสดงความบริสุทธิ์เสียก่อน และให้ค้นต่อหน้าผู้ประกอบอุตสาหกรรม เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บน ผู้นำเข้า ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลที่ทำงานในสถานที่นั้น หรือผู้ครอบครองยานพาหนะ แล้วแต่กรณี ถ้าหาบุคคลดังกล่าวไม่ได้ ให้ค้นต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ร้องขอมาเป็นพยาน

มาตรา ๑๒๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ค้นบันทึกรายละเอียดแห่งการค้นและทำบัญชีรายละเอียดสิ่งของที่ค้น ยึด หรืออายัดไว้

บันทึกรายละเอียดแห่งการค้นและบัญชีดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้อ่านให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม เจ้าของคลังสินค้าทัณฑ์บน ผู้นำเข้า ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลที่ทำงานในสถานที่นั้น ผู้ครอบครองยานพาหนะ หรือพยานฟัง แล้วแต่กรณี และให้บุคคลดังกล่าวลงลายมือชื่อรับรองไว้ ถ้าไม่ยอมลงลายมือชื่อรับรอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ค้นบันทึกไว้

มาตรา ๑๒๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดสินค้า บัญชี เอกสาร ยานพาหนะ หรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไว้เป็นหลักฐานในการสืบสวน สอบสวน และการดำเนินคดีจนกว่าพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่

ทรัพย์สินที่ยึดไว้ตามวรรคหนึ่ง ถ้าพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือศาลไม่พิพากษาให้ริบและผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ขอรับคืนภายในกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือวันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของกรมสรรพสามิต

ทรัพย์สินที่ยึดไว้ตามวรรคหนึ่ง ถ้าในขณะที่ยึดไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองและไม่มีผู้ใดมาแสดงตนเป็นเจ้าของเพื่อขอรับคืนภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันยึด ให้ตกเป็นของกรมสรรพสามิต

ทรัพย์สินที่อายัดไว้ตามวรรคหนึ่ง ถ้าพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือศาลไม่พิพากษาให้ริบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถอนการอายัดทรัพย์สินนั้นโดยมิชักช้า

มาตรา ๑๒๙ เพื่อประโยชน์ในการบังคับชำระภาษี สินค้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๑๒๘ ถ้าพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือศาลไม่พิพากษาให้ริบ และปรากฏว่าสินค้านั้นยังไม่ได้เสียภาษี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดต่อไปจนกว่าจะได้รับชำระภาษีครบถ้วน

มาตรา ๑๓๐ ทรัพย์สินที่ยึดไว้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บรักษาตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ทรัพย์สินที่ยึดไว้ตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นของเสียได้ง่าย หรือถ้าเก็บรักษาไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือจะเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาเกินค่าของทรัพย์สิน อธิบดีจะจัดการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นก่อนถึงกำหนดตามมาตรา ๑๒๘ ก็ได้ และได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนทรัพย์สินนั้น

การขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๓๑ ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๑๒๘ วรรคหนึ่ง ถ้าไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการสืบสวน สอบสวน และการดำเนินคดีอันเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติอธิบดีคืนทรัพย์สินดังกล่าว หรือเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินตามมาตรา ๑๓๐ วรรคสอง ให้แก่ผู้ครอบครองซึ่งถูกยึดทรัพย์สินนั้นมา หรือถอนการอายัดทรัพย์สินนั้นก่อนถึงกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๒๘ วรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ให้หักค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาและการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินตามมาตรา ๑๓๐ วรรคสอง ก่อนคืนเงินให้แก่ผู้ครอบครองซึ่งถูกยึดทรัพย์สินนั้นมาด้วย

ในการคืนทรัพย์สินที่ยึดตามวรรคหนึ่ง ถ้าปรากฏว่าผู้ครอบครองได้ทรัพย์สินนั้นมาจากเจ้าของโดยการกระทำความผิดทางอาญา ก็ให้คืนแก่เจ้าของนั้น

มาตรา ๑๓๒ ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกรมสรรพสามิตตามมาตรา ๑๒๘ หรือที่ศาลพิพากษาให้ริบเป็นของกรมสรรพสามิต ให้จัดการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๓๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง และให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓๔ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๓๕ เพื่อประโยชน์ในการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ส่วนที่ ๑๒
การเปรียบเทียบคดี

มาตรา ๑๓๖ ในกรณีที่ต้องมีการเปรียบเทียบคดี ให้ใช้ราคาขายปลีกแนะนำตามมาตรา ๑๗ (๑) ในการกำหนดค่าปรับ แต่ในกรณีที่ไม่มีราคาขายปลีกแนะนำตามมาตรา ๑๗ (๑) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประเมินมูลค่าของสินค้าเพื่อกำหนดค่าปรับ โดยให้ถือมูลค่าของสินค้าชนิดเดียวกันซึ่งได้เสียภาษีโดยถูกต้องแล้วในเวลาหรือใกล้เวลาที่กระทำความผิดนั้น ถ้าไม่มีสินค้าชนิดเดียวกัน ให้ถือมูลค่าของสินค้าที่มีลักษณะใกล้เคียงกันตามที่ซื้อขายกันในเวลาดังกล่าว

ในกรณีที่ไม่อาจหามูลค่าของสินค้าตามวรรคหนึ่งได้หรือสินค้าดังกล่าวมีหลายราคา ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศมูลค่าของสินค้าเพื่อถือเป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าปรับ

มาตรา ๑๓๗ ถ้าอธิบดีหรือคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง ให้มีอำนาจเปรียบเทียบ ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือความผิดที่มีโทษปรับหรือโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน ให้เป็นอำนาจของอธิบดี

(๒) สำหรับความผิดที่มีโทษปรับหรือโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน

(ก) ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ซึ่งประกอบด้วยปลัดกระทรวงการคลัง อธิบดีกรมสรรพสามิต และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

(ข) ในเขตพื้นที่จังหวัดอื่น ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ซึ่งประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด สรรพสามิตพื้นที่แห่งท้องที่ที่รับผิดชอบ และผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวัน ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินคดีต่อไป

มาตรา ๑๓๘ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตเป็นผู้จับกุมผู้ต้องหาในความผิดที่เปรียบเทียบได้ตามพระราชบัญญัตินี้และเป็นความผิดที่มีอัตราโทษปรับอย่างสูงไม่เกินห้าหมื่นบาท ถ้าผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบ ให้ผู้จับกุมควบคุมผู้ต้องหาไปยังที่ทำการของผู้ที่มีอำนาจเปรียบเทียบคดีเพื่อดำเนินการเปรียบเทียบคดี ทั้งนี้ ต้องเปรียบเทียบคดีให้เสร็จสิ้นภายในสิบสองชั่วโมงนับแต่ผู้ต้องหาถึงที่ทำการของผู้มีอำนาจทำการเปรียบเทียบคดี

ถ้าผู้ต้องหาหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องร้องขอ อธิบดีจะปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในระหว่างรอการเปรียบเทียบหรือรอการชำระเงินค่าปรับโดยมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๓๙ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนพบว่าผู้ใดกระทำความผิดที่เปรียบเทียบได้ตามพระราชบัญญัตินี้ และผู้นั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้อธิบดีหรือคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๑๓
เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม

มาตรา ๑๔๐ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องเสียเบี้ยปรับในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มิได้ยื่นแบบรายการภาษีและไม่ชำระภาษีภายในกำหนดเวลาตามส่วนที่ ๕ ให้เสียเบี้ยปรับอีกสองเท่าของเงินภาษี

(๒) ในกรณีที่ได้ยื่นแบบรายการภาษีไว้ไม่ถูกต้องหรือมีข้อผิดพลาด ทำให้จำนวนภาษีที่ต้องเสียขาดไป ให้เสียเบี้ยปรับหนึ่งเท่าของเงินภาษีที่เสียขาดไปนั้น แต่ในกรณีที่ยื่นแบบรายการภาษีไว้ไม่ถูกต้องหรือมีข้อผิดพลาดทำให้จำนวนภาษีที่ต้องเสียขาดไปเกินกว่าร้อยละยี่สิบห้าของจำนวนภาษีให้เสียเบี้ยปรับสองเท่าของเงินภาษีที่เสียขาดไปนั้น

(๓) ในกรณีที่มีสินค้าหรือวัตถุดิบซึ่งเป็นสาระสำคัญของการผลิตสินค้าขาดไปจากบัญชีคุมสินค้าตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๔๘ ให้เสียเบี้ยปรับอีกสองเท่าของเงินภาษี

เบี้ยปรับอาจงดหรือลดลงได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔๑ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีผู้ใดไม่ชำระภาษีภายในกำหนดเวลาหรือชำระขาดจากจำนวนภาษีที่ต้องเสีย ให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละหนึ่งจุดห้าต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ต้องชำระโดยไม่รวมเบี้ยปรับ และการคำนวณเงินเพิ่มดังกล่าวมิให้คิดทบต้น

เงินเพิ่มตามมาตรานี้ มิให้เกินกว่าจำนวนภาษีที่ต้องชำระโดยไม่รวมเบี้ยปรับและอาจลดลงได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔๒ เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม ให้ถือเป็นเงินภาษี

ส่วนที่ ๑๔
การบังคับชำระภาษีค้าง

มาตรา ๑๔๓ เพื่อให้ได้รับชำระภาษีค้าง ให้อธิบดีมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษีได้โดยมิต้องขออำนาจศาล

การยึดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง จะกระทำได้ต่อเมื่อได้ส่งคำเตือนเป็นหนังสือให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีชำระภาษีที่ค้างภายในกำหนดไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น

การขายทอดตลาดทรัพย์สินจะกระทำมิได้ในระหว่างระยะเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๙๓ หรือระยะเวลาที่ให้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๙๙ และตลอดระยะเวลาที่ทำการพิจารณาอุทธรณ์หรือพิจารณาคดีของศาล เว้นแต่เป็นของสดของเสียได้ให้อธิบดีมีอำนาจที่จะขายได้ทันทีโดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่สมควร และได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนทรัพย์สินนั้น

ผู้ค้างชำระภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลด้วย

มาตรา ๑๔๔ ในกรณีที่ผู้ค้างชำระภาษีมีสิทธิเรียกร้องต่อบุคคลภายนอกให้ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สิน ให้อธิบดีมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสืออายัดสิทธิเรียกร้องนั้นได้ โดยสั่งให้ผู้ค้างชำระภาษีงดเว้นการจำหน่ายสิทธิเรียกร้องและห้ามบุคคลภายนอกนั้นชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ซึ่งค้างชำระภาษี แต่ให้ชำระหรือส่งมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่ง

ในกรณีที่บุคคลภายนอกที่ได้รับคำสั่งอายัดนั้นปฏิเสธหรือโต้แย้งหนี้ที่เรียกร้องเอาแก่ตนให้กรมสรรพสามิตฟ้องคดีต่อศาล แต่ทั้งนี้คำสั่งห้ามชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ยังคงมีผลอยู่จนกว่าศาลจะพิพากษาเป็นอย่างอื่น

อธิบดีมีอำนาจนำทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับตามวรรคหนึ่งออกขายทอดตลาดได้โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๓ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ค้างชำระภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลด้วย

มาตรา ๑๔๕ การยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อให้ได้รับชำระภาษีที่ค้าง ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ให้อธิบดีมีอำนาจวางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๔๖ เมื่อได้มีคำสั่งยึดหรืออายัดตามมาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๔ แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดทำลาย ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่บุคคลอื่นซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ถูกยึดหรืออายัดดังกล่าว

มาตรา ๑๔๗ เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการยึด อายัด และขายทอดตลาด เหลือเท่าใดให้ชำระเป็นค่าภาษี ถ้ายังมีเงินเหลืออยู่อีกให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สินนั้น

มาตรา ๑๔๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๔ ให้อธิบดีมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ออกหนังสือเรียกผู้ค้างชำระภาษีและบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ค้างชำระภาษีนั้นที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์แก่การจัดเก็บภาษีค้างมาให้ถ้อยคำ

(๒) สั่งบุคคลใน (๑) ให้นำบัญชี เอกสารหรือหลักฐานอื่นอันจำเป็นแก่การจัดเก็บภาษีค้างมาตรวจสอบ

(๓) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจค้นหรือยึดบัญชีเอกสารหรือหลักฐานอื่นของบุคคลดังกล่าวใน (๑)

การดำเนินการตาม (๑) และ (๒) ต้องให้เวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือเรียกหรือคำสั่ง และการปฏิบัติตาม (๓) ต้องเป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๔๙ เมื่อได้มีการยึดทรัพย์สินไว้แล้ว ถ้าได้มีการชำระเงินค่าใช้จ่ายในการยึดและค่าภาษีที่ค้างชำระโดยครบถ้วนก่อนการขายทอดตลาด ให้อธิบดีสั่งถอนคำสั่งยึดนั้น

เมื่อได้มีการอายัดสิทธิเรียกร้องไว้แล้ว ถ้าได้มีการชำระเงินค่าใช้จ่ายในการอายัด และค่าภาษีที่ค้างชำระโดยครบถ้วนก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้รับชำระเงินจากบุคคลภายนอก หรือก่อนการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ได้ส่งมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ให้อธิบดีสั่งถอนคำสั่งอายัดนั้น

ส่วนที่ ๑๕
การจัดเก็บเงินภาษีเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๕๐ ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้มีหน้าที่เสียภาษีเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับสินค้าหรือบริการ ตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา แต่ไม่เกินร้อยละสิบของภาษี

ภาษีที่จะต้องเสียเพิ่มขึ้นตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีเศษของหนึ่งสตางค์ให้ปัดทิ้ง

มาตรา ๑๕๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานสรรพสามิต ส่งมอบเงินภาษีที่เก็บเพิ่มขึ้นตามมาตรา ๑๕๐ ให้แก่กระทรวงมหาดไทย โดยหักค่าใช้จ่ายไว้ร้อยละห้าของเงินภาษีที่เก็บเพิ่มขึ้นได้

หมวด ๒
ใบอนุญาตสำหรับสินค้าสุรา ยาสูบ และไพ่

ส่วนที่ ๑
สุรา

มาตรา ๑๕๒ ในส่วนนี้

“สุรา” ให้หมายความรวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา แต่ไม่รวมถึงเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่เกินศูนย์จุดห้าดีกรี

“สุราแช่” หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่น และให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย

“สุรากลั่น” หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้ว และให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่าสิบห้าดีกรีด้วย

มาตรา ๑๕๓ ผู้ใดประสงค์จะผลิตสุราหรือมีเครื่องกลั่นสำหรับผลิตสุราไว้ในครอบครอง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรานี้ให้มีอายุสามปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

มาตรา ๑๕๔ ผู้ใดประสงค์จะนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การนำสุราเข้ามาตามวรรคหนึ่งเพื่อเป็นตัวอย่างสินค้าหรือมิใช่เพื่อการค้า อธิบดีมีอำนาจผ่อนผันให้นำเข้ามาได้โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามจำนวนและทางด่านศุลกากรที่อธิบดีประกาศกำหนด

บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ทำการตามหน้าที่ผู้ขนส่งโดยสุจริต หรือกรณีการนำเข้าเพื่อการผ่านแดนหรือการถ่ายลำตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ทั้งนี้ ให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำกับดูแลสินค้าตามมาตรานี้ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดประสงค์จะขายสุรา ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรานี้ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการขายสุรา ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การขายทั้งหมดในคราวเดียวภายใต้ความควบคุมของเจ้าพนักงานสรรพสามิต ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตายหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต

(๒) การขายในการบังคับคดี

(๓) การขายโดยคำสั่งของอธิบดีกรมศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(๔) กรณีอื่นตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๕๖ ใบอนุญาตขายสุรามี ๒ ประเภท คือ

(๑) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๑ สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป

(๒) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๒ สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

มาตรา ๑๕๗ ห้ามมิให้ผู้ใดเปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุราเพื่อการค้า เว้นแต่เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ผลิตสุรา หรือเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๒ เฉพาะกรณีผู้ซื้อได้ร้องขอให้เปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุราเพื่อดื่มในขณะนั้น

มาตรา ๑๕๘ ห้ามมิให้ผู้ใดเปลี่ยนแปลงสุรา โดยนำสุราอื่นใด หรือน้ำ หรือของเหลว หรือวัตถุอื่นใดเจือปนลงในสุราเพื่อการค้า เว้นแต่เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ผลิตสุรา หรือเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๒ เฉพาะกรณีผู้ซื้อได้ร้องขอให้เปลี่ยนแปลงสุราเพื่อดื่มในขณะนั้น ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๒
ยาสูบ

มาตรา ๑๕๙ ในส่วนนี้

“ต้นยาสูบ” หมายความว่า พืชนิโคเชียนาทาแบกกุ้ม (NICOTIANATABACUM)

“ใบยา” หมายความว่า ใบยาสดหรือใบยาแห้งของต้นยาสูบ

“ยาสูบ” หมายความว่า บุหรี่ซิกาแรต บุหรี่ซิการ์ บุหรี่อื่น ยาเส้น ยาเส้นปรุง ยาเคี้ยว และให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่บริโภคได้เช่นเดียวกับยาสูบตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“บุหรี่ซิกาแรต” หมายความว่า ยาเส้นหรือยาเส้นปรุง ไม่ว่าจะมีใบยาแห้งหรือยาอัดเจือปนหรือไม่ ซึ่งมวนด้วยกระดาษหรือวัตถุที่ทำขึ้นใช้แทนกระดาษ หรือใบยาแห้งหรือยาอัด

“บุหรี่ซิการ์” หมายความว่า ใบยาแห้งหรือยาอัด ซึ่งมวนด้วยใบยาแห้งหรือยาอัด

“บุหรี่อื่น” หมายความว่า ยาเส้นหรือยาเส้นปรุง ซึ่งมวนด้วยใบตอง กลีบบัว กาบหมาก ใบมะกา ใบจาก หรือวัตถุอื่นที่มิใช่กระดาษหรือวัตถุที่ทำขึ้นใช้แทนกระดาษและที่มิใช่ใบยาแห้งหรือยาอัด

“ยาเส้น” หมายความว่า ใบยาหรือยาอัด ซึ่งได้หั่นเป็นเส้นและแห้งแล้ว

“ยาเส้นปรุง” หมายความว่า ใบยาหรือยาอัด ซึ่งได้หั่นเป็นเส้นและปรุงหรือปนด้วยวัตถุอื่นนอกจากน้ำ

“ยาเคี้ยว” หมายความว่า ส่วนใดส่วนหนึ่งของใบยาแห้ง ซึ่งได้ปรุงหรือปนด้วยวัตถุอื่นนอกจากน้ำเพื่ออมหรือเคี้ยว

“ยาอัด” หมายความว่า ส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นยาสูบซึ่งได้ป่นหรือย่อยและทำเป็นแผ่นโดยมีวัตถุอื่นเจือปนด้วยหรือไม่ก็ตาม

“ผู้เพาะปลูกต้นยาสูบ” หมายความว่า ผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการเพาะปลูกต้นยาสูบ

“ผู้บ่มใบยา” หมายความว่า ผู้ทำการบ่มใบยาสดเป็นใบยาแห้ง

“ซอง” ให้หมายความรวมถึงห่อ กระป๋อง กล่อง ขวด หรือสิ่งบรรจุอื่นซึ่งใช้บรรจุหรือผูกมัดยาสูบ

มาตรา ๑๖๐ ผู้ใดประสงค์จะทำการเพาะปลูกต้นยาสูบ ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรานี้ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดประสงค์จะซื้อใบยาแห้ง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ตลอดทั้งการทำบัญชีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรานี้ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

มาตรา ๑๖๒ เมื่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตต้องการทราบชนิดและปริมาณของเมล็ดพันธุ์ยาสูบ ใบยา ยาสูบ หรือต้องการทราบรายละเอียดในการดำเนินงานเกี่ยวกับการเพาะปลูกต้นยาสูบ การผลิตยาสูบ ให้ผู้เพาะปลูกต้นยาสูบ ผู้บ่มใบยา หรือผู้ประกอบอุตสาหกรรม แล้วแต่กรณี แจ้งให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตทราบ

มาตรา ๑๖๓ ผู้ใดประสงค์จะผลิตยาสูบ ให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรานี้ให้มีอายุสามปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

มาตรา ๑๖๔ การผลิตบุหรี่ซิกาแรตเป็นกิจการผูกขาดของรัฐ

มาตรา ๑๖๕ ห้ามมิให้ผู้ใดครอบครองยาสูบที่มิได้เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้เกินกว่าห้าร้อยกรัม หรือยาสูบประเภทยาเส้นที่มิได้เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้เกินกว่าหนึ่งกิโลกรัม เว้นแต่เป็นผู้ประกอบอุตสาหกรรมที่ได้รับใบอนุญาตให้ผลิตยาสูบมีไว้ในโรงอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้าทัณฑ์บน

มาตรา ๑๖๖ ผู้ใดประสงค์จะนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งใบยา ยาอัด หรือยาสูบ ให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งใบยา ยาอัด หรือยาสูบตามวรรคหนึ่ง เพื่อเป็นตัวอย่างสินค้าหรือมิใช่เพื่อการค้า อธิบดีมีอำนาจผ่อนผันได้โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามจำนวนและทางด่านศุลกากรที่อธิบดีประกาศกำหนด

บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ทำการตามหน้าที่ผู้ขนส่งโดยสุจริต หรือกรณีการนำเข้าเพื่อการผ่านแดนหรือการถ่ายลำตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ทั้งนี้ ให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำกับดูแลสินค้าตามมาตรานี้ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๖๗ ผู้ใดประสงค์จะขายยาสูบ ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรานี้ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ มาใช้บังคับกับการขายยาสูบด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖๘ ใบอนุญาตขายยาสูบมี ๓ ประเภท คือ

(๑) ใบอนุญาตขายยาสูบประเภทที่ ๑ สำหรับการขายส่งยาสูบ ครั้งหนึ่งจำนวนหนึ่งพันมวนขึ้นไป ถ้าเป็นยาสูบประเภทยาเส้นครั้งหนึ่งจำนวนสองกิโลกรัมขึ้นไป ยาสูบประเภทยาเส้นปรุงหรือยาเคี้ยว ครั้งหนึ่งจำนวนสองร้อยกรัมขึ้นไป

(๒) ใบอนุญาตขายยาสูบประเภทที่ ๒ สำหรับการขายปลีกยาสูบ ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าหนึ่งพันมวน ถ้าเป็นยาสูบประเภทยาเส้นครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสองกิโลกรัม ยาสูบประเภทยาเส้นปรุงหรือยาเคี้ยว ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสองร้อยกรัม

(๓) ใบอนุญาตขายยาสูบประเภทที่ ๓ สำหรับการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น

มาตรา ๑๖๙ การขายยาสูบต้องขายตามขนาดซองที่ได้เสียภาษีแล้ว ห้ามแบ่งขาย

ส่วนที่ ๓
ไพ่

มาตรา ๑๗๐ ในส่วนนี้

“ไพ่” หมายความว่า สิ่งที่สามารถใช้เล่นการพนันมีลักษณะเป็นแผ่นบาง ๆ มีเครื่องหมายแสดงแต้มต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยกระดาษ พลาสติก หนังหรือวัตถุเทียมหนัง หรือวัตถุอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗๑ ผู้ใดประสงค์จะผลิตไพ่ ให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรานี้ให้มีอายุสามปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

มาตรา ๑๗๒ ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งแม่พิมพ์สำหรับพิมพ์ไพ่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๗๓ ห้ามมิให้ผู้ใดมีไพ่ที่ยังมิได้เสียภาษีไว้ในครอบครองเกินกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบใบ เว้นแต่ไพ่นั้นเป็นไพ่ซึ่งกรมสรรพสามิตทำขึ้น หรือเป็นไพ่ที่มีเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีของกรมสรรพสามิต

มาตรา ๑๗๔ ห้ามมิให้ผู้ใดดัดแปลงแก้ไขหรือกระทำด้วยประการอื่นใดแก่ไพ่ซึ่งกรมสรรพสามิตทำขึ้น เพื่อขายอย่างไพ่

ห้ามมิให้ผู้ใดขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งไพ่ที่กระทำขึ้นโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๗๕ ผู้ใดประสงค์จะนำไพ่เข้ามาในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การนำไพ่เข้ามาตามวรรคหนึ่งเพื่อเป็นตัวอย่างสินค้าหรือมิใช่เพื่อการค้า อธิบดีมีอำนาจผ่อนผันให้นำเข้ามาได้โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามจำนวนและทางด่านศุลกากรที่อธิบดีประกาศกำหนด

บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ทำการตามหน้าที่ผู้ขนส่งโดยสุจริต หรือกรณีการนำเข้าเพื่อการผ่านแดนหรือการถ่ายลำตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ทั้งนี้ ให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำกับดูแลสินค้าตามมาตรานี้ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๗๖ ผู้ใดประสงค์จะขายไพ่ ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรานี้ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ มาใช้บังคับกับการขายไพ่ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗๗ ใบอนุญาตขายไพ่มี ๒ ประเภท คือ

(๑) ใบอนุญาตขายไพ่ประเภทที่ ๑ สำหรับการขายไพ่ ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สี่สิบสำรับขึ้นไป

(๒) ใบอนุญาตขายไพ่ประเภทที่ ๒ สำหรับการขายไพ่ ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสี่สิบสำรับ

ส่วนที่ ๔
การแสดงใบอนุญาต การเปลี่ยนแปลงสถานที่ และการโอนใบอนุญาต

มาตรา ๑๗๘ ใบอนุญาตผลิตหรือขายสุรา ยาสูบ และไพ่ซึ่งออกตามมาตรา ๑๕๓ มาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๖๓ มาตรา ๑๖๗ มาตรา ๑๗๑ และมาตรา ๑๗๖ ให้ใช้ได้เฉพาะในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต และต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย

ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขอใบแทนใบอนุญาตจากผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ

ใบแทนใบอนุญาตตามวรรคสอง ให้ถือเป็นใบอนุญาต

มาตรา ๑๗๙ การเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตผลิตหรือขายสุรา ยาสูบ และไพ่ ซึ่งออกตามมาตรา ๑๕๓ มาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๖๓ มาตรา ๑๖๗ มาตรา ๑๗๑ และมาตรา ๑๗๖ จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้มีอำนาจออกใบอนุญาต

การขอและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๘๐ การโอนใบอนุญาตตามหมวดนี้จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้มีอำนาจออกใบอนุญาต

การขอและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๕
การพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๑๘๑ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตตามหมวดนี้ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามข้อกำหนดในใบอนุญาต ให้ผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้มีกำหนดครั้งละไม่เกินหกเดือน

มาตรา ๑๘๒ ให้ผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตตามหมวดนี้

(๑) ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก

(๒) ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามข้อกำหนดในใบอนุญาต และการไม่ปฏิบัติหรือการปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้นก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

มาตรา ๑๘๓ ผู้ใดถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๑๘๒ แล้ว จะขออนุญาตใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่ง

หมวด ๓
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๘๔ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

(๑) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๗ หรือมาตรา ๑๒๐ วรรคสองหรือวรรคสาม

(๒) ไม่ปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง หรือวิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดตามมาตรา ๗๙ วรรคสอง

(๓) ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีออกตามมาตรา ๖ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕)

(๔) ไม่อำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานสรรพสามิตหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๓๓

มาตรา ๑๘๕ ผู้ใดขัดขวางเจ้าพนักงานสรรพสามิตหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๒๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๒๓ (๑) (๒) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินแปดหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๘๖ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่ห้าเท่าถึงยี่สิบเท่าของค่าภาษีที่จะต้องเสีย หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๑) ฝ่าฝืนมาตรา ๒๖

(๒) นำเข้าซึ่งสินค้าที่มิได้เสียภาษี

มาตรา ๑๘๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๕ มาตรา ๗๓ มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๕ หรือมาตรา ๘๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท

มาตรา ๑๘๘ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๑) ฝ่าฝืนมาตรา ๔๖

(๒) ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า

(๓) ไม่ยอมตอบคำถามอันเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือหนังสือเรียกของอธิบดี คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๙ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๒๓ (๓) มาตรา ๑๒๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา ๑๘๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ หรือมาตรา ๑๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๙๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสี่แสนบาท

มาตรา ๑๙๑ ผู้ใดขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งสุราที่ผลิตโดยฝ่าฝืนมาตรา ๑๕๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๙๒ ผู้ใดซื้อหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสุราที่ผลิตโดยฝ่าฝืนมาตรา ๑๕๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท แต่ถ้าสุรานั้นมีปริมาณต่ำกว่าหนึ่งลิตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๑๙๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๗๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๙๔ ผู้ได้รับใบอนุญาตผลิตสุราหรือยาสูบผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๕๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๖๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๙๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๗๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๙๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๖๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖๒ มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖๙ หรือมาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๙๗ ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราตามมาตรา ๑๕๕ ใบอนุญาตขายยาสูบตามมาตรา ๑๖๗ หรือใบอนุญาตขายไพ่ตามมาตรา ๑๗๖ ทำการขายไม่ตรงตามประเภทของใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๑๙๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท

มาตรา ๑๙๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับตามจำนวนไพ่ของกลางเป็นเงินสี่เท่าของราคาไพ่ที่กรมสรรพสามิตขายในประเภทเดียวกัน แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐๐ ผู้ใดโดยเจตนาไม่ยื่นแบบรายการภาษีที่ต้องยื่นตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐๑ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ใดเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของผู้มีหน้าที่เสียภาษีอันเป็นข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ซึ่งได้มาหรือล่วงรู้เนื่องจากการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการหรือเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี

มาตรา ๒๐๒ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ นำพยานหลักฐานเท็จมาแสดงหรือยื่นบัญชีหรือเอกสารอันเป็นเท็จ เพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านสองแสนบาท

มาตรา ๒๐๓ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองเท่าถึงสิบเท่าของค่าภาษีที่จะต้องเสียหรือที่เสียไม่ครบถ้วน แต่ต้องไม่ต่ำกว่าสี่ร้อยบาท

(๑) มีไว้ในครอบครองซึ่งสินค้าที่เป็นสินค้าที่มิได้เสียภาษีหรือเสียภาษีไม่ครบถ้วน เว้นแต่

(ก) ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมที่ได้จดทะเบียนสรรพสามิตมีไว้ในโรงอุตสาหกรรมหรือในคลังสินค้าทัณฑ์บน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้ประกอบอุตสาหกรรมที่ได้จดทะเบียนสรรพสามิตและได้รับใบอนุญาตผลิตสุรา ยาสูบ และไพ่

(ข) ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมที่ได้จดทะเบียนสรรพสามิตและได้รับใบอนุญาตผลิตสุรา ยาสูบ และไพ่ มีไว้ในโรงอุตสาหกรรมหรือในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือในกรณีที่เป็นการครอบครองยาสูบหรือไพ่โดยชอบตามมาตรา ๑๖๕ หรือมาตรา ๑๗๓

(๒) มีไว้ในครอบครองโดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งสินค้าที่ได้รับยกเว้นหรือได้รับคืนภาษีแล้วตามหมวด ๑ ส่วนที่ ๙

มาตรา ๒๐๔ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับตั้งแต่ห้าเท่าถึงสิบห้าเท่าของค่าภาษีที่จะต้องเสียหรือที่เสียไม่ครบถ้วน แต่ต้องไม่ต่ำกว่าแปดร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๑) ขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งสินค้าที่เป็นสินค้าที่มิได้เสียภาษีหรือเสียภาษีไม่ครบถ้วน เว้นแต่

(ก) ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมที่ได้จดทะเบียนสรรพสามิตมีไว้ในโรงอุตสาหกรรมหรือในคลังสินค้าทัณฑ์บน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้ประกอบอุตสาหกรรมที่ได้จดทะเบียนสรรพสามิตและได้รับใบอนุญาตผลิตสุรา ยาสูบ และไพ่

(ข) ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมที่ได้จดทะเบียนสรรพสามิตและได้รับใบอนุญาตผลิตสุรา ยาสูบ และไพ่ มีไว้ในโรงอุตสาหกรรมหรือในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือในกรณีที่เป็นการขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งไพ่ที่กรมสรรพสามิตผลิตขึ้น

(๒) ขายหรือมีไว้เพื่อขายโดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งสินค้าที่ได้รับยกเว้นหรือได้รับคืนภาษีแล้วตามหมวด ๑ ส่วนที่ ๙

มาตรา ๒๐๕ ผู้ได้รับใบอนุญาตผลิตหรือขายสุรา ยาสูบ หรือไพ่ซึ่งออกตามมาตรา ๑๕๓ มาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๖๓ มาตรา ๑๖๗ มาตรา ๑๗๑ และมาตรา ๑๗๖ กระทำการดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

(๑) ใช้ใบอนุญาตไม่ตรงกับสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

(๒) ไม่แสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย

(๓) ไม่ขอใบแทนใบอนุญาตจากผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ

มาตรา ๒๐๖ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๒๐๓ (๑) หรือ (๒) หรือมาตรา ๒๐๔ (๑) หรือ (๒) นอกจากจะได้รับโทษตามที่บัญญัติไว้แล้ว ให้มีหน้าที่เสียภาษีสำหรับสินค้านั้นให้ครบถ้วนอีกด้วย ถ้าผู้นั้นไม่ยอมชำระภาษีภายในเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งให้นำสินค้านั้นออกขายทอดตลาดได้

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดตามวรรคหนึ่ง เมื่อหักใช้ค่าเก็บรักษา ค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด และค่าภาษีตามลำดับแล้ว ยังมีเงินเหลืออยู่อีกเท่าใด ให้แจ้งให้เจ้าของสินค้านั้นมารับคืน ถ้าไม่มารับคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันแจ้ง ให้เงินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

สินค้าด้อยคุณภาพ สินค้าปลอม หรือสินค้าที่ไม่เหมาะสมในการบริโภค หรือสินค้าที่มีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ตกเป็นของกรมสรรพสามิต ทั้งนี้ ให้ทำลายสินค้านั้นหรือจัดการกับสินค้านั้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๐๗ บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ สินค้าหรือวัตถุอื่นใดซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือมีไว้เป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งริบเป็นของกรมสรรพสามิต เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นด้วยในการกระทำความผิด

สำหรับของกลางต่อไปนี้ ให้ศาลสั่งริบเป็นของกรมสรรพสามิต ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

(๑) ยาเส้น และเครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต ในคดีกระทำผิดตามมาตรา ๑๖๓

(๒) สินค้าในคดีกระทำผิดตามมาตรา ๑๗๓ และมาตรา ๑๗๔

(๓) สินค้าในการกระทำความผิดที่มีโทษตามมาตรา ๑๘๖

(๔) แสตมป์สรรพสามิตหรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีในการกระทำความผิดที่มีโทษตามมาตรา ๑๘๙ ตลอดจนภาชนะที่บรรจุสิ่งของดังกล่าว

(๕) ภาชนะ เครื่องกลั่นสำหรับผลิตสุรา ในการกระทำความผิดที่มีโทษตามมาตรา ๑๙๓

(๖) ยาสูบ บุหรี่ซิกาแรตในการกระทำความผิดที่มีโทษตามมาตรา ๒๐๓ (๑) และ (๒) และมาตรา ๒๐๔ (๑) และ (๒) รวมทั้งหีบห่อ

(๗) แม่พิมพ์ไพ่ ในการกระทำความผิดที่มีโทษตามมาตรา ๑๙๘

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐๖ สินค้าที่มีไว้เป็นความผิด และผู้ต้องหายินยอมให้ทำการเปรียบเทียบคดีอันเป็นเหตุให้คดีอาญาเลิกกัน ให้ตกเป็นของกรมสรรพสามิต และให้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓๒ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๐๘ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๐๙ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรเงินภาษีสุรา กฎหมายว่าด้วยสุรา กฎหมายว่าด้วยยาสูบ และกฎหมายว่าด้วยไพ่ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าการดำเนินการจัดเก็บภาษีนั้นจะเสร็จสิ้นไป

สินค้าที่ได้เสียภาษีไว้แล้วตามกฎหมายที่ถูกยกเลิกตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเงินภาษีที่ได้เสียไว้แล้วนั้นเป็นเงินภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๑๐ การยื่นคำคัดค้านการประเมินภาษีและการยื่นอุทธรณ์คำวินิจฉัยคำคัดค้านที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ ที่อยู่ระหว่างการพิจารณา ให้ถือเป็นการยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

กรณีที่มีการประเมินภาษีแล้วและอยู่ในระหว่างระยะเวลายื่นคำคัดค้าน หรือกรณีที่มีคำวินิจฉัยคำคัดค้านแล้วและอยู่ในระหว่างระยะเวลายื่นอุทธรณ์ หรือกรณีที่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์คำวินิจฉัยคำคัดค้านแล้วและอยู่ในระหว่างระยะเวลาฟ้องคดีต่อศาลตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ได้รับแจ้งการประเมินหรือผู้ได้รับคำวินิจฉัยคำคัดค้านยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือให้ผู้ได้รับคำวินิจฉัยอุทธรณ์คำวินิจฉัยคำคัดค้านฟ้องคดีต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แล้วแต่กรณี

ให้ถือว่าการดำเนินการบังคับชำระภาษีค้าง และการยึดหรืออายัดทรัพย์สินใด ๆ ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ และพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นการดำเนินการบังคับชำระภาษีค้าง และการยึดหรืออายัดตามพระราชบัญญัตินี้

การบังคับชำระภาษีค้างตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๑๑ บรรดากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดอ้างถึงกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยสุรา กฎหมายว่าด้วยยาสูบ กฎหมายว่าด้วยไพ่ กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต และกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรเงินภาษีสุรา ให้ถือว่าบทกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้นอ้างถึงพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๑๒ ใบทะเบียนสรรพสามิตที่ออกให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมและผู้ประกอบกิจการสถานบริการตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ ที่ได้ออกก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ได้ต่อไปอีกหกเดือนนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า หรือผู้ประกอบกิจการสถานบริการ ยื่นคำขอจดทะเบียนสรรพสามิตต่อสรรพสามิตพื้นที่ ณ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่แห่งท้องที่ที่โรงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ หรือสถานบริการนั้นตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี ภายในหกเดือนนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในมาตรา ๓๓

มาตรา ๒๑๓ ใบอนุญาตที่ออกตามความในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ และพระราชบัญญัติไพ่ พุทธศักราช ๒๔๘๖ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาต แต่ในกรณีใบอนุญาตตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๑๔๔ ฉ (๑) แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ ให้คงใช้ได้ต่อไปอีกหกเดือนนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ผู้ที่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอรับใบอนุญาต ภายในหกเดือนนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับการยื่นขอใบอนุญาตนั้น ๆ

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑)	ใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บน	ฉบับละ	๑๕๐,๐๐๐ บาท
(๒)	ค่าธรรมเนียมคลังสินค้าทัณฑ์บนรายปี	ปีละ	๑๕,๐๐๐ บาท
(๓)	การจดทะเบียนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี	ลักษณะจำเพาะละ	๗,๕๐๐ บาท
(๔)	ใบอนุญาตผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี จดทะเบียน	ฉบับละ	๑๕๐,๐๐๐ บาท
(๕)	การต่ออายุใบอนุญาตผลิตเครื่องหมาย แสดงการเสียภาษีจดทะเบียน	ฉบับละ	๑๕๐,๐๐๐ บาท
(๖)	ใบอนุญาตนำเข้าซึ่งเครื่องหมาย แสดงการเสียภาษีจดทะเบียน	ครั้งละ	๕,๐๐๐ บาท
(๗)	การควบคุมการผลิตเครื่องหมาย แสดงการเสียภาษีจดทะเบียน	เดือนละ	๗๕,๐๐๐ บาท
(๘)	ใบอนุญาตผลิตสุรา	ฉบับละ	๓๐๐,๐๐๐ บาท
(๙)	ใบอนุญาตนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร	ครั้งละ	๒๕,๐๐๐ บาท
(๑๐)	ใบอนุญาตขายสุรา		
	ประเภทที่ ๑	ปีละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ประเภทที่ ๒	ปีละ	๕๐,๐๐๐ บาท
(๑๑)	ใบอนุญาตผลิตยาสูบ	ฉบับละ	๓๐๐,๐๐๐ บาท
(๑๒)	ใบอนุญาตขายยาสูบ		
	ประเภทที่ ๑	ปีละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ประเภทที่ ๒	ปีละ	๕๐,๐๐๐ บาท
	ประเภทที่ ๓	ปีละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
(๑๓)	ใบอนุญาตซื้อใบยาแห้ง	ฉบับละ	๓๐,๐๐๐ บาท
(๑๔)	ใบอนุญาตนำใบยา ยาอัด หรือยาสูบ เข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร	ครั้งละ	๒๕,๐๐๐ บาท
(๑๕)	ใบอนุญาตผลิตไพ่	ฉบับละ	๓๐๐,๐๐๐ บาท
(๑๖)	ใบอนุญาตขายไพ่		
	ประเภทที่ ๑	ปีละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ประเภทที่ ๒	ปีละ	๕๐,๐๐๐ บาท
(๑๗)	ใบอนุญาตนำไพ่เข้ามาในราชอาณาจักร	ครั้งละ	๒๕,๐๐๐ บาท
(๑๘)	ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
(๑๙)	การโอนใบอนุญาต	ครั้งละ	กึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประเภทนั้น ๆ
(๒๐)	การเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต	ครั้งละ	หนึ่งในสี่ของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประเภทนั้น ๆ

บัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต

ประเภทที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามมูลค่า	ตามปริมาณ	
		ร้อยละ	หน่วย	หน่วยละ-บาท
	ตอนที่ ๑ **สินค้าน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน** "น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน" หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากปิโตรเลียม ได้แก่ น้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบินไอพ่น น้ำมันดีเซล น้ำมันเชื้อเพลิงหนัก น้ำมันเตา และน้ำมันอื่น ๆ ที่คล้ายกับน้ำมันที่ได้ออกชื่อมาแล้ว น้ำมันหล่อลื่น ปิโตรเลียมปิตูเมน (แอสฟัลต์) ปิโตรเลียมโค้ก ก๊าซปิโตรเลียมชนิดต่าง ๆ ก๊าซธรรมชาติเหลว ก๊าซธรรมชาติ สารละลายหรือโซลเว้นท์ชนิดต่าง ๆ สารพลอยได้ และกากอื่น ๆ ที่ได้จากปิโตรเลียม และให้หมายความรวมถึงน้ำมันอื่นหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่มิได้ผลิตจากปิโตรเลียม ซึ่งใช้เป็นเชื้อเพลิง หรือใช้ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิง หรือใช้แทนน้ำมันหรือผลิตภัณฑ์น้ำมันที่ได้ออกชื่อมาแล้วข้างต้น			
๐๑.๐๑	น้ำมันเบนซิน และน้ำมันที่คล้ายกัน	๕๐	ลิตร เศษของลิตรให้นับเป็นหนึ่งลิตร	๒๐
๐๑.๐๒	แนพทา รีฟอร์เมท ไพโรลายลิสก๊าซโซลีน และของเหลวที่คล้ายกัน	๕๐	ลิตร เศษของลิตรให้นับเป็นหนึ่งลิตร	๒๐
๐๑.๐๓	น้ำมันก๊าดและน้ำมันที่จุดให้แสงสว่างที่คล้ายกัน	๕๐	ลิตร เศษของลิตรให้นับเป็นหนึ่งลิตร	๒๐
๐๑.๐๔	น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบินไอพ่น	๕๐	ลิตร เศษของลิตรให้นับเป็นหนึ่งลิตร	๒๐
๐๑.๐๕	น้ำมันดีเซล และน้ำมันอื่น ๆ ที่คล้ายกัน	๕๐	ลิตร เศษของลิตรให้นับเป็นหนึ่งลิตร	๒๐
๐๑.๐๖	ก๊าซธรรมชาติเหลว (เอ็น.จี.แอล.) และก๊าซเหลวที่คล้ายกัน	๕๐	ลิตร เศษของลิตรให้นับเป็นหนึ่งลิตร	๒๐

ประเภทที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามมูลค่า	ตามปริมาณ	
		ร้อยละ	หน่วย	หน่วยละ-บาท
๐๑.๐๗	ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (แอล.พี.จี.) ก๊าซโพรเพนเหลว และก๊าซที่คล้ายกัน	๕๐	กิโลกรัม เศษของกิโลกรัมให้นับเป็นหนึ่งกิโลกรัม	๒๐
๐๑.๐๘	ก๊าซมีเทนเหลว ก๊าซอีเทนเหลว ก๊าซบิวเทนเหลว ไอโซเมอร์ของบิวเทนในสภาพเหลว และก๊าซหรือของเหลวที่คล้ายกัน	๕๐	กิโลกรัม เศษของกิโลกรัมให้นับเป็นหนึ่งกิโลกรัม	๒๐
๐๑.๐๙	เอทิลีนเหลว โพรพิลีนเหลว บิวทิลีนเหลว ไอโซเมอร์ของบิวทินลีนในสภาพเหลว บิวทาไดอีนเหลว และของเหลวที่คล้ายกัน	๕๐	กิโลกรัม เศษของกิโลกรัมให้นับเป็นหนึ่งกิโลกรัม	๒๐
๐๑.๑๐	ก๊าซมีเทน ก๊าซอีเทน ก๊าซโพรเพน ก๊าซบิวเทน ไอโซเมอร์ของบิวเทนในสภาพเป็นก๊าซ และก๊าซที่คล้ายกัน	๕๐	กิโลกรัม เศษของกิโลกรัมให้นับเป็นหนึ่งกิโลกรัม	๒๐
๐๑.๑๑	เอทีลิน โพรพิลีน บิวทิลีน ไอโซเมอร์ของบิวทิลีน บิวทาไดอีนในสภาพเป็นก๊าซ และก๊าซที่คล้ายกัน	๕๐	กิโลกรัม เศษของกิโลกรัมให้นับเป็นหนึ่งกิโลกรัม	๒๐
๐๑.๑๒	น้ำมันเตาและน้ำมันที่คล้ายกัน	๕๐	ลิตรหรือกิโลกรัมตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด	๒๐
๐๑.๑๓	ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของผสมปิทูเมนซึ่งใช้เป็นเชื้อเพลิง	๕๐	ลิตรหรือกิโลกรัมตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด	๒๐
๐๑.๑๔	สารละลายประเภทไฮโดรคาร์บอน (Hydrocarbon Solvent) ทั้งนี้ เฉพาะที่มีคุณสมบัติตามที่อธิบดีประกาศกำหนด	๕๐	ลิตรหรือกิโลกรัมตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด	๒๐
๐๑.๙๐	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	๕๐	ลิตรหรือกิโลกรัมตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด	๒๐

ประเภทที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามมูลค่า	ตามปริมาณ	
		ร้อยละ	หน่วย	หน่วยละ-บาท
	ตอนที่ ๒ **สินค้าเครื่องดื่ม** "เครื่องดื่ม" หมายความว่า (๑) สิ่งซึ่งตามปกติใช้เป็นเครื่องดื่มได้ โดยไม่ต้องเจือปน ซึ่งไม่มีแอลกอฮอล์หรือมีแอลกอฮอล์โดยปริมาตรไม่เกินร้อยละ ๐.๕ อันบรรจุในภาชนะและผนึกไว้ แต่ไม่รวมถึง (ก) น้ำหรือน้ำแร่ตามธรรมชาติ (ข) น้ำกลั่นหรือน้ำกรองสำหรับดื่มโดยไม่ปรุงแต่ง (ค) เครื่องดื่มซึ่งผู้ผลิตได้ผลิตขึ้นเพื่อขายปลีกเองโดยเฉพาะ อันมิได้มีก๊าซาร์บอนไดออกไซด์อยู่ด้วย ทั้งมิได้สงวนคุณภาพด้วยเครื่องเคมี (ง) น้ำนมจืด น้ำนมอื่น ๆ ไม่ว่าจะปรุงแต่งหรือไม่ ทั้งนี้ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยอาหาร (จ) เครื่องดื่มซึ่งมีลักษณะเป็นเกล็ดน้ำแข็ง (ฉ) เครื่องดื่มตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (๒) หัวเชื้อเข้มข้นเฉพาะที่ใช้กับเครื่องผลิตเครื่องดื่มพร้อมดื่มเพื่อขายให้กับผู้บริโภค ณ จุดขายปลีก (๓) อาหารชนิดเหลว หรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด			
๐๒.๐๑	น้ำแร่เทียม น้ำโซดาและน้ำอัดลม ที่ไม่เติมน้ำตาลหรือสารที่ทำให้หวานอื่น ๆ และไม่ปรุงกลิ่นรส	๓๐	ลิตร	๒๐
๐๒.๐๒	น้ำแร่ และน้ำอัดลม ที่เติมน้ำตาลหรือสารที่ทำให้หวานอื่น ๆ หรือที่ปรุงกลิ่นรสและเครื่องดื่มอื่น ๆ แต่ไม่รวมถึงน้ำผลไม้หรือน้ำพืชผักตามประเภทที่ ๐๒.๐๓	๓๐	ลิตร	๒๐
๐๒.๐๓	น้ำผลไม้ (รวมถึงเกรปมัสต์) และน้ำพืชผักที่ไม่ได้หมัก และไม่เติมสุรา ไม่ว่าจะเติมน้ำตาลหรือสารทำให้หวานอื่น ๆ หรือไม่ก็ตาม	๓๐	ลิตร	๒๐

ประเภทที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามมูลค่า	ตามปริมาณ	
		ร้อยละ	หน่วย	หน่วยละ-บาท
๐๒.๐๔	หัวเชื้อเข้มข้นเฉพาะที่ใช้กับเครื่องผลิตเครื่องดื่มพร้อมดื่มเพื่อขายให้กับผู้บริโภค ณ จุดขายปลีก	๓๐	ลิตร	๑๐๐
๐๒.๐๕	อาหารชนิดเหลว หรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด	๓๐	ลิตร	๒๐
๐๒.๙๐	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	๓๐	ลิตร	๒๐
	ตอนที่ ๓ **สินค้าเครื่องไฟฟ้า** "เครื่องไฟฟ้า" หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ซึ่งใช้พลังงานไฟฟ้า และให้รวมถึงสิ่งที่ใช้ประกอบกับไฟฟ้าหรือเกี่ยวกับไฟฟ้าด้วย			
๐๓.๐๑	โคมไฟฟ้าและโคมระย้า สำหรับติดเพดานหรือผนัง แต่ไม่รวมถึงที่ใช้สำหรับให้แสงสว่างกลางแจ้งหรือถนนหลวง	๓๐		
๐๓.๙๐	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	๓๐		
	ตอนที่ ๔ **สินค้าแบตเตอรี่** "แบตเตอรี่" หมายความว่า เซลล์หรือหมู่เซลล์ไฟฟ้าซึ่งต่อกันอยู่อย่างอนุกรมหรืออย่างขนานหรือทั้ง ๒ อย่าง และสามารถเก็บพลังงานและให้พลังงานไฟฟ้าได้			
๐๔.๐๑	แบตเตอรี่	๓๐		
	ตอนที่ ๕ **สินค้าแก้วและเครื่องแก้ว** "แก้วและเครื่องแก้ว" หมายความว่า สิ่งของและเครื่องใช้ที่ทำด้วยแก้ว ได้แก่ แก้ว เลดคริสตัล และแก้วคริสตัลอื่น ๆ			

ประเภทที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามมูลค่า	ตามปริมาณ	
		ร้อยละ	หน่วย	หน่วยละ-บาท
๐๕.๐๑	แก้วเลดคริสตัล และแก้วคริสตัลอื่น ๆ	๓๐		
๐๕.๙๐	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	๓๐		
	ตอนที่ ๖ **สินค้ารถยนต์** "รถยนต์" หมายความว่า รถที่มีล้อตั้งแต่สามล้อและเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น แต่ไม่รวมรถที่เดินบนราง รถจักรยานยนต์มีพ่วงข้างไม่เกินหนึ่งล้อ รถจักรยานยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และรถยนต์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด "รถยนต์นั่ง" หมายความว่า รถเก๋งหรือรถยนต์ที่ออกแบบสำหรับเพื่อใช้สำหรับนั่งเป็นปกติวิสัย และให้หมายความรวมถึงรถยนต์ในลักษณะทำนองเดียวกัน เช่น รถยนต์ที่มีหลังคาติดต่อเป็นเนื้อเดียวกันในลักษณะถาวร ด้านข้างและหรือด้านหลังคนขับมีประตูหรือหน้าต่างและมีที่นั่ง ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีที่นั่งเท่าใด "รถยนต์โดยสาร" หมายความว่า รถตู้หรือรถยนต์ที่ออกแบบเพื่อใช้ขนส่งคนโดยสารจำนวนมาก รวมทั้งรถยนต์ในลักษณะทำนองเดียวกัน "รถยนต์กระบะ" หมายความว่า รถยนต์ที่มีตอนหลังเป็นกระบะบรรทุกซึ่งเปิดโล่งจนถึงท้ายรถโดยไม่มีหลังคา			
๐๖.๐๑	รถยนต์นั่ง	๘๐		
๐๖.๐๒	รถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกิน ๑๐ คน	๘๐		
๐๖.๐๓	รถยนต์กระบะที่ออกแบบสำหรับให้มีน้ำหนักรถรวมน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน ๔,๐๐๐ กิโลกรัม	๔๐		
๐๖.๙๐	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	๘๐		

ประเภทที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามมูลค่า	ตามปริมาณ	
		ร้อยละ	หน่วย	หน่วยละ-บาท
	ตอนที่ ๗ **สินค้ารถจักรยานยนต์** "รถจักรยานยนต์" หมายความว่า รถที่มีล้อไม่เกินสองล้อ ถ้ามีพ่วงข้างมีล้อเพิ่มอีกไม่เกินหนึ่งล้อ เดินด้วยกำลังเครื่องยนต์หรือกำลังไฟฟ้า และให้หมายความรวมถึงรถจักรยานยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์			
๐๗.๐๑	รถจักรยานยนต์	๓๐		
	ตอนที่ ๘ **สินค้าเรือ** "เรือ" หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด			
๐๘.๐๑	เรือยอชต์ และยานพาหนะทางน้ำที่ใช้เพื่อความสำราญ	๕๐		
๐๘.๙๐	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	๓๐		
	ตอนที่ ๙ **สินค้าผลิตภัณฑ์เครื่องหอมและเครื่องสำอาง** "ผลิตภัณฑ์เครื่องหอม" หมายความว่า น้ำหอม หัวน้ำหอม น้ำมันหอม และสิ่งที่ทำให้มีกลิ่นหอมต่าง ๆ แต่ไม่รวมถึง (๑) หัวน้ำหอมที่ใช้ได้เฉพาะในการผลิตสินค้า และ (๒) สินค้าตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด "เครื่องสำอาง" หมายความว่า ผลิตภัณฑ์สิ่งปรุงแต่งเพื่อใช้บนผิวหนัง หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายมนุษย์ สำหรับทำความสะอาด ป้องกัน แต่งเสริมให้เกิดความงาม หรือเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะ โดยถู ทา พ่น หรือโรย เป็นต้น แต่ไม่รวมถึง (๑) เภสัชผลิตภัณฑ์ และ (๒) สินค้าตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด			

ประเภทที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามมูลค่า	ตามปริมาณ	
		ร้อยละ	หน่วย	หน่วยละ-บาท
๐๙.๐๑	น้ำหอม หัวน้ำหอม และน้ำมันหอม	๒๐		
๐๙.๙๐	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	๒๐		
	ตอนที่ ๑๐ **สินค้าพรมและสิ่งทอปูพื้นอื่น ๆ** "พรมและสิ่งทอปูพื้นอื่น ๆ" หมายความว่า เครื่องลาดที่ทำจากวัสดุต่าง ๆ และผลิตภัณฑ์สิ่งทอเป็นผืนที่มีวัตถุทอตั้งแต่หนึ่งชั้นขึ้นไป เพื่อประโยชน์ในการใช้งานดังเช่นเครื่องปูลาดและสิ่งทอปูพื้นทั่วไป และให้หมายความรวมถึงของที่มีลักษณะเป็นพรมและสิ่งทอปูพื้น แต่มีเจตนาใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น			
๑๐.๐๑	พรมและสิ่งทอปูพื้นอื่น ๆ	๓๐		
	ตอนที่ ๑๑ **สินค้าหินอ่อนและหินแกรนิต** "หินอ่อน" หมายความว่า หินซึ่งแปรสภาพจากหินปูน ที่มีแคลเซียมคาร์บอเนตเป็นองค์ประกอบหลัก ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบหรือลักษณะใด ซึ่งสามารถนำไปขึ้นรูป ตัด หรือแกะสลักเป็นรูปร่างหรือลวดลายได้ "หินแกรนิต" หมายความว่า หินอัคนีชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยแร่ควอรตซ์และเฟลด์สปาร์เป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบและลักษณะใด ซึ่งกรดไม่กัด แข็งและทนทาน สามารถนำไปใช้งานก่อสร้างและประดับตกแต่ง			
๑๑.๐๑	หินอ่อนและหินแกรนิต	๓๐		
	ตอนที่ ๑๒ **สินค้าสารทำลายชั้นบรรยากาศ** "สารทำลายชั้นบรรยากาศ" หมายความว่า สารเคมีสังเคราะห์ประเภทไฮโดรคาร์บอนที่มีคลอรีน ฟลูออรีน หรือโบรมีนเป็นองค์ประกอบ หรือฮาโลเจนเนเต็ดไฮโดรคาร์บอน เมื่อมีการสะสมในชั้นบรรยากาศจะทำให้โมเลกุลของโอโซนถูกทำลาย			

ประเภทที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามมูลค่า	ตามปริมาณ	
		ร้อยละ	หน่วย	หน่วยละ-บาท
๑๒.๐๑	สารทำลายชั้นบรรยากาศประเภทอนุพันธ์ฮาโลเจนเต็ดไฮโดรคาร์บอน	๓๐		
๑๒.๙๐	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	๓๐		
	ตอนที่ ๑๓ **สินค้าสุรา**			
๑๓.๐๑	(๑) สุราแช่			
	(ก) ชนิดเบียร์	๓๐	ต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ซึ่งชั่นสูตรด้วยเครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่กรมสรรพสามิตรับรอง	๓,๐๐๐
	(ข) ชนิดไวน์และสปาร์กลิ้งไวน์ที่ทำจากองุ่น	๓๐	ต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ซึ่งชั่นสูตรด้วยเครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่กรมสรรพสามิตรับรอง	๓,๐๐๐
	(ค) ชนิดสุราแช่ผลไม้ที่มีส่วนผสมขององุ่นหรือไวน์องุ่น	๓๐	ต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ซึ่งชั่นสูตรด้วยเครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่กรมสรรพสามิตรับรอง	๓,๐๐๐

ประเภทที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามมูลค่าร้อยละ	ตามปริมาณ	
			หน่วย	หน่วยละ-บาท
	(ง) ชนิดอื่น ๆ นอกจาก (ก) (ข) และ (ค)	๓๐	ต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ซึ่งชันสูตรด้วยเครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่กรมสรรพสามิตรับรอง	๑,๐๐๐
๑๓.๐๒	(๒) สุรากลั่น			
	(ก) ชนิดสุราขาว	๓๐	ต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ซึ่งชันสูตรด้วยเครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่กรมสรรพสามิตรับรอง	๑,๐๐๐
	(ข) ชนิดอื่น ๆ นอกจาก (ก)	๓๐	ต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ซึ่งชันสูตรด้วยเครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่กรมสรรพสามิตรับรอง	๑,๐๐๐
	ตอนที่ ๑๔ **สินค้ายาสูบ**			
๑๔.๐๑	ยาสูบ	๙๐	ต่อปริมาณหนึ่งชิ้นหนึ่งอัน หรือหนึ่งกรัม เศษของหนึ่งกรัมให้นับเป็นหนึ่งกรัม และหรือต่อปริมาณหนึ่งมวน	๕

ประเภทที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามมูลค่า	ตามปริมาณ	
		ร้อยละ	หน่วย	หน่วยละ-บาท
	ตอนที่ ๑๕ **สินค้าไพ่**			
๑๕.๐๑	ไพ่	๖๐	หนึ่งร้อยใบ	๕๐๐
	ตอนที่ ๑๖ **สินค้าอื่น ๆ**			
๑๖.๙๐	สินค้าอื่น ๆ นอกจากตอนที่ ๑ ถึงตอนที่ ๑๕ ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา	๕๐	ตามหน่วย ตามน้ำหนักสุทธิ หรือตามปริมาณสุทธิ	๑,๐๐๐
	ตอนที่ ๑๗ **กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ** “กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ” หมายความว่า การประกอบกิจการในด้านบันเทิงหรือหย่อนใจต่าง ๆ ในสถานบริการเพื่อหารายได้เป็นธุรกิจ เช่น สถานมหรสพ สถานที่ฉายภาพยนตร์ ไนต์คลับ คาบาร์เรต์ ดิสโกเธค คาราโอเกะ ค็อกเทลเลาจน์ สถานอาบน้ำหรืออบตัว และนวด เป็นต้น			
๑๗.๐๑	ไนต์คลับ ดิสโกเธค ผับ บาร์ ค็อกเทลเลาจน์ โดยให้หมายรวมถึงสถานที่ที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา	๓๐	ตารางเมตร	๓,๐๐๐
๑๗.๐๒	สถานอาบน้ำหรืออบตัว และนวด	๓๐	รอบ	๑,๐๐๐
๑๗.๙๐	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	๓๐		
	ตอนที่ ๑๘ **กิจการเสี่ยงโชค** “กิจการเสี่ยงโชค” หมายความว่า การประกอบกิจการในด้านการจัดให้มีการเสี่ยงโชคหรือแสวงโชคโดยวิธีการใด ๆ เพื่อให้ได้รับเงิน รางวัลหรือประโยชน์อย่างอื่น			
๑๘.๐๑	สนามแข่งม้า	๓๐		

ประเภทที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามมูลค่า	ตามปริมาณ	
		ร้อยละ	หน่วย	หน่วยละ-บาท
๑๘.๐๒	การออกสลากกินแบ่ง	๓๐		
๑๘.๙๐	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	๓๐		
	ตอนที่ ๑๙ **กิจการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม** "กิจการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม" หมายความว่า การประกอบกิจการที่มีผลกระทบต่อดุลยภาพของสิ่งแวดล้อมเพื่อหารายได้เป็นธุรกิจ เช่น สนามกอล์ฟ เป็นต้น			
๑๙.๐๑	สนามกอล์ฟ	๕๐		
๑๙.๙๐	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	๓๐		
	ตอนที่ ๒๐ **กิจการที่ได้รับอนุญาตหรือสัมปทานจากรัฐ** "กิจการที่ได้รับอนุญาตหรือสัมปทานจากรัฐ" หมายความว่า การประกอบกิจการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป โดยได้รับอนุญาตหรือสัมปทานจากรัฐให้ดำเนินกิจการได้			
๒๐.๐๑	กิจการโทรคมนาคม	๓๐		
๒๐.๙๐	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	๓๐		
	ตอนที่ ๒๑ **บริการอื่น ๆ**			
๒๑.๙๐	บริการอื่น ๆ นอกจากตอนที่ ๑๗ ถึงตอนที่ ๒๐ ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา	๓๐		

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยสุรา กฎหมายว่าด้วยยาสูบ กฎหมายว่าด้วยไพ่ กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต และกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรเงินภาษีสุรา ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลานานแล้ว บทบัญญัติในบางส่วนจึงไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตไว้ในกฎหมายหลายฉบับ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการใช้ทั้งแก่ประชาชนผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายและส่วนราชการผู้ปฏิบัติงาน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตทั้งระบบเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชกฤษฎีกา
กำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๖๐[๑]

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๑๕๐ แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต เสียภาษีเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับสินค้าหรือบริการในอัตราร้อยละสิบของภาษี

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๑/๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๕๐ แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตมีหน้าที่เสียภาษีเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับสินค้าหรือบริการ ตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา แต่ไม่เกินร้อยละสิบของภาษี เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชกฤษฎีกา
กำหนดประเภทสินค้าตามพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต
พ.ศ. ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดประเภทสินค้าในตอนที่ ๑๖ สินค้าอื่น ๆ ของพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และประเภทที่ ๑๖.๙๐ ตอนที่ ๑๖ สินค้าอื่น ๆ ของพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดประเภทสินค้าตามพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒[๑] พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้กำหนดสินค้าอื่น ๆ ในประเภทที่ ๑๖.๙๐ ตอนที่ ๑๖ สินค้าอื่น ๆ ของพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๑๑๓ ก/หน้า ๗/๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดประเภทสินค้าตามพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเภทที่	รายการ	อัตราภาษี		
		ตามมูลค่า ร้อยละ	ตามปริมาณ	
			หน่วย	หน่วยละ-บาท
๑๖.๙๐	“ตอนที่ ๑๖ สินค้าอื่น ๆ (๑) ผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นเครื่องดื่มที่มีลักษณะผง เกล็ด หรือเครื่องดื่มเข้มข้นที่มีส่วนผสมของน้ำตาลและสามารถละลายน้ำได้ แต่ไม่รวมถึงผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและผลิตภัณฑ์นมที่อยู่ในรูปแบบผงตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร	๕๐	ตามหน่วย ตามน้ำหนักสุทธิหรือตามปริมาณสุทธิ	๑,๐๐๐”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นเครื่องดื่มที่มีลักษณะผง เกล็ด หรือเครื่องดื่มเข้มข้นที่มีส่วนผสมของน้ำตาลและสามารถละลายน้ำได้ แต่ไม่รวมถึงผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและผลิตภัณฑ์นมที่อยู่ในรูปแบบผงตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร เป็นสินค้าที่ต้องจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในประเภทที่ ๑๖.๙๐ ตอนที่ ๑๖ สินค้าอื่น ๆ ของพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กฎกระทรวง
กำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต
พ.ศ. ๒๕๖๐[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้กำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้าและบริการ ในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐
อภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๙๕ ก/หน้า ๑๑๑/๑๖ กันยายน ๒๕๖๐

[เอกสารแนบท้าย]

๑. บัญชีท้ายกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ (เพิ่ม ตอนที่ ๑๓ สินค้าสุรา และตอนที่ ๑๔ สินค้ายาสูบ)[๒] (เพิ่ม ตอนที่ ๑๖ สินค้าอื่น ๆ ในประเภทที่ ๑๖.๙๐ (๑))[๓] (แก้ไขเพิ่มเติม รายการ (๑) (๒) และ (๕) ตอนที่ ๑ สินค้าน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ประเภทที่ ๐๑.๐๕ น้ำมันดีเซล และน้ำมันอื่น ๆ ที่คล้ายกัน)[๔] (เพิ่ม (๗) ในช่องรายการและอัตราภาษีในประเภทที่ ๐๑.๐๕ น้ำมันดีเซล และน้ำมันอื่น ๆ ที่คล้ายกัน ตอนที่ ๑ สินค้าน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน)[๕] (แก้ไขเพิ่มเติม (ง) ของ (๓) ในประเภทที่ ๐๖.๐๑ และ ๐๖.๐๒ รถยนต์นั่งหรือรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกิน ๑๐ คน ตอนที่ ๖ สินค้ารถยนต์ และแก้ไขเพิ่มเติม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ในประเภทที่ ๐๖.๐๓ รถยนต์กระบะที่ออกแบบสำหรับให้มีน้ำหนักรถรวมน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน ๔,๐๐๐ กิโลกรัม ตอนที่ ๖ สินค้ารถยนต์)[๖] (แก้ไขเพิ่มเติม (๑) ในประเภทที่ ๑๔.๐๑ ยาสูบ ตอนที่ ๑๔ สินค้ายาสูบ และแก้ไขเพิ่มเติม (ข) ของ (๖) ในประเภทที่ ๑๔.๐๑ ยาสูบ ตอนที่ ๑๔ สินค้ายาสูบ)[๗] (แก้ไขเพิ่มเติม รายการ (๕) ตอนที่ ๑ สินค้าน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ประเภทที่ ๐๑.๐๕ น้ำมันดีเซล และน้ำมันอื่น ๆ ที่คล้ายกัน และเพิ่มรายการ (๕/๑) (๕/๒) (๕/๓) (๕/๔) และ (๕/๕) ตอนที่ ๑ สินค้าน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ประเภทที่ ๐๑.๐๕ น้ำมันดีเซล และน้ำมันอื่น ๆ ที่คล้ายกัน)[๘] (เพิ่ม (๒) ในประเภทที่ ๐๒.๐๒ น้ำแร่ และน้ำอัดลมที่เติมน้ำตาลหรือสารที่ทำให้หวานอื่น ๆ หรือที่ปรุงกลิ่นรส และเครื่องดื่มอื่น ๆ แต่ไม่รวมถึงน้ำผลไม้หรือน้ำพืชผักตามประเภทที่ ๐๒.๐๓ ตอนที่ ๒ สินค้าเครื่องดื่ม และเพิ่ม (๓) ในประเภทที่ ๐๒.๐๓ น้ำผลไม้ (รวมถึงเกรปมัสต์) และน้ำพืชผักที่ไม่ได้หมักและไม่เติมสุรา ไม่ว่าจะเติมน้ำตาลหรือสารทำให้หวานอื่น ๆ หรือไม่ก็ตาม ตอนที่ ๒ สินค้าเครื่องดื่ม)[๙] (แก้ไขเพิ่มเติม (๖) ในประเภทที่ ๑๔.๐๑ ยาสูบ ตอนที่ ๑๔ สินค้ายาสูบ)[๑๐] (แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทที่ ๐๗.๐๑ รถจักรยานยนต์ ตอนที่ ๗ สินค้ารถจักรยานยนต์)[๑๑] (แก้ไขเพิ่มเติม (๒) ในประเภทที่ ๐๑.๐๔ น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบินไอพ่น ตอนที่ ๑ สินค้าน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน)[๑๒] (แก้ไขเพิ่มเติม (ก) ของ (๕) ในประเภทที่ ๐๖.๐๑ และ ๐๖.๐๒ รถยนต์นั่งหรือรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกิน ๑๐ คน ตอนที่ ๖ สินค้ารถยนต์)[๑๓] (แก้ไขเพิ่มเติม (๑) ในประเภทที่ ๑๔.๐๑ ยาสูบ ตอนที่ ๑๔ สินค้ายาสูบ)[๑๔] (แก้ไขเพิ่มเติม (๖) ในประเภทที่ ๑๔.๐๑ ยาสูบ ตอนที่ ๑๔ สินค้ายาสูบ)[๑๕] (แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทที่

---

[๒] เพิ่มโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

[๓] เพิ่มโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐

[๔] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๕] เพิ่มโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

[๖] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๗] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๘] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๙] เพิ่มโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๐] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๑] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๒] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๖๓

[๑๓] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

[๑๔] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

[๑๕] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

๑๗.๐๑ ไนต์คลับ ดิสโกเธค ผับ บาร์ ค็อกเทลเลาจน์ โดยให้หมายความรวมถึงสถานที่ที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา ตอนที่ ๑๗ กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ)[๑๖] (แก้ไขเพิ่มเติม (ก) ของ (๑) ในประเภทที่ ๑๗.๐๒ สถานอาบน้ำหรืออบตัวและนวด ตอนที่ ๑๗ กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ)[๑๗] (แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทที่ ๑๘.๐๑ สนามแข่งม้า ตอนที่ ๑๘ กิจการเสี่ยงโชค)[๑๘] (แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทที่ ๑๙.๐๑ สนามกอล์ฟ ตอนที่ ๑๙ กิจการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม)[๑๙] (แก้ไขเพิ่มเติม (๒) ในประเภทที่ ๐๑.๐๔ น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบินไอพ่น ตอนที่ ๑ สินค้าน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน)[๒๐]

(ดูข้อมูลจากภาพกฎหมาย)

[๑๖] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๓
[๑๗] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๓
[๑๘] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๓
[๑๙] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๓
[๒๐] แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๓

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้าและบริการไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐[๒๑]

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้าและบริการไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐[๒๒]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดประเภทสินค้าตามพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อกำหนดให้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นเครื่องดื่มที่มีลักษณะผง เกล็ด หรือเครื่องดื่มเข้มข้นที่มีส่วนผสมของน้ำตาลและสามารถละลายน้ำได้เป็นสินค้าที่ต้องจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในประเภทที่ ๑๖.๙๐ ตอนที่ ๑๖ สินค้าอื่น ๆ ของพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้าและบริการไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑[๒๓]

ข้อ ๔ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้าน้ำมันดีเซลที่มีปริมาณกำมะถันผสมอยู่ และน้ำมันดีเซลที่มีไบโอดีเซลประเภทเมทิลเอสเตอร์ของกรดไขมันผสมอยู่ไม่เกินร้อยละ ๗ และที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๙ แต่ไม่เกินร้อยละ ๒๐ เพื่อเป็นการสนับสนุนการผลิตและส่งเสริมการใช้น้ำมันดีเซล บี ๒๐ อันเป็นการลดต้นทุน

---

[๒๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๙๕ ก/หน้า ๑๑๓/๑๖ กันยายน ๒๕๖๐

[๒๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๑๑๔ ก/หน้า ๑/๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

[๒๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕/ตอนที่ ๔๑ ก/หน้า ๑/๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๑

ค่าขนส่งและค่าโดยสารสาธารณะ รวมทั้งเป็นการช่วยเหลือและสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน อีกทางหนึ่ง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒[๒๔]

ข้อ ๓ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับรถยนต์นั่งหรือรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกิน ๑๐ คน ประเภทประหยัดพลังงานแบบพลังงานไฟฟ้าที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนผลิตรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศ และแก้ไขเพิ่มเติมอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับรถยนต์กระบะที่มีความจุกระบอกสูบไม่เกิน ๓,๒๕๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร ที่มีการปล่อยฝุ่นละออง (PM) ไม่เกิน ๐.๐๐๕ กรัมต่อกิโลเมตร หรือที่ใช้น้ำมันดีเซล บี ๒๐ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาเครื่องยนต์ที่ช่วยให้ปล่อยฝุ่นละออง (PM) น้อยลง และสนับสนุนให้รถยนต์กระบะที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลใช้น้ำมันดีเซล บี ๒๐ เพื่อลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒[๒๕]

ข้อ ๓ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรขยายระยะเวลาในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในอัตราเดิมจนกระทั่งถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสำหรับบุหรี่ซิกาแรตและเกษตรกรผู้เพาะปลูกต้นยาสูบมีระยะเวลาในการปรับตัว รวมทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาการลดปริมาณการซื้อใบยาจากเกษตรกรผู้เพาะปลูกต้นยาสูบ และแก้ไขเพิ่มเติมอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับยาเส้นอื่น นอกจากยาเส้นที่ผู้เพาะปลูกต้นยาสูบทำจากใบยาที่ปลูกและหั่นเองและได้ขายยาเส้นนั้นแก่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมยาสูบ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีตามปริมาณของยาเส้นอื่นใกล้เคียงกับอัตราภาษียาสูบประเภทอื่น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒[๒๖]

ข้อ ๔ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

---

[๒๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๔๒ ก/หน้า ๑/๕ เมษายน ๒๕๖๒

[๒๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๖๑ ก/หน้า ๑/๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

[๒๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๖๔ ก/หน้า ๑/๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับน้ำมันดีเซลที่มีไบโอดีเซลประเภทเมทิลเอสเตอร์ของกรดไขมันผสมอยู่ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและใช้น้ำมันดีเซลที่มีไบโอดีเซลประเภทเมทิลเอสเตอร์ของกรดไขมันผสมอยู่อันเป็นการช่วยเหลือและสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันอีกทางหนึ่ง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒[๒๗]

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรเพิ่มประเภทและกำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้าเครื่องดื่มประเภทเครื่องดื่มอื่น ๆ และน้ำผลไม้ ที่มีการเติมสารอาหารหรือสารอื่น เพื่อให้สินค้าเครื่องดื่มประเภทนี้เป็นสินค้าทางเลือกเพื่อสุขภาพสำหรับผู้บริโภคและเป็นการส่งเสริมการส่งออก รวมทั้งเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และการบริการของอุตสาหกรรมดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๖๒[๒๘]

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับยาเส้นที่ผลิตเพื่อขายให้แก่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมยาสูบให้รวมถึงการขายผ่านผู้ค้าคนกลางด้วย เพื่อลดภาระในการประกอบธุรกิจของเกษตรกรรายย่อย และช่วยให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมยาสูบได้มีเวลาในการปรับตัว รวมทั้งแก้ไขปัญหาการเสียภาษีซ้ำซ้อน อันจะส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมยาเส้นในภาพรวม และทำให้ระบบการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตมีความเป็นธรรมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๒[๒๙]

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับโครงสร้างการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้ารถจักรยานยนต์จากการจัดเก็บภาษีตามความจุของกระบอกสูบเป็นการจัดเก็บภาษีตามปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เพื่อสนับสนุนให้มีการลดการ

---

[๒๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๑๐๓ ก/หน้า ๙/๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

[๒๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๑๐๘ ก/หน้า ๑/๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

[๒๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๑๓๑ ก/หน้า ๑/๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ปล่อยก๊าซดังกล่าวซึ่งเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนสนับสนุนทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยีการใช้พลังงานสะอาดในอนาคต ประกอบกับการประกอบอุตสาหกรรมรถจักรยานยนต์มีแนวโน้มจะปรับลดความจุกระบอกสูบของรถจักรยานยนต์ลง ซึ่งอาจส่งผลให้รายได้ภาษีลดลงและก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการชำระภาษีระหว่างรถจักรยานยนต์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๖๓[๓๐]

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ซึ่งส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศไทย สมควรลดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องบินไอพ่นที่นำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับอากาศยานภายในประเทศ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจภาคการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยวเมืองรอง ซึ่งเป็นการกระจายรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๓[๓๑]

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจต้องหยุดชะงักลง สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีและอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้ารถยนต์นั่งสามล้อแบบพลังงานไฟฟ้า กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ สนามแข่งม้า และสนามกอล์ฟ รวมทั้งขยายระยะเวลาการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้ายาสูบ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๓[๓๒]

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ยังคงส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวและสายการบิน เพื่อเป็นการกระตุ้น

[๓๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๗/ตอนที่ ๒๘ ก/หน้า ๑/๙ เมษายน ๒๕๖๓

[๓๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๗/ตอนที่ ๕๑ ก/หน้า ๑/๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓

[๓๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๗/ตอนที่ ๙๑ ก/หน้า ๓/๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เศรษฐกิจภาคการท่องเที่ยวภายในประเทศ และบรรเทาผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัว สมควรลดอัตราภาษีสรรพสามิตสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องบินไอพ่นที่นำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับอากาศยานภายในประเทศต่อไปอีกระยะหนึ่ง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ

โรงแรม

พ.ศ. ๒๕๔๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

เป็นปีที่ ๕๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗”

มาตรา ๒[1] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘

(๒) พระราชบัญญัติโรงแรม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๔

(๓) พระราชบัญญัติโรงแรม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๙๕

(๔) พระราชบัญญัติโรงแรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

บรรดากฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับอื่นใดในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“โรงแรม” หมายความว่า สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน ทั้งนี้ ไม่รวมถึง

(๑) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเพื่อการกุศล หรือการศึกษา ทั้งนี้ โดยมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน

(๒) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการที่พักอาศัยโดยคิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไปเท่านั้น

(๓) สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้จัดการ” หมายความว่า ผู้จัดการโรงแรมตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้พัก” หมายความว่า คนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดที่ใช้บริการที่พักชั่วคราวของโรงแรม

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งนายทะเบียนแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยแต่งตั้งจาก

(๑) ข้าราชการตำรวจตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือ

(๒) ข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับสามขึ้นไป หรือ

(๓) ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ระดับสามขึ้นไป

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นหรือออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรมคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอนามัย ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม นายกสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ นายกสมาคมโรงแรมไทย ผู้แทนสมาคมโรงแรมไทย ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านโรงแรมหรือด้านการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงการกระจายผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านโรงแรมไปตามประเภทของโรงแรมที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ เป็นกรรมการ

ให้ผู้แทนกรมการปกครองเป็นเลขานุการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติและผู้แทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในประเภทเดียวกันเป็นกรรมการแทน และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองคราวติดต่อกัน

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะไม่สุจริตต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๙ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๓

(๒) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกประกาศกำหนดเขตท้องที่หนึ่งท้องที่ใดเป็นเขตงดออกใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔

(๓) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) เสนอแผนและมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมและการกำกับดูแลธุรกิจโรงแรม

(๕) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ในกรณีที่คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด คณะกรรมการต้องแต่งตั้งผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นอนุกรรมการในเรื่องดังกล่าวด้วย เว้นแต่กรณีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาตามมาตรา ๑๐ (๓) ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีส่วนได้เสียหรือประโยชน์เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว

ให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสาร หลักฐานหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

หมวด ๒

การประกอบธุรกิจโรงแรม

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดและควบคุมมาตรฐานของโรงแรม ส่งเสริมการประกอบธุรกิจโรงแรม และส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงแข็งแรง สุขลักษณะ หรือความปลอดภัยของโรงแรม รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทของโรงแรม และกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรม ทั้งนี้ เงื่อนไขดังกล่าวให้รวมถึงการห้ามประกอบกิจการอื่นใดในโรงแรมด้วย

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก และมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรมแต่ละประเภทให้แตกต่างกันก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงลักษณะของท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่หรือความจำเป็นในการควบคุมดูแลโรงแรมในแต่ละประเภท หรือความเหมาะสมกับลักษณะของโรงแรมแต่ละประเภท

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่จำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือสภาพแวดล้อม รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศกำหนดเขตท้องที่หนึ่งท้องที่ใดเป็นเขตงดออกใบอนุญาตได้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมที่ได้รับใบอนุญาตอยู่ก่อนวันประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับและจะประกอบธุรกิจโรงแรมที่ได้รับอนุญาตต่อไปเมื่อประกาศดังกล่าวใช้บังคับแล้ว

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบธุรกิจโรงแรม เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๖ ผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๒) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

(๗) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(๘) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตโดยเหตุอื่นที่มิใช่เหตุตาม (๖) แต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง และต้องไม่เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลที่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตาม (๘)

มาตรา ๑๗ ในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ผู้ขอรับใบอนุญาตอาจยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมต่อนายทะเบียนในคราวเดียวกัน

เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ หากคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศที่ออกตามมาตรา ๑๕ ให้นายทะเบียนแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในห้าวันทำการนับแต่วันยื่นคำขอ พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไข หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้นายทะเบียนคืนคำขอแก่ผู้ขอรับใบอนุญาต

ในกรณีที่นายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่า คำขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งถูกต้องและสมบูรณ์ ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งส่งคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยไม่ชักช้า

หากหน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาแล้วเห็นว่า คำขอรับใบอนุญาตไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการนั้น ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแจ้งต่อผู้ขอรับใบอนุญาตถึงความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ดังกล่าว พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไข และให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแจ้งให้นายทะเบียนทราบโดยไม่ชักช้า

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสี่ หากผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้นายทะเบียนคืนคำขอแก่ผู้ขอรับใบอนุญาต

ให้ถือว่าคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมที่ผู้ขอรับใบอนุญาตยื่นต่อนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งเป็นคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้นำความในมาตรานี้ไปใช้บังคับกับกรณีที่ต้องมีการยื่นเอกสารอื่นที่มิใช่คำขอหรือเพื่อประกอบคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ ในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

กับการประกอบธุรกิจโรงแรมต่อนายทะเบียนนั้น หากมีกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือต้องชำระค่าธรรมเนียมใด ๆ ตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนด ก็ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๘ นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาตได้ เมื่อเห็นว่าสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรมแต่ละประเภทเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓

ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งการออกใบอนุญาต หรือไม่ออกใบอนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับผลการพิจารณาจากหน่วยงานตามมาตรา ๑๗

มาตรา ๑๙ ใบอนุญาตฉบับหนึ่งให้ใช้กับโรงแรมที่ระบุชื่อไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น และให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

มาตรา ๒๐ ชื่อโรงแรมต้องเป็นอักษรไทยที่มองเห็นได้ชัดเจน แต่จะมีอักษรต่างประเทศกำกับไว้ท้ายหรือใต้ชื่ออักษรไทยด้วยก็ได้ และจะต้อง

(๑) ไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธย หรือพระนามของพระราชินีหรือองค์พระรัชทายาท

(๒) ไม่ซ้ำหรือพ้องกับชื่อโรงแรมอื่นที่ได้รับอนุญาตไว้แล้ว เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมนั้น

(๓) ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย

มาตรา ๒๑ การขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาตจนกว่าจะมีคำสั่งถึงที่สุดไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่าโรงแรมมีลักษณะถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ ให้นายทะเบียนต่ออายุใบอนุญาตให้ หากมีกรณีที่ไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนสั่งให้แก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อแก้ไขแล้วให้ต่ออายุใบอนุญาตได้ ถ้าหากไม่แก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดให้มีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

ผู้ที่ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตไม่ทันกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าประสงค์จะประกอบธุรกิจโรงแรมต่อไป และได้มายื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุให้ถือว่าได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในระยะเวลาที่กำหนดและการประกอบธุรกิจโรงแรมในระหว่างนั้นให้ถือเสมือนว่าเป็นการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาต แต่เมื่อได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ผู้นั้นจะต้องเสียค่าปรับเพิ่มอีกร้อยละยี่สิบของค่าธรรมเนียมต่ออายุใบอนุญาต หากพ้นกำหนดหกสิบวันต้องดำเนินการเสมือนขออนุญาตใหม่

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมดำเนินการดังต่อไปนี้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน

(๑) เปลี่ยนแปลงประเภทของโรงแรม

(๒) เพิ่มหรือลดจำนวนห้องพักในโรงแรมอันมีผลกระทบถึงโครงสร้างของโรงแรม

(๓) เปลี่ยนชื่อโรงแรม

การขอและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลายในสาระสำคัญให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตจากนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบการสูญหายหรือถูกทำลายดังกล่าว

มาตรา ๒๔ การโอนใบอนุญาตให้แก่บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน

การขอโอนใบอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๕ ในกรณีผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมถึงแก่ความตาย และทายาทมีความประสงค์จะดำเนินธุรกิจโรงแรมต่อไป ให้ผู้จัดการมรดกหรือทายาทซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ หรือในกรณีที่มีทายาทหลายคนให้ทายาทด้วยกันนั้นตกลงตั้งทายาทคนหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อขอรับโอนใบอนุญาตภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมตาย ถ้ามิได้ยื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่าใบอนุญาตสิ้นอายุ

ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่าผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนอนุญาตแก่ผู้ยื่นคำขอ

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกซึ่งเป็นผู้ยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งเข้าประกอบธุรกิจโรงแรมโดยมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเสมือนผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ทั้งนี้ จนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่อนุญาต

การขอรับโอนและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลให้ใบอนุญาตสิ้นอายุนับแต่วันที่มีการเลิกห้างหุ้นส่วน หรือนิติบุคคลนั้นสิ้นสภาพ

มาตรา ๒๗ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมผู้ใดประสงค์จะเลิกกิจการในระหว่างอายุใบอนุญาตหรือเมื่อใบอนุญาตหมดอายุ จะต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบล่วงหน้าไม่น้อย

กว่าสิบห้าวัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนพิจารณาและมีคำสั่งว่าจะควรอนุญาตให้เลิกได้เมื่อใด ภายใต้เงื่อนไขและวิธีการอย่างใด ทั้งนี้ โดยให้พิจารณาถึงประโยชน์และส่วนได้เสียของผู้พักเป็นสำคัญ

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่โรงแรมได้รับความเสียหายเนื่องจากเหตุอัคคีภัยหรือภยันตรายร้ายแรงอื่น ๆ ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เหตุนั้นสิ้นสุดลง

หากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเสียหายของโรงแรมดังกล่าวมีสภาพขัดต่อหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมดำเนินการแก้ไขสภาพเช่นว่านั้นให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด และในกรณีที่เห็นว่าจำเป็นอาจมีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหยุดดำเนินกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนจนกว่านายทะเบียนจะเห็นว่าผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมได้ดำเนินการแก้ไขสภาพเช่นว่านั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ แล้ว

ในกรณีที่โรงแรมได้รับความเสียหายจนมีสภาพที่ไม่อาจแก้ไขได้ ให้ถือว่าใบอนุญาตสำหรับโรงแรมดังกล่าวสิ้นอายุนับแต่วันที่ได้รับความเสียหาย

มาตรา ๒๙ ให้นำความในมาตรา ๒๗ วรรคสอง รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับกับกรณีใบอนุญาตสิ้นอายุตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘ วรรคสาม และกรณีมีคำสั่งให้หยุดดำเนินกิจการตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง โดยอนุโลม

หมวด ๓

การบริหารจัดการโรงแรม

มาตรา ๓๐ ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมจัดให้มีผู้จัดการคนหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดการโรงแรม

ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการในโรงแรมหนึ่ง ๆ จะเป็นบุคคลคนเดียวกันก็ได้

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นผู้จัดการ เว้นแต่จะเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ ที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

ถ้าผู้แจ้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ ให้นายทะเบียนออกใบรับแจ้งตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้นั้นภายในวันที่ได้รับแจ้งและให้ผู้แจ้งเริ่มต้นเป็นผู้จัดการได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจพบในภายหลังว่า ผู้แจ้งได้แจ้งข้อมูลหรือยื่นเอกสารไว้ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียน

มีอำนาจสั่งให้ผู้แจ้งมาดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ผู้จัดการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เกินเจ็ดวัน ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ ที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการมอบหมายเป็นผู้จัดการแทนได้ไม่เกินเก้าสิบวัน ในกรณีเช่นว่านี้ให้บุคคลดังกล่าวแจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบภายในสามวันนับแต่วันที่เข้าดำเนินการแทน

ในกรณีที่ผู้จัดการพ้นจากหน้าที่ ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมแต่งตั้งบุคคลคนหนึ่งเป็นผู้จัดการแทนและให้ผู้จัดการที่ได้รับแต่งตั้งนั้นแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๓๑ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้นั้นได้เคยแจ้งการเป็นผู้จัดการไว้แล้ว ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมแจ้งการเปลี่ยนแปลงผู้จัดการให้นายทะเบียนทราบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งผู้จัดการได้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้จัดการเดิมพ้นจากหน้าที่ ให้นำความในวรรคหนึ่ง รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดการแทนตามวรรคหนึ่งให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้จัดการ

มาตรา ๓๓ ผู้จัดการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๒) เป็นผู้ได้รับวุฒิบัตรหรือมีประสบการณ์ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหรือมีหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมวิชาการบริหารจัดการโรงแรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการรับรอง

(๓) ไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือเป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

(๗) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ หรือเคยถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการโดยเหตุอื่นซึ่งมิใช่เหตุตาม (๖) แต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

มาตรา ๓๔ ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการมีหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีป้ายชื่อโรงแรมตามมาตรา ๒๐ ติดไว้หน้าโรงแรม

(๒) จัดให้มีการแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในโรงแรม

(๓) จัดให้มีเลขที่ประจำห้องพักติดไว้ที่หน้าห้องพักทุกห้อง

(๔) จัดให้มีเอกสารแสดงอัตราค่าที่พักไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในโรงแรม

(๕) จัดให้มีแผนผังแสดงทางหนีไฟไว้ในแต่ละชั้นของโรงแรมและห้องพักทุกห้อง และป้ายทางออกฉุกเฉินไว้ในแต่ละชั้นของโรงแรม

(๖) จัดให้มีเอกสารแสดงข้อจำกัดความรับผิดตามที่มาตรา ๖๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ไว้ในโรงแรมและห้องพักทุกห้อง

(๗) ดูแลรักษาความสะอาดด้านสุขลักษณะและอนามัยของโรงแรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๘) ดูแลรักษาสภาพของโรงแรมให้มีความมั่นคงแข็งแรง และระบบการป้องกันอัคคีภัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(๙) ดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(๑๐) ดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับผู้พักในกรณีเกิดอัคคีภัย อุทกภัย หรือเกิดอันตรายใด ๆ ขึ้นในโรงแรม

การดำเนินการใดที่ผู้จัดการต้องได้รับอนุมัติจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม หากผู้จัดการมีหนังสือขออนุมัติแล้วผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมเพิกเฉยหรือไม่ดำเนินการ ผู้จัดการไม่ต้องรับผิด

มาตรา ๓๕ ผู้จัดการต้องจัดให้มีการบันทึกรายการต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้พักและจำนวนผู้พักในแต่ละห้องลงในบัตรทะเบียนผู้พักในทันทีที่มีการเข้าพัก โดยให้ผู้พักคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ลงลายมือชื่อในบัตรทะเบียนผู้พัก หากผู้พักมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และเข้าพักตามลำพัง ให้ผู้จัดการหรือผู้แทนลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย และนำไปบันทึกลงในทะเบียนผู้พักให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงหลังจากมีการลงทะเบียนเข้าพัก

ถ้ารายการซึ่งจะต้องบันทึกลงในทะเบียนผู้พักตามวรรคหนึ่งซ้ำกับรายการวันก่อนให้บันทึกรายการดังกล่าวว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง

การบันทึกรายการต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เข้าพักลงในบัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พักต้องบันทึกทุกรายการให้ครบถ้วน ห้ามมิให้ปล่อยช่องว่างไว้โดยไม่มีเหตุผลสมควร

ผู้จัดการต้องเก็บรักษาบัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พักไว้เป็นเวลาอย่างน้อยหนึ่งปี และต้องให้อยู่ในสภาพที่ตรวจสอบได้

บัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พัก ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๖ ผู้จัดการต้องส่งสำเนาทะเบียนผู้พักในแต่ละวันไปให้นายทะเบียนทุกสัปดาห์แล้วให้นายทะเบียนทำใบรับมอบให้ไว้เป็นสำคัญ หากโรงแรมใดอยู่ห่างไกลหรือไม่สามารถส่งได้ตามกำหนดดังกล่าว ให้นายทะเบียนพิจารณากำหนดระยะเวลาส่งสำเนาดังกล่าวแล้วแจ้งให้ผู้จัดการทราบ

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ทะเบียนผู้พักที่เก็บรักษาไว้ในโรงแรมสูญหายหรือถูกทำลาย ผู้จัดการต้องดำเนินการขอคัดลอกสำเนาทะเบียนผู้พักนั้นจากนายทะเบียนมาเก็บรักษาไว้แทน

มาตรา ๓๘ ผู้จัดการมีหน้าที่

(๑) ดูแลไม่ให้บุคคลใดหลบซ่อนหรือมั่วสุมในเขตโรงแรมในลักษณะอันควรเชื่อว่าจะก่อความไม่สงบขึ้นในบ้านเมือง หรือจะมีการกระทำความผิดอาญาขึ้นในโรงแรม

(๒) แจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ทราบโดยทันทีในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจมีหรือได้มีการหลบซ่อนหรือมั่วสุมหรือการกระทำความผิดอาญาขึ้นในโรงแรมตาม (๑)

มาตรา ๓๙ ผู้จัดการอาจปฏิเสธไม่รับบุคคลที่ประสงค์จะเข้าพักในโรงแรมได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุอันควรสงสัยได้ว่าบุคคลนั้นจะเข้าไปหลบซ่อน มั่วสุม หรือกระทำการใด อันเป็นความผิดอาญาขึ้นในโรงแรม หรือก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้พักอื่นในโรงแรม

(๒) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นไม่สามารถจ่ายค่าห้องพักได้

(๓) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นเป็นโรคติดต่ออันตรายหรือโรคติดต่อตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

(๔) มีเหตุอันสมควรประการอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในกรณีตาม (๓) ถ้าผู้จัดการรับบุคคลนั้นเข้าพักจะต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อทราบด้วย

หมวด ๔

การควบคุมและการอุทธรณ์

มาตรา ๔๐ เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนว่า ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ระงับการกระทำนั้นหรือดำเนินการแก้ไขได้ตามที่เห็นสมควร

(๑) ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการไม่ระงับการกระทำหรือดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือนให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีเป็นผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน ซึ่งจะต้องไม่เกินสี่ครั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๒) ในกรณีเป็นผู้จัดการ ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องอีกครั้งหนึ่งภายในเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน

ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมซึ่งถูกพักใช้ใบอนุญาต จะประกอบธุรกิจโรงแรมในระหว่างที่ถูกพักใช้ใบอนุญาตไม่ได้

ในกรณีที่นายทะเบียนสั่งพักใช้ใบอนุญาต ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมจัดหาโรงแรมที่มีมาตรฐานใกล้เคียงกันให้แก่ผู้พักหรือกำหนดวิธีการอื่นตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยพิจารณาถึงประโยชน์และส่วนได้เสียของผู้พักเป็นสำคัญ

มาตรา ๔๑ เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนว่า ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการผู้ใดมีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๓๓ แล้วแต่กรณี ยกเว้นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ (๗)

(๒) เคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง (๑) หรือเคยได้รับคำเตือนตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง (๒) มาแล้ว และฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง วรรคสาม หรือวรรคสี่อีก

(๓) ใช้หรือยินยอมให้ใช้โรงแรมเป็นสถานที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการแล้วแต่กรณี และผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการต้องเลิกประกอบธุรกิจโรงแรมหรือจัดการโรงแรม ทั้งนี้ ในกรณีตาม (๒) นายทะเบียนไม่ต้องมีหนังสือเตือนให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติให้ถูกต้องตามมาตรา ๔๐ วรรคสองอีก

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการเป็นบุคคลคนเดียวกันและมีพฤติการณ์ตาม (๒) หรือ (๓) ให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนทั้งใบอนุญาตและใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลและผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนนิติบุคคลมีพฤติการณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมทราบ และแต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าดำรงตำแหน่งแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ให้นายทะเบียนดำเนินการสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

ให้นำความในมาตรา ๔๐ วรรคสี่ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับกับการเพิกถอนใบอนุญาต โดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการให้ทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการ แล้วแต่กรณี ณ โรงแรมที่บุคคลดังกล่าวประกอบธุรกิจหรือจัดการ และให้ถือว่าผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

มาตรา ๔๓ ผู้ขอรับใบอนุญาตซึ่งนายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้จัดการซึ่งนายทะเบียนไม่ออกใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ หรือผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาต ซึ่งนายทะเบียนไม่อนุญาตตามมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ หรือผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมซึ่งนายทะเบียนไม่อนุญาตให้เลิกกิจการหรือให้เลิกกิจการภายใต้เงื่อนไขและวิธีการอย่างใดตามมาตรา ๒๗ หรือผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๐ หรือผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๔๑ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือรับทราบคำสั่งของนายทะเบียน

ให้คณะกรรมการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ แล้วแจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์และนายทะเบียน คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน ในระหว่างที่มีการอุทธรณ์ดังกล่าวให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้จัดการ หรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ แล้วแต่กรณี ดำเนินกิจการต่อไปได้ เว้นแต่การอุทธรณ์ตามคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการเพราะมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ (๕) หรือ (๖) หรือมาตรา ๓๓ (๕) หรือ (๖) หรือมีพฤติการณ์ตามมาตรา ๔๑ (๓) ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของนายทะเบียน และ

ให้นำความในมาตรา ๔๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๓๒ แล้วแต่กรณี รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๔ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่ยังประกอบธุรกิจ ถ้ามิได้เสียค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละห้าต่อเดือน และถ้ายังไม่ยินยอมเสียค่าธรรมเนียมโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินกิจการไว้จนกว่าจะได้เสียค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มครบจำนวน และให้นำความในมาตรา ๔๐ วรรคสี่ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๔๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากนายทะเบียนมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในโรงแรมในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจสอบใบอนุญาต ทะเบียนผู้พัก บัตรทะเบียนผู้พัก สภาพและลักษณะของโรงแรม หรือตรวจสอบห้องพักที่ว่างหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของโรงแรมที่เปิดใช้ร่วมกันหรือเข้าไปในโรงแรมในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบจำนวนและประวัติของพนักงานโรงแรม ทั้งนี้ เพื่อควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) มีหนังสือเรียกผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของโรงแรมมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา

เมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบตาม (๑) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของโรงแรมนั้นก็ได้ ทั้งนี้ เฉพาะในกรณีที่การตรวจสอบใกล้จะเสร็จสิ้นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าหากเนิ่นช้าในการตรวจสอบจะมีการปกปิดหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงเอกสารหรือหลักฐานไปจากเดิม

มาตรา ๔๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวและหนังสือมอบหมายจากนายทะเบียนแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๔๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม นายทะเบียน และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการกระทำการหรืองดเว้นไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ของกรรมการผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการประกอบธุรกิจโรงแรมของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

ส่วนที่ ๒

โทษปรับทางปกครอง

มาตรา ๔๙ ให้นายทะเบียนมีอำนาจลงโทษปรับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ในการลงโทษปรับทางปกครอง ให้นายทะเบียนคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด และในกรณีที่เห็นสมควร นายทะเบียนอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาโทษทางปกครองให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และถ้าผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในการนี้ ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมายก็ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดชำระค่าปรับได้

มาตรา ๕๐ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๑ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ (๓) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๒ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

มาตรา ๕๓ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง มาตรา ๒๘ วรรคสอง มาตรา ๔๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองแสนบาทและปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๔ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา ๕๕ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาทและปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๖ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ (๑๐) มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งหรือวรรคสี่ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๕๗ ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๕๘ ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้มอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๓๒ ผู้ใดปฏิเสธไม่รับบุคคลที่ประสงค์จะเข้าพักในโรงแรมโดยไม่มีเหตุตามมาตรา ๓๙ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ส่วนที่ ๓

โทษอาญา

มาตรา ๕๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๖๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๑ ผู้ใดแจ้งรายการเท็จลงในบัตรทะเบียนผู้พักหรือทะเบียนผู้พักหรือขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๒ ใบอนุญาตให้เปิดดำเนินกิจการโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้ถือว่าเป็นใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ใช้ได้จนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาต

มาตรา ๖๓ ผู้ใดประกอบธุรกิจโรงแรมโดยไม่ได้รับใบอนุญาตอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะประกอบธุรกิจโรงแรมต่อไป ต้องยื่นคำขอรับใบ

อนุญาตต่อนายทะเบียนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๑๓ ใช้บังคับ เมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้วให้นายทะเบียนรับคำขอดังกล่าวเพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ผู้นั้นประกอบธุรกิจโรงแรมต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน

ในกรณีที่กฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๑๓ กำหนดให้โรงแรมต้องมีสถานที่จอดรถเพียงพอสอดคล้องกับจำนวนห้องพัก หรือกำหนดมิให้โรงแรมตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ใดก็ตาม ในกรณีนี้มิให้นำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้บังคับกับโรงแรมตามวรรคหนึ่ง

ผู้ขอรับใบอนุญาตซึ่งได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ต้องเลิกประกอบธุรกิจโรงแรมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่อนุญาต ในกรณีดังกล่าว นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตจัดหาโรงแรมที่มีมาตรฐานใกล้เคียงให้แก่ผู้พักหรือกำหนดวิธีการอื่นตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยให้พิจารณาถึงประโยชน์และส่วนได้เสียของผู้พักเป็นสำคัญ

ผู้ขอรับใบอนุญาตซึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคสาม ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๓

มาตรา ๖๔ ผู้ใดควบคุมและจัดการโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ หรือจัดการโรงแรมตามพระราชบัญญัตินี้อยู่แล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะเป็นผู้จัดการต่อไป ให้แจ้งต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อได้แจ้งแล้วให้เป็นผู้จัดการต่อไปได้จนกว่าจะถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ ในกรณีนี้มิให้นำมาตรา ๓๓ (๒) มาใช้บังคับ

มาตรา ๖๕ คำขออนุญาตเปิดดำเนินกิจการโรงแรมที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของนายทะเบียน และการอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อหรือยี่ห้อ ให้ย้ายสถานที่ หรือให้เพิ่มหรือลดจำนวนห้องสำหรับพักที่ได้ให้ไว้ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาตและการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

ในกรณีที่การขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตให้เปิดดำเนินกิจการโรงแรมตามวรรคหนึ่งมีข้อแตกต่างไปจากการขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้การขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตนั้นเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตปฏิบัติตามให้ถูกต้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้คำขอรับใบอนุญาตนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๖๖ บรรดากฎกระทรวง คำสั่งหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง คำสั่งหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

๑. ใบอนุญาต ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท

๒. ใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ ๒๐๐ บาท

๓. การต่ออายุใบอนุญาตครั้งละกึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประเภทนั้น ๆ แต่ละฉบับ

๔. ค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจโรงแรม ปีละ ๘๐ บาทต่อห้อง

โดยให้คิดค่าธรรมเนียมตามจำนวนห้องพักของโรงแรม

ในการออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึง ขนาด ลักษณะหรือประเภทของโรงแรมก็ได้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและมีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งสภาพเศรษฐกิจและการประกอบธุรกิจโรงแรมได้พัฒนาและขยายตัวมากขึ้น ดังนั้น เพื่อส่งเสริมและยกมาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมและกำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจให้เหมาะสมกับสภาพของการประกอบธุรกิจโรงแรมแต่ละประเภท จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สายทิพย์ / Single

29 มีนาคม 2567

[1] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนพิเศษ ๗๐ ก/หน้า ๑๒/๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

พระราชบัญญัติ

ปิโตรเลียม

พ.ศ. ๒๕๑๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๔

เป็นปีที่ ๒๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔"

มาตรา ๒[1] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"กิจการปิโตรเลียม" หมายความว่า การสำรวจ ผลิต เก็บรักษา ขนส่ง ขาย หรือจำหน่ายปิโตรเลียม

"ปิโตรเลียม" หมายความว่า น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติเหลวสาร พลอยได้ และสารประกอบไฮโดรคาร์บอนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และอยู่ในสภาพอิสระ ไม่ว่าจะมีลักษณะเป็นของแข็ง ของหนืด ของเหลว หรือก๊าซ และให้หมายความรวมถึงบรรดาไฮโดรคาร์บอนหนักที่อาจนำขึ้นมาจากแหล่งโดยตรง โดยใช้ความร้อนหรือกรรมวิธีทางเคมี แต่ไม่หมายความรวมถึง ถ่านหิน หินน้ำมัน หรือหินอื่นที่สามารถนำมากลั่นเพื่อแยกเอาน้ำมันด้วยการใช้ความร้อนหรือกรรมวิธีทางเคมี

"น้ำมันดิบ"[2] หมายความว่า น้ำมันแร่ดิบ แอสฟัลท์ โอโซเคอไรท์ ไฮโดรคาร์บอนและบิทูเมนทุกชนิดที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ไม่ว่าในสภาพของแข็ง ของหนืด หรือของเหลว และให้หมายความรวมถึงก๊าซธรรมชาติเหลวด้วย

"น้ำมันดิบที่ส่งออก"[3]หมายความว่า น้ำมันดิบที่ส่งออกนอกราชอาณาจักร ไม่ว่าการส่งออกน้ำมันดิบจะกระทำโดยผู้รับสัมปทานหรือผู้อื่น และให้หมายความรวมถึงส่วนของน้ำมันดิบที่ผู้รับสัมปทานได้ขายหรือจำหน่ายในราชอาณาจักร และได้มีการนำน้ำมันดิบดังกล่าวไปกลั่นเป็นผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์นั้นถูกส่งออกนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ ตามปริมาณที่คำนวณได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๘๙ (๑)

“ก๊าซธรรมชาติ” หมายความว่า ไฮโดรคาร์บอนที่มีสภาพเป็นก๊าซทุกชนิดไม่ว่าชื้นหรือแห้ง ที่ผลิตได้จากหลุมน้ำมันหรือหลุมก๊าซ และให้หมายความรวมถึงก๊าซที่เหลือจากการแยกไฮโดรคาร์บอนในสภาพของเหลวหรือสารพลอยได้ออกจากก๊าซชื้นด้วย

“ก๊าซธรรมชาติเหลว” หมายความว่า ไฮโดรคาร์บอนที่มีสภาพเป็นของเหลวหรือที่มีความดันไอสูงซึ่งผลิตขึ้นมาได้พร้อมกับก๊าซธรรมชาติ หรือได้มาจากการแยกออกจากก๊าซธรรมชาติ

“สารพลอยได้” หมายความว่า ก๊าซฮีเลียม คาร์บอนไดออกไซด์ กำมะถัน และสารอื่นที่ได้จากการผลิตปิโตรเลียม

“สำรวจ” หมายความว่า ดำเนินการตามมาตรฐานในการค้นหาปิโตรเลียมโดยใช้วิธีการทางธรณีวิทยา ธรณีฟิสิคส์ และอื่น ๆ และให้หมายความรวมถึงเจาะเพื่อทดสอบชั้นหินเพื่อให้ทราบว่ามีปิโตรเลียมอยู่หรือไม่เพียงใด เพื่อกำหนดวงเขตแหล่งสะสมปิโตรเลียม หรือเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างอื่นอันเป็นสาระสำคัญที่จำเป็นแก่การผลิตปิโตรเลียมด้วย

"ผลิต"[4] หมายความว่า ดำเนินการใด ๆ เพื่อนำปิโตรเลียมขึ้นจากแหล่งสะสม และให้หมายความรวมถึง ใช้กรรมวิธีใด ๆ เพื่อทำให้ปิโตรเลียมอยู่ในสภาพที่จะขาย หรือจำหน่ายได้ แต่ไม่หมายความถึงกลั่น ประกอบอุตสาหกรรมเคมีปิโตรเลียม ประกอบอุตสาหกรรมโรงแยกก๊าซ โรงทำก๊าซให้เป็นของเหลวหรือโรงอัดก๊าซ

“เก็บรักษา” หมายความว่า ดำเนินการใด ๆ เพื่อรวมและรักษาปิโตรเลียมที่ผู้รับสัมปทานผลิตได้

“ขนส่ง” หมายความว่า ดำเนินการใด ๆ เพื่อนำปิโตรเลียมที่ผู้รับสัมปทานผลิตได้จากแหล่งผลิตไปยังสถานที่เก็บรักษา สถานที่ขายหรือจำหน่าย สถานที่รับซื้อ และสถานที่ส่งออกนอกราชอาณาจักร และให้หมายความรวมถึงขนส่งปิโตรเลียมนั้นระหว่างสถานที่ดังกล่าวด้วย

“ขาย” หมายความรวมถึงแลกเปลี่ยนและโอนโดยมีค่าตอบแทนด้วย

"จำหน่าย"[5]หมายความว่า

(๑) ส่งน้ำมันดิบไปยังโรงกลั่นน้ำมันหรือสถานที่เก็บรักษาเพื่อการกลั่นน้ำมัน ไม่ว่าโรงกลั่นน้ำมันหรือสถานที่เก็บรักษาจะเป็นของผู้รับสัมปทานหรือไม่

(๒) ส่งก๊าซธรรมชาติไปยังโรงแยกก๊าซ โรงทำก๊าซให้เป็นของเหลว โรงอัดก๊าซ หรือสถานที่เก็บรักษาเพื่อกิจการดังกล่าว ไม่ว่าโรงแยกก๊าซ โรงทำก๊าซให้เป็นของเหลว โรงอัดก๊าซ หรือสถานที่เก็บรักษาดังกล่าวจะเป็นของผู้รับสัมปทานหรือไม่

(๓) นำปิโตรเลียมไปใช้ในกิจการใด ๆ ของผู้รับสัมปทานหรือของผู้อื่นโดยไม่มีการขาย หรือ

(๔) โอนปิโตรเลียมโดยไม่มีค่าตอบแทน

“ราคาตลาด” หมายความว่า ราคาในตลาดเปิดเผย หากไม่มีราคาดังกล่าว หมายความว่า ราคาที่พึงคิดกันระหว่างบุคคลซึ่งเป็นอิสระต่อกันโดยไม่มีความสัมพันธ์ในด้านทุนหรือการจัดการ

“ราคาประกาศ” หมายความว่า ราคาที่ประกาศตามมาตรา ๕๙

“แปลงสำรวจ” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดขึ้นสำหรับการสำรวจปิโตรเลียม

“พื้นที่ผลิต” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดขึ้นสำหรับการผลิตปิโตรเลียม

“ราชอาณาจักร” หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทยตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไปและตามสัญญากับต่างประเทศด้วย

“บริษัท” หมายความว่า บริษัทจำกัด และนิติบุคคลที่มีสภาพเช่นเดียวกับบริษัทจำกัด ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายต่างประเทศ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการปิโตรเลียม

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่การประกอบกิจการปิโตรเลียมทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๖ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับกิจการปิโตรเลียม แต่ถ้ากระทรวง ทบวง กรมใดผลิตปิโตรเลียมจากแหล่งปิโตรเลียมที่มีสมรรถนะเชิงพาณิชย์ ให้นำบทบัญญัติหมวด ๗ ว่าด้วยค่าภาคหลวงมาใช้บังคับ

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย ถอน หรือทำให้หลุดซึ่งเครื่องหมายกำหนดเขตแปลงสำรวจหรือพื้นที่ผลิต หรือเครื่องหมายหลักฐานการแผนที่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้นำมาติดตั้ง ปัก หรือฝังไว้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี

มาตรา ๘ หนังสือหรือคำสั่งที่มีถึงบุคคลใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำไปส่งในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของผู้รับ หรือส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

ถ้าไม่สามารถจะส่งตามวิธีดังกล่าวในวรรคหนึ่งด้วยเหตุใด ๆ ให้ส่งโดยวิธีปิดหนังสือหรือคำสั่งไว้ ณ ที่เห็นได้ง่ายที่ประตูบ้าน สำนักงาน ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ของผู้รับ หรือจะส่งโดยวิธีย่อความในหนังสือหรือคำสั่งนั้นลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ก็ได้

เมื่อได้ส่งตามวิธีดังกล่าวในวรรคสองและเวลาได้ล่วงพ้นไปเจ็ดวันแล้ว ให้ถือว่าบุคคลนั้นได้รับหนังสือหรือคำสั่งนั้นแล้ว

มาตรา ๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในบริเวณที่ที่ประกอบกิจการปิโตรเลียมและสถานที่ทำการของผู้รับสัมปทานในเวลาทำการเพื่อตรวจกิจการปิโตรเลียมให้เป็นไปตามสัมปทานและตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) สั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับสัมปทานงดเว้นการปฏิบัติใด ๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น

(๓) นำปิโตรเลียม หิน ดิน และสิ่งที่ได้จากการสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ

ผู้รับสัมปทานมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สั่งตาม (๒) ต่ออธิบดีภายในเจ็ดวันนับแต่วันได้รับคำสั่ง คำสั่งของอธิบดีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคสองไม่เป็นเหตุทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่ง เว้นแต่อธิบดีเห็นสมควรให้ทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

มาตรา ๑๐ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามสัมปทานหรือพระราชบัญญัตินี้ และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามนั้น ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือทำให้ทบวงการเมืองใดต้องกระทำการเพื่อบำบัดปัดป้องความเสียหายเช่นว่านั้น ผู้รับสัมปทาน

ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายและค่าใช้จ่ายในการบำบัดปัดป้องความเสียหายดังกล่าวตามจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนด แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับสัมปทานเพราะการละเมิดนั้น

มาตรา ๑๓ สิทธิในการถือสัมปทานไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน*รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวง

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสำรวจ ผลิต และอนุรักษ์ปิโตรเลียม

(๒) กำหนดเขตปลอดภัยและเครื่องหมายในบริเวณที่มีสิ่งติดตั้งและกลอุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม

(๓) กำหนดวิธีการให้ความคุ้มครองแก่คนงานและความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก

(๔) กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้

(๕) กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๒

คณะกรรมการปิโตรเลียม

มาตรา ๑๕[6] ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการปิโตรเลียม" ประกอบด้วยปลัดกระทรวงพลังงานเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมสรรพากร เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินห้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในสาขาธรณีวิทยา วิศวกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเงิน กฎหมาย หรือสาขาอื่นอันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการปิโตรเลียม เป็นกรรมการ

ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นข้าราชการในส่วนราชการที่มีกรรมการโดยตำแหน่งสังกัดอยู่

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และอธิบดีจะแต่งตั้งข้าราชการในกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๑๖[7] คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีตามมาตรา ๒๒

(๒) ให้ความเห็นชอบแก่อธิบดีตามมาตรา ๒๒/๑

(๓) ทำความตกลงราคาขายก๊าซธรรมชาติในราชอาณาจักรตามมาตรา ๕๘

(๔) อนุญาตให้ผู้รับสัมปทานถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามมาตรา ๖๕

(๕) มีคำสั่งเกี่ยวกับการนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๖๙

(๖) มีคำสั่งเกี่ยวกับการนำเข้าเครื่องจักรและอุปกรณ์โดยได้รับยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา ๗๐

(๗) ดำเนินการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมายหรือตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๖/๑[8] กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๖) ไม่เป็นกรรมการ หรือผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลหรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจหรือดำเนินกิจการด้านปิโตรเลียม และไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นใดที่มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการ

มาตรา ๑๗[9] กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

มาตรา ๑๘[10] นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖/๑

เมื่อตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้ ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๙ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา ๒๐ การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ เพื่อให้ทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งหน้าที่ของคณะกรรมการ ตลอดจนเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำหรือความเห็นได้

ให้นำความในมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะอนุกรรมการ

หมวด ๓

การสำรวจและผลิตปิโตรเลียม

มาตรา ๒๒[11] รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้สัมปทานตามมาตรา ๒๓

(๒) ต่อระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมตามมาตรา ๒๕

(๓) ต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมตามมาตรา ๒๖

(๔) อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงปริมาณงานตามมาตรา ๓๐

(๕) อนุมัติให้โอนข้อผูกพันระหว่างแปลงสำรวจตามมาตรา ๓๓

(๖) อนุญาตให้ผู้รับสัมปทานรับบริษัทอื่นเข้าร่วมประกอบกิจการปิโตรเลียมตามมาตรา ๔๗

(๗) อนุญาตให้โอนสัมปทานตามมาตรา ๕๐

(๘) เพิกถอนสัมปทานตามมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓

(๙) แจ้งให้ผู้รับสัมปทานทราบว่ารัฐบาลจะเข้าใช้สิทธิประกอบกิจการปิโตรเลียมในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งด้วยความเสี่ยงภัยแต่ฝ่ายเดียวตามมาตรา ๕๒ ทวิ

(๑๐) สั่งให้ผู้รับสัมปทานจัดหาปิโตรเลียมเพื่อใช้ในราชอาณาจักรตามมาตรา ๖๐

(๑๑) ประกาศห้ามส่งปิโตรเลียมออกนอกราชอาณาจักรตามมาตรา ๖๑

(๑๒) สั่งให้ผู้รับสัมปทานร่วมกันผลิตปิโตรเลียมตามมาตรา ๗๒

(๑๓) สั่งให้ผู้รับสัมปทานเสียค่าภาคหลวงเป็นปิโตรเลียมตามมาตรา ๘๓

(๑๔)[12] (ยกเลิก)

(๑๕) ลดหย่อนค่าภาคหลวงสำหรับปิโตรเลียมตามมาตรา ๙๙ ทวิ และมาตรา ๙๙ ตรี

(๑๖) กำหนดค่าคงที่แสดงสภาพทางธรณีวิทยาของแปลงสำรวจตามมาตรา ๑๐๐ ฉ

การดำเนินการตาม (๑) (๓) (๗) หรือ (๑๕) ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๒/๑[13] อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ขยายอายุสัมปทานตามมาตรา ๒๗

(๒) อนุมัติการกำหนดพื้นที่ผลิตตามมาตรา ๔๒

(๓) อนุญาตให้ขยายระยะเวลาเริ่มผลิตตามมาตรา ๔๒ ทวิ

(๔) มอบหมายให้บุคคลอื่นเข้าดำเนินการบำบัดปัดป้องความโสโครกอันเนื่องจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมแทนหรือร่วมกับผู้รับสัมปทานตามมาตรา ๗๕

(๕) ให้ความเห็นชอบแผนงานและประมาณการค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก หรือมอบหมายให้บุคคลอื่นเข้าดำเนินการรื้อถอนแทนหรือร่วมกับผู้รับสัมปทานตามมาตรา ๘๐/๑

มาตรา ๒๓ ปิโตรเลียมเป็นของรัฐ ผู้ใดสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมในที่ใด ไม่ว่าที่นั้นเป็นของตนเองหรือบุคคลอื่น ต้องได้รับสัมปทาน ได้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต หรือได้รับสัญญาจ้างบริการ ทั้งนี้ การขอและการได้รับสิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตให้เป็นไปตามหมวด ๓/๑ สัญญาแบ่งปันผลผลิต และการได้มาซึ่งผู้รับสัญญาจ้างบริการให้เป็นไปตามหมวด ๓/๒ สัญญาจ้างบริการ[14]

การขอสัมปทานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

แบบสัมปทานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การกำหนดให้ที่ใดสมควรที่จะดำเนินการสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมตามวรรคหนึ่ง ในรูปแบบของสัมปทาน สัญญาแบ่งปันผลผลิต หรือสัญญาจ้างบริการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี[15]

มาตรา ๒๔ ผู้ขอสัมปทานต้อง

(๑) เป็นบริษัท และ

(๒) มีทุน เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพียงพอที่จะสำรวจ ผลิต ขาย และจำหน่ายปิโตรเลียม

ในกรณีที่ผู้ขอสัมปทานไม่มีลักษณะครบถ้วนตาม (๒) ต้องมีบริษัทอื่นซึ่งรัฐบาลเชื่อถือและมีลักษณะตาม (๒) และมีความสัมพันธ์ในด้านทุนหรือการจัดการกับผู้ขอสัมปทาน รับรองที่จะให้ทุน เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ และผู้เชี่ยวชาญเพียงพอที่จะสำรวจ ผลิต ขาย และจำหน่ายปิโตรเลียม

มาตรา ๒๕[16] ระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมตามสัมปทานให้มีกำหนดไม่เกินหกปีนับแต่วันให้สัมปทาน

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานประสงค์จะขอต่อระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมให้ผู้รับสัมปทานยื่นคำขอต่อระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม พร้อมกับเสนอข้อผูกพันในด้านปริมาณเงิน ปริมาณงาน หรือทั้งปริมาณเงินและปริมาณงานสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมในช่วงข้อผูกพันช่วงที่สามก่อนสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมไม่น้อยกว่าหกเดือน แต่ถ้าผู้รับสัมปทานขอสำรวจปิโตรเลียมไม่เกินสามปี ไม่มีสิทธิขอต่อระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมอีก

การต่อระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมให้กระทำได้เมื่อผู้รับสัมปทานได้ปฏิบัติตามสัมปทานทุกประการและได้ตกลงในเรื่องข้อผูกพันช่วงที่สาม สำหรับการสำรวจปิโตรเลียมก่อนสิ้นช่วงข้อผูกพันช่วงที่สองไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

การต่อระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม ให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวเป็นเวลาไม่เกินสามปี

มาตรา ๒๖[17] ระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมตามสัมปทานให้มีกำหนดไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันถัดจากวันสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม แม้จะมีการผลิตปิโตรเลียมในระหว่างระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมด้วยก็ตาม[18]

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานประสงค์จะขอต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียม ให้ผู้รับสัมปทานยื่นคำขอต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมก่อนสิ้นระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมไม่น้อยกว่าหกเดือน

การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมให้กระทำได้เมื่อผู้รับสัมปทานได้ปฏิบัติตามสัมปทานทุกประการและได้ตกลงในเรื่องข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้นก่อนสิ้นระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวเป็นเวลาไม่เกินสิบปี

มาตรา ๒๗[19] ในกรณีที่การสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมหรือการเก็บรักษาหรือขนส่งปิโตรเลียมเฉพาะส่วนที่กระทบกระเทือนต่อการสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงใดต้องหยุดชะงักลงเป็นส่วนใหญ่เพราะเหตุที่มิใช่ความผิดของผู้รับสัมปทาน ถ้าผู้รับสัมปทานประสงค์จะขอขยายอายุสัมปทาน ให้แจ้งต่ออธิบดีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ทราบถึงเหตุที่มิใช่ความผิดของผู้รับสัมปทานนั้น ในกรณีเช่นนี้ ให้อธิบดีขยายอายุสัมปทานในส่วนที่เกี่ยวกับแปลงสำรวจแปลงนั้นออกไปเท่ากับระยะเวลาที่ผู้รับสัมปทานสามารถพิสูจน์ได้ว่าการสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมต้องหยุดชะงักลงเพราะเหตุที่มิใช่ความผิดของผู้รับสัมปทาน

มาตรา ๒๘[20] ในการให้สัมปทาน ให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติกำหนดเขตพื้นที่แปลงสำรวจโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เขตพื้นที่แปลงสำรวจที่มิใช่อยู่ในทะเล ให้กำหนดพื้นที่ได้ไม่เกินแปลงละสี่พันตารางกิโลเมตร

เขตพื้นที่แปลงสำรวจในทะเล ให้รวมถึงพื้นที่เกาะที่อยู่ในเขตแปลงสำรวจนั้นด้วย

มาตรา ๒๙ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแปลงสำรวจและพื้นที่ผลิต อธิบดีมีอำนาจสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดกำหนดเขตหรือตรวจสอบเขตได้

มาตรา ๓๐ ผู้รับสัมปทานต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันทั้งในด้านปริมาณเงิน และปริมาณงานสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมตามที่กำหนดในสัมปทาน

ในกรณีที่ปรากฏว่าปริมาณงานตามที่กำหนดไว้ในช่วงข้อผูกพันช่วงหนึ่ง ๆ ของสัมปทานไม่เหมาะสมกับสภาพทางธรณีวิทยาของพื้นที่สัมปทาน หรือในกรณีที่มีเทคโนโลยีการสำรวจปิโตรเลียมที่ทันสมัยขึ้น เมื่อผู้รับสัมปทานขอเปลี่ยนแปลงข้อผูกพันด้านปริมาณงานให้รัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงข้อผูกพันดังกล่าวได้ตามความเหมาะสมและถ้าการเปลี่ยนแปลงข้อผูกพันนั้นทำให้ผู้รับสัมปทานใช้จ่ายเงินน้อยกว่าจำนวนเงินที่ต้องใช้จ่ายตามข้อ

ผูกพันเดิม ผู้รับสัมปทานต้องจ่ายเงินส่วนที่ลดลงให้แก่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีอนุมัติ[21]

มาตรา ๓๑ ในการกำหนดข้อผูกพันตามมาตรา ๓๐ ให้แบ่งระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมออกเป็นสามช่วง ดังต่อไปนี้

ช่วงที่หนึ่ง ได้แก่ระยะเวลาสามปีแรกแห่งระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม ในกรณีที่ระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมไม่ถึงสามปี ได้แก่ระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมในสัมปทาน

ช่วงที่สอง ได้แก่ระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมที่เหลือจากช่วงข้อผูกพันช่วงที่หนึ่ง

ช่วงที่สาม ถ้ามีการต่อระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม ได้แก่ระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมที่ได้รับการต่อนั้น

ในกรณีที่มีการขยายอายุสัมปทานตามมาตรา ๒๗ ในช่วงข้อผูกพันช่วงใดให้ขยายช่วงข้อผูกพันช่วงนั้นออกไปเท่ากับระยะเวลาที่ขยายอายุสัมปทานนั้น

ในช่วงข้อผูกพันช่วงใดจะแบ่งการปฏิบัติตามข้อผูกพันนั้นโดยกำหนดเป็นระยะเวลาไว้ในสัมปทานก็ได้ และในกรณีนี้ ผู้รับสัมปทานต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้นั้น[22]

มาตรา ๓๒[23] เมื่อสิ้นช่วงข้อผูกพันช่วงหนึ่ง ๆ หรือสิ้นระยะเวลาหนึ่งในช่วงข้อผูกพันช่วงหนึ่ง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในสัมปทาน หรือในกรณีที่มีการคืนพื้นที่แปลงสำรวจทั้งแปลงในช่วงข้อผูกพันช่วงที่หนึ่ง ถ้าผู้รับสัมปทานยังปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงใดไม่ครบตามที่กำหนดไว้ในสัมปทานผู้รับสัมปทานต้องจ่ายเงินส่วนที่ยังมิได้ใช้จ่ายไปในช่วงข้อผูกพันช่วงนั้นหรือระยะเวลาระยะนั้นให้แก่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นช่วงข้อผูกพันหรือระยะเวลา หรือวันคืนพื้นที่แปลงสำรวจแปลงนั้น แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๓[24] การโอนข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจระหว่างแปลงหนึ่งกับอีกแปลงหนึ่งจะกระทำได้เมื่อมีเหตุอันสมควร และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว

มาตรา ๓๔[25] ในการสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงใด ในช่วงข้อผูกพันช่วงใดหรือระยะเวลาระยะใดในช่วงข้อผูกพันช่วงใดตามที่กำหนดไว้ในสัมปทาน ถ้าผู้รับสัมปทานได้ใช้จ่ายหรือได้กระทำไปเกินข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงนั้นในช่วงข้อผูกพันช่วงนั้นหรือระยะเวลาระยะนั้น ให้มีสิทธิหักปริมาณเงิน ปริมาณงาน หรือทั้งปริมาณเงินและปริมาณงาน ส่วนที่เกินออกจากข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงนั้นในช่วงข้อผูกพันหรือระยะเวลาถัดไปได้

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่มีการเพิกถอนสัมปทานในช่วงข้อผูกพันช่วงที่หนึ่ง ถ้าผู้รับสัมปทานยังปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมไม่ครบตามที่กำหนดไว้ในสัมปทาน ผู้รับสัมปทานต้องจ่ายเงินส่วนที่ยังมิได้ใช้จ่ายไปในช่วงข้อผูกพันช่วงนั้นให้แก่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งเพิกถอนสัมปทานมีผลใช้บังคับ

มาตรา ๓๖[26] ภายใต้บังคับมาตรา ๔๕ ผู้รับสัมปทานต้องคืนพื้นที่แปลงสำรวจแปลงหนึ่ง ๆ ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑)[27] เมื่อครบสี่ปีนับแต่วันเริ่มระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม ต้องคืนพื้นที่ร้อยละห้าสิบของพื้นที่แปลงสำรวจแปลงนั้น แต่ถ้าเป็นแปลงสำรวจที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*กำหนดว่าเป็นแปลงสำรวจในทะเลที่มีน้ำลึกเกินสองร้อยเมตรให้คืนพื้นที่ร้อยละสามสิบห้าของพื้นที่แปลงสำรวจแปลงนั้น

(๒) เมื่อสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม และระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมนั้นมิได้รับการต่อ ต้องคืนพื้นที่ทั้งหมดที่เหลือจาก (๑)

(๓) เมื่อสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม และระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมนั้นได้รับการต่อ ต้องคืนพื้นที่อีกร้อยละยี่สิบห้าของพื้นที่แปลงสำรวจแปลงนั้น แต่ถ้าเป็นแปลงสำรวจที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*กำหนดว่าเป็นแปลงสำรวจในทะเลที่มีน้ำลึกเกินสองร้อยเมตร ให้คืนพื้นที่อีกร้อยละสี่สิบของพื้นที่แปลงสำรวจแปลงนั้น

(๔) เมื่อสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมที่ได้รับการต่อ ต้องคืนพื้นที่ที่เหลือทั้งหมด

เพื่อประโยชน์ในการคำนวณพื้นที่ที่ต้องคืนตามมาตรานี้ให้หักพื้นที่ผลิตออกจากพื้นที่แปลงสำรวจแปลงนั้นก่อน และการคืนพื้นที่ตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*กำหนด

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานไม่ปฏิบัติการให้ถูกต้องตามวรรคหนึ่ง ให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*กำหนดพื้นที่ที่ต้องคืนแทนผู้รับสัมปทาน และเมื่อได้แจ้งให้ผู้รับสัมปทานทราบแล้ว ให้ถือว่าพื้นที่ที่กำหนดนั้นเป็นพื้นที่ที่คืนตามมาตรานี้

มาตรา ๓๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ ผู้รับสัมปทานมีสิทธิคืนพื้นที่แปลงสำรวจทั้งแปลงหรือบางส่วนในเวลาใด ๆ ก็ได้

พื้นที่ที่คืนตามวรรคหนึ่งแล้วให้นำไปหักออกจากพื้นที่ที่ต้องคืนตามมาตรา ๓๖ ได้

ในการคืนพื้นที่แปลงสำรวจบางส่วนตามมาตรานี้ ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง มาใช้บังคับ

มาตรา ๓๘ ผู้รับสัมปทานซึ่งใช้สิทธิคืนพื้นที่แปลงสำรวจทั้งแปลงหรือบางส่วนในช่วงข้อผูกพันช่วงที่หนึ่ง ไม่มีสิทธิได้รับการลดหย่อนในการปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงนั้นในช่วงข้อผูกพันช่วงที่หนึ่ง

ในกรณีที่มีการคืนพื้นที่แปลงสำรวจแปลงใดทั้งแปลงในช่วงข้อผูกพันช่วงที่หนึ่งตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับสัมปทานพ้นจากข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงนั้น ในช่วงข้อผูกพันช่วงหลังจากนั้น

มาตรา ๓๙[28] ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานใช้สิทธิคืนพื้นที่แปลงสำรวจในช่วงข้อผูกพันช่วงที่สองหรือช่วงที่สาม ถ้าเป็นการคืนพื้นที่ทั้งหมดที่เหลืออยู่ของแปลงสำรวจแปลงใด ให้ผู้รับสัมปทานพ้นจากข้อผูกพันทั้งหมดสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมที่ผู้รับสัมปทานยังมิได้ปฏิบัติไปในแปลงสำรวจแปลงนั้น ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อผูกพันที่กำหนดไว้ในสัมปทานให้ผู้รับสัมปทานต้องปฏิบัติภายในระยะเวลาก่อนการคืนพื้นที่ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๐[29] ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานใช้สิทธิคืนพื้นที่แปลงสำรวจบางส่วนครั้งหนึ่งหรือหลายครั้งในช่วงข้อผูกพันช่วงที่สอง ให้ผู้รับสัมปทานได้รับการลดหย่อนในการปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมที่ยังคงเหลืออยู่ในแปลงสำรวจแปลงนั้น ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่การคืนพื้นที่นั้นกระทำในระหว่างปีที่สี่ นับแต่วันเริ่มระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงนั้น ถ้าพื้นที่ที่คืนไม่เกินพื้นที่ที่ต้องคืนตามมาตรา ๓๖ ผู้รับสัมปทานไม่มีสิทธิได้รับการลดหย่อนในการปฏิบัติตามข้อผูกพันในช่วงข้อผูกพันช่วงที่สอง แต่ถ้าพื้นที่ที่คืนครั้งหนึ่งหรือหลายครั้งรวมกันเกินพื้นที่ที่ต้องคืนตามมาตรา ๓๖ แล้ว ให้ผู้รับสัมปทานมีสิทธิได้รับการลดหย่อนในการปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมในช่วงข้อผูกพันช่วงที่สองนับแต่วันเริ่มต้นของช่วงข้อผูกพันนั้น ทั้งนี้ ตามอัตราส่วนของพื้นที่ที่คืนแต่ละครั้งเฉพาะส่วนที่เกินพื้นที่ที่ต้องคืนตามมาตรา ๓๖ กับพื้นที่ที่ผู้รับสัมปทานยังถืออยู่ในวันเริ่มต้นของช่วงข้อผูกพันช่วงที่สอง หักด้วยพื้นที่ที่ต้องคืนตามมาตรา ๓๖ หรือตามอัตราส่วนของระยะเวลาที่ยังเหลืออยู่ในช่วงข้อผูกพันช่วงที่สองนับแต่วันที่มีการคืนแต่ละครั้งกับระยะเวลาทั้งสิ้นของช่วงข้อผูกพันช่วงที่สอง สุดแต่อัตราใดจะน้อยกว่า

(๒) ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานใช้สิทธิคืนพื้นที่หลังจากสิ้นปีที่สี่นับแต่วันเริ่มระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงนั้น ให้ผู้รับสัมปทานมีสิทธิได้รับการลดหย่อนในการปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมในช่วงข้อผูกพันช่วงที่สองนับแต่วันเริ่มต้นของปีที่ห้าของระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงนั้น ทั้งนี้ ตามอัตราส่วนของพื้นที่ที่คืนแต่ละครั้ง กับพื้นที่ที่ผู้รับสัมปทานถืออยู่ในวันเริ่มต้นของปีที่ห้า หรือตามอัตราส่วนของระยะเวลาที่ยังเหลืออยู่ในช่วงข้อผูกพันช่วงที่สองนับแต่วันที่มีการคืนแต่ละครั้ง กับระยะเวลาทั้งสิ้นของช่วงข้อผูกพันช่วงที่สองนับจากวันเริ่มปีที่ห้า สุดแต่อัตราใดจะน้อยกว่า

ภายใต้บังคับมาตรา ๓๙ ในการใช้สิทธิคืนพื้นที่แปลงสำรวจบางส่วนในช่วงข้อผูกพันช่วงที่สาม ผู้รับสัมปทานไม่มีสิทธิได้รับการลดหย่อนในการปฏิบัติตามข้อผูกพัน สำหรับการสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงนั้นในช่วงข้อผูกพันช่วงที่สาม

มาตรา ๔๑ ในระหว่างระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม ผู้รับสัมปทานจะผลิตปิโตรเลียมก็ได้

มาตรา ๔๒[30] ก่อนผลิตปิโตรเลียมจากที่ใดที่หนึ่งในแปลงสำรวจ ผู้รับสัมปทานต้องแสดงว่าได้พบหลุมปิโตรเลียมที่มีสมรรถนะเชิงพาณิชย์และได้กำหนดพื้นที่ผลิตถูกต้องแล้ว และเมื่อได้รับอนุมัติจากอธิบดีแล้วจึงจะผลิตปิโตรเลียมจากพื้นที่ผลิตนั้นได้

การกำหนดสมรรถนะเชิงพาณิชย์ของหลุมปิโตรเลียมและการกำหนดพื้นที่ผลิตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๒ ทวิ[31] เมื่อผู้รับสัมปทานได้รับอนุมัติจากอธิบดีให้ผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ผลิตตามมาตรา ๔๒ แล้ว ให้ผู้รับสัมปทานยื่นแผนการผลิตในรายละเอียดสำหรับพื้นที่ผลิตดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับสัมปทานต้องเริ่มทำการผลิตปิโตรเลียมตามแผนภายในสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับการอนุมัติจากอธิบดีตามมาตรา ๔๒ ถ้าผู้รับสัมปทานไม่เริ่มทำการผลิตปิโตรเลียมภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมสำหรับพื้นที่ที่ได้กำหนดให้เป็นพื้นที่ผลิตนั้นสิ้นสุดลง

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานประสงค์จะขอขยายระยะเวลาเริ่มทำการผลิตปิโตรเลียมออกไปจากกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับสัมปทานแจ้งเป็นหนังสือพร้อมด้วยเหตุผลให้อธิบดีทราบล่วงหน้าก่อนสิ้นสุดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้าอธิบดีเห็นว่าการที่ผู้รับสัมปทานไม่สามารถเริ่มทำการผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ผลิตนั้นมิใช่ความผิดของผู้รับสัมปทาน ให้อธิบดีมีอำนาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาเริ่มทำการผลิตออกไปได้ตามที่เห็นสมควร แต่การอนุญาตให้ขยายระยะเวลาเริ่มทำการผลิตปิโตรเลียมให้กระทำได้ไม่เกินคราวละสองปีและให้อนุญาตขยายได้ไม่เกินสองคราว

ตลอดระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ผลิต ผู้รับสัมปทานจะต้องทบทวนแผนการผลิตปิโตรเลียมตามวรรคหนึ่ง แล้วแจ้งผลการทบทวนเป็นหนังสือต่ออธิบดีทุกปี และถ้าผู้รับสัมปทานประสงค์จะเปลี่ยนแปลงแผนการผลิตปิโตรเลียม ให้ผู้รับสัมปทานได้รับอนุมัติจากอธิบดีก่อน จึงจะเปลี่ยนแปลงแผนการผลิตปิโตรเลียมได้

มาตรา ๔๓ ในระหว่างระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม ถ้าผู้รับสัมปทานได้พัฒนาแหล่งปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงใดในช่วงข้อผูกพันช่วงใด ผู้รับสัมปทานมีสิทธินำค่าใช้จ่ายในการพัฒนาแหล่งปิโตรเลียมไปคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงนั้นในช่วงข้อผูกพันช่วงนั้นได้

มาตรา ๔๔ ถ้าผู้รับสัมปทานไม่สามารถแสดงว่าได้พบหลุมปิโตรเลียมที่มีสมรรถนะเชิงพาณิชย์ในแปลงสำรวจแปลงใด หรือมิได้กำหนดพื้นที่ผลิตตามมาตรา ๔๒ ให้ถือว่าสัมปทานในส่วนที่เกี่ยวกับแปลงสำรวจแปลงนั้นสิ้นอายุเมื่อสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม

มาตรา ๔๕[32] เมื่อสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงใดและผู้รับสัมปทานได้รับสิทธิผลิตปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงนั้นแล้วผู้รับสัมปทานมีสิทธิสงวนพื้นที่ในแปลงสำรวจแปลงนั้นไว้ได้ไม่เกินร้อยละสิบสองครึ่งของพื้นที่เดิมของแปลงสำรวจแปลงนั้น ตามระยะเวลาที่ผู้รับสัมปทานกำหนดแต่ต้องกำหนดไม่เกินห้าปีนับแต่วันสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงนั้น แต่ผู้รับสัมปทานจะคืนพื้นที่แปลงสำรวจที่ขอสงวนไว้นั้นก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าวก็ได้

ในการสงวนพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อการสงวนพื้นที่ได้เป็นไปโดยถูกต้องแล้ว ผู้รับสัมปทานย่อมมีสิทธิ

สำรวจปิโตรเลียมในพื้นที่ที่สงวนไว้นั้นได้ และให้ผู้รับสัมปทานเสียค่าสงวนพื้นที่ล่วงหน้าเป็นรายปีตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานพบปิโตรเลียมในเขตพื้นที่ที่สงวนไว้และประสงค์จะผลิตปิโตรเลียม ให้นำมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับ

มาตรา ๔๖ ผู้รับสัมปทานซึ่งชำระค่าสงวนพื้นที่สำหรับปีใด มีสิทธิได้รับค่าสงวนพื้นที่ในปีนั้นคืนเท่ากับจำนวนค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการสำรวจปิโตรเลียมในพื้นที่ที่สงวนไว้ในปีนั้นได้ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินค่าสงวนพื้นที่ที่ได้ชำระไปแล้ว

การขอรับค่าสงวนพื้นที่คืนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๗ ผู้รับสัมปทานอาจรับบริษัทอื่นเข้าร่วมประกอบกิจการปิโตรเลียมตามสัมปทานได้เมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ในกรณีเช่นนี้ผู้ร่วมประกอบกิจการปิโตรเลียมแต่ละรายต้องชำระค่าภาคหลวง ภาษีเงินได้ และเงินอย่างอื่น และปฏิบัติตามข้อผูกพันที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการปิโตรเลียมในส่วนที่เป็นของตน

ผู้ร่วมประกอบกิจการปิโตรเลียมทุกรายต้องรับผิดร่วมกันและแทนกันในการปฏิบัติตามสัมปทานและตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ผู้ร่วมประกอบกิจการปิโตรเลียมรายหนึ่งไม่ต้องรับผิดชอบในการชำระภาษีเงินได้ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมในส่วนที่เป็นของผู้ร่วมประกอบกิจการปิโตรเลียมรายอื่น

ในกรณีที่ผู้ร่วมประกอบกิจการปิโตรเลียมรายใดไม่ชำระภาษีเงินได้ที่ตนมีหน้าที่ต้องเสีย ให้รัฐมนตรีแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ร่วมประกอบกิจการปิโตรเลียมรายอื่นทุกรายทราบ และถ้ามิได้มีการชำระภาษีเงินได้ดังกล่าวนั้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือ ให้ถือเป็นอีกเหตุหนึ่งที่จะเพิกถอนสัมปทานได้ด้วย

มาตรา ๔๘[33] ผู้รับสัมปทานมีสิทธิโอนสัมปทานทั้งหมด หรือเฉพาะที่เกี่ยวกับแปลงสำรวจแปลงใดแปลงหนึ่ง พื้นที่ผลิต หรือพื้นที่ที่สงวนไว้เขตใดเขตหนึ่งให้แก่บริษัทอื่นโดยไม่ต้องขอรับอนุญาตในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) บริษัทผู้รับสัมปทานถือหุ้นในบริษัทผู้รับโอนสัมปทานนั้นเกินร้อยละห้าสิบของหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนได้

(๒) บริษัทผู้รับโอนสัมปทานถือหุ้นในบริษัทผู้รับสัมปทานเกินร้อยละห้าสิบของหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนได้ หรือ

(๓) มีบริษัทที่สามถือหุ้นเกินร้อยละห้าสิบของหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนได้ทั้งในบริษัทผู้รับสัมปทานและบริษัทผู้รับโอนสัมปทาน

การโอนตามวรรคหนึ่ง ผู้รับสัมปทานต้องแจ้งเป็นหนังสือให้รัฐมนตรีทราบพร้อมทั้งแสดงหลักฐานว่าการโอนดังกล่าวได้เป็นไปตามกรณีที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ผู้รับสัมปทานได้มีการรับรองของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ในด้านทุนหรือด้านการจัดการกับผู้รับสัมปทานเกี่ยวกับทุน เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์และผู้เชี่ยวชาญ ตามมาตรา ๒๔

วรรคสอง ผู้รับสัมปทานต้องยื่นหลักฐานแสดงการรับรองผู้รับโอนสัมปทานโดยบริษัทดังกล่าวให้แก่รัฐมนตรีด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีจะเห็นว่าผู้รับโอนสัมปทานเป็นผู้ที่ยื่นขอสัมปทานได้โดยไม่ต้องมีการรับรองหรือมีบริษัทอื่นที่รัฐบาลเชื่อถือเข้ารับรองผู้รับโอนสัมปทานแทนตามมาตรา ๒๔ แล้ว

การโอนตามมาตรานี้ จะมีผลต่อเมื่อผู้รับสัมปทานได้รับหนังสือแจ้งจากอธิบดีว่าการโอนได้เป็นไปโดยถูกต้องตามมาตรานี้แล้ว

มาตรา ๔๙ ผู้โอนสัมปทานและผู้รับโอนสัมปทานตามมาตรา ๔๘ ต้องรับผิดร่วมกันและแทนกันในการปฏิบัติตามสัมปทานและตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๐[34] นอกจากกรณีตามมาตรา ๔๘ ผู้รับสัมปทานอาจโอนสัมปทานทั้งหมดหรือเฉพาะที่เกี่ยวกับแปลงสำรวจแปลงใดแปลงหนึ่ง พื้นที่ผลิต หรือพื้นที่ที่สงวนไว้เขตใดเขตหนึ่งให้แก่บริษัทอื่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

ผู้รับโอนสัมปทานตามวรรคหนึ่งต้องมีลักษณะตามมาตรา ๒๔[35]

มาตรา ๕๑[36] รัฐมนตรีมีอำนาจเพิกถอนสัมปทาน เมื่อผู้รับสัมปทาน

(๑) ไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจปิโตรเลียมตามที่กำหนดในสัมปทานตามมาตรา ๓๐

(๒) ไม่วางหลักประกันหรือวางหลักประกันไม่ครบจำนวนตามมาตรา ๘๐/๒

(๓) ไม่ชำระค่าภาคหลวงตามหมวด ๗ หรือผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษตามหมวด ๗ ทวิ

(๔) ไม่ชำระภาษีเงินได้ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม

(๕) ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดี

(๖) ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในสัมปทานว่าเป็นเหตุเพิกถอนสัมปทานได้

มาตรา ๕๒ เมื่อมีเหตุที่จะเพิกถอนสัมปทานเกิดขึ้นและเหตุนั้นรัฐมนตรีเห็นว่าอาจแก้ไขได้ ให้รัฐมนตรีแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับสัมปทานทราบถึงเหตุนั้น และกำหนดให้ผู้รับสัมปทานแก้ไขภายในเวลาที่เห็นสมควร ถ้าผู้รับสัมปทานไม่สามารถแก้ไขได้ภายในเวลาที่กำหนดโดยมีเหตุอันสมควร ให้ขออนุญาตขยายเวลาออกไปได้เท่าที่จำเป็นก่อนครบกำหนดเวลานั้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรให้มีอำนาจขยายเวลาออกไปได้ไม่เกินระยะเวลาที่ผู้รับสัมปทานขอขยาย ถ้าผู้รับสัมปทานไม่แก้ไขภายในเวลาที่กำหนดหรือไม่สามารถแก้ไขภายในเวลาที่ขยายออกไป ให้รัฐมนตรีมีคำสั่งเพิกถอนสัมปทานโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่มีเหตุที่จะเพิกถอนสัมปทานเกิดขึ้นและเหตุนั้น รัฐมนตรีเห็นว่าไม่อาจแก้ไขได้ ให้รัฐมนตรีมีคำสั่งเพิกถอนสัมปทานโดยไม่ต้องปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง

คำสั่งเพิกถอนสัมปทานให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับสัมปทานได้รับคำสั่ง เว้นแต่ผู้รับสัมปทานจะดำเนินการตามมาตรา ๕๓

มาตรา ๕๒ ทวิ[37] ในกรณีที่รัฐมีความต้องการผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐบาลอาจขอให้ผู้รับสัมปทานเร่งรัดการผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ที่ผู้รับสัมปทานได้สงวนไว้ตามมาตรา ๔๕ ก็ได้ โดยเสนอแผนการผลิตในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่กำหนดขึ้นเป็นการเฉพาะตามโครงสร้างของแหล่งปิโตรเลียม

ถ้าพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ที่มีสภาพทางธรณีวิทยาไม่เอื้ออำนวย รัฐบาลจะเสนอให้มีการลดหย่อนค่าภาคหลวงตามมาตรา ๙๙ ทวิ และ/หรือ เสนอเพิ่มค่าคงที่แสดงสภาพทางธรณีวิทยาของแปลงสำรวจตามมาตรา ๑๐๐ ฉ (ข) สำหรับพื้นที่นั้นหรือไม่ก็ได้

ถ้าผู้รับสัมปทานไม่สามารถเจรจาทำความตกลงกับรัฐบาลได้ภายในสิบสองเดือนนับแต่วันที่ผู้รับสัมปทานได้รับข้อเสนอจากรัฐบาลตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลเห็นว่าการเร่งรัดการผลิตปิโตรเลียมดังกล่าวเป็นความจำเป็นแก่เศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลมีสิทธิแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับสัมปทานทราบว่า รัฐบาลจะเข้าใช้สิทธิประกอบกิจการปิโตรเลียมในพื้นที่นั้นด้วยความเสี่ยงภัยแต่ฝ่ายเดียว

เมื่อรัฐบาลได้แจ้งให้ผู้รับสัมปทานทราบถึงการเข้าใช้สิทธิดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าสิทธิตามสัมปทานของผู้รับสัมปทานเฉพาะในพื้นที่ที่ได้กำหนดขึ้นตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลง และรัฐบาลมีอำนาจมอบหมายให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือผู้หนึ่งผู้ใดเข้าประกอบกิจการปิโตรเลียมในพื้นที่ดังกล่าวได้

หากในการประกอบกิจการปิโตรเลียมในพื้นที่ดังกล่าวมีผลกำไรปิโตรเลียมประจำปีตามมาตรา ๑๐๐ จัตวา ของหมวด ๗ ทวิ เกิดขึ้นให้รัฐบาลนำผลกำไรปิโตรเลียมประจำปีดังกล่าวชำระคืนเงินลงทุนอันเป็นรายจ่ายที่ผู้รับสัมปทานได้ใช้จ่ายในพื้นที่ดังกล่าว ให้แก่ผู้รับสัมปทานจนกว่าจะครบจำนวน และในการคำนวณผลกำไรขาดทุนสำหรับการประกอบกิจการปิโตรเลียมของรัฐตามมาตรานี้ ให้คำนวณดังเช่นการคำนวณสำหรับการประกอบกิจการปิโตรเลียมของผู้รับสัมปทานอื่น แต่มิให้มีค่าลดหย่อนพิเศษตามมาตรา ๑๐๐ ตรี (๔) เพื่อนำมาคำนวณเป็นค่าใช้จ่าย

ในระหว่างการประกอบกิจการปิโตรเลียมของรัฐบาลตามมาตรานี้ ผู้รับสัมปทานมีสิทธิขอเข้าร่วมทุนกับรัฐบาลได้ โดยใช้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามข้อกำหนดว่าด้วยการประกอบกิจการปิโตรเลียมโดยการเสี่ยงภัยลงทุนแต่ฝ่ายเดียว ของสัญญาร่วมทุนระหว่างผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียมที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทยที่ให้ผลดีที่สุดแก่ผู้รับสัมปทาน แต่การขอใช้สิทธิเช่นนั้นจะต้องแจ้งให้รัฐบาลทราบอย่างช้าภายในสามปีนับแต่วันที่รัฐบาลได้เข้าใช้สิทธิประกอบกิจการปิโตรเลียมตามมาตรานี้

ถ้ารัฐบาลไม่เริ่มต้นประกอบกิจการปิโตรเลียมอย่างจริงจังในพื้นที่ที่กำหนดขึ้นตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาสองปี นับแต่วันที่สิทธิตามสัมปทานของผู้รับสัมปทานนั้นสิ้นสุดลงตามวรรคสี่ ผู้รับสัมปทานมีสิทธิร้องขอให้รัฐบาลคืนสิทธิในพื้นที่ดังกล่าวให้แก่ตนโดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อรัฐมนตรีภายในระยะเวลาหกเดือนนับแต่วันที่ครบกำหนดสองปีดังกล่าว และในกรณีที่มีการคืนสิทธิในพื้นที่ ให้ขยายอายุสัมปทานของผู้รับสัมปทานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับพื้นที่นั้นออกไปเท่ากับระยะเวลาที่รัฐบาลได้เข้าใช้สิทธิตามมาตรานี้ และรัฐบาลมีสิทธิได้รับคืน

เงินที่ได้ลงทุนไปในพื้นที่ดังกล่าวเป็นจำนวนเท่าที่การลงทุนนั้นได้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับสัมปทาน

มาตรา ๕๓ ข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการที่รัฐมนตรีสั่งให้ผู้รับสัมปทานแก้ไข เหตุที่จะสั่งเพิกถอนสัมปทานตามมาตรา ๕๒ และข้อพิพาทที่เกี่ยวกับปัญหาที่ว่าได้มีการปฏิบัติตามสัมปทานหรือไม่ ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ ให้ดำเนินการระงับโดยอนุญาโตตุลาการตามวิธีการที่กำหนดในสัมปทาน

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานไม่ยอมปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของอนุญาโตตุลาการหรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของอนุญาโตตุลาการภายในเวลาที่กำหนด ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิหรือประโยชน์ทั้งหมดหรือบางส่วนหรือเพิกถอนสัมปทานได้

หมวด ๓/๑

สัญญาแบ่งปันผลผลิต[38]

มาตรา ๕๓/๑[39] ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการพิจารณากำหนดให้แปลงสำรวจใดสมควรที่จะดำเนินการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในรูปแบบของสัญญาแบ่งปันผลผลิตตามความในหมวดนี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศตามมาตรา ๒๓ วรรคสี่

การขอและการได้รับสิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๓/๒[40] ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจลงนามในสัญญาแบ่งปันผลผลิตกับผู้ได้รับสิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตตามมาตรา ๕๓/๑ วรรคสอง

แบบสัญญาแบ่งปันผลผลิตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๓/๓[41] สัญญาแบ่งปันผลผลิตอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดและเงื่อนไขดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ให้บรรดาค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการประกอบกิจการปิโตรเลียมตกเป็นภาระของผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต และให้หักจากผลผลิตได้ตาม (๒)

(๒) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการแบ่งปันผลผลิต ดังต่อไปนี้

(ก) ให้ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตหักค่าใช้จ่ายสำหรับการประกอบกิจการปิโตรเลียมในแต่ละปีได้เฉพาะรายจ่ายเท่าที่จ่ายจริงโดยเป็นไปตามวิธีการ หลักเกณฑ์ และการปฏิบัติทางบัญชีที่ใช้อยู่เป็นปกติในอุตสาหกรรมปิโตรเลียม และตามแผนงานและงบประมาณที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีตามมาตรา ๕๓/๔ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินร้อยละห้าสิบของผลผลิตรวมของปิโตรเลียม

(ข) ค่าใช้จ่ายสำหรับการประกอบกิจการปิโตรเลียม หากเกินร้อยละห้าสิบของผลผลิตรวมของปิโตรเลียมในปีใด ให้สามารถนำส่วนที่เกินไปใช้หักในปีต่อ ๆ ไปได้ แต่ต้อง

ไม่เกินอัตราตาม (ก) และไม่เกินจำนวนอายุของสัญญา

(ค) ส่วนที่เหลือของผลผลิตรวมของปิโตรเลียมหลังจากหักค่าภาคหลวงและหักตาม (ก) แล้ว ให้แบ่งแก่ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตไม่เกินร้อยละห้าสิบ

(๓) จำนวนเงินขั้นต่ำที่ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตต้องใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการปิโตรเลียมตามสัญญาแบ่งปันผลผลิต

(๔) การกำหนดและการปฏิบัติตามข้อผูกพันทั้งในด้านปริมาณเงินและปริมาณงานสำหรับการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม การจ่ายเงินกรณีผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตยังปฏิบัติตามข้อผูกพันไม่ครบสำหรับการสำรวจในแปลงสำรวจ และหลักเกณฑ์และวิธีการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมอื่นใดที่มิได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๕) ข้อตกลงเกี่ยวกับการขายหรือจำหน่ายปิโตรเลียมที่ผลิตได้ โดยกำหนดให้ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตมีสิทธิขายหรือจำหน่ายปิโตรเลียมในส่วนที่เป็นของผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต และรัฐมีสิทธิขายหรือจำหน่ายปิโตรเลียมในส่วนที่เป็นของรัฐ ในการนี้ รัฐจะมอบหมายให้ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตเป็นผู้ขายหรือจำหน่ายปิโตรเลียมในส่วนที่เป็นของรัฐแทนก็ได้

(๖) ข้อตกลงเกี่ยวกับการบริหารจัดการการประกอบกิจการปิโตรเลียมของคู่สัญญา

(๗) เงื่อนไขหรือมาตรการบังคับให้ปฏิบัติตามสัญญาแบ่งปันผลผลิต และการกำหนดค่าปรับในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาแบ่งปันผลผลิต

(๘) เหตุในการเลิกสัญญาแบ่งปันผลผลิต

มาตรา ๕๓/๔[42] เมื่อมีการลงนามในสัญญาแบ่งปันผลผลิตแล้ว ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตต้องเสนอแผนงานและงบประมาณสำหรับกิจการปิโตรเลียมในปีที่หนึ่ง เพื่อให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติก่อนเริ่มกิจการปิโตรเลียม และเมื่อได้รับอนุมัติแล้ว ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตต้องเริ่มกิจการปิโตรเลียมเกี่ยวกับการสำรวจภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุมัติ

ภายในเดือนกันยายนของทุกปี ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตต้องเสนอแผนงานและงบประมาณสำหรับกิจการปิโตรเลียมในปีปฏิทินถัดไปให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ ก่อนเริ่มกิจการปิโตรเลียมทุก ๆ ปี

ค่าใช้จ่ายตามแผนงานและงบประมาณสำหรับกิจการปิโตรเลียมในปีใด หากยังไม่ได้รับอนุมัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือได้รับอนุมัติแล้วแต่ไม่ได้นำไปใช้จ่ายจริง ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตจะนำมาใช้ในการหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๕๓/๓ (๒) (ก) หรือ (ข) ไม่ได้

รายละเอียดของแผนงานและงบประมาณสำหรับกิจการปิโตรเลียมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หลักเกณฑ์และระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติ รวมทั้งการแก้ไขแผนงานและงบประมาณที่ได้รับอนุมัติแล้วในระหว่างปี ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๕๓/๕[43] บรรดาสิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ ทรัพย์สิน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการปิโตรเลียมที่ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตมีกรรมสิทธิ์อันเกิดจากการใช้งบประมาณที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีตามมาตรา ๕๓/๔ ให้ตกเป็นของรัฐ และผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตสามารถใช้ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทน โดยผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตมีหน้าที่รับผิดชอบในการบำรุงรักษา ต่อเติม ซ่อมแซม และเอาประกันภัย สิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ ทรัพย์สิน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการปิโตรเลียม

มาตรา ๕๓/๖[44] ให้ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตเป็นผู้นำส่งค่าภาคหลวงแก่รัฐ โดยให้หักจากผลผลิตรวมของปิโตรเลียมในอัตราร้อยละสิบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๓/๗[45] ข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งใด ๆ ซึ่งเกิดจากหรือเกี่ยวเนื่องกับสัญญาแบ่งปันผลผลิต ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ ให้ดำเนินการระงับโดยวิธีการเช่นเดียวกันกับการระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับสัมปทานตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง และให้นำความในมาตรา ๕๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๓/๘[46] ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับแก่ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในหมวดนี้ ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป เว้นแต่มาตรา ๖ มิให้นำมาใช้บังคับ

(๒) บทบัญญัติในหมวด ๒ คณะกรรมการปิโตรเลียม

(๓) บทบัญญัติในหมวด ๓ การสำรวจและผลิตปิโตรเลียม เว้นแต่มาตรา ๒๒ (๔) (๕) (๙) (๑๓) (๑๕) และ (๑๖) มาตรา ๓๐ วรรคสอง มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๒ ทวิ มิให้นำมาใช้บังคับ

(๔) บทบัญญัติในหมวด ๔ การเก็บรักษาและขนส่งปิโตรเลียม

(๕) บทบัญญัติในหมวด ๕ การขายและจำหน่ายปิโตรเลียม เว้นแต่มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๙ มิให้นำมาใช้บังคับ

(๖) บทบัญญัติในหมวด ๖ ประโยชน์ สิทธิ และหน้าที่ของผู้รับสัมปทาน

(๗) บทบัญญัติในหมวด ๘ บทกำหนดโทษ เว้นแต่มาตรา ๑๐๙ ทวิ มิให้นำมาใช้บังคับ

ที่ใดในบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งที่บัญญัติถึง "สัมปทาน" "ผู้รับสัมปทาน" "ผู้ขอสัมปทาน" "ให้สัมปทาน" "โอนสัมปทาน" และ "เพิกถอนสัมปทาน" ให้หมายถึง "สัญญาแบ่งปันผลผลิต" "ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต" "ผู้ขอสิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต" "ให้สิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต" "โอนสิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต" และ "เพิกถอนสิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต" ตามลำดับ

หมวด ๓/๒

สัญญาจ้างบริการ[47]

มาตรา ๕๓/๙[48] ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการพิจารณากำหนดให้แปลงสำรวจใดสมควรที่จะดำเนินการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในรูปแบบของสัญญาจ้างบริการตามความในหมวดนี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศตามมาตรา ๒๓ วรรคสี่

การได้มาซึ่งผู้รับสัญญาจ้างบริการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้การทำสัญญาจ้างบริการตามวรรคหนึ่งกระทำได้ในรูปแบบของสัญญาจ้างสำรวจและผลิต สัญญาจ้างสำรวจ และสัญญาจ้างผลิตซึ่งปิโตรเลียม

มาตรา ๕๓/๑๐[49] ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจลงนามในสัญญาจ้างบริการกับผู้รับสัญญาจ้างบริการตามมาตรา ๕๓/๙ วรรคสอง

แบบสัญญาจ้างบริการในแต่ละรูปแบบให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๓/๑๑[50] สัญญาจ้างสำรวจและผลิตอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดและเงื่อนไขดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ผลผลิตปิโตรเลียมทั้งหมดเป็นของรัฐ โดยรัฐมีสิทธิขายหรือจำหน่ายปิโตรเลียมดังกล่าวและรัฐอาจมอบให้ผู้รับสัญญาจ้างสำรวจและผลิตเป็นผู้ขายหรือจำหน่ายปิโตรเลียมแทนรัฐก็ได้

(๒) ให้บรรดาค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการประกอบกิจการปิโตรเลียมตกเป็นภาระของผู้รับสัญญาจ้างสำรวจและผลิต

(๓) รัฐเป็นผู้ให้ความเห็นชอบแผนงานและงบประมาณในการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม รวมทั้งเป็นผู้ควบคุมดูแลการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม

(๔) ค่าจ้าง วิธีการคำนวณ และการจ่ายค่าจ้างสำรวจและผลิตปิโตรเลียม ซึ่งจะจ่ายต่อเมื่อมีการผลิตปิโตรเลียมในเชิงพาณิชย์ได้ โดยจะจ่ายเป็นเงินหรือผลผลิตปิโตรเลียมก็ได้

(๕) ระยะเวลาของสัญญาจ้างสำรวจและผลิตปิโตรเลียม ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบปี และเหตุที่สัญญาจะสิ้นสุดลงก่อนระยะเวลาดังกล่าว

(๖) หลักเกณฑ์และวิธีการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในแปลงสำรวจที่จะดำเนินการสำรวจและผลิตตามสัญญาจ้างสำรวจและผลิต

(๗) เงื่อนไขหรือมาตรการบังคับให้ปฏิบัติตามสัญญาจ้างสำรวจและผลิต และการกำหนดค่าปรับในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างสำรวจและผลิต

(๘) การรายงานผลการประกอบกิจการปิโตรเลียม

(๙) เหตุในการเลิกสัญญาจ้างสำรวจและผลิต

มาตรา ๕๓/๑๒[51] สัญญาจ้างสำรวจอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดและเงื่อนไขดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ให้บรรดาค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการประกอบกิจการปิโตรเลียมตกเป็นภาระของผู้รับสัญญาจ้างสำรวจ

(๒) รัฐเป็นผู้ให้ความเห็นชอบแผนงานและงบประมาณในการสำรวจ รวมทั้งเป็นผู้ควบคุมดูแลการสำรวจปิโตรเลียม

(๓) ค่าจ้าง วิธีการคำนวณ และการจ่ายค่าจ้างสำรวจตามระยะเวลาที่กำหนด

(๔) ระยะเวลาของสัญญาจ้างสำรวจปิโตรเลียม และเหตุที่สัญญาจะสิ้นสุดลงก่อนระยะเวลาดังกล่าว

(๕) หลักเกณฑ์และวิธีการสำรวจปิโตรเลียมในแปลงสำรวจที่จะดำเนินการสำรวจตามสัญญาจ้างสำรวจ

(๖) เงื่อนไขหรือมาตรการบังคับให้ปฏิบัติตามสัญญาจ้างสำรวจและการกำหนดค่าปรับในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างสำรวจ

(๗) การรายงานผลการประกอบกิจการปิโตรเลียม

(๘) เหตุในการเลิกสัญญาจ้างสำรวจ

มาตรา ๕๓/๑๓[52] สัญญาจ้างผลิตอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดและเงื่อนไขดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ผลผลิตปิโตรเลียมทั้งหมดเป็นของรัฐ โดยรัฐมีสิทธิขายหรือจำหน่ายปิโตรเลียมดังกล่าว และรัฐอาจมอบให้ผู้รับสัญญาจ้างผลิตเป็นผู้ขายหรือจำหน่ายปิโตรเลียมแทนรัฐก็ได้

(๒) ให้บรรดาค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการประกอบกิจการปิโตรเลียมตกเป็นภาระของผู้รับสัญญาจ้างผลิต

(๓) รัฐเป็นผู้ให้ความเห็นชอบแผนงานและงบประมาณในการผลิต รวมทั้งเป็นผู้ควบคุมดูแลการผลิตปิโตรเลียม

(๔) ค่าจ้าง วิธีการคำนวณ และการจ่ายค่าจ้างผลิตปิโตรเลียม ซึ่งจะจ่ายต่อเมื่อมีการผลิตปิโตรเลียมในเชิงพาณิชย์ได้ โดยจะจ่ายเป็นเงินหรือผลผลิตปิโตรเลียมก็ได้

(๕) ระยะเวลาของสัญญาจ้างผลิตปิโตรเลียม และเหตุที่สัญญาจะสิ้นสุดลงก่อนระยะเวลาดังกล่าว

(๖) หลักเกณฑ์และวิธีการผลิตปิโตรเลียมในแปลงสำรวจที่จะดำเนินการผลิตตามสัญญาจ้างผลิต

(๗) เงื่อนไขหรือมาตรการบังคับให้ปฏิบัติตามสัญญาจ้างผลิต และการกำหนดค่าปรับในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างผลิต

(๘) การรายงานผลการประกอบกิจการปิโตรเลียม

(๙) เหตุในการเลิกสัญญาจ้างผลิต

มาตรา ๕๓/๑๔[53] ภายใต้บังคับมาตรา ๕๓/๑๖ เงินที่ส่วนราชการได้จากการขายหรือจำหน่ายผลผลิตปิโตรเลียมตามสัญญาจ้างสำรวจและผลิตหรือสัญญาจ้างผลิต ให้นำมาจ่ายเป็นค่าภาคหลวงก่อน ส่วนที่เหลือให้นำมาจ่ายเป็นค่าจ้างตามสัญญาจ้างสำรวจและผลิตหรือสัญญาจ้างผลิต และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ เมื่อได้จ่ายค่าภาคหลวง ค่าจ้าง และค่าใช้จ่ายดังกล่าวแล้ว หากมีเงินเหลือให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๕๓/๑๕[54] บรรดาสิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ ทรัพย์สิน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการปิโตรเลียมที่ผู้รับสัญญาจ้างบริการมีกรรมสิทธิ์อันเกิดจากการใช้งบประมาณของผู้รับสัญญาจ้างบริการตามที่กำหนดในสัญญาจ้างบริการแต่ละรูปแบบตามมาตรา ๕๓/๑๑ (๓) มาตรา ๕๓/๑๒ (๒) และมาตรา ๕๓/๑๓ (๓) ให้ตกเป็นของรัฐ และผู้รับสัญญาจ้างบริการสามารถใช้ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทน โดยผู้รับสัญญาจ้างบริการมีหน้าที่รับผิดชอบในการบำรุงรักษา ต่อเติม ซ่อมแซม และเอาประกันภัยสิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ ทรัพย์สิน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการปิโตรเลียม เว้นแต่ในกรณีสัญญาจ้างสำรวจและผลิตที่ผู้รับสัญญาจ้างสำรวจและผลิตไม่สามารถพบหลุมปิโตรเลียมที่มีสมรรถนะเชิงพาณิชย์ และกำหนดพื้นที่ผลิตถูกต้องตามมาตรา ๔๒ จนเป็นเหตุให้สัญญาสิ้นสุดลง ให้บรรดาสิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ ทรัพย์สิน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการปิโตรเลียมดังกล่าวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้รับสัญญาจ้างสำรวจและผลิตเช่นเดิม

มาตรา ๕๓/๑๖[55] ให้ส่วนราชการเป็นผู้เสียค่าภาคหลวงสำหรับปิโตรเลียมที่ผลิตได้ตามสัญญาจ้างสำรวจและผลิตหรือสัญญาจ้างผลิตในอัตราร้อยละสิบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๓/๑๗[56] ข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งใด ๆ ซึ่งเกิดจากหรือเกี่ยวเนื่องกับสัญญาจ้างบริการ ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ ให้ดำเนินการระงับโดยวิธีการเช่นเดียวกันกับการระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับสัมปทานตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง และให้นำความในมาตรา ๕๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๓/๑๘[57] ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับแก่ผู้รับสัญญาจ้างบริการได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในหมวดนี้ ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป เว้นแต่มาตรา ๖ และมาตรา ๑๓ มิให้นำมาใช้บังคับ

(๒) บทบัญญัติในหมวด ๒ คณะกรรมการปิโตรเลียม เว้นแต่มาตรา ๑๖ (๓) และ (๔) มิให้นำมาใช้บังคับ

(๓) บทบัญญัติในหมวด ๓ การสำรวจและผลิตปิโตรเลียม ให้นำมาใช้บังคับเฉพาะมาตรา ๒๒ (๑) (๘) และ (๑๒) มาตรา ๒๒/๑ (๒) (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๒ ทวิ และมาตรา ๔๔

(๔) บทบัญญัติในหมวด ๔ การเก็บรักษาและขนส่งปิโตรเลียม

(๕) บทบัญญัติในหมวด ๖ ประโยชน์ สิทธิ และหน้าที่ของผู้รับสัมปทาน เว้นแต่มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๗ มิให้นำมาใช้บังคับ

(๖) บทบัญญัติในหมวด ๘ บทกำหนดโทษ เว้นแต่มาตรา ๑๐๕ มาตรา ๑๐๙ ทวิ และมาตรา ๑๑๐ มิให้นำมาใช้บังคับ

ที่ใดในบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งที่บัญญัติถึง "สัมปทาน" "ผู้รับสัมปทาน" "ผู้ขอสัมปทาน" และ "ให้สัมปทาน" ให้หมายถึง "สัญญาจ้างบริการ" "ผู้รับสัญญาจ้างบริการ" "ผู้ขอเป็นผู้รับสัญญาจ้างบริการ" และ"ให้เป็นผู้รับสัญญาจ้างบริการ" ตามลำดับ

หมวด ๔

การเก็บรักษาและขนส่งปิโตรเลียม

มาตรา ๕๔ ผู้รับสัมปทานมีสิทธิเก็บรักษาและมีสิทธิขนส่งปิโตรเลียม

การเก็บรักษาและการขนส่งปิโตรเลียมให้เป็นไปตามข้อกำหนดในสัมปทาน

มาตรา ๕๕ ในกรณีจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายเป็นการด่วน พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้รับสัมปทานมีอำนาจผ่านหรือเข้าไปในที่ดินหรือสถานที่ของบุคคลใดเพื่อ ตรวจซ่อมแซม หรือแก้ไขท่อส่งปิโตรเลียมในเวลาใด ๆ ได้ แต่ต้องแจ้งให้เจ้าของหรือผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินหรือสถานที่นั้นทราบโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

ถ้าการผ่านหรือเข้าไปในที่ดินหรือสถานที่ตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย เจ้าของผู้มีสิทธิครอบครองหรือผู้ทรงสิทธิอื่นใดในที่ดินหรือสถานที่นั้นมีสิทธิเรียกค่าเสียหายจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้รับสัมปทาน และถ้าไม่สามารถตกลงกันถึงจำนวนค่าเสียหายได้ ให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัยโดยนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ

หมวด ๕

การขายและจำหน่ายปิโตรเลียม

มาตรา ๕๖ ภายใต้บังคับหมวดนี้ ผู้รับสัมปทานมีสิทธิขายและจำหน่ายปิโตรเลียมที่ผู้รับสัมปทานผลิตได้

มาตรา ๕๗ ในการขายน้ำมันดิบที่ผลิตได้เพื่อใช้ภายในราชอาณาจักร ให้ผู้รับสัมปทานขายในราคาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ยังไม่มีผู้รับสัมปทานส่งน้ำมันดิบที่ผลิตได้ออกนอกราชอาณาจักรเป็นประจำ ให้ขายไม่เกินราคาน้ำมันดิบที่สั่งซื้อจากต่างประเทศส่งถึงโรงกลั่นน้ำมันภายในราชอาณาจักร

(๒) ในกรณีที่มีผู้รับสัมปทานส่งน้ำมันดิบที่ผลิตได้ออกนอกราชอาณาจักรเป็นประจำ ให้ขายไม่เกินราคาเฉลี่ยที่ได้รับจริงสำหรับน้ำมันดิบที่ผู้รับสัมปทานทุกรายส่งออกนอกราชอาณาจักรในเดือนปฏิทินที่แล้วมา ในการนี้อธิบดีอาจให้ผู้รับสัมปทานส่งหลักฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับราคาที่ได้รับจริง ณ จุดส่งออกด้วยก็ได้

(๓) ในกรณีที่น้ำมันดิบที่ผลิตได้ทั่วราชอาณาจักรมีปริมาณถึงสิบเท่าขึ้นไปของความต้องการใช้ภายในราชอาณาจักร ให้ขายในราคาที่มีกำไรตามสมควร โดยคำนึงถึงข้อตกลงที่เทียบเคียงกันได้ในประเทศผู้ผลิตน้ำมันดิบรายใหญ่

การกำหนดราคาตามมาตรานี้ให้คำนึงถึงความแตกต่างของคุณภาพ ค่าขนส่งและกรณีแวดล้อมที่เกี่ยวข้องทั้งมวลด้วย

มาตรา ๕๘ ในการขายก๊าซธรรมชาติที่ผลิตได้เพื่อใช้ภายในราชอาณาจักร ให้ผู้รับสัมปทานขายในราคา ดังต่อไปนี้

(๑) ราคาที่ตกลงกับคณะกรรมการโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี แต่ราคาที่ตกลงกันนั้นต้องไม่สูงกว่าราคาเฉลี่ยของก๊าซธรรมชาติที่ส่งออกนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของคุณภาพและค่าขนส่งด้วย

(๒) ในกรณีที่ก๊าซธรรมชาติที่ผลิตได้ทั่วราชอาณาจักรมีปริมาณมากกว่าความต้องการใช้ภายในราชอาณาจักร ให้ขายในราคาที่มีกำไรตามสมควร โดยคำนึงถึงกรณีแวดล้อมที่เกี่ยวข้องทั้งมวล และข้อตกลงที่เทียบเคียงกันได้ในประเทศผู้ผลิตก๊าซธรรมชาติรายใหญ่

มาตรา ๕๙[58] ก่อนส่งน้ำมันดิบออกนอกราชอาณาจักรเว้นแต่การส่งออกเพื่อการวิเคราะห์หรือการทดลอง ผู้รับสัมปทานต้องประกาศราคา เอฟ โอ บี ณ จุดที่ส่งออกตามชนิด ความถ่วงจำเพาะและคุณภาพของน้ำมันดิบนั้น

ราคาที่ประกาศตามวรรคหนึ่งต้องกำหนดและเปลี่ยนแปลงเป็นครั้งคราวตามวิธีกำหนดคุณภาพที่ทันสมัย ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงราคาประกาศของน้ำมันดิบที่เทียบเคียงกันจากประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันกับประเทศไทย ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจุดที่ส่งออกและจุดที่รับซื้อ รวมทั้งช่องทางที่จำหน่ายได้ในตลาดและค่าขนส่งด้วย

ในกรณีที่อธิบดีเห็นว่าราคาที่ผู้รับสัมปทานประกาศไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามวรรคสอง ให้อธิบดีแจ้งให้ผู้รับสัมปทานแก้ไขราคาประกาศให้เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้รับสัมปทานยังไม่แก้ไขหรือแก้ไขแล้วแต่ยังไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามวรรคสอง ให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดราคาประกาศขึ้นใหม่แทนผู้รับสัมปทาน

หากผู้รับสัมปทานเห็นว่าราคาที่อธิบดีประกาศตามวรรคสามไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดตามวรรคสอง ผู้รับสัมปทานมีสิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อให้กำหนดราคาประกาศ

ใหม่ได้ แต่ต้องร้องขอภายในระยะเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่อธิบดีกำหนดราคาประกาศ และให้ศาลมีอำนาจกำหนดราคาประกาศได้ตามที่เห็นสมควร ถ้าผู้รับสัมปทานไม่ร้องขอต่อศาลภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าราคาประกาศเป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่มีการร้องขอต่อศาลตามวรรคสี่ ให้ราคาประกาศเป็นไปตามที่อธิบดีกำหนดไปพลางก่อนจนกว่าจะมีคำสั่งของศาลเป็นที่สุด

มาตรา ๖๐ เมื่อรัฐมนตรีพิจารณาเห็นสมควร อาจสั่งให้ผู้รับสัมปทานจัดหาปิโตรเลียมที่มีคุณภาพเหมาะสมเพื่อให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการใช้ภายในราชอาณาจักรตามราคาที่กำหนดในมาตรา ๕๗ ได้ โดยผู้รับสัมปทานต้องจัดหาปิโตรเลียมดังกล่าวตามอัตราส่วนของปิโตรเลียมที่ตนผลิตได้ กับปิโตรเลียมที่ผลิตได้ทั่วราชอาณาจักรในรอบหกเดือนที่แล้วมา

ในกรณีที่รัฐมนตรีสั่งให้ผู้รับสัมปทานเสียค่าภาคหลวงเป็นปิโตรเลียมสำหรับปิโตรเลียมที่มิได้ส่งออกตามมาตรา ๘๓ และต่อมาได้มีการส่งปิโตรเลียมนั้นออกนอกราชอาณาจักร ในกรณีเช่นนี้ การสั่งให้ผู้รับสัมปทานจัดหาปิโตรเลียม ตามวรรคหนึ่งเพื่อทดแทนปิโตรเลียมนั้นจะกระทำมิได้

ในการสั่งให้ผู้รับสัมปทานจัดหาปิโตรเลียมตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีต้องแจ้งเป็นหนังสือกำหนดเดือนเริ่มต้นสำหรับการจัดหาปิโตรเลียมให้ผู้รับสัมปทานทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามเดือน และจะกำหนดเดือนสิ้นสุดสำหรับการจัดหาปิโตรเลียมไว้ด้วยก็ได้ ในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้กำหนดเดือนสิ้นสุดดังกล่าว ให้รัฐมนตรีบอกเลิกการจัดหาปิโตรเลียมได้เมื่อแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับสัมปทานทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามเดือน

มาตรา ๖๑ ในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศหรือเพื่อให้มีปิโตรเลียมเพียงพอกับความต้องการใช้ภายในราชอาณาจักร ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศห้ามส่งปิโตรเลียมที่ผู้รับสัมปทานผลิตได้ทั้งหมดหรือบางส่วนออกนอกราชอาณาจักรหรือห้ามส่งไป ณ ที่ใดเป็นการชั่วคราวได้

ในกรณีที่มีการประกาศห้ามส่งปิโตรเลียมที่ผู้รับสัมปทานผลิตได้บางส่วน ให้รัฐมนตรีห้ามผู้รับสัมปทานส่งปิโตรเลียมที่ผลิตได้ออกตามอัตราส่วนของปิโตรเลียมที่ตนผลิตได้กับปิโตรเลียมที่ผลิตได้ทั่วราชอาณาจักรในรอบหกเดือนที่แล้วมา

การประกาศตามมาตรานี้ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่มีการห้ามส่งปิโตรเลียมออกเพื่อให้มีปิโตรเลียมเพียงพอกับความต้องการใช้ภายในราชอาณาจักรตามมาตรา ๖๑ ถ้าผู้รับสัมปทานร้องขอ ให้รัฐมนตรีจัดให้มีผู้ซื้อปิโตรเลียมที่ห้ามส่งนั้นในราคาตามมาตรา ๕๗ หรือมาตรา ๕๘ แล้วแต่กรณี

หมวด ๖

ประโยชน์ สิทธิ และหน้าที่ของผู้รับสัมปทาน

มาตรา ๖๓ การให้สัมปทานตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ตัดสิทธิการให้สัมปทานหรือการอนุญาตตามกฎหมายอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติอื่นใดเว้นแต่ปิโตรเลียม

มาตรา ๖๔ ให้ผู้รับสัมปทานได้รับหลักประกันว่า

(๑) รัฐจะไม่บังคับโอนทรัพย์สินและสิทธิในการประกอบกิจการปิโตรเลียมของผู้รับสัมปทานมาเป็นของรัฐ เว้นแต่เป็นการโอนตามข้อกำหนดในสัมปทาน

(๒) รัฐจะไม่จำกัดการส่งปิโตรเลียมออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๖๑

มาตรา ๖๕ เพื่อประโยชน์ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม ให้คณะกรรมการมีอำนาจอนุญาตให้ผู้รับสัมปทานถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ แม้ว่าจะเกินกำหนดที่พึงจะมีได้ตามกฎหมายอื่น

ผู้รับสัมปทานโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ได้มาตามวรรคหนึ่งได้เมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

การอนุญาตของคณะกรรมการตามมาตรานี้ให้อธิบดีแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับสัมปทานทราบ

มาตรา ๖๖ ผู้รับสัมปทานมีสิทธิประกอบกิจการปิโตรเลียมในแปลงสำรวจและพื้นที่ผลิตที่ได้รับสัมปทาน แต่ในกรณีที่ที่ดินในแปลงสำรวจหรือพื้นที่ผลิตที่ผู้รับสัมปทานมีความจำเป็นต้องใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม รวมทั้งที่ดินนอกแปลงสำรวจหรือพื้นที่ผลิตดังกล่าวที่ผู้รับสัมปทานมีความจำเป็นต้องใช้ในการเก็บรักษาหรือขนส่งปิโตรเลียมเป็นที่ดินที่บุคคลหรือส่วนราชการเป็นเจ้าของ มีสิทธิครอบครองหรือมีหน้าที่ดูแลตามกฎหมาย ให้ผู้รับสัมปทานปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ราษฎรมิได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ผู้รับสัมปทานมีสิทธิผ่านเข้าออกและใช้ในการก่อสร้างใด ๆ ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตและไม่ต้องเสียค่าทดแทน

(๒) ในกรณีที่ดินที่ส่วนราชการใดเป็นเจ้าของ มีสิทธิครอบครองหรือมีหน้าที่ดูแลตามกฎหมาย ผู้รับสัมปทานต้องขออนุญาตต่อส่วนราชการนั้น

(๓) ในกรณีที่ดินที่บุคคลใดเป็นเจ้าของ หรือมีสิทธิครอบครอง ผู้รับสัมปทานต้องทำความตกลงกับบุคคลนั้น

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานมีความจำเป็นต้องเข้าไปในที่ดินที่บุคคลใดเป็นเจ้าของหรือมีสิทธิครอบครองเพื่อสำรวจปิโตรเลียม ให้ขออนุญาตเจ้าของหรือผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินนั้นก่อน

ถ้าเจ้าของหรือผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามวรรคหนึ่งไม่อนุญาต และพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่ามีความจำเป็นต้องเข้าไปสำรวจปิโตรเลียมในที่ดินนั้นและการไม่อนุญาตนั้นไม่มีเหตุอันสมควรเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้เจ้าของหรือผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินนั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันว่าจะเข้าไปสำรวจปิโตรเลียมในที่ดินนั้นแล้ว ให้ผู้รับสัมปทานเข้าไปสำรวจปิโตรเลียมในที่ดินนั้นในความควบคุมดูแลของพนักงานเจ้าหน้าที่ได้

ถ้าการเข้าไปในที่ดินตามวรรคสองเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย เจ้าของผู้มีสิทธิครอบครองหรือผู้ทรงสิทธิอื่นใดในที่ดินนั้นมีสิทธิเรียกค่าเสียหายจากผู้รับสัมปทาน และถ้าไม่สามารถตกลงกันถึงจำนวนค่าเสียหายได้ ให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย โดยนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ

มาตรา ๖๘ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในกิจการปิโตรเลียม ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๖๙ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพียงเท่าที่กฎหมายนี้มิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ผู้รับสัมปทานและผู้รับจ้าง ซึ่งได้ทำสัญญาจ้างเหมาโดยตรงกับผู้รับสัมปทานมีสิทธินำช่างฝีมือและผู้เชี่ยวชาญ รวมตลอดถึงคู่สมรสและบุตรที่อยู่ในอุปการะซึ่งเป็นคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรตามความจำเป็นในการประกอบกิจการปิโตรเลียมได้ตามจำนวนและระยะเวลาที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ แม้ว่าจะเกินอัตราจำนวนคนเข้าเมืองและระยะเวลาตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ผู้รับสัมปทานมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๐[59] ผู้รับสัมปทานและผู้รับจ้างซึ่งได้ทำสัญญาจ้างเหมาโดยตรงกับผู้รับสัมปทาน มีสิทธินำเครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ โครงก่อสร้าง ยานพาหนะ ส่วนประกอบ อุปกรณ์ และวัสดุอื่น ๆ ที่ใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม เข้ามาในราชอาณาจักรได้ โดยให้ได้รับยกเว้นการเสียอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรและภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร แต่ของดังกล่าวต้องเป็นของที่คณะกรรมการมีคำสั่งเห็นชอบว่าจำเป็นในการประกอบกิจการปิโตรเลียม

ผู้รับสัมปทานมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำสั่ง

มาตรา ๗๑ ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม ให้ผู้รับสัมปทานได้รับยกเว้นการเสียภาษีอากร และเงินที่ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นเรียกเก็บทุกชนิด เว้นแต่

(๑) ภาษีเงินได้ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม

(๒) ค่าภาคหลวงไม้ ค่าบำรุงป่า และค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

(๓)[60] ค่าภาคหลวง ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ และค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ค่าธรรมเนียมเพื่อตอบแทนบริการตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๗๒ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ปิโตรเลียมหรือการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดี ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานหลายรายมีพื้นที่ผลิตคาบเกี่ยวกันในแหล่งสะสม

ปิโตรเลียมแหล่งเดียวกัน รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ผู้รับสัมปทานดังกล่าวร่วมกันผลิตปิโตรเลียมได้

มาตรา ๗๓ ในการสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียม ถ้าพบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ หรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยา ผู้รับสัมปทานต้องรายงานให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันพบ

มาตรา ๗๔ ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมในทะเล ผู้รับสัมปทานต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนโดยปราศจากเหตุอันสมควรต่อการเดินเรือ การเดินอากาศ การอนุรักษ์ทรัพยากรมีชีวิตในทะเล หรือการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และต้องไม่ทำการอันเป็นการกีดขวางต่อการวางสายเคเบิลหรือท่อใต้น้ำ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สายเคเบิลหรือท่อใต้น้ำ

มาตรา ๗๕ ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม ผู้รับสัมปทานต้องป้องกันโดยมาตรการอันเหมาะสมตามวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดีเพื่อมิให้ที่ใดโสโครกด้วยน้ำมัน โคลนหรือสิ่งอื่นใด

ในกรณีที่ที่ใดเกิดความโสโครกด้วยน้ำมัน โคลน หรือสิ่งอื่นใดเนื่องจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมโดยผู้รับสัมปทาน ผู้รับสัมปทานต้องบำบัดปัดป้องความโสโครกนั้นโดยเร็วที่สุด

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานไม่ดำเนินการหรือดำเนินการตามวรรคสองล่าช้า หรือหากไม่ดำเนินการทันทีอาจก่อให้เกิดความเสียหายมากขึ้น กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติหรือบุคคลอื่นที่อธิบดีมอบหมายอาจเข้าดำเนินการบำบัดปัดป้องความโสโครกนั้นแทนหรือร่วมกับผู้รับสัมปทาน โดยผู้รับสัมปทานเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายดังกล่าวทั้งหมด[61]

มาตรา ๗๖[62] ผู้รับสัมปทานต้องรายงานผลการประกอบกิจการปิโตรเลียมแผนงานและงบประมาณประจำปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด[63]

รายงานตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นความลับและมิให้เปิดเผยจนกว่าจะพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*ได้รับรายงานหรือพึงได้รับรายงานตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่

(๑) เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการแก่ส่วนราชการหรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ

(๒) เป็นการนำข้อสนเทศจากรายงานนั้นไปใช้ในการเรียบเรียงและเผยแพร่รายงานหรือบันทึกทางวิทยาศาสตร์ เทคนิคหรือสถิติ โดยได้รับอนุมัติจากอธิบดีแล้ว ทั้งนี้ต้องหลีกเลี่ยงการเปิดเผยข้อสนเทศด้านพาณิชย์ให้มากที่สุด หรือ

(๓) ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้รับสัมปทานให้เปิดเผยได้ แต่การให้หรือไม่ให้ความยินยอมของผู้รับสัมปทานต้องกระทำโดยไม่ชักช้า

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่รายงานเกี่ยวกับการผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ผลิตและรายงานเกี่ยวกับพื้นที่ที่ผู้รับสัมปทานได้คืนพื้นที่แล้วตามมาตรา ๓๖ หรือมาตรา ๓๗

มาตรา ๗๗[64] ผู้รับสัมปทานต้องเสนองบบัญชีค่าใช้จ่ายและงบการเงินประจำปี ในการประกอบกิจการปิโตรเลียมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๗๘ ผู้รับสัมปทานมีสิทธิเก็บรักษาเงินตราต่างประเทศและนำหรือส่งเงินออกนอกราชอาณาจักรเป็นเงินตราต่างประเทศได้ เมื่อเงินนั้นเป็นเงินที่ได้มาจากการประกอบกิจการปิโตรเลียม

มาตรา ๗๙[65] อธิบดีมีอำนาจอนุญาตให้ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ใช้ประโยชน์จากน้ำในหลุมเจาะใด ๆ ที่ผู้รับสัมปทานไม่ต้องการใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม

มาตรา ๘๐ ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม ไม่ว่าสิทธิสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมตามสัมปทานจะสิ้นอายุแล้วหรือไม่ ผู้รับสัมปทานต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักเทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดี สำหรับการประกอบกิจการปิโตรเลียมและการอนุรักษ์ทรัพยากรปิโตรเลียม

มาตรา ๘๐/๑[66] เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้รับสัมปทานมีหน้าที่รับผิดชอบในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสำรวจผลิต เก็บรักษาหรือขนส่งปิโตรเลียม โดยให้ผู้รับสัมปทานยื่นแผนงานและประมาณการค่าใช้จ่ายในการรื้อถอน เพื่อขอรับความเห็นชอบจากอธิบดี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีสิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสำรวจ ผลิต เก็บรักษาหรือขนส่งปิโตรเลียมที่ต้องรื้อถอนเพิ่มขึ้น หรือเทคโนโลยีด้านการรื้อถอนเปลี่ยนแปลงไป หรือประมาณการค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนคลาดเคลื่อน ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งให้ผู้รับสัมปทานแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงแผนงานและประมาณการค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนที่ได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง หรือผู้รับสัมปทานอาจยื่นขอเสนอแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงแผนงานหรือประมาณการค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนที่ได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่งเองก็ได้ โดยเสนอต่ออธิบดีเพื่อให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่ออธิบดีให้ความเห็นชอบแล้วให้ถือเป็นแผนงานและประมาณการค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนสำหรับพื้นที่ผลิตปิโตรเลียมนั้น

ผู้รับสัมปทานต้องทำการรื้อถอนให้แล้วเสร็จตามแผนงานที่ได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากผู้รับสัมปทานไม่ดำเนินการรื้อถอน หรือดำเนินการล่าช้าอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายอธิบดีมีอำนาจมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการรื้อถอนแทนหรือร่วมกับผู้รับสัมปทาน โดยใช้จ่ายจากหลักประกันตามมาตรา ๘๐/๒

มาตรา ๘๐/๒[67] ให้ผู้รับสัมปทานวางหลักประกันการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือวัสดุอื่นใดตามมาตรา ๘๐/๑ ต่ออธิบดี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยหลักประกันจะเป็นเงินสด พันธบัตรของรัฐบาลไทย สัญญาค้ำประกันของธนาคารหรือหลักประกันอื่นใดก็ได้

หลักประกันที่เป็นเงินสด พันธบัตรของรัฐบาลไทย หรือทรัพย์สินอื่นใดไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี แต่ไม่พ้นจากความรับผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ถ้าผู้รับสัมปทานไม่วางหรือวางหลักประกันไม่ครบตามจำนวนและระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนหลักประกันที่ต้องวางหรือวางขาด แล้วแต่กรณี นับแต่วันที่ครบกำหนดส่ง และให้อธิบดีเตือนให้มีการวางหลักประกัน และเงินเพิ่มภายในระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือเตือน และถ้ายังไม่มีการวางหลักประกันและเงินเพิ่มให้ถูกต้องรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้เพิกถอนสัมปทานได้

ในกรณีที่อธิบดีมอบหมายให้บุคคลอื่นเข้าดำเนินการแทนหรือร่วมกับผู้รับสัมปทานในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือวัสดุอื่นใดตามมาตรา ๘๐/๑ ให้ใช้จ่ายจากหลักประกันตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่หลักประกันไม่เพียงพอ ผู้รับสัมปทานต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนที่ขาด และหากมีหลักประกันเหลือให้คืนแก่ผู้รับสัมปทาน

การเก็บรักษาและการเบิกจ่ายหลักประกัน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๑ ผู้รับสัมปทาน ตัวแทน และลูกจ้างของผู้รับสัมปทานมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๗

ค่าภาคหลวง

มาตรา ๘๒[68] ให้ผู้รับสัมปทานเสียค่าภาคหลวงสำหรับปิโตรเลียมที่ขายหรือจำหน่าย แต่ไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงสำหรับปิโตรเลียม ดังต่อไปนี้

(๑) ก๊าซธรรมชาติที่ผลิตและใช้ไปในสภาพเดิมในราชอาณาจักรเพื่อการวิเคราะห์ ทดลอง ผลิต และอนุรักษ์ปิโตรเลียม

(๒) ปิโตรเลียมที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรเพื่อการวิเคราะห์และทดลอง

(๓) ก๊าซธรรมชาติที่จำเป็นต้องเผาทิ้งระหว่างการผลิตปิโตรเลียม

กรณีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา ๘๓ ให้ผู้รับสัมปทานเสียค่าภาคหลวงเป็นตัวเงิน แต่รัฐมนตรีอาจสั่งให้ผู้รับสัมปทานเสียค่าภาคหลวงเป็นปิโตรเลียมแทนทั้งหมดหรือบางส่วนตามประเภทและชนิดของปิโตรเลียมที่ต้องเสียค่าภาคหลวงนั้นได้

ในการสั่งตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีต้องแจ้งเป็นหนังสือกำหนดว่าจะให้ผู้รับสัมปทานเสียค่าภาคหลวงเป็นปิโตรเลียมสำหรับปิโตรเลียมที่ส่งออกหรือปิโตรเลียมที่มิได้ส่งออกหรือทั้งสองอย่าง และกำหนดเดือนเริ่มต้นสำหรับการเสียค่าภาคหลวงเป็นปิโตรเลียมให้ผู้รับสัมปทานทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกเดือน และจะกำหนดเดือนสิ้นสุดสำหรับการเสียค่าภาคหลวงเป็นปิโตรเลียมไว้ด้วยก็ได้ ในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้กำหนดเดือนสิ้นสุดดังกล่าว ให้

รัฐมนตรีบอกเลิกรับชำระค่าภาคหลวงเป็นปิโตรเลียมได้เมื่อแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับสัมปทานทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกเดือน

มาตรา ๘๔[69] ภายใต้บังคับมาตรา ๙๙ มาตรา ๙๙ ทวิ และมาตรา๙๙ ตรี ให้ผู้รับสัมปทานเสียค่าภาคหลวงสำหรับปิโตรเลียมที่ผู้รับสัมปทานผลิตได้ในแต่ละแปลงสำรวจดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เสียเป็นตัวเงิน ให้ผู้รับสัมปทานเสียค่าภาคหลวงตามมูลค่าปิโตรเลียมที่ขายหรือจำหน่ายได้ในเดือนนั้น ในอัตราที่กำหนดในบัญชีอัตราค่าภาคหลวงท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือ

(๒) ในกรณีที่เสียเป็นปิโตรเลียม ให้เสียเป็นปริมาณปิโตรเลียมที่คำนวณเป็นมูลค่าได้เท่ากับจำนวนค่าภาคหลวงที่พึงเสียเป็นตัวเงินตาม (๑) ทั้งนี้ โดยให้คำนวณปิโตรเลียมที่เสียเป็นค่าภาคหลวงรวมเป็นปิโตรเลียมที่ขายหรือจำหน่วยด้วย

มูลค่าปิโตรเลียมที่ขายหรือจำหน่ายได้ในเดือนนั้นตาม (๑) หมายถึงมูลค่าปิโตรเลียมทั้งสิ้นที่ผู้รับสัมปทานขายหรือจำหน่ายปิโตรเลียมทุกชนิดในรอบเดือน

สำหรับปิโตรเลียมที่ผลิตได้จากพื้นที่ผลิตในแปลงสำรวจที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*กำหนดว่าเป็นแปลงสำรวจในทะเลที่มีน้ำลึกเกินสองร้อยเมตร ให้ผู้รับสัมปทานเสียค่าภาคหลวงเป็นจำนวนร้อยละเจ็ดสิบของจำนวนค่าภาคหลวงที่ต้องเสียตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๘๕ ในการคำนวณมูลค่าปิโตรเลียมสำหรับเสียค่าภาคหลวงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับปริมาณ ให้ถือเอาปริมาณปิโตรเลียมที่มีอุณหภูมิ ๖๐ องศาฟาเรนไฮท์ และความดัน ๑๔.๗ ปอนด์ต่อหนึ่งตารางนิ้วเป็นเกณฑ์

(๒) สำหรับราคา ให้ถือราคาดังต่อไปนี้

(ก) น้ำมันดิบที่ส่งออก ให้ถือราคาประกาศ

(ข) น้ำมันดิบที่ส่งชำระเป็นค่าภาคหลวงสำหรับน้ำมันดิบที่มิได้ส่งออกให้ถือราคาตลาด

(ค) น้ำมันดิบที่ส่งชำระเป็นค่าภาคหลวงสำหรับน้ำมันดิบที่ส่งออก ให้ถือราคามาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม

(ง) ปิโตรเลียมที่ส่งชำระเป็นค่าภาคหลวงเฉพาะส่วนที่มิใช่น้ำมันดิบ ให้ถือราคาตลาด

(จ)[70] ปิโตรเลียมนอกจาก (ก) ถึง (ง) ให้ถือราคาที่ขายได้จริงในกรณีที่มีการขาย และให้ถือราคาตลาดในกรณีที่มีการจำหน่าย

ทั้งนี้ ให้คิดมูลค่าปิโตรเลียม ณ สถานที่ขายหรือจำหน่ายในราชอาณาจักรที่อธิบดีและผู้รับสัมปทานจะได้ตกลงกัน แต่สำหรับน้ำมันดิบที่ส่งออก ให้คิดมูลค่า ณ สถานที่ส่ง

ออก และในกรณีที่สถานที่ขายหรือจำหน่ายปิโตรเลียมตาม (จ) แตกต่างไปจากสถานที่ขายหรือจำหน่ายที่ได้ตกลงกัน ให้ปรับปรุงราคาโดยคำนึงถึงความแตกต่างของค่าขนส่งระหว่างสถานที่ขายหรือจำหน่ายนั้นกับสถานที่ขายหรือจำหน่ายที่ได้ตกลงกันแล้วด้วย

มาตรา ๘๖ เพื่อประโยชน์ในการคำนวณมูลค่าปิโตรเลียมตามมาตรา ๘๕ ถ้าจำเป็นต้องคำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินตราไทย ให้คำนวณตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีราคาประกาศ ให้คำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินตราไทยตามอัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ยในรอบระยะเวลาสามเดือนที่มีการชำระค่าภาคหลวงตามมาตรา ๘๗โดยคิดจากอัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ยรายวันที่ธนาคารพาณิชย์รับซื้อเงินตราต่างประเทศที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้คำนวณไว้

(๒) ในกรณีอื่น ให้คำนวณเงินตราต่างประเทศหรือสิทธิเรียกร้องที่มีมูลค่าเป็นเงินตราต่างประเทศที่ได้รับตามอัตราแลกเปลี่ยนที่ได้ขายเงินตราต่างประเทศนั้น ถ้ามิได้มีการขายเงินตราต่างประเทศ ให้คำนวณเงินตราต่างประเทศหรือสิทธิเรียกร้องนั้นตามอัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ยในรอบระยะเวลาหนึ่งเดือนก่อนเดือนที่ได้รับ โดยคิดจากอัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ยรายวันที่ธนาคารพาณิชย์รับซื้อเงินตราต่างประเทศที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้คำนวณไว้

มาตรา ๘๗[71] ในกรณีที่ให้เสียค่าภาคหลวงเป็นตัวเงิน ให้ผู้รับสัมปทานชำระเป็นรายเดือนปฏิทิน

ค่าภาคหลวงสำหรับปิโตรเลียมที่ขายหรือจำหน่ายในเดือนใด ให้ถือเป็นค่าภาคหลวงสำหรับเดือนนั้น และให้ผู้รับสัมปทานชำระต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเดือนถัดไป ณ สถานที่ที่อธิบดีกำหนด พร้อมทั้งยื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงตามที่อธิบดีกำหนด โดยแสดงรายการครบถ้วนตามแบบนั้น และยื่นเอกสารประกอบตามที่อธิบดีกำหนดด้วย

วรรคสาม[72] (ยกเลิก)

มาตรา ๘๘[73] ในกรณีที่มีการส่งน้ำมันดิบหรือผลิตภัณฑ์ที่กลั่นจากน้ำมันดิบที่ผู้รับสัมปทานขายหรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ออกนอกราชอาณาจักรโดยผู้รับสัมปทานมิได้เสียค่าภาคหลวงสำหรับน้ำมันดิบที่ส่งออกตามราคาประกาศที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๕ (๒) (ก) ให้ผู้รับสัมปทานหรือผู้ที่ทำการส่งออกเสียค่าภาคหลวงสำหรับน้ำมันดิบที่ส่งออกนอกราชอาณาจักร หรือสำหรับน้ำมันดิบส่วนที่กลั่นเป็นผลิตภัณฑ์ส่งออกนอกราชอาณาจักรเป็นจำนวนเท่ากับความแตกต่างระหว่างค่าภาคหลวงที่รัฐพึงได้รับจากผู้รับสัมปทาน ถ้าผู้รับสัมปทานเป็นผู้ส่งน้ำมันดิบดังกล่าวออกเอง ณ เวลาที่มีการส่งออก กับค่าภาคหลวงที่รัฐได้รับจากผู้รับสัมปทานเมื่อผู้รับสัมปทานขายหรือจำหน่ายน้ำมันดิบภายในราชอาณาจักร

มาตรา ๘๙[74] การเก็บค่าภาคหลวงตามมาตรา ๘๘ มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ปริมาณน้ำมันดิบที่ส่งออกในรอบเดือน ได้แก่

(ก) ในกรณีที่การส่งออกเป็นน้ำมันดิบ คือ ปริมาณน้ำมันดิบที่ผู้รับสัมปทานหรือผู้ที่ทำการส่งออก ได้ส่งออกทั้งสิ้นในรอบเดือน

(ข) ในกรณีที่การส่งออกเป็นผลิตภัณฑ์ที่กลั่นจากน้ำมันดิบคือปริมาณน้ำมันดิบที่ใช้กลั่นเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ตามปริมาณที่มีการส่งออกในรอบเดือน ปริมาณน้ำมันดิบดังกล่าวให้คำนวณด้วยการนำปริมาณน้ำมันดิบที่ใช้ในการกลั่นผลิตภัณฑ์ชนิดที่ส่งออกในรอบเดือนเฉพาะส่วนที่ผู้รับสัมปทานได้ขายหรือจำหน่ายในราชอาณาจักรคูณด้วย "อัตรามาตรฐานร้อยละ" ของปริมาณผลิตภัณฑ์ชนิดที่ส่งออกที่จะพึงได้มาจากการกลั่นน้ำมันดิบที่ใช้กลั่นนั้น คูณด้วยปริมาณผลิตภัณฑ์ที่มีการส่งออกนอกราชอาณาจักรในรอบเดือนนั้น และหารด้วยปริมาณผลิตภัณฑ์ชนิดที่ส่งออกซึ่งกลั่นได้ทั้งสิ้นในรอบเดือน

"อัตรามาตรฐานร้อยละ" ของผลิตภัณฑ์ชนิดที่ส่งออกที่จะได้มาจากการกลั่นน้ำมันดิบ ให้คำนวณตามชนิดของน้ำมันดิบที่ใช้กลั่น วิธีการกลั่นและเงื่อนไขทางเทคนิคอื่นตามที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*กำหนด

(๒) ราคาประกาศที่ใช้สำหรับคำนวณค่าภาคหลวงสำหรับน้ำมันดิบที่ส่งออกได้แก่ ราคาประกาศ ณ เวลาที่มีการส่งออก ในกรณีที่ไม่มีราคาประกาศ ให้ใช้ราคาประกาศสำหรับน้ำมันดิบที่มีคุณภาพอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันของผู้รับสัมปทานรายอื่น และในกรณีที่ไม่มีราคาประกาศดังกล่าว ให้อธิบดีกำหนดราคาประกาศโดยคำนึงถึงสภาพการณ์ตามที่กำหนดในมาตรา ๕๙ วรรคสอง

(๓) วิธีการคำนวณความแตกต่างของค่าภาคหลวงตามมาตรา ๘๘ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) หลักเกณฑ์และเงื่อนไขอื่นนอกจากที่กำหนดในมาตรานี้ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวดนี้

มาตรา ๙๐[75] ในกรณีที่ให้เสียค่าภาคหลวงเป็นปิโตรเลียม ให้ผู้รับสัมปทานชำระเป็นรายเดือนตามมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง และให้ชำระต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเวลาและตามวิธีการที่อธิบดีกำหนด ณ สถานที่ตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง พร้อมกับยื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงตามที่อธิบดีกำหนดโดยแสดงรายการครบถ้วนตามแบบนั้นและยื่นเอกสารประกอบตามที่อธิบดีกำหนดด้วย

ในกรณีที่ให้ผู้รับสัมปทานส่งชำระค่าภาคหลวงเป็นปิโตรเลียม ณ สถานที่อื่นนอกจากสถานที่ที่อธิบดีและผู้รับสัมปทานตกลงกันตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง ผู้รับสัมปทานไม่จำต้องเสียค่าขนส่งเกินจำนวนที่พึงต้องเสีย

มาตรา ๙๑ อธิบดีมีอำนาจประเมินค่าภาคหลวงและเงินเพิ่มตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อ

(๑) ผู้รับสัมปทานมิได้ยื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงภายในเวลาที่กำหนด

(๒) ผู้รับสัมปทานยื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงไว้ไม่ถูกต้องหรือมีข้อผิดพลาดทำให้จำนวนค่าภาคหลวงที่ต้องเสียคลาดเคลื่อนไป

(๓) ผู้รับสัมปทานไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของอธิบดีหรือไม่ตอบคำถามของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตรวจสอบค่าภาคหลวงโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือไม่สามารถ

แสดงหลักฐานในการคำนวณค่าภาคหลวง

มาตรา ๙๒ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๙๑ อธิบดีมีอำนาจ

(๑) จัดทำรายการลงในแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงที่เห็นว่าถูกต้องเมื่อมิได้มีการยื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวง

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมรายการในแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงหรือในเอกสารที่ยื่นประกอบแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงเพื่อให้ถูกต้อง

(๓) กำหนดมูลค่าของปิโตรเลียมตามราคาตลาดในเมื่อมีการจำหน่ายหรือมีการขายโดยมีค่าตอบแทนต่ำกว่าราคาตลาดโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๔) กำหนดจำนวนค่าภาคหลวงตามที่รู้เห็นหรือพิจารณาว่าถูกต้องเมื่อมีกรณีตามมาตรา ๙๑ (๓)

มาตรา ๙๓ ให้การดำเนินการตามมาตรา ๙๑ หรือมาตรา ๙๒ อธิบดีมีอำนาจ

(๑) ออกหนังสือเรียกผู้รับสัมปทานหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ

(๒) ออกคำสั่งให้ผู้รับสัมปทานหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องตอบคำถามเป็นหนังสือ ส่งบัญชี หลักฐาน รายงาน หรือเอกสารอื่นอันควรแก่กรณีมาตรวจสอบไต่สวน

ทั้งนี้ ต้องให้เวลาแก่ผู้รับหนังสือหรือคำสั่งไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันได้รับหนังสือหรือคำสั่งนั้น

มาตรา ๙๔[76] เมื่ออธิบดีได้ประเมินค่าภาคหลวงแล้ว ให้แจ้งผลการประเมินเป็นหนังสือไปยังผู้รับสัมปทาน พร้อมกับกำหนดเวลาให้ผู้รับสัมปทานชำระค่าภาคหลวงตามที่ประเมินภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมินของอธิบดี

ถ้าผู้รับสัมปทานไม่พอใจในผลการประเมินของอธิบดี ให้ผู้รับสัมปทานมีสิทธิร้องขอต่อศาลเพื่อให้กำหนดค่าภาคหลวงใหม่ได้ แต่ต้องร้องขอภายในระยะเวลาไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการประเมินและให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าภาคหลวงได้ตามที่เห็นสมควร ถ้าผู้รับสัมปทานไม่ร้องขอต่อศาลภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าค่าภาคหลวงเป็นไปตามการประเมินของอธิบดี

การร้องขอต่อศาลตามวรรคสองไม่เป็นเหตุทุเลาการชำระค่าภาคหลวง และเพื่อประโยชน์ในการชำระค่าภาคหลวงในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ให้จำนวนค่าภาคหลวงเป็นไปตามที่อธิบดีประเมินตามมาตรา ๙๑ หรือตามที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๙๒

มาตรา ๙๕ การประเมินของอธิบดีให้กระทำได้ภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ห้าปีนับแต่วันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงในกรณีที่ผู้รับสัมปทานยื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงภายในเวลาที่กำหนด

(๒) ห้าปีนับแต่วันที่ผู้รับสัมปทานยื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงในกรณีที่ผู้รับสัมปทานยื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงเมื่อพ้นเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวง

(๓) สิบปีนับแต่วันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงในกรณีที่ผู้รับสัมปทานมิได้ยื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวง หรือยื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงที่ต้องชำระขาดไปเกินร้อยละยี่สิบห้าของค่าภาคหลวงที่ต้องเสีย

มาตรา ๙๖ ถ้าผู้รับสัมปทานมิได้ชำระค่าภาคหลวงภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๘๗ หรือชำระค่าภาคหลวงขาดจากจำนวนที่ควรต้องเสีย ให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละสองต่อเดือนหรือเศษของเดือนของค่าภาคหลวงที่ต้องชำระหรือชำระขาด แล้วแต่กรณี

การคำนวณเงินเพิ่มตามวรรคหนึ่งมิให้คิดทบต้น และให้เริ่มนับแต่วันสิ้นสุดแห่งกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการเสียค่าภาคหลวงจนถึงวันที่ชำระ

เงินเพิ่มตามมาตรานี้มิให้เกินจำนวนค่าภาคหลวงที่ต้องชำระหรือชำระขาด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๙๗ ถ้าผู้รับสัมปทานมิได้ชำระค่าภาคหลวงเป็นปิโตรเลียมภายในเวลาที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๙๐ หรือชำระค่าภาคหลวงเป็นปิโตรเลียมขาดจากจำนวนที่ต้องเสีย ผู้รับสัมปทานต้องชำระค่าภาคหลวงเป็นปิโตรเลียมจนครบจำนวน และให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละสองต่อเดือนหรือเศษของเดือนของมูลค่าปิโตรเลียมที่ต้องชำระเป็นค่าภาคหลวงหรือที่ชำระขาด แล้วแต่กรณี

การคำนวณมูลค่าของปิโตรเลียมตามวรรคหนึ่งให้ถือราคาตลาดในเวลาที่ต้องเสียค่าภาคหลวง และให้นำมาตรา ๙๖ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับ

มาตรา ๙๘ เงินเพิ่มอาจงดหรือลดลงได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙๙ เพื่อให้เหมาะสมกับเหตุการณ์หรือภาวะการผลิตปิโตรเลียมค่าภาคหลวงตามพระราชบัญญัตินี้อาจลดลงเป็นการชั่วคราวได้ไม่เกินร้อยละสามสิบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙๙ ทวิ[77] เพื่อส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการสำรวจและพัฒนาแหล่งปิโตรเลียมในพื้นที่บางพื้นที่ภายในแปลงสำรวจหรือในพื้นที่ผลิตของผู้รับสัมปทาน ที่มีสภาพทางธรณีวิทยาไม่เอื้ออำนวยหรือที่มีพลังผลิตของพื้นที่ลดลง และไม่อยู่ในแผนการสำรวจหรือแผนการผลิตของผู้รับสัมปทานให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจลดหย่อนค่าภาคหลวงให้แก่ผู้รับสัมปทานโดยทำความตกลงกับผู้รับสัมปทานเพื่อให้ผู้รับสัมปทานทำการสำรวจและพัฒนาพื้นที่ดังกล่าว ตามแผนซึ่งกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติจะได้กำหนดขึ้น

ในการให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีเพื่อลดหย่อนค่าภาคหลวงตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการคำนึงถึงสภาพทางธรณีวิทยาและศักยภาพทางปิโตรเลียมของพื้นที่ดังกล่าว สถิติค่าใช้จ่ายในการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ที่มีสภาพทางธรณีวิทยาคล้ายคลึงกัน ความต้องการผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมภายในประเทศ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงราคาผลิตภัณฑ์

ปิโตรเลียมในตลาด และผลได้ผลเสียอื่น ๆ ของประเทศที่จะได้รับจากการเร่งรัดให้มีการสำรวจและพัฒนาแหล่งปิโตรเลียม

ค่าภาคหลวงที่จะลดหย่อนตามมาตรานี้ จะต้องเป็นค่าภาคหลวงที่เกิดจากกิจการปิโตรเลียมที่ผู้รับสัมปทานดำเนินการอยู่แล้วในแปลงสำรวจหรือพื้นที่ผลิตนั้น หรือเป็นค่าภาคหลวงที่จะเกิดขึ้นจากการผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติกำหนดไว้ในแผน และการลดหย่อนดังกล่าวจะต้องไม่เกินร้อยละเก้าสิบของจำนวนค่าภาคหลวงที่ผู้รับสัมปทานพึงต้องเสียสำหรับปิโตรเลียมทั้งหมดที่ผลิตได้ในแปลงสำรวจและพื้นที่ผลิตที่อยู่ในแปลงสำรวจนั้น หรือไม่เกินร้อยละเก้าสิบของจำนวนค่าภาคหลวงที่จะเกิดจากการผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติกำหนด โดยระยะเวลาที่ได้รับลดหย่อนจะต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ได้ทำความตกลงหรือวันที่เริ่มผลิต และในความตกลงกับผู้รับสัมปทานดังกล่าวจะมีเงื่อนไขหรือมีข้อกำหนดอย่างใด ๆ ก็ได้

มาตรา ๙๙ ตรี[78] ในพื้นที่ที่สภาพทางธรณีวิทยาบ่งชี้ว่าการผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่นั้นจำเป็นต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงมากหรือการผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่นั้นไม่อาจดำเนินการในเชิงพาณิชย์ได้ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอาจให้สัมปทานสำหรับพื้นที่ดังกล่าวโดยลดหย่อนค่าภาคหลวงสำหรับปิโตรเลียมที่เริ่มผลิตขึ้นมาจากพื้นที่นั้นตามจำนวนปิโตรเลียมที่จะกำหนดไว้ในสัมปทานก็ได้แต่พื้นที่ที่กำหนดให้สัมปทานดังกล่าวจะต้องมีขนาดไม่เกินสองร้อยตารางกิโลเมตร และค่าภาคหลวงที่จะลดหย่อนต้องไม่เกินกว่าร้อยละเก้าสิบของจำนวนค่าภาคหลวงที่จะพึงเสีย โดยระยะเวลาที่ผู้รับสัมปทานมีสิทธิได้รับลดหย่อนค่าภาคหลวงจะต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่เริ่มผลิตปิโตรเลียมจากพื้นที่ผลิตในการให้สัมปทานตามมาตรานี้จะกำหนดเงื่อนไขอย่างใด ๆ ก็ได้[79]

ในการให้คำแนะนำของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้นำหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๙๙ ทวิ วรรคสอง มาใช้บังคับ[80]

การเปิดให้สัมปทานตามวรรคหนึ่ง ให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*กำหนดข้อผูกพันในด้านปริมาณเงินและ/หรือปริมาณงานขั้นต่ำสำหรับการสำรวจปิโตรเลียม ที่ผู้ขอสัมปทานจะต้องปฏิบัติหากได้รับสัมปทานจากรัฐบาล โดยได้รับการลดหย่อนค่าภาคหลวงตามมาตรานี้

มาตรา ๑๐๐[81] ในการเก็บค่าภาคหลวงจากบุคคลตามมาตรา ๘๘ จากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้รับสัมปทาน รัฐมนตรีจะมอบให้กรมสรรพสามิตเก็บแทนกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*ก็ได้

หมวด ๗ ทวิ

ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ[82]

มาตรา ๑๐๐ ทวิ ในหมวดนี้

“รายได้ปิโตรเลียม” หมายความว่า รายได้ของผู้รับสัมปทานที่เกิดจากแปลงสำรวจแต่ละแปลง ทั้งนี้ เฉพาะรายได้ตามรายการที่กำหนดในมาตรา ๑๐๐ ตรี (๑)

"รายจ่ายปิโตรเลียมที่เป็นทุน" หมายความว่า รายจ่ายที่เป็นทุนที่ผู้รับสัมปทานได้ใช้จ่ายลงทุนไปในการประกอบกิจการปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแต่ละแปลงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๑๐๐ ตรี (๒)

"รายจ่ายปิโตรเลียมตามปกติและจำเป็น" หมายความว่า รายจ่ายตามปกติและจำเป็นที่ผู้รับสัมปทานได้ใช้จ่ายไปในการประกอบกิจการปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแต่ละแปลง ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๑๐๐ ตรี (๓) แต่ไม่รวมถึงค่าชดเชยรายจ่ายที่เป็นทุนและเงินที่ได้ชำระเป็นผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ ถ้ามี

"ค่าลดหย่อนพิเศษ" หมายความว่า จำนวนเงินลดหย่อนที่รัฐบาลกำหนดตามมาตรา ๑๐๐ ตรี (๔) สำหรับแปลงสำรวจแต่ละแปลง"

มาตรา ๑๐๐ ตรี รายได้ปิโตรเลียม รายจ่ายปิโตรเลียมที่เป็นทุน รายจ่ายปิโตรเลียมตามปกติและจำเป็น และค่าลดหย่อนพิเศษในหมวดนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) รายได้ปิโตรเลียม หมายความเฉพาะจำนวนรวมของรายได้ตามรายการดังต่อไปนี้

(ก) ยอดเงินได้จากการขายปิโตรเลียม

(ข) มูลค่าของปิโตรเลียมที่จำหน่าย

(ค) มูลค่าของปิโตรเลียมที่ส่งชำระเป็นค่าภาคหลวง

(ง) ยอดเงินได้เนื่องจากการโอนทรัพย์สินหรือสิทธิใด ๆ อันเกี่ยวกับกิจการปิโตรเลียม

มูลค่าของปิโตรเลียมตาม (ข) และ (ค) ให้คำนวณตามมาตรา ๘๕ และในกรณีที่มีการโอนสัมปทานตามมาตรา ๔๘ ยอดเงินได้เนื่องจากการโอนทรัพย์สินหรือสิทธิใด ๆ ตาม (ง) ต้องไม่ต่ำกว่ามูลค่าตามบัญชีครั้งสุดท้ายของบริษัทผู้โอนในวันที่การโอนมีผล

(๒) รายจ่ายปิโตรเลียมที่เป็นทุน ได้แก่ รายจ่ายที่เป็นทุนตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม

(๓) รายจ่ายปิโตรเลียมตามปกติและจำเป็น ได้แก่ รายจ่ายตามปกติและจำเป็นตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม แต่ไม่รวมถึงค่าชดเชยรายจ่ายที่เป็นทุนและเงินที่ชำระเป็นผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ ถ้ามี รายจ่ายปิโตรเลียมตามปกติและจำเป็นจะต้องเป็นรายจ่ายที่ผู้รับสัมปทานสามารถพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจแก่อธิบดีว่าเป็นรายจ่ายตามปกติและจำเป็นในการประกอบกิจการปิโตรเลียมตามปกติวิสัย

(๔) ค่าลดหย่อนพิเศษ ได้แก่ จำนวนเงินที่รัฐบาลกำหนดขึ้นเป็นครั้งคราวในขณะที่ให้สัมปทาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เงินจำนวนนี้รัฐบาลยินยอมให้ผู้รับสัมปทานมีสิทธินำมาคำนวณรวมกับรายจ่ายในลักษณะที่เสมือนเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนของแปลงสำรวจแต่ละแปลง เพื่อนำมาหักออกจากรายได้ปิโตรเลียมอันจะ

เป็นการลดผลกำไรของผู้รับสัมปทานในการเสียผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษให้แก่รัฐบาลตามหมวดนี้ ค่าลดหย่อนพิเศษเป็นมาตรการสำหรับชักจูงให้มีการลงทุนเพื่อประกอบกิจการปิโตรเลียมในประเทศไทยโดยรัฐบาลจะกำหนดจำนวนโดยคำนึงถึงสภาวะการแข่งขันในการลงทุนระหว่างประเทศ

ในกรณีที่รายได้หรือรายจ่ายตามมาตรานี้เกี่ยวพันกับแปลงสำรวจหลายแปลงและไม่สามารถแบ่งแยกกันได้โดยชัดแจ้ง ให้คำนวณรายได้หรือรายจ่ายของแปลงสำรวจแต่ละแปลงตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐๐ จัตวา ให้คำนวณกำไรขาดทุนสำหรับการประกอบกิจการปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแต่ละแปลง เป็นรายปีตามรอบระยะเวลาบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม และรายได้ปิโตรเลียมเมื่อได้หักผลบวกของรายจ่ายปิโตรเลียมที่เป็นทุนรายจ่ายปิโตรเลียมตามปกติและจำเป็นและค่าลดหย่อนพิเศษแล้ว ผลอันนี้ย่อมเป็น "ผลกำไรปิโตรเลียมประจำปี" หรือ "ผลขาดทุนปิโตรเลียมประจำปี" แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่มี "ผลกำไรปิโตรเลียมประจำปี" ให้นำ "ผลขาดทุนปิโตรเลียมประจำปี" ก่อนรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบันไปหักลดหย่อนได้และถ้าหากยังมีผลขาดทุนปิโตรเลียมประจำปีคงเหลือเป็นจำนวนเท่าใดก็ให้นำไปหักลดหย่อนในรอบระยะเวลาบัญชีต่อ ๆ ไปได้เพียงเท่าจำนวนที่เหลืออยู่

ในรอบระยะเวลาบัญชีใด การประกอบกิจการปิโตรเลียมในแปลงสำรวจแปลงใดมี "ผลกำไรปิโตรเลียมประจำปี" ให้ผู้รับสัมปทานเสียผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษให้แก่รัฐบาล ตามบทบัญญัติในหมวดนี้

มาตรา ๑๐๐ เบญจ ให้เรียกเก็บผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษจากผลกำไรปิโตรเลียมประจำปี ในอัตราที่กำหนดจาก "ค่าของรายได้ในรอบปีต่อหลุมเจาะลึกหนึ่งเมตร" โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) ค่าของรายได้ในรอบปีต่อหลุมเจาะลึกหนึ่งเมตร ส่วนที่ไม่เกิน ๔,๘๐๐ บาท ไม่ต้องเสียผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ

(๒) ค่าของรายได้ในรอบปีต่อหลุมเจาะลึกหนึ่งเมตร ส่วนที่เกิน ๔,๘๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๔,๔๐๐ บาท ให้เรียกเก็บในอัตราร้อยละ ๑ ของ ๒๔๐ บาทแรก และให้เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๑ ต่อทุก ๆ ๒๔๐ บาท เศษของ ๒๔๐ บาท ให้ถือเป็น ๒๔๐ บาท

(๓) ค่าของรายได้ในรอบปีต่อหลุมเจาะลึกหนึ่งเมตร ส่วนที่เกิน ๑๔,๔๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๓๓,๖๐๐ บาท ให้เรียกเก็บเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๑ ต่อทุก ๆ ๙๖๐ บาท เศษของ ๙๖๐ บาท ให้ถือเป็น ๙๖๐ บาท

(๔) ค่าของรายได้ในรอบปีต่อหลุมเจาะลึกหนึ่งเมตร ส่วนที่เกิน ๓๓,๖๐๐ บาท ขึ้นไป ให้เรียกเก็บเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๑ ต่อทุก ๆ ๓,๘๔๐ บาท เศษของ ๓,๘๔๐ บาท ให้ถือเป็น ๓,๘๔๐ บาท

แต่ทั้งนี้ จะเรียกเก็บผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษเกินร้อยละ ๗๕ ของผลกำไรปิโตรเลียมในแต่ละปีไม่ได้

มาตรา ๑๐๐ ฉ "ค่าของรายได้ในรอบปีต่อหลุมเจาะลึกหนึ่งเมตร" คือจำนวนรายได้ปิโตรเลียมของผู้รับสัมปทานที่เกิดจากแปลงสำรวจในรอบปี หารด้วยผลบวกของความลึกสะสมรวมของหลุมเจาะปิโตรเลียมทั้งหมดซึ่งผู้รับสัมปทานได้ลงทุนเจาะไปแล้วในแปลงสำรวจนั้นกับ "ค่าคงที่แสดงสภาพทางธรณีวิทยาของแปลงสำรวจ"

การกำหนดค่าของรายได้ในรอบปีต่อหลุมเจาะลึกหนึ่งเมตรตามมาตรานี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดสัดส่วน ระหว่างรายได้ของผู้รับสัมปทานที่ได้มาจากปิโตรเลียมที่ผลิตในแปลงสำรวจ กับความพยายามในการลงทุนของผู้รับสัมปทานและสภาพทางธรณีวิทยาของแปลงสำรวจนั้น

การคำนวณ "ค่าของรายได้ในรอบปีต่อหลุมเจาะลึกหนึ่งเมตร" ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(ก) รายได้ปิโตรเลียมของผู้รับสัมปทานในแปลงสำรวจในรอบปีให้นำมาคำนวณเฉพาะรายการตามมาตรา ๑๐๐ ตรี (๑) (ก) (ข) (ค) และให้ปรับมูลค่าด้วยค่าเงินเฟ้อและค่าการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(ข) "ค่าคงที่แสดงสภาพทางธรณีวิทยาของแปลงสำรวจ" หมายความถึงจำนวนความลึกเป็นเมตรของหลุมเจาะปิโตรเลียมในแปลงสำรวจที่รัฐบาลยินยอมให้ผู้รับสัมปทานมีสิทธินำมาใช้เป็นเกณฑ์คำนวณเพื่อลดการเสียผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษค่าคงที่ดังกล่าวนี้ รัฐมนตรีจะได้ประกาศกำหนดในการเปิดให้สัมปทานและระบุไว้ในสัมปทาน โดยคำนึงถึงสภาพทางธรณีวิทยาของแปลงสำรวจ และสถิติค่าใช้จ่ายในการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ที่มีสภาพทางธรณีวิทยาคล้ายคลึงกับแปลงสำรวจที่เกี่ยวข้อง ประกาศค่าคงที่ดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขสำหรับการเพิ่มค่าคงที่ในกรณีโครงสร้างที่มีสภาพทางธรณีวิทยาที่ไม่เอื้ออำนวยไว้ด้วยก็ได้

(ค) ความลึกสะสมรวมของหลุมเจาะปิโตรเลียมทั้งหมดซึ่งผู้รับสัมปทานได้เจาะในแปลงสำรวจ ได้แก่ ผลรวมของความลึกเป็นเมตรตามแนวหลุมของหลุมเจาะปิโตรเลียมทุกหลุมซึ่งผู้รับสัมปทานได้เจาะในแปลงสำรวจนั้น ตั้งแต่เริ่มต้นประกอบกิจการปิโตรเลียมจนถึงวันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี ทั้งนี้ โดยให้รวมความลึกของหลุมเจาะที่ผู้รับสัมปทานได้เจาะตามวิธีการสำรวจ อนุรักษ์และผลิตปิโตรเลียมที่ดี แม้ว่าจะไม่มีการผลิตปิโตรเลียมจากหลุมดังกล่าว แต่ไม่ให้รวมหลุมเจาะที่ได้มีการผลิตปิโตรเลียมไปแล้วเป็นปริมาณเกินกว่าหนึ่งแสนบาเรลและเป็นหลุมเจาะที่ผู้รับสัมปทานได้ทำการสละหลุมนั้นแล้ว

มาตรา ๑๐๐ สัตต เพื่อประโยชน์ในการคำนวณผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษตามความในหมวดนี้ ให้ผู้รับสัมปทานยื่นแบบแสดงรายการเพื่อคำนวณการเสียผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษสำหรับแปลงสำรวจแต่ละแปลงตามกำหนดระยะเวลาและตามแบบที่อธิบดีกำหนด โดยแสดงรายการครบถ้วนตามแบบนั้นและยื่นเอกสารประกอบตามที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้ นับแต่ผู้รับสัมปทานเริ่มต้นประกอบกิจการปิโตรเลียมเป็นต้นไป

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔ มาตรา ๙๕ มาตรา ๙๖ และมาตรา ๙๘ มาใช้บังคับกับการประเมินผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษและเงินเพิ่ม

ในกรณีที่มิได้ชำระผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษภายในกำหนดเวลา

มาตรา ๑๐๐ อัฏฐ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษตามหมวดนี้ ให้อธิบดีมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจค้น ตรวจสอบ หรือยึดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวกับรายได้หรือรายจ่ายในการประกอบกิจการปิโตรเลียม

หมวด ๘

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงออกตามมาตรา ๑๔ (๑) (๒) หรือ (๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๔[83] ผู้รับสัมปทานผู้ใดผลิตปิโตรเลียมโดยมิได้รับอนุมัติจากอธิบดี ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๑๐๔ ทวิ[84] ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่ยื่นแผนการผลิตปิโตรเลียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๔๒ ทวิ วรรคหนึ่งหรือไม่แจ้งผลการทบทวนแผนการผลิตปิโตรเลียมเป็นรายปีตามมาตรา ๔๒ ทวิ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละห้าพันบาทจนกว่าผู้รับสัมปทานจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสี่แสนบาท

มาตรา ๑๐๖ ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๗ ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๔ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๗๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๐๘ ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๐๙ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๐๙ ทวิ[85] ผู้ใดขัดขวางเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ตามมาตรา ๑๐๐ อัฏฐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๑๐[86] ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ให้ถ้อยคำเท็จ ตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ นำพยานหลักฐานเท็จมาแสดง หรือกระทำการใด ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาคหลวงหรือผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท

มาตรา ๑๑๑ บรรดาปิโตรเลียม เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่บุคคลได้มา ได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๓ มาตรา ๑๐๔ หรือมาตรา ๑๐๕ ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นเจ้าของมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๑๒ บทบัญญัติเกี่ยวกับการสำรวจปิโตรเลียมตามพระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่การสำรวจหาแหล่งน้ำมันแร่ดิบตามสัญญาที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ*ทำไว้ก่อนวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๗

มาตรา ๑๑๓ ภายในหกเดือนนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้ชังคับ ให้ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจปิโตรเลียม และผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองปิโตรเลียมตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่ออกให้ตามสัญญาปิโตรเลียมที่ทำไว้ก่อนวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ ดำเนินการขอสัมปทานให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้

รัฐมนตรีมีอำนาจให้สัมปทานแก่ผู้ขอสัมปทานตามวรรคหนึ่งโดยสัมปทานนั้นจะมีข้อความเกี่ยวกับสิทธิในการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาปิโตรเลียมซึ่งได้กล่าวถึงในวรรคหนึ่ง และสัมปทานนั้นให้นับระยะเวลาสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในสัมปทานย้อนหลังไปจนถึงวันออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจปิโตรเลียมและประทานบัตรทำเหมืองปิโตรเลียม และให้อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจปิโตรเลียมและประทานบัตรทำเหมืองปิโตรเลียมนั้นสิ้นอายุในวันที่รัฐมนตรีให้สัมปทาน

ในกรณีที่มิได้มีการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจปิโตรเลียมหรือผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองปิโตรเลียม แล้วแต่กรณี สละสิทธิ และให้อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจปิโตรเลียม หรือประทานบัตรทำเหมืองปิโตรเลียมนั้นสิ้นอายุในวันครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง แต่ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจปิโตรเลียม หรือผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองปิโตรเลียมนั้นยังคงต้องรับผิดตามสัญญาปิโตรเลียม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม[87]

(๑) คำขอสัมปทาน ฉบับละ ๕๐,๐๐๐ บาท

(๒) ค่าสงวนพื้นที่แต่ละแห่ง

เศษของตารางกิโลเมตร ให้คิดตารางกิโลเมตรละ

ค่าธรรมเนียมตามอัตราส่วน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

(๓) ค่ารังวัด ตามความยาวของระยะที่วัด

กิโลเมตรหรือเศษของกิโลเมตรละ ๕๐๐ บาท

(๔) ค่าหลักเขตบนพื้นดิน หลักละ ๑,๐๐๐ บาท

บัญชีอัตราค่าภาคหลวง[88]

	ร้อยละของมูลค่าปิโตรเลียมที่ขายหรือจำหน่ายในรอบเดือน
ขั้นที่ ๑ ปริมาณปิโตรเลียมทุกชนิดที่ขาย หรือจำหน่ายได้ในรอบเดือน ไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาเรล	๕
ขั้นที่ ๒ ปริมาณปิโตรเลียมทุกชนิดที่ขาย หรือจำหน่ายได้ในรอบเดือน ส่วนที่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาเรล แต่ไม่เกิน ๑๕๐,๐๐๐ บาเรล	๖.๒๕
ขั้นที่ ๓ ปริมาณปิโตรเลียมทุกชนิดที่ขาย หรือจำหน่ายได้ในรอบเดือน ส่วนที่เกิน ๑๕๐,๐๐๐ บาเรล แต่ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาเรล	๑๐
ขั้นที่ ๔ ปริมาณปิโตรเลียมทุกชนิดที่ขาย หรือจำหน่ายได้ในรอบเดือน ส่วนที่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาเรล	

แต่ไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาเรล ๑๒.๕

ขั้นที่ ๕ ปริมาณปิโตรเลียมทุกชนิดที่ขาย

หรือจำหน่ายได้ในรอบเดือน

ส่วนที่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาเรล ๑๕

ปริมาณปิโตรเลียมที่ขายหรือจำหน่ายในรอบเดือน หมายถึงปริมาณปิโตรเลียมทั้งหมดทุกชนิดที่ผู้รับสัมปทานขายหรือจำหน่ายได้ในเดือนนั้น

เพื่อประโยชน์ในการกำหนดปริมาณปิโตรเลียม ให้ถือว่าปริมาณความร้อนของก๊าซธรรมชาติจำนวนสิบล้าน บี ที ยู มีค่าเทียบเท่าปริมาณปิโตรเลียมหนึ่งบาเรล

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้มีการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมภายใต้มาตรการควบคุมที่เหมาะสม เพื่ออำนวยประโยชน์ให้แก่รัฐผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียมและประชาชน แต่ขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการนี้โดยเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๑ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕[89]

ข้อ ๑ ในกรณีที่มีเอกชนลงทุน หรือร่วมทุนกับกรมการพลังงานทหาร กระทรวงกลาโหม เพื่อทำการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่ที่กรมการพลังงานทหาร กระทรวงกลาโหม ได้รับมอบหมายให้ทำการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งว่าด้วยประโยชน์ สิทธิ และหน้าที่ของผู้รับสัมปทานมาใช้บังคับแก่เอกชนผู้ลงทุนหรือร่วมทุน เสมือนเอกชนผู้ลงทุนหรือร่วมทุนนั้นเป็นผู้รับสัมปทานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ด้วย

ข้อ ๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน*และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ข้อ ๓ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖[90]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากรัฐบาลได้พิจารณาเห็นสมควรส่งเสริมให้มีการสำรวจปิโตรเลียมในทะเลที่มีน้ำลึกเกินสองร้อยเมตร แต่การสำรวจในบริเวณดังกล่าวต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าการสำรวจบนบกหรือในทะเลที่มีน้ำลึกไม่เกินสอง

ร้อยเมตรเป็นจำนวนมาก และในการนี้ผู้ขอสัมปทานจำเป็นจะต้องได้รับสัมปทานให้ดำเนินการในแปลงสำรวจที่มีพื้นที่กว้างใหญ่พอสมควรจึงจะคุ้มกับการเสี่ยงในการลงทุนสำรวจ แต่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ มีบทบัญญัติจำกัดมิให้ผู้ขอสัมปทานได้รับสัมปทานเกินห้าแปลงสำรวจ หรือมีพื้นที่รวมกันเกินห้าหมื่นตารางกิโลเมตร ทำให้ผู้ซึ่งได้รับสัมปทานแล้วอาจหมดสิทธิที่จะเข้าประมูลแข่งขันกันเพื่อขอรับสัมปทานสำหรับแปลงสำรวจในทะเลที่มีน้ำลึกเกินสองร้อยเมตรโดยปริยาย สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวโดยมิให้ใช้บทบัญญัติจำกัดเช่นนั้นแก่ผู้ขอสัมปทานสำหรับแปลงสำรวจในทะเลที่มีน้ำลึกเกินสองร้อยเมตร และลดอัตราส่วนของพื้นที่แปลงสำรวจที่ต้องคืนเมื่อครบห้าปีแรกนับแต่วันได้รับสัมปทานให้น้อยลงเพื่อให้ผู้รับสัมปทานมีพื้นที่แปลงสำรวจเหลือมากขึ้นสำหรับสำรวจเพิ่มเติมในระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมช่วงต่อไป และลดค่าภาคหลวงให้อีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันขอสัมปทานอย่างกว้างขวางและเป็นการจูงใจให้มีผู้ขอสัมปทานดำเนินการสำรวจในบริเวณดังกล่าวมากขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น

พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒[91]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๙ บทบัญญัติมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิตามสัมปทานสำรวจและผลิตปิโตรเลียมที่ได้ออกไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ในส่วนที่ว่าด้วยการต่อระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียม การปฏิบัติตามข้อผูกพันในการสำรวจปิโตรเลียม และการเปิดเผยรายงานเกี่ยวกับการสำรวจปิโตรเลียมยังไม่รัดกุม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒[92]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓๕ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานได้รับความยินยอมจากรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๖ บรรดาบทบัญญัติทั้งหลายนอกจากบทบัญญัติว่าด้วยค่าธรรมเนียมอันเป็นค่ารังวัดและค่าหลักเขตบนพื้นดินแห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่ผู้รับสัมปทานสำหรับสัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราช

บัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ยังคงใช้บังคับต่อไปสำหรับผู้รับสัมปทานดังกล่าว

มาตรา ๓๖ ผู้ที่ได้รับสัมปทานอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีสิทธิยื่นคำขอเพื่อให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่แปลงสำรวจที่ยังมิได้มีการผลิตและขายหรือจำหน่ายปิโตรเลียมก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับได้ การยื่นคำขอให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่ออธิบดีตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ และในการนี้ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ พร้อมทั้งบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ มาใช้บังคับกับแปลงสำรวจนั้นทุกมาตรา เว้นแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม ขนาดพื้นที่แปลงสำรวจตามสัมปทานและการคืนพื้นที่ โดยให้ผู้รับสัมปทานยังคงมีสิทธิเช่นเดิม ตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

การยื่นหนังสือตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อได้ยื่นคำขอต่ออธิบดีแล้ว ให้ผู้รับสัมปทานทำความตกลงกับรัฐบาลเกี่ยวกับการกำหนดค่าลดหย่อนพิเศษและการแสดงรายการเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษตามบทบัญญัติในหมวด ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ โดยดำเนินการตามระเบียบที่กรมทรัพยากรธรณีกำหนดในการดำเนินการทำความตกลงดังกล่าว ให้ผู้รับสัมปทานทำความตกลงเบื้องต้นกับกรมทรัพยากรธรณีให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ยื่นคำขอ ถ้าไม่สามารถทำความตกลงเบื้องต้นดังกล่าวได้ภายในกำหนดเวลาให้ถือว่าคำขอนั้นไม่มีผลเว้นแต่รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้ขยายเวลาออกไปได้ตามความจำเป็นแต่ต้องไม่เกินกว่าหนึ่งปีนับแต่วันที่ยื่นคำขอ

ความตกลงกับรัฐบาลจะมีผลต่อเมื่อรัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีให้ความยินยอมแก่ผู้รับสัมปทานที่ได้ยื่นคำขอตามมาตรานี้ และเมื่อรัฐมนตรีให้ความยินยอมแล้วให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับสัมปทานทราบ

ให้แปลงสำรวจในสัมปทานที่ผู้รับสัมปทานได้ขอใช้สิทธิและได้รับความยินยอมจากรัฐมนตรีตามมาตรานี้ อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้กับพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียมพ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ตั้งแต่วันที่ผู้รับสัมปทานได้รับหนังสือแจ้งความยินยอมของรัฐมนตรีตามวรรคสาม และให้สัมปทานเดิมของผู้รับสัมปทานยังคงใช้บังคับได้ไปพลางก่อนเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะได้มีการออกสัมปทานปิโตรเลียมเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ต่อไปและในกรณีที่ผู้รับสัมปทานที่ยื่นคำขอเป็นผู้ที่ได้รับสัมปทานในแปลงสำรวจบนบกในระหว่างวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕ ถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้รับสัมปทานดังกล่าวพ้นจากเงื่อนไขการชำระผลประโยชน์รายปีและโบนัสรายปีตามที่กำหนดในสัมปทาน

การเปลี่ยนแปลงสิทธิและหน้าที่ของผู้รับสัมปทานตามพระราชบัญญัตินี้ย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนใด ๆ ที่ผู้รับสัมปทานได้เสียหรือจะต้องเสียให้แก่รัฐบาลตามที่กำหนดไว้ในสัมปทานเดิม ก่อนวันที่สัมปทานเดิมจะสิ้นสุดลงตามวรรคสี่ และไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้รับสัมปทานในอันที่จะเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ จากรัฐบาล

มาตรา ๓๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ด้วยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันหลายประการ เนื่องจากในขณะที่ตราพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ยังมีข้อมูลเกี่ยวกับปิโตรเลียมในประเทศไทยไม่มากนัก แต่หลังจากนั้นได้มีการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมมากขึ้นและได้ข้อมูลทางธรณีวิทยาของประเทศมากขึ้นจนอาจบ่งชี้ได้ว่า แหล่งปิโตรเลียมในประเทศไทยส่วนใหญ่น่าจะมีขนาดเล็ก (Marginal field) นอกจากนี้ สภาพการณ์เกี่ยวกับปิโตรเลียมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมากทั้งในด้านแหล่งปิโตรเลียมที่ค้นพบใหม่ในภูมิภาคเดียวกันกับประเทศไทย และในด้านราคาน้ำมันดิบที่ตกต่ำลง เป็นเหตุให้การลงทุนสำหรับการสำรวจและพัฒนาแหล่งปิโตรเลียมภายในประเทศไม่ขยายตัวเท่าที่ควร ดังนั้น เพื่อจูงใจให้การสำรวจและพัฒนาปิโตรเลียมเป็นไปได้อย่างต่อเนื่องอันจะช่วยให้การนำทรัพยากรปิโตรเลียมมาใช้ประโยชน์ได้ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ตลอดจนเพื่อปรับปรุงแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งปรับปรุงมาตรการในการเร่งรัดการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๔[93]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้ยกเลิกภาษีการค้าและนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทน สมควรแก้ไขพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เพื่อให้ผู้รับสัมปทานที่เคยได้รับยกเว้นภาษีการค้า ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มแทน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕[94]

มาตรา ๗๗ ในพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน” คำว่า “ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม” เป็น “ปลัดกระทรวงพลังงาน” คำว่า “กรมทรัพยากรธรณี” เป็น “กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ” และคำว่า “อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี” เป็น “อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐[95]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๒๒ ให้คณะกรรมการปิโตรเลียมตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการปิโตรเลียมขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๓ บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง เงื่อนไข หรือข้อผูกพันที่ออกหรือกำหนดตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง เงื่อนไข หรือข้อผูกพันที่ออกหรือกำหนดตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสม โดยข้อเท็จจริงที่แหล่งปิโตรเลียมในประเทศส่วนใหญ่เป็นแหล่งขนาดเล็ก หรือมีสภาพทางธรณีวิทยาที่ซับซ้อน ต้องใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูงมากและแหล่งปิโตรเลียมหลายแหล่ง

เริ่มมีกำลังการผลิตลดต่ำลง ทำให้ผู้ประกอบการปิโตรเลียมมีความเสี่ยงในการลงทุนสูง ไม่จูงใจผู้ประกอบการให้ทำการสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมเพิ่มเติมจากแหล่งปิโตรเลียมในสัมปทานทำให้ประเทศเสียโอกาสทางเศรษฐกิจในการนำทรัพยากรปิโตรเลียมขึ้นมาใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมในปัจจุบันไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน อีกทั้งการพิจารณาอนุมัติและอนุญาตของรัฐเกี่ยวกับการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมมีกระบวนการหลายขั้นตอน ตลอดจนในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศในภูมิภาคเดียวกันและใกล้เคียงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งปิโตรเลียมในประเทศของตน เพื่อดึงดูดนักลงทุนซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ประกอบการปิโตรเลียมข้ามชาติกลุ่มเดียวกัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีความคล่องตัวในการดำเนินการ และสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐[96]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติใดแห่งกฎหมายว่าด้วยการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงอ้างถึงผู้ได้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ให้ถือว่าบทบัญญัตินั้นอ้างถึงผู้ได้รับสัมปทาน ผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต และผู้รับสัญญาจ้างบริการตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม

บทบัญญัติใดแห่งกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐอ้างถึงการให้สัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ให้ถือว่าบทบัญญัตินั้นอ้างถึงการให้สัมปทาน การให้สิทธิเป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิต และการให้เป็นผู้รับสัญญาจ้างบริการตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม

มาตรา ๑๑ การดำเนินการออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามมาตรา ๒๓ วรรคสี่ มาตรา ๕๓/๑ มาตรา ๕๓/๒ มาตรา ๕๓/๔ มาตรา ๕๓/๖ มาตรา ๕๓/๙ มาตรา ๕๓/๑๐ และมาตรา ๕๓/๑๖ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปด้านพลังงานในการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงทางด้านพลังงาน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เพื่อกำหนดให้การให้สิทธิสำรวจและผลิตปิโตรเลียมมีทางเลือกให้รัฐสามารถพิจารณานำระบบสัญญาแบ่งปันผลผลิต หรือระบบสัญญาจ้างบริการมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรปิโตรเลียม นอกเหนือไปจากการพิจารณาให้สัมปทานปิโตรเลียมภายใต้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งแก้ไขบทบัญญัติบางประการเกี่ยว

กับประโยชน์หรือสิทธิของผู้รับสัมปทาน และบทบัญญัติเกี่ยวกับค่าภาคหลวงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เบญจพร / Maker

13 พฤศจิกายน 2565

กรกช / Checker

13 พฤศจิกายน 2565

กรกช / Authorizer

13 พฤศจิกายน 2565

[1] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๘/ตอนที่ ๔๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๒๓ เมษายน ๒๕๑๔

[2] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “น้ำมันดิบ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[3] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “น้ำมันดิบที่ส่งออก” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[4] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ผลิต” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[5] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “จำหน่าย” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[6] มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[7] มาตรา ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[8] มาตรา ๑๖/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[9] มาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[10] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[11] มาตรา ๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[12] มาตรา ๒๒ (๑๔) ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[13] มาตรา ๒๒/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[14] มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[15] มาตรา ๒๓ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[16] มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[17] มาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒

[18] มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[19] มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[20] มาตรา ๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[21] มาตรา ๓๐ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[22] มาตรา ๓๑ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒

[23] มาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒

[24] มาตรา ๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[25] มาตรา ๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒

[26] มาตรา ๓๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖

[27] มาตรา ๓๖ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[28] มาตรา ๓๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[29] มาตรา ๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[30] มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[31] มาตรา ๔๒ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[32] มาตรา ๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[33] มาตรา ๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[34] มาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖

[35] มาตรา ๕๐ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[36] มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[37] มาตรา ๕๒ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[38] หมวด ๓/๑ สัญญาแบ่งปันผลผลิต มาตรา ๕๓/๑ ถึง มาตรา ๕๓/๘ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[39] มาตรา ๕๓/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[40] มาตรา ๕๓/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[41] มาตรา ๕๓/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[42] มาตรา ๕๓/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[43] มาตรา ๕๓/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[44] มาตรา ๕๓/๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[45] มาตรา ๕๓/๗ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[46] มาตรา ๕๓/๘ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[47] หมวด ๓/๒ สัญญาจ้างบริการ มาตรา ๕๓/๙ ถึง มาตรา ๕๓/๑๘ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[48] มาตรา ๕๓/๙ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[49] มาตรา ๕๓/๑๐ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[50] มาตรา ๕๓/๑๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[51] มาตรา ๕๓/๑๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[52] มาตรา ๕๓/๑๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[53] มาตรา ๕๓/๑๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[54] มาตรา ๕๓/๑๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[55] มาตรา ๕๓/๑๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[56] มาตรา ๕๓/๑๗ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[57] มาตรา ๕๓/๑๘ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[58] มาตรา ๕๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[59] มาตรา ๗๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๔

[60] มาตรา ๗๑ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[61] มาตรา ๗๕ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[62] มาตรา ๗๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[63] มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[64] มาตรา ๗๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[65] มาตรา ๗๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[66] มาตรา ๘๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[67] มาตรา ๘๐/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[68] มาตรา ๘๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[69] มาตรา ๘๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[70] มาตรา ๘๕ (๒) (จ) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[71] มาตรา ๘๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[72] มาตรา ๘๗ วรรคสาม ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐

[73] มาตรา ๘๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[74] มาตรา ๘๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[75] มาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[76] มาตรา ๙๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[77] มาตรา ๙๙ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[78] มาตรา ๙๙ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[79] มาตรา ๙๙ ตรี วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[80] มาตรา ๙๙ ตรี วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[81] มาตรา ๑๐๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[82] หมวด ๗ ทวิ ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ มาตรา ๑๐๐ ทวิ ถึงมาตรา ๑๐๐ อัฏฐ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[83] มาตรา ๑๐๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

[84] มาตรา ๑๐๔ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[85] มาตรา ๑๐๙ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[86] มาตรา ๑๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[87] อัตราค่าธรรมเนียม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[88] บัญชีค่าภาคหลวง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

[89] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙/ตอนที่ ๑๙๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๑๖๓/๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

[90] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๐/ตอนที่ ๑๕๗/หน้า ๕๗๑/๔ ธันวาคม ๒๕๑๖

[91] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ ๗๕/ฉบับพิเศษ หน้า ๑๒/๑๐ พฤษภาคม ๒๕๒๒

[92] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖/ตอนที่ ๑๒๘/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๒

[93] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๒๐๑/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๒๘/๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๔

[94] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ตุลาคม ๒๕๔๕

[95] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๖๙ ก/หน้า ๑/๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๐

[96] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๖๕ ก/หน้า ๓๒/๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติ
แร่
พ.ศ. ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยแร่และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

(๒) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖

(๓) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒

(๔) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ พ.ศ. ๒๕๒๖

(๕) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘

(๖) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๗) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

(๘) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙

(๙) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐

(๑๐) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๒๖ ก/หน้า ๑/๒ มีนาคม ๒๕๖๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“แร่” หมายความว่า ทรัพยากรธรณีที่เป็นอนินทรียวัตถุ มีส่วนประกอบทางเคมีกับลักษณะทางฟิสิกส์แน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อยไม่ว่าจะต้องถลุงหรือหลอมก่อนใช้หรือไม่ และหมายความรวมตลอดถึงถ่านหิน หินน้ำมัน หินอ่อน โลหะและตะกรันที่ได้จากโลหกรรม น้ำเกลือใต้ดิน หินตามที่กฎกระทรวงกำหนดเป็นหินประดับหรือหินอุตสาหกรรม และดินหรือทรายตามที่กฎกระทรวงกำหนดเป็นดินอุตสาหกรรมหรือทรายอุตสาหกรรม แต่ไม่รวมถึงน้ำ หรือเกลือสินเธาว์

“น้ำเกลือใต้ดิน” หมายความว่า น้ำเกลือที่มีอยู่ใต้ดินตามธรรมชาติ และมีความเข้มข้นของเกลือในปริมาณมากกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“การบริหารจัดการแร่” หมายความว่า การจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรแร่ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ การสำรวจแร่ การทำเหมือง การทำเหมืองใต้ดิน การขุดหาแร่รายย่อย การร่อนแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม รวมทั้งการควบคุมกำกับดูแลการดำเนินการเรื่องดังกล่าว

“สำรวจแร่” หมายความว่า การเจาะหรือขุดหรือกระทำด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เพื่อให้รู้ว่าในพื้นที่มีแร่อยู่หรือไม่เพียงใด

“พื้นที่เขตปลอดภัยและความมั่นคงแห่งชาติ” หมายความว่า เขตปลอดภัยตามกฎหมายว่าด้วยเขตต์ปลอดภัยในราชการทหาร เขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์ในราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เขตทรงสงวนตามพระบรมราชโองการพระพุทธศักราช ๒๔๖๕ หรือพื้นที่บริเวณชายแดนที่จำเป็นต้องสงวนไว้เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ

“ทำเหมือง” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำ เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด แต่ไม่รวมถึงการขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่

“ทำเหมืองใต้ดิน” หมายความว่า การทำเหมืองด้วยวิธีการเจาะเป็นปล่องหรืออุโมงค์ลึกลงไปใต้ผิวดิน เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ใต้ผิวดิน

“ขุดหาแร่รายย่อย” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำ เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่โดยใช้แรงงานคนหรือใช้เครื่องจักรรวมกันไม่เกินสามสิบห้าแรงม้า ภายในท้องที่ขนาดพื้นที่ วิธีการขุดหาแร่ และชนิดแร่ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ร่อนแร่” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำ เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่โดยใช้แรงคนแต่ละคนตามชนิดของแร่ ภายในท้องที่ และวิธีการร่อนแร่ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ประกอบธุรกิจแร่” หมายความว่า การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ การขนแร่ การนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป และการส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร

“ซื้อแร่” หมายความว่า การรับโอนแร่ด้วยประการใดจากบุคคลอื่น นอกจากการตกทอดทางมรดก

“ขายแร่” หมายความว่า การโอนแร่ด้วยประการใดไปยังบุคคลอื่น นอกจากการตกทอดทางมรดก

“ครอบครองแร่” หมายความว่า การมีไว้ การยึดถือ หรือการรับไว้ด้วยประการใดซึ่งแร่เพื่อตนเองหรือผู้อื่น และไม่ว่าจะเป็นการมีไว้เพื่อขาย เพื่อขนส่ง เพื่อใช้ หรือเพื่อประการอื่นใด และรวมถึงการทิ้งไว้หรือปรากฏอยู่ในบริเวณที่อยู่ในความครอบครองด้วย เว้นแต่แร่นั้นปรากฏอยู่ตามธรรมชาติ หรือโดยลักษณะการปรากฏอยู่ของแร่นั้นผู้ครอบครองไม่อาจทราบได้

“แต่งแร่” หมายความว่า การกระทำใด ๆ เพื่อทำให้แร่หรือวัสดุที่มีสิ่งเจือปนสะอาดหรือเพื่อให้แร่หรือวัสดุที่ปนกันอยู่ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปแยกออกจากกัน และหมายความรวมตลอดถึงการบดแร่คัดขนาด หรือการนำแร่ไปผ่านกระบวนการแล้วได้สสารชนิดใหม่ ตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“โลหกรรม” หมายความว่า การทำแร่หรือวัตถุดิบที่มีโลหะเป็นองค์ประกอบให้เป็นโลหะ หรือสารประกอบโลหะด้วยวิธีการถลุงแร่หรือวิธีอื่นใด และหมายความรวมตลอดถึงการทำโลหะให้บริสุทธิ์การผสมโลหะ การผลิตโลหะสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ โดยวิธีหลอม หล่อ รีด หรือวิธีอื่นใด

“เขตควบคุมแร่” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่รัฐมนตรีประกาศเป็นเขตควบคุมแร่

“เขตประทานบัตร” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดในประทานบัตร

“เขตเหมืองแร่” หมายความว่า เขตประทานบัตร และให้รวมถึงเขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้แต่งแร่หรือประกอบโลหกรรม หรือที่ทิ้งมูลดินทราย ซึ่งมีเขตติดต่อกับเขตประทานบัตร

“เขตแต่งแร่” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่ระบุในใบอนุญาตแต่งแร่

“เขตโลหกรรม” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่ระบุในใบอนุญาตประกอบโลหกรรม

“สถานที่เก็บแร่” หมายความว่า สถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่

“อาชญาบัตรสำรวจแร่” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อสำรวจแร่เบื้องต้น ภายในท้องที่ที่ระบุในหนังสือสำคัญนั้น แต่ไม่รวมถึงการสำรวจแร่ในทะเล

“อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น แต่ไม่รวมถึงการสำรวจแร่ในทะเล

“อาชญาบัตรพิเศษ” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น และผู้ยื่นคำขอต้องเสนอข้อผูกพันสำหรับการสำรวจและต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ

“ประทานบัตร” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อทำเหมืองภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้

“เขตไหล่ทวีป” หมายความว่า เขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิอธิปไตยของประเทศไทยตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามความตกลงที่ได้ทำกับต่างประเทศ

“มูลดินทราย” หมายความว่า เปลือกดิน ทราย กรวด หรือหินที่เกิดจากการทำเหมือง และให้หมายความรวมถึงน้ำขุ่นข้นด้วย

“ตะกรัน” หมายความว่า สารประกอบหรือสารพลอยได้อื่นใดที่เกิดจากการประกอบโลหกรรม ตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ผู้ออกประทานบัตร” หมายความว่า

(๑) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ สำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑

(๒) อธิบดี สำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ ในเขตพื้นที่ของตน

“เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล

“องค์กรเอกชน” หมายความว่า องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือตามกฎหมายอื่น

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า องค์กรชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชน หรือตามกฎหมายอื่น

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๘ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๘

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจออกประกาศตามมาตรา ๒๐

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียม กำหนดพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ และกำหนดกิจการอื่น หรือออกประกาศ และระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่การบริหารจัดการแร่ทั่วราชอาณาจักรและเขตไหล่ทวีป

หมวด ๑
นโยบายในการบริหารจัดการแร่

มาตรา ๗ รัฐมีหน้าที่ในการบริหารจัดการแร่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืน โดยต้องคำนึงถึงดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนอย่างรอบด้าน รวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างรัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สาม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สี่

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมศิลปากร เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานกรรมการสภาการเหมืองแร่ และประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินหกคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจาก

(ก) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนหนึ่งคน

(ข) ผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนหนึ่งคน

(ค) ผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ ด้านธรณีวิทยา ด้านวิศวกรรมเหมืองแร่ ด้านสังคมศาสตร์ หรือด้านสิ่งแวดล้อม จำนวนไม่เกินสี่คน

ให้อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี เป็นกรรมการและเลขานุการ และอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

ให้รองอธิบดีกรมทรัพยากรธรณีซึ่งอธิบดีกรมทรัพยากรธรณีมอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ และรองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ซึ่งอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง (๔) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่แต่งตั้งไม่น้อยกว่าสิบปี

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๓) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๔) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๕) เป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘ (๔) (ก)

(๖) เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถาบันอุดมศึกษา

(๗) เป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลหรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจหรือดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแร่

(๘) ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นใดที่มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการ

มาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ในกรณีที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ประธานกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การบริหารจัดการแร่เกิดประโยชน์สูงสุด ภายใต้ดุลยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

(๒) เสนอแนะแนวทางหรือมาตรการเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

(๓) กำกับ ดูแล ตรวจสอบให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ นโยบายและแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่

(๔) เสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการแร่ของประเทศ

(๕) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และกำหนดหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแร่

(๖) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ รวมถึงเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๓ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการ หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับแก่คณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการอาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง อธิบาย ให้ความเห็น ให้คำแนะนำ หรือส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๑๖ ให้กรมทรัพยากรธรณี เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการ โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

(๒) ประสานงานกับคณะกรรมการตามกฎหมายหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้กรมทรัพยากรธรณีและกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ที่มีศักยภาพในการทำเหมืองของประเทศ การประเมินคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละพื้นที่ การประเมินสถานการณ์และพิจารณาขีดจำกัด รวมทั้งความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์พื้นที่ดังกล่าวเพื่อการทำเหมืองในภาพรวมให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ตามมาตรา ๑๒ (๑)

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การสำรวจทรัพยากรแร่ แหล่งแร่สำรอง การจำแนกเขตพื้นที่ศักยภาพแร่ พื้นที่หรือชนิดแร่ที่สมควรสงวนหวงห้ามหรืออนุรักษ์ไว้ และพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงที่จะกำหนดให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการแร่ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ภายใต้ดุลยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน โดยการจัดทำต้องมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนทราบเป็นระยะ เว้นแต่ข้อมูลของแร่ประเภทที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และให้มีการจัดทำหรือปรับปรุงแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ทุกห้าปี

ให้คณะกรรมการเสนอแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ตามวรรคหนึ่งต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่

พื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองต้องไม่ใช่พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เขตโบราณสถานที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เขตพื้นที่ที่มีกฎหมายห้ามการเข้าใช้ประโยชน์โดยเด็ดขาด พื้นที่เขตปลอดภัยและความมั่นคงแห่งชาติ หรือพื้นที่แหล่งต้นน้ำหรือป่าน้ำซับซึม

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ทำเหมืองในพื้นที่หรือชนิดแร่ที่แผนแม่บทบริหารจัดการแร่กำหนดให้มีการสงวนหวงห้ามหรืออนุรักษ์ไว้

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการแร่ การอนุญาตให้ทำเหมืองให้พิจารณาอนุญาตได้เฉพาะในพื้นที่ที่แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่กำหนดให้เป็นเขตแหล่งแร่ เพื่อการทำเหมืองมีความคุ้มค่าในทางเศรษฐกิจ และสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ และในกรณีที่แหล่งแร่ใดมีศักยภาพในการพัฒนา แต่เทคโนโลยีที่จะใช้ในการทำเหมืองและมาตรการป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนยังไม่เหมาะสม ให้สงวนแหล่งแร่นั้นไว้จนกว่าจะมีเทคโนโลยีและมาตรการป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่เหมาะสม ในกรณีการทำเหมืองที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนสูง ในการอนุญาตต้องกำหนดให้มีการจัดทำแนวพื้นที่กันชนการทำเหมือง และจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนด้วย

ภายใต้บังคับวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดให้การอนุญาตและการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในการออกประทานบัตรให้ทำเหมืองในพื้นที่และชนิดแร่ใดต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อนการอนุญาต เพื่อพิจารณาความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ความเหมาะสมของเทคโนโลยีที่ใช้ในการทำเหมือง มาตรการในการป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน รวมทั้งผลกระทบสะสมต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่ใด ๆ เว้นแต่พื้นที่ที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ วรรคสี่ ให้เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ได้

ภายในเขตที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ผู้ใดจะยื่นคำขออาชญาบัตรหรือประทานบัตรไม่ได้

ประกาศตามวรรคหนึ่งให้มีผลใช้บังคับไม่เกินห้าปี โดยให้สามารถขยายระยะเวลาการใช้บังคับได้อีกสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสองปี

ในกรณีที่หมดความจำเป็นในการใช้เขตพื้นที่เพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการยกเลิกประกาศตามวรรคหนึ่งก่อนสิ้นสุดระยะเวลาการใช้บังคับได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจนำพื้นที่ที่แผนแม่บทกำหนดให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง และได้มีการสำรวจเบื้องต้นแล้วปรากฏว่ามีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจสูง มาประกาศให้มีการประมูลแหล่งแร่ในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลได้สิทธิในการสำรวจแร่และทำเหมืองในพื้นที่นั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการประมูล และการยกเลิกการประมูล ตลอดจนการให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ประกาศตามวรรคสองอย่างน้อยต้องกำหนดหลักเกณฑ์การประมูลให้มีการแข่งขันโดยเสรีและเป็นธรรม สัดส่วนของผลประโยชน์ตอบแทนหรือการแบ่งปันผลผลิตแก่รัฐ และสัดส่วนที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่การทำเหมืองและองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การทำเหมืองซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองด้วย โดยต้องพิจารณากำหนดให้เหมาะสมตามชนิดของแหล่งแร่ที่จะนำมาประมูล

ผู้ชนะการประมูลตามวรรคหนึ่งต้องขออนุญาตและดำเนินการสำรวจแร่หรือทำเหมืองตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่พื้นที่ตามวรรคหนึ่งมีคำขออาชญาบัตรหรือคำขอประทานบัตรที่ได้ยื่นไว้แล้ว ให้ถือว่าเป็นคำขอที่ไม่อาจอนุญาตได้ และให้จำหน่ายคำขอดังกล่าวออกจากทะเบียนคำขอ เว้นแต่ในกรณีที่คำขอนั้นทับซ้อนพื้นที่ตามวรรคหนึ่งบางส่วน ให้ส่วนที่ไม่ทับซ้อนยังคงดำเนินการเพื่อการอนุญาตหรือไม่อนุญาตคำขอนั้นต่อไปได้

มาตรา ๒๒ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมการทำเหมือง การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ การขนแร่ การแต่งแร่ หรือการประกอบโลหกรรม เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบการทำเหมือง การลักลอบนำแร่ส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน ความปลอดภัยของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดให้พื้นที่ที่อยู่ภายใต้บังคับการบริหารจัดการแร่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเขตควบคุมแร่ โดยจะกำหนดเป็นเขตควบคุมแร่สำหรับแร่ชนิดหนึ่งชนิดใดก็ได้

ประกาศตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรการต่าง ๆ ที่ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้ประกอบธุรกิจแร่ต้องปฏิบัติ รวมทั้งระยะเวลาในการใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรการดังกล่าว

การขยายระยะเวลาตามวรรคสอง ให้กระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อหมดความจำเป็นที่จะต้องมีเขตควบคุมแร่ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศยกเลิกโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๒
คณะกรรมการแร่และคณะกรรมการแร่จังหวัด

ส่วนที่ ๑
คณะกรรมการแร่

มาตรา ๒๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการแร่” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการ

ปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอนามัย เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานกรรมการสภาการเหมืองแร่ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งจำนวนไม่เกินแปดคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนไม่เกินสองคน

(๒) ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนไม่เกินสองคน

(๓) ผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ ด้านการสำรวจและการทำเหมือง ด้านสังคมศาสตร์ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ ด้านละหนึ่งคน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการแร่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการประกาศให้มีการประมูลเขตแหล่งแร่

(๒) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน และกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓

(๔) ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การเพิกถอน และการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับอาชญาบัตรพิเศษ

(๕) พิจารณาข้อร้องเรียนหรือผลกระทบจากการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ ตามมาตรา ๖๙

(๖) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมือง

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่แต่งตั้งไม่น้อยกว่าห้าปี และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดในมาตรา ๙

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการแร่มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการแร่มอบหมายได้

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับแก่คณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการแร่โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒
คณะกรรมการแร่จังหวัด

มาตรา ๒๘ ในจังหวัดที่จะมีการออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ให้มีคณะกรรมการแร่จังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปฏิรูปที่ดินจังหวัด ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ นายอำเภอและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องที่ที่ขอประทานบัตร และผู้แทนสภาการเหมืองแร่ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนไม่เกินแปดคน เป็นกรรมการ

ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เป็นเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนไม่เกินสองคน

(๒) ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนไม่เกินสองคน

(๓) ผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ ด้านการเหมืองแร่ ด้านสังคมศาสตร์ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ ด้านละหนึ่งคน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการแร่จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน หรือการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑

(๒) พิจารณาข้อร้องเรียนหรือผลกระทบจากการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ตามมาตรา ๖๙

(๓) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารจัดการแร่ในจังหวัดนั้น

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่รัฐมนตรีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

มาตรา ๓๐ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการแร่จังหวัดโดยอนุโลม

หมวด ๓
บททั่วไป

มาตรา ๓๑ การอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมทรัพยากรธรณี และกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ในการกระทำเพื่อประโยชน์แก่การสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ แต่การดำเนินการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำแนวพื้นที่กันชนการทำเหมือง การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน มาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษหรือสิ่งอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม และหลักเกณฑ์หรือวิธีการให้ความคุ้มครองแก่คนงานและความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก

การออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำแนวพื้นที่กันชนการทำเหมือง และการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ทั้งนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการศึกษาข้อมูลทางธรณีวิทยาเกี่ยวกับการปนเปื้อนของโลหะหนักหรือสารพิษ และการเจ็บป่วยที่อาจเกิดจากสารเคมีหรือมลพิษที่เกิดจากการทำเหมืองของประชาชนในพื้นที่ก่อนและหลังการทำเหมือง

มาตรา ๓๓ ในเขตเหมืองแร่ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตเข้าไปยึดถือหรือครอบครองพื้นที่ในเขตนั้น เว้นแต่ผู้นั้นมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย

การฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง นอกจากเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นแล้ว ให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตด้วยแล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๔ ในการสำรวจแร่หรือการทำเหมือง ถ้าได้พบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ แร่ หรือสิ่งที่มีโครงสร้างทางธรณีวิทยาที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นพิเศษอันมีคุณค่าเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรืออนุรักษ์ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์แล้ว ผู้ถืออาชญาบัตรหรือผู้ถือประทานบัตรจะต้องแจ้งการพบนั้นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยพลัน

มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้ใดยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ หรือคำขอประทานบัตร เหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกัน รวมถึงห้ามยื่นคำขอดังกล่าวเหลื่อมล้ำทับซ้อนกับเขตเนื้อที่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตร เว้นแต่

(๑) ผู้ยื่นคำขอมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในเขตพื้นที่ตามคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ เขตพื้นที่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรือเขตพื้นที่อาชญาบัตรพิเศษ

(๒) ผู้ซึ่งได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ หรือผู้ถือประทานบัตร ให้ยื่นคำขอประทานบัตรในเขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตนั้นได้

มาตรา ๓๖ การส่งหนังสือหรือคำสั่งที่มีถึงบุคคลใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เว้นแต่ในกรณีที่ไม่รู้ตัวผู้รับ หรือรู้ตัวแต่ไม่รู้ภูมิลำเนา หรือรู้ตัวและภูมิลำเนาแต่มีผู้รับเกินหนึ่งร้อยคน การแจ้งจะกระทำโดยการประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลายในท้องถิ่นนั้น หรือโดยการประกาศในระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อประเภทอื่นก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

มาตรา ๓๗ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต แบบอาชญาบัตร แบบประทานบัตร แบบใบอนุญาต รวมทั้งแบบอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

หมวด ๔
การสำรวจแร่

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ผู้ใดสำรวจแร่ในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งสำรวจแร่นั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ

การขอและการออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ และคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๙ อาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และอาชญาบัตรพิเศษ ให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถืออาชญาบัตร และให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถืออาชญาบัตรด้วย

ส่วนที่ ๒
อาชญาบัตรสำรวจแร่

มาตรา ๔๐ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่นั้น

ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ไว้แล้วในท้องที่ใด ไม่ตัดสิทธิบุคคลอื่นในการยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่เดียวกัน และเมื่อได้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้ผู้ใดในท้องที่ใดแล้วอาจออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอรายอื่นในท้องที่เดียวกันอีกได้

มาตรา ๔๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่

อาชญาบัตรสำรวจแร่มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออก

ผู้ถืออาชญาบัตรสำรวจแร่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการสำรวจแร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมทั้งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรสำรวจแร่

เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้แก่ผู้ใด ให้แจ้งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกอาชญาบัตร

ส่วนที่ ๓
อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

มาตรา ๔๒ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้น

คำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่แต่ละคำขอให้ขอได้ไม่เกินสองพันห้าร้อยไร่

มาตรา ๔๓ ให้อธิบดีเป็นผู้ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่มีอายุไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ออก

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล สัตว์ พืช และทรัพย์สิน อธิบดีอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ก็ได้

ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการสำรวจแร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมทั้งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

มาตรา ๔๔ ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาทุกหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้กระทำไปทั้งหมดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันก่อนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นอายุ ทั้งนี้ตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๕ ให้อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร เมื่อ

(๑) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคล

(๒) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๓) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ไม่รายงานผลการดำเนินงาน และการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๔

(๕) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ขอยกเลิกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ โดยให้มีผลนับแต่วันที่ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

(๖) อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ โดยให้มีผลนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนนั้น

ส่วนที่ ๔
อาชญาบัตรพิเศษ

มาตรา ๔๖ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรพิเศษในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้น

คำขออาชญาบัตรพิเศษให้ขอได้ตามเนื้อที่ที่สามารถดำเนินการสำรวจจนแล้วเสร็จครบถ้วนได้ภายในห้าปี ทั้งนี้ ต้องไม่เกินคำขอละหนึ่งหมื่นไร่ เว้นแต่คำขออาชญาบัตรพิเศษในทะเลให้ขอได้ไม่เกินคำขอละห้าแสนไร่

ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษต้องเสนอข้อผูกพันสำหรับการสำรวจโดยระบุจำนวนเงินที่จะใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในแต่ละปีตลอดอายุของอาชญาบัตรพิเศษ และต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้ผลประโยชน์พิเศษดังกล่าวมีผลผูกพันผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต่อไปเมื่อผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษนั้นได้รับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองในเขตพื้นที่ที่ตนได้รับอาชญาบัตรพิเศษนั้น

ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ให้ความยินยอมเป็นหนังสือให้ผู้อื่นยื่นคำขอประทานบัตรในเขตพื้นที่ที่ได้รับอาชญาบัตรพิเศษตามมาตรา ๓๕ (๒) ให้ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสามมีผลผูกพันแก่ผู้ขอประทานบัตรดังกล่าวด้วย

การกำหนดหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสาม ให้กำหนดวิธีการในการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่ตามคำขออาชญาบัตรพิเศษด้วย

ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามที่กำหนดในวรรคสาม ให้ใช้ในการสำรวจหรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่หรือการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔๗ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่เป็นผู้ออกอาชญาบัตรพิเศษ

อาชญาบัตรพิเศษมีอายุไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ออก

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล สัตว์ พืช และทรัพย์สินในการอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรพิเศษก็ได้

ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการสำรวจแร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมทั้งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรพิเศษ

มาตรา ๔๘ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจของแต่ละปีที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรพิเศษ

ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีหรือเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา ๔๗ และข้อผูกพันตามวรรคหนึ่งของแต่ละปีแล้ว ปรากฏว่าผลการสำรวจในปีที่ผ่านมาบ่งชี้ว่าแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองในเขตคำขออาชญาบัตรพิเศษมีไม่เพียงพอในเชิงพาณิชย์ที่จะเปิดการทำเหมืองได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษอาจขอยกเลิกอาชญาบัตรพิเศษหรือขอคืนพื้นที่บางส่วนก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และให้อาชญาบัตรพิเศษนั้นสิ้นอายุหรือการคืนพื้นที่บางส่วนนั้นมีผลนับแต่วันที่ยื่นคำขอ และให้ข้อผูกพันสำหรับปีที่เหลืออยู่หรือข้อผูกพันสำหรับพื้นที่ส่วนที่คืนนั้นสิ้นผลไปด้วย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๙ เมื่อสิ้นรอบปีข้อผูกพันใด ถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษยังปฏิบัติตามข้อผูกพันตามมาตรา ๔๘ สำหรับการสำรวจในรอบปีนั้นไม่ครบถ้วน ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องจ่ายเงินเท่ากับจำนวนที่ยังมิได้ใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันนั้นให้แก่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันสิ้นรอบปีข้อผูกพันดังกล่าว

ในการสำรวจถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ใช้จ่ายเงินเพื่อการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันใดเกินข้อผูกพันที่กำหนดไว้สำหรับรอบปีข้อผูกพันนั้น ให้มีสิทธิหักจำนวนเงินส่วนที่เกินออกจากข้อผูกพันสำหรับการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันปีต่อไปได้

มาตรา ๕๐ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาทุกหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันได้รับอาชญาบัตรพิเศษต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้กระทำไปทั้งหมดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันก่อนอาชญาบัตรพิเศษสิ้นอายุ ทั้งนี้ ตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๑ ให้อาชญาบัตรพิเศษสิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร เมื่อ

(๑) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคล

(๒) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษเป็นบุคคลล้มละลาย

(๓) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษไม่รายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๐

(๕) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษขอยกเลิกอาชญาบัตรพิเศษตามมาตรา ๔๘

(๖) อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรพิเศษ โดยให้มีผลนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนนั้น

หมวด ๕

การทำเหมือง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้ผู้ใดทำเหมืองในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งทำเหมืองนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับประทานบัตร

ประทานบัตรให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถือประทานบัตร และให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถือประทานบัตรด้วย

การขอและการออกประทานบัตร และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎกระทรวงตามวรรคสามต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา ๑๙ โดยต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความคุ้มค่าในทางเศรษฐกิจ ความเหมาะสมของเทคโนโลยีที่ใช้ในการทำเหมือง ความเหมาะสมของมาตรการป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน รวมทั้งการพิจารณาแผนการฟื้นฟูการพัฒนา การใช้ประโยชน์ และการเฝ้าระวังผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

มาตรา ๕๓ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการแร่และการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการแร่ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศเพื่อแบ่งการทำเหมืองออกเป็นสามประเภทดังนี้

(๑) การทำเหมืองประเภทที่ ๑ ได้แก่ การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่จังหวัดที่มีการทำเหมืองเป็นผู้ออกประทานบัตร

(๒) การทำเหมืองประเภทที่ ๒ ได้แก่ การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกินหกร้อยยี่สิบห้าไร่ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่เป็นผู้ออกประทานบัตร

(๓) การทำเหมืองประเภทที่ ๓ ได้แก่ การทำเหมืองที่ไม่ใช่การทำเหมืองประเภทที่ ๑ หรือการทำเหมืองประเภทที่ ๒ การทำเหมืองในทะเล และการทำเหมืองใต้ดิน ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่เป็นผู้ออกประทานบัตร

ในการออกประกาศเพื่อแบ่งประเภทการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงพื้นที่ชนิดแร่ ลักษณะทางธรณีวิทยาของแหล่งแร่ วิธีการทำเหมือง และผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่อาจเกิดจากการทำเหมือง

ในกรณีที่การทำเหมืองใดเข้าลักษณะของโครงการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ต้องกำหนดให้เป็นการทำเหมืองประเภทที่ ๒ หรือประเภทที่ ๓ แล้วแต่กรณี

ส่วนที่ ๒
การขอประทานบัตร

มาตรา ๕๔ ผู้ใดประสงค์จะขอประทานบัตร ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องส่งเอกสารหรือหลักฐานดังต่อไปนี้พร้อมคำขอ

(๑) หลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าพบแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองอยู่ในเขตคำขอตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) แผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ และการเฝ้าระวังผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในระหว่างที่มีการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมือง

(๓) ข้อเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๔) เอกสารหรือหลักฐานที่แสดงว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินในเขตพื้นที่ที่ยื่นคำขอยินยอมให้ผู้ยื่นคำขอทำเหมืองในเขตคำขอนั้นได้ และในกรณีพื้นที่ที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐให้ยื่นหลักฐานการอนุญาตให้เข้าใช้ประโยชน์เพื่อการทำเหมืองในพื้นที่ดังกล่าวจากหน่วยงานของรัฐก่อนการพิจารณาอนุญาต

(๕) เอกสารหรือหลักฐานอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๕๒

การกำหนดหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสอง (๓) ให้กำหนดวิธีการในการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่การทำเหมือง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การทำเหมืองซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองด้วย

ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสอง (๓) ให้ใช้ในการสำรวจหรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ หรือเพื่อใช้ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๕๕ การขอประทานบัตรในเขตหนึ่ง ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละหกร้อยยี่สิบห้าไร่ เว้นแต่

(๑) การขอประทานบัตรในเขตอาชญาบัตรพิเศษ ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละสองพันห้าร้อยไร่

(๒) การขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละหนึ่งหมื่นไร่

(๓) การขอประทานบัตรในทะเล ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละห้าหมื่นไร่

มาตรา ๕๖ เมื่อได้รับคำขอประทานบัตรแล้ว ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่กำหนดเขตพื้นที่ประทานบัตรโดยวิธีการรังวัดหรือวิธีการอื่นใดตามมาตรา ๑๑๙

เมื่อได้กำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ประกาศการขอประทานบัตรของผู้ยื่นคำขอโดยปิดประกาศเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการยื่นขอประทานบัตร เมื่อครบ

กำหนดเวลาให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีที่ประชาชนในชุมชนไม่เห็นด้วยกับการทำเหมือง และผู้ออกประทานบัตรไม่สามารถวินิจฉัยให้ได้ข้อยุติ จะสั่งให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จัดให้มีการทำประชามติของประชาชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตรโดยผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และค่าใช้จ่ายในการทำประชามติ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๓
การออกประทานบัตร

มาตรา ๕๗ เพื่อประโยชน์ในด้านความปลอดภัย ห้ามออกประทานบัตรในลักษณะที่ทำให้มีเขตเหมืองแร่ซ้อนกันในระดับความลึกที่ต่างกันไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

มาตรา ๕๘ ประทานบัตรมีอายุไม่เกินสามสิบปีนับแต่วันที่ออก

ประทานบัตรใดได้กำหนดอายุไว้ต่ำกว่าสามสิบปี ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะขอต่ออายุให้ยื่นคำขอก่อนวันที่ประทานบัตรสิ้นอายุเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ทั้งนี้ ผู้ออกประทานบัตรจะต่ออายุให้อีกก็ได้ แต่เมื่อรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินสามสิบปี

ในกรณีที่ประทานบัตรใดได้รับการต่ออายุ ให้ระยะเวลาการต่ออายุเริ่มนับแต่วันที่ผู้ออกประทานบัตรอนุญาตให้มีการต่ออายุนั้น

การยื่นคำขอต่ออายุและการอนุญาตให้ต่ออายุประทานบัตร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน เพื่อประกอบการพิจารณาการขอต่ออายุประทานบัตรด้วย

ส่วนที่ ๔
สิทธิและหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตร

มาตรา ๕๙ ผู้ถือประทานบัตรมีสิทธิในเขตเหมืองแร่ ดังต่อไปนี้

(๑) เตรียมการเพื่อการทำเหมือง เช่น การปลูกสร้างอาคาร การก่อสร้างหรือการติดตั้งเครื่องทุ่นแรงในการทำเหมือง ขุดทางน้ำ ทำทำนบ หรือทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตประทานบัตรเพื่อประโยชน์แก่การทำเหมือง

(๒) แต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรม หรือทิ้งมูลดินทราย

(๓) ทำเหมืองในเขตประทานบัตร และขายแร่ที่ระบุไว้ในประทานบัตร รวมถึงแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมืองนั้น

ความใน (๒) มิให้ใช้บังคับกับผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน เว้นแต่เป็นการกระทำในเขตพื้นที่ที่ตนมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง

การใช้สิทธิของผู้ถือประทานบัตรตาม (๑) (๒) หรือ (๓) เมื่อสิ้นอายุประทานบัตรแล้วไม่เป็นเหตุให้ผู้ถือประทานบัตรได้มาซึ่งสิทธิครอบครองที่ดินนั้น

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรคนเดียวมีประทานบัตรหลายฉบับซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน ให้ถือว่าประทานบัตรทั้งหมดมีเขตเหมืองแร่เดียวกัน

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีประทานบัตรซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน อาจร่วมแผนผังโครงการทำเหมืองเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกันได้ โดยยื่นคำขอและรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีประทานบัตรซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกันและมีพื้นที่เหมืองแร่ที่ไม่อาจทำเหมืองแต่ฝ่ายเดียวได้อย่างปลอดภัย หรือไม่อาจนำแร่ในเขตนั้นมาใช้อย่างคุ้มค่าได้ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และเพื่อความปลอดภัย ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่มีอำนาจกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรหลายคนซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกันร่วมแผนผังโครงการทำเหมืองเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกันได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๑ ในกรณีผู้ถือประทานบัตรไม่มีหนี้ค้างชำระและได้ฟื้นฟูพื้นที่ รวมทั้งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขการออกประทานบัตรจนครบถ้วนแล้ว ผู้ถือประทานบัตรอาจคืนสิทธิตามประทานบัตรทั้งหมดหรือบางส่วนได้ โดยยื่นคำขอและคืนประทานบัตรต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

กรณีคืนประทานบัตรทั้งหมด ให้สิทธิตามประทานบัตรนั้นสิ้นสุดลงเมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้ถือประทานบัตรได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งแล้ว และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรทราบ

กรณีคืนประทานบัตรบางส่วน ให้สิทธิตามประทานบัตรส่วนที่คืนสิ้นสุดลงเมื่อมีการกำหนดเขตเพื่อตัดเนื้อที่ประทานบัตรส่วนที่ไม่ได้คืนออกจากส่วนที่คืนเสร็จแล้ว และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้ส่งประทานบัตรที่เหลืออยู่คืนแก่ผู้ถือประทานบัตรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การพิจารณาคำขอคืนประทานบัตรตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอคืนประทานบัตร

ผู้ถือประทานบัตรที่ประสงค์ขอคืนประทานบัตรบางส่วนต้องชำระค่าใช้จ่ายในการกำหนดเขตตามวรรคสาม

มาตรา ๖๒ สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ถือประทานบัตรตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคล

(๒) ผู้ถือประทานบัตรเป็นบุคคลล้มละลาย

(๓) ผู้ถือประทานบัตรขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

(๕) เมื่อผู้ถือประทานบัตรไม่ได้รับความยินยอมหรือไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในเขตประทานบัตรหรือเขตเหมืองแร่ต่อไปโดยคำสั่งของศาลหรือคำพิพากษาถึงที่สุด ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนพื้นที่ที่เจ้าของที่ดินไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อนุญาตนั้น และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๑ วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๖) สิ้นอายุตามที่กำหนดไว้ในประทานบัตร

(๗) ไม่ชำระค่าภาคหลวงแร่ หรือชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ถูกต้องครบถ้วนภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๑๓๓ วรรคสอง

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลง หากมีแร่คงเหลืออยู่ในเขตเหมืองแร่ และผู้ถือประทานบัตรหรือทายาทไม่ยื่นขออนุญาตครอบครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่สิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลง ให้แร่นั้นตกเป็นของแผ่นดิน

แร่ที่ตกเป็นของแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีมีอำนาจนำออกขาย

หากปรากฏว่าราคาของแร่ที่จะขายตามวรรคหนึ่งนั้นต่ำเกินไป อธิบดีมีอำนาจให้ดำเนินการปรับปรุง ดัดแปลง หรือแต่งแร่ดังกล่าว เพื่อให้มีราคาเพิ่มขึ้นและคุ้มค่าก่อนขาย ทั้งนี้ ให้หักค่าใช้จ่ายในการปรับปรุง ดัดแปลง หรือแต่งแร่จากเงินที่ได้จากการขายแร่นั้น

ในกรณีไม่มีผู้ซื้อแร่ตามวรรคสองหรือแร่นั้นมีราคาไม่คุ้มค่าต่อค่าใช้จ่ายในการขาย อธิบดีอาจสั่งให้นำแร่ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัย หรือเพื่อประโยชน์อื่นแก่ทางราชการหรือจำหน่ายออกจากสารบบของทางราชการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการตามวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ผู้ซื้อแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้ขออนุญาตครอบครองแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเมื่อประสงค์จะขาย ให้ขออนุญาตขนแร่และขายแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้นตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง

มาตรา ๖๔ เมื่อประทานบัตรใดสิ้นอายุ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่ในกรณีตามมาตรา ๗๕ หรือผู้ถือประทานบัตรยื่นคำขอต่ออายุ และยังมิได้มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุจากผู้ออกประทานบัตร

มาตรา ๖๕ สิทธิตามประทานบัตรไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๖๖ ผู้ถือประทานบัตรต้องเปิดการทำเหมืองภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับประทานบัตร เว้นแต่มีเหตุขัดข้องและได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

การเปิดการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการเตรียมการทำเหมืองตามมาตรา ๕๙ (๑) ด้วย

ก่อนการเปิดการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง ผู้ถือประทานบัตรต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และต้องนำพนักงาน

เจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แล้ว ให้ดำเนินการทำเหมืองได้

การทำเหมืองต้องมีปริมาณงานและระยะเวลาไม่น้อยกว่าหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีมีเหตุขัดข้อง ผู้ถือประทานบัตรอาจขออนุญาตหยุดการทำเหมืองต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และจะหยุดทำเหมืองได้เมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

เมื่อผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะขอเปิดการทำเหมืองหลังจากได้รับอนุญาตให้หยุดการทำเหมืองตามวรรคสาม ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และจะเริ่มทำเหมืองได้เมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

เหตุขัดข้องในการเปิดการทำเหมือง การหยุดการทำเหมือง ระยะเวลา การตรวจสอบ การขออนุญาตหยุดการทำเหมือง และการขออนุญาตเปิดการทำเหมือง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๗ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้การทำเหมืองในพื้นที่หรือชนิดแร่ใด ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย ตัวแทนผู้ถือประทานบัตร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ เพื่อตรวจสอบ ควบคุม และเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง โดยผู้ถือประทานบัตรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของคณะกรรมการ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๖๘ ผู้ถือประทานบัตรมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ทำเหมืองตามวิธีการทำเหมือง แผนผัง โครงการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการออกประทานบัตร

(๒) การเพิ่มเติมชนิดแร่ที่จะทำเหมือง การเปลี่ยนแปลงวิธีการทำเหมือง แผนผัง โครงการและเงื่อนไขสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ส่วนการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และการทำเหมืองประเภทที่ ๓ จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี

(๓) ห้ามทำเหมืองใกล้ทางหลวงที่ได้ลงทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะภายในระยะหนึ่งร้อยเมตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ และภายในระยะสามร้อยเมตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ เว้นแต่ประทานบัตรกำหนดให้ทำได้ หรือได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนแผนผังโครงการ

(๔) ห้ามปิดกั้น ทำลาย หรือทำด้วยประการใดให้เป็นการเสื่อมประโยชน์แก่ทางหลวงที่ได้ลงทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะดังกล่าวตามกฎหมาย โดยผู้ถือประทานบัตรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายใน

การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือฟื้นฟูทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ไม่น้อยกว่าเดิม

(๕) ห้ามทดน้ำหรือชักน้ำจากทางน้ำสาธารณะ ไม่ว่าจะอยู่ภายในหรือนอกเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบทางน้ำสาธารณะดังกล่าวตามกฎหมาย

(๖) ห้ามทิ้งหรือยอมให้ผู้อื่นนำมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๗) การทำเหมือง การแต่งแร่ หรือการประกอบโลหกรรม ภายในเขตเหมืองแร่ห้ามกระทำหรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

(๘) ฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองตามแผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ และการเฝ้าระวังผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในระหว่างที่มีการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมืองที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแร่

(๙) วางหลักประกันการฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองตามที่คณะกรรมการแร่กำหนด และในกรณีการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ ต้องจัดทำประกันภัยความรับผิดต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของบุคคลภายนอกตามวงเงินที่คณะกรรมการแร่กำหนดด้วย

(๑๐) ชำระหนี้อันพึงต้องชำระตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๑) แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่โดยพลันในกรณีที่หลักหมายเขตเหมืองแร่ หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำไว้สูญหายหรือถูกทำลาย และต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรังวัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ใหม่ตามมาตรา ๑๒๑ วรรคสาม

(๑๒) ต้องรายงานการทำเหมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีการทำเหมืองใดต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และการดำเนินการตาม (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) มีผลกระทบต่อสาระสำคัญในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นชอบไว้แล้วก่อนการอนุญาตตาม (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติด้วย

ในกรณีที่สภาพสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ผู้ออกประทานบัตรมีอำนาจกำหนดให้มีการปรับปรุงแผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ และการเฝ้าระวังผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนตาม (๘) และปรับปรุงการวางหลักประกันตาม (๙) ให้สอดคล้องกับแผนที่มีการปรับปรุงใหม่ได้

มาตรา ๖๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๙ และมาตรา ๑๓๐ เมื่อมีผู้ร้องเรียนหรือปรากฏว่าการทำเหมืองของผู้ถือประทานบัตรใดเกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของประชาชนและไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เสนอให้

คณะกรรมการแร่หรือคณะกรรมการแร่จังหวัด แล้วแต่กรณี พิจารณาเพื่อสอบหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยโดยรวดเร็วและเป็นธรรมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีที่ปรากฏผลจากการสอบหาข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งว่าผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนเกิดจากการทำเหมือง ให้คณะกรรมการแร่หรือคณะกรรมการแร่จังหวัดมีคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรดำเนินการเยียวยาผลกระทบภายในระยะเวลาที่กำหนด

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งของคณะกรรมการแร่หรือคณะกรรมการแร่จังหวัดตามวรรคสอง

มาตรา ๗๐ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๘ (๘) หรือไม่เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่นำเงินจากหลักประกันหรือค่าสินไหมทดแทนจากการประกันภัยตามมาตรา ๖๘ (๙) มาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรนำหลักประกันมาวางหรือจัดทำประกันภัยให้ครบถ้วนตามเดิมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่หลักประกันหรือค่าสินไหมทดแทนจากการประกันภัยไม่เพียงพอ ผู้ถือประทานบัตรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนที่ขาด

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ผู้ออกประทานบัตรกำหนด หรือได้ฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองตามแผนฟื้นฟูครบถ้วน หรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองแล้ว ให้คืนหลักประกันตามมาตรา ๖๘ (๙) ส่วนที่เหลือนั้นแก่ผู้ถือประทานบัตร

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่วางหลักประกันหรือจัดทำประกันภัยตามมาตรา ๖๘ (๙) หรือไม่นำหลักประกันมาวางหรือจัดทำประกันภัยให้ครบถ้วนตามเดิมภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

ส่วนที่ ๕
การรับช่วง การโอน และการสวมสิทธิ

มาตรา ๗๑ ห้ามมิให้ผู้ถือประทานบัตรยอมให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองไม่ว่าเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตร

ผู้ถือประทานบัตรที่ได้ให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองตามวรรคหนึ่งยังคงมีหน้าที่และความรับผิดตามกฎหมาย และให้ผู้รับช่วงการทำเหมืองนั้นมีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดตามกฎหมายในส่วนที่รับช่วงการทำเหมืองเช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตร

การยื่นคำขอและการอนุญาตการรับช่วงทำเหมือง และการเลิกการรับช่วงการทำเหมืองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๗๒ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะโอนประทานบัตร ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตร

การยื่นคำขอโอนประทานบัตรตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ถือประทานบัตรและผู้ประสงค์จะรับโอนยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

ผู้รับโอนประทานบัตรต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตรและต้องรับโอนไปซึ่งสิทธิและหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตร

การอนุญาตให้โอนประทานบัตรจะกระทำได้ต่อเมื่อได้มีการชำระหนี้สินที่ค้างชำระตามพระราชบัญญัตินี้แก่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จนครบถ้วนแล้ว

การยื่นคำขอโอนประทานบัตรและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๗๓ ในการโอนประทานบัตร นอกจากจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการโอนแล้ว ผู้โอนจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองที่ตนพึงได้รับตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง ให้เรียกเก็บเฉพาะแต่ในส่วนที่เป็นค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองตามประทานบัตร โดยไม่รวมถึงค่าตอบแทนการโอนทรัพย์สินอื่น

การโอนประทานบัตรให้แก่บิดามารดา สามี ภริยา หรือผู้สืบสันดานของผู้โอนเอง ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง

มาตรา ๗๔ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรตาย และทายาทมีความประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกมีหนังสือแจ้งชื่อของทายาทที่จะประกอบกิจการแทนต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถือประทานบัตรตาย เพื่อเสนอไปยังผู้ออกประทานบัตรเพื่อพิจารณา หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวหรือผู้ออกประทานบัตรไม่อนุญาต ให้ถือว่าสิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนอายุของประทานบัตร

ในกรณีที่ทายาทผู้ถือประทานบัตรหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนประทานบัตรโดยการตกทอดภายในกำหนดเวลาในวรรคหนึ่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกทำเหมืองต่อไปได้เสมือนเป็นผู้ถือประทานบัตรจนกว่าผู้ออกประทานบัตรจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้มีการโอนประทานบัตรนั้น

การที่ทายาทคนหนึ่งคนใดยื่นคำขอรับโอนประทานบัตรโดยการตกทอดภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิทายาทคนอื่นหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนประทานบัตรดังกล่าวด้วยในเวลาใด ๆ ก่อนผู้ออกประทานบัตรจะอนุญาตให้มีการรับโอนประทานบัตรนั้น

การโอนประทานบัตรโดยการตกทอด ผู้รับโอนไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ให้นำความในสี่วรรคก่อนมาใช้บังคับแก่ผู้อนุบาลโดยอนุโลม

มาตรา ๗๕ ในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนประทานบัตรสิ้นอายุ ผู้ออกประทานบัตรอาจจัดให้มีการประมูลเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลเข้าสวมสิทธิการทำเหมืองตามประทานบัตรนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ผู้ได้รับอนุญาตให้สวมสิทธิการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดตามพระราชบัญญัตินี้ตามอายุประทานบัตรเดิมที่เหลืออยู่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตรนั้น

หมวด ๖
การทำเหมืองใต้ดิน

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๗๖ ให้นำบทบัญญัติในหมวดอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับการทำเหมืองใต้ดินเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในหมวดนี้

มาตรา ๗๗ การทำเหมืองใต้ดินที่ไม่รุกล้ำแดนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลอื่น หรือการทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ภายในเขตเหมืองแร่ในประทานบัตรที่ออกตามความในหมวด ๕ ส่วนที่ ๓ ไม่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติในหมวดนี้ โดยต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕

มาตรา ๗๘ การทำเหมืองใต้ดินต้องทำในระดับความลึกที่ปลอดภัย โดยพิจารณาจากโครงสร้างทางธรณีวิทยา รวมทั้งวิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่ในแต่ละพื้นที่ และความปลอดภัยของสิ่งมีชีวิตและทรัพย์สิน

มาตรา ๗๙ การทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ในระดับความลึกจากผิวดินไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องแสดงหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้ขอจะมีสิทธิทำเหมืองในเขตที่ดินนั้น

มาตรา ๘๐ เขตประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องไม่รุกล้ำเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ในกรณีที่พบว่าการทำเหมืองใต้ดินบริเวณใดในเขตประทานบัตรจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสำคัญโดยมิอาจแก้ไขหรือฟื้นฟูได้ ให้ผู้ออกประทานบัตรกำหนดเป็นเงื่อนไขในประทานบัตรมิให้ทำเหมืองใต้ดินในบริเวณนั้น

ส่วนที่ ๒
การออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

มาตรา ๘๑ คำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องประกอบด้วยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูล ดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลโดยสังเขปแสดงความลึกและมาตรการทางเทคนิคตามมาตรา ๗๘

(๒) แผนที่แสดงเขตเหมืองแร่โดยสังเขป พร้อมข้อมูลประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในบริเวณต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาตามมาตรา ๘๐ วรรคสอง

(๓) ข้อมูลทางเทคนิคในวิธีการทำเหมืองและแต่งแร่โดยสังเขปทั้งทางเลือกทางวิศวกรรมเหมืองแร่ที่มีอยู่โดยทั่วไป และทางเลือกที่ผู้ขอประทานบัตรเห็นสมควรจะนำมาใช้ พร้อมเหตุผลของทางเลือกดังกล่าว

(๔) ข้อมูล แผนผัง ขั้นตอน วิธีการในการทำเหมือง และการแต่งแร่ ที่แสดงถึงมาตรการในการลดผลกระทบหรือรักษาไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่อาจกระทบต่อการดำรงอยู่ของธรรมชาติและชุมชน

(๕) ข้อเสนอเพื่อการมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำเหมืองใต้ดินของตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๖ (๒) ที่ระบุถึงจำนวนเงินสนับสนุน และระเบียบการตรวจสอบการทำเหมืองที่ผู้ขอประทานบัตรจะเสนอให้ผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองได้เข้าร่วมตรวจสอบการทำเหมืองตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๘๘

(๖) เส้นทางขนส่ง และแหล่งน้ำที่จะใช้ในโครงการ ทั้งที่มีอยู่แล้วและที่จะพัฒนาขึ้น พร้อมรายละเอียดการใช้สอยตลอดโครงการ ที่เพียงพอจะประเมินให้เห็นได้ว่าการทำเหมืองใต้ดินในโครงการจะไม่ส่งผลกระทบต่อการดำรงอยู่ของธรรมชาติและชุมชน

(๗) ข้อเสนอเอาประกันภัยความรับผิดตามมาตรา ๙๐ ที่ระบุถึงวงเงินและระยะเวลาเอาประกันภัยไว้โดยชัดเจน

(๘) แผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ และการเฝ้าระวังผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในระหว่างที่มีการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมือง

(๙) การวางหลักประกันเพื่อฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

มาตรา ๘๒ เมื่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว ให้อธิบดีประมวลข้อมูลต่อไปนี้เข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อประกอบการกำหนดเงื่อนไขอันจำเป็นในประทานบัตรต่อไป

(๑) ข้อมูลโครงการที่ยื่นประกอบคำขอประทานบัตรตามมาตรา ๘๑

(๒) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว

ในกรณีที่ปรากฏความแตกต่างของข้อมูลหรือความคิดเห็นในการรับฟังความคิดเห็นที่จัดขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีวินิจฉัยให้เป็นที่ยุติ แต่หากพบว่าข้อมูลใดยังไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจหรือการจัดรับฟังความคิดเห็นไม่ถูกต้องหรือผิดพลาดในสาระสำคัญให้สั่งให้มีการจัดรับฟังความคิดเห็นใหม่เพื่อให้สามารถนำข้อมูลหรือความคิดเห็นมากำหนดเป็นเงื่อนไขในประทานบัตรได้อย่างถูกต้อง

มาตรา ๘๓ เมื่อกระบวนการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๘๒ สิ้นสุดลง ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตามมาตรา ๘๖ พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย แล้วนำมากำหนดเงื่อนไขในประทานบัตรไว้ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เงื่อนไขในประทานบัตรต้องครอบคลุมโครงการ อย่างน้อยในทุกรายการตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไว้ตามมาตรา ๘๑

(๒) เงื่อนไขในประทานบัตรต้องครอบคลุมถึงรายละเอียดในโครงการทั้งหมดที่ผู้ขอประทานบัตรได้เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และให้รวมถึงเงื่อนไขหรือมาตรการเพิ่มเติมที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วย

มาตรา ๘๔ การออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขอประทานบัตรเสนอคำขอตามเงื่อนไขในมาตรา ๘๑

(๒) ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๘๒

(๓) ได้กำหนดเงื่อนไขในประทานบัตรตามมาตรา ๘๓

มาตรา ๘๕ การแก้ไขเงื่อนไขในประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินที่กำหนดขึ้นตามมาตรา ๘๓ ให้นำบทบัญญัติในส่วนนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง เป็นการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียโดยทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๒

ส่วนที่ ๓
การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

มาตรา ๘๖ ให้ผู้ประสงค์จะขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินทำการปรึกษาเบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพัฒนาโครงการทำเหมืองใต้ดินของตน โดยให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดประชุมปรึกษาตามขั้นตอนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยผู้ประสงค์จะขอประทานบัตรเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

ประกาศเพื่อกำหนดขั้นตอนการจัดประชุมปรึกษาตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องระบุถึงหลักเกณฑ์และขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(๑) ความสมบูรณ์ของรายงานเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การปรึกษาจะต้องประกอบด้วยข้อมูลอันจำเป็นและประเด็นปัญหาโดยชัดเจน

(๒) หลักเกณฑ์รับรองกลุ่มหรือองค์กรอันเกิดจากการรวมตัวของผู้มีส่วนได้เสียและการได้มาซึ่งตัวแทนที่จะเข้าร่วมปรึกษาที่ครอบคลุมทั้งกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มผู้บริหาร และสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้มีสิทธิในที่ดินหรืออยู่อาศัยในเขตเหมืองแร่นั้น

(๓) องค์ประกอบของคณะกรรมการจัดการประชุมปรึกษาเบื้องต้นซึ่งจะต้องมีตัวแทนราชการส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐร่วมอยู่ด้วย

(๔) ขั้นตอนการประชุมปรึกษา รวมทั้งการประกาศเชิญโดยทั่วไป ให้ผู้มีส่วนได้เสียส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม การลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม และระยะเวลาล่วงหน้าที่ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียตาม (๒) ศึกษาข้อมูลตามสมควร

มาตรา ๘๗ ในการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ครั้งใด ให้ผู้ขอประทานบัตรจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๖ (๒) เพื่อดำเนินการศึกษารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๘๘ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินรายใด ให้อธิบดีเรียกประชุมตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๖ (๒) เพื่อตกลงกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร

ให้ผู้ถือประทานบัตรนำเงินอุดหนุนในการจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือผู้มีสิทธิตรวจสอบตามวรรคหนึ่งตามอัตราที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร มาวางไว้ที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง

เมื่อได้รับแจ้งสัญญาและรายละเอียดการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญจากผู้มีสิทธิตรวจสอบแล้ว ให้อธิบดีจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้เชี่ยวชาญได้ต่อเมื่อได้รับคำรับรองในเนื้องานจากผู้มีสิทธิตรวจสอบแล้ว

คุณสมบัติและวาระการทำงานของผู้มีสิทธิตรวจสอบ เงื่อนไขและวิธีการเพิกถอนผู้มีสิทธิตรวจสอบที่ประพฤติมิชอบโดยที่ประชุมตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๖ (๒) ลักษณะสัญญาว่าจ้างผู้มีสิทธิตรวจสอบ และระเบียบการเบิกจ่ายเงินค่าจ้าง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๔
การคุ้มครองสิทธิในอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๘๙ การทำเหมืองใต้ดินในเขตประทานบัตรในลักษณะดังต่อไปนี้ ถือเป็นการทำให้เสียหายซึ่งสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่นั้น ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินระงับการกระทำและจัดการแก้ไขตามที่จำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นได้

(๑) การทำเหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวดินน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน และมีระดับลึกจากผิวดินไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร

(๒) การทำเหมืองใต้ดินไม่ว่าในระดับความลึกใดที่มีวิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่เพื่อประกันความมั่นคงของชั้นดินไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

มาตรา ๙๐ ในกรณีที่พื้นดินบริเวณใดในเขตประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินทรุดตัวลงในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ให้นำหลักความรับผิดต่อไปนี้มาใช้บังคับกับความเสียหายทั้งปวงที่เกิดขึ้น

(๑) ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการทรุดตัวของพื้นดินนั้นเกิดขึ้นจากการทำเหมืองใต้ดิน

(๒) หากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่พิจารณาแล้วเห็นว่าการทำเหมืองใต้ดินเป็นต้นเหตุแห่งการทรุดตัวของพื้นที่ดินนั้น ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่นำหลักประกันตามมาตรา ๘๑ (๙) หรือค่าสินไหมทดแทนจากการประกันภัยตามมาตรา ๘๑ (๗) มาชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย และแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินนำหลักประกันมาวางหรือจัดทำประกันภัยให้ครบถ้วนตามเดิมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง รวมทั้งเสนอให้ผู้ออกประทานบัตรพิจารณากำหนดเป็นเงื่อนไขในประทานบัตรมิให้ทำเหมืองใต้ดินในบริเวณนั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๐ วรรคสอง

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่นำหลักประกันมาวางหรือจัดทำประกันภัยให้ครบถ้วนตามเดิมภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

ส่วนที่ ๕
การกำหนดเงินค่าทดแทน

มาตรา ๙๑ ในกรณีที่มีการทำเหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวดินเกินกว่าหนึ่งร้อยเมตรในเขตที่ดินแปลงใด ให้ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองในที่ดินแปลงนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือผู้มีสิทธิทำกินในที่ดินแปลงนั้นตามกฎหมายอื่น มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจากผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินในบริเวณดังกล่าวตามจำนวนเงินที่กำหนดโดยคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทน

มาตรา ๙๒ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้มีการยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินที่ลึกเกินกว่าหนึ่งร้อยเมตรจากผิวดินในท้องที่ใดแล้ว ให้มีคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่ที่เขตเหมืองใต้ดินส่วนใหญ่ตั้งอยู่ เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ธนารักษ์พื้นที่ เจ้าพนักงานที่ดินที่เขตเหมืองใต้ดินตั้งอยู่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เขตเหมืองใต้ดินตั้งอยู่แห่งละหนึ่งคน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งจำนวนสามคน ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านธรณีวิทยา วิศวกรรมศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ เป็นกรรมการ

ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนนั้น ให้คำนึงถึงผลกระทบจากการทำเหมืองใต้ดินที่อาจทำให้ประโยชน์การใช้สอยที่ดินดังกล่าวของผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครอง หรือผู้มีสิทธิทำกินในที่ดินแปลงนั้นลดลง โดยคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนอาจกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินจ่ายเงินค่าทดแทน ในคราวเดียวหรือจ่ายเป็นงวดตลอดอายุประทานบัตรก็ได้

การกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน ขั้นตอนในการขอรับและจ่ายเงินค่าทดแทน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ระยะเวลา และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙๓ เมื่อคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนได้กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนแล้ว ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แจ้งแก่ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินว่าจะยินยอมชำระเงินค่าทดแทนตามที่กำหนดได้หรือไม่ หากผู้ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินไม่ยินยอมชำระเงินค่าทดแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีหนังสือแจ้ง ให้ผู้ออกประทานบัตรสั่งยกคำขอประทานบัตรนั้น

ในกรณีที่ได้ออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินแล้ว ผู้ถือประทานบัตรไม่ยอมชำระเงินค่าทดแทนตามเงื่อนไขในประทานบัตร ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

หมวด ๗
การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่

มาตรา ๙๔ ห้ามมิให้ผู้ใดขุดหาแร่รายย่อย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ซึ่งมีการขุดหาแร่รายย่อย

เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการขุดหาแร่รายย่อย เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตถือปฏิบัติด้วยก็ได้

ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยมีอายุไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ออก

การขอและการออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙๕ ผู้ใดประสงค์จะร่อนแร่ ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การแจ้งและการรับแจ้ง และการร่อนแร่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙๖ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและกำกับดูแลการขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมจากหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ได้โดยไม่ขัดหรือแย้งกับประกาศดังกล่าว

หมวด ๘
การประกอบธุรกิจแร่ การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม

ส่วนที่ ๑
การประกอบธุรกิจแร่

มาตรา ๙๗ แร่ที่ได้มาจากประทานบัตรหรือแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมืองใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่ตามที่ได้แจ้งไว้ เมื่อได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ตามหมวด ๑๑ แล้ว ให้เป็นแร่ที่ทำการซื้อ ขาย ครอบครอง เก็บ หรือขนได้ตามพระราชบัญญัตินี้

แร่ที่ได้มาโดยประการอื่นนอกจากวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีมีอำนาจอนุญาตให้ครอบครองเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเมื่อได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ครบถ้วนแล้ว ให้เป็นแร่ที่ขอขนหรือขอขายได้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้น

การขอครอบครอง การขอขาย และการขอขนเป็นกรณีพิเศษตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๙๘ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้แร่ชนิดใด สภาพอย่างใด ปริมาณเท่าใด หรือในพื้นที่ใด เป็นแร่ที่อยู่ในความควบคุมเกี่ยวกับการซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ หรือการขนแร่

มาตรา ๙๙ การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ หรือการขนแร่ที่อยู่ในความควบคุมตามมาตรา ๙๘ ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การยื่นคำขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๐ บทบัญญัติในมาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๙ มิให้ใช้บังคับกับ

(๑) การครอบครองแร่หรือการขนแร่ที่ได้มาจากการสำรวจแร่เพื่อนำไปวิเคราะห์หรือวิจัยไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร

(๒) การครอบครองแร่หรือการขนแร่แต่ละชนิดปริมาณไม่เกินสิบกิโลกรัม แต่เมื่อเห็นสมควรอธิบดีจะกำหนดปริมาณให้น้อยกว่าสิบกิโลกรัมก็ได้

(๓) การครอบครองแร่พลอยได้จากการแต่งแร่ภายในเขตแต่งแร่ หรือการครอบครองตะกรันที่มีแร่ชนิดอื่นเจือปนอยู่เกินปริมาณที่อธิบดีกำหนดภายในเขตโลหกรรม ซึ่งแร่พลอยได้หรือแร่ชนิดอื่นนั้นยังมิได้ชำระค่าภาคหลวงมาก่อน

(๔) การครอบครองแร่หรือการขนแร่เพื่อการศึกษาหรือวิจัยของสถาบันวิจัยของเอกชนที่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี ส่วนราชการ องค์การของรัฐ หรือสถาบันการศึกษา

(๕) การครอบครองแร่หรือการขนแร่ในสภาพวัตถุสำเร็จที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องประดับปฏิมากร หรือผลผลิตจากกรรมวิธีของโลหกรรมหรืออุตสาหกรรม

(๖) การครอบครองแร่หรือการขนแร่ที่ได้มาจากการทำเหมืองในเขตเหมืองแร่ที่เก็บแร่นั้นไว้

มาตรา ๑๐๑ การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ และการขนแร่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการควบคุมและกำกับดูแลการชำระค่าภาคหลวงแร่ให้ถูกต้องครบถ้วน ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศกำหนดให้ผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้ครอบครอง ผู้เก็บ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้ใช้แร่ ต้องรายงานการซื้อ การขาย การครอบครอง การเก็บ การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม หรือการใช้แร่ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดก็ได้

มาตรา ๑๐๒ ใบอนุญาตตามมาตรา ๙๙ ให้มีอายุไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

มาตรา ๑๐๓ ในกรณีที่ใบอนุญาตครอบครองแร่สิ้นอายุ และผู้ได้รับใบอนุญาตไม่ได้ยื่นขอต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้แร่นั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๔ เพื่อประโยชน์ในความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือความปลอดภัยของประชาชน รัฐมนตรีอาจออกประกาศกำหนดดังนี้

(๑) ชนิดและสภาพแร่ที่ห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป

(๒) ชนิดและสภาพแร่ที่ต้องขออนุญาตนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป

(๓) ชนิด สภาพ และปริมาณแร่ที่ต้องแจ้งการนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป

ความในวรรคหนึ่ง (๑) มิให้ใช้บังคับกับการนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป เพื่อนำไปวิเคราะห์หรือวิจัย แต่ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ให้อธิบดีเป็นผู้ออกใบอนุญาตหรือรับแจ้งการนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปตามวรรคหนึ่ง (๒) และ (๓)

การขออนุญาตหรือการแจ้งการนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๕ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมการขนแร่และการจัดเก็บแร่ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปได้ และในกรณีที่ผู้นำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปประสงค์จะนำแร่นั้นไปแต่งหรือประกอบโลหกรรม จะต้องปฏิบัติตามส่วนที่ ๒ หรือส่วนที่ ๓ ของหมวดนี้ด้วย

ส่วนที่ ๒
การแต่งแร่

มาตรา ๑๐๖ ห้ามมิให้ผู้ใดแต่งแร่ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับผู้ถือประทานบัตรซึ่งแต่งแร่ภายในเขตประทานบัตร

ใบอนุญาตแต่งแร่ให้มีอายุไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และสุขภาพอนามัยของประชาชน สัตว์ พืช และทรัพย์สิน ผู้ออกใบอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในใบอนุญาตด้วยก็ได้

การขอและการออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๗ ในการแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ก่อนเริ่มการแต่งแร่ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือต่ออธิบดีล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีแล้วให้ดำเนินการแต่งแร่ได้

ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ต้องรายงานการแต่งแร่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๘ การขยายหรือลดเขตแต่งแร่ การเปลี่ยนแปลงแผนผังและวิธีการแต่งแร่ การหยุดแต่งแร่ชั่วคราว การแจ้งแต่งแร่ใหม่ และการเลิกแต่งแร่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๙ ในการแต่งแร่ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตกระทำหรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๓
การประกอบโลหกรรม

มาตรา ๑๑๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้การประกอบโลหกรรมแร่ชนิดใด ปริมาณการผลิตขนาดใด และโดยกรรมวิธีใด เป็นการประกอบโลหกรรมควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑๑ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบโลหกรรมควบคุม เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับผู้ถือประทานบัตรซึ่งประกอบโลหกรรมภายในเขตประทานบัตร และผู้ประกอบโลหกรรมควบคุมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ใบอนุญาตประกอบโลหกรรมให้มีอายุไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และสุขภาพอนามัยของประชาชน สัตว์ พืช และทรัพย์สิน ผู้ออกใบอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในใบอนุญาตด้วยก็ได้

การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๑๒ ในการประกอบโลหกรรม ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ก่อนเริ่มประกอบโลหกรรม ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือต่ออธิบดีล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันและต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีแล้ว ให้ดำเนินการประกอบโลหกรรมได้

ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมต้องรายงานการประกอบโลหกรรมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑๓ การขยายหรือลดเขตโลหกรรม การเปลี่ยนแปลงแผนผังและวิธีการประกอบโลหกรรม การหยุดประกอบโลหกรรมชั่วคราว การแจ้งประกอบโลหกรรมใหม่ และการเลิกประกอบโลหกรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑๔ ในการประกอบโลหกรรม ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมกระทำหรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๔
การต่ออายุและการโอนใบอนุญาต

มาตรา ๑๑๕ ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ผู้รับใบอนุญาตครอบครองแร่ ผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมที่ประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่ามีฐานะเสมือนผู้ได้รับใบอนุญาต และให้ประกอบกิจการต่อไปจนกว่าอธิบดีจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ต่ออายุได้ครั้งละไม่เกินห้าปีนับแต่วันอนุญาตให้ต่ออายุ

การขอต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑๖ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมใดโอนใบอนุญาตให้แก่ผู้อื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การขอโอนใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑๗ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตในหมวดนี้ตาย และทายาทมีความประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๕
การออกใบแทน

มาตรา ๑๑๘ ในกรณีอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลาย ให้ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๙
การรังวัด

มาตรา ๑๑๙ เมื่อได้รับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ คำขอประทานบัตร คำขอใบอนุญาตแต่งแร่ คำขอใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือคำขออนุญาตทิ้งมูลดินทรายแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเขตพื้นที่คำขอ โดยวิธีการรังวัดหรือวิธีอื่น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่มีการกำหนดเขตโดยการรังวัด ให้ผู้ยื่นคำขอหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายนำรังวัดตามวัน เวลา และสถานที่ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเป็นหนังสือ

มาตรา ๑๒๐ เพื่อประโยชน์แก่การรังวัดให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย มีอำนาจเข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองในเวลากลางวันได้ แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองทราบเสียก่อน และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นมีส่วนร่วมและอำนวยความสะดวกในการรังวัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามควรแก่กรณี

ในกรณีต้องสร้างหมุดหลักฐานการแผนที่ในที่ของผู้ใด พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย มีอำนาจสร้างหมุดหลักฐานลงได้ตามความจำเป็น

ในการรังวัด เมื่อมีความจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย มีอำนาจที่จะขุดดิน ตัดต้นไม้ หรือรานกิ่งไม้ หรือกระทำการอย่างอื่นแก่สิ่งที่กีดขวางต่อการรังวัดได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงการที่จะให้เจ้าของได้รับความเสียหายน้อยที่สุด

ในกรณีที่การเข้าไปในที่ดินดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย ผู้มีสิทธิในที่ดิน ผู้ครอบครองหรือผู้ทรงสิทธิอื่นใดในที่ดินนั้นมีสิทธิเรียกค่าเสียหายได้ โดยผู้ยื่นคำขอต้องรับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดขึ้น

มาตรา ๑๒๑ การกำหนดเขตพื้นที่คำขอตามมาตรา ๑๑๙ ให้ผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

ในกรณีคำขอประทานบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สร้างหมุดหลักฐานการแผนที่หรือหลักหมายเขตเหมืองแร่ให้ปรากฏชัดเจนและตรวจสอบได้

ถ้าหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำไว้สูญหายหรือถูกทำลาย ให้ผู้ถือประทานบัตรแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยพลัน และต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรังวัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ใหม่

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่แจ้งตามวรรคสาม หากมีการทำเหมืองออกนอกเขตประทานบัตร ให้ถือว่าจงใจทำเหมืองออกนอกเขตประทานบัตร

มาตรา ๑๒๒ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ตามพระราชบัญญัตินี้ลงไว้ในที่ใด ห้ามมิให้ผู้ใดทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย ถอน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๒๓ ในกรณีที่จะต้องกำหนดเขตพื้นที่คำขอตามมาตรา ๑๑๙ โดยการรังวัดหรือวิธีอื่นใด อธิบดีอาจกำหนดให้ช่างรังวัดเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทนพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และต้องจัดทำรายงานการรังวัดเสนอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

หมวด ๑๐
การยกคำขอ การยกเลิก การแก้ไข และเพิกถอนการอนุญาต

ส่วนที่ ๑
การยกคำขอ

มาตรา ๑๒๔ อธิบดีมีอำนาจสั่งยกคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรือคำขออาชญาบัตรพิเศษได้ เมื่อผู้ยื่นคำขอ

(๑) ขาดนัดในการนำรังวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๒) ละเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งให้ดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ

(๓) กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวด ๔ หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำเช่นว่านั้น

มาตรา ๑๒๕ อธิบดี หรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ มีอำนาจสั่งยกคำขอประทานบัตรได้ เมื่อผู้ยื่นคำขอ

(๑) ขาดนัดในการนำรังวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๒) ละเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งให้ดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อออกประทานบัตร

(๓) กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวด ๕ หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำเช่นว่านั้น

(๔) เมื่อปรากฏว่าแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองในเขตคำขอมีไม่เพียงพอที่จะเปิดการทำเหมืองได้

ส่วนที่ ๒
การยกเลิก การแก้ไข และเพิกถอนการอนุญาต

มาตรา ๑๒๖ เมื่อได้มีการอนุญาตโดยการออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษประทานบัตร หรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว และผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าวไม่มารับภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งโดยไม่มีเหตุอันควร ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตยกเลิกการอนุญาตนั้นเสียได้

มาตรา ๑๒๗ เมื่อปรากฏในภายหลังว่าได้ออกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ให้ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจเรียกอาชญาบัตรประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นมาแก้ไขให้ถูกต้องหรือเพิกถอนเสียได้

ในกรณีที่มีการแก้ไขหรือเพิกถอนการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตจะเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ จากการแก้ไขหรือเพิกถอนนั้นไม่ได้

เพื่อประโยชน์แก่การอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นของรัฐ ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจเรียกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตร มาแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือกันเนื้อที่ หรือลดระยะเวลาที่ได้อนุญาตไว้ได้ตามความจำเป็น หรือเพิกถอนได้ แล้วแต่กรณี และในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำดังกล่าวมีสิทธิได้รับเงินชดเชยความเสียหายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ความเสียหายต้องไม่รวมถึงมูลค่าของแร่ที่ยังมิได้นำขึ้นมาจากการทำเหมือง

มาตรา ๑๒๘ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ชำระหนี้ เมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือให้ชำระแล้ว และไม่ชำระภายในเก้าสิบวันนับแต่วันรับคำบอกกล่าว ให้ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการสั่งเพิกถอนอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นเสียได้

มาตรา ๑๒๙ เมื่อปรากฏว่าผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาต ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร ประทานบัตร ใบอนุญาต หรือดำเนินการใดที่อาจก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญ ความเสียหาย หรืออันตรายที่มีผลกระทบต่อบุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืน หรือสั่งให้แก้ไข หรือปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่เห็นสมควร ผู้มีอำนาจอนุญาตหรือออกใบอนุญาตอาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจผูกมัดประทับตราบรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ เพื่อมิให้ทำงานได้ในระหว่างการปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๐ ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม จงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๙ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้อธิบดี ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดประกอบกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว และให้ปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

ถ้าผู้ประกอบกิจการตามวรรคหนึ่งได้ปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ผู้ออกคำสั่งตามวรรคหนึ่งสั่งให้ประกอบกิจการนั้นต่อไปได้

ถ้าผู้ประกอบกิจการตามวรรคหนึ่ง ไม่ปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือการประกอบกิจการนั้นอาจจะทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษอย่างรุนแรงอันเป็นเหตุให้เป็นอันตรายแก่ชีวิต สุขภาพ ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อมโดยไม่อาจแก้ไขได้ ให้อธิบดี ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งเพิกถอนอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตโดยแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ถูกเพิกถอน

หมวด ๑๑
ค่าภาคหลวงแร่ ค่าธรรมเนียม และเงินบำรุงพิเศษ

มาตรา ๑๓๑ ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ผู้แจ้งการร่อนแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้รับใบอนุญาตครอบครองแร่ ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ ดังต่อไปนี้

(๑) แร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร รวมถึงแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมือง

(๒) แร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการแต่งแร่ หรือตะกรันที่มีแร่ชนิดอื่นเจือปนอยู่เกินปริมาณที่อธิบดีกำหนด ซึ่งยังมิได้ชำระค่าภาคหลวงแร่

(๓) แร่ที่ได้จากการขุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่

(๔) แร่ที่ได้รับอนุญาตให้ครอบครองตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง ซึ่งแร่นั้นยังมิได้ชำระค่าภาคหลวงแร่

(๕) การซื้อแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดิน หากปรากฏว่าแร่นั้นยังมิได้ชำระค่าภาคหลวงแร่

มาตรา ๑๓๒ อัตราค่าภาคหลวงแร่ให้เรียกเก็บได้ไม่เกินร้อยละสามสิบของราคาตลาดแร่

พิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ราคาตลาดแร่แต่ละชนิดให้เป็นตามที่อธิบดีกำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ การกำหนดราคาตลาดแร่ รวมทั้งการตรวจสอบและการประเมินการชำระค่าภาคหลวงแร่ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่ยังไม่สามารถประเมินค่าภาคหลวงแร่ได้จนกว่าจะแต่งแร่หรือประกอบโลหกรรมแล้วเสร็จ ต้องกำหนดให้มีการวางหลักประกันการชำระค่าภาคหลวงแร่ตามจำนวนที่เหมาะสมด้วย

มาตรา ๑๓๓ ในกรณีผู้มีหน้าที่ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ชำระค่าภาคหลวงแร่หรือชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ครบถ้วน หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าการชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ถูกต้อง ให้อธิบดีมีหนังสือเรียกให้ผู้นั้นมาชี้แจงโดยกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เพื่อนำหลักฐานการชำระค่าภาคหลวงแร่มาแสดง หากพบว่าไม่มีหลักฐานการชำระค่าภาคหลวงแร่หรือหลักฐานที่นำมาแสดงนั้นยังไม่อาจรับฟังได้ว่ามีการชำระค่าภาคหลวงแร่ถูกต้องครบถ้วนแล้ว หรือผู้นั้นไม่มาชี้แจงภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้อธิบดีแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแร่เพื่อประเมินการชำระค่าภาคหลวงแร่ในกรณีดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เมื่อคณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแร่ได้ประเมินว่าให้ชำระค่าภาคหลวงแร่เป็นจำนวนเท่าใดหรือให้ชำระค่าภาคหลวงแร่เพิ่มเป็นจำนวนเท่าใด ให้ผู้ถูกประเมินชำระภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการประเมินเป็นหนังสือ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้นั้นจะต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ทั้งหมดหรือค่าภาคหลวงแร่ส่วนที่ยังขาด แล้วแต่กรณี พร้อมเงินเพิ่มสองเท่าของค่าภาคหลวงแร่ส่วนที่ขาดนั้น

มาตรา ๑๓๔ ผู้ขออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเสียค่าธรรมเนียมพร้อมกับการยื่นคำขอ และต้องออกค่าใช้จ่ายหรือวางเงินล่วงหน้าเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดดำเนินงานตามความจำเป็นอันควรแก่กรณีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่มีการสั่งยกคำขอ หรือไม่อนุญาตตามคำขอ หรือผู้ยื่นคำขอได้ถอนคำขอ ให้คืนค่าใช้จ่ายหรือเงินล่วงหน้าที่ยังไม่ได้จ่ายสำหรับกิจการนั้นแก่ผู้ยื่นคำขอตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๓๕ การสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษต้องเสียค่าสิทธิการสำรวจแร่ในอัตราก้าวหน้าตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษสิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนด ผู้ถืออาชญาบัตรไม่มีสิทธิขอคืนค่าสิทธิการสำรวจแร่ที่ตนได้ชำระแล้ว

ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรไม่ชำระค่าสิทธิการสำรวจแร่ให้ถูกต้องครบถ้วน เมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือแล้ว และไม่ชำระภายในหกสิบวันนับแต่วันรับคำบอกกล่าว ให้ผู้ออกอาชญาบัตรมีอำนาจสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรนั้นเสียได้

มาตรา ๑๓๖ ผู้ถือประทานบัตรต้องเสียเงินบำรุงพิเศษในอัตราไม่เกินร้อยละสิบของค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้จากประทานบัตรนั้น

เงินบำรุงพิเศษตามวรรคหนึ่งให้ใช้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาวิจัยด้านแร่ การปรับสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วตามหลักภูมิสถาปัตย์ และการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

อัตรา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเรียกเก็บ รวมตลอดทั้งการจัดสรรเงินบำรุงพิเศษ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีที่มีความจำเป็นในทางเศรษฐกิจ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดให้แร่ชนิดใดได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นการเรียกเก็บเงินบำรุงพิเศษตามระยะเวลาที่เห็นสมควรได้

หมวด ๑๒
การพัฒนาและการส่งเสริม

มาตรา ๑๓๗ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการแร่อาจออกกฎกระทรวงยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียม รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียมในเรื่องดังกล่าว ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมที่ประกอบกิจการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูงกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

(๒) เหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรืออุบัติภัย

(๓) เหตุอื่นอันสมควร

มาตรา ๑๓๘ หากปรากฏว่าพื้นที่ใดน่าจะมีแร่เหมาะสมเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการแร่อาจให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จัดทำเอกสารที่จำเป็นในการขอประทานบัตร และจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่นั้นเพื่อขอความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติก่อนออกประทานบัตรให้ทำเหมืองในพื้นที่ดังกล่าว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่าพื้นที่นั้นมีผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรหรือคำขอประทานบัตรอยู่แล้ว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่นั้นได้รับความเห็นชอบแล้วตามวรรคหนึ่ง ในการออกประทานบัตรกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่อาจนำพื้นที่นั้นออกประมูลโดยให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ผู้ออกประทานบัตรพิจารณาให้ผู้ประกอบการตามมาตรา ๑๓๗ (๑) มีสิทธิได้รับการคัดเลือกก่อน

ผู้ชนะการประมูลตามวรรคสามต้องปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตร และต้องชำระค่าใช้จ่ายที่

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ดำเนินการไปตามวรรคหนึ่งทั้งหมดในวันที่ได้รับประทานบัตร

หมวด ๑๓
ความรับผิดทางแพ่ง

มาตรา ๑๓๙ ผู้ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่เกิดจากการประกอบกิจการของตนต่อความเสียหายหรือความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดขึ้นแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นในเขตที่ได้รับอนุญาต ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของผู้ได้รับอนุญาตรายนั้น

มาตรา ๑๔๐ ผู้ใดทำเหมืองโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือผู้ถือประทานบัตรรายใดทำเหมืองออกนอกเขตประทานบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรรายใดทำเหมืองในเขตประทานบัตร แต่เป็นพื้นที่ห้ามทำเหมืองตามมาตรา ๖๘ (๓) หรือตามกฎหมายอื่น นอกจากจะต้องรับผิดทางอาญาแล้ว จะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตั้งแต่สองเท่าแต่ไม่เกินสามเท่าของมูลค่าแร่ที่ได้จากการทำเหมืองในบริเวณดังกล่าวด้วย

การกำหนดค่าเสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงพฤติการณ์และเจตนาของผู้ทำเหมืองหรือผู้ถือประทานบัตร แล้วแต่กรณี ในการฝ่าฝืนกฎหมายหรือปฏิบัติผิดเงื่อนไขในประทานบัตร

มูลค่าแร่ตามวรรคหนึ่งให้ถือตามราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศใช้ในวันที่มีการกระทำตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๔๑ ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรหรือคำขอประทานบัตรที่ถูกจำหน่ายตามมาตรา ๒๑ วรรคห้า หรือมาตรา ๑๓๘ วรรคสอง มีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายได้ หากพิสูจน์ได้ว่าเป็นค่าเสียหายที่แท้จริงซึ่งเกิดจากการดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับคำขอนั้น

ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จ่ายเงินค่าทดแทนตามวรรคหนึ่งจากเงินที่ได้จากการประมูลตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๑๓๘ แล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ ค่าทดแทนต้องไม่รวมถึงมูลค่าของแร่ซึ่งยังมิได้นำขึ้นมาจากการทำเหมือง

มาตรา ๑๔๒ นอกจากความรับผิดตามมาตรา ๑๓๙ ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจได้

(๒) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตได้ประกอบกิจการเหมืองแร่โดยรู้อยู่แล้วว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่นั้นไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่ไม่ปลอดภัยภายหลังจากการทำแร่นั้นแล้วไม่

ดำเนินการใด ๆ ตามสมควร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ การที่ผู้ประกอบกิจการรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของการประกอบกิจการ ระยะเวลาที่ผู้ประกอบกิจการปกปิดความไม่ปลอดภัยของการประกอบกิจการของผู้ประกอบกิจการเมื่อทราบว่าการประกอบกิจการทำเหมืองแร่นั้นไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบกิจการได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบกิจการ การที่ผู้ประกอบกิจการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย

หมวด ๑๔
การควบคุมและการตรวจสอบ

ส่วนที่ ๑
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๔๓ ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเขตเหมืองแร่ เขตประกอบธุรกิจแร่ เขตแต่งแร่ เขตโลหกรรม เขตขุดหาแร่รายย่อย หรือเขตที่มีการร่อนแร่ เพื่อตรวจสอบการประกอบกิจการดังกล่าวได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่ดังกล่าว

(๒) สั่งเป็นหนังสือให้ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร ผู้ขุดหาแร่รายย่อย ผู้ประกอบกิจการร่อนแร่ ผู้ประกอบธุรกิจแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมระงับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม หรือจัดการป้องกันอันตรายอันอาจเกิดจากการประกอบกิจการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๓) นำแร่ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบวิเคราะห์

(๔) ยึดหรืออายัดแร่หรือทรัพย์สินใดตามมาตรา ๑๔๘

เมื่อได้เข้าไปและทำการตรวจสอบตาม (๑) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืน หรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

มาตรา ๑๔๔ ในกรณีที่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๑๔๓ (๒) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่ออธิบดี ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาตเพื่อพิจารณาพักใช้หรือเพิกถอนอาชญาบัตร ประทานบัตร ใบอนุญาต หรือระงับการประกอบกิจการต่อไป

มาตรา ๑๔๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๑๔๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

เพื่อประโยชน์ในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๔๗ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการเกี่ยวกับของกลางและเงินค้างจ่าย

มาตรา ๑๔๘ บรรดาแร่ที่มีไว้เนื่องในการกระทำความผิด และเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการพิจารณาคดีได้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ หรือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ และเมื่อได้มีการฟ้องคดี ให้นำความในมาตรา ๑๗๔ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับ

ในการยึดหรืออายัดเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผูกมัด ประทับตรา จัดทำบัญชี และฐานข้อมูลของผู้กระทำความผิดและเก็บรักษาไว้ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ หรือศาลไม่พิพากษาให้ริบ ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอรับทรัพย์สินคืนภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันทราบหรือถือว่าได้ทราบคำสั่งให้คืนทรัพย์สินแก่ผู้มีสิทธิขอรับทรัพย์สินนั้นคืนจากพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจยึดไว้ ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ทั้งนี้ เว้นแต่อธิบดีจะใช้อำนาจประกาศหาตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้แสดงหลักฐานเพื่อขอรับทรัพย์สินคืนภายในสามสิบวัน หากพ้นกำหนดดังกล่าวและไม่มีผู้ใดมาขอรับทรัพย์สินคืน ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้นำมาตรา ๑๕๐ มาใช้บังคับเกี่ยวกับวิธีการประกาศหาตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน และวิธีการขอรับทรัพย์สินคืนโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ หรือศาลไม่พิพากษาให้ริบ และไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าว ให้เริ่มนับระยะเวลาตามวรรคสามตั้งแต่วันที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ หรือวันที่ศาลพิพากษาถึงที่สุด หรือวันที่อธิบดีได้ออกประกาศ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๔๙ ในกรณีทรัพย์สินถูกยึดไว้ตามมาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง มิใช่เป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติอธิบดีคืนทรัพย์สินหรือเงิน แล้วแต่กรณี ให้แก่เจ้าของก่อนถึงกำหนดตามมาตรา ๑๔๘ วรรคสามได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อทรัพย์สินนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีที่เป็นเหตุให้ทรัพย์สินนั้นถูกยึด หรือ

(๒) เมื่อผู้กระทำความผิดหรือผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดได้ทรัพย์สินนั้นมาจากผู้เป็นเจ้าของโดยการกระทำความผิดทางอาญา

ในการดำเนินการคืนทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง อาจมีการกำหนดเงื่อนไขในการคืนและการตรวจสอบเพื่อป้องกันมิให้มีการนำทรัพย์สินนั้นกลับไปใช้ในการกระทำความผิดอีก ทั้งนี้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๕๐ ในกรณีที่มีการยึดของกลางที่ต้องสงสัยในการกระทำความผิดโดยไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยึดส่งมอบของกลางให้แก่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีกำหนดเพื่อเก็บรักษาไว้ และให้อธิบดีมีอำนาจประกาศหาตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง เพื่อให้บุคคลดังกล่าวไปแสดงหลักฐานเพื่อขอรับของกลางคืน

การประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดประกาศไว้ที่สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการยึดของกลางนั้น และประกาศในระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อประเภทอื่นอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน

เจ้าของหรือผู้ครอบครองมีสิทธิขอรับของกลางคืนจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีระบุไว้ในประกาศ ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดแสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองเพื่อขอรับของกลางคืนภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้ของกลางนั้นตกเป็นของแผ่นดิน แต่ถ้ามีบุคคลใดแสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง และขอรับของกลางคืนภายในกำหนดเวลา ให้อธิบดีดำเนินการตามวรรคห้าต่อไป

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ที่แสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองตามวรรคหนึ่ง เป็นบุคคลที่พนักงานอัยการได้พิจารณาแล้วและมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือเป็นบุคคลที่ปรากฏหลักฐานในขณะสอบสวนแล้วว่ามิใช่เป็นผู้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด หรือมิใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้อธิบดีมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาลเพื่อขอรับของกลางคืนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากอธิบดี หากมิได้ใช้สิทธิฟ้องร้องคดีต่อศาลภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าบุคคลนั้นมิใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น

มาตรา ๑๕๑ ถ้าทรัพย์สินและของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๑๔๘ หรือมาตรา ๑๕๐ จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือสูญหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาจะเกินค่าของทรัพย์สินหรือมีเหตุอื่นอันสมควร อธิบดีอาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดการขายทรัพย์สินหรือของกลางก่อนครบกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๔๘ วรรคสาม หรือมาตรา ๑๕๐ วรรคสาม แล้วแต่กรณี เมื่อได้เงินเป็นสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนทรัพย์สินหรือของกลางนั้น หรือ

(๒) ถ้าการนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ไปใช้ประโยชน์จะเป็นการบรรเทาความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษา ให้นำทรัพย์สินหรือของกลางนั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ก่อนที่จะสั่งดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีประกาศตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง เพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายทราบ และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมีสิทธิยื่นคำร้องขอรับทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวไปเก็บรักษาด้วยตนเองได้ภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่เริ่มประกาศ และถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายทำสัญญาไว้กับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ว่าจะเก็บรักษาทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ให้อธิบดีมอบทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นผู้เก็บรักษาไว้ แต่ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายนำทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ

ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมาขอรับทรัพย์สินหรือของกลางไปเก็บรักษา หรือปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายแต่บุคคลดังกล่าวไม่ยอมทำสัญญาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้อธิบดีสั่งดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ หรือในกรณีที่มีการทำสัญญาแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายผิดสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ให้อธิบดีเรียกทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวคืนจากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง และมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการบังคับตามสัญญาประกันและดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และในกรณีเช่นนี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายจะฟ้องเรียกค่าเสียหายหรือค่าทดแทนใด ๆ จากทางราชการอันเนื่องมาจากการดำเนินการหรือการนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ยึดหรืออายัดไปใช้ประโยชน์ของทางราชการดังกล่าวมิได้

มาตรา ๑๕๒ บรรดาค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ที่ค้างจ่ายอยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ หรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกเอาคืนภายในหนึ่งปีนับแต่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

หมวด ๑๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๕๓ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๒๒ มาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๑๐๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๔ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๑๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๖ ผู้ถืออาชญาบัตรสำรวจแร่รายใดไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนด หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามมาตรา ๔๑ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๗ ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่รายใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๓ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดหรือตามเงื่อนไขตามมาตรา ๔๓ วรรคสี่ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๘ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษรายใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดหรือตามเงื่อนไขตามมาตรา ๔๗ วรรคสี่ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๐ ผู้ใด

(๑) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๖ วรรคสาม วรรคห้า หรือวรรคหก มาตรา ๖๘ (๑) (๒) (๓) (๘) หรือ (๙) หรือไม่นำหลักประกันมาวางหรือจัดทำประกันภัยตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๘ (๔) (๕) หรือ (๖) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น

(๓) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๘ (๗) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น

(๔) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๘ (๑๑) หรือ (๑๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๑ มาตรา ๗๒ มาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๑๒ หรือมาตรา ๑๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในมาตรา ๙๔ วรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามวิธีการร่อนแร่ที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๙๕ วรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๙๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๓ ผู้ใดซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ หรือขนแร่ ที่ยังมิได้มีการชำระค่าภาคหลวงแร่ตามมาตรา ๙๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าถึงห้าเท่าของมูลค่าแร่ หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่สามเท่าถึงห้าเท่าของมูลค่าแร่ หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๕ ผู้ใดไม่จัดทำรายงานตามมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง หรือจัดทำรายงานดังกล่าวเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๔ ต้องระวางโทษดังนี้

(๑) ฝ่าฝืนประกาศที่ออกตามมาตรา ๑๐๔ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับตั้งแต่สองเท่าถึงห้าเท่าของมูลค่าแร่ หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ฝ่าฝืนประกาศที่ออกตามมาตรา ๑๐๔ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าถึงสามเท่าของมูลค่าแร่ หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ฝ่าฝืนประกาศที่ออกตามมาตรา ๑๐๔ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อปรากฏว่าแร่ที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๐๔ (๒) เป็นแร่จากประทานบัตร สถานที่ซื้อแร่ เขตแต่งแร่ หรือเขตโลหกรรมใด ให้ผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ออกใบอนุญาตนั้น เพิกถอนประทานบัตรหรือใบอนุญาตนั้นเสียได้

มาตรา ๑๖๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมการขนส่งและการจัดเก็บแร่ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปตามมาตรา ๑๐๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๘ ผู้ใด

(๑) ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๖ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๑๑ วรรคหนึ่ง

(๒) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามมาตรา ๑๐๖ วรรคสี่ หรือมาตรา ๑๑๑ วรรคสี่

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๖ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๑๑ วรรคหนึ่ง นำแร่ที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๕๒ มาทำการแต่งแร่หรือประกอบโลหกรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงเก้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่ง (๑) เป็นการกระทำของผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ให้ผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ออกใบอนุญาตเพิกถอนประทานบัตรหรือใบอนุญาตนั้นเสียได้

มาตรา ๑๖๙ ผู้ใดฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๑๐๘ หรือมาตรา ๑๑๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงเก้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๙ หรือมาตรา ๑๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น

มาตรา ๑๗๑ ผู้ใดจัดทำรายงานการรังวัดตามมาตรา ๑๒๓ อันเป็นเท็จหรือไม่รายงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗๒ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๔๓ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗๓ ผู้ใดนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บรักษาตามมาตรา ๑๕๑ วรรคสอง ไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ ต้องระวางโทษปรับจำนวนสองเท่าของประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้หรือแสวงหาประโยชน์

มาตรา ๑๗๔ บรรดาแร่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะหรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่บุคคลได้มา หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เนื่องในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕๔ มาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๕๙ มาตรา ๑๖๐ เฉพาะการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) มาตรา ๑๖๒ มาตรา ๑๖๓ มาตรา ๑๖๔ มาตรา ๑๖๖ มาตรา ๑๖๘ หรือมาตรา ๑๘๐ ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

ให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง และเมื่อพนักงานอัยการได้ร้องขอต่อศาลแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศไว้ที่สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรม

แร่ประจำท้องที่ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ยึดหรืออายัดของกลางนั้นอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าในคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่งอาจเชื่อว่าเป็นเจ้าของหรือไม่ก็ตาม ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานว่ามีบุคคลเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งประกาศดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของเจ้าของทรัพย์สินนั้น เพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของมายื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น หรือมีเจ้าของแต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดดังกล่าว อีกทั้งตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้นเกิดขึ้น หรือไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันแรกของวันประกาศตามวรรคสอง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานว่ามีบุคคลเป็นเจ้าของทรัพย์สินให้นับแต่วันที่เจ้าของทรัพย์สินได้รับหรือถือว่าได้รับไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามวรรคสอง และในกรณีนี้มิให้นำมาตรา ๓๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

มาตรา ๑๗๕ ในกรณีที่ของกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดซึ่งตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีนำออกขาย หรือนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัย หรือเพื่อประโยชน์อื่นแก่ทางราชการ หรือจำหน่ายออกจากสารบบของทางราชการ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๓ มาใช้บังคับแก่การดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗๖ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๗๗ ผู้สนับสนุนหรือได้รับผลตอบแทนจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

มาตรา ๑๗๘ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือมีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๗๙ คณะกรรมการเปรียบเทียบตามมาตรา ๑๗๘ ให้ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ และผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ในเขตจังหวัดอื่น ประกอบด้วย อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าที่ทำการอัยการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เป็นกรรมการ และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๘๐ ในกรณีที่ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ได้กระทำในเขตควบคุมแร่ตามมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง หรือฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรการที่กำหนดในประกาศตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ เป็นสองเท่า

มาตรา ๑๘๑ ในกรณีผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการ และละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๑๘๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือผู้ใดที่เกี่ยวข้องโดยทุจริตกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ โดยทุจริตเพื่อมิให้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๘๓ มูลค่าแร่ตามหมวดนี้ ให้ถือตามราคาตลาดที่อธิบดีประกาศกำหนดและใช้บังคับอยู่ในวันที่มีการกระทำความผิด

หมวด ๑๖
บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๘๔ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๘๕ ในวาระเริ่มแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(๑) ให้คณะกรรมการแร่ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมเจ้าท่า

อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอนามัย เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานกรรมการสภาการเหมืองแร่ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(๒) ให้คณะกรรมการแร่จังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ นายอำเภอและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องที่ที่ขอประทานบัตร ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ เป็นกรรมการ และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เป็นเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๘๖ ให้ประกาศกำหนดพื้นที่เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปอีกไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ประกาศที่กำหนดในพื้นที่ตามมาตรา ๑๗ วรรคสี่ ให้เป็นอันยกเลิก

มาตรา ๑๘๗ บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การดำเนินการออกกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบ ตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๑๘๘ บรรดาคำขอทุกประเภทที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัตินี้ และให้พิจารณาดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๘๙ บรรดาอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ยังคงใช้ได้จนกว่าจะสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอน โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นการจัดทำแนวพื้นที่กันชนการทำเหมือง

และการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนตามมาตรา ๓๒ การฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมือง การวางหลักประกันและการจัดทำประกันภัยตามมาตรา ๖๘ (๘) และ (๙) ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการออกประทานบัตร

บรรดาข้อผูกพันตามสัญญาต่าง ๆ ที่กระทำขึ้นภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งมีอยู่กับรัฐบาลไทยโดยกระทรวงอุตสาหกรรมและกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปตามข้อผูกพันแห่งสัญญานั้น ๆ ทั้งนี้ จนกว่าผลการใช้บังคับตามสัญญาจะสิ้นสุดลง สำหรับกรณีการขอต่ออายุอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตใด ๆ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

เลขลำดับ	รายการ		อัตราค่าธรรมเนียม
๑	ค่าธรรมเนียมออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาต		
	(๑) ค่าอาชญาบัตรสำรวจแร่	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่าอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่	ฉบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
	(๓) ค่าอาชญาบัตรพิเศษ	ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	(๔) ค่าประทานบัตร		
	ก. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑	ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒	ฉบับละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓	ฉบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน	ฉบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	(๕) ค่าใบอนุญาต		
	ก. ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	ข. ใบอนุญาตแต่งแร่	ฉบับละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
	ค. ใบอนุญาตประกอบโลหกรรม	ฉบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ใบอนุญาตอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
๒	ค่าธรรมเนียมรายปี		
	(๑) การแต่งแร่	ปีละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	(๒) ประกอบโลหกรรม	ปีละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๓) การประกอบธุรกิจแร่	ปีละ	๑๐,๐๐๐ บาท
๓	ค่าธรรมเนียมรังวัด		
	(๑) ค่าเขียนหรือจำลองแผนที่	ฉบับละ	๖,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่ารังวัดตามจำนวนเนื้อที่ทุก ๑ ไร่ หรือเศษของ	ไร่ละ	๖๐๐ บาท
	หนึ่งไร่	หลักละ	๓,๐๐๐ บาท
	(๓) ค่าหลักเขตเหมืองแร่	เรื่องละ	๓๐,๐๐๐ บาท
	(๔) ค่าไต่สวน		
๔	ค่าธรรมเนียมต่ออายุ โอนสิทธิการทำเหมืองและใบอนุญาต		
	(๑) ค่าต่ออายุประทานบัตร		
	ก. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑	ฉบับละ	๓๐๐,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒	ฉบับละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓	ฉบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน	ฉบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่าต่ออายุใบอนุญาตแต่งแร่	ฉบับละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
	(๓) ค่าต่ออายุใบอนุญาตประกอบโลหกรรม	ฉบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

เลขลำดับ	รายการ		อัตราค่าธรรมเนียม
	(๔) ค่าต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจแร่	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	(๕) ค่าโอนประทานบัตร		
	ก. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒	ฉบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓	ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน	ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	(๖) ค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองตามประทานบัตร	ร้อยละ	๔
	(๗) ค่าโอนใบอนุญาตแต่งแร่	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	(๘) ค่าโอนใบอนุญาตประกอบโลหกรรม	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๙) ค่าโอนใบอนุญาตอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
๕	ค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ด		
	(๑) ค่าคัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร	หน้าละ	๑๐ บาท
	(๒) ค่ารับรองสำเนาเอกสาร	ฉบับละ	๑๕๐ บาท
	(๓) ค่าหยุดการทำเหมืองทุก ๑ ไร่ หรือเศษของ ๑ ไร่	ปีละ	๖๐๐ บาท
	(๔) ค่านำมูลดินทรายออกนอกเหมืองแร่	เมตริกตันละ	๒๐ บาท
	(๕) ค่าใบแทนอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต	ฉบับละ	๖,๐๐๐ บาท
	(๖) ค่าขยายหรือลดเขตแต่งแร่	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	(๗) ค่าขยายหรือลดเขตโลหกรรม	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๘) ค่าลดพื้นที่ในเขตอาชญาบัตรพิเศษ	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๙) ค่าลดพื้นที่ในเขตประทานบัตร	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	ค่าตรวจสอบ ทดลอง หรือวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ตัวอย่างหนึ่ง ๆ แร่หรือธาตุหรือรายการละ		๑๐,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ และพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงโดยนำหลักการของกฎหมายทั้งสองฉบับมาบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน เพื่อให้การอนุญาตและการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่เป็นไปอย่างมีระบบ โดยกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการแร่ เพื่อให้เกิดดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การรักษาสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตและการกำกับดูแลการทำเหมืองให้เหมาะสมกับประเภทและขนาดของการทำเหมือง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรผลประโยชน์จากทรัพยากรแร่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนอันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง และกำหนดให้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนแก่ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินอันเป็นที่ตั้งของการทำเหมืองใต้ดิน ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หน้า ๑
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๙๑ ก ราชกิจจานุเบกษา ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

กฎกระทรวง

กำหนดพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่

พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสี่ และมาตรา ๑๓๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ดีบุกตามราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศกำหนด ในอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ร้อยละสองจุดห้าของราคาโลหะดีบุกต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินห้าหมื่นบาท แต่ไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นห้าพันบาท

(๒) ร้อยละห้าของราคาโลหะดีบุกต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นห้าพันบาท แต่ไม่เกินสองแสนห้าหมื่นบาท

(๓) ร้อยละสิบของราคาโลหะดีบุกต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินสองแสนห้าหมื่นบาท แต่ไม่เกินห้าแสนบาท

(๔) ร้อยละสิบห้าของราคาโลหะดีบุกต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินห้าแสนบาท แต่ไม่เกินเจ็ดแสนห้าหมื่นบาท

(๕) ร้อยละยี่สิบของราคาโลหะดีบุกต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินเจ็ดแสนห้าหมื่นบาทขึ้นไป

ข้อ ๒ ให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ชนิดที่มีทังสติกออกไซด์ตามราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศกำหนด ในอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ร้อยละสองจุดห้าของราคาแร่ชนิดที่มีทังสติกออกไซด์ต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินห้าหมื่นบาท แต่ไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นห้าพันบาท

(๒) ร้อยละห้าของราคาแร่ชนิดที่มีทังสติกออกไซด์ต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นห้าพันบาท แต่ไม่เกินสองแสนห้าหมื่นบาท

(๓) ร้อยละสิบของราคาแร่ชนิดที่มีทังสติกออกไซด์ต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินสองแสนห้าหมื่นบาท แต่ไม่เกินห้าแสนบาท

(๔) ร้อยละสิบห้าของราคาแร่ชนิดที่มีทังสติกออกไซด์ต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินห้าแสนบาท แต่ไม่เกินเจ็ดแสนห้าหมื่นบาท

(๕) ร้อยละยี่สิบของราคาแร่ชนิดที่มีทังสติกออกไซด์ต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินเจ็ดแสนห้าหมื่นบาทขึ้นไป

ข้อ ๓ ให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ตะกั่วตามราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศกำหนด ในอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ร้อยละสองของราคาแร่ตะกั่วต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาที่ไม่เกินแปดพันบาท

(๒) ร้อยละห้าของราคาแร่ตะกั่วต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินแปดพันบาท แต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นสองพันบาท

(๓) ร้อยละสิบของราคาแร่ตะกั่วต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินหนึ่งหมื่นสองพันบาท แต่ไม่เกินสองหมื่นบาท

(๔) ร้อยละสิบห้าของราคาแร่ตะกั่วต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินสองหมื่นบาทขึ้นไป

ข้อ ๔ ให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ทองคำตามราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศกำหนด ในอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ร้อยละสองจุดห้าของราคาทองคำต่อกรัม สำหรับราคาที่ไม่เกินสี่ร้อยบาท

(๒) ร้อยละห้าของราคาทองคำต่อกรัม สำหรับราคาส่วนที่เกินสี่ร้อยบาท แต่ไม่เกินหกร้อยบาท

(๓) ร้อยละสิบของราคาทองคำต่อกรัม สำหรับราคาส่วนที่เกินหกร้อยบาท แต่ไม่เกินหนึ่งพันบาท

(๔) ร้อยละสิบห้าของราคาทองคำต่อกรัม สำหรับราคาส่วนที่เกินหนึ่งพันบาท แต่ไม่เกินหนึ่งพันห้าร้อยบาท

(๕) ร้อยละยี่สิบของราคาทองคำต่อกรัม สำหรับราคาส่วนที่เกินหนึ่งพันห้าร้อยบาทขึ้นไป

ข้อ ๕ ให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่สังกะสีตามราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศกำหนด ในอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ร้อยละสองของราคาแร่สังกะสีต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาที่ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

(๒) ร้อยละห้าของราคาแร่สังกะสีต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินหนึ่งหมื่นบาท แต่ไม่เกินสองหมื่นบาท

(๓) ร้อยละสิบของราคาแร่สังกะสีต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินสองหมื่นบาท แต่ไม่เกินสามหมื่นบาท

(๔) ร้อยละสิบห้าของราคาแร่สังกะสีต่อหนึ่งเมตริกตัน สำหรับราคาส่วนที่เกินสามหมื่นบาทขึ้นไป

ข้อ ๖ ให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่รัตนชาติในอัตราร้อยละสิบของมูลค่าแร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๓๒ วรรคสี่

ข้อ ๗ ให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่อื่นนอกจากกรณีตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๖ ในอัตราร้อยละของราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศกำหนดตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑
อุตตม สาวนายน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

บัญชีท้ายกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๖๑

เลขลำดับ	รายการ	ร้อยละของอัตราค่าภาคหลวงที่เรียกเก็บตามราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศกำหนด
๑	แร่	
	(๑) การ์เนต	๗
	(๒) เกลือหิน	๔
	(๓) แกรไฟต์	๔
	(๔) ควอตซ์	๔
	(๕) แคลไซต์	๔
	(๖) สตรูเวอไรต์	๑๐
	(๗) เงิน	๑๐
	(๘) ซีโนไทม์	๗
	(๙) เซอร์คอน	๗
	(๑๐) ดิกไคต์	๔
	(๑๑) ดินอุตสาหกรรม	
	(ก) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมภายในราชอาณาจักร	๔
	(ข) เพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักร	๗
	(๑๒) โดโลไมต์	
	(ก) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมภายในราชอาณาจักร	๔
	(ข) เพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักร	๗
	(๑๓) ถ่านหิน	๔
	(๑๔) ทรายอุตสาหกรรม	๔
	(๑๕) ทองแดง	๑๐
	(๑๖) ทัลก์	๔
	(๑๗) แทนทาไลต์และโคลัมไบต์ที่รวมกันอยู่	๑๐
	(๑๘) เบนทอไนต์	๔
	(๑๙) แบไรต์	
	(ก) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมภายในราชอาณาจักร	๔
	(ข) เพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักร	๗
	(๒๐) พลวง	๑๐
	(๒๑) โพแทช	๗
	(๒๒) ไพโรฟิลไลต์	๔
	(๒๓) ฟลูออไรต์	
	(ก) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมภายในราชอาณาจักร	๔
	(ข) เพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักร	๗

เลขลำดับ	รายการ	ร้อยละของอัตราค่าภาคหลวงที่เรียกเก็บตามราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศกำหนด
	(๒๔) ฟอสเฟต	๔
	(๒๕) เฟลด์สปาร์	
	(ก) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมภายในราชอาณาจักร	๔
	(ข) เพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักร	๗
	(๒๖) แมงกานีส	
	(ก) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมภายในราชอาณาจักร	๔
	(ข) เพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักร	๗
	(๒๗) โมนาไซต์	๗
	(๒๘) โมลิบดีไนต์	๑๐
	(๒๙) ไมกา	๔
	(๓๐) ยิปซัม	
	(ก) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมภายในราชอาณาจักร	๔
	(ข) เพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักร	๗
	(๓๑) รูไทล์	๗
	(๓๒) ลูโคซีน	๗
	(๓๓) หินประดับ	๔
	(๓๔) หินอ่อน	๔
	(๓๕) หินอุตสาหกรรม	
	(ก) เพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์	๗
	(ข) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอื่นภายในราชอาณาจักร	๔
	(ค) เพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักร	๗
	(๓๖) เหล็ก	๗
	(๓๗) อิลเมไนต์	๗
	(๓๘) แอนไฮไดรต์	
	(ก) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมภายในราชอาณาจักร	๔
	(ข) เพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักร	๗
๒	โลหะ	
	(๑) แคดเมียม	๔
	(๒) ตะกั่ว	๔
	(๓) ทองแดง	๔
	(๔) พลวง	๔
	(๕) สังกะสี	๔
	(๖) เหล็ก	๔
	(๗) โคลัมเบียมแทนทาลัม	๔

เลขลำดับ	รายการ	ร้อยละของอัตราค่าภาคหลวงที่เรียกเก็บตามราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศกำหนด
	(๘) โลหะอื่นๆ	๔
๓	ตะกรัน	๑๐
๔	แร่ชนิดอื่น ๆ	๗

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๓๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้พิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
กำหนดค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยแร่
พ.ศ. ๒๕๖๑[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้กำหนดค่าธรรมเนียมตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑
อุตตม สาวนายน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕/ตอนที่ ๗๙ ก/หน้า ๓๒/๕ ตุลาคม ๒๕๖๑

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

เลขลำดับ	รายการ		อัตราค่าธรรมเนียม
๑	ค่าธรรมเนียมออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาต		
	(๑) ค่าอาชญาบัตรสำรวจแร่	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่าอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	(๓) ค่าอาชญาบัตรพิเศษ	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	(๔) ค่าประทานบัตร		
	ก. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒	ฉบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓	ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน ตามหมวด ๖	ฉบับละ	๒๐๐,๐๐๐ บาท
	(๕) ค่าใบอนุญาต		
	ก. ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย	ฉบับละ	๕๐๐ บาท
	ข. ใบอนุญาตแต่งแร่	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	ค. ใบอนุญาตประกอบโลหกรรม	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	ง. ใบอนุญาตอื่น ๆ	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
	ยกเว้นใบอนุญาตขนแร่	ฉบับละ	๒๐๐ บาท
๒	ค่าธรรมเนียมรายปี		
	(๑) การแต่งแร่	ปีละ	๑,๐๐๐ บาท
	(๒) การประกอบโลหกรรม	ปีละ	๒,๐๐๐ บาท
	(๓) การประกอบธุรกิจแร่		
	ก. การซื้อแร่	ปีละ	๑,๐๐๐ บาท
	ข. การครอบครองแร่	ปีละ	๑,๐๐๐ บาท
	ค. การเก็บแร่	ปีละ	๑,๐๐๐ บาท
๓	ค่าธรรมเนียมรังวัด		
	(๑) ค่าเขียนหรือจำลองแผนที่	ฉบับละ	๒๐๐ บาท
	(๒) ค่ารังวัดตามจำนวนเนื้อที่ทุก ๑ ไร่ หรือเศษของ ๑ ไร่	ไร่ละ	๑๐๐ บาท
	(๓) ค่าหลักเขตเหมืองแร่	หลักละ	๓๐๐ บาท
	(๔) ค่าไต่สวน		
	ก. ค่าไต่สวนคำขอประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑	เรื่องละ	๑,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าไต่สวนคำขอประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒	เรื่องละ	๕,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าไต่สวนคำขอประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓	เรื่องละ	๑๐,๐๐๐ บาท
๔	ค่าธรรมเนียมต่ออายุ โอนสิทธิการทำเหมืองและใบอนุญาต		
	(๑) ค่าต่ออายุประทานบัตร		
	ก. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒	ฉบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓	ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท

เลขลำดับ	รายการ		อัตราค่าธรรมเนียม
	ง. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน ตามหมวด ๖	ฉบับละ	๒๐๐,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่าต่ออายุใบอนุญาตแต่งแร่	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	(๓) ค่าต่ออายุใบอนุญาตประกอบโลหกรรม	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	(๔) ค่าต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจแร่		
	ก. ใบอนุญาตซื้อแร่	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
	ข. ใบอนุญาตครอบครองแร่	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
	ค. ใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
	(๕) ค่าโอนประทานบัตร		
	ก. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน ตามหมวด ๖	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๖) ค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองตามประทานบัตร	ร้อยละ	๓
	(๗) ค่าโอนใบอนุญาตแต่งแร่	ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	(๘) ค่าโอนใบอนุญาตประกอบโลหกรรม	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
๕	ค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ด		
	(๑) ค่าคัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร	หน้าละ	๑๐ บาท
	(๒) ค่ารับรองสำเนาเอกสาร	ฉบับละ	๒๐ บาท
	(๓) ค่าหยุดการทำเหมืองทุก ๑ ไร่ หรือเศษของ ๑ ไร่	ปีละ	๖๐ บาท
	(๔) ค่านำมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่	เมตริกตันละ	๑๒ บาท
	(๕) ค่าใบแทนอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต	ฉบับละ	๖๐๐ บาท
	(๖) ค่าขยายหรือลดเขตแต่งแร่	ฉบับละ	๑,๐๐๐ บาท
	(๗) ค่าขยายหรือลดเขตโลหกรรม	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
	(๘) ค่าลดพื้นที่ในเขตอาชญาบัตรพิเศษ	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
	(๙) ค่าลดพื้นที่ในเขตประทานบัตร	ฉบับละ	๒,๐๐๐ บาท
๖	ค่าวิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่างแร่ สินแร่ หรือธรณีวัตถุทางฟิสิกส์		
	(๑) การตรวจสอบตัวอย่างแร่ สินแร่ หรือธรณีวัตถุทางฟิสิกส์ ที่ไม่ต้องใช้วัสดุ เพื่อหาชนิดและองค์ประกอบ	ตัวอย่างละ	๑๐๐ บาท
	(๒) การหาค่าความถ่วงจาเพาะของตัวอย่างแร่ หิน โลหะ และโลหะผสม	ตัวอย่างละ	๒๐๐ บาท
	(๓) การหาค่าความขาวสว่าง (Brightness) ของตัวอย่าง บดละเอียดแล้ว	ตัวอย่างละ	๒๐๐ บาท
	(๔) การหาค่าความคม (Abrassiveness) ของตัวอย่าง บดละเอียดแล้ว	ตัวอย่างละ	๓๐๐ บาท
	(๕) การวิเคราะห์ตรวจสอบดิน ผงผลึก หรือตัวอย่าง บดละเอียด เพื่อหาชนิดของแร่หรือองค์ประกอบ	ตัวอย่างละ	๒๐๐ บาท

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม
๗	ค่าวิเคราะห์ตัวอย่างแร่หรือสินแร่ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อหา ตัวอย่างละ ปริมาณ	
	(๑) กำมะถัน (S)	๔๔๐ บาท
	(๒) ความชื้น (H_2O)	๒๒๐ บาท
	(๓) แคดเมียม (Cd)	๕๕๐ บาท
	(๔) แคลเซียม (Ca)	๕๕๐ บาท
	(๕) แคลเซียมคาร์บอเนต ($CaCo_3$) ในแร่ฟลูออไรต์	๔๔๐ บาท
	(๖) แคลเซียมฟลูออไรต์ (CaF_2) ในแร่ฟลูออไรต์	๕๕๐ บาท
	(๗) แคลเซียมทังสเตต ($CaWO_4$)	๗๗๐ บาท
	(๘) แคลเซียมออกไซด์ (CaO) ในแร่ยิปซัม	๕๕๐ บาท
	(๙) โคบอลต์ (Co)	๔๔๐ บาท
	(๑๐) โครเมียม (Cr)	๕๕๐ บาท
	(๑๑) เงิน (Ag)	๕๕๐ บาท
	(๑๒) ซัลเฟอร์ไตรออกไซด์ (SO_3) ในแร่ยิปซัม	๔๔๐ บาท
	(๑๓) ซิลิกา (SiO_2)	๕๕๐ บาท
	(๑๔) ซีเรียม (Ce)	๕๕๐ บาท
	(๑๕) เซอร์โคเมียม (Zr)	๕๕๐ บาท
	(๑๖) ดีบุก (Sn)	๕๕๐ บาท
	(๑๗) ตะกั่ว (Pb)	๕๕๐ บาท
	(๑๘) ทองคา (Au)	๕๕๐ บาท
	(๑๙) ทองแดง (Cu)	๔๔๐ บาท
	(๒๐) ทอเรียม (Th)	๖๖๐ บาท
	(๒๑) ทังสเตนไตรออกไซด์ (WO_3)	๕๕๐ บาท
	(๒๒) แทนทาลัม (Ta)	๗๐๐ บาท
	(๒๓) ไทเทเนียมออกไซด์ (TiO_2)	๕๕๐ บาท
	(๒๔) น้ำที่รวมอยู่ในแร่ยิปซัม (H_2O^+)	๔๔๐ บาท
	(๒๕) นิกเกิล (Ni)	๔๔๐ บาท
	(๒๖) ไนโอเบียม (Nb) หรือโคลัมเบียม (Cb)	๖๐๐ บาท
	(๒๗) บิสมัท (Bi)	๔๔๐ บาท
	(๒๘) เบริลเลียม (Be)	๔๔๐ บาท
	(๒๙) แบเรียม (Ba)	๕๕๐ บาท
	(๓๐) แบเรียมซัลเฟต ($BaSO_4$)	๖๖๐ บาท
	(๓๑) พลวง (Sb)	๕๕๐ บาท
	(๓๒) ฟลูออรีน (F)	๕๐๐ บาท
	(๓๓) ฟอสฟอรัส (P)	๕๕๐ บาท
	(๓๔) แมกนีเซียม (Mg)	๔๔๐ บาท

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม
	(๓๕) แมงกานีส (Mn)	๕๕๐ บาท
	(๓๖) แมงกานีสไดออกไซด์ (MnO_2)	๔๔๐ บาท
	(๓๗) โมลิบดีนัม (Mo)	๕๕๐ บาท
	(๓๘) ยูเรเนียม (U)	๖๐๐ บาท
	(๓๙) แรร์เอริ์ทออกไซด์ทั้งหมด (RE_2O_3)	๖๖๐ บาท
	(๔๐) แรร์เอริ์ทออกไซด์ทั้งหมดรวมกับทอเรียมไดออกไซด์ ($RE_2O_3+ThO_2$)	๖๖๐ บาท
	(๔๑) วาเนเดียม (V)	๕๕๐ บาท
	(๔๒) สังกะสี (Zn)	๕๕๐ บาท
	(๔๓) สารหนู (As)	๕๕๐ บาท
	(๔๔) เหล็ก (Fe)	๔๔๐ บาท
	(๔๕) อะลูมิเนียม (Al)	๕๕๐ บาท
	(๔๖) อิตเทรียม (Y)	๕๐๐ บาท
๘	ค่าวิเคราะห์ตัวอย่างหิน ดิน ทราย ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อหาปริมาณ	ตัวอย่างละ
	(๑) กำมะถัน (S)	๔๔๐ บาท
	(๒) คลอไรด์ (Ci)	๔๐๐ บาท
	(๓) ความชื้น (H_2O)	๒๒๐ บาท
	(๔) แคลเซียมออกไซด์ (CaO)	๕๕๐ บาท
	(๕) โคบอลต์ (Co)	๔๔๐ บาท
	(๖) โครมิกออกไซด์ (Cr_2O_3)	๕๐๐ บาท
	(๗) ซัลเฟต (SO_4^{-2})	๕๐๐ บาท
	(๘) ซัลเฟอร์ไตรออกไซด์ (SO_3)	๔๔๐ บาท
	(๙) ซิลิกา (SiO_2)	๕๕๐ บาท
	(๑๐) เซอร์โคเนียม (Zr)	๕๕๐ บาท
	(๑๑) โซเดียมออกไซด์ (Na_2O)	๔๔๐ บาท
	(๑๒) ดีบุก (Sn)	๕๕๐ บาท
	(๑๓) ทองแดง (Cu)	๔๔๐ บาท
	(๑๔) ไทเทเนียมไดออกไซด์ (TiO_2)	๔๔๐ บาท
	(๑๕) นิกเกิล (Ni)	๔๔๐ บาท
	(๑๖) เบริลเลียม (Be)	๔๔๐ บาท
	(๑๗) แบเรียม (Ba)	๔๔๐ บาท
	(๑๘) โบรอน (B)	๔๔๐ บาท
	(๑๙) ฟลูออไรต์ (F)	๔๐๐ บาท
	(๒๐) โพแทสเซียมออกไซด์ (K_2O)	๔๔๐ บาท
	(๒๑) ฟอสฟอรัสเพนตอกไซด์ (P_2O_5)	๔๔๐ บาท

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม
	(๒๒) เฟร์รัสออกไซด์ (FeO)	๔๔๐ บาท
	(๒๓) เฟร์ริกออกไซด์ (Fe_2O_3)	๔๔๐ บาท
	(๒๔) แมกนีเซียม (Mg)	๔๔๐ บาท
	(๒๕) แมงกานีสไดออกไซด์ (MnO_2)	๔๔๐ บาท
	(๒๖) โมลิบดีนัม (Mo)	๕๕๐ บาท
	(๒๗) ยูเรเนียม (U)	๖๐๐ บาท
	(๒๘) ลิเทียม (Li)	๔๔๐ บาท
	(๒๙) วาเนเดียม (V)	๕๕๐ บาท
	(๓๐) สตรอนเซียม (Sr)	๔๔๐ บาท
	(๓๑) ส่วนที่หายไปหลังการเผา (LOI)	๓๓๐ บาท
	(๓๒) สังกะสี (Zn)	๔๔๐ บาท
	(๓๓) อะลูมินา (Al_2O_3)	๕๕๐ บาท
๙	ค่าวิเคราะห์โลหะและโลหะผสม เพื่อหาปริมาณ ตัวอย่างละ	
	(๑) กำมะถัน (S)	๔๔๐ บาท
	(๒) คาร์บอน (C)	๕๐๐ บาท
	(๓) แคดเมียม (Cd)	๕๕๐ บาท
	(๔) โคบอลต์ (Co)	๔๔๐ บาท
	(๕) โครเมียม (Cr)	๕๕๐ บาท
	(๖) เงิน (Ag)	๕๕๐ บาท
	(๗) ซิลิคอน (Si)	๗๐๐ บาท
	(๘) ดีบุก (Sn)	๕๕๐ บาท
	(๙) ตะกั่ว (Pb)	๕๕๐ บาท
	(๑๐) ทองคำ (Au)	๕๕๐ บาท
	(๑๑) ทองแดง (Cu)	๔๔๐ บาท
	(๑๒) แทนทาลัม (Ta)	๗๐๐ บาท
	(๑๓) ไทเทเนียม (Ti)	๕๕๐ บาท
	(๑๔) นิกเกิล (Ni)	๔๔๐ บาท
	(๑๕) บิสมัท (Bi)	๔๔๐ บาท
	(๑๖) พลวง (Sb)	๕๕๐ บาท
	(๑๗) ฟอสฟอรัส (P)	๕๕๐ บาท
	(๑๘) แมกนีเซียม (Mg)	๔๔๐ บาท
	(๑๙) แมงกานีส (Mn)	๕๕๐ บาท
	(๒๐) โมลิบดีนัม (Mo)	๕๕๐ บาท
	(๒๑) วาเนเดียม (V)	๕๕๐ บาท
	(๒๒) สังกะสี (Zn)	๕๕๐ บาท
	(๒๓) สารหนู (As)	๕๕๐ บาท

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม
	(๒๔) เหล็ก (Fe)	๔๔๐ บาท
	(๒๕) อะลูมิเนียม (Al)	๕๕๐ บาท
๑๐	ค่าวิเคราะห์โลหะ เพื่อหาความบริสุทธิ์ ตัวอย่างละ	
	(๑) โลหะดีบุก	๑,๐๐๐ บาท
	(๒) โลหะตะกั่ว	๑,๐๐๐ บาท
	(๓) โลหะทองแดง	๑,๐๐๐ บาท
	(๔) โลหะพลวง	๑,๐๐๐ บาท
๑๑	ค่าวิเคราะห์น้ำ เพื่อหาปริมาณ ตัวอย่างละ	
	(๑) คลอไรด์ (Ci)	๒๐๐ บาท
	(๒) ความกระด้างทั้งหมด คิดเป็นแคลเซียมคาร์บอเนต	๒๐๐ บาท
	(๓) ความขุ่น	๒๐๐ บาท
	(๔) ความเค็ม (salinity)	๒๐๐ บาท
	(๕) คาร์บอเนต (CO_3^{-2})	๒๐๐ บาท
	(๖) ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH)	๒๐๐ บาท
	(๗) แคดเมียม (Cd)	๓๐๐ บาท
	(๘) แคลเซียม (Ca)	๓๐๐ บาท
	(๙) โคบอลต์ (Co)	๓๐๐ บาท
	(๑๐) โครเมียม (Cr)	๓๐๐ บาท
	(๑๑) เงิน (Ag)	๓๐๐ บาท
	(๑๒) ซัลเฟต (SO_4^{-2})	๓๐๐ บาท
	(๑๓) ซิลิกา (SiO_2)	๓๐๐ บาท
	(๑๔) ซิลิเนียม (Se)	๔๐๐ บาท
	(๑๕) โซเดียม (Na)	๓๐๐ บาท
	(๑๖) ไซยาไนด์ (CN)	๓๐๐ บาท
	(๑๗) ตะกั่ว (Pb)	๓๐๐ บาท
	(๑๘) ทองแดง (Cu)	๓๐๐ บาท
	(๑๙) ไนเทรต (NO_3)	๓๐๐ บาท
	(๒๐) ไนไตรท์ (NO_2)	๓๐๐ บาท
	(๒๑) นิกเกิล (Ni)	๓๐๐ บาท
	(๒๒) แบเรียม (Ba)	๓๐๐ บาท
	(๒๓) ไบคาร์บอเนต (HCO_3)	๒๐๐ บาท
	(๒๔) ปริมาณสารทั้งหมดที่ละลายได้ (TDS)	๒๐๐ บาท
	(๒๕) โพแทสเซียม (K)	๓๐๐ บาท
	(๒๖) ฟลูออไรต์ (F)	๓๐๐ บาท
	(๒๗) ฟอสเฟต (PO_4^{-3})	๓๐๐ บาท
	(๒๘) แมกนีเซียม (Mg)	๓๐๐ บาท

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม
	(๒๙) แมงกานีสทั้งหมด	๔๐๐ บาท
	(๓๐) แมงกานีสที่ละลายได้	๓๐๐ บาท
	(๓๑) สภาพนำ (Conductivity)	๒๐๐ บาท
	(๓๒) ส่วนที่มิใช่คาร์บอเนต	๓๐๐ บาท
	(๓๓) สังกะสี (Zn)	๓๐๐ บาท
	(๓๔) สารหนู (As)	๔๐๐ บาท
	(๓๕) สี	๒๐๐ บาท
	(๓๖) เหล็กทั้งหมด	๔๐๐ บาท
	(๓๗) เหล็กที่ละลายได้	๓๐๐ บาท
	(๓๘) อะลูมิเนียม (Al)	๓๐๐ บาท
	(๓๙) ไอโอไดด์ (I^-)	๒๐๐ บาท
๑๒	ค่าวิเคราะห์ด้วยเครื่องเอกซ์เรย์ดิฟแฟรกโทมิเตอร์ (X-Ray Diffractometer) ตัวอย่างละ	๑,๐๐๐ บาท
๑๓	ค่าวิเคราะห์ด้วยเครื่องเอกซ์เรย์ฟลูออเรสเซนส์สเปกโทรมิเตอร์ (X-Ray Fluorescence Spectrometer)	๕๐๐ บาท/รายการ หรือ๒,๐๐๐ บาท/ตัวอย่าง
๑๔	ค่าตรวจสอบและทดลองด้วยวิธีการแต่งแร่ ตัวอย่างละ	
	(๑) การบดหยาบหินหรือแร่ (น้ำหนักไม่เกิน ๑๐ กิโลกรัม)	๒๐๐ บาท
	(๒) การคัดขนาดด้วยตะแกรง (น้ำหนักไม่เกิน ๑๐ กิโลกรัม) ก. ขนาดเล็กกว่า ๐.๕ นิ้ว ถึงขนาดโตกว่า ๑๐๐ เมช ข. ขนาดเล็กกว่า ๑๐๐ เมช	 ๑๐๐ บาท ๒๐๐ บาท
	(๓) การแยกแร่โดยอาศัยความแตกต่างของความถ่วงจำเพาะ (Gravity concentration) (น้ำหนักไม่เกิน ๑๐ กิโลกรัม)	๒๐๐ บาท
	(๔) การแยกแร่ด้วยแม่เหล็กไฟฟ้า (Magnetic separation) (น้ำหนักไม่เกิน ๒ กิโลกรัม)	๓๐๐ บาท
	(๕) การแยกแร่ด้วยไฟฟ้าสถิตย์หรือไฟฟ้าแรงสูง (Electrostatic or High tension separation) (น้ำหนักไม่เกิน ๒ กิโลกรัม)	๓๐๐ บาท
	(๖) การลอยแร่ (Flotation) (น้ำหนักไม่เกิน ๒ กิโลกรัม)	๕๐๐ บาท
	(๗) การอบแห้ง (Drying) (น้ำหนักไม่เกิน ๑๐ กิโลกรัม)	๒๐๐ บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม
เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐกรณีการขออาชญาบัตรพิเศษ
การขอประทานบัตร และวิธีการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐกรณีการยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษ การยื่นคำขอประทานบัตร และการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๔๖ วรรคสามและวรรคห้า และมาตรา ๕๔ วรรคสอง (๓) และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐกรณีการขออาชญาบัตรพิเศษ การขอประทานบัตร และวิธีการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒[๑] ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวด ๑
หลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ
กรณีการขออาชญาบัตรพิเศษและการขอประทานบัตร

ข้อ ๓ กรณีขออาชญาบัตรพิเศษ ผู้ยื่นคำขอต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ ดังนี้

(๑) เงินตอบแทนแก่รัฐเพื่อตอบแทนการออกอาชญาบัตรพิเศษ ในอัตราแปลงละหนึ่งแสนบาท และ

(๒) เงินตอบแทนแก่รัฐตามจานวนพื้นที่ ในอัตราไร่ละยี่สิบบาท

ข้อ ๔ กรณีที่มีการเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามอาชญาบัตรพิเศษแล้ว ให้ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐดังกล่าวมีผลผูกพันผู้ได้รับประทานบัตรสาหรับการทำเหมืองในเขตพื้นที่ที่ได้รับอาชญาบัตรพิเศษนั้นด้วย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๒๗๗ ง/หน้า ๒/๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

ข้อ ๕ ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ ดังนี้

(๑) เงินตอบแทนแก่รัฐเพื่อตอบแทนการออกประทานบัตรส่วนที่ ๑ มอบให้แก่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

(๒) เงินตอบแทนแก่รัฐเพื่อตอบแทนการออกประทานบัตรส่วนที่ ๒ มอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) เงินตอบแทนแก่รัฐตามมูลค่าแร่

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐกรณีการขอประทานบัตรแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๖ ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐที่จัดเก็บได้ตามประกาศนี้ เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสำรวจหรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ หรือเพื่อใช้ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๗ การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหมวดนี้ ผู้ยื่นคำขอต้องจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลงการจ่ายผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามแบบแนบท้ายประกาศนี้

หมวด ๒
การจัดเก็บผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ

ข้อ ๘ กรณีผู้ขอประทานบัตรรายเดียวกันยื่นคำขอประทานบัตรหลายคำขอ ไม่ว่าการยื่นคำขอนั้นจะยื่นในคราวเดียวกันหรือไม่ และเป็นการยื่นคำขอครอบคลุมพื้นที่แหล่งแร่เดียวกัน ไม่ว่าพื้นที่ตามคำขอนั้นจะมีเขตติดต่อกันหรือไม่ก็ตาม ให้ใช้มูลค่าแหล่งแร่ทุกคำขอประทานบัตรและทุกประทานบัตร (ถ้ามี) ในการคำนวณเพื่อเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ

กรณีผู้ขอประทานบัตรหลายรายยื่นคำขอประทานบัตรครอบคลุมพื้นที่แหล่งแร่เดียวกันไม่ว่าพื้นที่ตามคำขอนั้นจะมีเขตติดต่อกันหรือไม่ก็ตาม หากปรากฏว่าผู้ขอประทานบัตรนั้นเป็นนิติบุคคลและมีหุ้นส่วนร่วมกันเกินกว่าร้อยละยี่สิบห้าของมูลค่าหุ้นของนิติบุคคลรายหนึ่งรายใดแล้วแต่กรณีและได้นำแร่ส่งเป็นวัตถุดิบให้กับโรงงานเดียวกัน ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอประทานบัตรนั้นเสมือนเป็นผู้ขอประทานบัตรรายเดียวกันในการคำนวณเพื่อเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ

ข้อ ๙ การคำนวณผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามข้อ ๕ (๓) ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรจะต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามข้อ ๕ (๓) ในอัตราร้อยละของมูลค่าแร่ ทั้งนี้ อัตราร้อยละของมูลค่าแร่สำหรับใช้ในการคำนวณเพื่อเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามข้อ ๕ (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ การคำนวณอัตราร้อยละเพื่อคำนวณเงินตอบแทนแก่รัฐตามมูลค่าแร่แนบท้ายประกาศนี้

ในการคำนวณอัตราร้อยละของมูลค่าแร่ตามวรรคหนึ่ง นอกเหนือจากส่วนลดตามประเภทของพื้นที่ ส่วนลดตามประเภทของวิสาหกิจ ส่วนลดตามประเภทของการทำเหมือง และส่วนลดตามวิธีการทำเหมือง ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดส่วนลด

สำหรับใช้ในการคำนวณผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามข้อ ๕ (๓) และให้พิจารณาทบทวนตามความเหมาะสมของสถานการณ์ทุกห้าปี

ข้อ ๑๐ ผู้ถือประทานบัตรซึ่งได้ชำระผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐไว้ก่อนที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับและตามเงื่อนไขแนบท้ายประทานบัตรกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ถ้าปรากฏว่าผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามข้อ ๕ (๓) ซึ่งคำนวณตามหลักเกณฑ์ของข้อ ๙ ได้มากกว่าจำนวนที่ได้ชำระไว้แล้ว ให้ผู้ถือประทานบัตรรายดังกล่าวชาระผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐในส่วนที่เพิ่ม

ข้อ ๑๑ การคำนวณมูลค่าแร่ให้ใช้ราคาประกาศของแร่ ซึ่งใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่คาขอประทานบัตรนาเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการแร่เจ็ดวัน

ข้อ ๑๒ วิธีการชำระผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ

(๑) ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามข้อ ๓ และข้อ ๕ (๑) และ (๒) ให้ชำระให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน และให้ชำระก่อนรับอาชญาบัตรพิเศษหรือประทานบัตรแล้วแต่กรณี และ

(๒) ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามข้อ ๕ (๓) ให้ชำระตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๒.๑) จำนวนเงินไม่เกินหนึ่งล้านบาท ให้ชำระทั้งหมดในคราวเดียวกันก่อนได้รับประทานบัตร โดยให้ได้รับการลดหย่อนร้อยละสิบของผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐที่ต้องชำระ

(๒.๒) จำนวนเงินเกินหนึ่งล้านบาทขึ้นไปถึงสิบล้านบาท ให้ชำระตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๒.๒.๑) ปลอดการชำระหนี้ในช่วงสองปีแรกนับแต่ปีที่ได้รับประทานบัตรโดยไม่คิดดอกเบี้ย

(๒.๒.๒) ให้เริ่มผ่อนชำระงวดแรกในปีที่สามนับแต่ปีที่ได้รับประทานบัตร โดยให้ชำระหนึ่งล้านบาทแรกก่อน ส่วนที่เหลือให้ผ่อนชำระเป็นงวด ๆ (รายปี) งวดละเท่า ๆ กัน ในแต่ละงวดต้องชำระไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทต่องวดภายในวันที่ ๑๕ มกราคม ของทุกปี

(๒.๒.๓) คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละสองจุดห้าต่อปี

(๒.๒.๔) ระยะเวลาการผ่อนชำระต้องไม่เกินสิบปี เว้นแต่ประทานบัตรนั้นมีอายุเหลืออยู่น้อยกว่าสิบปี ก็ให้ใช้ระยะเวลาการผ่อนชำระตามอายุประทานบัตรที่เหลืออยู่นั้นแทน

(๒.๒.๕) กรณีผิดนัดชำระงวดใดงวดหนึ่ง ให้คิดค่าปรับในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีนับแต่วันผิดนัดจนถึงวันชำระจริง และให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีสิทธิเรียกให้ผู้ถือประทานบัตรชำระผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐสำหรับส่วนที่เหลืออยู่ทั้งหมดได้

(๒.๓) จำนวนเกินสิบล้านบาทขึ้นไป ให้ชำระตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๒.๓.๑) ปลอดการชำระหนี้ในช่วงสองปีแรกนับแต่ปีที่ได้รับประทานบัตรโดยไม่คิดดอกเบี้ย

(๒.๓.๒) ให้เริ่มผ่อนชำระงวดแรกในปีที่สามนับแต่ปีที่ได้รับประทานบัตร โดยชำระในส่วนแรกร้อยละสิบของผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐทั้งหมดก่อน ส่วนที่เหลือให้ผ่อนชาระเป็น

งวด ๆ (รายปี) งวดละเท่า ๆ กัน ในแต่ละงวดต้องชำระไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐทั้งหมดต่องวดภายในวันที่ ๑๕ มกราคมของทุกปี

(๒.๓.๓) คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละสองจุดห้าต่อปี

(๒.๓.๔) ระยะเวลาการผ่อนชำระต้องไม่เกินยี่สิบปี เว้นแต่ประทานบัตรนั้นมีอายุเหลืออยู่น้อยกว่ายี่สิบปี ก็ให้ใช้ระยะเวลาการผ่อนชำระตามอายุประทานบัตรที่เหลืออยู่นั้นแทน

(๒.๓.๕) กรณีผิดนัดชำระงวดใดงวดหนึ่ง ให้คิดค่าปรับในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีนับแต่วันผิดนัดจนถึงวันชำระจริง และให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีสิทธิเรียกให้ผู้ถือประทานบัตรชำระผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐสำหรับส่วนที่เหลืออยู่ทั้งหมดได้

(๒.๔) ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตาม (๒.๒) หรือ (๒.๓) หากชำระทั้งหมดในคราวเดียวกันให้ได้รับสิทธิลดหย่อนร้อยละสิบของผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐที่ต้องชำระ

(๒.๕) ในระหว่างการผ่อนชำระเงินผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ ถ้ามีเหตุใด ๆ ตามกฎหมาย อันมีผลให้สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนอายุประทานบัตร ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เรียกให้ผู้ถือประทานบัตรชำระผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐสำหรับส่วนที่เหลืออยู่ทั้งหมดทันที

ข้อ ๑๓ ในระหว่างการผ่อนชำระเงินผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ ถ้าผู้ถือประทานบัตรได้รับอนุญาตให้หยุดการทำเหมืองไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ไม่ให้นำเหตุแห่งการได้รับอนุญาตให้หยุดการทำเหมืองมาเป็นข้ออ้างเพื่อไม่ชาระเงินผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ

ข้อ ๑๔ ประทานบัตรที่ได้ชำระผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐครบถ้วนแล้ว หรืออยู่ในระหว่างการผ่อนชำระ ถ้าในระหว่างการทำเหมืองแร่ได้มีการสำรวจหรือประเมินในภายหลัง และพบว่ามีปริมาณสารองแร่ซึ่งใช้ในการคำนวณมูลค่าแร่ตามประทานบัตรนั้นเกินกว่าปริมาณสำรองแร่ที่แจ้งไว้ในชั้นการยื่นคำขอประทานบัตร ให้ผู้ถือประทานบัตรยื่นเสนอให้ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐเพิ่มเติมให้ครบถ้วนและชำระให้เสร็จสิ้นภายในงวดเดียว โดยให้ได้รับการลดหย่อนร้อยละสิบของผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐที่ต้องชำระ โดยให้ใช้ราคาประกาศของแร่ที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ในวันที่คำนวณ เป็นหลักเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าแร่

ข้อ ๑๔ การขอเพิ่มชนิดแร่ในระหว่างการทำเหมืองแร่ โดยในชั้นการยื่นคำขอประทานบัตรได้ชำระผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐครบถ้วนแล้ว หรืออยู่ในระหว่างการผ่อนชำระ ต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐเพิ่มให้ครบถ้วนด้วย โดยให้ใช้ราคาประกาศของแร่ที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการเรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ในวันที่คำนวณเป็นหลักเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าแร่ ทั้งนี้ ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐในส่วนที่ต้องชำระเพิ่มให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีชำระในคราวเดียว ให้ได้รับสิทธิลดหย่อนร้อยละสิบของผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐที่ต้องชำระ

(๒) หากประสงค์จะผ่อนชำระ ต้องผ่อนชาระให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาการผ่อนชำระที่เหลืออยู่ตามบันทึกข้อตกลงการจ่ายผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐที่จัดทำไว้ในชั้นการยื่นคำขอประทานบัตรโดยไม่ได้รับการปลอดชำระหนี้

(๓) ให้จัดทำบันทึกข้อตกลงการจ่ายผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐเพิ่มเติมจากบันทึกข้อตกลงการจ่ายผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐที่ได้จัดทำไว้ในชั้นการยื่นคาขอประทานบัตรด้วย

ข้อ ๑๖ กรณีตามข้อ ๑๕ หากผู้ถือประทานบัตรมิได้ยื่นเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐเพิ่มและปรากฏว่ามีการผลิตแร่จากประทานบัตรรวมกันเกินปริมาณแร่สำรองที่แจ้งไว้ในชั้นการยื่นคำขอประทานบัตร จะต้องชำระผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐในส่วนที่เพิ่มนี้พร้อมดอกเบี้ยร้อยละสองจุดห้าต่อปีนับแต่วันที่ได้รับประทานบัตร และยังต้องจ่ายเบี้ยปรับอีกร้อยละสิบห้าของจำนวนเงินผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐในส่วนที่เพิ่ม

เงินผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐในส่วนที่เพิ่มตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าเป็นจำนวนเงินเท่าใด ต้องชำระให้แล้วเสร็จในคราวเดียวโดยไม่ให้ได้รับการลดหย่อน แล้วให้ผู้ถือประทานบัตรไปดำเนินการประเมินปริมาณสำรองแร่ใหม่

การประเมินปริมาณสำรองแร่ใหม่ตามวรรคสอง ให้ผู้ถือประทานบัตรเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามประกาศนี้ และให้ชำระผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ ดังนี้

(๑) กรณีจำนวนเงินเข้าหลักเกณฑ์ต้องชำระในคราวเดียวตามข้อ ๑๒ (๒.๑) ไม่ให้ได้รับการลดหย่อน

(๒) กรณีจำนวนเงินเข้าหลักเกณฑ์ผ่อนชำระได้ตามข้อ ๑๒ (๒.๒) หรือข้อ ๑๒ (๒.๓) หากประสงค์จะผ่อนชำระให้ผ่อนชำระได้แต่ต้องไม่เกินสิบปี เว้นแต่ประทานบัตรมีอายุเหลืออยู่น้อยกว่าสิบปีก็ให้ใช้ระยะเวลาการผ่อนชำระตามอายุประทานบัตรที่เหลืออยู่แทน

(๓) ไม่ให้ได้รับการปลอดชำระหนี้

หมวด ๓
วิธีการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๑
การจัดสรรผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐกรณีการขออนุญาตอาชญาบัตรพิเศษ

ข้อ ๑๗ ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามข้อ ๓ (๑) ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นผู้จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่ตามคำขออาชญาบัตรพิเศษ

กรณีอาชญาบัตรพิเศษตั้งอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า ๑ แห่ง ให้จัดสรรตามสัดส่วนของพื้นที่

ข้อ ๑๘ ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามข้อ ๓ (๒) ให้เป็นค่าใช้จ่ายของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ในการสำรวจ หรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ หรือเพื่อใช้ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๒
การจัดสรรผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐกรณีการขออนุญาตประทานบัตร

ข้อ ๑๙ ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามข้อ ๕ (๒) ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่การทำเหมือง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การทาเหมืองซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองตามสัดส่วนที่คณะกรรมการแร่หรือคณะกรรมการแร่จังหวัดแล้วแต่กรณีเห็นสมควร ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่การทำเหมือง จัดสรรให้ในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ ส่วนที่เหลือจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การทำเหมืองซึ่งได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองตาม (๒)

(๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การทำเหมืองซึ่งได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง ให้คณะกรรมการแร่หรือคณะกรรมการแร่จังหวัดแล้วแต่กรณีเป็นผู้พิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การทำเหมืองใดได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นต้องอยู่ภายในรัศมีไม่เกินห้ากิโลเมตรจากแนวเขตประทานบัตรโดยอาจใช้ข้อมูลจากรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นข้อมูลในการประกอบการพิจารณา

ข้อ ๒๐ ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามข้อ ๕ (๓) ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จัดสรรตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) เหมืองประเภทที่ ๑ จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑๙

(๒) เหมืองประเภทที่ ๒ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่หักไว้ร้อยละห้าสิบส่วนที่เหลือจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑๙

(๓) เหมืองประเภทที่ ๓ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่หักไว้ร้อยละเจ็ดสิบห้าส่วนที่เหลือจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑๙

หมวด ๔
การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงิน

ข้อ ๒๑ การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงินตามประกาศนี้ ให้ถือปฏิบัติตามกฎและระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

อุตตม สาวนายน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

[เอกสารแนบท้าย]

๑. หลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐกรณีการขอประทานบัตรตามข้อ ๕ ของประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ กรณีการขออาชญาบัตรพิเศษ การขอประทานบัตร และวิธีการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๑

(ดูข้อมูลจากภาพกฎหมาย)

พระราชบัญญัติ

ป่าไม้

พุทธศักราช ๒๔๘๔

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)

อาทิตย์ทิพอาภา

พล.อ.พิชเยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ให้เหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔"

มาตรา ๒[1] ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศพระบรมราชโองการว่าด้วยภาษีไม้ขอนสักและไม้กระยาเลยลง วันอาทิตย์ เดือนสี่ แรมแปดค่ำ ปีจอ ฉศก จุลศักราช ๑๒๓๖

(๒) ประกาศพระบรมราชโองการเรื่องซื้อขายไม้ขอนสัก ลงวันพุธ เดือนเก้า ขึ้นค่ำหนึ่ง ปีวอก ฉศก จุลศักราช ๑๒๔๖

(๓) ประกาศพระบรมราชโองการเรื่องไม้ขอนสัก ลงวันอาทิตย์ เดือนเจ็ด ขึ้นค่ำหนึ่ง ปีกุน นพศก จุลศักราช ๑๒๔๙

(๔) ประกาศพระบรมราชโองการเพิ่มเติมเรื่องไม้ขอนสัก ลงวันจันทร์ เดือนสิบเอ็ด แรมค่ำหนึ่ง ปีกุน นพศก จุลศักราช ๑๒๔๙

(๕) พระราชบัญญัติไม้ซุงและไม้ท่อนที่ดวงตราลบเลือน ร.ศ. ๑๑๕

(๖) พระราชบัญญัติประกาศการรักษาป่าไม้ ร.ศ. ๑๑๖

(๗) พระราชบัญญัติรักษาต้นไม้สัก ร.ศ. ๑๑๖

(๘) พระราชบัญญัติป้องกันการลักลอบตีตราไม้ ร.ศ. ๑๑๗

(๙) พระราชบัญญัติป้องกันการลักลอบชักลากไม้สักที่ยังมิได้เสียค่าตอ และภาษี ร.ศ. ๑๘

(๑๐) กฎกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยไม้ไหลลอย ร.ศ.๑๑๙

(๑๑) กฎข้อบังคับอนุญาตไม้สักใช้ในการปลูกสร้างที่ทำราชการและการสาธารณประโยชน์ ร.ศ. ๑๑๙

(๑๒) พระราชบัญญัติรักษาป่า พุทธศักราช ๒๔๕๖

(๑๓) กฎข้อบังคับวางระเบียบวิธีจัดการรักษาป่า พุทธศักราช ๒๔๕๖

(๑๔) กฎข้อบังคับวางระเบียบการหาของป่า ว่าด้วยการเก็บรวงผึ้ง พุทธศักราช ๒๔๖๔

(๑๕) กฎข้อบังคับวางระเบียบการหาของป่า ว่าด้วยการเจาะเผาต้นตะเคียนทำชัน ในมณฑลปัตตานี พุทธศักราช ๒๔๖๕

(๑๖) กฎข้อบังคับวางระเบียบการหาของป่า ว่าด้วยการเจาะเผาทำน้ำมันยาง พุทธศักราช ๒๔๖๕

(๑๗) พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติพิกัดภาษีภายใน พุทธศักราช ๒๔๗๐ เฉพาะมาตรา ๔ (ก) และ (ข)

(๑๘) พระราชบัญญัติรักษาป่า (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๗๙

(๑๙) พระราชบัญญัติควบคุมการทำยางสน พุทธศักราช ๒๔๘๐

(๒๐) บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้ว

ในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน

(๒)[2] “ไม้” หมายความว่า ไม้สักและไม้อื่นทุกชนิดที่เป็นต้น เป็นกอ เป็นเถา รวมตลอดถึงไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ไม้ไผ่ทุกชนิด ปาล์ม หวาย ตลอดจนราก ปุ่ม ตอ เศษ ปลาย และกิ่งของสิ่งนั้น ๆ ไม่ว่าจะถูกตัด ทอน เลื่อย ผ่า ถาก ขุด หรือกระทำโดยประการอื่นใด

(๓)[3] "แปรรูป" หมายความว่า การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ไม้ดังนี้ คือ

ก. เลื่อย ผ่า ถาก ขุด หรือกระทำด้วยประการอื่นใดแก่ไม้ให้เปลี่ยนรูปหรือขนาดไปจากเดิม นอกจากการลอกเปลือกหรือตบแต่งอันจำเป็นแก่การชักลาก

ข. เผา อบ บด หรือกระทำด้วยประการอื่นใดแก่ไม้ให้เปลี่ยนแปรสภาพไปจากเดิม เพื่อถือเอาวัตถุธาตุหรือผลพลอยได้จากไม้นั้น

(๔)[4] "ไม้แปรรูป" หมายความว่า ไม้ที่ได้แปรรูปแล้ว และหมายความรวมถึงไม้ที่อยู่ในสภาพพรางว่าเป็นสิ่งปลูกสร้าง หรืออยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างอันไม่ชอบด้วยลักษณะสิ่งปลูกสร้างทั่ว ๆ ไป หรือที่ผิดปกติวิสัย หรืออยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ที่ไม่ชอบด้วยลักษณะของเครื่องใช้ที่ใช้เป็นปกติในท้องที่นั้นหรือที่ผิดปกติวิสัย

ไม้ที่อยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรืออยู่ในสภาพเป็นเครื่องใช้ ทั้งนี้ ตลอดเวลาที่อยู่ในสภาพเช่นนั้น รวมทั้งไม้ที่เคยอยู่ในสภาพดังกล่าว และผู้ครอบครองพิสูจน์ได้ว่าได้เคยมีสภาพเช่นนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีสำหรับไม้อื่นที่มิใช่ไม้สักและไม่น้อยกว่าสิบปีสำหรับไม้สัก มิให้ถือว่าเป็นไม้แปรรูป

(๕)[5] "ทำไม้" หมายความว่า ตัด ฟัน กาน โค่น ลิด เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด ชักลากไม้ในป่า หรือนำไม้ออกจากป่าด้วยประการใด ๆ

(๖) "ไม้ไหลลอย" หมายความว่า ไม้ต้น ไม้ซุง ไม้ท่อน ไม้เสา ไม้เข็ม ไม้หลัก ไม้เหลี่ยม ไม้กระดาน ซึ่งเป็นไม้หวงห้าม ที่ได้ไหลลอยโดยปราศจากการควบคุม

(๗)[6] "ของป่า" หมายความว่า บรรดาของที่เกิดหรือมีขึ้นในป่าตามธรรมชาติ คือ

ก. ไม้ รวมทั้งส่วนต่าง ๆ ของไม้ ถ่านไม้ น้ำมันไม้ ยางไม้ ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่เกิดจากไม้

ข. พืชต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่เกิดจากพืชนั้น

ค. รังนก ครั่ง รวงผึ้ง น้ำผึ้ง ขี้ผึ้ง และมูลค้างคาว

ง. หินที่ไม่ใช่แร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

และหมายความรวมถึงถ่านไม้ที่บุคคลทำขึ้นด้วย

(๘) "ไม้ฟืน" หมายความว่า บรรดาไม้ที่มีลักษณะและคุณภาพเหมาะสมที่จะใช้เป็นเชื้อเพลิงยิ่งกว่าจะใช้ประโยชน์อย่างอื่น

(๙) "ชักลาก" หมายความว่า การนำไม้หรือของป่าจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งด้วยกำลังแรงงาน

(๑๐) "นำเคลื่อนที่" หมายความว่า ชักลาก หรือทำให้ไม้หรือของป่าเคลื่อนจากที่ไปด้วยประการใด ๆ

(๑๑)[7] “ขนาดจำกัด” หมายความว่า ขนาดของต้นไม้ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๑๒) “ค่าภาคหลวง” หมายความว่า เงินค่าธรรมเนียมซึ่งผู้ทำไม้หรือเก็บหาของป่าจะต้องเสียตามความในพระราชบัญญัตินี้

(๑๓) “โรงงานแปรรูปไม้” หมายความว่า โรงงานหรือสถานที่ใดซึ่งจัดขึ้นไว้เป็นที่ทำการแปรรูปไม้ รวมถึงบริเวณโรงงานหรือสถานที่นั้น ๆ ด้วย

(๑๔) “โรงค้าไม้แปรรูป” หมายความว่า สถานที่ที่ค้าไม้แปรรูป หรือที่มีไม้แปรรูปไว้เพื่อการค้า รวมถึงบริเวณสถานที่นั้น ๆ ด้วย

(๑๕) “ตราประทับไม้” หมายความว่า วัตถุใดอันประดิษฐ์ขึ้นเพื่อให้เกิดเป็นรูปรอย หรือเครื่องหมายใด ๆ นอกจากรูปรอยที่เป็นตัวเลข ไว้ที่ไม้ซึ่งอยู่ภายใต้ความควบคุมแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๑๖) “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานป่าไม้ พนักงานป่าไม้ หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้มีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๗) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ พระราชกฤษฎีกาหรือประกาศรัฐมนตรีซึ่งกำหนดขึ้นตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้คัดสำเนาประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและที่ทำการกำนัน หรือที่สาธารณสถานในท้องที่ซึ่งเกี่ยวข้อง

หมวด ๑

การทำไม้และเก็บหาของป่า

ส่วนที่ ๑

การกำหนดไม้หวงห้าม ค่าภาคหลวงและขนาดจำกัด

มาตรา ๖ ไม้หวงห้ามมีสองประเภท คือ

ประเภท ก. ไม้หวงห้ามธรรมดา ได้แก่ไม้ซึ่งการทำไม้จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือได้รับสัมปทานตามความในพระราชบัญญัตินี้

ประเภท ข. ไม้หวงห้ามพิเศษ ได้แก่ไม้หายากหรือไม้ที่ควรสงวนซึ่งไม่อนุญาตให้ทำไม้ เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้อนุญาตในกรณีพิเศษ

มาตรา ๗[8] ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้เป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา สำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม[9]

การเพิ่มเติมหรือเพิกถอนชนิดไม้ หรือเปลี่ยนแปลงประเภทไม้หวงห้ามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้แล้วก็ดี หรือจะกำหนดไม้ชนิดใดเป็นไม้หวงห้ามประเภทใดขึ้นในท้องที่ใด นอกจากท้องที่ที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดตามความในมาตราก่อนแล้วนั้นก็ดี ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาซึ่งตราขึ้นตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ใช้บังคับได้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘[10] (ยกเลิก)

มาตรา ๙[11] รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอัตราค่าภาคหลวงโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับไม้หวงห้ามประเภท ก. เฉพาะไม้สัก หรือไม้หวงห้ามประเภท ข. ให้กำหนดตามชนิด ขนาด และปริมาตรของไม้ ไม่เกินลูกบาศก์เมตรละสองร้อยบาท

(๒) สำหรับไม้หวงห้ามอื่น ให้กำหนดตามชนิดและปริมาตรของไม้ ไม่เกินลูกบาศก์เมตรละแปดสิบบาท

(๓) สำหรับไม้หวงห้ามที่ทำเป็นไม้ฟืนหรือไม้เผาถ่าน ให้กำหนดได้ไม่เกินลูกบาศก์เมตรละห้าบาท ถ้าได้เผาเป็นถ่านแล้ว อัตราค่าภาคหลวงให้เป็นสองเท่าของอัตราค่าภาคหลวงของไม้หวงห้ามที่ทำเป็นไม้ฟืนหรือไม้เผาถ่าน

(๔) สำหรับไม้หวงห้ามหรือถ่านที่เผาจากไม้หวงห้ามที่นิยมซื้อขายกันตามมาตรฐานอื่นนอกจากเป็นลูกบาศก์เมตร จะกำหนดอัตราค่าภาคหลวงแตกต่างจากที่บัญญัติไว้ใน (๑) (๒) หรือ (๓) ก็ได้ แต่ต้องไม่เกินร้อยละสิบของราคาตลาดในราชอาณาจักร โดยเฉลี่ยจากราคาของไม้หวงห้ามหรือของถ่านที่เผาจากไม้หวงห้าม แล้วแต่กรณี

มาตรา ๙ ทวิ[12] ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นสมควร รัฐมนตรีจะลดหรือยกเว้นค่าภาคหลวงให้บุคคลซึ่งประสบภัยพิบัติสาธารณะตามความจำเป็นเฉพาะรายก็ได้

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดขนาดจำกัดไม้หวงห้ามโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๒

การทำไม้หวงห้าม

มาตรา ๑๑[13] ผู้ใดทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือได้รับสัมปทานตามความในพระราชบัญญัตินี้ และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือในการอนุญาต

การอนุญาตนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว จะอนุญาตให้ผูกขาดโดยให้ผู้ได้รับอนุญาตเสียเงินค่าผูกขาดให้แก่รัฐบาลตามจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนดก็ได้

การอนุญาตโดยวิธีผูกขาดหรือให้สัมปทานสำหรับการทำไม้ฟืนหรือไม้เผาถ่านไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้กระทำได้เฉพาะในเขตป่าที่ห่างไกลและกันดาร หรือเฉพาะการทำไม้ชนิดที่มีค่าหรือหายาก

การพิจารณาคำขออนุญาตผูกขาดหรือสัมปทานตามความในวรรคก่อนให้กระทำโดยคณะกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

มาตรา ๑๑ ทวิ[14] ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๑ หรือผู้รับสัมปทานประสงค์จะนำเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ตนมิได้เป็นเจ้าของเข้าไปในเขตป่าที่ได้รับอนุญาตหรือในเขตสัมปทาน ผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทานดังกล่าวต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

บรรดาทรัพย์สินดังกล่าวในวรรคหนึ่งที่ผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทาน นำเข้าไปในเขตป่าที่ได้รับอนุญาต หรือในเขตสัมปทาน โดยมิได้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามวรรคหนึ่ง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินของผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทาน

มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตทำไม้ที่ไม่มีรอยตราอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ประทับไว้ เว้นแต่จะได้มีข้อความระบุอนุญาตไว้ในใบอนุญาต

มาตรา ๑๓[15] ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตทำไม้ที่มีขนาดต่ำกว่าขนาดจำกัด แต่ถ้ามีเหตุภัยพิบัติสาธารณะ หรือมีเหตุจำเป็นที่เห็นสมควรช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ผู้รับอนุญาตเฉพาะราย ทำไม้ที่มีขนาดต่ำกว่าขนาดจำกัดเป็นการชั่วคราวก็ได้

การทำไม้ที่มีขนาดต่ำกว่าขนาดจำกัดตามที่รัฐมนตรีอนุญาตให้ทำได้ตามความในวรรคหนึ่ง ผู้รับอนุญาตจะทำไม้ได้ต่อเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประทับตราอนุญาตไว้ที่ไม้นั้น ๆ แล้ว ทั้งนี้ เว้นแต่ในกรณีที่ไม่สามารถประทับตราได้ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ระบุไว้ในใบอนุญาตให้ทำได้โดยไม่ต้องประทับตรา

มาตรา ๑๔[16] ผู้รับอนุญาตทำไม้ต้องเสียค่าภาคหลวงตามที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องชำระค่าภาคหลวงล่วงหน้า ต้นหรือท่อนละสองบาท เมื่อรับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่ในท้องที่ใดที่คณะกรมการจังหวัดได้ประกาศโดยรับอนุมัติจากรัฐมนตรีให้งดเว้นไม่ต้องเรียกเก็บเงินค่าภาคหลวงล่วงหน้าหรือให้ลดอัตราค่าภาคหลวงล่วงหน้าลงจากอัตราที่กำหนดนี้ ก็ให้เป็นไปตามประกาศของคณะกรมการจังหวัดนั้น ๆ

การทำไม้สัก ผู้รับอนุญาตจะต้องชำระค่าภาคหลวงล่วงหน้า ตามอัตราที่คณะกรมการจังหวัดได้ประกาศโดยรับอนุมัติจากรัฐมนตรี หรือตามอัตราที่รัฐมนตรีกำหนดเป็นราย ๆ ไป

การทำไม้ฟืน หรือทำไม้เผาถ่าน ไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงล่วงหน้า

(๒) ต้องชำระค่าภาคหลวงให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แจ้งจำนวนค่าภาคหลวงให้ทราบ

ถ้าผู้รับอนุญาตไม่ชำระค่าภาคหลวงให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าวในวรรคก่อน ให้ไม้ ไม้ฟืน ไม้เผาถ่าน หรือถ่านนั้นตกเป็นของแผ่นดิน เว้นแต่ผู้รับอนุญาตจะได้รับอนุญาตให้ผัดผ่อนการชำระค่าภาคหลวงต่อไปตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่ได้ชำระเงินค่าภาคหลวงล่วงหน้าไว้ และได้ทำไม้ออกมาแล้วภายในกำหนดอายุใบอนุญาต ก็ให้ไม้ส่วนที่เกินจำนวนจากที่ชำระค่าภาคหลวงล่วงหน้าไว้แล้วตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๑๔ ทวิ[17] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๕[18] การชำระค่าภาคหลวงสำหรับไม้หวงห้ามชนิดใด ถ้าผู้รับอนุญาตขอชำระในเมื่อไม้นั้นได้แปรรูปแล้ว ต้องชำระตามปริมาตรของไม้แปรรูป ในอัตราสองเท่าค่าภาคหลวงที่กำหนดไว้สำหรับไม้ชนิดนั้น ๆ

มาตรา ๑๖ ค่าภาคหลวงล่วงหน้าทั้งสิ้นที่ชำระไว้แล้วตามความในมาตรา ๑๔ (๑) นั้น ให้นำมาหักกลบลบกันกับค่าภาคหลวงไม้ที่ทำออก ยังขาดเท่าใดให้เรียกเก็บจนครบ ถ้าผู้รับอนุญาตทำไม้ออกมาไม่ครบจำนวนตามใบอนุญาตโดยมิใช่เพราะเหตุสุดวิสัย ซึ่งคำนวณค่าภาคหลวงแล้วยังไม่ถึงจำนวนเงินค่าภาคหลวงล่วงหน้าที่ได้ชำระไว้แล้ว ค่าภาคหลวงล่วงหน้าส่วนที่เกินให้ตกเป็นของรัฐบาล

ถ้าผู้รับอนุญาตไม่ได้ทำไม้ออกมาเลยตามใบอนุญาตโดยมิใช่เพราะเหตุสุดวิสัยหรือกระทำผิดจนถูกเพิกถอนใบอนุญาต ค่าภาคหลวงล่วงหน้าทั้งสิ้น ให้ตกเป็นของรัฐบาล

มาตรา ๑๗ บทบัญญัติในส่วนนี้ มิให้ใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) พนักงานเจ้าหน้าที่จัดกระทำไปเพื่อประโยชน์ในการบำรุงป่า การค้นคว้าหรือการทดลองในทางวิชาการ

(๒) ผู้เก็บหาเศษไม้ปลายไม้ตายแห้งที่ล้มขอนนอนไพร อันมีลักษณะเป็นไม้ฟืน ซึ่งมิใช่ไม้สักหรือไม้หวงห้ามประเภท ข. ไปสำหรับใช้สอยในบ้านเรือนแห่งตนหรือประกอบกิจของตน

มาตรา ๑๘[19] เมื่อมีเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นที่เห็นสมควรช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ผู้ใดเฉพาะรายทำไม้หวงห้ามแตกต่างจากข้อกำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อกำหนดในการอนุญาตเป็นการชั่วคราวก็ได้

ส่วนที่ ๒/๑

การรับรองไม้[20]

มาตรา ๑๘/๑[21] เพื่อประโยชน์ในการจำแนกแหล่งที่มาของไม้ เจ้าของไม้ที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือเจ้าของไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศ

กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จะแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อขอหนังสือรับรองไม้ก็ได้

การแจ้งและการออกหนังสือรับรองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๘/๒[22] ผู้ใดประสงค์จะขอหนังสือรับรองไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ และถ่านไม้ เพื่อการค้าหรือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และเสียค่าใช้จ่ายในการออกหนังสือรับรองตามที่กรมป่าไม้กำหนด

การขอและการออกหนังสือรับรอง และอัตราค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๘/๓[23] การออกหนังสือรับรองตามมาตรา ๑๘/๑ หรือมาตรา ๑๘/๒ กรมป่าไม้จะกำหนดให้สถาบันหรือองค์กรอื่นดำเนินการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด ในการนี้ให้ถือว่าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของสถาบันหรือองค์กรอื่นที่ดำเนินการแทนพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามความในส่วนนี้

ส่วนที่ ๓

การยกเว้นค่าภาคหลวง[24]

มาตรา ๑๙[25] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๐[26] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๑[27] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๒[28] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๓[29] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๔[30] (ยกเลิก)

ส่วนที่ ๔

ไม้ที่มิใช่ไม้หวงห้าม[31]

มาตรา ๒๕[32] ผู้ใดนำไม้ที่มิใช่ไม้หวงห้ามเข้าเขตด่านป่าไม้ ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่รัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่เป็นการนำไปเพื่อใช้สอยส่วนตัวภายในเขตท้องที่จังหวัดที่ทำไม้นั้น หรือเป็นการนำไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง เข้าเขตด่านป่าไม้ไปใช้สอยส่วนตัวไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม[33]

การนำไม้เข้าเขตด่านป่าไม้หลายด่าน ให้เสียค่าธรรมเนียมเพียงด่านแรกด่านเดียว

มาตรา ๒๖[34] รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดอัตราค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๒๕ ไม่เกินลูกบาศก์เมตรละสี่สิบบาท แต่ถ้าเป็นไม้ที่นิยมซื้อขายกันตามมาตรฐานอื่น นอกจากเป็นลูกบาศก์เมตร จะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมสำหรับไม้นั้นแตกต่างจากที่บัญญัติไว้นี้ก็ได้ แต่ต้องไม่เกินร้อยละสิบของราคาตลาดในท้องที่ โดยเฉลี่ยจากราคาของไม้นั้น

ส่วนที่ ๕

ของป่าหวงห้าม

มาตรา ๒๗ ของป่าอย่างใดในท้องที่ใดจะให้เป็นของป่าหวงห้าม ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๘ การเพิ่มเติมหรือเพิกถอนของป่าหวงห้ามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้แล้วก็ดี หรือจะกำหนดของป่าอย่างใดให้เป็นของป่าหวงห้ามขึ้นในท้องที่ใด นอกจากท้องที่ที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดตามความในมาตราก่อนแล้วนั้นก็ดี ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาซึ่งตราขึ้นตามความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับได้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๙[35] ผู้ใดเก็บหาของป่าหวงห้ามหรือทำอันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ของป่าหวงห้ามในป่า ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องเสียค่าภาคหลวงกับทั้งต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือในการอนุญาต

การอนุญาตนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว จะอนุญาตให้ผูกขาดโดยให้ผู้รับอนุญาตเสียเงินค่าผูกขาดให้แก่รัฐบาลตามจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนดก็ได้

การอนุญาตโดยวิธีผูกขาด ให้กระทำได้เฉพาะในกรณีที่ของป่าหวงห้ามเป็นของมีค่าหรือหายากหรือเฉพาะในเขตป่าที่ห่างไกลและกันดาร หรือมีความจำเป็นในวิธีการเก็บหาอันจำต้องให้อนุญาตโดยวิธีผูกขาด

มาตรา ๒๙ ทวิ[36] ห้ามมิให้ผู้ใดค้าหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งของป่าหวงห้ามเกินปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและในการอนุญาต

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่การนำของป่าหวงห้ามเคลื่อนที่โดยมีใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไปด้วย

มาตรา ๓๐[37] รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม่เกินร้อยละสิบของราคาตลาดในราชอาณาจักร โดยเฉลี่ยจากราคาของของป่าหวงห้ามนั้น

มาตรา ๓๑ ในท้องที่ใดที่ได้กำหนดรวงผึ้งเป็นของป่าหวงห้าม ห้ามมิให้ผู้ใดแม้จะเป็นผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทานเก็บหาของป่าก็ตาม ตัดหรือโค่นต้นยวนผึ้งหรือต้นไม้ที่ผึ้งจับทำรังอยู่หรือทำอันตรายด้วยประการใดแก่ต้นไม้ที่กล่าวแล้วโดยไม่จำเป็นแก่การเก็บหารวงผึ้ง

มาตรา ๓๒ บทบัญญัติในส่วนนี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดกระทำไปเพื่อประโยชน์ในการบำรุงป่า การค้นคว้า หรือการทดลองในทางวิชาการ

มาตรา ๓๓[38] เมื่อมีเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นที่เห็นสมควรช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ผู้ใดเฉพาะรายเก็บหาของป่าหวงห้าม แตกต่างจากข้อกำหนดในกฎกระทรวง หรือข้อกำหนดในการอนุญาตเป็นการชั่วคราวก็ได้

หมวด ๒

ตราประทับไม้

มาตรา ๓๔ ตราประทับไม้ของรัฐบาลที่ใช้ประทับเพื่อความหมายใด จะให้มีลักษณะอย่างใดให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๕[39] ตราประทับไม้ของเอกชน จะใช้ประทับไม้ได้ต่อเมื่อเจ้าของตราได้นำจดทะเบียนและได้รับอนุญาตแล้ว

เมื่อใบอนุญาตสิ้นสุดลงด้วยประการใด ๆ เจ้าของตราหรือผู้ครอบครองต้องนำตรานั้นไปทำลายต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันใบอนุญาตสิ้นสุด เว้นแต่กรณีที่ผู้รับอนุญาตตาย และทายาทหรือผู้จัดการมรดกประสงค์จะใช้ตรานั้นต่อไปอีกก็ให้ยื่นคำขออนุญาตใช้ตรานั้น และขอแก้ทะเบียนก่อนกำหนดเวลาที่กล่าวแล้วได้สิ้นสุดลง

การจดทะเบียน การรับอนุญาต พร้อมทั้งเงื่อนไขในการใช้ตราและค่าธรรมเนียมในการนั้น ๆ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๖ ตราประทับไม้ของเอกชน ถ้าหากสูญหายไปโดยเหตุใด เจ้าของตราประทับไม้นั้นต้องแจ้งความต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นหนังสือภายในกำหนดเวลาไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันรู้ถึงการสูญหายนั้น

มาตรา ๓๗ ในกรณีฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติในหมวดนี้ ถ้าไม้ใดมีรอยตราประทับไม้ของเอกชนปรากฏอยู่ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า เจ้าของตรานั้นเป็นผู้กระทำการฝ่าฝืน

หมวด ๓

ไม้และของป่าระหว่างเคลื่อนที่

ส่วนที่ ๑

การนำเคลื่อนที่

มาตรา ๓๘[40] บทบัญญัติในส่วนนี้ให้ใช้บังคับแก่กรณีการนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ต่อไปภายหลังที่

(๑) นำไม้หรือของป่าที่ได้รับใบอนุญาตให้ทำหรือเก็บออกจากสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ไปถึงสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตแล้ว

(๒) นำไม้ที่ทำโดยไม่ต้องรับอนุญาตออกไปถึงด่านป่าไม้ด่านแรกแล้ว

(๓) นำไม้หรือของป่าเข้ามาในราชอาณาจักร ไปถึงด่านศุลกากรหรือด่านตรวจศุลกากรที่นำเข้ามาแล้ว

(๔) นำไม้หรือของป่าที่รับซื้อจากทางราชการป่าไม้ ไปจากที่ที่ไม้หรือของป่านั้นอยู่

มาตรา ๓๙ ผู้ใดนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ ต้องมีใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไปด้วยตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๙ ทวิ[41] ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้ หรือผู้รับอนุญาตตั้งโรงค้าไม้แปรรูป อาจออกหนังสือกำกับไม้แปรรูปเพื่อให้บุคคลใดนำไม้แปรรูปเคลื่อนที่จากสถานที่ที่ได้รับอนุญาตของตนไปยังสถานที่อีกแห่งหนึ่งได้ เมื่ออธิบดีกรมป่าไม้ได้สั่งอนุญาตให้กระทำเช่นนั้นได้ตามเงื่อนไขที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด หนังสือกำกับไม้แปรรูปให้ใช้แบบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด และให้ถือเสมือนหนึ่งเป็นใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๙

มาตรา ๓๙ ตรี[42] ผู้ใดนำไม้หวงห้ามหรือไม้ที่มีชื่อหรือชนิดตรงกับไม้หวงห้ามที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องใช้มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีสำหรับไม้อื่นที่มิใช่ไม้สัก และไม่น้อยกว่าสิบปีสำหรับไม้สัก และพ้นจากสภาพการเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องใช้แล้ว เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของสิ่งปลูกสร้างหรือเป็นที่ประกอบเครื่องใช้นั้น ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้เป็นการเฉพาะ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดจังหวัดใดที่ห้ามมิให้มีการเคลื่อนย้ายไม้ตามวรรคหนึ่งออกนอกเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของสิ่งปลูกสร้างหรือที่ประกอบของเครื่องใช้นั้น เว้นแต่ไม้นั้นเป็นไม้ที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องใช้มาแล้วไม่น้อยกว่ายี่สิบปีและต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพิสูจน์ได้ว่าได้ไม้นั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมายและได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมป่าไม้ แล้วแต่กรณี โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

การอนุญาตตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี ระเบียบดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติตามด้วยก็ได้

ในกรณีที่เหตุจำเป็นตามวรรคสองในจังหวัดใดสิ้นสุดลง ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษายกเลิกการกำหนดให้จังหวัดนั้นเป็นจังหวัดที่ห้ามมิให้มีการเคลื่อนย้ายไม้ออกนอกเขตจังหวัด

มาตรา ๔๐[43] ผู้ใดนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่เข้าเขตด่านป่าไม้ ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านป่าไม้นั้นโดยแสดงใบเบิกทางกำกับไม้หรือของป่า หรือหนังสือกำกับไม้แปรรูปที่นำมานั้น แล้วแต่กรณี ภายในกำหนดห้าวันนับแต่วันที่เข้าเขตด่าน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไดตรวจสอบและอนุญาตเป็นหนังสือให้ผ่านด่านได้แล้ว จึงให้นำไม้หรือของป่านั้นไปได้

การอนุญาตนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติโดยมิชักช้า

มาตรา ๔๑ ห้ามมิให้ผู้ใดนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ผ่านด่านป่าไม้ในระหว่างเวลาตั้งแต่พระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นหนังสือ

มาตรา ๔๒ บทบัญญัติแห่งสองมาตราก่อน มิให้ใช้บังคับในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีข้อกำหนดอย่างอื่นในสัมปทาน ใบอนุญาตหรือใบเบิกทาง

(๒) เมื่อทบวงการเมืองใด ได้ตกลงกับกรมป่าไม้ไว้เป็นอย่างอื่น

(๓) เมื่อเป็นการกระทำของผู้ได้รับอนุญาตทำการเก็บไม้ไหลลอยได้เก็บไว้เพื่อส่งไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำสถานีตรวจรับและรักษาไม้ไหลลอยตามความในพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๒

การควบคุมไม้ในลำน้ำ

มาตรา ๔๓ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดเขตควบคุมไม้ในลำน้ำโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ภายในเขตที่รัฐมนตรีกำหนดตามความในวรรคก่อน ห้ามมิให้ผู้ที่มิใช่เจ้าของไม้หรือได้รับอำนาจจากเจ้าของไม้เก็บไม้ไหลลอย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๔๔ ผู้รับอนุญาตเก็บไม้ไหลลอย ต้องทำการเก็บและรักษาไม้ตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้รับอนุญาตเก็บไม้ไหลลอยได้แล้ว ให้มอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่โดยมิชักช้า

มาตรา ๔๕ ทุกปีในเดือนกุมภาพันธ์ และเดือนสิงหาคม เมื่อมีไม้ไหลลอยมาตกอยู่ในความครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศโฆษณาให้เจ้าของเรียกเอาภายในเวลากำหนด แต่มิให้กำหนดน้อยกว่าเก้าสิบวัน นับแต่วันประกาศ

พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้คืนไม้ไหลลอยให้แก่ผู้ที่อ้างสิทธิในไม้นั้น เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พอใจในหลักฐานที่ผู้นั้นนำมาแสดง ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งเป็นอย่างอื่น

และผู้อ้างสิทธิไม่พอใจในคำสั่ง ผู้นั้นต้องไปร้องต่อศาลภายในกำหนดเวลาสามสิบวัน นับแต่วันทราบคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ถ้าไม่ร้องภายในกำหนดผู้นั้นหมดสิทธิว่ากล่าวต่อไป

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลมิได้สั่งแสดงว่าผู้ใดมีกรรมสิทธิ์ในไม้นั้น ให้ไม้ตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๔๖ ผู้มีสิทธิได้รับไม้คืนจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องชำระค่ารางวัลแก่ผู้รับอนุญาตเก็บไม้ไหลลอยและค่าธรรมเนียมแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ไม่มีผู้มีสิทธิได้รับไม้คืนจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายรางวัลให้แก่ผู้รับอนุญาตเก็บไม้ไหลลอยโดยอัตราเดียวกัน

หมวด ๔

การควบคุมการแปรรูปไม้

มาตรา ๔๗ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดท้องที่ใดให้เป็นเขตควบคุมการแปรรูปไม้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประกาศนั้นให้ใช้บังคับได้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ

มาตรา ๔๘[44] ภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้ ห้ามมิให้ผู้ใดแปรรูปไม้ ตั้งโรงงาน แปรรูปไม้ ตั้งโรงค้าไม้แปรรูป มีไม้สัก ไม้ยาง ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้อีเม่ง ไม้พะยุง แกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจีน ไม้ขะยุง ไม้ชิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยูง ไม้หมากพลูตั๊กแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดำ ไม้อีเฒ่า และไม้เก็ดเขาควาย แปรรูป ไม่ว่าจำนวนเท่าใดไว้ในครอบครอง หรือมีไม้แปรรูปชนิดอื่นเป็นจำนวนเกิน ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร ไว้ในครอบครอง เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและในการอนุญาต[45]

เพื่อประโยชน์แห่งความในวรรคหนึ่ง ไม้ซุงหรือไม้ท่อนที่จมอยู่ในแม่น้ำ ลำคลอง ในรัศมีห้าสิบเมตรของบริเวณที่ทำการแปรรูปไม้ และไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ ให้สันนิษฐานว่าเป็นไม้ที่อยู่ในความครอบครองของผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้ที่มีโรงงานอยู่ในบริเวณนั้น

ความในวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกระทำแก่ไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรด้วย

มาตรา ๔๙[46] ผู้ขอรับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรกลต้อง

(๑) เป็นเจ้าของ และ

(๒) ไม่เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือ

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือ

(๔) ไม่อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตซึ่งออกตามความในหมวดนี้ หรือใบอนุญาตทำไม้ ใบอนุญาตผูกขาดทำไม้ หรือสัมปทานทำไม้ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีผู้ขอรับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้เป็นนิติบุคคล หุ้นส่วนผู้จัดการหรือกรรมการผู้จัดการของนิติบุคคลนั้นต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (๒) (๓) หรือ (๔)

มาตรา ๔๙ ทวิ[47] ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้ต้องรับผิดชอบในการดำเนินกิจการเกี่ยวกับแปรรูปไม้ตามที่ตนได้รับอนุญาต

มาตรา ๕๐[48] บทบัญญัติแห่งมาตรา ๔๘ มิให้ใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การกระทำเพียงเลื่อย ตัด ลิด ขุด หรือถากซ้อมไม้ เพื่อทำเป็นซุงท่อน ไม้เหลี่ยมโกลน มาดเรือโกลน เสาถาก หรือหมอนรถ หรือเพื่อทำไม้ฟืน หรือทำไม้เผาถ่าน หรือเลื่อยผ่าเพียงเพื่อความจำเป็นในการชักลาก ในเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ระบุไว้ในใบอนุญาตทำไม้ให้กระทำการนั้น ๆ ได้ และผู้รับอนุญาตได้กระทำการนั้น ๆ ก่อนนำไม้เคลื่อนที่จากบริเวณตอไม้

(๒) การแปรรูปไม้ที่แปรรูปมาแล้วจากไม้ซุงหรือไม้ท่อน ที่มิใช่เพื่อการค้า

(๓) การมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองที่มิใช่เพื่อการค้า โดยมีหลักฐานแสดงว่าได้ไม้นั้นมาโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้

(๔) การแปรรูปไม้หรือมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองที่มิใช่ไม้หวงห้าม

(๕) การแปรรูปไม้โดยใช้แรงคนที่มิใช่เพื่อการค้า จากไม้หวงห้ามที่ยังมิได้แปรรูป โดยมีหลักฐานแสดงว่าได้ไม้นั้นมาโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๑[49] ผู้รับอนุญาตตามความในหมวดนี้ จะมีไม้ไว้ในครอบครองในสถานที่ที่ได้รับอนุญาตของตนได้แต่เฉพาะไม้อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ไม้ที่ได้ชำระค่าภาคหลวงและค่าบำรุงป่าเสร็จสิ้นแล้ว หรือถ้าเป็นไม้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการแปรรูปได้ก่อนชำระค่าภาคหลวงและค่าบำรุงป่า โดยมีหนังสืออนุญาตของอธิบดีกรมป่าไม้ และมีรอยตราอนุญาตประทับไว้แล้ว

(๒) ไม้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำโดยไม่ต้องเสียค่าภาคหลวง และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประทับตราแสดงว่าเป็นไม้ที่ทำได้โดยไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงไว้แล้ว

(๓) ไม้ที่ได้รับซื้อจากทางราชการป่าไม้ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประทับตรารัฐบาลขายไว้แล้ว

(๔) ไม้แปรรูปของผู้รับอนุญาตตามความในหมวดนี้ และมีหนังสือกำกับไม้แปรรูปของผู้รับอนุญาต หรือใบเบิกทางของพนักงานเจ้าหน้าที่กำกับไว้เป็นหลักฐาน

(๕) ไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร และมีใบเบิกทางตามมาตรา ๓๘ (๓) กำกับ

(๖)[50] ไม้ที่มีหนังสือรับรองตามมาตรา ๑๘/๑ และมาตรา ๑๘/๒ หรือไม้ที่มีหลักฐานแสดงว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตทำการแปรรูปไม้ในระหว่างเวลาตั้งแต่พระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นหนังสือ

มาตรา ๕๓ เพื่อที่จะดูว่าผู้รับอนุญาตตามความในหมวดนี้ได้ปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจการแปรรูปไม้ และกิจการของผู้รับอนุญาตได้ ผู้รับอนุญาตต้องอำนวยความสะดวกและตอบคำถามแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการนี้

มาตรา ๕๓ ทวิ[51] ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดท้องที่เป็นเขตควบคุมสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีกำหนดชนิดไม้ ขนาดหรือปริมาณของสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้ามซึ่งผู้ค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้า ที่จะต้องขออนุญาตตามมาตรา ๕๓ ตรี หรือมาตรา ๕๓ จัตวา

มาตรา ๕๓ ตรี[52] ภายในเขตควบคุม ห้ามมิให้ผู้ใดค้า หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้ามที่มีชนิดไม้ ขนาดหรือปริมาณเกินกว่าที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๕๓ ทวิ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๕๓ จัตวา[53] ในกรณีที่มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดเขตท้องที่ใดเป็นเขตควบคุมตามมาตรา ๕๓ ทวิ ให้ผู้ค้าหรือผู้มีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้าม ที่มีชนิดไม้ ขนาดหรือปริมาณเกินกว่าชนิดไม้ ขนาดหรือปริมาณที่ควบคุมอยู่แล้วก่อนวันที่ประกาศของรัฐมนตรีดังกล่าวใช้บังคับ ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศของรัฐมนตรีดังกล่าวใช้บังคับ

เมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บุคคลดังกล่าวค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้ามได้ต่อไปจนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะไม่อนุญาตตามคำขอ

หมวด ๕

การแผ้วถางป่า

มาตรา ๕๔[54] ห้ามมิให้ผู้ใด ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่จะกระทำภายในเขตที่ได้จำแนกไว้เป็นประเภทเกษตรกรรม และรัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือโดยได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๕ ผู้ใดครอบครองป่าที่ได้ถูกแผ้วถางโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งมาตราก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลนั้นเป็นผู้แผ้วถางป่านั้น

หมวด ๖

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๕๖ ใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามความในพระราชบัญญัตินี้ จะโอนได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ถ้าผู้รับอนุญาตตาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกจะทำการแทนตามใบอนุญาตนั้นต่อไปก็ได้ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันผู้รับอนุญาตตาย และถ้าทายาทหรือผู้จัดการมรดกประสงค์จะทำการแทนต่อไปอีก ต้องยื่นคำขออนุญาตก่อนกำหนดเวลาที่กล่าวแล้วได้สิ้นสุดลง

มาตรา ๕๗ ผู้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องจัดให้คนงานหรือผู้รับจ้างซึ่งทำการตามที่ได้รับอนุญาตมีใบคู่มือแสดงฐานะเช่นนั้น ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๘[55] การขออนุญาตและการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และในกรณีเฉพาะเรื่อง ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควร จะกำหนดให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติเพิ่มเติมประการใดอีกก็ได้

พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งต่ออายุใบอนุญาตที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ได้เมื่อเห็นสมควร

มาตรา ๕๘ ทวิ[56] ในกรณีการทำไม้หวงห้าม หรือเก็บหาของป่าหวงห้ามโดยการให้สัมปทาน การอนุญาตให้ผูกขาด หรือการอนุญาตทำไม้หวงห้ามเพื่อการค้าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือป่าที่ได้เตรียมการกำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาติ หรือที่ได้กำหนดโครงการทำไม้หรือเก็บหาของป่าไว้แล้ว หรือการอนุญาตตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๕๔ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนด

(๑) ให้ผู้รับสัมปทานหรือผู้รับอนุญาต ทำการบำรุงป่า หรือปลูกสร้างสวนป่าตามคำสั่งและวิธีการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด หรือ

(๒) ให้ผู้รับสัมปทานหรือผู้รับอนุญาตออกค่าใช้จ่ายเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการบำรุงป่า หรือปลูกสร้างสวนป่าให้แทน

ในกรณีตาม (๒) ให้คิดค่าใช้จ่ายได้ไม่เกินหกเท่าของค่าภาคหลวง หรือตามอัตราพื้นที่ป่าที่ได้รับสัมปทานหรือรับอนุญาต ไม่เกินไร่ละหนึ่งพันสองร้อยบาท ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีเห็นสมควร

มาตรา ๕๙[57] ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ได้ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขในการอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้ จะสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

(๒) เมื่อมีการฟ้องผู้รับอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จะสั่งพักใช้ใบอนุญาตไว้จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้

มาตรา ๖๐ เมื่อได้มีคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้พักใช้ใบอนุญาตแล้ว ผู้รับอนุญาตหมดสิทธิตามใบอนุญาตนั้น นับแต่วันทราบคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่จนกว่าจะครบกำหนดเวลาการพักใช้ใบอนุญาต หรือจนกว่ารัฐมนตรีจะได้สั่งให้เพิกถอนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต

มาตรา ๖๑[58] ในกรณีที่เหตุแห่งการสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๕๙ ปรากฏแก่รัฐมนตรีหรือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้สั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๕๙ แล้ว ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้เสียก็ได้

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรกล หรือผู้กระทำการแทนนิติบุคคลผู้รับอนุญาต ไม่มีลักษณะตามมาตรา ๔๙ (๑) หรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๙ (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี ให้รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๖๑ ทวิ[59] คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตรับทราบ

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจให้ผู้ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตรับทราบคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดคำสั่งในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ทำการตามใบอนุญาตหรือที่อยู่ของผู้ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต เมื่อได้ปฏิบัติตามวิธีนี้แล้ว ให้ถือว่าผู้ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตรับทราบคำสั่งนั้นตั้งแต่วันปิดคำสั่ง

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งไม่อนุญาตตามคำขอของบุคคลใดตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามความในมาตรา ๕๙ บุคคลนั้นมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อรัฐมนตรีได้ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สุด

มาตรา ๖๓ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ รัฐบาลมีอำนาจให้สัมปทานในการทำไม้ชนิดใดหรือเก็บหาของป่าอย่างใดในป่าใดโดยมีขอบเขตเพียงใด และในสัมปทานนั้นจะให้มีข้อกำหนดและเงื่อนไขอย่างใดก็ได้

รัฐบาลมีอำนาจให้ผู้รับสัมปทานเสียเงินค่าภาคหลวง ตามอัตราที่รัฐบาลเห็นสมควร แต่ไม่เกินอัตราอย่างสูงที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และจะให้ผู้รับสัมปทานเสียเงินแก่รัฐบาลตามจำนวนที่รัฐบาลจะกำหนดอีกก็ได้

มาตรา ๖๔ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ที่เกี่ยวกับความผิดอาญาให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๖๔ ทวิ[60] ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดบรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่บุคคลได้ใช้ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๖๙ ไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ จนกว่าพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่

ทรัพย์สินที่ยึดไว้ตามวรรคหนึ่ง ถ้าพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือศาลไม่พิพากษาให้ริบ และผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอรับคืนภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันทราบ หรือถือว่าได้ทราบคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือวันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของกรมป่าไม้

ถ้าทรัพย์สินที่ยึดไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาจะเกินค่าของทรัพย์สิน รัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายจะจัดการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น ก่อนถึงกำหนดตามวรรคสองก็ได้ ได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนทรัพย์สินนั้น

มาตรา ๖๔ ตรี[61] ในกรณีทรัพย์สินที่ยึดไว้ตามมาตรา ๖๔ ทวิ มิใช่เป็นของผู้กระทำความผิด หรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติรัฐมนตรีคืนทรัพย์สินหรือเงิน แล้วแต่กรณี ให้แก่เจ้าของ ก่อนถึงกำหนดตามมาตรา ๖๔ ทวิ ได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อทรัพย์สินนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐาน ในการพิจารณาคดีที่เป็นเหตุให้ทรัพย์สินนั้นถูกยึด และ

(๒) เมื่อผู้กระทำความผิดหรือผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่า เป็นผู้กระทำความผิดได้ทรัพย์สินนั้นมาจากผู้เป็นเจ้าของโดยการกระทำความผิดทางอาญา

มาตรา ๖๕ เพื่อบำบัดปัดป้องภยันตรายซึ่งมีมาเป็นสาธารณะโดยฉุกเฉินแก่ไม้หรือของป่าในป่าใด พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทานในป่านั้นหรือป่าที่ใกล้เคียง รวมทั้งคนงานหรือผู้รับจ้างของผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทานให้ให้ความช่วยเหลือด้วยแรงงานหรือสิ่งของตามที่จำเป็นแก่การนั้นได้

มาตรา ๖๖ การโอนไม้หรือของป่าที่ผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทาน กระทำก่อนที่ได้ชำระค่าภาคหลวง หรือก่อนที่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นหนังสือ จะยกขึ้นเป็นข้ออ้างเพื่อใช้แก่เจ้าพนักงานหาได้ไม่

มาตรา ๖๗ ให้รัฐมนตรีตั้งด่านป่าไม้และกำหนดเขตแห่งด่านนั้น ๆ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๘ บรรดาหนี้ค่าภาคหลวงสำหรับไม้หรือของป่าที่ค้างชำระอยู่ให้ถือว่าเป็นหนี้ค่าภาษีอากรที่ค้างชำระแก่รัฐบาล และให้รัฐบาลทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้โดยมีบุริมสิทธิสามัญอย่างเดียวกับค่าภาษีอากรตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

หมวด ๖ ทวิ

การสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัมปทานและการสิ้นสุดของสัมปทาน[62]

มาตรา ๖๘ ทวิ[63] ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ใดในเขตสัมปทานเพื่อประโยชน์ในการสร้างเขื่อนชลประทานหรือเขื่อนพลังน้ำ หรือเพื่อการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะหรือความมั่นคงของชาติ หรือเพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการดังต่อไปนี้

(๑) ให้สัมปทานที่มีพื้นที่สัมปทานทับพื้นที่ดังกล่าวสิ้นสุดลงทั้งแปลง

(๒) ให้ผู้รับสัมปทานหยุดการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานเป็นการชั่วคราวในพื้นที่ดังกล่าวตามระยะเวลาที่เห็นสมควร

(๓) ตัดเขตพื้นที่ดังกล่าวออกจากพื้นที่ในสัมปทาน

การสั่งการของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ออกคำสั่ง

มาตรา ๖๘ ตรี[64] นอกจากการสิ้นสุดลงตามอายุของสัมปทาน หรือตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัมปทาน หรือตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น สิทธิการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานในเขตพื้นที่สัมปทานทั้งแปลงหรือบางส่วน ย่อมสิ้นสุดลงเมื่อพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตที่กำหนดให้เป็น

(๑) อุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ หรือ

(๒) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

มาตรา ๖๘ จัตวา[65] ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำสั่งตามมาตรา ๖๘ ทวิ หรือในกรณีที่สิทธิการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานสิ้นสุดลงตามมาตรา ๖๘ ตรี หรือในกรณีที่สัมปทานสิ้นสุดลงเนื่องจากทางราชการได้ใช้สิทธิเพิกถอนสัมปทานเพราะเหตุที่ผู้รับสัมปทานไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่กำหนดในสัมปทาน บรรดาไม้และของป่าที่อยู่ในพื้นที่สัมปทานที่สิทธิการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานสิ้นสุดลง และบรรดาไม้ที่ยังมิได้เสียค่าภาคหลวงไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่สัมปทานนั้นหรือไม่ ย่อมเป็นของแผ่นดิน และผู้รับสัมปทานจะได้สิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในไม้หรือของป่าได้ต่อเมื่อผู้รับสัมปทานสามารถพิสูจน์ได้ว่า ตนได้ทำไม้หรือเก็บหาของป่านั้นโดยถูกต้องตามกฎหมาย ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่กำหนดในสัมปทานก่อนสิทธิตามสัมปทานสิ้นสุดลง

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานประสงค์จะพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับสัมปทานยื่นคำขอพิสูจน์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับสัมปทานได้รับหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ที่แจ้งคำสั่งรัฐมนตรีหรือแจ้งการสิ้นสุดของสัมปทานตามมาตรา ๖๘ อัฏฐ วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี วิธีการยื่นคำขอพิสูจน์ การพิสูจน์ การพิจารณา และการสั่งการของรัฐมนตรี ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานไม่พอใจคำสั่งรัฐมนตรี ผู้รับสัมปทานมีสิทธิฟ้องต่อศาลเพื่อพิสูจน์ว่าตนได้ทำไม้หรือเก็บหาของป่าโดยถูกต้องตามกฎหมาย ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่กำหนดในสัมปทานก่อนสิทธิตามสัมปทานสิ้นสุดลง แต่ทั้งนี้ ต้องยื่นฟ้องภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งของรัฐมนตรี

มาตรา ๖๘ เบญจ[66] ในกรณีที่เป็นสัมปทานทำไม้ ที่รัฐมนตรีได้มีคำสั่งตามมาตรา ๖๘ ทวิ หรือสิทธิการทำไม้ในเขตพื้นที่สัมปทานสิ้นสุดลงตามมาตรา ๖๘ ตรี ให้ผู้รับสัมปทานหยุดการทำไม้ในเขตพื้นที่สัมปทานที่สิทธิการทำไม้สิ้นสุดลงและหยุดการนำไม้เคลื่อนที่ออกจากสถานที่รวมหมอนไม้สำหรับการตรวจวัดคำนวณค่าภาคหลวงโดยสิ้นเชิง และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจสภาพการทำไม้และสำรวจไม้ที่รวมอยู่ ณ สถานที่รวมหมอนไม้ของผู้รับสัมปทาน และทำบันทึกรายงานเสนอต่ออธิบดีกรมป่าไม้โดยเร็ว บันทึกรายงานดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่ระบุข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวิธีการทำไม้ จำนวนและขนาดของไม้ และให้ความเห็นด้วยว่า ผู้รับสัมปทานได้ทำไม้โดยถูกต้องตามกฎหมาย ข้อกำหนดและเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในสัมปทานหรือไม่

ในกรณีที่ผลการสำรวจตามวรรคหนึ่งปรากฏว่า ผู้รับสัมปทานได้ทำไม้โดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัมปทานและการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้ทางราชการมีสิทธิเพิกถอนสัมปทาน การสิ้นสุดของสิทธิการทำไม้ตามมาตรา ๖๘ ทวิ หรือมาตรา ๖๘ ตรี ย่อมไม่เป็นการตัดสิทธิทางราชการที่จะเพิกถอนสัมปทานโดยให้มีผลตั้งแต่วันก่อนวันที่สิทธิการทำไม้สิ้นสุดลง

เมื่อผู้รับสัมปทานพิสูจน์ต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๖๘ จัตวา ได้ว่าตนได้ทำไม้โดยถูกต้องตามกฎหมาย ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่กำหนดในสัมปทานก่อนวันที่สิทธิตามสัมปทานสิ้นสุดลง หรือเมื่อศาลได้พิพากษาเช่นนั้น ให้อธิบดีกรมป่าไม้มีหนังสือแจ้งให้ผู้รับสัมปทานทำการชักลากและนำไม้ดังกล่าวเคลื่อนที่ได้ พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่ผู้รับสัมปทานต้องปฏิบัติไว้ด้วย ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาตามที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดดังกล่าว ให้หมดสิทธิในไม้นั้น และให้ไม้นั้นตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๖๘ ฉ[67] ให้ผู้รับสัมปทานที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๖๘ ทวิ หรือผู้รับสัมปทานที่สัมปทานสิ้นสุดลงตามมาตรา ๖๘ ตรี ดังต่อไปนี้ มีสิทธิได้รับเงินชดเชยความเสียหายตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๖๘ สัตต มาตรา ๖๘ อัฏฐ มาตรา ๖๘ นว มาตรา ๖๘ ทศ และมาตรา ๖๘ เอกาทศ

(๑) ผู้รับสัมปทานที่พื้นที่สัมปทานทั้งแปลงต้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๖๘ ทวิ (๑) หรือมาตรา ๖๘ ตรี และ

(๒) ผู้รับสัมปทานที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๖๘ ทวิ (๒) หรือ (๓) หรือผู้รับสัมปทานที่พื้นที่สัมปทานบางส่วนต้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๖๘ ตรี ทั้งนี้ เฉพาะในกรณีที่ผู้รับสัมปทานดังกล่าวได้ขอเวนคืนสัมปทานที่เหลือทั้งหมดของตนต่อทางราชการ

ในกรณีที่มีการสั่งตามมาตรา ๖๘ ทวิ หรือสัมปทานสิ้นสุดลงตามมาตรา ๖๘ ตรี การเรียกร้องหรือการให้ค่าสินไหมทดแทนหรือเงินชดเชยเพื่อความเสียหายอย่างอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ จะกระทำมิได้

มาตรา ๖๘ สัตต[68] เงินชดเชยความเสียหายที่ผู้รับสัมปทานมีสิทธิได้รับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงแก่ผู้รับสัมปทาน และเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) เงินลงทุนที่ผู้รับสัมปทานได้ใช้จ่ายไปเพื่อการทำกิจการที่ได้รับสัมปทาน เช่น ค่าเครื่องจักรกล ค่ายานพาหนะ ค่าเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งผู้รับสัมปทานยังใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงค่าเสื่อมราคาที่ได้หักไว้แล้ว ระยะเวลาของสัมปทานที่ผู้รับสัมปทานได้ใช้สิทธิการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานไปแล้ว จำนวนไม้หรือของป่าที่ผู้รับสัมปทานได้ทำออกไปแล้ว รวมทั้งประโยชน์อย่างอื่นที่ผู้รับสัมปทานได้รับไปอันเนื่องจากการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานในระหว่างอายุสัมปทาน และมูลค่าของทรัพย์สินหรือสิ่งของที่เหลืออยู่และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้รับสัมปทาน

(ข) ค่าใช้จ่ายที่ผู้รับสัมปทานได้จ่ายไปเพื่อการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานและยังมิได้รับผลประโยชน์กลับคืน ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ใน (ก) และ

(ค) ความผูกพันตามกฎหมายที่ผู้รับสัมปทานมีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ในส่วนที่เกี่ยวกับการจ่ายเงินชดเชยให้แก่ลูกจ้างในกรณีที่มีการเลิกจ้าง

เงินลงทุนหรือค่าใช้จ่ายที่นำมาพิจารณาเพื่อรับเงินชดเชยตาม (ก) และ (ข) จะต้องไม่เกินกว่าที่เป็นเงินลงทุนหรือค่าใช้จ่ายตามที่ผู้ประกอบธุรกิจจะลงทุนหรือใช้จ่ายในกิจการเช่นนั้นโดยทั่วไปตามปกติ

(๒) ความรับผิดที่ผู้รับสัมปทานมีต่อบุคคลภายนอกตามสัญญา ระหว่างผู้รับสัมปทานกับบุคคลภายนอกที่เกี่ยวเนื่องกับการทำกิจการที่ได้รับสัมปทาน หากมีข้อสัญญาที่คู่สัญญาตกลงให้ผู้รับสัมปทานต้องรับผิดในกรณีเหตุสุดวิสัยให้แตกต่างไปจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือมีข้อสัญญาที่คู่สัญญาตกลงให้ผู้รับสัมปทานต้องรับผิดเพราะรัฐสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัมปทาน ข้อสัญญาดังกล่าวย่อมไม่มีผลใช้บังคับเพื่อการให้เงินชดเชยความเสียหายตามมาตรานี้

(๓) ห้ามมิให้มีการจ่ายเงินชดเชยเพื่อผลกำไรหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ผู้รับสัมปทานคาดว่าจะได้รับจากการทำกิจการที่ได้รับสัมปทาน

(๔) ในกรณีที่การเลิกสัมปทานเป็นเหตุให้ผู้รับสัมปทานได้รับเงินทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นตอบแทน จากการประกันหรือการอื่นใดเพื่อทดแทนความเสียหายให้ถือว่าเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นนั้น เป็นส่วนหนึ่งของเงินชดเชยความเสียหายตามมาตรานี้

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานยื่นคำขอเวนคืนสัมปทานตามมาตรา ๖๘ ฉ (๒) ให้ผู้รับสัมปทานได้รับเงินชดเชยความเสียหายเฉพาะตามอัตราส่วนของพื้นที่หรือของจำนวนไม้หรือของป่าที่จะทำออกได้จากพื้นที่ในส่วนที่สัมปทานนั้นสิ้นสุดลง แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่า ทั้งนี้ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลฟังได้ว่า พื้นที่ในส่วนที่สัมปทานสิ้นสุดลงนั้นเป็นสาเหตุสำคัญที่

ทำให้ผู้รับสัมปทานไม่สามารถดำเนินกิจการในสัมปทานที่ขอเวนคืนนั้นต่อไปได้ ก็ให้ได้รับเงินชดเชยเช่นเดียวกับกรณีพื้นที่สัมปทานทั้งแปลงสิ้นสุดลง

มาตรา ๖๘ อัฏฐ[69] เมื่อรัฐมนตรีมีคำสั่งตามมาตรา ๖๘ ทวิ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งของรัฐมนตรีให้ผู้รับสัมปทานทราบเป็นหนังสือ หรือเมื่อสิทธิการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานในเขตพื้นที่สัมปทานทั้งแปลงหรือบางส่วนต้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๖๘ ตรี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้รับสัมปทานทราบถึงการสิ้นสุดดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานประสงค์จะเรียกร้องเงินชดเชยความเสียหาย ผู้รับสัมปทานจะต้องยื่นคำขอเรียกร้องเงินชดเชยความเสียหายต่ออธิบดีกรมป่าไม้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับสัมปทานได้รับหนังสือของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่แจ้งคำสั่งของรัฐมนตรี หรือแจ้งการสิ้นสุดของสัมปทานตามวรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี

คำขอตามวรรคสองให้ทำเป็นหนังสือ พร้อมทั้งจัดทำบัญชีแสดงจำนวนเงินชดเชยความเสียหายที่ตนเห็นว่าสมควรจะได้รับตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๘ สัตต โดยมีหลักฐานที่สนับสนุนข้อเรียกร้องของตนตามความจำเป็น

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานที่ขอเรียกร้องเงินชดเชยความเสียหาย เป็นผู้ใช้สิทธิตามมาตรา ๖๘ ฉ (๒) ผู้รับสัมปทานต้องขอเวนคืนสัมปทานที่เหลือทั้งหมดของตนก่อนหรือในวันที่ขอเรียกร้องเงินชดเชยความเสียหายตามมาตรานี้

มาตรา ๖๘ นว[70] ในการพิจารณากำหนดเงินชดเชยความเสียหาย ให้อธิบดีกรมป่าไม้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้แทนกรมสรรพากรหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหนึ่งคน ผู้มีความรู้ความสามารถในการตีราคาทรัพย์สินหนึ่งคน และเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้หนึ่งคน เพื่อทำหน้าที่พิจารณากำหนดเงินชดเชยความเสียหาย

ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้ผู้รับสัมปทานมาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม ตลอดจนเรียกให้ผู้รับสัมปทานมาเจรจาเพื่อกำหนดเงินชดเชยดังกล่าวได้ และในกรณีที่ผู้รับสัมปทานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือไม่ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการดำเนินการกำหนดเงินชดเชยความเสียหายตามที่เห็นสมควรต่อไปโดยมิชักช้า

เมื่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งได้กำหนดเงินชดเชยความเสียหายเสร็จสิ้นแล้ว ให้ทำบันทึกรายงานเสนอต่ออธิบดีกรมป่าไม้โดยบันทึกรายงานดังกล่าวจะต้องแสดงรายละเอียดและเหตุผลของการพิจารณาว่า การกำหนดเงินชดเชยดังกล่าวมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร มีเหตุผลสนับสนุนเพียงใด พร้อมทั้งระบุเอกสารหลักฐานที่ใช้ในการพิจารณา และในกรณีที่อธิบดีกรมป่าไม้ไม่เห็นชอบด้วย ให้อธิบดีกรมป่าไม้มีอำนาจแก้ไขตามที่เห็นสมควรพร้อมทั้งแสดงเหตุผลกำกับในบันทึกไว้ด้วย

ให้อธิบดีกรมป่าไม้มีหนังสือแจ้งให้ผู้รับสัมปทานทราบถึงจำนวนเงินชดเชยความเสียหายที่ผู้รับสัมปทานจะได้รับพร้อมด้วยเหตุผลตามสมควร และให้กำหนดระยะเวลาที่ผู้รับสัมปทานจะมาขอรับเงินชดเชยดังกล่าวไว้ด้วย

มาตรา ๖๘ ทศ[71] ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่พอใจในเงินชดเชยความเสียหายที่อธิบดีกรมป่าไม้แจ้งให้ทราบตามมาตรา ๖๘ นว ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมป่าไม้ดังกล่าว

ในการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย และผู้มีความรู้ความสามารถในการตีราคาทรัพย์สิน มีจำนวนทั้งหมดไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเก้าคน เป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์

มาตรา ๖๘ เอกาทศ[72] ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานยังไม่พอใจในคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีตามมาตรา ๖๘ ทศ หรือในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๖๘ ทศ วรรคสอง ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลและศาลพิพากษาให้ผู้รับสัมปทานได้รับเงินชดเชยความเสียหายเพิ่มขึ้น ผู้รับสัมปทานมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยของเงินชดเชยความเสียหายเฉพาะในส่วนที่เพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี

หมวด ๗

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๙[73] ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูป โดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าได้ไม้นั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีความผิดตามมาตรานี้ ถ้าไม้ที่มีไว้ในครอบครองเป็น

(๑) ไม้สัก ไม้ยาง ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้อีเม่ง ไม้พะยุงแกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจีน ไม้ขะยุง ไม้ชิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยูง ไม้หมากพลูตั๊กแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดำ ไม้อีเฒ่า ไม้เก็ดเขาควาย หรือไม้หวงห้ามประเภท ข. หรือ

(๒) ไม้อื่นเป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกินยี่สิบต้นหรือท่อนหรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสองล้านบาท[74]

มาตรา ๗๐ ผู้ใดรับไว้ด้วยประการใด ซ่อนเร้น จำหน่ายหรือช่วยพาเอาไปเสียให้พ้น ซึ่งไม้หรือของป่าที่ตนรู้อยู่แล้วว่าเป็นไม้หรือของป่าที่มีผู้ได้มาโดยการกระทำผิดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดฐานเป็นตัวการในการกระทำผิดนั้น

มาตรา ๗๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๔ วรรคสอง หรือมาตรา ๕๗ มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินห้าพันบาท*

[*มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย]

มาตรา ๗๑ ทวิ[75] ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๙ มาตรา ๒๙ ทวิ มาตรา ๓๙ มาตรา ๓๙ ตรี มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๓ วรรคสอง หรือมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๒[76] ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๒ ทวิ[77] ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีความผิดตามมาตรานี้ ถ้าไม้ที่มีไว้ในครอบครองเป็น

(๑) ไม้สัก ไม้ยาง ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้อีเม่ง ไม้พะยุงแกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจีน ไม้ขะยุง ไม้ชิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยูง ไม้หมากพลูตั๊กแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดำ ไม้อีเฒ่า ไม้เก็ดเขาควาย หรือไม้หวงห้ามประเภท ข. หรือ

(๒) ไม้อื่นเป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกินห้าต้นหรือท่อนหรือรวมปริมาตรไม้ที่ครอบครองเกินหนึ่งลูกบาศก์เมตรหรือไม้ที่ได้แปรรูปแล้วรวมปริมาตรไม้เกินหนึ่งลูกบาศก์เมตร

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท[78]

มาตรา ๗๒ ตรี[79] ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีความผิดตามมาตรานี้ ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ในกรณีที่มีคำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นได้ยึดถือครอบครองป่าที่ตนได้กระทำความผิด ศาลมีอำนาจที่สั่งให้ผู้กระทำผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำผิด ออกไปจากป่านั้นได้ด้วย

มาตรา ๗๓[80] ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีความผิดตามมาตรานี้ ถ้าการกระทำผิดนั้นเกี่ยวกับ

(๑) ไม้สัก ไม้ยาง ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้อีเม่ง ไม้พะยุงแกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจีน ไม้ขะยุง ไม้ชิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยูง ไม้หมากพลูตั๊กแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ด

ดำ ไม้อีเฒ่า ไม้เก็ดเขาควาย หรือไม้หวงห้ามประเภท ข. หรือ

(๒) ไม้อื่นเป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกินยี่สิบต้นหรือท่อนหรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร หรือไม้ที่ได้แปรรูปแล้วรวมปริมาตรไม้เกินสองลูกบาศก์เมตร

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสองล้านบาท[81]

มาตรา ๗๓ ทวิ[82] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ ตรี หรือผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือข้อกำหนดที่รัฐมนตรีกำหนดให้ปฏิบัติเพิ่มเติมตามมาตรา ๕๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท

มาตรา ๗๔[83] บรรดาไม้และของป่าอันได้มาหรือมีไว้เนื่องจากการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้และสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ และสิ่งอื่นใด บรรดาที่ทำด้วยไม้หวงห้ามที่มีไว้ เนื่องจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๕๓ ตรี ให้ริบเสียทั้งสิ้น

มาตรา ๗๔ ทวิ[84] บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๖๙ ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

มาตรา ๗๔ ตรี[85] บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้อธิบดีกรมป่าไม้หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับไม่ต่ำกว่าป่าไม้จังหวัดหรือหัวหน้าด่านป่าไม้มีอำนาจเปรียบเทียบได้

มาตรา ๗๔ จัตวา[86] ในกรณีที่มีผู้นำจับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาล และให้ศาลมีอำนาจพิพากษาให้จ่ายเงินสินบนนำจับแก่ผู้นำจับเป็นจำนวนเงินไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนเงินค่าปรับตามคำพิพากษาโดยจ่ายจากเงินค่าปรับที่ชำระต่อศาล ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ชำระเงินค่าปรับ หรือชำระไม่ถึงจำนวนที่จะต้องจ่ายค่าสินบนนำจับได้ครบถ้วน ก็ให้จ่ายเงินสินบนนำจับที่ยังจะต้องจ่ายจากเงินค่าขายของกลางที่ศาลสั่งให้ริบ ถ้ายังขาดอยู่อีกก็ให้เป็นพับไป

ในกรณีที่มีผู้นำจับหลายคน ให้แบ่งเงินสินบนนำจับให้คนละเท่า ๆ กัน

การจ่ายเงินสินบนนำจับนั้น จะจ่ายได้เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว

หมวด ๘

การรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๗๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ กับให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และ

กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินจำนวนอย่างสูงที่กำหนดไว้ในบัญชีต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๖ สัมปทานและใบอนุญาตที่ได้ออกให้แก่บุคคลใดเพื่อทำไม้หรือเก็บหาของป่าไว้แล้วในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้คงใช้ได้ต่อไปเสมือนหนึ่งเป็นสัมปทานและใบอนุญาตที่ออกให้ตามความในพระราชบัญญัตินี้เพียงเท่ากำหนดอายุของสัมปทานและใบอนุญาตนั้น

มาตรา ๗๗ บรรดาตราประทับไม้ของเอกชนที่ได้จดทะเบียนและเสียค่าธรรมเนียมไว้แล้วก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้คงใช้ได้ต่อไปมีกำหนดร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ถ้าเจ้าของตราประทับไม้ของเอกชนประสงค์จะใช้ตรานั้นต่อจากนั้นไป ต้องนำไปขอจดทะเบียนใหม่ตามความในพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนอีก

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม[87]

(๑) แบบพิมพ์คำขอ	ฉบับละ	๒๕	สตางค์
(๒) การอนุญาตเจาะต้นตะเคียน ตาแมวทำชัน เจาะต้นสน เอายาง สับหรือกรีด ต้นเยลูตอง เอายาง	ต้นละ	๒	บาท
(๓) การอนุญาตเจาะเผาต้นยาง ทำน้ำมันยาง	ต้นละ	๕๐	สตางค์
(๔) การอนุญาตเจาะ สับ หรือ กรีดไม้ชนิดอื่น ๆ เอาน้ำมัน ชัน หรือยาง	ต้นละ	๑๐	บาท
(๕) ใบอนุญาตทำไม้เพื่อการค้า	ฉบับละ	๒๐	บาท

(๖) ใบอนุญาตเก็บหาของป่า

หวงห้าม ฉบับละ ๑๐ บาท

(๗) ใบอนุญาตค้าของป่าหวงห้าม

หรือใบอนุญาตมีไว้

ในครอบครองซึ่งของป่า

หวงห้าม ฉบับละ ๒๐ บาท

(๘) ใบอนุญาตเก็บไม้ไหลลอย ฉบับละ ๑๐ บาท

(๙) ใบอนุญาตตั้งโรงงาน

แปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร

คิดตามจำนวนแรงม้า แรงม้าละ ๕๐ บาท

(๑๐) ใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูป

ไม้โดยใช้แรงคน คิดตาม

จำนวนคนงาน คนละ ๑๐ บาท

(๑๑) ใบอนุญาตทำการแปรรูปไม้

เพื่อการค้า คิดตามปริมาตร

ไม้ที่ยังมิได้แปรรูป ลูกบาศก์เมตรละ ๑๐ บาท

(๑๒) ใบอนุญาตค้าหรือมีไว้

ในครอบครองเพื่อการค้า

ซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้

หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วย

ไม้หวงห้าม ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท

(๑๓) ใบอนุญาตมีไม้แปรรูป

ชนิดอื่นเป็นจำนวนเกิน

๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร

ไว้ในครองครอง ฉบับละ ๒๐ บาท

(๑๔) ใบอนุญาตตั้งโรงค้าไม้แปรรูป	ฉบับละ	๑,๐๐๐	บาท
(๑๕) ใบอนุญาตอื่น ๆ	ฉบับละ	๕	บาท
(๑๖) ใบแทนใบอนุญาตเท่ากับอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตนั้น แต่ไม่เกิน	ฉบับละ	๑๐	บาท
(๑๗) ใบอนุญาตผูกขาดทำไม้สัก	ฉบับละ	๑๕,๐๐๐	บาท
(๑๘) ใบอนุญาตผูกขาดทำไม้หวงห้ามธรรมดานอกจากไม้สัก	ฉบับละ	๗,๕๐๐	บาท
(๑๙) ใบอนุญาตผูกขาดเก็บหาของป่าหวงห้าม	ฉบับละ	๑,๐๐๐	บาท
(๒๐) ใบแทนใบอนุญาตผูกขาด	ฉบับละ	๒๕	บาท
(๒๑) สัมปทานทำไม้สัก	ฉบับละ	๓๐,๐๐๐	บาท
(๒๒) สัมปทานทำไม้หวงห้ามธรรมดานอกจากไม้สัก	ฉบับละ	๑๕,๐๐๐	บาท
(๒๓) สัมปทานเก็บหาของป่าหวงห้าม	ฉบับละ	๓,๐๐๐	บาท
(๒๔) ใบแทนสัมปทาน	ฉบับละ	๕๐๐	บาท
(๒๕) การโอนใบอนุญาตหรือสัมปทาน คิดครึ่งอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตหรือสัมปทานนั้น ๆ			

(๒๖) ใบเบิกทาง			
(ก) ไม้สัก	ฉบับละ	๕๐	บาท
(ข) ไม้ชนิดอื่น ๆ	ฉบับละ	๒๐	บาท
(ค) ของป่า	ฉบับละ	๕	บาท
(๒๗) การอุทธรณ์			
(ก) เรื่องเกี่ยวกับการอนุญาต การผูกขาดหรือสัมปทาน	ครั้งละ	๑๐๐	บาท
(ข) เรื่องการขอตั้งหรือต่ออายุใบอนุญาตโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร	ครั้งละ	๑๐๐	บาท
(ค) เรื่องการขอตั้งหรือต่ออายุใบอนุญาตโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงคน	ครั้งละ	๕๐	บาท
(ง) เรื่องการขออนุญาตตั้งโรงค้าไม้แปรรูป	ครั้งละ	๕๐	บาท
(จ) เรื่องอื่น ๆ	ครั้งละ	๑๐	บาท
(๒๘) ใบคู่มือคนงานหรือผู้รับจ้าง หรือใบแทน	ฉบับละ	๑	บาท
(๒๙) ค่าจดทะเบียนตราประทับไม้เอกชน	ดวงละ	๒๐๐	บาท
(๓๐) ค่าธรรมเนียมขอตรวจ			

เอกสาร	ฉบับละ	๕	บาท
(๓๑) ค่าธรรมเนียมคัดหรือ			
ถ่ายภาพเอกสารและ			
รับรองสำเนา	หน้าละ	๑๐	บาท
(๓๒) ค่าธรรมเนียมขอตรวจ			
แผนที่ป่า	ครั้งละ	๑๐๐	บาท
(๓๓) ค่าธรรมเนียมคัดหรือถ่าย			
ภาพแผนที่ป่าและรับรอง			
สำเนา	ฉบับละ	๕๐๐	บาท
(๓๔) ค่าธรรมเนียมทำการ			
ล่วงเวลา คิดร้อยละสิบ			
ของเงินค่าภาคหลวง			
ที่คำนวณได้ในครั้งนั้น ๆ			
แต่อย่างสูงไม่เกิน		๔๐๐	บาท
(๓๕) ค่าธรรมเนียมรับคืน			
ไม้ไหลลอย	ท่อนละ	๒๐	บาท

พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๑[88]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๔[89]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๑๙ สัมปทานและใบอนุญาตผูกขาดที่ได้ออกให้แก่ผู้ใด เพื่อการทำไม้หรือเก็บหาของป่าไว้แล้ว ในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ อันขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ และมาตรา

๑๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้คงใช้ได้ต่อไปเพียงเท่ากำหนดอายุของสัมปทานหรือใบอนุญาตผูกขาดนั้น

มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒[90]

โดยที่ไม้ในป่าเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติ และการทำไม้ซึ่งมิได้อยู่ในความควบคุมโดยถูกต้องเป็นภัยอันร้ายแรง และโดยที่ปรากฏว่าขณะนี้ได้มีการทำไม้ด้วยวิธีการอันไม่สุจริตเช่นใช้วิธีแสดงเท็จ อ้างว่าที่ป่าที่ทำไม้เป็นที่ดินที่อยู่ในสิทธิครอบครองของเอกชน เป็นเหตุทำให้ไม้ในป่าซึ่งควรสงวนถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก คณะปฏิวัติเห็นเป็นการจำเป็นต้องระงับความเสียหายนั้น และเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยป่าไม้เสียใหม่ให้รัดกุม แต่ก่อนที่จะได้มีการแก้ไข ควรที่จะมีข้อกำหนดบางประการเพื่อป้องกันและระงับความเสียหายดังที่ได้กล่าวแล้ว

พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓[91]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑ และข้อ ๔ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๑

มาตรา ๑๙ บทบัญญัติมาตรา ๕ และมาตรา ๗ ไม่กระทบกระทั่งบรรดาใบอนุญาตการทำไม้ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้ตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ จนกว่าใบอนุญาตนั้น ๆ จะสิ้นอายุ

มาตรา ๒๐ ในระหว่างเวลาที่ยังมิได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดอัตราค่าภาคหลวงตามความในมาตรา ๙ การเสียค่าภาคหลวงให้เป็นไปตามอัตราที่รัฐมนตรีได้กำหนดไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๑ ในระหว่างเวลาที่ยังมิได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้ามอื่นนอกจากไม้สักและไม้ยางตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ ไม้อื่นนอกจากไม้สักและไม้ยางจะเป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ บางมาตรา มีข้อความไม่รัดกุมเหมาะสมกับกาลสมัย โดยเฉพาะบทกำหนดโทษ กำหนดไว้ต่ำมากไม่ทำให้ผู้กระทำผิดเกรงกลัว หรือเข็ดหลาบ เป็นช่องทางให้มีการลักลอบตัดฟันไม้ทำลายป่า รวมทั้งลักลอบทำการแผ้วถางป่ามากขึ้น เพราะไม้หรือ

ของป่าทุกชนิดมีราคาสูงขึ้น จึงเป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมเสียใหม่ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อเป็นการป้องกันการทำลายป่าไม้ อันเป็นทรัพยากรของชาติ ให้มีสภาพอันจะอำนวยประโยชน์แก่รัฐและประชาชนด้วยดีสืบไป
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕[92]

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า กฎหมายป่าไม้ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังมีข้อความไม่รัดกุมเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นช่องทางให้ผู้ทุจริตฉวยโอกาสแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว ใช้อุบายต่าง ๆ ให้เกิดการลักลอบตัดฟันไม้หวงห้ามและเก็บหาของป่าหวงห้ามเพื่อนำออกมาจำหน่าย รวมทั้งเปิดช่องให้ผู้รับอนุญาตตั้งโรงงานไม้แปรรูปกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายป่าไม้เพื่อกำหนดปริมาณการครอบครองไม้สักและไม้แปรรูปเสียใหม่เพื่อสกัดกั้นมิให้ผู้รับอนุญาตแปรรูปไม้กระทำฝ่าฝืนกฎหมายได้โดยง่าย และในขณะเดียวกันสมควรเพิ่มอำนาจการสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตที่ออกตามกฎหมายป่าไม้ได้มากยิ่งขึ้น

ข้อ ๑๑ ความในมาตรา ๓๙ ตรี แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ไม่ใช้บังคับแก่การนำไม้สักที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเคยเป็นเครื่องใช้มาแล้วเคลื่อนที่โดยมีหนังสืออนุญาตของผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่ก่อนวันใช้บังคับประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ข้อ ๑๒ ผู้ใดมีไม้สักแปรรูปไว้ในครอบครองอยู่ก่อนหรือในวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับไม่เกิน ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร ถ้าประสงค์จะครอบครองไม้สักแปรรูปนั้นต่อไป ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสืออนุญาตให้ครอบครองได้โดยไม่ต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียม

ข้อ ๑๓ ใบอนุญาตแปรรูปไม้ ใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้ ใบอนุญาตค้าไม้แปรรูป ใบอนุญาตมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครอง ซึ่งได้ออกให้ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุ และในระหว่างที่ใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุดังกล่าว มิให้นำความในมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้มาใช้บังคับแก่ผู้ได้รับอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรกลซึ่งเป็นผู้ไม่มีลักษณะตามมาตรา ๔๙ (๑) หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๙ (๒) (๓) หรือ (๔) อยู่ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรรักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ข้อ ๑๕ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘[93]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓๐ ผู้ใดได้รับอนุญาตให้ทำไม้ หรือเป็นผู้รับสัมปทานอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และได้นำหรือประสงค์จะนำเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะหรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ตนมิได้เป็นเจ้าของ เข้าไปในเขตป่าที่ได้รับอนุญาต หรือในเขตสัมปทาน ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเครื่องมือเครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ผู้รับอนุญาตทำไม้หรือผู้รับสัมปทานนำเข้าไปในเขตป่าที่ได้รับอนุญาต หรือในเขตสัมปทานโดยมิได้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง เป็นของผู้รับอนุญาตทำไม้หรือผู้รับสัมปทาน แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๑ ให้ถือว่าพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้ามที่ออกตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันประกาศพระราชบัญญัตินี้ในราชกิจจานุเบกษา เป็นพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๒ ให้ถือว่าขนาดจำกัดที่กำหนดขึ้นและใช้อยู่ในวันประกาศพระราชบัญญัตินี้ในราชกิจจานุเบกษา เป็นขนาดจำกัดที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

มาตรา ๓๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยป่าไม้บางมาตรามีข้อความไม่รัดกุม และไม่เหมาะสมกับกาลสมัย สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อคุ้มครองและบำรุงรักษาป่าไม้อันเป็นทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ผลดียิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒[94]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ได้ใช้บังคับมานานแล้ว บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดโทษไม่เหมาะสมแก่สภาวการณ์ปัจจุบัน เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๕[95]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากว่าขณะนี้ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ยังมีประชาชนในชนบทอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีเงินจะไปซื้อไม้และอุปกรณ์ต่าง ๆ มาสร้างบ้านอยู่อาศัย ก็เนื่องจากความยากจนเป็นเหตุ จึงได้กระทำผิดไปด้วยความจำเป็น โดยไปตัดไม้ในป่ามาสร้างบ้านของตนเองบ้าง ซ่อมแซมบ้านของตนเองบ้าง มิฉะนั้นแล้วก็ไม่มีบ้านอยู่อาศัย หรือมีไม้ไว้ในความครอบครองเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อซ่อมแซมบ้านก็ดี หรือมีไม้ไว้เพื่อทำเครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ บ้างก็ดี จึงเป็นกรณีที่น่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง แม้บางครั้งศาลสถิตย์ยุติธรรมจะให้ความปราณีอย่างไร ก็ยังทำให้ประชาชนผู้ยากไร้ดังกล่าวได้รับความเดือดร้อนอย่างแสนสาหัสอยู่ดี เพราะติดขัดอยู่ที่ตัวบทกฎหมาย เพื่อให้ศาลสถิตย์ยุติธรรมได้มีโอกาสพินิจพิเคราะห์ถึงความหนักเบาของข้อเท็จจริงแต่ละคดี ในการที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดได้ดีและมากขึ้น จึงสมควรแก้ไขโทษขั้นต่ำของมาตรา ๖๙, ๗๓ บางกรณี เสียใหม่ให้ต่ำลงเล็กน้อย ส่วนโทษขั้นสูงก็เพิ่มให้สูงขึ้น บางกรณีเช่นเดียวกัน เพื่อลงโทษผู้ที่ทำลายป่าไม้ให้หนัก

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒[96]

มาตรา ๒ พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๔ บรรดาสัมปทานที่ได้ออกให้แก่บุคคลใดไว้แล้วก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้มีผลใช้บังคับ และพื้นที่สัมปทานดังกล่าวทั้งแปลงหรือบางส่วนอยู่ในแนวเขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ให้สิทธิการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานในเขตพื้นที่ดังกล่าวสิ้นสุดลงนับแต่วันที่พระราชกำหนดนี้มีผลใช้บังคับ และให้ผู้รับสัมปทานมีสิทธิได้รับเงินชดเชยความเสียหายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๘ ฉ มาตรา ๖๘ สัตต มาตรา ๖๘ อัฏฐ มาตรา ๖๘ นว มาตรา ๖๘ ทศ และมาตรา ๖๘ เอกาทศ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้รับสัมปทานทราบถึงการสิ้นสุดของสัมปทานโดยเร็ว

เพื่อประโยชน์ในการบังคับตามมาตรา ๖๘ จัตวา และมาตรา ๖๘ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดนี้ ให้ถือว่าสิทธิการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานซึ่งสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง เป็นการสิ้นสุดลงตามมาตรา ๖๘ ตรี ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชกำหนดนี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันสภาพป่าไม้ของประเทศได้ถูกทำลายจนทำให้สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติขาดความสมดุล อันจะยังผลให้ภัยพิบัติสาธารณะดังเช่นที่เกิดขึ้นในจังหวัดภาคใต้เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๑ อาจเกิดขึ้นอีกได้ จำเป็นต้องระงับยับยั้งมิให้มีการทำไม้ออกจากป่าและเร่งรัดฟื้นฟูสภาพป่าขึ้นโดยเร็ว แต่โดยที่พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มิได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในอันที่จะยับยั้งการทำไม้ออกจากป่าที่ได้เปิดการทำไม้โดยให้สัมปทานไปแล้วได้ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องให้อำนาจดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการกำหนดให้สัมปทานที่มีพื้นที่อยู่ในเขตอุทยาน

แห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสิ้นสุดลง ทั้งนี้ โดยให้ผู้รับสัมปทานที่สัมปทานต้องสิ้นสุดลงด้วยเหตุดังกล่าวมีสิทธิได้รับเงินชดเชยความเสียหายภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมทั้งแก่ประโยชน์ของส่วนรวมและประโยชน์ของเอกชน และโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะและเพื่อป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้
ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การอนุมัติพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒[97]

*พระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๖[98]

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๑๐ โดยผลของบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๓๐ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชกฤษฎีกานี้มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติในกฎหมาย ดังนี้

(๕) ในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

มาตรา ๑๑ ในวาระเริ่มแรก ให้กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีส่วนราชการตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยอนุโลม จนกว่าจะมีกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขึ้นใหม่

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดให้กรมป่าไม้เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดปัญหาการบริหาร ทั้งในด้านนโยบาย วิชาการ บุคลากร และการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งเป็นเหตุให้ระบบการบริหารงานและการบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการบูรณาการตามกลุ่มภารกิจด้านทรัพยากรธรรมชาติและนโยบายของรัฐบาล สมควรโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมทั้งบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง ตำแหน่งและอัตรากำลัง ไป

เป็นกรมป่าไม้ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสมควรที่จะได้ปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมทั้งโอนอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง ไปเป็นของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีขอบเขตที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน นอกจากนี้ สมควรแก้ไขการใช้อำนาจของรัฐมนตรีและการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้สอดคล้องกับการดำเนินการดังกล่าวด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๖/๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗[99]

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๕๙ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙[100]

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ระงับ และปราบปรามการลักลอบทำไม้หวงห้าม รวมทั้งการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับไม้หวงห้าม ซึ่งเป็นทรัพยากรป่าไม้ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อ ๔ ในระหว่างที่ยังไม่มีการออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการยื่นคำขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำไม้หวงห้ามประเภท ก. ชนิดไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้อีเม่ง ไม้พะยุงแกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจีน ไม้ขะยุง ไม้ชิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยูง ไม้หมากพลูตั๊กแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดำ ไม้อีเฒ่า และไม้เก็ดเขาควาย ที่ขึ้นอยู่ในที่ดินที่มิใช่ป่า ให้นำหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับการทำไม้สักที่ขึ้นอยู่ในที่ดินที่มิใช่ป่าตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ว่าด้วยการทำไม้หวงห้าม และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาใช้บังคับกับการยื่นคำขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำไม้หวงห้ามประเภท ก. ดังกล่าวโดยอนุโลมไปพลางก่อน ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๕ ในระหว่างที่ยังไม่มีการออกระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอนุญาตนำไม้หวงห้ามหรือไม้ที่มีชื่อหรือชนิดตรงกับไม้หวงห้ามที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องใช้ เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัดตามมาตรา ๓๙ ตรี แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งนี้ ให้นำหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับการอนุญาตให้เคลื่อนย้ายไม้ออกนอกเขตจังหวัดตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการนำไม้สักที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องใช้มาแล้วกว่า ๕ ปี เคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้บังคับกับการยื่นคำขออนุญาตและการอนุญาตให้นำไม้หวงห้ามหรือไม้ที่มีชื่อหรือชนิดตรงกับไม้หวงห้ามที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องใช้ดังกล่าวเคลื่อนย้ายออกนอกเขตจังหวัดโดยอนุโลมไปพลางก่อน ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๖ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒[101]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๙ บรรดาไม้สัก ไม้ยาง ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้อีเม่ง ไม้พะยุงแกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจีน ไม้ขะยุง ไม้ซิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยูง ไม้หมากพลูตั๊กแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดำ ไม้อีเฒ่า และไม้เก็ดเขาควาย ที่ขึ้นในป่า ให้เป็นไม้หวงห้ามประเภท ก. ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ จนกว่าจะได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ การดำเนินการออกระเบียบตามมาตรา ๑๘/๑ มาตรา ๑๘/๒ และมาตรา ๑๘/๓ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการกำหนดให้ไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจที่ขึ้นในที่ดินประเภทอื่นที่ไม่ใช่ป่าเป็นไม้หวงห้าม จึงทำให้การทำไม้และการเคลื่อนย้ายไม้ในที่ดินดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้มาตรการควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ดังนั้น เพื่อให้การทำไม้และการเคลื่อนย้ายไม้นั้นเป็นไปได้โดยสะดวกไม่เกิดภาระแก่ประชาชน ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมไม้และการบริหารจัดการด้านการป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้เพื่อกำหนดให้ไม้ที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม รวมทั้งกำหนดเพิ่มหลักเกณฑ์การออกหนังสือรับรองไม้เพื่อประโยชน์ในการจำแนกแหล่งที่มาของไม้ซึ่งเป็นมาตรการในการป้องกันการนำไม้ที่ลักลอบทำออกจากป่ามาสวมสิทธิว่าเป็นไม้ที่ทำออกจากที่ดินดังกล่าว และเพื่อการค้าหรือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕[102]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๓๙ เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดให้มีการปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดโทษอาญาให้เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด และฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เนื่องจากกรณีที่กฎหมายกำหนดโทษปรับ ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมสามารถชำระค่าปรับได้ แต่ผู้มีฐานะยากจนและไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระค่าปรับได้จะถูกกักขังแทนค่าปรับอันกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างรุนแรง ประกอบกับเมื่อคำนึงถึงข้อห้ามหรือข้อบังคับที่กฎหมายกำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติแล้ว จะพบว่ามีข้อห้ามหรือข้อบังคับจำนวนมากอาจรุกล้ำเข้าไปในสิทธิพื้นฐานหรือสร้างภาระอันเกินสมควรแก่ประชาชน และนับวันจะมีกฎหมายตราออกมากำหนดการกระทำให้เป็นความผิดมากขึ้น หลายกรณีทำให้ประชาชนกลายเป็นผู้กระทำความผิดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ บางกรณีกระทำไปเพราะความยากจนเหลือทนทาน และเมื่อได้กระทำความผิดแล้ว ก็ต้องถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ถูกจับกุม คุมขัง พิมพ์ลายนิ้วมือ และลงบันทึกประวัติอาชญากรเป็นประวัติติดตัวตลอดไป และในที่สุดไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ กระบวนการที่กล่าวมาย่อมสร้างรอยด่างให้เกิดแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้ามีทางใดที่จะป้องกันมิให้ประชาชนจะต้องตกเข้าสู่กระบวนการนั้นได้ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคมลงได้ตามสมควร แม้ว่าการกำหนดมาตรการอันเป็นโทษที่ผู้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีเพื่อให้กฎหมายมีสภาพบังคับ แต่โทษนั้นก็ไม่จำเป็นต้องใช้โทษอาญาเสมอไป ซึ่งนานาประเทศได้เริ่มปรับเปลี่ยนบทลงโทษจากความผิดอาญาเป็นมาตรการอื่นที่มิใช่โทษอาญามากขึ้น รวมทั้งการใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษทางอาญา เช่น การคุมประพฤติ กรณีจึงสมควรที่ประเทศไทยจะพัฒนากฎหมายไทยให้สอดคล้องกับนานาประเทศ และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนยิ่งขึ้น โดยปรับเปลี่ยนโทษอาญาบางประการที่มุ่งต่อการปรับเป็นเงินตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ เปลี่ยนเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยที่สร้างขึ้นใหม่ไม่ให้มีสภาพเป็นโทษอาญา โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่าปรับที่ต้องชำระให้เหมาะสมกับสภาพความร้ายแรงแห่งการกระทำและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดให้สอดคล้องกัน และในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่มีเงินชำระค่าปรับ อาจขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับได้ โดยไม่มีการกักขังแทนค่าปรับดังเช่นที่เป็นอยู่ในคดีอาญา การเปลี่ยนสภาพบังคับไม่ให้เป็นโทษอาญาโดยกำหนดวิธีการดำเนินการขึ้นใหม่เป็นการเฉพาะนี้ ย่อมจะช่วยทำให้ประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการทางอาญา และไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัวอีกต่อไป การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะเป็นกลไกทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย นอกจากนั้น สำหรับกฎหมาย

บางฉบับที่กำหนดให้มีโทษทางปกครอง แต่บัญญัติให้ฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญาเพื่อบังคับชำระค่าปรับทางปกครองไว้แล้ว สมควรเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยเช่นเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สุภาทิพย์ / Single

18 ตุลาคม 2567

[1] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘/-/หน้า ๑๔๑๗/๑๕ ตุลาคม ๒๔๘๔

[2] มาตรา ๔ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[3] มาตรา ๔ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๔

[4] มาตรา ๔ (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๕๙ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

[5] มาตรา ๔ (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

[6] มาตรา ๔ (๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[7] มาตรา ๔ (๑๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[8] มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[9] มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

[10] มาตรา ๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[11] มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[12] มาตรา ๙ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[13] มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๔

[14] มาตรา ๑๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[15] มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[16] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๔

[17] มาตรา ๑๔ ทวิ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

[18] มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๔

[19] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[20] หมวด ๑ การทำไม้และเก็บหาของป่า ส่วนที่ ๒/๑ การรับรองไม้ มาตรา ๑๘/๑ ถึงมาตรา ๑๘/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

[21] มาตรา ๑๘/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

[22] มาตรา ๑๘/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

[23] มาตรา ๑๘/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

[24] ส่วนที่ ๓ การยกเว้นค่าภาคหลวง มาตรา ๑๙ ถึงมาตรา ๒๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

[25] มาตรา ๑๙ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

[26] มาตรา ๒๐ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

[27] มาตรา ๒๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

[28] มาตรา ๒๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

[29] มาตรา ๒๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

[30] มาตรา ๒๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

[31] ส่วนที่ ๔ ไม้ที่มิใช่ไม้หวงห้าม มาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[32] มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[33] มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

[34] มาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[35] มาตรา ๒๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๔

[36] มาตรา ๒๙ ทวิ เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕

[37] มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[38] มาตรา ๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[39] มาตรา ๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๔

[40] มาตรา ๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[41] มาตรา ๓๙ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

[42] มาตรา ๓๙ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๕๙ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

[43] มาตรา ๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

[44] มาตรา ๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[45] มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๖/๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

[46] มาตรา ๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕

[47] มาตรา ๔๙ ทวิ เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕

[48] มาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕

[49] มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[50] มาตรา ๕๑ (๖) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

[51] มาตรา ๕๓ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[52] มาตรา ๕๓ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[53] มาตรา ๕๓ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[54] มาตรา ๕๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[55] มาตรา ๕๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[56] มาตรา ๕๘ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[57] มาตรา ๕๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕

[58] มาตรา ๖๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕

[59] มาตรา ๖๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[60] มาตรา ๖๔ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[61] มาตรา ๖๔ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[62] ชื่อ หมวด ๖ ทวิ การสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัมปทานและการสิ้นสุดของสัมปทาน มาตรา ๖๘ ทวิ ถึงมาตรา ๖๘ เอกาทศ เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

[63] มาตรา ๖๘ ทวิ เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

[64] มาตรา ๖๘ ตรี เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

[65] มาตรา ๖๘ จัตวา เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

[66] มาตรา ๖๘ เบญจ เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

[67] มาตรา ๖๘ ฉ เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

[68] มาตรา ๖๘ สัตต เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

[69] มาตรา ๖๘ อัฏฐ เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

[70] มาตรา ๖๘ นว เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

[71] มาตรา ๖๘ ทศ เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

[72] มาตรา ๖๘ เอกาทศ เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พ.ศ. ๒๕๓๒

[73] มาตรา ๖๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๕

[74] มาตรา ๖๙ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๖/๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

[75] มาตรา ๗๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒

[76] มาตรา ๗๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒

[77] มาตรา ๗๒ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒

[78] มาตรา ๗๒ ทวิ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๖/๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

[79] มาตรา ๗๒ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒

[80] มาตรา ๗๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๕

[81] มาตรา ๗๓ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๖/๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

[82] มาตรา ๗๓ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒

[83] มาตรา ๗๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒

[84] มาตรา ๗๔ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

[85] มาตรา ๗๔ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[86] มาตรา ๗๔ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[87] บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

[88] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๕/ตอนที่ ๖๘/หน้า ๗๖๘/๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๑

[89] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘/ตอนที่ ๔๖/หน้า ๑๐๒๖/๑๗ กรกฎาคม ๒๔๙๔

[90] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖/ตอนที่ ๓/หน้า ๓/๖ มกราคม ๒๕๐๒

[91] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๗/ตอนที่ ๖๒/ฉบับพิเศษ หน้า ๑๑/๒๕ กรกฎาคม ๒๕๐๓

[92] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙/ตอนที่ ๕๙/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๑ เมษายน ๒๕๑๕

[93] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒/ตอนที่ ๕/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๙ มกราคม ๒๕๑๘

[94] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ ๖๔/ฉบับพิเศษ หน้า ๙/๒๘ เมษายน ๒๕๒๒

[95] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙/ตอนที่ ๓๓/ฉบับพิเศษ หน้า ๕/๕ มีนาคม ๒๕๒๕

[96] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖/ตอนที่ ๘/ฉบับพิเศษ หน้า ๙/๑๔ มกราคม ๒๕๓๒

[97] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๖/ตอนที่ ๘๒/ฉบับพิเศษ หน้า ๑๕/๒๔ พฤษภาคม ๒๕๓๒

[98] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๙๓ ก/หน้า ๖/๓๐ กันยายน ๒๕๔๖

[99] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๑/ตอนพิเศษ ๑๔๓ ง/หน้า ๑๕/๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗

[100] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนพิเศษ ๑๓๙ ง/หน้า ๑๒/๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙

[101] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ /ตอนที่ ๕๐ ก/หน้า ๑๐๖/๑๖ เมษายน ๒๕๖๒

[102] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙/ตอนที่ ๖๖ ก/หน้า ๒๒/๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

เนื่องจากได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๓๐ ใช้บังคับเป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงชนิดไม้หวงห้ามไปจากเดิม จึงสมควรกำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เสียใหม่ให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๖

(๒) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๑๑

(๓) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้ยาง ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๒

(๔) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้สัก ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

(๕) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘

(๖) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๒๐

(๗) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓

(๘) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้ามทำไม้พื้นหรือไม้เผาถ่าน ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๒๖

(๙) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๕

ข้อ ๒ กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้ามในท้องที่ทุกจังหวัดทั่วราชอาณาจักร ดังต่อไปนี้

(๑) ไม้สัก

(๑.๑) ไม้สักชั้น ก. คือไม้สักซึ่งมีขนาดปริมาตรเนื้อไม้ตั้งแต่ ๐.๕๐ ลูกบาศก์เมตรขึ้นไป อัตราลูกบาศก์เมตรละ ๒๐๐.๐๐ บาท (สองร้อยบาทถ้วน)

(๑.๒) ไม้สักชั้น ข. คือไม้สักซึ่งมีขนาดปริมาตรเนื้อไม้ต่ำกว่า ๐.๕๐ ลูกบาศก์เมตร ลงมาจนถึง ๐.๓๐ ลูกบาศก์เมตร อัตราลูกบาศก์เมตรละ ๑๕๐.๐๐ บาท (หนึ่งร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

(๑.๓) ไม้สักชั้น ค. คือไม้สักซึ่งมีขนาดปริมาตรเนื้อไม้ต่ำกว่า ๐.๓๐ ลูกบาศก์เมตร ลงมาจนถึง ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร อัตราลูกบาศก์เมตรละ ๘๐.๐๐ บาท (แปดสิบบาทถ้วน)

(๑.๔) ไม้สักชั้น ง. คือไม้สักซึ่งมีขนาดปริมาตรเนื้อไม้ต่ำกว่า ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร ลงมา อัตราลูกบาศก์เมตรละ ๒๐.๐๐ บาท (ยี่สิบบาทถ้วน)

(๒) ไม้ยางทุกชนิดลูกบาศก์เมตรละ ๖๐ บาท (หกสิบบาทถ้วน)

(๓) ไม้หวงห้ามอื่น ๆ ตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายประกาศนี้

(๔) ไม้หวงห้ามอื่น ๆ นอกจากไม้สักที่มีลักษณะเป็นเศษ ปลาย หรือกิ่ง อันไม่ใช่ปุ่มไม้หวงห้ามหรือไม้หวงห้ามแปรรูป ซึ่งมีขนาดยาวไม่เกิน ๑ เมตร และไม่จำกัดความโตวัดรอบ หรือซึ่งมีขนาดยาวไม่เกิน ๒ เมตร และโตไม่เกิน ๑๕๐ เซ็นติเมตร หรือซึ่งมีขนาดยาวไม่เกิน ๓ เมตร และโตไม่เกิน ๑๐๐ เซ็นติเมตร ให้เรียกเก็บกึ่งหนึ่งของอัตราค่าภาคหลวงไม้ยางหรือไม้หวงห้ามแต่ละชนิดที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายประกาศนี้แล้วแต่กรณี

(๕) ไม้หวงห้ามที่อนุญาตให้ทำเป็นไม้ฟืนหรือไม้เผาถ่าน ลูกบาศก์เมตรละ ๕ บาท (ห้าบาทถ้วน)

ข้อ ๓ บรรดาไม้หวงห้ามที่ตรวจวัดเพื่อเรียกเก็บค่าภาคหลวงในวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้ชำระค่าภาคหลวงตามอัตราที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ทั้งสิ้น

ข้อ ๔ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๑

พลเอก หาญ ลีนานนท์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บัญชีท้ายประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงไม้หวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484
ลงวันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2531

ลำดับที่	ชื่อไม้หวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530	อัตราค่าภาคหลวง	
		ร้อยละของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย	บาท/ลูกบาศก์เมตร
	ประเภท ก. ไม้หวงห้ามธรรมดา		
1.	กระเจา กระเชา (Holoptelea integrifolia Planch.)		30
2.	กระโดน ปุย (Careya sphaerica Roxb.)		20
3.	กระถินพิมาน กระถินป่า แฉลบขาว แฉลบแดง ปี้มาน ฮีเสียดแก่น ฮีเสียดเหลือง ฮีเสียดเหนือ ฮีเสียดหยี้ช้าง (Acacia spp.)		20
4.	กระท้อน สะท้อน ท้อน เทียน มะต้อง มะติ่น สะท้อนนก (Sandoricum spp.)		40
5.	กระท้อนรอก ท้อนรอก หมากนุ่น มะนุ่น มะนุ่นดง (Elaeocarpus spp.)		20
6.	กระทุ่มหมู กระทุ่มขี้หมู กระทุ่มนา ตุ้มกว้าว (Mitragyna spp.)		20
7.	กระบก หมากบก มะมื่น มะลื่น หลักกาย (Irvingia malayana Oliv. ex A. Benn.)		20
8.	กระบาก บาก ตะบาก ปีก ข้ามวง ปิ้งู (Anisoptera spp.)		30
9.	กระบากดำ มะรันดีสะคา (Shorea spp.)		30
10.	กระเบาลิง กระเบากลัก กระเบียน กระเบาดง หัวลิงหัวค่าง ตูกช้างเผา (Hydnocarpus spp.)		20
11.	กอ มะก่อ กอ ตอ (Castanopsis spp., Lithocarpus spp. & Quercus spp.)		30
12.	กะเจียน ขะเจียน โมดดง สะบันงาป่า ยางอึ่ง ยางโดน ยางโอน (Polyalthia spp.)		30
13.	กะพ้อหัน กระพิง กังหัน ตังหัน ตังหน พะอง ชวด สารภีทะเล สารภีแนน เนาวกาน ตางอ ตาหงอ (Calophyllum spp.)		30
14.	กัดลิ้น ขี้อาย มะเฟืองป่า แก้วสาร ลำไยป่า พญาไก่เถื่อน (Walsura spp.)		20

ลำดับที่	ชื่อไม้หวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530	อัตราค่าภาคหลวง	
		ร้อยละของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย	บาท/ลูกบาศก์เมตร
15.	กันเกรา ตำเสา มันปลา (Fagraea fragrans Roxb.)		60
16.	ก้านทอง ก้านทอง ขันทอง เปรียง (Swintonia spp.)		30
17.	ก้านเหลือง สะแกเหลือง ตุ้มคำ ขมิ้นทอง มินทอง (Nauclea spp.)		40
18.	กาสอ (Shorea faguetiana Heim)		40
19.	กำลังเสือโคร่ง (Betula alnoides Buch.-Ham.)		30
20.	กุก กอกกั้น อ้อยช้าง (Lannea coromandelica Merr. syn. Odina wodier Roxb.)		20
21.	กุหลิม กระเทียมต้น (Scorodocarpus borneensis Becc.)		30
22.	เกด (Manilkara hexandra Dubard)		30
23.	เกล็ดลิ่น คอแลน คอเหี้ย พรวน ตะกวดร้องไห้ แสนบาน แสนงอ แสนวา แสนไห้ (Xerospermum spp.)		40
24.	เก้า ข้าว กาว กว้าว ทองเหลือง ขมิ้นต้น (Haldina cordifolia Ridsd. & Metadenia spp.)		40
25.	แก่นเล เข เหลือง แกล (Maclura cochinchinensis Corner)	10	
26.	โกงกาง พังกา ลาน โกงกางใบเล็ก โกงกางใบใหญ่ (Rhizophora spp.)		20
27.	ไกรทอง เจตมูล เจ็ดหมุน เจ็ดมูล แก่นแดง (Erythroxylum cuneatum Kurz)		40
28.	ขนาน จำปีแขก ลำป่าง ตากวาง ห้ำม้า หำฮอก กะนวล ขะนวล สากกะเทา สมานตง สร้อยฟ้า ข้าวตาก จำหลอก หำรอก ตองม่อม หำอาว (Pterospermum spp.)		40
29.	ขนุนป่าน ขนุนป่า มะหาด หาด หาดหมุน ไสน หาดส้าน ตาปัง ตังเก ไฉน กะเอาะ เอาะ ฮอก มะฮอก (Artocarpus spp.)		40
30.	ขมิ้นดำ ไข่เขียว ไข่ไก่เขียว ปาด เขียว โคแหลม ตะเคียนชวย ส่วย เบ้เขียง ขานอ้อย พุ่มเขียว ปาดหลังเขียว (Parashorea spp.)		40

ลำดับที่	ชื่อไม้หวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530	อัตราค่าภาคหลวง	
		ร้อยละของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย	บาท/ลูกบาศก์เมตร
31.	ขะเจาะ สาธร คำแมด คะแมด จั่น ค่าขี้หมู ขี้หมู แซะ กาแซะ กะแซะ (Millettia spp.)		80
32.	ขะไต ตูข้างย้อย กะไต หมาเหนียว ลูบลึบ (Ulmus lancifolia Roxb.)		20
33.	ขี้เหล็กป่า แสมสาร ขี้เหล็กสาร ขี้เหล็กแซะ ขี้เหล็กโคก (Cassia garrettiana Craib)	10	
34.	เขลง หมากเค็ง หยี นางดำ กายี (Dialium spp.)		40
35.	ค้าหด ตูกเน่า (Engelhardtia spp.)		20
36.	คาง คางแดง มะขามป่า มะขามผี พฤกษ์ ปันแถ ถ่อน หิ้งถ่อน มะขามโคก (Albizia spp.)		30
37.	ค้างคาว ตะคุน กะคุน สะคุน ลางสาดเขา (Aglaia spp.)		20
38.	คูน ผมแล้ง ชัยพฤกษ์ ราชพฤกษ์ (Cassia fistula Linn.)		40
39.	เคี่ยม (Cotylelobium melanoxylon Pierre syn. C. lanceolatum Craib)		60
40.	เคี่ยมคนอง (Shorea henryana Pierre syn. S. sericeiflora Fisch. & Hutch.)		40
41.	แคหิน แคฝอย แคหวาย แลกอง แคสี แคยอดดำ แคเขา แคหวายยังแย้ง (Stereospermum spp.)		20
42.	เงาะป่า หมักนาว (Nephelium spp.)		20
43.	จันทน์ลง จันทน์ป่า (Myristica spp.)		30
44.	จันทน์หอม (Fraxinus floribunda Wall.)		30
45.	จำปีป่า จำปาขอน จำปา จำปาป่า จำปากอ (Manglietia spp., Michelia spp. & Aromadendron spp.)		40
46.	จิกนม จิกเขา ยางมะตาง ยางขนุนนก นาสี ศรีกระบี่ (Palaquium spp. & Aesandra krabiensis Aubrev.)		40

ลำดับที่	ชื่อไม้หวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530	อัตราค่าภาคหลวง	
		ร้อยละของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย	บาท/ลูกบาศก์เมตร
47.	เฉียงพร้านางแอ เขียงพร้านางแอ คอแห้ง บงนั่ง บงขัน สีฟันนางแอ สันพร้านางแอ (Carallia brachiata Merr.)		40
48.	ชะนูดต้น ชะนูด นูดต้น แดงชิ้ง (Prunus spp.)		30
49.	ชัน ชันตก เต็งคง เต็งตานี ยาว ยางหมอก (Shorea thorelii Pierre)		30
50.	ชันหู่ ตะเคียน เคียน แคน ตะเคียนทอง ตะเคียนใหญ่ ตะเคียนจง ตะเคียนไฟร ตะเคียนชน ตะเคียนเขา หงอนไก่หลังขาว หลังขาว กระบกกรัง ตะเคียนหิน เหลาเดา อีแรท ตะเคียนราก (Hopea spp.)		80
51.	ทาเรียน ทุเรียนป่า ทุเรียนนก (Durio spp.)		20
52.	ข้างแหก ข้างและ ข้างไห้ ทุเรียนผี (Neesia spp.)		20
53.	ชิงชัน เก็ดแดง อีเม่ง พะยูงแกลบ กระพี้ แดงจีน ชะยูง ชิก กระชิก กระชิบ พะยูง หมากพลูที่กินแทน กระพี้เขาควาย เก็ดดำ อีเต่า เก็ดเขาควาย (Dalbergia spp.)		80
54.	จุมแพรก เสียดช่อ หงอนไก่ หงอนไก่ขาว หงอนไก่พะเล ไข่ควาย ดูหุน (Heritiera spp.)		40
55.	จุมแสง (Xanthophyllum spp.)		20
56.	ซอ ซ้องแมว ร่มม้า สันปลาช่อน (Gmelina arborea Roxb.)		40
57.	ซาก คราก สาคร พันซาก พันซาด (Erythrophleum spp.)		40
58.	แดง สกรรม (Xylia spp.)		80
59.	แดงน้ำ (Acrocarpus fraxinifolius Wight & Arn.)		30
60.	แดงแสม แดงสะแหง แดงดง แดงเหมียว (Schoutenia spp.)		30
61.	ตะคร้อ เคาะ โจ๊ก มะเคาะโจ๊ก(Schleichera oleosa Merr.)		20
62.	ตะคร้ำ ค้ำ หวีด (Garuga pinnata Roxb.)		30
63.	ตะเคียนชันตาแมว ตะเคียนชัน (Balanocarpus heimii King.)		80

ลำดับที่	ชื่อไม้หวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530	อัตราค่าภาคหลวง	
		ร้อยละของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย	บาท/ลูกบาศก์เมตร
64.	ตะเคียนหรายหรือชวย คันหอก ตะเคียนหอก ตะเคียนสามพอน (Shorea gratissima Dyer & S. laevis Ridl.)		30
65.	ตะเคียนหนู เหว เบน ชี้หมากเปี้ยก (Anogeissus acuminata Wall. var. lanceolata Clarke.)		30
66.	ตะบูน ตะบัน (Xylocarpus spp.)		40
67.	ตะแบก เปื๋อย เกรียบ เสลา อินทนิล (Lagerstroemia spp.)		40
68.	ตะแบกหรายหรือตะแบกเลือด เปื๋อยเลือด มะเกลือเลือด ปู่เจ้า หามหรายหรือหามกรายหรือหอมหรายหรือหอมกรายหรือมะหามหรายหรือมะหามกรายหรือแสนคำ รกฟ้า อกฟ้า เชือก สมอพิเภก สมอไทย สมอดีงู สมอรัด สมอแหน มะนะ สมอชด อู่ชด (Terminalia spp.)		40
69.	ตาเสือ มะอ้า มะห่างก่าน มะล้าแดง มะอ้ายาง (Amoora spp.)		40
70.	ตานเสี้ยน นมฤาษี โพสัย โพอาศัย (Planchonella spp.)		20
71.	ติ้ว แต้ว ติ้วส้ม โงงงัง (Cratoxylum spp.)		20
72.	ตีนนก นน สมอนน สวอง เม่าเสี้ยน กาสามปีก สะตุ้มทอง (Vitex spp.)		40
73.	ตีนเป็ด พญาสัตบรรณ สัตบรรณ เทียะ หุ้งฟ้า กระหุ้งฟ้า ตีนเป็ดพรุ (Alstonia spp.)		40
74.	ตุ้มเข่น ตุ้มสลาง อ้า คอเหนียง สะบันงาช้าง ปีกอ้า ลำพูป่า ลำแพนเขา (Duabanga grandiflora Walp.)		30
75.	เต็ง แงะ จิก รัง ยัง เปา (Shorea obtusa Wall. & S. siamensis Miq. syn. Pentacme suavis A. DC.)		40
76.	เตยนะ เตยหนาม หนาม (Pentaspadon velutinus Hook. f. syn. Microstemon velutina Engl.)		30
77.	เติม ประตู้สม (Bischofia javanica Bl.)		30
78.	เถียว สะเถียว (Gamua spp.)		30

ลำดับที่	ชื่อไม้หวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530	อัตราค่าภาคหลวง	
		รอบสุดของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย	บาท/ลูกบาศก์เมตร
79.	หองขี้ม้น ห้องขี้ม้น ยวน อีแปะ (Koompassia spp.)		30
80.	หัง พังเขา หมีเหม็น อีเหม็น ตานหก ตันหก หำมัง กะทังใบใหญ่ พังใบใหญ่ (Litsea spp.)		40
81.	เทพทาโร จวง จวงหอม การบูรต้น ชาต้น ตะไครต้น พลูต้น สมุลแว้ง (Cinnamomum porrectum Kosterm. syn. C. parthenoxylon Nees & C. ilicioides Cheval. syn. C. siamense Craib.)		80
82.	นนทรี ทำเลง อะราง กระถินเทพ (Peltophorum spp.)		30
83.	น่อง ยางน่อง (Antiaris toxicaria Leech.)		20
84.	นางเลว หัวช้าง หำช้าง กล้วย มะกล้วย สาแหรก (Platymitra siamensis Craib & Cyathocalyx martabanicus Hook.f.)		20
85.	บง ยางบง หมี่ ไก๋ (Persea spp.)		40
86.	บุนนาค นากบุด (Mesua spp.)		60
87.	ประดู่ ดู่ (Pterocarpus spp.)		80
88.	ประสัก ประสักขาว พังกาหัวสุม ประสักแดง ขลัก ถั่วขาว รุ่ย รังกะได ถั่วดำ (Bruguiera spp.)		20
89.	ปรู ปรู (Alangium salviifolium Wang. subsp. hexapetalum Wang.)		20
90.	ปอเลี่ยง ปอเลี่ยงฝ้าย (Kydia calycina Roxb.)		20
91.	โปง อีโปง (Brownlowia helferiana Pierre.)		20
92.	โปรง โหรง (Ceriops spp.)		20
93.	เผิง เนา สะแกแสง กระดังงาไทย กระดังงาใบใหญ่ (Cananga spp.)		30
94.	ฝาหม้อ ฝาละมี ตะพง เบื้องถ้วย เบื้องไท (Endospermum diadenum A. Shaw.)		20

ลำดับที่	ชื่อไม้หวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530	อัตราค่าภาคหลวง	
		ร้อยละของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย	บาท/ลูกบาศก์เมตร
95.	ฝาด คำเสาหนู เม่าทะเล (Lumnitzera spp.)		20
96.	พญาไม้ ทุนไม้ (Podocarpus spp.)		80
97.	พนอง เชียม (Shorea hypochra Hance.)		40
98.	พรมคต บงคต ขวัญข้าว เหมือดคน (Helicia spp.)		40
99.	พระเจ้าห้าพระองค์ (Dracontomelon mangiferum Bl.)		20
100.	พลวง ตึง กุง เหียง กราด สะแบง ยาง (Dipterocarpus spp.)		40
101.	พลอง พลองกินลูก (Memecylon ovatum J. E. Smith.)		20
102.	พลับ มะพลับ ดำดง สังหัง เนียน ตะโก คำ นางคำ ไหม้ นั่งจ้อย จัน ลำบิด กล้วยฤาษี เยื่อนกวาง ตานดำ ทาจะ มะเกลือ มะริด ถ่านไฟผี เม่าเหลือก ตะโกพนม สาวคำ รีเภา ริบู (Diospyros spp.)		80
103.	พะยอม ยอม ชะยอม พะยอมดง (Shorea spp.)		40
104.	พะวา กะวา วา ป้อง มะป่องต้น มังคุดป่า ขวาด ขวากเหลือง ชะมวง ส้มมวง โมง หมากโมง มะดันป่า (Garcinia spp.)		20
105.	พันจำ สะเดาปัก สักน้ำ สักทะเล จันหนังกะพ้อ ซี คำดาง (Vatica spp.)		40
106.	พันธัน พันตาล มังตาล ทังกาย ค้ายโซ่ ทะโล้ (Schima wallichii Korth.)		30
107.	พิกุลป่า พิกุล พิกุลเถา กุน ซากุน กรน (Mimusops spp. & Payena spp.)		40
108.	ฟูก พุดหนอง ขอยหิน ขอยต้น ไข่เน่า รักนา คมขวาน กระมอบ คำมอกหลวง (Gardenia spp.)		80
109.	ไพ สีไพ มะกล่ำต้น มะกล่ำตาช้าง มะโหกแดง (Adenanthera spp.)		30

ลำดับที่	ชื่อไม้หวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530	อัตราค่าภาคหลวง	
		ร้อยละของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย	บาท/ลูกบาศก์เมตร
110.	มะเกิ้ม มะเหลี่ยม มะกอกเหลี่ยม มะจิ้ม มะกอกเลือด มะกอกเกลื้อน มะเลื่อม มะกอกเลื่อม (Canarium spp.)		20
111.	มะค่าแต้ มะค่าลิง มะค่าหนาม กลิ้ง อ้ายกลิ้ง (Sindora spp.)		40
112.	มะค่าโมง มะค่าใหญ่ มะค่าดง เบง (Afzelia xylocarpa Craib)		80
113.	มะคำไก่ เทียนขโมย สองกระดอง (Drypetes spp.)		20
114.	มะชาง ชาง หนามชาง ละมุดสีดา (Madhuca spp.)		40
115.	มะแฟน หมากแฟน แฟน กะตีบ (Protium serratum Engl.)		30
116.	มะม่วงป่าทุกชนิด (Mangifera spp.)		40
117.	มังคะ มังคาก (Cynometra spp.)		30
118.	เมี่ยงอาม สอม กะอาม กระทงลอย (Crypteronia spp.)		20
119.	โมกมัน โมกน้อย มูกน้อย (Wrightia tomentosa Roem. & Schult.)		40
120.	โมกหลวง โมกใหญ่ มูกหลวง ยางขุด (Holarrhena antidysenterica Wall.)		40
121.	เมหอม สูเหรี่ยน (Toona spp. syn. Cedrela spp.)		80
122.	ยมหิน มะยมหิน สะเดาช้าง สะเดาหิน (Chukrasia spp.)		40
123.	ยูง อีโด้ (Diptorocarpus spp.)		40
124.	รัก ฮัก รักใหญ่ (Melanorrhoea spp.)		80
125.	รักเขา (Semecarpus spp.)		80
126.	รากเหลือง ยากเหลือง (Kokoona spp.)		20
127.	ราชดรูคำ (Goniothalamus macrophyllus Hook.f.& Th.)		30
128.	รายา สะระยา สยาแดง (Shorea curtisii Dyer)		40
129.	แร้ แหร แหรอิ (Dehaasia spp.)		30
130.	เลียง เลียงมัน ไย ไยต้าย (Berrya spp.)		30

ลำดับที่	ชื่อไม้หวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530	อัตราค่าภาคหลวง	
		ร้อยละของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย	บาท/ลูกบาศก์เมตร
131.	เสี้ยน แก่นแห้ง (Melia spp.)		40
132.	เลือดควาย เลือดม้า สีชวง (Knema spp.)		30
133.	สงแก สังแก เขยหลาย (Peronema canescens Jack.)		60
134.	สนเขา สน เกี๊ยะ จวง ไก้ แปก (Pinus spp.)		60
135.	สนสามพันปี สนร้อย สนหางกระรอก (Dacrydium elatum Wall.)		60
136.	สบ ปรก หอม (Altingia spp.)		20
137.	สมพง สมพุง กะปุง กะพง งุ้น (Tetrameles nudiflora R.Br.)		20
138.	สยาขาว สยาเหลือง สยา มหารันดี เมอรันตี (Shorea leprosula Miq. & S. parvifolia Dyer.)		40
139.	สองสลึง ยายบู เสม็ดพุง (Lophopetalum spp.)		20
140.	สะเดา สะเลียม กะเดา เดา เฉียม (Azadirachta indica Juss.)		30
141.	สะทิต ตาทิต สะทิบทอง กางกก สะทิบ สีไหรกางกก (Phoebe spp.)		30
142.	สักขี้ไก่ กะเบียด เบียด (Premna tomentosa Willd. & P.pyramidata Wall.)		30
143.	ส้าน แส้น มะส้าน มะตาด (Dillenia spp.)		20
144.	สาย กาสาย แสนตาล้อม (Pometia spp.)		40
145.	สารภีป่า สารภี มะหาวก้าน (Mammea spp.)		20
146.	สีเสียดเปลือก ทองสุก หนานหิน เลือดนก (Pentace spp.)		40
147.	สีเสื้อ นีเสื้อหลวง (Casearia spp.)		20
148.	หมีเหม็น ทะลอก มะพอก มะคลอก หอก กะโลก เหลอะ (Parinari anamense Hance.)		80
149.	หลักหัน กะสันตัน ตะเคียนใบปด ยางคำ (Shorea guiso Bl.)		30
150.	หลุมพอ สลุมพอ กะลุมพอ หลุมพอทะเล หลุมพอเลือด (Intsia spp.)		80

ลำดับที่	ชื่อไม้หวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530	อัตราคาภาคหลวง	
		ร้อยละของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย	บาท/ลูกบาศก์เมตร
151.	หว้า มะห้า ห้า แดงกวน แดงเขา เมา ชมพู่ (Eugenia spp.)		30
152.	หัวเต่า ขี้ยัง (Donella lanceolata Aubr. syn. Chrysophyllum roxburghii G. Don.)		30
153.	หัวแมงวัน มะม่วงหัวแมลงวัน มะม่วงแมงวัน (Buchanania spp.)		20
154.	เหรียง เรียง กะเหรี่ยง สะเหรี่ยง สะตอ ลูกดิ่ง (Parkia spp.)		80
155.	อบเชย ยางแกง อังโก๋ เชียด กะเชียด มหาปราบ (Cinnamomum spp.)		80
156.	เอียน เอี้ยน (Neolitsea zeylanica Merr.)		20
157.	แอ๊ก (Shorea glauca King.)		40
158.	โอน ขานาง เปลือย เปื๋อยนาง กะปิ ข้าวสาร ตีหมี หมากคูก กะเดียนเผือก (Homalium spp.)		30

ลำดับที่	ชื่อไม้หวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530	อัตราราคาหลวง	
		ร้อยละของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย	บาท/ลูกบาศก์เมตร
	ประเภท ข. ไม้หวงห้ามพิเศษ		
1.	กระเบา กระเบาน้ำ กระเบาใหญ่ (Hydnocarpus anthelminthicus Pierre)		120
2.	กำจัดต้น มะแขน แขวน มะขวง ลูกระมาศ (Zanthoxylum spp.)		100
3.	กำยาน (Styrax spp.)		120
4.	จันทน์ชะมด (Aglaia pyramidata Hance)		100
5.	จันทน์หอม (Mansonia gagei Drumm.)		100
6.	จันทนา จันทน์ขาว (Tarenna hoaensis Pitard)		100
7.	ตีนเป็ดแดง เยลูตง (Dyera costulata Hook.f.)		120
8.	ประ กระ (Elateriospermum tapos Bl.)		100
9.	ราง รงทอง (Garcinia acuminata Planch. & C. hanburyi Hook.f.)		100
10.	สนแผง สนใบต่อ แปกลม (Calocedrus macrolepis Kurz)		120
11.	สำรอง พุงทะลาย ท้ายเภา (Scaphium spp.)		120
12.	แสลงใจ แสลงโทน แสลงหม แสลงเบื่อ แสงเบื่อ มะตึ่ง ตึ่งต้น บึงกา ตูมกา ตึ่ง ตูมกาขาว (Strychnos spp.)		120
13.	แหลง แสลง ยางผึ้ง ยึ้ง ลุง (Ficus albipila King)		100

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงของป่าหวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

เนื่องจากได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดของป่าหวงห้าม พ.ศ. ๒๕๓๐ ใช้บังคับ เป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงชนิดของป่าหวงห้ามไปจากเดิม จึงสมควรกำหนดอัตราค่าภาคหลวงของป่าหวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เสียใหม่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงของป่าหวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๐๖

(๒) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงของป่าหวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๑๘

ข้อ ๒ กำหนดอัตราค่าภาคหลวงของป่าหวงห้ามในท้องที่ทุกจังหวัดทั่วราชอาณาจักรตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓ บรรดาของป่าหวงห้ามที่ตรวจวัดเพื่อเรียกเก็บค่าภาคหลวงในวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับให้ชำระค่าภาคหลวงตามอัตราที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ทั้งสิ้น

ข้อ ๔ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๑

พลเอก หาญ ลีนานนท์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บัญชีท้ายประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงของป่าหวงห้าม ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484
ลงวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2531

ลำดับที่	ชื่อของป่าหวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดของป่าหวงห้าม พ.ศ. 2530	อัตราค่าภาคหลวงร้อยละของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย
1.	กล้วยไม้ป่าทุกชนิด	10
2.	จันทน์แดง จันทน์เผา (Dracaena loureiri Gagnep.)	10
3.	ชันทุกชนิด	10
4.	ชิ้นไม้กฤษณา และกฤษณา	10
5.	ชิ้นไม้จันทน์หอม	10
6.	ฝาง ง้าย (Caesalpinia sappan Linn.)	10
7.	ถ่านไม้ทุกชนิด	5
8.	น้ำมันยาง	10
9.	ใบลาน	10
10.	เปลือกไม้ ของไม้ต่อไปนี้	
	(1) ก่อ มะก่อ กอ ก้อ (Castanopsis spp., Lithocarpus spp. & Quercus spp.)	10
	(2) กัดลิ้น ขี้อ้าย มะเฟืองป่า แก้วสาร ลำไยป่า หมาไก่เถื่อน (Walsura spp.)	10
	(3) กะเบียนทอง กะเบียนใหญ่ เคียน แคน (Hopea spp.)	10
	(4) เคี่ยม (Cotylelobium melanoxylon Pierre syn.C. lanceolatum Craib)	10
	(5) มง ยางมง หมี่ ไก๋ (Persea spp.)	10
	(6) หมีเหม็น อีเหม็น (Litsea spp.)	10
	(7) พะยอม ยม ชะยอม กะยอมดง (Shorea spp.)	10

ลำดับที่	ชื่อของป่าหวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดของป่าหวงห้าม พ.ศ.2530	อัตราค่าภาคหลวงร้อยละของราคาตลาดในท้องถิ่นโดยเฉลี่ย
	(8) มะหาด หาด หาดหนุน หาดส้าน (Artocarpus spp.)	10
	(9) สี่เสียดเปลือก ทองสุก หมานหิน เลือดนก (pentace spp.)	10
	(10) อบเชย เทพทาโร จวง จวงหอม การบูรต้น ชำต้น ตะไคร้ต้น พลูต้น สมุลแว้ง สางแดง อังโก๋ เชียด กะเชียด กะคารา มหาปราบ (Cinnamomum spp.)	10
11.	เฟิร์นกระเช้าสีดา ชายผ้าสีดา และหอยข้าวสีดา (Platycerium spp.)	10
12.	ยางขนุนนก	10
13.	ยางเยลูดง	10
14.	ยางรัก	10
15.	ยางสน	10
16.	รากเฟิร์นออสมันดา	10
17.	ลำต้นและรากเฟิร์นต้น	10
18.	หวายทุกชนิด	10

พระราชบัญญัติ
การขุดดินและถมดิน
พ.ศ. ๒๕๔๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓
เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในท้องที่ดังต่อไปนี้

(๑) เทศบาล

(๒) กรุงเทพมหานคร

(๓) เมืองพัทยา

(๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มีกฎหมายโดยเฉพาะจัดตั้งขึ้น ซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๕) บริเวณที่มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

(๖) เขตผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๑๖ ก/หน้า ๔๑/๗ มีนาคม ๒๕๔๓

เพื่อประโยชน์ในการป้องกันอันตรายที่จะเกิดจากการขุดดินหรือถมดิน ถ้าการขุดดินหรือถมดินอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคล หรืออาจก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ในท้องที่อื่นนอกจากท้องที่ตามวรรคหนึ่งตามที่เห็นว่าจำเป็นก็ได้

ประกาศตามวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศไว้โดยเปิดเผยก่อนวันใช้บังคับไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ประกาศดังกล่าวให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน แห่งท้องที่ที่กำหนดไว้ในประกาศ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ดิน” หมายความรวมถึง หิน กรวด หรือทราย และอินทรีย์วัตถุต่าง ๆ ที่เจือปนกับดิน

“พื้นดิน” หมายความว่า พื้นผิวของที่ดินที่เป็นอยู่ตามสภาพธรรมชาติ

“ขุดดิน” หมายความว่า กระทำแก่พื้นดินเพื่อนำดินขึ้นจากพื้นดิน หรือทำให้พื้นดินเป็นบ่อดิน

“บ่อดิน” หมายความว่า แอ่ง บ่อ สระ หรือช่องว่างใต้พื้นดิน ที่เกิดจากการขุดดิน

“ถมดิน” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ต่อดินหรือพื้นดินเพื่อให้ระดับดินสูงขึ้นกว่าเดิม

“เนินดิน” หมายความว่า ดินที่สูงขึ้นกว่าระดับพื้นดินโดยการถมดิน

“แผนผังบริเวณ” หมายความว่า แผนที่แสดงสภาพของที่ดิน ที่ตั้ง และขอบเขตของที่ดินที่จะขุดดินหรือถมดิน รวมทั้งที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ข้างเคียง

“รายการ” หมายความว่า ข้อความชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับชนิดของดิน ความลึกของบ่อดินที่จะขุดดิน หรือความสูงของเนินดินที่จะถมดิน ความลาดเอียงของบ่อดินหรือเนินดิน ระยะห่างจากขอบบ่อดินหรือเนินดินถึงที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของบุคคลอื่น วิธีการป้องกันการพังทลายของดินหรือสิ่งปลูกสร้าง และวิธีการในการขุดดินหรือถมดิน

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล

(๒) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๓) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(๔) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๕) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายโดยเฉพาะจัดตั้งขึ้นกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(๖) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตท้องที่อื่น นอกจาก (๑) ถึง (๕)

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการขุดดินและถมดิน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่การขุดดินและถมดินซึ่งกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นที่ได้กำหนดมาตรการในการป้องกันอันตรายไว้ตามกฎหมายนั้นแล้ว

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันการพังทลายของดินหรือสิ่งปลูกสร้างตลอดจนการอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด

(๑) บริเวณห้ามขุดดินหรือถมดิน

(๒) ความสัมพันธ์ของความลาดเอียงของบ่อดินหรือเนินดินตามชนิดของดิน ความลึกและขนาดของบ่อดินที่จะขุดดิน ความสูงและพื้นที่ของเนินดินที่จะถมดิน และระยะห่างจากขอบบ่อดินหรือเนินดินถึงเขตที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของบุคคลอื่น

(๓) วิธีการป้องกันการพังทลายของดินหรือสิ่งปลูกสร้าง

(๔) วิธีการให้ความคุ้มครองและความปลอดภัยแก่คนงานและบุคคลภายนอก

(๕) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขอื่นในการขุดดินหรือถมดิน

มาตรา ๗ ในกรณีที่ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา ๖ แล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามกฎกระทรวงนั้น เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๘

ในกรณีที่ยังมิได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา ๖ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องนั้นได้

ในกรณีที่ได้มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องใดตามวรรคสองแล้ว ถ้าต่อมามีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องนั้น ให้ข้อกำหนดของข้อบัญญัติท้องถิ่นในส่วนที่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงเป็นอันยกเลิก และให้ข้อกำหนดของข้อบัญญัติท้องถิ่นในส่วนที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงยังคงใช้บังคับต่อไปได้จนกว่าจะมีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นใหม่ตามมาตรา ๘ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

การยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคสาม ย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อการดำเนินการที่ได้กระทำไปแล้วโดยถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๘ ในกรณีที่ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา ๖ แล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องนั้นได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดรายละเอียดในเรื่องนั้นเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงดังกล่าว

(๒) เป็นการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องนั้นขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงดังกล่าว เนื่องจากมีความจำเป็นหรือมีเหตุผลพิเศษเฉพาะท้องถิ่น

การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตาม (๒) ให้มีผลใช้บังคับได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี

คณะกรรมการจะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในข้อบัญญัติท้องถิ่นตาม (๒) ให้เสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ถ้าไม่ให้ความเห็นชอบให้แจ้งเหตุผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทราบด้วย

ถ้าคณะกรรมการพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้ถือว่าคณะกรรมการได้ให้ความเห็นชอบในข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นแล้ว และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอรัฐมนตรีเพื่อสั่งการต่อไป ถ้ารัฐมนตรีไม่สั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ให้ถือว่ารัฐมนตรีได้อนุมัติตามวรรคสอง

มาตรา ๙ การแจ้งหรือการส่งคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้แจ้ง ผู้ขุดดิน ผู้ถมดิน เจ้าของที่ดิน หรือตัวแทน แล้วแต่กรณี ณ ภูมิลำเนาของผู้นั้น หรือจะทำเป็นหนังสือและให้บุคคลดังกล่าวลงลายมือชื่อรับแทนการส่งทางไปรษณีย์ก็ได้

ในกรณีที่ไม่อาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ ให้ปิดประกาศสำเนาหนังสือแจ้งหรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ บริเวณที่มีการขุดดินหรือถมดิน และให้ถือว่าผู้แจ้ง ผู้ขุดดิน ผู้ถมดิน เจ้าของที่ดิน หรือตัวแทน ได้ทราบคำสั่งนั้น เมื่อพ้นกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้มีการปิดประกาศดังกล่าว

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
คณะกรรมการการขุดดินและถมดิน

มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการการขุดดินและถมดิน” ประกอบด้วยอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง*เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ผู้แทนกรมการผังเมือง ผู้แทนสภาวิศวกร และผู้แทนสภาสถาปนิกแห่งละหนึ่งคนและผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินสี่คนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคาร กรมโยธาธิการและผังเมือง* เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๖

(๒) ให้คำแนะนำแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๓ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีมีการแต่งตั้งกรรมการในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองคราวติดต่อกัน

มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๓ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๕ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๖ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ตลอดจนเชิญบุคคลใด ๆ มาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำหรือความเห็นได้

ให้นำมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

หมวด ๒
การขุดดิน

มาตรา ๑๗ ผู้ใดประสงค์จะทำการขุดดินโดยมีความลึกจากระดับพื้นดินเกินสามเมตรหรือมีพื้นที่ปากบ่อดินเกินหนึ่งหมื่นตารางเมตร หรือมีความลึกหรือพื้นที่ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยยื่นเอกสารแจ้งข้อมูล ดังต่อไปนี้

(๑) แผนผังบริเวณที่ประสงค์จะทำการขุดดิน

(๒) แผนผังแสดงเขตที่ดินและที่ดินบริเวณข้างเคียง

(๓) รายการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖

(๔) วิธีการขุดดินและการขนดิน

(๕) ระยะเวลาทำการขุดดิน

(๖) ชื่อผู้ควบคุมงานซึ่งจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๗) ที่ตั้งสำนักงานของผู้แจ้ง

(๘) ภาระผูกพันต่าง ๆ ที่บุคคลอื่นมีส่วนได้เสียเกี่ยวกับที่ดินที่จะทำการขุดดิน

(๙) เอกสารและรายละเอียดอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ถ้าผู้แจ้งได้ดำเนินการตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่งโดยถูกต้องแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบรับแจ้งตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้นั้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งเริ่มต้นทำการขุดดินตามที่ได้แจ้งไว้ได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง

ถ้าการแจ้งเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้แก้ไขให้ถูกต้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีการแจ้งตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้แจ้งไม่แก้ไขให้ถูกต้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้แจ้งได้รับแจ้งให้แก้ไขจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งให้การแจ้งตามวรรคหนึ่งเป็นอันสิ้นผล

ถ้าผู้แจ้งได้แก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคสาม ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบรับแจ้งให้แก่ผู้แจ้งภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งที่ถูกต้อง

ผู้ได้รับใบรับแจ้งต้องเสียค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายที่เก็บได้ตามมาตรา ๑๗ วรรคห้า ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่มีการขุดดินนั้น

มาตรา ๑๙ ในระหว่างการขุดดิน ผู้ขุดดินตามมาตรา ๑๗ ต้องเก็บใบรับแจ้ง แผนผัง บริเวณและรายการไว้ที่สถานที่ขุดดินหนึ่งชุด และพร้อมที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจดูได้

ถ้าใบรับแจ้งชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลายในสาระสำคัญ ให้ผู้ขุดดินตามมาตรา ๑๗ ขอรับใบแทนใบรับแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบถึงการชำรุดสูญหายหรือถูกทำลายดังกล่าว

มาตรา ๒๐ ผู้ขุดดินตามมาตรา ๑๗ ต้องทำการขุดดินให้ถูกต้องตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖

มาตรา ๒๑ ผู้ขุดดินตามมาตรา ๑๗ ต้องควบคุมลูกจ้างหรือตัวแทนให้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ และต้องรับผิดในการกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนซึ่งได้กระทำในทางการที่จ้างหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

มาตรา ๒๒ การได้รับใบรับแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๑๗ ไม่เป็นเหตุคุ้มครองการขุดดินที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลหรือต่อสภาพแวดล้อม ผู้ขุดดินไม่ว่าจะเป็นเจ้าของที่ดิน ผู้ครอบครองที่ดิน ลูกจ้างหรือตัวแทน ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น เว้นแต่จะมีเหตุที่ไม่ต้องรับผิดตามกฎหมาย

มาตรา ๒๓ การขุดบ่อน้ำใช้ที่มีพื้นที่ปากบ่อไม่เกินสี่ตารางเมตร ผู้ขุดดินไม่ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๒๔ การขุดดินโดยมีความลึกจากระดับพื้นดินไม่เกินสามเมตร เมื่อจะขุดดินใกล้แนวเขตที่ดินของผู้อื่นในระยะน้อยกว่าสองเท่าของความลึกของบ่อดินที่จะขุดดิน ต้องจัดการป้องกันการพังทลายของดินตามวิสัยที่ควรกระทำ

มาตรา ๒๕ ในการขุดดิน ถ้าพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยา ให้ผู้ขุดดินตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ หยุดการขุดดินในบริเวณนั้นไว้ก่อนแล้วรายงานให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พบและให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้กรมศิลปากรหรือกรมทรัพยากรธรณี แล้วแต่กรณีทราบโดยด่วน ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ขุดดินปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๓
การถมดิน

มาตรา ๒๖ ผู้ใดประสงค์จะทำการถมดินโดยมีความสูงของเนินดินเกินกว่าระดับที่ดินต่างเจ้าของที่อยู่ข้างเคียง และมีพื้นที่ของเนินดินไม่เกินสองพันตารางเมตร หรือมีพื้นที่ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด ต้องจัดให้มีการระบายน้ำเพียงพอที่จะไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่เจ้าของที่ดินที่อยู่ข้างเคียงหรือบุคคลอื่น

พื้นที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนดตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่เกินสองพันตารางเมตร

การถมดินที่มีพื้นที่เกินสองพันตารางเมตร หรือมีพื้นที่เกินกว่าที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนดตามวรรคหนึ่ง นอกจากจะต้องจัดให้มีการระบายน้ำตามวรรคหนึ่ง ต้องแจ้งการถมดินนั้นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

ถ้าผู้แจ้งได้ดำเนินการตามที่ระบุไว้ในวรรคสามโดยถูกต้องแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบรับแจ้งตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด เพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้นั้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งเริ่มต้นทำการถมดินตามที่ได้แจ้งไว้ได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗ วรรคสาม วรรคสี่และวรรคห้า มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗ ผู้ถมดินตามมาตรา ๒๖ ต้องทำการถมดินให้ถูกต้องตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖

มาตรา ๒๘ ผู้ถมดินตามมาตรา ๒๖ ต้องควบคุมลูกจ้างหรือตัวแทนให้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ และต้องรับผิดในการกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนซึ่งได้กระทำในทางการที่จ้างหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

หมวด ๔
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๒๙ ผู้ใดได้รับความเสียหายหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจได้รับความเสียหายจากการขุดดินหรือถมดินอันไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๗ มีสิทธิร้องขอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นสั่งให้หยุดการขุดดินหรือถมดินนั้นได้

เมื่อได้รับคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบสถานที่ขุดดินหรือถมดินและรายงานต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าความเสียหายได้เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นจากการขุดดินหรือถมดินนั้น ให้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งให้ผู้ขุดดิน ผู้ถมดิน หรือเจ้าของที่ดินหยุดการขุดดินหรือถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดินนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรานี้ ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายด้วย

มาตรา ๓๐ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบสถานที่ที่มีการขุดดินตามมาตรา ๑๗ หรือการถมดินตามมาตรา ๒๖ ว่าได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ทั้งนี้ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการ และให้ผู้ขุดดิน ผู้ถมดิน หรือตัวแทน หรือเจ้าของที่ดินอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าการขุดดินหรือการถมดินได้ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีคำสั่งให้ผู้ขุดดิน ผู้ถมดิน หรือเจ้าของที่ดินหยุดการขุดดินหรือการถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือการถมดินนั้น แล้วแต่กรณี และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันหรือระงับความเสียหายนั้นได้

ในกรณีมีเหตุฉุกเฉิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ขุดดิน ผู้ถมดินหรือเจ้าของที่ดินหยุดการขุดดินหรือการถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดินนั้นตามที่เห็นว่าจำเป็นได้ แล้วรายงานให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบทันที ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นชอบด้วยกับคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีคำสั่งสั่งให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้ถือว่าคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นมาตั้งแต่ต้น

ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่มีหนังสือสั่งภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นอันสิ้นผล

มาตรา ๓๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๕
การอุทธรณ์

มาตรา ๓๔ ผู้ขุดดิน ผู้ถมดิน หรือเจ้าของที่ดินผู้ใดไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง หรือมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ออกคำสั่งตามวรรคหนึ่งในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการ

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ถ้าผู้อุทธรณ์ประสงค์จะขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ยื่นคำขอทุเลาพร้อมอุทธรณ์ ในกรณีเช่นนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือคณะกรรมการจะอนุญาตให้ทุเลาโดยมีเงื่อนไขหรือไม่ก็ได้ หรือจะสั่งให้วางเงินหรือหลักทรัพย์ประกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นก็ได้

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี พิจารณาคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๕ ผู้ใดทำการขุดดินตามมาตรา ๑๗ หรือทำการถมดินตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม โดยไม่ได้รับใบรับแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากการกระทำตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในบริเวณห้ามขุดดินหรือถมดินตามมาตรา ๖ (๑) ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาทและปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่เกินหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติตาม

มาตรา ๓๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๘ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการตามมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๓๙ ผู้ขุดดินผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดได้รับคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้หยุดการขุดดินหรือการถมดินตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง หรือมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดได้รับคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้จัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดินตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง หรือมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาทและปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่เกินห้าร้อยบาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตาม

มาตรา ๔๒ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้นอกจากมาตรา ๓๕ วรรคสอง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาได้ เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๔๓[๒] ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ใกล้ชิดหรือติดต่อกับที่ดินที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดนั้น เป็นผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา

บทเฉพาะกาล

[๒] มาตรา ๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๔๕ ผู้ใดขุดดินหรือถมดินอันมีลักษณะที่ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับในท้องที่ใด ให้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๒๖ แล้วแต่กรณี ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับในท้องที่นั้น และเมื่อได้ดำเนินการแล้วให้ถือว่าผู้นั้นได้รับใบรับแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย

ค่าธรรมเนียม	
(๑) ค่าธรรมเนียมใบรับแจ้งการขุดดินหรือถมดิน	ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท
(๒) ค่าคัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร	หน้าละ ๕ บาท
ค่าใช้จ่าย	
(๑) ค่าพาหนะเดินทางไปตรวจสอบสถานที่ขุดดินหรือถมดิน	ให้จ่ายเท่าที่จำเป็นและใช้จ่ายไปจริง
(๒) ค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปตรวจสอบสถานที่ขุดดินหรือถมดิน	ให้จ่ายเท่าที่จำเป็นตามระเบียบของทางราชการแก่ผู้ไปทำงานเท่าอัตราของทางราชการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันมีการขุดดินเพื่อนำดินไปถมพื้นที่ที่ทำการก่อสร้างที่อยู่อาศัยหรือเพื่อกิจการอื่นอย่างกว้างขวาง แต่การขุดดินหรือถมดินดังกล่าวยังไม่เป็นไปโดยถูกต้องตามหลักวิชาการจึงอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ทรัพย์สินและความปลอดภัยของประชาชนได้ สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดินเพื่อให้การขุดดินหรือถมดินในเขตเทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายโดยเฉพาะจัดตั้งขึ้น ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา และบริเวณที่มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เขตผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และในท้องที่อื่นที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดเป็นไปโดยถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕[๓]

มาตรา ๙ ในพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แก้ไขคำว่า “กรมโยธาธิการ” เป็น “กรมโยธาธิการและผังเมือง” คำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง” และคำว่า “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐[๔]

---

[๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

[๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๑๘ ก/หน้า ๑/๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕๔ เฉพาะในส่วนที่สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษทางอาญาร่วมกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล โดยไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือเจตนาประการใดอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยในลักษณะดังกล่าวทำนองเดียวกัน คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๔ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๗๘ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๒๘/๔ และพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๒/๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ ดังนั้น เพื่อแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวและกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง
กำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการขุดดินและถมดิน
พ.ศ. ๒๕๔๖[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๗ วรรคห้า และมาตรา ๒๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎหมายกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กำหนดค่าธรรมเนียม ดังนี้

(๑) ใบรับแจ้งการขุดดินหรือถมดิน	ฉบับละ	๕๐๐ บาท
(๒) คำคัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร	หน้าละ	๑ บาท

ข้อ ๒ ให้กำหนดค่าใช้จ่าย ดังนี้

(๑) ค่าพาหนะเดินทางในการไปตรวจสอบสถานที่ขุดดินหรือถมดิน	ให้จ่ายเท่าที่จำเป็นและใช้จ่ายไปจริง
(๒) ค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปตรวจสอบสถานที่ขุดดินหรือถมดิน	ให้จ่ายเท่าที่จำเป็นตามระเบียบของทางราชการแก่ผู้ที่ไปทำงานเท่าอัตราของทางราชการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖
ประมวล รุจนเสรี
รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๑๑๑ ก/หน้า ๒๒/๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๗ วรรคห้า และมาตรา ๒๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช่จ่ายในการขุดดินและถมดิน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

จุฑามาศ/จัดทำ
๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติ
ควบคุมอาคาร
พ.ศ. ๒๕๒๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒
เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ และรวมเป็นกฎหมายฉบับเดียวกัน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และจะใช้บังคับในท้องที่ใด มีบริเวณเพียงใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

สำหรับเขตท้องที่ที่ได้มีการประกาศให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองหรือเขตท้องที่ที่ได้เคยมีการประกาศดังกล่าว ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับตามเขตของผังเมืองรวมนั้นโดยไม่ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา[๒]

สำหรับอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ อาคารชุมนุมคน และโรงมหรสพ ให้ใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้บังคับไม่ว่าท้องที่ที่อาคารนั้นตั้งอยู่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ก็ตาม[๓]

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก
(๑) พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช ๒๔๗๙
(๒) พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๔
(๓) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙๒ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๕
(๔) พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ พุทธศักราช ๒๔๗๖
(๕) พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ ๘๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๒
[๒] มาตรา ๒ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓
[๓] มาตรา ๒ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน และสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง

(๑) อัฒจันทร์หรือสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นเพื่อใช้เป็นที่ชุมนุมของประชาชน

(๒) เขื่อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ อู่เรือ คานเรือ ท่าน้ำ ท่าจอดเรือ รั้ว กำแพง หรือประตู ที่สร้างขึ้นติดต่อหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะหรือสิ่งที่สร้างขึ้นให้บุคคลทั่วไปใช้สอย

(๓) ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย

(ก) ที่ติดหรือตั้งไว้เหนือที่สาธารณะและมีขนาดเกินหนึ่งตารางเมตร หรือมีน้ำหนักรวมทั้งโครงสร้างเกินสิบกิโลกรัม

(ข) ที่ติดหรือตั้งไว้ในระยะห่างจากที่สาธารณะซึ่งเมื่อวัดในทางราบแล้วระยะห่างจากที่สาธารณะมีน้อยกว่าความสูงของป้ายนั้นเมื่อวัดจากพื้นดิน และมีขนาดหรือมีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) พื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กลับรถ และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารที่กำหนดตามมาตรา ๘ (๙)

(๕) สิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงส่วนต่าง ๆ ของอาคารด้วย

“อาคารสูง”[๔] หมายความว่า อาคารที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ที่มีความสูงตั้งแต่ยี่สิบสามเมตรขึ้นไป การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้าสำหรับอาคารทรงจั่ว หรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

“อาคารขนาดใหญ่พิเศษ”[๕] หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้พื้นที่อาคารหรือส่วนใดของอาคารเป็นที่อยู่อาศัย หรือประกอบกิจการประเภทเดียวหรือหลายประเภท โดยมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันตั้งแต่หนึ่งหมื่นตารางเมตรขึ้นไป

“อาคารชุมนุมคน”[๖] หมายความถึง อาคารหรือส่วนใดของอาคารที่บุคคลอาจเข้าไปภายในเพื่อประโยชน์ในการชุมนุมคนที่มีพื้นที่ตั้งแต่หนึ่งพันตารางเมตรขึ้นไป หรือชุมนุมคนได้ตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป

“โรงมหรสพ”[๗] หมายความว่า อาคารหรือส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นสถานที่สำหรับฉายภาพยนตร์ แสดงละคร แสดงดนตรี หรือการแสดงรื่นเริงอื่นใด และมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดให้สาธารณชนเข้าชมการแสดงนั้นเป็นปกติธุระ โดยจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

---

[๔] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “อาคารสูง” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๕] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “อาคารขนาดใหญ่พิเศษ” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๖] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “อาคารชุมนุมคน” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “โรงมหรสพ” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

"ที่สาธารณะ" หมายความว่า ที่ซึ่งเปิดหรือยินยอมให้ประชาชนเข้าไปหรือใช้เป็นทางสัญจรได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าตอบแทนหรือไม่

"แผนผังบริเวณ" หมายความว่า แผนที่แสดงลักษณะ ที่ตั้ง และขอบเขตของที่ดินและอาคารที่ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้ รวมทั้งแสดงลักษณะและขอบเขตของที่สาธารณะ และอาคารในบริเวณที่ดินที่ติดต่อโดยสังเขปด้วย

"แบบแปลน" หมายความว่า แบบเพื่อประโยชน์ในการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร โดยมีรูปแสดงรายละเอียดส่วนสำคัญ ขนาดเครื่องหมายวัสดุและการใช้สอยต่าง ๆ ของอาคารอย่างชัดเจนพอที่จะใช้ในการดำเนินการได้

"รายการประกอบแบบแปลน" หมายความว่า ข้อความชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับคุณภาพ และชนิดของวัสดุ ตลอดจนวิธีปฏิบัติหรือวิธีการสำหรับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารเพื่อให้เป็นไปตามแบบแปลน

"รายการคำนวณ" หมายความว่า รายการแสดงวิธีการคำนวณกำลังของวัสดุการรับน้ำหนักและกำลังต้านทานของส่วนต่าง ๆ ของอาคาร

"ก่อสร้าง" หมายความว่า สร้างอาคารขึ้นใหม่ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขึ้นแทนของเดิมหรือไม่

"ดัดแปลง" หมายความว่า เปลี่ยนแปลง ต่อเติม เพิ่ม ลด หรือขยายซึ่งลักษณะขอบเขต แบบ รูปทรง สัดส่วน น้ำหนัก เนื้อที่ของโครงสร้างของอาคารหรือส่วนต่าง ๆ ของอาคารซึ่งได้ก่อสร้างไว้แล้วให้ผิดไปจากเดิม และมิใช่การซ่อมแซมหรือการดัดแปลงที่กำหนดในกฎกระทรวง

"ซ่อมแซม" หมายความว่า ซ่อมหรือเปลี่ยนส่วนต่าง ๆ ของอาคารให้คงสภาพเดิม

"รื้อถอน" หมายความว่า รื้อส่วนอันเป็นโครงสร้างของอาคารออกไป เช่น เสา คาน ตง หรือส่วนอื่นของโครงสร้างตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"เขตเพลิงไหม้" หมายความว่า บริเวณที่เกิดเพลิงไหม้อาคารตั้งแต่สามสิบหลังคาเรือนขึ้นไปหรือมีเนื้อที่ตั้งแต่หนึ่งไร่ขึ้นไป รวมทั้งบริเวณที่อยู่ติดต่อภายในระยะสามสิบเมตรโดยรอบบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ด้วย

"ผู้ควบคุมงาน" หมายความว่า ผู้ซึ่งรับผิดชอบในการอำนวยการหรือควบคุมดูแลการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร

"ผู้ดำเนินการ" หมายความว่า เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารซึ่งกระทำการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารด้วยตนเอง และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งตกลงรับกระทำการดังกล่าวไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม และผู้รับจ้างช่วง

"ผู้ครอบครองอาคาร"[๘] หมายความรวมถึงผู้จัดการของนิติบุคคลอาคารชุดสำหรับทรัพย์ส่วนกลางตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดด้วย

"ผู้ตรวจสอบ"[๙] หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม หรือผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้วแต่กรณี ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามพระราชบัญญัตินี้

---

[๘] มาตรา ๔ นิยามคำว่า "ผู้ครอบครองอาคาร" เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๙] มาตรา ๔ นิยามคำว่า "ผู้ตรวจสอบ" เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

"นายตรวจ" หมายความว่า ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นนายตรวจ

"นายช่าง"[๑๐] หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นนายช่าง หรือวิศวกรหรือสถาปนิกซึ่งอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง*แต่งตั้งให้เป็นนายช่าง

"ราชการส่วนท้องถิ่น" หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้

"ข้อบัญญัติท้องถิ่น" หมายความว่า กฎซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจนิติบัญญัติของราชการส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล ข้อบัญญัติจังหวัด ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร หรือข้อบัญญัติเมืองพัทยา เป็นต้น

"เจ้าพนักงานท้องถิ่น"[๑๑] หมายความว่า

(๑) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล

(๒) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๓) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๕) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดสำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง

(๑) กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม

(๒) กำหนดแบบคำขออนุญาต ใบอนุญาต ใบรับรอง ใบแทน ตลอดจนแบบของคำสั่งหรือแบบอื่นใดที่จะใช้ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

---

[๑๐] มาตรา ๔ นิยามคำว่า "นายช่าง" แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๑๑] มาตรา ๔ นิยามคำว่า "เจ้าพนักงานท้องถิ่น" แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๖ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่พระที่นั่งหรือพระราชวัง

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงยกเว้น ผ่อนผัน หรือกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเกี่ยวกับอาคาร ดังต่อไปนี้

(๑) อาคารของกระทรวง ทบวง กรม ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์

(๒) อาคารของราชการส่วนท้องถิ่น ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์

(๓) อาคารขององค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ที่ใช้ในกิจการขององค์การหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์

(๔) โบราณสถาน วัดวาอาราม หรืออาคารต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการศาสนา ซึ่งมีกฎหมายควบคุมการก่อสร้างไว้แล้วโดยเฉพาะ

(๕) อาคารที่ทำการขององค์การระหว่างประเทศ หรืออาคารที่ทำการของหน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ

(๖) อาคารที่ทำการสถานทูตหรือสถานกงสุลต่างประเทศ

(๗) อาคารชั่วคราวเพื่อใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างอาคารถาวร หรืออาคารเพื่อใช้ประโยชน์เป็นการชั่วคราวที่มีกำหนดเวลาการรื้อถอน

(๘)[๑๒] อาคารที่กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ จัดให้มีหรือพัฒนาเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ทั้งนี้ ต้องมิใช่การยกเว้นหรือผ่อนผันเงื่อนไขเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง และความปลอดภัยของอาคาร หรือความปลอดภัยของผู้ซึ่งอยู่อาศัยหรือใช้อาคาร

มาตรา ๘[๑๓] เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ตลอดจนการอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด

(๑) ประเภท ลักษณะ แบบ รูปทรง สัดส่วน ขนาด เนื้อที่ และที่ตั้งของอาคาร

(๒) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทน ตลอดจนลักษณะ และคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้

(๓) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทนของอาคาร และพื้นดินที่รองรับอาคาร

(๔) แบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบประปา ก๊าซ ไฟฟ้า เครื่องกล ความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัยหรือภัยพิบัติอย่างอื่น และการป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุชุลมุนวุ่นวาย

(๕) แบบและจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม

(๖) ระบบการจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของอาคาร เช่น ระบบการจัดแสงสว่าง การระบายอากาศ การปรับอากาศ การฟอกอากาศ การระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสีย และการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล

(๗) ลักษณะ ระดับ ความสูง เนื้อที่ของที่ว่างภายนอกอาคาร หรือแนวอาคาร

---

[๑๒] มาตรา ๗ (๘) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๐

[๑๓] มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๘) ระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับอาคารหรือเขตที่ดินของผู้อื่น หรือระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า ทาง หรือที่สาธารณะ

(๙) พื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กลับรถ และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารบางชนิด หรือบางประเภท ตลอดจนลักษณะและขนาดของพื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นดังกล่าว

(๑๐) บริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด

(๑๑) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร

(๑๒) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต การออกใบรับรอง และการออกใบแทนตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๓) หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ออกแบบ ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการ ผู้ครอบครองอาคาร และเจ้าของอาคาร

(๑๔) คุณสมบัติเฉพาะและลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบ ตลอดจนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน และการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบ

(๑๕) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจสอบอาคาร ติดตั้งและตรวจสอบอุปกรณ์ประกอบของอาคาร

(๑๖) ชนิดหรือประเภทของอาคารที่เจ้าของอาคาร หรือผู้ครอบครองอาคาร หรือผู้ดำเนินการต้องทำการประกันภัยความรับผิดตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร ที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาก็ได้[๑๔]

มาตรา ๘ ทวิ[๑๕] เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยของประชาชน ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทหรือลักษณะของสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการขนส่งบุคคลในบริเวณใดในลักษณะกระเช้าไฟฟ้าหรือสิ่งอื่นใดที่สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน หรือออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทหรือลักษณะของสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องเล่นในสวนสนุก หรือในสถานที่อื่นใดเพื่อประโยชน์ในลักษณะเดียวกันเป็นอาคารตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการก่อสร้าง การอนุญาตให้ใช้ การตรวจสอบ มาตรฐานการรับน้ำหนัก ความปลอดภัย และคุณสมบัติของวัสดุ หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นเกี่ยวเนื่องกับสิ่งนั้น ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของสิ่งที่สร้างขึ้นแต่ละประเภทหรือแต่ละลักษณะ โดยอาจกำหนดให้แตกต่างจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ได้

---

[๑๔] มาตรา ๘ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

[๑๕] มาตรา ๘ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๙[๑๖] ในกรณีที่ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา ๘ แล้ว ให้ราชการส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามกฎกระทรวงนั้น เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๑๐

ในกรณีที่ยังมิได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา ๘ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องนั้นได้

ในกรณีที่ได้มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องใดตามวรรคสองแล้ว ถ้าต่อมามีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องนั้น ให้ข้อกำหนดของข้อบัญญัติท้องถิ่นในส่วนที่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงเป็นอันยกเลิก และให้ข้อกำหนดของข้อบัญญัติท้องถิ่นในส่วนที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงยังคงใช้บังคับต่อไปได้จนกว่าจะมีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นใหม่ตามมาตรา ๑๐ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ

การยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคสามย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อการดำเนินการที่ได้กระทำไปแล้วโดยถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๑๐[๑๗] ในกรณีที่ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา ๘ แล้ว ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องนั้นได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดรายละเอียดในเรื่องนั้นเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงดังกล่าว

(๒) เป็นการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องนั้นขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงดังกล่าวเนื่องจากมีความจำเป็น หรือมีเหตุผลพิเศษเฉพาะท้องถิ่น

การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตาม (๒) ให้มีผลใช้บังคับได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมอาคารและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี

คณะกรรมการควบคุมอาคารจะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในข้อบัญญัติท้องถิ่นตาม (๒) ให้เสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ถ้าไม่ให้ความเห็นชอบให้แจ้งเหตุผลให้ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นทราบด้วย

ถ้าคณะกรรมการควบคุมอาคารพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้ถือว่าคณะกรรมการควบคุมอาคารได้ให้ความเห็นชอบในข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นแล้ว และให้ราชการส่วนท้องถิ่นเสนอรัฐมนตรีเพื่อสั่งการต่อไป ถ้ารัฐมนตรีไม่สั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ให้ถือว่ารัฐมนตรีได้อนุมัติตามวรรคสอง

มาตรา ๑๐ ทวิ[๑๘] ในกรณีที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารเห็นว่าข้อบัญญัติท้องถิ่นใดที่ออกตามมาตรา ๑๐ (๑) ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๑๐ (๒) มีข้อกำหนดที่ก่อภาระหรือความยุ่งยากให้แก่ประชาชนเกินความจำเป็น หรือก่อให้เกิดภยันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชน ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแจ้งให้ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นดำเนินการยกเลิกหรือแก้ไขข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวเสียใหม่ได้

---

[๑๖] มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๑๗] มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๑๘] มาตรา ๑๐ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันรับแจ้งจากรัฐมนตรี กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุมของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

การยกเลิกหรือแก้ไขข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อการดำเนินการที่ได้กระทำไปแล้วโดยถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๑๑ ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๒ กฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ ถ้าขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองให้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่สมควรห้ามการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด ในบริเวณหนึ่งบริเวณใด แต่ยังไม่มีกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดการตามมาตรา ๘ (๑๐) ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง*หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ห้ามการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารในบริเวณนั้นเป็นการชั่วคราวได้ และให้ดำเนินการออกกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศนั้นมีผลใช้บังคับ

ถ้าไม่มีการออกกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้ประกาศดังกล่าวเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๑๓ ทวิ[๑๙] เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนซึ่งจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ให้ส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่นแจ้งข้อห้าม ข้อจำกัด หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร หรือการดำเนินการอย่างอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการตาม (๒)

(๒) ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีเอกสารเผยแพร่หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตและการอนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนข้อมูลที่ได้รับแจ้งตาม (๑) ไว้จำหน่ายหรือให้แก่ประชาชนซึ่งจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งคำเตือนไว้ในใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ยังคงมีหน้าที่ต้องขออนุญาตเกี่ยวกับอาคารนั้นตามกฎหมายอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

[๑๙] มาตรา ๑๓ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๔) ราชการส่วนท้องถิ่นอาจจัดให้มีแบบแปลนอาคารต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานและถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง และหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ไว้จำหน่ายหรือให้แก่ประชาชนได้

มาตรา ๑๓ ตรี[๒๐] ถ้าผู้ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้มีข้อสงสัยเกี่ยวกับ

(๑) การกำหนดระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับอาคาร หรือเขตที่ดินของผู้อื่นหรือระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า หรือที่สาธารณะ หรือ

(๒) การกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด

ผู้นั้นมีสิทธิหารือไปยังเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้โดยทำเป็นหนังสือ และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตอบข้อหารือนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่ามีความจำเป็นต้องขอคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมอาคารเสียก่อนหรือมีเหตุจำเป็นอื่นใด ก็ให้ขยายกำหนดเวลาดังกล่าวออกไปได้อีกไม่เกินสองคราว คราวละไม่เกินสามสิบวัน

ในกรณีที่ผู้หารือตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยถือปฏิบัติตามคำตอบข้อหารือของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ถ้าต่อมาปรากฏว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ตอบข้อหารือไปโดยผิดพลาดเป็นเหตุให้ผู้หารือได้ดำเนินการดังกล่าวไปโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

หมวด ๒
คณะกรรมการควบคุมอาคาร

มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการควบคุมอาคาร ประกอบด้วยอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง[๒๑]*เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมทางหลวง ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด[๒๒]* ผู้แทนสำนักผังเมือง[๒๓]

---

[๒๐] มาตรา ๑๓ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๒๑] มาตรา ๔๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ จากคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

[๒๒] ข้อ ๖ แห่งประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๗ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งใดอ้างถึงกรมอัยการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ ซึ่งกรมอัยการกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่ อธิบดีกรมอัยการ รองอธิบดีกรมอัยการ ให้ถือว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงสำนักงานอัยการสูงสุด นายกรัฐมนตรี อัยการสูงสุด และรองอัยการสูงสุด

[๒๓] “สำนักผังเมือง” ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “กรมการผังเมือง” เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ต่อมาได้มีการปฏิรูประบบราชการเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้มีการรวมภารกิจของกรมโยธาธิการและกรมการผังเมืองเข้าด้วยกัน เป็น “กรมโยธาธิการและผังเมือง” ซึ่งมาตรา ๔๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับ

ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมและผู้แทนคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมแห่งละหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินสี่คนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคาร เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๕ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีมีการแต่งตั้งกรรมการในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองคราวติดต่อกัน

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๕ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออก

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๗ การประชุมของคณะกรรมการควบคุมอาคารต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๘[๒๔] ให้คณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการดำเนินการตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๑๐ ทวิ

(๒) ให้ความเห็นชอบในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๑๐ (๒)

(๓)[๒๕] ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือส่วนราชการในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

การโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้แก้ไขถ้อยคำ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยให้ตัดคำว่า “ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง” ออก เพื่อให้สอดคล้องกับการยุบเลิกกรมการผังเมือง แต่ไม่ปรากฏว่ามีการแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุมอาคารที่เป็นผู้แทนสำนักผังเมือง

[๒๔] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๔)[๒๖] กำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๕)[๒๗] รับขึ้นทะเบียนและเพิกถอนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบ

(๖)[๒๘] ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการควบคุมอาคารอาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการควบคุมอาคารมอบหมายได้

ให้นำมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐[๒๙] ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคารขึ้นในกรมโยธาธิการและผังเมือง[๓๐]* มีหน้าที่ดังนี้

(๑) ปฏิบัติงานธุรการและงานวิชาการให้แก่คณะกรรมการควบคุมอาคาร

(๒) ปฏิบัติงานธุรการ ตรวจสอบข้อเท็จจริง และเสนอความเห็นแก่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์

(๓) ประสานงานและให้ความช่วยเหลือแก่ราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนให้คำแนะนำแก่ภาคเอกชน

(๔) ปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการควบคุมอาคารมอบหมาย

หมวด ๓
การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร

มาตรา ๒๑[๓๑] ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ

มาตรา ๒๑ ทวิ[๓๒] การก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารชนิดหรือประเภทที่กฎกระทรวงกำหนดให้มีการตรวจสอบงานออกแบบ และคำนวณส่วนต่าง ๆ ของโครงสร้างอาคาร

---

[๒๕] มาตรา ๑๘ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๒๖] มาตรา ๑๘ (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๒๗] มาตรา ๑๘ (๕) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๒๘] มาตรา ๑๘ (๖) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๒๙] มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๓๐] เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้มีการปฏิรูประบบราชการ และมีการรวมภารกิจของกรมโยธาธิการและกรมการผังเมืองเข้าด้วยกัน เป็น “กรมโยธาธิการและผังเมือง”

[๓๑] มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๓๒] มาตรา ๒๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

ผู้ขอรับใบอนุญาต หรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ ต้องจัดให้มีการตรวจสอบงานออกแบบ และคำนวณดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒[๓๓] ผู้ใดจะรื้อถอนอาคารดังต่อไปนี้ ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ

(๑) อาคารที่มีส่วนสูงเกินสิบห้าเมตรซึ่งอยู่ห่างจากอาคารอื่นหรือที่สาธารณะน้อยกว่าความสูงของอาคาร

(๒) อาคารที่อยู่ห่างจากอาคารอื่นหรือที่สาธารณะน้อยกว่าสองเมตร

มาตรา ๒๓[๓๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๔[๓๕] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๕[๓๖] ในกรณีที่เป็นการยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาต หรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผล ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาต หรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองคราว คราวละไม่เกินสี่สิบห้าวัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละคราวให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือตามที่ได้ขยายเวลาไว้นั้น แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตหรือมีคำสั่งไม่อนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๒๖[๓๗] ในกรณีที่การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารที่ขออนุญาตนั้นมีลักษณะหรืออยู่ในประเภทที่ได้กำหนดเป็นวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม หรือเป็นวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม ถ้าวิศวกรหรือสถาปนิกผู้รับผิดชอบในการนั้นตามที่ระบุไว้ในคำขอมิได้เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม หรือวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายดังกล่าว แล้วแต่กรณี ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นปฏิเสธไม่รับพิจารณาคำขอนั้น

มาตรา ๒๗[๓๘] ในการตรวจพิจารณาคำขอรับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบ

---

[๓๓] มาตรา ๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๓๔] มาตรา ๒๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๓๕] มาตรา ๒๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๓๖] มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๓๗] มาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๓๘] มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

แบบแปลน หรือรายการคำนวณที่ได้ยื่นไว้ เพื่อให้ถูกต้องและเป็นไปตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ และให้นำมาตรา ๒๕ วรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อผู้ขอรับใบอนุญาตได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาตให้ภายในสามสิบวัน แต่ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญผิดจากคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในกรณีนี้ให้ถือว่าเป็นการยื่นคำขอใหม่และให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ ต่อไป

มาตรา ๒๘[๓๙] ในกรณีที่แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน และรายการคำนวณที่ได้ยื่นมาพร้อมกับคำขอรับใบอนุญาตกระทำโดยผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาแต่เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับรายการคำนวณ

มาตรา ๒๘ ทวิ[๔๐] ในกรณีที่แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน และรายละเอียดด้านสถาปัตยกรรมของอาคารซึ่งไม่เป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ที่ได้ยื่นมาพร้อมกับคำขอรับใบอนุญาตกระทำโดยผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาแต่เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับรายละเอียดด้านสถาปัตยกรรมส่วนภายในอาคาร เว้นแต่ทางหนีไฟและบันไดหนีไฟ

มาตรา ๒๙[๔๑] เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตมีหนังสือแจ้งชื่อผู้ควบคุมงานกับวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดการดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบพร้อมทั้งแนบหนังสือแสดงความยินยอมของผู้ควบคุมงานมาด้วย

ผู้ควบคุมงานจะเป็นบุคคลใดหรือเป็นเจ้าของอาคารก็ได้ เว้นแต่จะเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรมหรือกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม

มาตรา ๓๐[๔๒] ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตจะบอกเลิกตัวผู้ควบคุมงานที่ได้แจ้งชื่อไว้หรือผู้ควบคุมงานจะบอกเลิกการเป็นผู้ควบคุมงาน ให้มีหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบถึงสิทธิและหน้าที่ทางแพ่งระหว่างผู้ได้รับใบอนุญาตกับผู้ควบคุมงานนั้น

ในกรณีที่มีการบอกเลิกตามวรรคหนึ่ง ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องระงับการดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตไว้ก่อนจนกว่าจะได้มีหนังสือแจ้งชื่อและส่งหนังสือแสดงความยินยอมของผู้ควบคุมงานคนใหม่ให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว

---

[๓๙] มาตรา ๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๔๐] มาตรา ๒๘ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๔๑] มาตรา ๒๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๔๒] มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๓๑[๔๓] ห้ามมิให้ผู้ใดจัดให้มีหรือดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารให้ผิดไปจากแผนผังบริเวณ แบบแปลน และรายการประกอบแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต ตลอดจนวิธีการหรือเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดไว้ในใบอนุญาต หรือให้ผิดไปจากที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ เว้นแต่

(๑) เจ้าของอาคารนั้นได้ยื่นคำขออนุญาตและได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

(๒) เจ้าของอาคารนั้นได้แจ้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบแล้ว หรือ

(๓) การดำเนินการดังกล่าวไม่ขัดต่อกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นกรณีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้นำมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๓๙ ทวิ มาใช้บังคับแก่การดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี โดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร เป็นการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำของผู้ควบคุมงาน เว้นแต่ผู้ควบคุมงานจะพิสูจน์ได้ว่าเป็นการกระทำของผู้อื่นซึ่งผู้ควบคุมงานได้มีหนังสือแจ้งข้อทักท้วงการกระทำดังกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร และผู้ดำเนินการทราบแล้ว แต่บุคคลดังกล่าวไม่ยอมปฏิบัติตาม

มาตรา ๓๒[๔๔] อาคารประเภทควบคุมการใช้ คือ อาคารดังต่อไปนี้

(๑)[๔๕] อาคารสำหรับใช้เป็นคลังสินค้า โรงแรม อาคารชุด หรือสถานพยาบาล

(๒) อาคารสำหรับใช้เพื่อกิจการพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การศึกษา การสาธารณสุข หรือกิจการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารประเภทควบคุมการใช้ หรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ ได้กระทำการดังกล่าวเสร็จแล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด เพื่อทำการตรวจสอบการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้นให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ห้ามมิให้บุคคลใดใช้อาคารนั้นเพื่อกิจการดังที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง

ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ทำการตรวจสอบแล้วเห็นว่าการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้นเป็นไปโดยถูกต้องตามที่ได้รับใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ แล้ว ก็ให้ออกใบรับรองให้แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ เพื่อให้มีการใช้อาคารนั้นตามที่ได้รับใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ ได้ แต่ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นมิได้ทำการตรวจสอบภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารนั้นใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคารนั้นเพื่อกิจการดังที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ ต่อไปได้

ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารประเภทควบคุมการใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคารนั้นเพื่อกิจการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ

---

[๔๓] มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๔๔] มาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๔๕] มาตรา ๓๒ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๓๒ ทวิ[๔๖] เจ้าของอาคารดังต่อไปนี้

(๑) อาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ

(๒) อาคารชุมนุมคน

(๓) อาคารตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ต้องจัดให้มีผู้ตรวจสอบด้านวิศวกรรมหรือผู้ตรวจสอบด้านสถาปัตยกรรม แล้วแต่กรณี ทำการตรวจสอบสภาพอาคาร โครงสร้างของตัวอาคาร อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้า และการจัดแสงสว่าง ระบบการเตือน การป้องกันและการระงับอัคคีภัย การป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุชุลมุนวุ่นวาย ระบบระบายอากาศ ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบเครื่องกล หรือระบบอื่น ๆ ของอาคารที่จำเป็นต่อการป้องกันภยันตรายต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน แล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาผลการตรวจสอบสภาพอาคารตามวรรคหนึ่งโดยมิชักช้า เพื่อพิจารณาออกใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคารหรือดำเนินการตามมาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๔๖ ทวิ แล้วแต่กรณี ต่อไป

มาตรา ๓๒ ตรี[๔๗] เจ้าของอาคาร ผู้ครอบครองอาคาร หรือผู้ดำเนินการ สำหรับอาคารชนิดหรือประเภทตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ (๑๖) ต้องจัดให้มีการประกันภัยความรับผิดตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอกตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขและจำนวนเงินเอาประกันภัยที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคาร

มาตรา ๓๓[๔๘] ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารซึ่งไม่เป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ ใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคารดังกล่าวเพื่อกิจการตามมาตรา ๓๒ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือได้แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบแล้ว และให้นำมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๓๙ ทวิ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การเปลี่ยนการใช้อาคารประเภทควบคุมการใช้สำหรับกิจการหนึ่งไปใช้เป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้สำหรับอีกกิจการหนึ่ง โดยอนุโลม

มาตรา ๓๔[๔๙] ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่ต้องมีพื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กลับรถ และทางเข้าออกของรถตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๘ (๙) ดัดแปลงหรือใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นดัดแปลงหรือใช้ที่จอดรถ ที่กลับรถ และทางเข้าออกของรถนั้นเพื่อการอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

---

[๔๖] มาตรา ๓๒ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๔๗] มาตรา ๓๒ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

[๔๘] มาตรา ๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๔๙] มาตรา ๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อห้ามตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์นั้นโดยตรงตราบที่อาคารนั้นยังมีอยู่ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการโอนที่จอดรถ ที่กลับรถ และทางเข้าออกของรถนั้นต่อไปยังบุคคลอื่นหรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๓๕[๕๐] ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตประสงค์จะขออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปได้จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

มาตรา ๓๖[๕๑] ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๓๓ จะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๓๗[๕๒] ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๓๓ ตาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกของบุคคลดังกล่าวซึ่งประสงค์จะทำการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารนั้นต่อไป ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตาย ในกรณีเช่นว่านี้ให้ถือว่าทายาทหรือผู้จัดการมรดกดังกล่าวเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตนั้นแทน

มาตรา ๓๘ ในระหว่างการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร แล้วแต่กรณี ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องเก็บใบอนุญาต แผนผังบริเวณ แบบแปลน และรายการประกอบแบบแปลนไว้ในบริเวณที่ได้รับอนุญาตให้กระทำการดังกล่าวหนึ่งชุด และพร้อมที่จะให้นายช่างหรือนายตรวจตรวจดูได้

ให้ผู้ครอบครองอาคารประเภทควบคุมการใช้แสดงใบรับรองตามมาตรา ๓๒ หรือใบอนุญาตตามมาตรา ๓๓ ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารนั้น

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ใบอนุญาตหรือใบรับรองสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรองต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด

การขอรับใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรอง และการออกใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรอง ให้มีผลตามกฎหมายเช่นเดียวกับใบอนุญาตหรือใบรับรอง แล้วแต่กรณี

---

[๕๐] มาตรา ๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๕๑] มาตรา ๓๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๕๒] มาตรา ๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๓๙ ทวิ[๕๓] ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร โดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ได้ โดยการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามแบบที่คณะกรรมการควบคุมอาคารกำหนดพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบดังกล่าว โดยอย่างน้อยต้องแจ้งข้อมูลและยื่นเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคาร ซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก และต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(๒) ชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร ซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร และต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(๓) ชื่อของผู้ควบคุมงาน ซึ่งต้องประกอบด้วยผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก และผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร และต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(๔) สำเนาใบอนุญาตของบุคคลตาม (๑) (๒) และ (๓) พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง และหนังสือรับรองการได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมหรือผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมที่ออกโดยสภาสถาปนิกหรือสภาวิศวกร แล้วแต่กรณี

(๕) แผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน และรายการคำนวณของอาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอน ซึ่งลงลายมือชื่อพร้อมกับระบุชื่อของบุคคลตาม (๑) และ (๒) ให้ชัดเจนว่าตนเป็นผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารและเป็นผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคารนั้น

(๖) หนังสือรับรองของบุคคลตาม (๑) และ (๒) ซึ่งรับรองว่าตนเป็นผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารหรือเป็นผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งรับรองว่าการออกแบบอาคารและการออกแบบและคำนวณอาคารดังกล่าว ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ สำหรับอาคารที่ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพ คนชรา หรือผู้สูงอายุ ตามที่กฎหมายกำหนดให้รับรองการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นด้วย

(๗) หนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานตาม (๓) ซึ่งรับรองว่าจะควบคุมการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารนั้น ให้ถูกต้องตามแบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน และรายการคำนวณตามที่ได้แจ้งไว้และที่ได้มีการแก้ไขตามข้อทักท้วง หรือดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๘) หนังสือรับรองการตรวจสอบงานออกแบบและคำนวณส่วนต่าง ๆ ของโครงสร้างอาคาร ในกรณีอาคารที่จะก่อสร้างหรือดัดแปลงนั้น เป็นอาคารชนิดหรือประเภทที่กำหนดให้ต้องมีการตรวจสอบงานออกแบบและคำนวณส่วนต่าง ๆ ของโครงสร้างอาคารตามมาตรา ๒๑ ทวิ

---

[๕๓] มาตรา ๓๙ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

(๙) หนังสือแสดงการให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ในกรณีที่เป็นอาคารในโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ แล้วแต่กรณี

(๑๐) หนังสือรับรองจากผู้แจ้ง พร้อมเอกสารและหลักฐานแสดงการให้ข้อมูลและการแจ้งสิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแก่บุคคลที่อยู่บริเวณข้างเคียง เกี่ยวกับการก่อสร้าง ดัดแปลงหรือการดำเนินโครงการหรือกิจการ ในกรณีที่อาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือดำเนินโครงการหรือกิจการเป็นอาคารที่ไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นตาม (๙) แต่อาคารดังกล่าวเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามมาตรา ๓๒ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมอาคารกำหนด

ในกรณีอาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนตามวรรคหนึ่ง เป็นอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ หรืออาคารตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารตาม (๑) ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ระดับวุฒิสถาปนิก ตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก และผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคารตาม (๒) ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับวุฒิวิศวกร ตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร

ในกรณีอาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนตามวรรคหนึ่ง เป็นอาคารที่มีลักษณะ ขนาด หรืออยู่ในประเภทที่ได้กำหนดให้เป็นงานวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิกหรือเป็นงานวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ในสาขาวิศวกรรมโยธา ตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร และมิได้เป็นอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ หรืออาคารตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารตาม (๑) ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมไม่ต่ำกว่าระดับสามัญสถาปนิก ตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก และผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคารตาม (๒) ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมไม่ต่ำกว่าระดับสามัญวิศวกร ตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร

ในกรณีอาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนตามวรรคหนึ่ง มิได้เป็นอาคารตามวรรคสอง และวรรคสาม ผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารตาม (๑) ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม สาขาสถาปัตยกรรมหลัก ตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก และผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคารตาม (๒) ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาวิศวกรรมโยธา ตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร

มาตรา ๓๙ ตรี[๕๔] เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้รับข้อมูล และเอกสารและหลักฐานจากผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ และผู้แจ้งได้ชำระค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบรับแจ้งภายในสามวันทำการ

[๕๔] มาตรา ๓๙ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

นับแต่วันที่ได้รับชำระค่าธรรมเนียมและให้ผู้แจ้งก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารตามที่ได้แจ้งไว้ได้ตั้งแต่วันที่ผู้แจ้งได้รับใบรับแจ้ง

ในกรณีที่ผู้แจ้งไม่ก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารตามที่ได้แจ้งไว้ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้ออกใบรับแจ้ง ให้ถือว่าผู้แจ้งไม่ประสงค์จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารตามใบรับแจ้งอีกต่อไป และให้ใบรับแจ้งเป็นอันยกเลิก

ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้ออกใบรับแจ้งตามวรรคสอง หรือนับแต่วันที่เริ่มการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร แล้วแต่กรณี หากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพบเหตุไม่ถูกต้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้แจ้งได้แจ้งข้อมูลหรือยื่นเอกสารและหลักฐานตามมาตรา ๓๙ ทวิ ไว้ไม่ถูกต้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งข้อทักท้วงให้ผู้แจ้งดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ในกรณีที่ผู้แจ้งไม่ดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด และมีการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการตามมาตรา ๔๐ (๑) และหากอาคารได้ก่อสร้าง หรือดัดแปลง จนแล้วเสร็จตามที่ได้แจ้งไว้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะดำเนินการตามมาตรา ๔๐ (๒) จนกว่าจะดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องด้วยก็ได้

(๒) แผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณของอาคารที่ผู้แจ้งได้ยื่นไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งข้อทักท้วงให้ผู้แจ้งแก้ไขแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณดังกล่าว ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

(๓) การก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารที่ได้แจ้งไว้ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งข้อทักท้วงให้ผู้แจ้งดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารดังกล่าว ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และในระหว่างระยะเวลาที่ผู้แจ้งดำเนินการแก้ไขตามหนังสือแจ้งข้อทักท้วง ให้ผู้แจ้งระงับการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารในส่วนที่ไม่ถูกต้องนั้นจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อแก้ไขให้เป็นไปตามข้อทักท้วงของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ในกรณีที่ผู้แจ้งไม่ดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งข้อทักท้วงตามวรรคสาม (๒) หรือ (๓) ให้ถือว่าผู้แจ้งไม่ประสงค์จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารตามที่ได้แจ้งไว้นั้นอีกต่อไป และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งยกเลิกใบรับแจ้งที่ได้ออกไว้และมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๔๐ (๑) และ (๒) และมาตรา ๔๒ แล้วแต่กรณี

ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นมิได้มีหนังสือแจ้งข้อทักท้วงให้ผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ ทราบภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้ถือว่าการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารดังกล่าว

ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแจ้งข้อทักท้วงได้ตลอดเวลา

(๑) กรณีเกี่ยวกับการรุกล้ำที่สาธารณะ

(๒) กรณีเกี่ยวกับระยะ หรือระดับระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า หรือที่สาธารณะ ที่เป็นการฝ่าฝืนกฎกระทรวง ประกาศ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ผู้แจ้งได้ยื่นแจ้ง หรือ

(๓) กรณีเกี่ยวกับข้อกำหนดในการห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน ใช้ หรือเปลี่ยนการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใดที่เป็นการฝ่าฝืนกฎกระทรวง ประกาศ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ผู้แจ้งได้ยื่นแจ้ง

ใบรับแจ้งและหนังสือแจ้งข้อทักท้วง ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการควบคุมอาคารกำหนด

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ (๑๒) และให้นำมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ มาใช้บังคับแก่ใบรับแจ้งโดยอนุโลม

หมวด ๓ ทวิ
การอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการเกี่ยวกับโรงมหรสพ[๕๕]

มาตรา ๓๙ จัตวา[๕๖] การก่อสร้าง ดัดแปลง เคลื่อนย้าย รื้อถอน หรือตรวจสอบอาคารที่ใช้เพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๓๙ เบญจ[๕๗] ห้ามมิให้เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารใช้หรือยินยอมให้ผู้ใดใช้อาคารหรือส่วนใดของอาคารเป็นโรงมหรสพ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพจากคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาตามวรรคสอง แล้วแต่กรณี

ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการประกอบกิจการโรงมหรสพมีอำนาจพิจารณาออกใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต ต่ออายุใบอนุญาต โอนใบอนุญาต และออกใบแทนใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพ ดังต่อไปนี้

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง[๕๘]* เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ผู้แทน

---

[๕๕] หมวด ๓ ทวิ การอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการเกี่ยวกับโรงมหรสพ มาตรา ๓๙ จัตวา ถึง มาตรา ๓๙ ฉ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๕๖] มาตรา ๓๙ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๕๗] มาตรา ๓๙ เบญจ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๕๘] มาตรา ๔๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ จากคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการกองควบคุมการก่อสร้าง กรมโยธาธิการและผังเมือง[๕๙]* เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ในเขตจังหวัดอื่น ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ เจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่เกี่ยวข้อง สาธารณสุขจังหวัด หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัดเป็นกรรมการ และให้โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด* เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก และให้ประธานคณะกรรมการพิจารณาการประกอบกิจการโรงมหรสพตามวรรคสอง แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจลงนามออกใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต ต่ออายุใบอนุญาต โอนใบอนุญาต และออกใบแทนใบอนุญาตตามวรรคสอง

ประเภทของโรงมหรสพ ระบบความปลอดภัย และการป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้นกับคนดู และจำนวนและระยะห่างของสิ่งของหรือส่วนต่าง ๆ ภายในและภายนอกอาคารที่ใช้เป็นโรงมหรสพ เช่น ห้องฉาย ทางเข้าออก ประตู ที่นั่งคนดู ทางเดิน เป็นต้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๙ ฉ[๖๐] ใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพให้มีอายุสองปี โดยให้ใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่สองนับแต่ปีที่ออกใบอนุญาต

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาตสำหรับโรงมหรสพ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารผู้ใดประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพ ให้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าผู้มีอำนาจอนุญาตตามมาตรา ๓๙ เบญจ จะมีคำสั่งไม่อนุญาต

หมวด ๔
อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๔๐[๖๑] ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการดังนี้

(๑) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการ ลูกจ้าง หรือบริวารของบุคคลดังกล่าว ระงับการกระทำดังกล่าว

---

[๕๙] เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้มีการปฏิรูประบบราชการ และมีการรวมภารกิจของกรมโยธาธิการและกรมการผังเมืองเข้าด้วยกัน เป็น “กรมโยธาธิการและผังเมือง”

[๖๐] มาตรา ๓๙ ฉ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๖๑] มาตรา ๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) มีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร หรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือบริเวณดังกล่าว และ

(๓) พิจารณามีคำสั่งตามมาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งตาม (๑)

มาตรา ๔๑[๖๒] ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๐ เป็นกรณีที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของอาคารยื่นคำขออนุญาต หรือดำเนินการแจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ หรือดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปอีกก็ได้ และให้นำมาตรา ๒๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๒[๖๓] ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๐ เป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ หรือเจ้าของอาคารมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ดำเนินการรื้อถอนอาคารนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยให้ดำเนินการรื้อถอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ (๑๑) หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐

มาตรา ๔๓[๖๔] ถ้าไม่มีการรื้อถอนอาคารตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาล นับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๔๒ ได้ล่วงพ้นไป ขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังบุคคลซึ่งมิได้ปฏิบัติการตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ โดยให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ดำเนินการหรือจัดให้มีการรื้อถอนอาคารดังกล่าวได้เอง โดยจะต้องปิดประกาศกำหนดการรื้อถอนไว้ในบริเวณนั้นแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคาร ผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร ผู้ควบคุมงานและผู้ดำเนินการจะต้องร่วมกันเสียค่าใช้จ่ายในการนั้น เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้เป็นผู้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

ในการดำเนินการรื้อถอนอาคารตามวรรคหนึ่ง เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งดำเนินการแทนเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์แล้ว บุคคลตามวรรคหนึ่งจะเรียกร้องค่าเสียหายจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งดำเนินการแทนเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ได้

---

[๖๒] มาตรา ๔๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๖๓] มาตรา ๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๖๔] มาตรา ๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

วัสดุก่อสร้างที่ถูกรื้อถอนและสิ่งของที่ขนออกจากอาคารส่วนที่มีการรื้อถอน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจยึดและเก็บรักษาไว้ หรือขายและถือเงินไว้แทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาทรัพย์สินหรือเงินนั้นคืนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการรื้อถอน ให้ทรัพย์สินหรือเงินนั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนอาคารตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๔[๖๕] ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ วรรคสาม หรือมาตรา ๓๓ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารระงับการใช้อาคารส่วนที่ยังไม่ได้รับใบรับรอง ใบอนุญาต หรือที่ไม่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ จนกว่าจะได้รับใบรับรอง ใบอนุญาต หรือได้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ แล้ว

มาตรา ๔๕[๖๖] ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ครอบครองพื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นดังกล่าว หรือผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ระงับการกระทำนั้น และสั่งให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และให้นำมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่อาคารซึ่งก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายโดยได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ หรือได้ก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีสภาพหรือมีการใช้ที่อาจเป็นภยันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรืออาจไม่ปลอดภัยจากอัคคีภัย หรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญ หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการแก้ไขตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และถ้าอาคารนั้นอาจเป็นภยันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้รื้อถอนอาคารนั้นได้โดยให้นำมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๖ ทวิ[๖๗] ในกรณีที่อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้าและการจัดแสงสว่าง ระบบการเตือน การป้องกันและการระงับอัคคีภัย การป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุชุลมุนวุ่นวาย ระบบระบายอากาศ ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบเครื่องกล หรือระบบอื่น ๆ ของอาคารตามมาตรา ๓๒ ทวิ มีสภาพหรือมีการใช้ที่อาจเป็นภยันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรืออาจไม่ปลอดภัยจากอัคคีภัย หรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญ หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ ดังนี้

---

[๖๕] มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๖๖] มาตรา ๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๖๗] มาตรา ๔๖ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๑) มีคำสั่งห้ามมิให้เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารใช้ หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ที่อุปกรณ์หรือบริเวณที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายที่อยู่ใกล้กับอุปกรณ์นั้น

(๒) มีคำสั่งให้เจ้าของอาคารดำเนินการแก้ไขอุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ นั้น ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยหรือสามารถใช้งานได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ในกรณีมีเหตุอันสมควรเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปอีกก็ได้

ในกรณีที่ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และหากอุปกรณ์ดังกล่าวมีผลทำให้อาคารนั้นมีสภาพหรือการใช้ที่อาจเป็นภยันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นสั่งห้ามใช้อาคารนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไว้ก่อนก็ได้ และต้องจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ บริเวณอาคาร หรือบริเวณดังกล่าว

มาตรา ๔๗[๖๘] การสั่งหรือการแจ้งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากกรณีตามมาตรา ๔๐ (๒) และมาตรา ๔๗ ทวิ ให้ทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ดำเนินการ หรือผู้ควบคุมงาน แล้วแต่กรณี ณ ภูมิลำเนาของผู้นั้น หรือจะทำเป็นบันทึกและให้บุคคลดังกล่าวลงลายมือชื่อรับทราบก็ได้

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ ให้ปิดประกาศสำเนาคำสั่งหรือหนังสือแจ้ง แล้วแต่กรณี ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือบริเวณที่ตั้งอาคารที่ทำการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้นั้น และให้ถือว่าผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ดำเนินการหรือผู้ควบคุมงานได้ทราบคำสั่งหรือหนังสือแจ้งนั้นแล้ว เมื่อพ้นกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้มีการปิดประกาศดังกล่าว

มาตรา ๔๗ ทวิ[๖๙] การแจ้งคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่สั่งให้ระงับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือให้รื้อถอนอาคาร ให้ทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ซึ่งจะต้องรับคำสั่งดังกล่าว ณ ภูมิลำเนาของผู้นั้น และให้ปิดประกาศคำสั่งดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว และให้ถือว่าผู้ซึ่งจะต้องรับคำสั่งได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วเมื่อพ้นกำหนดสามวันนับแต่วันที่ได้มีการปิดประกาศดังกล่าว

มาตรา ๔๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจเข้าไปในอาคารหรือบริเวณที่ตั้งอาคารที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือสั่งให้แสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องจากบุคคลที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น

---

[๖๘] มาตรา ๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๖๙] มาตรา ๔๗ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔๙[๗๐] ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความรู้หรือคุณวุฒิตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้เป็นนายตรวจหรือนายช่างได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือได้รับการร้องขอจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง[๗๑]* มีอำนาจแต่งตั้งวิศวกรหรือสถาปนิกเป็นนายช่างได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๙ ทวิ[๗๒] ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ดำเนินการตามมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ แล้วแต่กรณี แต่มิได้มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร หรือผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคาร หรือผู้ควบคุมงานอาจเป็นผู้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้บุคคลเช่นว่านั้นทราบและให้มีหนังสือแสดงหลักฐานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เพื่อพิสูจน์ว่าเป็นการกระทำของผู้อื่น หากไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นการกระทำของผู้อื่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการแจ้งชื่อและการกระทำของบุคคลเช่นว่านั้นให้คณะกรรมการควบคุมอาคารทราบ และให้แจ้งสภาวิศวกรและสภาสถาปนิกทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกรและกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก

หมวด ๕
การอุทธรณ์

มาตรา ๕๐[๗๓] ให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานครหรือในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง* ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม และผู้แทนคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม เป็นกรรมการและกรรมการอื่นอีกไม่เกินหกคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในจำนวนนี้ให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนไม่น้อยกว่าสองคน และให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคาร เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง (๑) ต้องไม่เป็นผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานครหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานครหรือสภาจังหวัด

---

[๗๐] มาตรา ๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๑] มาตรา ๔๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ จากคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

[๗๒] มาตรา ๔๙ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๓] มาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒)[๗๔] ในเขตเทศบาล เขตเมืองพัทยา หรือเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าที่ทำการอัยการจังหวัด และบุคคลอื่นอีกไม่เกินหกคนซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้แต่งตั้ง ในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากภาคเอกชนไม่น้อยกว่าสองคนเป็นกรรมการ และให้โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด*เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้นำมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์โดยอนุโลม

มาตรา ๕๑ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) มีหนังสือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

(๓) สอบถามข้อเท็จจริงหรือกระทำการใด ๆ เท่าที่จำเป็น เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๓) กรรมการพิจารณาอุทธรณ์หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มอบหมายจะเข้าไปในอาคารหรือบริเวณที่ตั้งอาคาร อันเป็นมูลกรณีแห่งการอุทธรณ์ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกก็ได้

มาตรา ๕๑ ทวิ[๗๕] คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่มอบหมายก็ได้

ให้นำมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๕๒[๗๖] ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ และผู้ได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือและยื่นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้ออกคำสั่งดังกล่าว และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดส่งอุทธรณ์และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไปยังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ แล้วแจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์และเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้เสนอคดีต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์

---

[๗๔] มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๕] มาตรา ๕๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๗๖] มาตรา ๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์หรือศาลได้มีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาเป็นประการใด ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นปฏิบัติตามนั้น

ในระหว่างอุทธรณ์ ห้ามมิให้ผู้อุทธรณ์หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นกระทำการใดแก่อาคารอันเป็นมูลกรณีแห่งการอุทธรณ์ เว้นแต่อาคารนั้นจะเป็นภยันตรายต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน หรือมีลักษณะซึ่งไม่อาจรอได้

ให้นำมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับแก่การแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์โดยอนุโลม

หมวด ๖
นายช่าง นายตรวจ และผู้ตรวจสอบ[๗๗]

มาตรา ๕๓ ให้นายช่างหรือนายตรวจมีอำนาจเข้าไปในบริเวณที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร เพื่อตรวจสอบว่าได้มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือสั่งให้แสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องจากบุคคลที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น

มาตรา ๕๔ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาคารใดซึ่งได้ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายเสร็จแล้วนั้น ได้กระทำขึ้นโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาคารใดมีการใช้หรือเปลี่ยนการใช้โดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ หรืออาคารใดมีลักษณะตามมาตรา ๔๖ ให้นายช่างมีอำนาจเข้าไปตรวจอาคารและบริเวณที่ตั้งอาคารนั้นได้ และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือสั่งให้แสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องจากบุคคลที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น

มาตรา ๕๕ ในการปฏิบัติการตามมาตรา ๕๓ หรือมาตรา ๕๔ นายช่างหรือนายตรวจต้องกระทำการในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น และในการนี้ให้นายช่างหรือนายตรวจแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๕ ทวิ[๗๘] ห้ามมิให้ผู้ใดทำการตรวจสอบตามมาตรา ๓๒ ทวิ เว้นแต่ผู้นั้นเป็นผู้ตรวจสอบตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๕ ตรี[๗๙] ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบทำการตรวจสอบอาคารตามมาตรา ๓๒ ทวิ โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำมาตรา ๔๙ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

---

[๗๗] ชื่อ หมวด ๖ นายช่าง นายตรวจ และผู้ตรวจสอบ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๘] มาตรา ๕๕ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๙] มาตรา ๕๕ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

หมวด ๗
เขตเพลิงไหม้

มาตรา ๕๖ เมื่อเกิดเพลิงไหม้ในบริเวณใดอันเข้าลักษณะเป็นเขตเพลิงไหม้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศแสดงเขตเพลิงไหม้ไว้ ณ สำนักงานของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น และบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ โดยมีแผนที่สังเขปแสดงแนวเขตเพลิงไหม้ พร้อมทั้งระบุให้ทราบถึงการกระทำอันต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๗[๘๐] ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่เกิดเพลิงไหม้ ห้ามมิให้ผู้ใดก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารในเขตเพลิงไหม้ และให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร หรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ ในเขตดังกล่าวอยู่แล้วก่อนวันที่เกิดเพลิงไหม้ระงับการกระทำตามที่ได้รับอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้นั้นตามระยะเวลาดังกล่าวด้วย

ให้นำมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับแก่การฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่

(๑) การก่อสร้างอาคารชั่วคราวเพื่อประโยชน์ในการบรรเทาทุกข์ ซึ่งจัดทำหรือควบคุมโดยทางราชการ

(๒) การดัดแปลงหรือซ่อมแซมอาคารเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่ออยู่อาศัยหรือใช้สอยชั่วคราว

มาตรา ๕๘ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาว่าสมควรจะมีการปรับปรุงเขตเพลิงไหม้หรือไม่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเสนอความเห็นพร้อมด้วยแผนที่สังเขปแสดงแนวเขตเพลิงไหม้ต่อคณะกรรมการควบคุมอาคาร ในกรณีที่เขตเพลิงไหม้อยู่ในเขตอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งท้องที่ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร่วมกันพิจารณาและเสนอความเห็น ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เกิดเพลิงไหม้

เมื่อคณะกรรมการควบคุมอาคารพิจารณาความเห็นของเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว ให้เสนอความเห็นพร้อมทั้งข้อสังเกตต่อรัฐมนตรี เพื่อสั่งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศให้ประชาชนในเขตเพลิงไหม้ทราบว่าจะมีการปรับปรุงหรือไม่ ประกาศดังกล่าวให้ประกาศไว้ ณ สำนักงานของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นและบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่เกิดเพลิงไหม้

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่มีการประกาศไม่ปรับปรุงเขตเพลิงไหม้แล้ว ให้การห้ามตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง เป็นอันยกเลิก

[๘๐] มาตรา ๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ในกรณีที่มีการประกาศปรับปรุงเขตเพลิงไหม้แล้ว ให้การห้ามตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปอีกเป็นเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่มีประกาศปรับปรุงเขตเพลิงไหม้นั้น และให้สำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคารจัดทำแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้เสนอต่อรัฐมนตรี เพื่อประกาศใช้บังคับแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ในราชกิจจานุเบกษาภายในกำหนดเวลาดังกล่าว

มาตรา ๖๐[๘๑] เมื่อมีประกาศใช้บังคับแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารในเขตตามแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ให้ผิดไปจากที่กำหนดในแผนผังนั้น และบรรดาใบอนุญาตให้ทำการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร หรือใบรับแจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ ที่ได้ออกไว้ก่อนวันประกาศใช้บังคับแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ซึ่งขัดกับแผนผังดังกล่าวให้เป็นอันยกเลิก

ให้นำมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับแก่การฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

มาตรา ๖๐ ทวิ[๘๒] ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเริ่มต้นดำเนินการปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ตามประกาศใช้บังคับแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ตามมาตรา ๖๐ ภายในสองปีนับแต่วันใช้บังคับประกาศดังกล่าว

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการเวนคืนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ใด เพื่อใช้ประโยชน์ตามที่กำหนดในแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ ให้จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนก่อนเริ่มต้นดำเนินการปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ โดยกำหนดตามราคาประเมินทุนทรัพย์ตามประมวลกฎหมายที่ดินที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่มีประกาศปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ แต่ถ้าไม่สามารถจ่ายเงินค่าทดแทนได้ภายในสองปีนับแต่วันใช้บังคับประกาศดังกล่าว ให้กำหนดตามราคาประเมินทุนทรัพย์ดังกล่าวที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการจ่ายเงินค่าทดแทน

ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นมิได้เริ่มต้นดำเนินการปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศดังกล่าวเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๖๑ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ใดเพื่อใช้ประโยชน์ตามที่กำหนดในแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ ให้ดำเนินการเวนคืนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์นั้นโดยให้นำกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๒ เมื่อเกิดเพลิงไหม้ในท้องที่ใดอันเข้าลักษณะเป็นเขตเพลิงไหม้ ถ้าท้องที่นั้นยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับ ให้ถือว่าได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในท้องที่นั้นตั้งแต่วันที่เกิดเพลิงไหม้ แต่ถ้าต่อมามีการประกาศไม่ปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ตามมาตรา ๕๘ ให้ถือว่าพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเป็นอันยกเลิกตั้งแต่วันที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีประกาศนั้น

---

[๘๑] มาตรา ๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๘๒] มาตรา ๖๐ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

หมวด ๘
บทเบ็ดเตล็ด

มาตรา ๖๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มอบหมาย กรรมการเปรียบเทียบคดี เจ้าพนักงานท้องถิ่น นายช่างหรือนายตรวจตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ได้รับอนุญาต เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ดำเนินการ ผู้ควบคุมงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นต้องให้ความสะดวกและช่วยเหลือตามสมควร

มาตรา ๖๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์ผู้ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มอบหมาย กรรมการเปรียบเทียบคดี เจ้าพนักงานท้องถิ่น นายช่าง และนายตรวจ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๖๔ ทวิ[๘๓] ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหักเงินค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารที่ได้รับจากผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ ไว้ได้ไม่เกินร้อยละสิบของเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าว เพื่อนำมาจัดสรรเป็นเงินค่าตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแบบแปลนก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคาร นายช่าง และนายตรวจได้ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

หมวด ๙
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๕[๘๔] ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๕๒ วรรคหก มาตรา ๕๗ หรือมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๕๗ ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๖๕ ทวิ[๘๕] ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ ทวิ หรือมาตรา ๓๒ ตรี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ ทวิ หรือมาตรา ๓๒ ตรี ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

[๘๓] มาตรา ๖๔ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๘๔] มาตรา ๖๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๘๕] มาตรา ๖๕ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๖๕ ตรี[๘๖] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ เบญจ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ เบญจ วรรคหนึ่ง ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๖๕ จัตวา[๘๗] ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๖ ทวิ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๖ ทวิ ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๖๖[๘๘] ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๓๙ ตรี วรรคสาม (๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๖๖ ทวิ[๘๙] ผู้ใดมิได้รื้อถอนอาคารตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ โดยมิได้อยู่ในระหว่างการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินสามหมื่นบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๖๗[๙๐] ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ วรรคสอง หรือฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๔ หรือมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินสามหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๖๘ ผู้ใด

(๑) ไม่มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๕๑ (๒) โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือ

(๒) ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มอบหมาย เจ้าพนักงานท้องถิ่น นายช่าง หรือนายตรวจ ตามมาตรา ๔๘ มาตรา ๕๑

---

[๘๖] มาตรา ๖๕ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๘๗] มาตรา ๖๕ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๘๘] มาตรา ๖๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

[๘๙] มาตรา ๖๖ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๙๐] มาตรา ๖๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๕๓ หรือมาตรา ๕๔ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๖๓ แล้วแต่กรณี

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๙ ถ้าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการกระทำของผู้ดำเนินการ ผู้กระทำต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ

มาตรา ๗๐[๙๑] ถ้าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการกระทำอันเกี่ยวกับอาคารเพื่อพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การศึกษา หรือการสาธารณสุข หรือเป็นการกระทำในทางการค้าเพื่อให้เช่า ให้เช่าซื้อ ขาย หรือจำหน่ายโดยมีค่าตอบแทนซึ่งอาคารใด ผู้กระทำต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ

มาตรา ๗๑[๙๒] ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๒ มาตรา ๕๒ วรรคหก มาตรา ๕๗ หรือมาตรา ๖๐ ให้ถือว่าเป็นการกระทำของเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ดำเนินการ ผู้ควบคุมงาน หรือผู้อุทธรณ์ตามมาตรา ๕๒ แล้วแต่กรณี หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งของบุคคลดังกล่าว เว้นแต่บุคคลนั้นจะพิสูจน์ได้ว่าเป็นการกระทำของผู้อื่น

มาตรา ๗๒[๙๓] ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๗๓ ในกรณีมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออาคารที่อยู่ใกล้ชิดหรือติดต่อกับอาคารที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น หรือบุคคลซึ่งความเป็นอยู่หรือการใช้สอยที่ดินหรืออาคารถูกกระทบกระเทือนเนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าว เป็นผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๗๔[๙๔] ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

---

[๙๑] มาตรา ๗๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๙๒] มาตรา ๗๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

[๙๓] มาตรา ๗๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐

[๙๔] มาตรา ๗๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๒) ในเขตจังหวัดอื่น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัด ซึ่งเป็นหัวหน้าที่ทำการอัยการจังหวัด และหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด

ความผิดตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๕ ทวิ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๕ ตรี วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๕ จัตวา วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๖ ทวิ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๘ มาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๗๐ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนพบว่าผู้ใดกระทำความผิดตามวรรคสอง ถ้าผู้กระทำความผิดดังกล่าวและผู้เสียหาย ถ้ามี ยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ

ถ้าคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรถูกฟ้องร้องหรือได้รับโทษถึงจำคุก ให้กำหนดค่าปรับซึ่งผู้ต้องหาจะพึงชำระ ถ้าผู้ต้องหาและผู้เสียหาย ถ้ามี ยินยอมตามนั้น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในเวลาตามวรรคสี่ ให้ดำเนินคดีต่อไป

ค่าปรับที่เปรียบเทียบตามพระราชบัญญัตินี้ให้ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๕ บรรดาคำขออนุญาตใด ๆ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรืออธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง* และการอนุญาตใด ๆ ที่ได้ให้ไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร หรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ หรือการปฏิบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตตามที่ได้รับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาต และการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

ในกรณีที่การขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตดังกล่าวมีข้อแตกต่างไปจากการขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ให้การขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตนั้นเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งตามมาตรา ๒๗ เพื่อให้ผู้ขอรับใบอนุญาตปฏิบัติตามให้ถูกต้องภายในเวลาสามสิบวัน ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้คำขอรับใบอนุญาตนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๗๖ อาคารซึ่งได้รับใบอนุญาตให้ทำการก่อสร้างหรือดัดแปลง และได้กระทำการเสร็จแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แม้จะเข้าลักษณะเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง

มาตรา ๗๗ ท้องที่ใดมีอาคารก่อสร้างขึ้นเป็นจำนวนมากในที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีสภาพหรืออาจทำให้เกิดสภาพที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ปลอดภัยในการอยู่อาศัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม การผังเมือง และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปรับปรุงอาคารในท้องที่นั้นแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(๑) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารรื้อถอนอาคารนั้นภายในกำหนดเวลาไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง แต่การสั่งรื้อถอนอาคารจะต้องกระทำเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การพัฒนาท้องถิ่น หรือประโยชน์ในการใช้ที่สาธารณะของประชาชน

(๒) มีคำสั่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปรับปรุงอาคารมีผลใช้บังคับ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในกำหนดเวลาไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

(๓) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารดำเนินการเพื่อขจัดหรือระงับเหตุที่ก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดสภาพที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ปลอดภัยในการอยู่อาศัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ภายในกำหนดเวลาไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

(๔) มีคำสั่งให้เจ้าของอาคารทำสัญญาเช่าที่ดินกับเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราค่าเช่าที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารผู้ใดปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้นั้นได้รับยกเว้นโทษ แต่ถ้าผู้นั้นไม่ปฏิบัติตาม ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งให้ผู้นั้นรื้อถอนอาคารนั้นเสียภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นไม่รื้อถอนอาคารให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับเป็นรายวันอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ หรือจนกว่าผู้นั้นยินยอมให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการรื้อถอนอาคารนั้นเอง ในกรณีหลังนี้ให้นำมาตรา ๔๒ วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตบริเวณที่กำหนดนั้นแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการให้เช่าที่ดินในบริเวณนั้น เพื่อเป็นรายได้สำหรับบำรุงท้องถิ่นได้ แต่ที่ดินนั้นยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

สัญญาเช่าที่ดินที่ทำขึ้นตามวรรคหนึ่ง (๔) ให้มีระยะเวลาเช่าตามที่ตกลงกันแต่ต้องไม่เกินสิบปี การต่อระยะเวลาเช่าจะกระทำมิได้ เมื่อสิ้นกำหนดเวลาเช่าที่ดินแล้วเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารผู้ใดไม่รื้อถอนขนย้ายอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างของตนออกจากบริเวณที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและต้องระวางโทษปรับเป็นรายวันอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน หรือจนกว่าผู้นั้นยินยอมให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้าดำเนินการรื้อถอนอาคารนั้นเอง ในกรณีหลังนี้ให้นำมาตรา ๔๒ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๗๘ ให้ถือว่าอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคารที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ได้ยื่นต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗๙ บรรดากฎกระทรวง เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติจังหวัด กฎ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งซึ่งได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช ๒๔๗๙ หรือพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไป ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๐ ท้องที่ใดได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช ๒๔๗๙ หรือพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ พุทธศักราช ๒๔๗๖ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ในท้องที่นั้นแล้ว

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ส. โหตระกิตย์
รองนายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตก่อสร้าง ฉบับละ ๒๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตดัดแปลง ฉบับละ ๑๐๐ บาท
(๓) ใบอนุญาตรื้อถอน ฉบับละ ๕๐ บาท
(๔) ใบอนุญาตเคลื่อนย้าย ฉบับละ ๕๐ บาท
(๕) ใบอนุญาตเปลี่ยนการใช้ ฉบับละ ๒๐๐ บาท
(๖)[๙๕] ใบรับรอง ฉบับละ ๑๐๐ บาท
(๖ ทวิ)[๙๖] ใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพ ฉบับละ ๕๐๐ บาท
(๖ ตรี)[๙๗] ใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคาร ฉบับละ ๑๐๐ บาท
(๗) ใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรอง ฉบับละ ๑๐ บาท
(๘) การต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามอัตราใน (๑) ถึง (๔)
(๘ ทวิ)[๙๘] การต่ออายุใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพให้เป็นไปตามอัตราใน (๖ ทวิ)
(๙) การตรวจแบบแปลนก่อสร้าง หรือดัดแปลงอาคาร ให้คิดค่าธรรมเนียมสำหรับการก่อสร้าง หรือสำหรับส่วนที่มีการดัดแปลง ดังนี้
(ก) อาคารซึ่งสูงไม่เกินสามชั้นหรือไม่เกินสิบห้าเมตร คิดตามพื้นที่ของพื้นอาคารแต่ละชั้นรวมกัน ตารางเมตรละ ๒ บาท
(ข) อาคารซึ่งสูงเกินสามชั้นหรือเกินสิบห้าเมตร คิดตามพื้นที่ของพื้นอาคารแต่ละชั้นรวมกัน ตารางเมตรละ ๔ บาท
(ค) อาคารประเภทซึ่งจะต้องมีพื้นรับน้ำหนักบรรทุกชั้นใดชั้นหนึ่งเกินห้าร้อยกิโลกรัมต่อหนึ่งตารางเมตร คิดตามพื้นที่ของพื้นอาคารแต่ละชั้นรวมกัน ตารางเมตรละ ๔ บาท
(ง) ป้าย คิดตามพื้นที่ของป้ายโดยเอาส่วนกว้างที่สุดคูณด้วยส่วนยาวที่สุด ตารางเมตรละ ๔ บาท

---

[๙๕] อัตราค่าธรรมเนียม (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๙๖] อัตราค่าธรรมเนียม (๖ ทวิ) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๙๗] อัตราค่าธรรมเนียม (๖ ตรี) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๙๘] อัตราค่าธรรมเนียม (๘ ทวิ) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

(จ) อาคารประเภทซึ่งต้องวัดความยาว เช่น เขื่อน ทางหรือท่อระบายน้ำ รั้ว หรือกำแพง รวมทั้งประตูรั้วหรือกำแพง คิดตามความยาว เมตรละ ๑ บาท

ในการคิดค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลน เศษของตารางเมตรหรือเมตรตั้งแต่กึ่งหนึ่งขึ้นไป ให้ถือเป็นหน่วยเต็ม ถ้าต่ำกว่ากึ่งหนึ่งให้ปัดทิ้ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช ๒๔๗๙ และพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ได้ประกาศใช้มานานแล้ว แม้ว่าได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกันอยู่ตลอดมา แต่ปัจจุบันบ้านเมืองได้เจริญก้าวหน้าและขยายตัวมากขึ้น ฉะนั้น เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการควบคุมเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคารและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้เสียใหม่ และสมควรรวมกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวเข้าเป็นฉบับเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

*ประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๗ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕[๙๙]

ข้อ ๖ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งใดอ้างถึงกรมอัยการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับซึ่งกรมอัยการ กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่ อธิบดีกรมอัยการ รองอธิบดีกรมอัยการ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงสำนักงานอัยการสูงสุด นายกรัฐมนตรี อัยการสูงสุด และรองอัยการสูงสุด

ข้อ ๗ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติฉบับนี้

ข้อ ๘ ประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติฉบับนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕[๑๐๐]

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๘ บรรดาคำขออนุญาตใด ๆ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตมิได้มาขอรับคืนจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาคำขออนุญาตดังกล่าวต่อไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

---

[๙๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๓๗/หน้า ๕๐ พ/๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔

[๑๐๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๓๙/หน้า ๑/๖ เมษายน ๒๕๓๕

มาตรา ๒๙ บรรดาเขตเพลิงไหม้ที่ได้มีประกาศใช้บังคับแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเริ่มต้นดำเนินการปรับปรุงภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและให้นำมาตรา ๖๐ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ บรรดากฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือคำสั่งที่ได้ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติที่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ว่าด้วยการออกอนุบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้เหมาะสมและคล่องตัวมากยิ่งขึ้น เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบก่อนการดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร แทนการขออนุญาต เพื่อให้เกิดความสะดวก และรวดเร็วแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการบังคับการตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ปรับปรุงบทกำหนดโทษ อัตราโทษ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีให้เหมาะสมกับสภาวะทางเศรษฐกิจ และลักษณะของการกระทำความผิด และปรับปรุงบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการปรับปรุงบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นหรือให้เหมาะสม และชัดเจนยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓[๑๐๑]

มาตรา ๓๑ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึงโรงมหรสพตามพระราชบัญญัติป้องกันภยันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพ พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำสั่งนั้น อ้างถึงโรงมหรสพตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๒ บรรดาคำขออนุญาตตามพระราชบัญญัติป้องกันภยันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพ พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๓ ใบอนุญาตให้ก่อสร้างโรงมหรสพ และใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเพิ่มเติมโรงมหรสพที่ออกให้ตามพระราชบัญญัติป้องกันภยันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพ พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้ได้ต่อไปโดยให้ถือเป็นใบอนุญาต

[๑๐๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๔๒ ก/หน้า ๑/๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓

ก่อสร้างโรงมหรสพ หรือใบอนุญาตดัดแปลงโรงมหรสพตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๔ ใบอนุญาตให้ใช้เป็นสถานที่แสดงการมหรสพที่ออกให้ตามพระราชบัญญัติป้องกันภยันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพ พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุ ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตดังกล่าวประสงค์จะใช้สถานที่นั้นเป็นโรงมหรสพต่อไปหลังจากใบอนุญาตสิ้นอายุ และได้ยื่นคำขออนุญาตใช้สถานที่ดังกล่าวเพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพต่อไปก่อนวันที่ใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุ ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตใช้โรงมหรสพนั้นต่อไปได้ตามใบอนุญาตเดิม เว้นแต่ผู้มีอำนาจอนุญาตตามมาตรา ๓๙ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ใช้สถานที่นั้นเพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๕ บรรดาคำขออนุญาตที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่คำขออนุญาตดังกล่าวมีข้อความแตกต่างไปจากคำขออนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นเพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๖ บรรดาใบอนุญาตที่ออกให้แก่บุคคลใดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาตนั้น

มาตรา ๓๗ บรรดากฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือคำสั่งที่ได้ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติที่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องนั้น ๆ ใช้บังคับ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันการพัฒนาประเทศได้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะได้มีการขยายตัวของเมืองในด้านการก่อสร้างอาคารเพิ่มมากขึ้น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารที่ใช้บังคับอยู่ไม่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารเสียใหม่ โดยกำหนดมาตรการในด้านการควบคุมเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันภยันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพได้ใช้

บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ประกอบกับโรงมหรสพก็เป็นอาคารอย่างหนึ่ง สมควรที่จะนำหลักการเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้โรงมหรสพมาบัญญัติรวมเป็นฉบับเดียวกันกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารเพื่อสะดวกต่อการใช้กฎหมาย และสมควรกำหนดให้สิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการขนส่งบุคคลในลักษณะกระเช้าไฟฟ้าหรือสิ่งที่สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องเล่นในสวนสนุก หรือสถานที่อื่นใดเพื่อประโยชน์ในลักษณะเดียวกันเป็นอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕[๑๐๒]

มาตรา ๔๗ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

(๑) ให้แก้ไขคำว่า “กรมโยธาธิการ” เป็น “กรมโยธาธิการและผังเมือง” คำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง” และคำว่า “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” และคำว่า “โยธาธิการจังหวัด” เป็น “โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด”

(๒) ให้ตัดคำว่า “ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง” ออก เพื่อให้สอดคล้องกับการยุบเลิกกรมการผังเมือง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหาร และอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่ง หรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการ หรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใด หรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่ง หรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๐[๑๐๓]

---

[๑๐๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

[๑๐๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๖๘ ก/หน้า ๑/๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๐

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจน และขยายโอกาสให้คนยากจนและคนด้อยโอกาส ซึ่งนโยบายประการหนึ่งคือการส่งเสริมให้ผู้มีรายได้น้อยมีที่อยู่อาศัย รวมทั้งได้รับการพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพชีวิตได้ดีขึ้น ดังนั้น เพื่อให้กระทรวง ทบวง กรม ราชการ ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย หรือหน่วยงานอื่นของรัฐสามารถดำเนินการจัดให้มีหรือพัฒนาที่อยู่อาศัยต้นทุนต่ำสำหรับประชาชนผู้มีรายได้น้อย โดยไม่มีปัญหาอุปสรรคในด้านการขออนุญาตก่อสร้าง หรือด้านข้อกำหนดมาตรฐานอาคารในบางเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความมั่นคงแข็งแรงหรือความปลอดภัยของอาคาร เช่น ระยะถอยร่น เนื้อที่ของที่ว่างภายนอกอาคาร หรือระยะห่างจากแนวเขตที่ดิน เป็นต้น สมควรยกเว้น ผ่อนผัน หรือกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารบางประการ โดยออกเป็นกฎกระทรวง เพื่อให้อาคารที่หน่วยงานของรัฐดังกล่าวจัดให้มีหรือพัฒนานั้นสอดคล้องกับความต้องการและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้มีรายได้น้อยอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘[๑๐๔]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๘ แบบการแจ้งและใบรับแจ้งที่ใช้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะได้มีการกำหนดขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดแบบหนังสือแจ้งข้อทักท้วงเพื่อใช้ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการกำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙ ผู้แจ้งซึ่งได้รับใบรับแจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารตามที่ได้มีการแจ้งไว้ต่อไปได้จนกว่าระยะเวลาตามที่ระบุไว้ในใบรับแจ้งจะสิ้นสุดลง และให้ถือว่าใบรับแจ้งดังกล่าวเป็นใบรับแจ้งตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ผู้แจ้งตามวรรคหนึ่งได้ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารตามที่ได้แจ้งไว้แต่ยังไม่แล้วเสร็จ และระยะเวลาตามที่ระบุไว้ในใบรับแจ้งสิ้นสุดลง เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะขยายระยะเวลาก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร โดยนำหลักเกณฑ์การต่ออายุใบอนุญาตตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๘ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติ

[๑๐๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๘๒ ก/หน้า ๓๒/๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๘

ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลมก็ได้

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้มีหนังสือแจ้งข้อทักท้วงตามมาตรา ๓๙ ตรี แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้ได้รับการแจ้งข้อทักท้วงปฏิบัติตามความในวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ของมาตรา ๓๙ ตรี แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารสามารถออกกฎกระทรวงกำหนดให้เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารประกาศกำหนดได้ เพื่อใช้เป็นข้อปฏิบัติในการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามมาตรฐานสากลซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามพัฒนาการของเทคโนโลยีเกี่ยวกับการก่อสร้าง เพิ่มเติมบทบัญญัติที่กำหนดให้เจ้าของอาคาร ผู้ครอบครองอาคาร หรือผู้ดำเนินการสำหรับอาคารบางชนิดหรือประเภทต้องจัดให้มีการประกันภัยความรับผิดตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก เพื่อให้บุคคลดังกล่าวได้รับการชดใช้ค่าเสียหายในเบื้องต้นในกรณีที่บุคคลนั้นได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินจากอาคารนั้น ปรับปรุงกระบวนการเกี่ยวกับการแจ้งการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร โดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้มีความเหมาะสมกับการพัฒนาบุคลากรและองค์กรวิชาชีพด้านวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม อันเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น และปรับปรุงบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการปรับปรุงบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐[๑๐๕]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕๔ เฉพาะในส่วนที่สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษทางอาญาร่วมกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล โดยไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือเจตนาประการใด

[๑๐๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๑๘ ก/หน้า ๑/๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยในลักษณะดังกล่าวทำนองเดียวกัน คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๔ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๗๘ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๒๘/๔ และพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๒/๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ ดังนั้น เพื่อแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวและกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง
ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2528)
ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร
พ.ศ. 2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 (1) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้กำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต ดังนี้

(1) ใบอนุญาตก่อสร้าง ฉบับละ 20 บาท

(2) ใบอนุญาตดัดแปลง ฉบับละ 10 บาท

(3) ใบอนุญาตรื้อถอน ฉบับละ 10 บาท

(4) ใบอนุญาตเคลื่อนย้าย ฉบับละ 10 บาท

(5) ใบอนุญาตเปลี่ยนการใช้ ฉบับละ 20 บาท

(6) ใบรับรอง ฉบับละ 10 บาท

(7) ใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรอง ฉบับละ 5 บาท

ข้อ 2 ให้กำหนดค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาต ดังนี้

(1) ใบอนุญาตก่อสร้าง ฉบับละ 20 บาท

(2) ใบอนุญาตดัดแปลง ฉบับละ 10 บาท

(3) ใบอนุญาตรื้อถอน ฉบับละ 10 บาท

(4) ใบอนุญาตเคลื่อนย้าย ฉบับละ 10 บาท

ข้อ 3 ให้กำหนดค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้าง หรือดัดแปลงอาคาร
สำหรับการก่อสร้างหรือสำหรับส่วนที่มีการดัดแปลง ดังนี้

(1) อาคารซึ่งสูงไม่เกินสองชั้นหรือสูงไม่เกินสิบสองเมตรให้คิดตามพื้นที่ของพื้นอาคารแต่ละชั้นรวมกัน ตารางเมตรละ 0.50 บาท

(2) อาคารซึ่งสูงเกินสองชั้นแต่ไม่เกินสามชั้น หรือสูงเกินสิบสองเมตร แต่ไม่เกินสิบห้าเมตร ให้คิดตามพื้นที่ของพื้นอาคารแต่ละชั้นรวมกัน ตารางเมตรละ2 บาท

(3) อาคารซึ่งสูงเกินสามชั้นหรือสูงเกินสิบห้าเมตร ให้คิดตามพื้นที่ของอาคารแต่ละชั้นรวมกัน ตารางเมตรละ 4 บาท

(4) อาคารประเภทซึ่งจะต้องมีพื้นรับน้ำหนักบรรทุกชั้นใดชั้นหนึ่งเกินห้าร้อยกิโลกรัมต่อหนึ่งตารางเมตร ให้ติดตามพื้นที่ของพื้นอาคารแต่ละชั้นรวมกัน ตารางเมตรละ 4 บาท

(5) พื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กลับรถและทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารที่กำหนดตามมาตรา 8 (9) ให้คิดตามพื้นที่ของที่จอดรถ ที่กลับรถ และทางเข้า

ออก
ของรถรวมกัน ตารางเมตรละ 0.50 บาท

ในกรณีที่พื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กลับรถ และทางเข้าออกของรถ สำหรับอาคารที่กำหนดตามมาตรา 8 (9) อยู่ในอาคารหรือชั้นหนึ่งชั้นใดของอาคาร ไม่ต้องคิดค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนตามวรรคหนึ่งอีก

(6) ป้าย ให้คิดตามพื้นที่ของป้าย โดยเอาส่วนกว้างที่สุดคูณด้วยส่วนที่ยาวที่สุด ตารางเมตรละ 4 บาท

(7) อาคารประเภทซึ่งต้องวัดความยาว เช่น เขื่อน ทางหรือท่อระบายน้ำ รั้วหรือกำแพง รวมทั้งประตูรั้วหรือกำแพง ให้คิดตามความยาว เมตรละ 1 บาท

ในการคิดค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลน เศษของตารางเมตรหรือเมตร ตั้งแต่กึ่งหนึ่งขึ้นไปให้ถือเป็นหน่วยเต็ม ถ้าต่ำกว่ากึ่งหนึ่งให้ปัดทิ้ง

ในการคิดความสูงของอาคารเป็นชั้น ให้นับจำนวนชั้นของพื้นอาคารที่บุคคลเข้าใช้สอยได้ยกเว้นพื้นชั้นลอย

ในการคิดความสูงของอาคารเป็นเมตร ให้วัดจากระดับพื้นดินถึงหลังคา หรือส่วนของอาคารที่สูงที่สุด

ในกรณีที่อาคารมีพื้นชั้นลอย ให้คิดพื้นชั้นลอยเป็นพื้นที่ของพื้นอาคารในการคิดค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนด้วย

ข้อ 4 ให้อาคารดังต่อไปนี้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตตามข้อ 1 การต่ออายุใบอนุญาตตามข้อ 2 และการตรวจแบบแปลนก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารตามข้อ 3

(1) อาคารของกระทรวง ทบวง กรม ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์

(2) อาคารของราชการส่วนท้องถิ่น ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์

(3) อาคารขององค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่ใช้ในกิจการขององค์การหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์

(4) โบราณสถาน วัดวาอาราม หรืออาคารต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการศาสนา ซึ่งมีกฎหมาย
ควบคุมการก่อสร้างไว้แล้วโดยเฉพาะ

(5) อาคารที่ทำการขององค์การระหว่างประเทศ หรืออาคารที่ทำการของหน่วยงาน
ที่ตั้งขึ้นตามความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ

(6) อาคารที่ทำการสถานฑูตหรือสถานกงสุลต่างประเทศ

(7) อาคารชั่วคราวเพื่อใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างอาคารถาวร ซึ่งสูงไม่เกินสองชั้น
หรือสูงไม่เกินเก้าเมตร และมีกำหนดเวลารื้อถอน

(8) อาคารเพื่อใช้ประโยชน์เป็นการชั่วคราวซึ่งสูงไม่เกินสองชั้นหรือสูงไม่เกินเก้าเมตร
และไม่ใช่อาคารสาธารณะ อาคารพิเศษ หรืออาคารประเภทควบคุมการใช้ตามมาตรา 32 และมีกำหนดเวลารื้อถอน

ให้ไว้ ณ วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2528
พลเอก สิทธิ จิรโรจน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

+----------+
----------+

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา 5 (1) แห่งพระราชบัญญัติ
ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 กำหนดให้ค่าธรรมเนียมหรือการยกเว้นค่าธรรมเนียม ต้องเป็นไปตามที่
กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[รก.2528/58/7พ - 10/05/2528]

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๖๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐)
ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๒/๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

"ข้อ ๒/๑ ให้กำหนดค่าธรรมเนียมใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคาร ฉบับละ ๑๐๐ บาท"

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐
อารีย์ วงศ์อารยะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๓๙ ก/หน้า ๒๓/๓ สิงหาคม ๒๕๕๐

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากมาตรา ๓๒ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติให้เจ้าของอาคารบางประเภทต้องจัดให้มีการตรวจสอบสภาพอาคารแล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อพิจารณาออกใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคาร หรือดำเนินการตามมาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๔๖ ทวิ แล้วแต่กรณี ต่อไป ประกอบกับในปัจจุบันกฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของผู้ตรวจสอบ หลักเกณฑ์การขอขึ้นทะเบียนและการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบ และหลักเกณฑ์การตรวจสอบอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ใช้บังคับแล้ว สมควรกำหนดค่าธรรมเนียมใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคาร จึงจำเป็นต้อง

วัชศักดิ์/ผู้จัดทำ

๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติ
โรงงาน
พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕
เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วัน ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก
(๑) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒
(๒) พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๘
(๓) พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่โรงงานของทางราชการที่ดำเนินการโดยทางราชการ เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ แต่ในการประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัตินี้ไปเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้
“โรงงาน” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ห้าแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ห้าแรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปโดยใช้

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๔๔/หน้า ๖๒/๙ เมษายน ๒๕๓๕

เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม สำหรับทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ ลำเลียง เก็บรักษา หรือทำลายสิ่งใด ๆ ทั้งนี้ ตามประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กำหนดในกฎกระทรวง

"ตั้งโรงงาน " หมายความว่า การก่อสร้างอาคารเพื่อติดตั้งเครื่องจักรสำหรับประกอบกิจการโรงงาน หรือนำเครื่องจักรสำหรับประกอบกิจการโรงงานมาติดตั้งในอาคารสถานที่หรือยานพาหนะที่จะประกอบกิจการ

"ประกอบกิจการโรงงาน" หมายความว่า การทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ ลำเลียง เก็บรักษา หรือทำลายสิ่งใด ๆ ตามลักษณะกิจการของโรงงานแต่ไม่รวมถึงการทดลองเดินเครื่องจักร

"เครื่องจักร" หมายความว่า สิ่งที่ประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้นสำหรับใช้ก่อกำเนิดพลังงาน เปลี่ยนหรือแปลงสภาพพลังงาน หรือส่งพลังงาน ทั้งนี้ ด้วยกำลังน้ำ ไอน้ำ ลม ก๊าซ ไฟฟ้า หรือพลังงานอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน และหมายความรวมถึงเครื่องอุปกรณ์ ไฟล วีล ปุลเล สายพาน เพลา เกียร์ หรือสิ่งอื่นที่ทำงานสนองกัน

"คนงาน " หมายความว่า ผู้ ซึ่งทำงานในโรงงาน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้ซึ่งทำงานฝ่ายธุรการ

"ผู้อนุญาต " หมายความว่า ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายตามความเหมาะสม

"ใบอนุญาต" หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

"พนักงานเจ้าหน้าที่ " หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการ รตามพระราชบัญญัตินี้

"ปลัดกระทรวง" หมายความว่า ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรว งกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
การประกอบกิจการโรงงาน

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้โรงงานตามประเภทชนิดหรือขนาดใดเป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ โรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ แล้วแต่กรณี โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการควบคุมดูแล การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกันความเสียห าย และการป้องกันอันตรายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

(๑) โรงงานจำพวกที่ ๑ ได้แก่โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการโรงงาน

(๒) โรงงานจำพวกที่ ๒ ได้แก่โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบก่อน

(๓) โรงงานจำพวกที่ ๓ ได้แก่โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่การตั้งโรงงานจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

เมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๒ (๑) ให้โรงงานที่กำหนดในประกาศดังกล่าวเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ด้วย

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงานให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกตามมาตรา ๗ ต้องปฏิบัติตามในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับที่ตั้งของโรงงาน สภาพแวดล้อมของโรงงาน ลักษณะอาคารของโรงงานหรือลักษณะภายในของโรงงาน

(๒) กำหนดลักษณะ ประเภทหรือชนิดของเครื่องจักร เครื่องอุปกรณ์หรือสิ่งที่ต้องนำมาใช้ในการประกอบกิจการโรงงาน

(๓) กำหนดให้มีคนงานซึ่งมีความรู้เฉพาะตามประเภท ชนิดหรือขนาดของโรงงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่หนึ่งหน้าที่ใดประจำโรงงาน

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติ กรรมวิธีการผลิตและการจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นใด เพื่อป้องกันหรือระงับหรือบรรเทาอันตราย ความเสียหายหรือความเดือดร้อนที่อาจเกิดแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน

(๕) กำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน

(๖) กำหนดการจัดให้มีเอกสารที่จำเป็นประจำโรงงานเพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย

(๗) กำหนดข้อมูลที่จำเป็ นเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงงานที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้ทราบเป็นครั้งคราวหรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

(๘) กำหนดการอื่นใดเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยในการดำเนินงาน เพื่อป้องกันหรือระงับหรือบรรเทาอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดจากการประกอบกิจการโรงงาน

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้ยกเว้นโรงงานประเภท ชนิด หรือขนาดใดจากการต้องปฏิบัติในเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้ และกฎกระทรวงดังกล่าวจะสมควรกำหนดให้เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางด้านเทคนิคหรือเป็นเรื่องที่ต้องเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตามสภาพสังคม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาก็ได้

มาตรา ๙ ในกรณีที่จะต้องมีการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ อาจมีการกำหนดให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบแทนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ ทั้งนี้ ตาม ระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐ ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๑ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ และประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว

มาตรา ๑๑ ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ต้องปฏิบัติตา มหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ และประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว และเมื่อจะเริ่มประกอบกิจการโรงงานให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน

แบบและรายละเอียดที่ต้องแจ้งและแบบใบรับแจ้ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับแจ้งเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้แจ้งในวันที่ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งประกอบกิจการโรงงานได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบในภายหลังว่าการแจ้งตามวรรคหนึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้แจ้งแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว

การเลิกประกอบกิจการ การโอน การให้เช่าหรือการให้เช่าซื้อโรงงานจำพวกที่ ๒ ผู้ประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการดังกล่าว

มาตรา ๑๒ ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าวและประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๒

ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งโรงงานก่อนได้รับใบอนุญาต

การยื่นคำขอรับใบอนุญาตและขั้นตอนการพิจารณาและระยะเวลาในการพิจารณาออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตร้องขอหนังสือรับรองก่อนออกใบอนุญาต ถ้าการพิจารณาเบื้องต้นเพียงพอที่จะอนุมัติในหลักการได้ ให้ผู้อนุญาตออกหนังสือรับรองให้โดยสงวนส่วนที่พิจารณาไม่แล้วเสร็จได้ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการออกใบอนุญาตให้ผู้มีอำนาจอนุญาตพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ ประกาศของรัฐมนตรี ที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าวและประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๒ ถ้ากรณีใดยังมิได้มีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ให้พิจารณาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของบุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงานหรือเป็นกรณีที่ต้องปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตร า ๓๒ ในการนี้จะกำหนดเงื่อนไขที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานจะต้องปฏิบัติเป็นพิเศษไว้ในใบอนุญาตก็ได้

มาตรา ๑๓ ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ ถ้าประสงค์จะเริ่มประกอบกิจการโรงงานในส่วนหนึ่งส่วนใด ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเริ่มประกอบกิจการโรงงาน

ถ้าจะมีการทดลองเดินเครื่องจักรก่อนการเริ่มประกอบกิจการโรงงานตามวรรคหนึ่ง ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งวัน เวลา และระยะเวลาการทดลองเดินเครื่องจักรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบไม่น้อยกว่าสิบห้าวันด้วย

หลักเกณฑ์และระยะเวลาที่อาจใช้เพื่อการทดลองเดินเครื่องจักร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔ ใบอนุญาตให้ใช้ได้จนถึงวันสิ้นปีปฏิทินแห่งปีที่ห้านับแต่ปีที่เริ่มประกอบกิจการ เว้นแต่มีการย้ายโรงงานตามมาตรา ๒๗ หรือมีการเลิกประกอบกิจการโรงงาน ให้ถือว่าใบอนุญาตสิ้นอายุในวันที่ออกใบอนุญาตใหม่ หรือวันที่เลิกประกอบกิจการโรงงาน

ถ้ามีเหตุอันสมควรเพื่อยุติการประกอบกิจการในอนาคตอันใกล้ ผู้อนุญาตโดยอนุมัติรัฐมนตรีจะออกใบอนุญาตให้มีอายุสั้นกว่าที่กำหนดในวรรคหนึ่งก็ได้ ใบอนุญาตที่ออกในกรณีนี้จะขอต่ออายุอีกไม่ได้

มาตรา ๑๕ การขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอก่อน วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้วให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาตจนกว่าจะมีคำสั่งถึงที่สุดไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่าโรงงานและเครื่องจักรมีลักษณะถูกต้องตามมาตรา ๘ ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว และประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๒ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ให้ผู้อนุญาตต่ออายุใบอนุญาตให้ หากมีกรณีที่ไม่ถูกต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้แก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อแก้ไขแล้วให้ต่ออายุใบอนุญาตได้ ถ้าหากไม่แก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดให้มีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

การยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตและการให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ที่ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตไม่ทันกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าประสงค์จะประกอบกิจการโรงงานต่อไป และได้มายื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว ให้ถือว่าได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในระยะเวลาที่กำหนดและการประกอบกิจการโรงงานในระหว่างนั้นให้ถือเสมือนว่าเป็นการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาต แต่เมื่อได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ผู้นั้นจะต้องเสียค่าป รับเพิ่มอีกร้อยละยี่สิบของค่าธรรมเนียมต่ออายุใบอนุญาต หากพ้นกำหนดหกสิบวันต้องดำเนินการเสมือนขออนุญาตใหม่

มาตรา ๑๖ คำสั่งไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขออนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำ สั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๗ โรงงานใดที่ผู้ประกอบกิจการได้รับใบอนุญาตอยู่แล้ว หากภายหลังปรากฏว่าใช้ขนาดของเครื่องจักรต่ำกว่าห้าแรงม้าหรือจำนวนคนงานต่ำกว่าเจ็ดคน ให้ถือว่าโรงงานนั้นยังเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะได้แจ้งเลิกประกอบกิจการโรงงานหรือใบอนุญาตสิ้นอายุ

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตขยายโรงงาน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขอขยายโรงงานและการให้ขยายโรงงานตลอดจนการอุทธรณ์คำสั่งไม่ให้ขยายโรงงาน ให้นำมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การขยายโรงงานได้แก่

(๑) การเพิ่มจำนวน เปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรทำให้มีกำลังรวมเพิ่มขึ้นตั้งแต่ร้อยละห้าสิบขึ้นไปในกรณีเครื่องจักรเดิมมีกำลังรวมไม่เกินหนึ่งร้อยแรงม้า หรือกำลังเทียบเท่าไม่เกินหนึ่งร้อยแรงม้า หรือเพิ่มขึ้นตั้งแต่ห้าสิบแรงม้าขึ้นไปในกรณีเครื่องจัก รเดิมมีกำลังรวมเกินกว่าหนึ่งร้อยแรงม้า หรือกำลังเทียบเท่าเกินกว่าหนึ่งร้อยแรงม้า

(๒) การเพิ่มหรือแก้ไขส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคารโรงงานทำให้ฐานรากเดิมของอาคารโรงงานฐานใดฐานหนึ่งต้องรับน้ำหนักเพิ่มขึ้นตั้งแต่ห้าร้อยกิโลกรัมขึ้นไป

ใบอนุญาตในส่วนที่ขยายให้มีอายุเท่ากับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๑๙ เมื่อผู้รับใบอนุญาตเพิ่มจำนวน เปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต เครื่องจักรที่ใช้เป็นเครื่องต้นกำลัง หรือพลังงานของเครื่องจักรเป็นอย่างอื่นแต่ไม่ถึงขั้นขยายโรงงาน หรือเพิ่มเนื้อที่อาคารโรงงานออกไป หรือก่อ สร้างอาคารโรงงานเพิ่มขึ้นใหม่เพื่อประโยชน์แก่กิจการของโรงงานนั้นโดยตรง ทำให้เนื้อที่ของอาคารโรงงานเพิ่มขึ้นตั้งแต่ร้อยละห้าสิบขึ้นไป ในกรณีเนื้อที่ของอาคารโรงงานมีไม่เกินสองร้อยตารางเมตรหรือเพิ่มขึ้นตั้งแต่หนึ่งร้อยตารางเมตรขึ้นไป ในกรณีเนื้อที่ของโรงงานมี เกินกว่าสองร้อยตารางเมตร ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เพิ่มจำนวน เปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร หรือเพิ่มเนื้อที่อาคารโรงงาน หรือก่อสร้างอาคารโรงงานนั้นเพิ่มขึ้น แล้วแต่กรณี และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ การเพิ่มจำนวน เปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร หรือการเพิ่มเนื้อที่อาคารโรงงาน หรือการก่อสร้างอาคารโรงงานเพิ่มขึ้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๐ เงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ วรรคห้า หากผู้อนุญาตเห็นสมควรยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเงื่อนไขใ ให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติในการประกอบกิจการโรงงาน ก็ให้มีหนังสือสั่งการให้ปฏิบัติได้

ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดต้องการยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติในการประกอบกิจการโรงงาน ให้ยื่นคำขอและชี้แจงเหตุผลต่อผู้อนุญาต ให้ผู้อนุญาตพิจารณาและมีห นังสือสั่งการโดยมิชักช้า

หากผู้รับใบอนุญาตไม่เห็นด้วยกับความเห็นของผู้อนุญาต ให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือสั่งการ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๑ ในกรณีผู้รับใบอนุญาตโอนการประกอบกิจการโรงงาน ให้เช่าหรือให้เช่าซื้อโรงงาน หรือขายโรงงาน ให้ถือว่าผู้นั้นได้เลิกประกอบกิจการโรงงานตั้งแต่วันที่โอนการประกอบกิจการโรงงาน ให้เช่าหรือให้เช่าซื้อโรงงาน หรือขายโรงงาน

ให้ผู้รับโอนการประกอบกิจการโรงงาน ผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อโรงงาน หรือผู้ซื้อโรงงานนั้นขอรับใบอนุญาตภายในเจ็ด วันนับแต่วันที่ถือว่ามีการเลิกประกอบกิจการโรงงานตามวรรคหนึ่ง โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาต เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้วให้ประกอบกิจการโรงงานต่อไปได้ในระหว่างที่รอรับใบอนุญาต โดยให้ถือเสมือนว่าผู้ยื่นคำขอนั้นเป็นผู้รับใบอนุญาต

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไ ขในการขอรับโอนใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ ในกรณีผู้รับใบอนุญาตตาย ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอต่อผู้อนุญาตเพื่อรับโอนใบอนุญาตภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตตาย หรือภายในระยะเวลาที่ผู้อนุญาตขยายเวลาให้ตามความจำเป็น ถ้ามิได้ยื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่าใบอนุญาตสิ้นอายุ หากจะประกอบกิจการโรงงานต่อไปให้ดำเนินการขอรับใบอนุญาตใหม่

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเสมือนว่าทายาทหรือผู้จัดการมรดกซึ่งเข้าประกอบกิจการโรงงานเป็นผู้รับใบอนุญาต

ในกรณีที่ผู้ รับใบอนุญาตถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ให้นำความในสองวรรคก่อนมาใช้บังคับแก่ผู้อนุบาลโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการขอรับโอนใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๓ ผู้รับใบอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้ ณ ที่เปิดเผยแล ะเห็นได้ง่ายในโรงงานของตน

มาตรา ๒๔ เมื่อมีการเปลี่ยนชื่อโรงงานหรือชื่อผู้รับใบอนุญาต ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยน

มาตรา ๒๕ ในกรณีใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลาย ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงการสูญหายหรือถูกทำลาย

มาตรา ๒๖ ผู้รับใบอนุญาตซึ่งประสงค์จะย้ายเครื่องจักรบางส่วนที่ติดตั้งในโรงงานไปยังสถานที่อื่นเพื่อประกอบกิจการโรงงานเป็นการชั่วคราว ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อผู้อนุญาต พร้อมทั้งแผนผังและรายละเอียดอื่นแสดงเหตุผลประกอบการพิจารณาด้วย

ถ้าผู้อนุญาตเห็นสมควร ก็ให้สั่งอนุญาตให้ย้ายเครื่องจักรไปประกอบกิจการตามคำขอได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่มีคำสั่ง ในการนี้จะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัยให้ปฏิบัติด้วยก็ได้

ถ้าผู้รับใบอนุญาตมีความจำเป็นจะต้องประกอบกิจการนั้นเกินกว่าระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตตามวรรคสอง ก็ให้ขอขยายระยะเวลาต่อผู้อนุญาตก่อนระยะเวลานั้นสิ้นสุดลง ถ้าผู้อนุญาตเห็นสมควรก็ให้สั่งอนุญาตขยายระยะเวลาต่อไปได้ไม่เกินหนึ่งปี

มาตรา ๒๗ ผู้รับใบอนุญ าตซึ่งประสงค์จะย้ายโรงงานไปยังที่อื่น ให้ดำเนินการเสมือนการตั้งโรงงานใหม่

มาตรา ๒๘ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดเลิกประกอบกิจการโรงงาน ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อผู้อนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลิกประกอบกิจการโรงงาน

ถ้าผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะเปลี่ยนแปลงโรงงานจำพวกที่ ๓ เป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ หรือโรงงานจำพวกที่ ๒ แล้วแต่กรณี ให้แจ้งการเลิกประกอบกิจการโรงงานตามวรรคหนึ่ง และเมื่อจะประกอบกิจการโรงงานต่อไปให้ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ สำหรับการประกอบกิจการโรงงานจำพวกดังกล่าว

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่มีกฎกระทรวงตามม าตรา ๗ หรือประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๒ (๑) ทำให้โรงงานจำพวกที่ ๑ หรือโรงงานจำพวกที่ ๒ เปลี่ยนเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ถ้าผู้ประกอบกิจการโรงงานยื่นคำขอใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นมีผลบังคับ ให้ผู้นั้นประกอบกิจการโรงงานต่อไปไ ด้โดยมีฐานะเสมือนเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตและให้ผู้อนุญาตออกใบอนุญาตโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมได้

การประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ ภายในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามวรรคหนึ่ง หรือเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามมาตรา ๑๑ หรือได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๒ แล้วแต่กรณี แต่การประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา ๓๒ (๑) และบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวกับการควบคุมการประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือเสมือนเป็นผู้แจ้งหรือผู้รับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

เมื่อได้กำหนดให้ท้องที่ใดเป็นเขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแล้ว รัฐมนตรีอาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้บริเวณโดยรอบเขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือนิคมอุตสาหกรรมภายในระยะที่กำหนดเป็นเขตห้ามประกอบกิจการโรงงานโดยเด็ดขา ดหรือจะอนุญาตให้ประกอบกิจการได้เฉพาะโรงงานบางประเภท ชนิดหรือขนาดใดก็ได้

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการให้มีประสิทธิภาพและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ถ้าการประกอบกิจการโรงงานใดมีกรณีที่เกี่ยวข้องอันจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย อื่นอยู่ด้วย พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้และพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ อาจกำหนดวิธีการในการดำเนินการเพื่อพิจารณาอนุญาตร่วมกันก็ได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้กระทำโดยมีการยื่นคำขอร่วมกัน หรือจะให้มีผลเป็นการยกเว้นแบบเอกสารที่ต้องใช้ รายการและข้อมูลที่ต้องแสดง สถานที่ต้องยื่นคำขอหรือเอกสาร และขั้นตอนในการพิจารณาอนุญาตที่ซ้ำซ้อนหรือคล้ายคลึงกัน หรืออาจก่อให้เกิดอุปสรรคแก่การพิจารณาอนุญาตร่วมกันโดยไม่จำเป็นเสียก็ได้ และในกรณีที่สมควรจะกำหนดหลัก เกณฑ์หรือวิธีการใดให้ต้องปฏิบัติเพิ่มเติมแทนก็ได้ แต่การอนุญาตจะต้องเป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ในการพิจารณาอนุญาตร่วมกัน พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตรวจสอบ ผู้มีอำนาจพิจารณาส่วนหนึ่งส่วนใดในการอนุญาตหรือผู้มีอำนาจอนุญาตอาจมอบอำนาจของตนให้พนักงานเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการแทนได้ตามความเหมาะสม

การกำหนดและการมอบอำนาจตามวรรคสองและวรรคสาม เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้มีผลใช้บังคับได้

หมวด ๒
การกำกับและดูแลโรงงาน

มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง ความปลอดภัยของประเทศหรือของสาธารณชน ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดจำนวนและขนาดของโรงงานแต่ละประเภทหรือชนิดที่จะให้ตั้งหรือขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยายในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง

(๒) กำหนดชนิด คุณภาพ อัตราส่วนของวัตถุดิบ แหล่งกำเนิดของวัตถุดิบและหรือปัจจัยหรือชนิดของพลังงานที่จะนำมาใช้หรือผลิตในโรงงาน

(๓) กำหนดชนิดหรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยาย

(๔) กำหนดให้นำผลผลิตของโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยายไปใช้ในอุตสาหกรรมบางประเภท หรือให้ส่งผลผลิตออกนอกราชอาณาจักรทั้งหมดหรือบางส่วน

มาตรา ๓๓ ถ้าโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ หยุดดำเนินงานติดต่อกันเกินกว่าหนึ่งปี ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ แล้วแต่กรณี ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันพ้นกำหนดหนึ่งปี

ถ้าบุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งประสงค์จะประกอบกิจการโรงงานต่อไป ให้แจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนเริ่มประกอบกิจการและถ้าเป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่เสียก่อนแล้วจึงประกอบกิจการโรงงานได้

ในการให้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ต่อไปนั้น ให้นำมาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๔ ในกรณีมีอุบัติเหตุในโรงงานเนื่องจากโรงงานหรือเครื่องจักรของโรงงาน ไม่ว่าจะเป็นกรณีของโรงงานจำพวกใด ถ้าอุบัติเหตุนั้น

(๑) เป็นเหตุให้บุคคลถึงแก่ความตาย เจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ ซึ่งภายหลังเจ็ดสิบสองชั่วโมงแล้วยังไม่สามารถทำงานในหน้าที่เดิมได้ ให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสามวันนับ แต่วันตาย หรือวันครบกำหนดเจ็ดสิบสองชั่วโมง แล้วแต่กรณี

(๒) เป็นเหตุให้โรงงานต้องหยุดดำเนินงานเกินกว่าเจ็ดวัน ให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสิบวันนับแต่วันเกิดอุบัติเหตุ

เมื่อเกิดอุบัติเหตุในโรงงา นใดตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจโรงงานและเครื่องจักรและพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๙ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๕ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในโรงงานหรืออาคาร สถานที่ ห รือยานพาหนะที่มีเหตุควรสงสัยว่าจะประกอบกิจการโรงงาน ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่ดังกล่าว เพื่อตรวจสภาพโรงงาน อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะ สภาพเครื่องจักร หรือการกระทำใดที่อาจเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๒) นำตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่สงสัยเกี่ยวกับคุณภาพในปริมาณพอสมควรเพื่อตรวจสอบคุณภาพพร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(๓) ตรวจ ค้น กัก ยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์ ภาชนะบรรจุ สมุดบัญชี เอกสารหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าการประกอบกิจการของโรงงานอาจก่อให้เกิ ดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน หรือมีการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้

(๔) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๓๖ เมื่อปรากฏว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำการเช่นว่านั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการไม่ต่ำกว่าระดับ ๔ มีอำนาจจับกุมผู้นั้นเพื่อส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไปตามกฎหมาย

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานผู้ใดฝ่าฝื น หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการประกอบกิจการโรงงานมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตรายความเสียหายหรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือแก้ไ ขหรือปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

ในกรณีที่เห็นสมควร เมื่อได้รับอนุมัติจากปลัดกระทรวง หรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจผูกมัดประทับตราเครื่องจักร เพื่อมิให้เครื่องจักรทำงานได้ในระหว่างการปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๘ การส่งคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือโรงงานของบุคคลซึ่งระบุไว้ในคำสั่ง ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของบุคคลนั้น หรือจะส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่นำส่งแล้วแต่บุคคลซึ่งระบุไว้ในคำสั่งปฏิเสธไม่ยอมรับคำสั่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไปเป็นพยานเพื่อวางคำสั่งไว้ ณ ที่นั้น แต่ถ้าไม่พบบุคคลซึ่งระบุไว้ในคำสั่ง ณ ภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำกา รของบุคคลนั้นจะส่งให้กับบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วซึ่งอยู่หรือทำงาน ณ ที่นั้นก็ได้ และถ้าไม่พบบุคคลใดหรือพบแต่ไม่มีบุคคลใดยอมรับไว้แทน ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือโรงงานนั้นต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ไปเป็นพยาน

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้วให้ถือว่าบุคคลซึ่งระบุไว้ในคำสั่งได้รับคำสั่งนั้นแล้ว แต่ถ้าเป็นการส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือโดยการปิดคำสั่ง ให้ถือว่าได้รับคำสั่งนั้นเมื่อครบกำหนดห้าวันทำการนับแต่วันที่พนักงานไปรษณีย์ได้ส่งห รือวันที่ได้ปิดคำสั่งนั้นไว้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานใดจงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๗ โดยไม่มีเหตุอันควรหรือในกรณีที่ปรากฏว่าการประกอบกิจการของโรงงานใดอาจจะก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหายหรือความเดือดร้อน อย่างร้ายแรงแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงานให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานนั้นหยุดประกอบกิจการโรงงานทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว และปรับปรุงแก้ไขโรงงานนั้นเสียใหม่หรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

ถ้าผู้ประกอบกิจการโรงงานได้ปรับปรุงแก้ไขโรงงานหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายสั่งให้ประกอบกิจการโรงงานต่อไปได้

ถ้าผู้ประกอบกิจการโรงงานไม่ปรับปรุงแก้ไขโรงงานหรือ ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้อง ภายในเวลาที่กำหนด ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายมีอำนาจสั่งปิดโรงงานได้ และในกรณีที่เป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ให้คำสั่งปิดโรงงานดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนใบอนุญาตด้วย

มาตรา ๔๐ คำสั่งให้หยุดประกอบกิจการหรือคำสั่งปิดโรงงาน ให้พ นักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศไว้ในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ โรงงานนั้นอย่างน้อยสามแห่ง ทั้งนี้ ให้มีข้อความแจ้งให้ทราบด้วยว่าห้ามมิให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงงาน คนงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนทำงานในโรงงานเพื่อให้โรงงานประกอบกิจการต่อไปได้อีกภายหลังมีคำสั่งให้หยุดประกอบกิจการหรือคำสั่งปิดโรงงาน

มาตรา ๔๑ คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๗ หรือคำสั่งของปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายให้หยุดประกอบกิจการโรงงานตามมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง หรือคำสั่งปิดโรงงานตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม ให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวั นนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่เป็นการทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือคำสั่งให้หยุดประกอบกิจการโรงงานหรือคำสั่งให้ปิดโรงงาน เว้นแต่รัฐมนตรีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๗ ถ้ามีเหตุที่ทางราชการสมควรเข้าไปดำเนินการแทน ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายมีอำนาจสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายให้บุคคลใด ๆ เข้าจัดการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตาม คำสั่งนั้นได้ ในกรณีเช่นนี้ ผู้ประกอบกิจการโรงงานต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าจัดการนั้นตามจำนวนที่จ่ายจริงรวมกับเบี้ยปรับในอัตราร้อยละสามสิบต่อปีของเงินจำนวนดังกล่าว

ถ้าทางราชการได้เข้าไปจัดการแก้ไขปัญหามลพิษหรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงงาน ให้ขอรับเงินช่วยเหลือจากกองทุนสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินการได้ และเมื่อได้รับเงินตามวรรคหนึ่งจากผู้ประกอบกิจการโรงงานแล้วให้ชดใช้เงินช่วยเหลือที่ได้รับมาคืนแก่กองทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าวต่อไป

มาตรา ๔๓ ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่ยังประกอบกิจการ ถ้ามิได้เสียค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละห้าต่อเดือน และถ้ายังไม่ยินยอมเสียค่าธรรมเนียมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดการประกอบกิจการไว้จนกว่าจะได้เสียค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มครบจำนวน และให้นำมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๔ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ พนักงาน เจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๓
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๘) หรือประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๔๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ (๖) หรือ (๗) หรือประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๔๗ ผู้ใดจัดทำผลการตรวจสอบตามมาตรา ๙ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๘ ผู้ใดประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ โดยไม่ได้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเ ดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙ ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ผู้ใดแจ้งการประกอบกิจการไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า หรือมาตรา ๓๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๕๐ ผู้ใดประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง หรือตั้งโรงงานโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่โรงงานตามวรรคหนึ่ง เป็นโรงงาน ประเภทหรือชนิดที่กำหนดจำนวนหรือขนาดที่จะให้ตั้งหรือไม่ให้ตั้งในท้องที่ใดตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๓๒ (๑) ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๑ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง หรือวรรคส อง มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๓๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๕๒ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดขยายโรงงานโดยไม่ได้รับใบอนุญาตขยายโรงงานตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่โรงงานตามวรรคหนึ่งเป็น โรงงานประเภทหรือชนิดที่กำหนดจำนวนหรือขนาดที่จะให้ขยายหรือไม่ให้ขยายในท้องที่ใดตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๓๒ (๑) ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๕๔ ผู้ประกอบกิจการโรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๕๕ ผู้ใดประกอบกิจการโรงงานในระหว่างที่ได้มีคำสั่งให้หยุดประกอบกิจการโรงงานหรือภายหลังที่มีคำสั่งให้ปิด โรงงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับอีกวันละห้าพันบาทจนกว่าจะหยุดประกอบกิจการ

สถาปนิกหรือวิศวกรผู้ใดยังฝ่าฝืนทำงานในโรงงานเฉพาะส่วนที่มีคำสั่งให้หยุดประกอบกิจการหรือยังฝ่าฝืนทำงานในโรงงานที่มีคำสั่งปิด โรงงานแล้วเพื่อให้โรงงานประกอบกิจการต่อไป ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้ประกอบกิจการโรงงานตามวรรคหนึ่ง

ผู้ที่ทำงานในโรงงานหรือคนงานผู้ใดยังฝ่าฝืนทำงานในโรงงานเฉพาะส่วนที่มีคำสั่งให้หยุดประกอบกิจการหรือยังฝ่าฝืนทำงานในโรงงานที่มีคำสั่งปิดโรงงานแล้วให้สันนิษฐาน ไว้ก่อนว่าเป็นผู้ร่วมกระทำหรือสนับสนุนการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี แต่ศาลจะลงโทษน้อยเพียงใดก็ได้โดยคำนึงถึงฐานะ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความจงใจฝ่าฝืนกฎหมาย และความมีส่วนสำคัญในการกระทำ

มาตรา ๕๖ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแส นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือยังไม่ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๘ ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เครื่องจักรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ผูกมัดประทับตราไว้ตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง กลับทำงานได้อีก ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๙ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวกแก่บุคคลซึ่งปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายให้เข้าจัดทำเพื่อให้การเป็นไปตามคำสั่งตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๐ ผู้ใดกระทำการใด ๆ ให้คำสั่งหยุดประกอบกิจการโรงงานหรือคำสั่งปิดโรงงานชำรุดหรือเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๑ ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานกระทำความ ผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าสถาปนิกหรือวิศวกรที่ทำงานในโรงงานและมีหน้าที่รับผิดชอบในการงานส่วนที่มีกรณีการกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้น มีส่วนร่วมหรือรู้เห็นในการกระทำความผิดกับผู้ประกอบกิจการโรงงานและต้องรับโทษเช่นเดียวกับผู้ประกอบกิจการโรงงาน เว้นแต่จะพิสู จน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วยกับการกระทำความผิดนั้น

นอกจากต้องรับโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ปลัดกระทรวงแจ้งชื่อและการกระทำของบุคคลเช่นว่านั้นให้คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมหรือคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมทราบเพื่อพิจารณาดำเนิ นการตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรมหรือกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรมตามควรแก่กรณีต่อไป

มาตรา ๖๒ ผู้ใดเคยถูกลงโทษเพราะเหตุกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้แล้วครั้งหนึ่ง ถ้าได้กระทำความผิดในบทบัญญัติเดียวกันกับที่เคยถูกลงโทษแล้วนั้นซ้ำอีก ให้ศาลพิจารณาเพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นอย่างน้อยอีกหนึ่งในสามของอัตราโทษจำคุกหรือเพิ่มโทษอีกกึ่งหนึ่งของอัตราโทษปรับสำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือนิติบุคคลอื่นกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ กรรมการ ผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการกระทำอันเป็นความผิดนั้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าบุคคลผู้ที่อาศัยอยู่ใกล้ชิดหรือติดต่อกับโรง งานที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น หรือบุคคลซึ่งความเป็นอยู่ถูกกระทบกระเทือนเนื่องจากการกระทำความผิดเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๖๕ ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีในเขตกรุงเทพมหานครและในส่วนภูมิภาคได้ตามความเหมาะสม

คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีแต่ละคณะให้รัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านกฎหมายจำนวนสามคน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี แต่เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ การประชุม และวิธีพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ความผิดตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง หรือมาตรา ๕๒ วรรคสอง ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ ถ้าเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรถูกฟ้องร้องหรือได้รับโทษถึงจำคุก และเมื่อผู้ต้ องหาได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบปรับ ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนพบว่าผู้ใดกระทำความผิดตามวรรคสี่และผู้นั้นยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้แก่ คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๖ คำขออนุญาตใด ๆ ที่ได้ยื่นไว้ และการอนุญาตใด ๆ ที่ได้ให้ไว้และยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของผู้อนุญาต หรือการปฏิบัติของผู้ขออนุญาตตามที่ได้รับอ นุญาต แล้วแต่กรณี ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาตหรือการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม ในกรณีที่คำขอ

อนุญาตหรือการอนุญาตดังกล่าวมีข้อแตกต่างไปจากคำขออนุญาต หรือการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตมีอำนาจสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น เพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๗ ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานที่ออกให้แก่บุคคลใด ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ได้ต่อไปจนสิ้นอายุที่กำหนดไว้

ให้ถือว่าใบอนุญาตตั้งโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานก่อนวันที่พระราชบัญญัติ นี้ใช้บังคับเป็นใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ผู้ได้รับใบอนุญาตตั้งโรงงานดังกล่าวมีหน้าที่ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๘ บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานให้คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) คำขอ	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
(๒) ใบอนุญาตหรือใบอนุญาตขยายโรงงาน	ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐	บาท
(๓) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๑,๐๐๐	บาท
(๔) การต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามอัตราใน (๒)			
(๕) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงาน	ปีละ	๓๐,๐๐๐	บาท

ในการออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงขนาดและกิจการของโรงงานที่เกี่ยวข้องก็ได้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ มีบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันและไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการประกอบกิจการโรงงาน เนื่องจากกำหนดให้โรงงานทุกลักษณะต้องขออนุญาต เช่นเดียวกันทั้ง ๆ ที่ตามสภาพที่เป็นจริงโรงงานต่าง ๆ มีลักษณะที่แตกต่างกัน โรงงานบางประเภทไม่จำเป็นจะต้องควบคุมดูแลการตั้งโรงงาน เพียงแต่ดูแลการดำเนินงานเท่านั้น คงมีแต่โรงงานบางประเภทที่อาจเกิดอันตรายจากการประกอบกิจการได้เท่านั้นที่ควรจะควบคุมการจัดตั้งอย่างเคร่งครัด จึงสมควรปรับปรุงระบบการควบคุมดูแลให้สอดคล้องกับสภาพการประกอบกิจการ ด้วยการให้โรงงานบางลักษณะอาจประกอบกิจการได้ภายใต้ระบบการกำกับตามปกติ และโรงงานบางลักษณะจะต้องแจ้งให้ทราบก่อนจึงจะเริ่มประกอบกิจการได้ โดยคงมีแต่โรงงานบางลักษณะที่จำเป็นเท่านั้นที่จะยังคงใช้ระบบการอนุญาต และสมควรปรับปรุงวิธีการอนุญาตให้เหมาะสมยิ่งขึ้นด้วย นอกจากนี้ ได้กำหนดให้มีการประสานงานกันระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตตามกฎหมายให้พิจารณาลดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนกันเพื่อความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ และสมควรปรับปรุงการควบคุมการประกอบกิจการโรงงานให้เป็นไปโดยได้ผลยิ่งขึ้นด้วยการให้มีการออกกฎเพื่อกำหนดขอบเขตการประกอบกิจการโรงงานให้ชัดเจน และกำหนดขั้นตอนการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกคำสั่งเพื่อบังคับให้โรงงานปฏิบัติตามกฎหมาย พร้อมกับปรับปรุงอัตราโทษและกำหนดให้มีการร่วมรับผิดสำหรับผู้ที่ทำงานในโรงงานนอกเหนือจากเจ้าของโรงงานเพื่อให้การควบคุมโรงงานเป็นไปอย่างได้ผลยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภิรมย์พร/แก้ไข
วศิน/ตรวจ
๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๕)
ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน
พ.ศ. ๒๕๓๕[๑]

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑[๒] ผู้ประกอบกิจการโรงงาน จำพวกที่ ๒ หรือจำพวกที่ ๓ ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีตั้งแต่วันเริ่มประกอบกิจการโรงงานตามที่ได้แจ้งไว้หรือที่ถือว่าได้แจ้งไว้ตามกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีต่อไปทุกปีเมื่อถึงวันครบกำหนดวันเริ่มประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวในปีถัดไป

การชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามวรรคหนึ่งสำหรับผู้ประกอบกิจการโรงงานในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ หลังวันที่กฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ ให้ถือตามวันเริ่มประกอบกิจการตามที่เป็นจริง

การชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามวรรคหนึ่งสำหรับผู้ประกอบกิจการโรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่ได้แจ้งวันเริ่มประกอบกิจการ ให้ถือตามวันเริ่มประกอบกิจการตามที่พิสูจน์ได้เป็นเกณฑ์

ให้โรงงานที่ตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้รับยกเว้นไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี

ข้อ ๒[๓] ในการชำระค่าธรรมเนียมรายปี ให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานนำใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงาน หรือใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน แล้วแต่กรณี ไปแสดงด้วย ยกเว้นโรงงานที่ตั้งอยู่ในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และโรงงานที่ชำระค่าธรรมเนียมผ่านสถานที่ตามข้อ ๓ วรรคสอง

ข้อ ๓[๔] ให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานชำระค่าธรรมเนียมรายปี ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ชำระค่าธรรมเนียมรายปีต่อกรมโรงงาน

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๑๐๘/หน้า ๒๕/๑๖ ตุลาคม ๒๕๓๕

[๒] ข้อ ๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

[๓] ข้อ ๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

[๔] ข้อ ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

อุตสาหกรรม เว้นแต่ประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ถ่ายโอนภารกิจให้แก่กรุงเทพมหานครตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ให้ชำระค่าธรรมเนียมรายปีต่อกรุงเทพมหานคร

(๒) โรงงานในเขตจังหวัดอื่นนอกจากเขตกรุงเทพมหานคร ให้ชำระค่าธรรมเนียมรายปีต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่โรงงานตั้งอยู่ เว้นแต่ประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ให้ชำระค่าธรรมเนียมรายปีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงงานตั้งอยู่

กรณีผู้ประกอบกิจการโรงงานประสงค์จะชำระค่าธรรมเนียมรายปีผ่านธนาคารพาณิชย์ ที่ทำการไปรษณีย์ หรือศูนย์บริการชำระเงินที่เชื่อมต่อระบบสัญญาณคอมพิวเตอร์เข้ากับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้ชำระค่าธรรมเนียมรายปีผ่านสถานที่ดังกล่าวตามหลักเกณฑ์และแบบที่อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมประกาศกำหนด[๕]

ข้อ ๔ ให้กำหนดค่าธรรมเนียมรายปีดังต่อไปนี้

(๑) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ไม่ใช้เครื่องจักร	ปีละ	๑๕๐ บาท
(๒) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักรไม่ถึงห้าแรงม้า	ปีละ	๑๕๐ บาท
(๓) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่ห้าแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ห้าแรงม้าแต่ไม่ถึงยี่สิบแรงม้า	ปีละ	๓๐๐ บาท
(๔) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่ยี่สิบแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ยี่สิบแรงม้าแต่ไม่ถึงห้าสิบแรงม้า	ปีละ	๔๕๐ บาท
(๕) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่ห้าสิบแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ห้าสิบแรงม้าแต่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแรงม้า	ปีละ	๙๐๐ บาท
(๖) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่หนึ่งร้อยแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่หนึ่งร้อยแรงม้าแต่ไม่ถึงสองร้อยแรงม้า	ปีละ	๑,๕๐๐ บาท
(๗) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สองร้อยแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สองร้อยแรงม้าแต่ไม่ถึงสามร้อยแรงม้า	ปีละ	๒,๑๐๐ บาท
(๘) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สามร้อยแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สามร้อยแรงม้าแต่ไม่ถึงสี่ร้อยแรงม้า	ปีละ	๒,๗๐๐ บาท
(๙) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงาน		

[๕] ข้อ ๓ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

ที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่สี่ร้อยแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า
ตั้งแต่สี่ร้อยแรงม้าแต่ไม่ถึงห้าร้อยแรงม้า ปีละ ๓,๖๐๐ บาท

(๑๐) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงาน
ที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่ห้าร้อยแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า
ตั้งแต่ห้าร้อยแรงม้าแต่ไม่ถึงหกร้อยแรงม้า ปีละ ๔,๕๐๐ บาท

(๑๑) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงาน
ที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่หกร้อยแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า
ตั้งแต่หกร้อยแรงม้าแต่ไม่ถึงเจ็ดร้อยแรงม้า ปีละ ๕,๔๐๐ บาท

(๑๒) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงาน
ที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่เจ็ดร้อยแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า
ตั้งแต่เจ็ดร้อยแรงม้าแต่ไม่ถึงแปดร้อยแรงม้า ปีละ ๖,๖๐๐ บาท

(๑๓) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงาน
ที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่แปดร้อยแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า
ตั้งแต่แปดร้อยแรงม้าแต่ไม่ถึงเก้าร้อยแรงม้า ปีละ ๗,๘๐๐ บาท

(๑๔) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงาน
ที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่เก้าร้อยแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า
ตั้งแต่เก้าร้อยแรงม้าแต่ไม่ถึงหนึ่งพันแรงม้า ปีละ ๙,๐๐๐ บาท

(๑๕) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงาน
ที่ใช้เครื่องจักรตั้งแต่หนึ่งพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า
ตั้งแต่หนึ่งพันแรงม้าแต่ไม่ถึงสองพันแรงม้า ปีละ ๑๐,๕๐๐ บาท

(๑๖) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ใช้
เครื่องจักรตั้งแต่สองพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า
ตั้งแต่สองพันแรงม้าแต่ไม่ถึงสามพันแรงม้า ปีละ ๑๒,๐๐๐ บาท

(๑๗) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ใช้
เครื่องจักรตั้งแต่สามพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า
ตั้งแต่สามพันแรงม้าแต่ไม่ถึงสี่พันแรงม้า ปีละ ๑๓,๕๐๐ บาท

(๑๘) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ใช้
เครื่องจักรตั้งแต่สี่พันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า
ตั้งแต่สี่พันแรงม้าแต่ไม่ถึงห้าพันแรงม้า ปีละ ๑๕,๐๐๐ บาท

(๑๙) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ใช้เครื่องจักร
ตั้งแต่ห้าพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า
ตั้งแต่ห้าพันแรงม้าแต่ไม่ถึงหกพันแรงม้า ปีละ ๑๖,๕๐๐ บาท

(๒๐) ค่าธรรมเนียมประกอบกิจการโรงงานที่ใช้
เครื่องจักรตั้งแต่หกพันแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า
ตั้งแต่หกพันแรงม้าขึ้นไป ปีละ ๑๘,๐๐๐ บาท

ข้อ ๕ อัตราค่าธรรมเนียมรายปี ให้ถือตามสภาพของโรงงานที่เป็นอยู่ในวันที่ต้องชำระเป็นเกณฑ์สำหรับการต้องเสียค่าธรรมเนียม ไม่ว่าในระหว่างปีนั้นต่อมาขนาดของเครื่องจักรหรือ

จำนวนคนงานจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ตาม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕
สิปปนนท์ เกตุทัต
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่ประกอบกิจการ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕[๖]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมกันอย่างกระจัดกระจายโดยทั่วไป เป็นการยากต่อการควบคุมมลพิษที่อาจจะเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงานเหล่านั้น ดังนั้น เพื่อเป็นการจูงใจผู้ประกอบการให้มาจัดตั้งโรงงานรวมกันในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งได้มีการกำหนดมาตรการในการป้องกันและควบคุมดูแลมลพิษจากโรงงานไว้แล้ว สมควรยกเว้นค่าธรรมเนียมรายปีให้แก่ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ หรือจำพวกที่ ๓ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕[๗]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากในสภาวการณ์ปัจจุบัน การติดต่อสื่อสารและการเชื่อมโยงข้อมูลด้วยเครือข่ายระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้พัฒนาก้าวหน้าเป็นอย่างมาก สมควรนำระบบการติดต่อเชื่อมโยงข้อมูลด้วยระบบเทคโนโลยีดังกล่าวนี้มาใช้ในการชำระค่าธรรมเนียมรายปีของผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ เพิ่มเติมอีกวิธีหนึ่ง โดยให้ชำระค่าธรรมเนียมรายปีผ่านธนาคารพาณิชย์ที่มีการเชื่อมต่อระบบสัญญาณคอมพิวเตอร์เข้ากับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม อันจะนำมาซึ่งการบริการที่สะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕[๘]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้โรงงานที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครชำระค่าธรรมเนียมรายปีต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรม และให้โรงงานที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดอื่น ๆ ชำระค่าธรรมเนียมรายปีต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และโดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจในการกำกับดูแลโรงงานแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าว สมควรกำหนดให้โรงงานที่มีการถ่ายโอนภารกิจให้แก่

[๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๔/ตอนที่ ๒๑ ก/หน้า ๒๒/๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๐

[๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๘/ตอนที่ ๑๐๕ ก/หน้า ๑/๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๔

[๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓/ตอนที่ ๑๒๓ ก/หน้า ๒๘/๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๙

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชำระค่าธรรมเนียมรายปีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับการถ่ายโอนภารกิจนั้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕[๙]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ สามารถชำระค่าธรรมเนียมรายปีผ่านที่ทำการไปรษณีย์หรือศูนย์บริการชำระเงินที่เชื่อมต่อระบบสัญญาณคอมพิวเตอร์เข้ากับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้อีกนอกเหนือจากชำระค่าธรรมเนียมรายปีผ่านธนาคารพาณิชย์ด้วยวิธีดังกล่าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริการและเพิ่มความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบกิจการโรงงาน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

[๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๑๐๑ ก/หน้า ๒๗/๒๕ กันยายน ๒๕๕๑

กฎกระทรวง

กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน

พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “โรงงาน” ในมาตรา ๕ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

(๔) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

(๕) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

(๖) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๒ ให้โรงงานตามประเภทหรือชนิดที่ระบุในบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ เป็นโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

ข้อ ๓ ให้โรงงานตามข้อ ๒ เป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ โรงงานจำพวกที่ ๒ และโรงงานจำพวกที่ ๓ ตามที่ระบุในบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๔ โรงงานที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับและโดยผลของกฎกระทรวงนี้ทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงจากโรงงานจำพวกที่ ๓ เป็นโรงงานจำพวกที่ ๒ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องแจ้งเริ่มประกอบกิจการโรงงานตามมาตรา ๑๑ และให้ถือว่าใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานดังกล่าวเป็นใบรับแจ้งตามมาตรา ๑๑ ทั้งนี้ นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
สุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

บัญชีท้ายกฎกระทรวงกำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๑	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการบ่มใบชาหรือใบยาสูบ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
๒	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตผลเกษตรกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การต้ม นึ่ง หรืออบพืชหรือเมล็ดพืช	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๒) การกะเทาะเมล็ดหรือเปลือกเมล็ดพืช	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๓) การอัดปอหรือใบยาสูบ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๔) การหีบหรืออัดฝ้าย หรือการปั่นหรืออัดนุ่น	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๕) การเก็บรักษาหรือลำเลียงพืช เมล็ดพืช หรือผลิตผลจากพืชในไซโล โกดัง หรือคลังสินค้า	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๖) การบด ป่น หรือย่อยส่วนต่าง ๆ ของพืช ซึ่งมิใช่เมล็ดพืชหรือหัวพืช	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๗) การเผาถ่านจากกะลามะพร้าว หรือการบดถ่านหรือแบ่งบรรจุผงถ่าน ที่เผาได้จากกะลามะพร้าว	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๘) การเพาะเชื้อเห็ด กล้วยไม้ หรือถั่วงอก	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๙) การร่อน ล้าง คัด หรือแยกขนาดหรือคุณภาพของผลิตผลเกษตรกรรม	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๑๐) การถนอมผลิตผลเกษตรกรรม โดยวิธีฉายรังสี	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๑๑) การฟักไข่ โดยใช้ตู้อบ	โรงงานทุกขนาด	-	-

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๓	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับหิน กรวด ทราย หรือดินสำหรับใช้ในการก่อสร้างอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การโม่ บด หรือย่อยหิน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การขุดหรือลอก กรวด ทราย หรือดิน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การร่อนหรือคัดกรวดหรือทราย	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๔) การดูดทราย	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๕) การลำเลียงหิน กรวด ทราย หรือดิน ด้วยระบบสายพานลำเลียง	-	โรงงานทุกขนาด	-
๔	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งมิใช่สัตว์น้ำอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การฆ่าสัตว์	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การถนอมเนื้อสัตว์ โดยวิธีอบ รมควัน ใส่เกลือ ดอง ตากแห้ง หรือทำให้เยือกแข็งโดยฉับพลันหรือเหือดแห้ง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๓) การทำผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์ มันสัตว์ หนังสัตว์ หรือสารที่สกัดจากไขสัตว์หรือกระดูกสัตว์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๔) การสกัดน้ำมันหรือไขมันที่เป็นอาหารจากสัตว์ หรือการทำน้ำมันหรือไขมันที่เป็นอาหารจากสัตว์ให้บริสุทธิ์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๕) การบรรจุเนื้อสัตว์หรือมันสัตว์ หรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์หรือมันสัตว์ ในภาชนะที่ผนึกและอากาศเข้าไม่ได้	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๖) การล้าง ชำแหละ แกะ ต้ม นึ่ง ทอด หรือบดสัตว์หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๗) การทำผลิตภัณฑ์จากไข่ เพื่อใช้ประกอบเป็นอาหาร เช่น ไข่เค็ม ไข่เยี่ยวม้า ไข่ผง ไข่เหลวเยือกแข็ง หรือไข่เหลวแช่เย็น	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๕	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำนมอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำนมสดให้ไร้เชื้อหรือฆ่าเชื้อ โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การพาสเจอร์ไรส์ หรือสเตอริไลส์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๒) การทำนมสดจากนมผงและไขมัน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การทำนมข้น นมผง หรือนมระเหย	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๔) การทำครีมจากน้ำนม	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๕) การทำเนยเหลวหรือเนยแข็ง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๖) การทำนมเปรี้ยวหรือนมเพาะเชื้อ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๖	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์น้ำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำอาหารจากสัตว์น้ำและบรรจุในภาชนะที่ผนึกและอากาศเข้าไม่ได้	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๒) การถนอมสัตว์น้ำโดยวิธีอบ รมควัน ใส่เกลือ ดอง ตากแห้ง หรือทำให้เยือกแข็งโดยฉับพลันหรือเหือดแห้ง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๓) การทำผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปจากสัตว์น้ำ หนัง หรือไขมันสัตว์น้ำ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๔) การสกัดน้ำมันหรือไขมันที่เป็นอาหารจากสัตว์น้ำ หรือการทำน้ำมันหรือไขมันที่เป็นอาหารจากสัตว์น้ำให้บริสุทธิ์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๕) การล้าง ชำแหละ แกะ ต้ม นึ่ง ทอด หรือบดสัตว์น้ำ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
๗	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำมันจากพืชหรือสัตว์ หรือไขมันจากสัตว์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การสกัดน้ำมันจากพืชหรือสัตว์ หรือไขมันจากสัตว์	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การอัดหรือป่นกากพืชหรือสัตว์ที่สกัดน้ำมันออกแล้ว	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การทำน้ำมันจากพืชหรือสัตว์ หรือไขมันจากสัตว์ให้แข็งโดยการเติมไฮโดรเจน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๔) การทำน้ำมันจากพืชหรือสัตว์ หรือไขมันจากสัตว์ให้บริสุทธิ์	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๕) การทำเนยเทียม ครีมเทียม หรือน้ำมันผสมสำหรับปรุงอาหาร	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๘	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผัก พืช หรือผลไม้อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำอาหารหรือเครื่องดื่มจากผัก พืช หรือผลไม้ และบรรจุในภาชนะที่ผนึกและอากาศเข้าไม่ได้	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๒) การถนอมผัก พืช หรือผลไม้ โดยวิธีกวน ตากแห้ง ดอง หรือทำให้เยือกแข็งโดยฉับพลันหรือเหือดแห้ง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
๙	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเมล็ดพืชหรือหัวพืชอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การสี ฝัด หรือขัดข้าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีหม้อไอน้ำ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งมีหม้อไอน้ำ
	(๒) การทำแป้ง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๓) การป่นหรือบด เมล็ดพืช หรือหัวพืช	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๔) การผลิตอาหารสำเร็จรูปจากเมล็ดพืชหรือหัวพืช	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๕) การผสมแป้งหรือเมล็ดพืช	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๖) การปอกหัวพืช หรือทำหัวพืชให้เป็นเส้น แว่น หรือแท่ง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
๑๐	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับอาหารจากแป้งอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำขนมปังหรือขนมเค้ก	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๒) การทำขนมปังกรอบหรือขนมอบแห้ง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๓) การทำผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้ง เป็นเส้น เม็ด หรือชิ้น	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
๑๑	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำตาล ซึ่งทำจากอ้อย บีช หญ้าหวาน หรือพืชอื่นที่ให้ความหวานอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำน้ำเชื่อม	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๒) การทำน้ำตาลทรายแดง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๓) การทำน้ำตาลทรายดิบหรือน้ำตาลทรายขาว	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๔) การทำน้ำตาลทรายดิบหรือน้ำตาลทรายขาวให้บริสุทธิ์	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๕) การทำน้ำตาลก้อนหรือน้ำตาลผง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๖) การทำกลูโคส เดกซ์โทรส ฟรักโทส หรือผลิตภัณฑ์อื่นที่คล้ายคลึงกัน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๗) การทำน้ำตาลจากน้ำหวานของต้นมะพร้าว ต้นตาลโตนด หรือพืชอื่น ๆ ซึ่งมิใช่อ้อย	โรงงานทุกขนาด	-	-
๑๒	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับชา กาแฟ โกโก้ ช็อกโกเลต หรือขนมหวานอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำใบชาแห้งหรือใบชาผง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๒) การคั่ว บด หรือป่นกาแฟ หรือการทำกาแฟผง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๓) การทำโกโก้ผงหรือขนมจากโกโก้	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๔) การทำช็อกโกเลต ช็อกโกเลตผง หรือขนมจากช็อกโกเลต	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๕) การทำเก็กฮวยผง ขิงผง หรือเครื่องดื่มชนิดผงจากพืชอื่น ๆ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๖) การทำมะขามอัดเม็ด มะนาวอัดเม็ด หรือผลไม้อัดเม็ด	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๗) การเชื่อมหรือแช่อิ่มผลไม้หรือเปลือกผลไม้ หรือการเคลือบผลไม้หรือเปลือกผลไม้ด้วยน้ำตาล	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๘) การอบหรือคั่วถั่วหรือเมล็ดผลไม้ (Nuts) หรือการเคลือบถั่วหรือเมล็ดผลไม้ (Nuts) ด้วยน้ำตาล กาแฟ โกโก้ หรือช็อกโกเลต	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๙) การทำหมากฝรั่ง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๑๐) การทำลูกกวาดหรือทอฟฟี่	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๑๑) การทำไอศกรีม	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
๑๓	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องปรุงหรือเครื่องประกอบอาหารอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำผงฟู	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การทำเครื่องปรุงกลิ่น รส หรือสีของอาหาร	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การทำแป้งเชื้อ	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๔) การทำน้ำส้มสายชู	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๕) การทำมัสตาร์ด	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๖) การทำน้ำมันสลัด	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๗) การบดหรือป่นเครื่องเทศ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
	(๘) การทำพริกป่น พริกไทยป่น หรือเครื่องแกง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่ใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งใช้ฟืน ขี้เลื่อย หรือแกลบเป็นเชื้อเพลิง
๑๔	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการทำ ตัด ซอย บด หรือย่อยน้ำแข็ง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
๑๕	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับอาหารสัตว์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำอาหารผสมหรืออาหารสำเร็จรูปสำหรับเลี้ยงสัตว์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๒) การป่นหรือบดพืช เมล็ดพืช กากพืช เนื้อสัตว์ กระดูกสัตว์ ขนสัตว์ หรือเปลือกหอยสำหรับทำหรือผสมเป็นอาหารสัตว์	-	-	โรงงานทุกขนาด
๑๖	โรงงานต้ม กลั่น หรือผสมสุรา	-	-	โรงงานทุกขนาด
๑๗	โรงงานผลิตเอทิลแอลกอฮอล์ ซึ่งมิใช่เอทิลแอลกอฮอล์ที่ผลิตจากกากซัลไฟต์ในการทำเยื่อกระดาษ	-	-	โรงงานทุกขนาด
๑๘	โรงงานทำหรือผสมสุราจากผลไม้หรือสุราแช่อื่น ๆ แต่ไม่รวมถึงโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับมอลต์หรือเบียร์ในลำดับที่ ๑๙	-	-	โรงงานทุกขนาด
๑๙	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับมอลต์หรือเบียร์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำ ป่น หรือบดมอลต์	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การทำเบียร์	-	-	โรงงานทุกขนาด
๒๐	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำดื่ม เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำอัดลม หรือน้ำแร่อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำน้ำดื่ม	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๒) การทำเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๓) การทำน้ำอัดลม	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๔) การทำน้ำแร่	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๒๑	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับยาสูบ ยาอัด ยาเส้น ยาเคี้ยว หรือยานัตถุ์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การอบใบยาสูบให้แห้งหรือการรูดก้านใบยาสูบ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๒) การทำบุหรี่ซิกาแร็ต บุหรี่ซิการ์ หรือบุหรี่อื่น	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๓) การทำยาอัด ยาเส้น ยาเส้นปรุง หรือยาเคี้ยว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๔) การทำยานัตถุ์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
๒๒	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยซึ่งมิใช่ใยหิน (Asbestos) อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การหมัก คาร์บอไนซ์ สาง หวี รีด ปั่น อบ ควบ บิดเกลียว กรอ เท็กเจอร์ไรซ์ ฟอก หรือย้อมสีเส้นใย	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการฟอก ย้อมสี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการฟอก ย้อมสี
	(๒) การทอหรือการเตรียมเส้นด้ายยืนสำหรับการทอ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่มีการฟอก ย้อมสี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการฟอก ย้อมสี
	(๓) การฟอก ย้อมสี หรือแต่งสำเร็จด้ายหรือสิ่งทอ	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๔) การพิมพ์สิ่งทอ	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๒๓	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอ ซึ่งมิใช่เครื่องนุ่งห่มอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอเป็นเครื่องใช้ในบ้าน	-	คนงานไม่เกิน ๗๕ คน	คนงานเกิน ๗๕ คน
	(๒) การทำถุงหรือกระสอบซึ่งมิใช่ถุงหรือกระสอบพลาสติก	-	คนงานไม่เกิน ๗๕ คน	คนงานเกิน ๗๕ คน
	(๓) การทำผลิตภัณฑ์จากผ้าใบ	-	คนงานไม่เกิน ๗๕ คน	คนงานเกิน ๗๕ คน
	(๔) การตบแต่งหรือเย็บปักถักร้อยสิ่งทอ	-	คนงานไม่เกิน ๗๕ คน	คนงานเกิน ๗๕ คน
๒๔	โรงงานถักผ้า ผ้าลูกไม้ หรือเครื่องนุ่งห่มด้วยด้ายหรือเส้นใย หรือฟอก ย้อมสี หรือแต่งสำเร็จผ้า ผ้าลูกไม้ หรือเครื่องนุ่งห่มที่ถักด้วยด้ายหรือเส้นใย	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่มีการฟอก ย้อมสี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งมีการฟอก ย้อมสี
๒๕	โรงงานผลิตเสื่อหรือพรมด้วยวิธีทอ สาน ถัก หรือผูกให้เป็นปุย ซึ่งมิใช่เสื่อหรือพรมที่ทำด้วยยางหรือพลาสติกหรือพรมน้ำมัน	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่มีการฟอก ย้อมสี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งมีการฟอก ย้อมสี
๒๖	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเชือก ตาข่าย แห หรืออวน อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การผลิตเชือก	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๒) การผลิต ประกอบ หรือซ่อมแซมตาข่าย แห หรืออวน และรวมถึงชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๒๗	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ซึ่งมิได้ทำด้วยวิธีถัก หรือทออย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำพรมน้ำมันหรือสิ่งปูพื้นซึ่งมีผิวหน้าแข็ง ซึ่งมิได้ทำจากไม้ก๊อก ยาง หรือพลาสติก	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การทำผ้าน้ำมันหรือหนังเทียม ซึ่งมิได้ทำจากพลาสติกล้วน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การทำแผ่นเส้นใยที่แช่หรือฉาบผิวหน้าด้วยวัสดุซึ่งมิใช่ยาง	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๔) การทำสักหลาด	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่มีการฟอก ย้อมสี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการฟอก ย้อมสี
	(๕) การทำผ้าลูกไม้หรือผ้าลูกไม้เทียม	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่มีการฟอก ย้อมสี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการฟอก ย้อมสี
	(๖) การทำวัสดุจากเส้นใยสำหรับใช้ทำเบาะ นวม หรือสิ่งที่คล้ายคลึงกัน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๗) การผลิตเส้นใยหรือปุยใยจากวัสดุที่ทำจากเส้นใยหรือปุยใยที่ไม่ใช้แล้ว	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๘) การทำด้ายหรือผ้าใบสำหรับยางนอกล้อเลื่อน	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๒๘	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายซึ่งมิใช่รองเท้าอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การตัดหรือเย็บเครื่องนุ่งห่ม เข็มขัด ผ้าเช็ดหน้า ผ้าพันคอ เนกไท หูกระต่าย ปลอกแขน ถุงมือ ถุงเท้า จากผ้าหนังสัตว์ ขนสัตว์ หรือวัสดุอื่น	-	คนงานไม่เกิน ๗๕ คน	คนงานเกิน ๗๕ คน
	(๒) การทำหมวก	-	คนงานไม่เกิน ๗๕ คน	คนงานเกิน ๗๕ คน
๒๙	โรงงานหมัก ชำแหละ อบ ป่นหรือบด ฟอก ขัดและแต่งแต่งสำเร็จ อัดให้เป็นลายนูน หรือเคลือบสีหนังสัตว์	-	-	โรงงานทุกขนาด
๓๐	โรงงานสาง ฟอก ฟอกสี ย้อมสี ขัด หรือแต่งขนสัตว์	-	-	โรงงานทุกขนาด
๓๑	โรงงานทำพรมหรือเครื่องใช้จากหนังสัตว์หรือขนสัตว์	-	-	โรงงานทุกขนาด
๓๒	โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์หรือชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ซึ่งมิใช่เครื่องแต่งกายหรือรองเท้าจาก			
	(๑) หนังสัตว์ ขนสัตว์ เขาสัตว์ กระดูกสัตว์ หรือหนังเทียม	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๒) ใยแก้ว	-	-	โรงงานทุกขนาด
๓๓	โรงงานผลิตรองเท้าหรือชิ้นส่วนของรองเท้าซึ่งมิได้ทำจากไม้ยางอบแข็ง ยางอัดเข้ารูป หรือพลาสติกอัดเข้ารูป	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๓๔	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับไม้อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การเลื่อย ไส ซอย เซาะร่อง หรือการแปรรูปไม้ด้วยวิธีอื่นที่คล้ายคลึงกัน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การทำวงกบ ขอบประตู ขอบหน้าต่าง บานหน้าต่าง บานประตู หรือส่วนประกอบที่ทำด้วยไม้ของอาคาร	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การทำไม้วีเนียร์หรือไม้อัดทุกชนิด	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๔) การทำฝอยไม้ การบด ป่น หรือย่อยไม้	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๕) การถนอมเนื้อไม้หรือการอบไม้	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๖) การเผาถ่านจากไม้	-	-	โรงงานทุกขนาด
๓๕	โรงงานผลิตภาชนะบรรจุหรือเครื่องใช้จากไม้ไผ่ หวาย ฟาง อ้อ กก หรือผักตบชวา	-	คนงานไม่เกิน ๗๕ คน	คนงานเกิน ๗๕ คน
๓๖	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากไม้หรือไม้ก๊อก อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำภาชนะบรรจุ เครื่องมือ หรือเครื่องใช้จากไม้ และรวมถึงชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การทำรองเท้า ชิ้นส่วนของรองเท้า หรือหุ่นรองเท้าจากไม้	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การแกะสลักไม้	-	คนงานไม่เกิน ๗๕ คน	คนงานเกิน ๗๕ คน
	(๔) การทำกรอบรูปหรือกรอบกระจกจากไม้	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๕) การทำผลิตภัณฑ์จากไม้ก๊อก	-	คนงานไม่เกิน ๗๕ คน	คนงานเกิน ๗๕ คน

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๓๗	โรงงานทำเครื่องเรือนหรือตบแต่งภายในอาคารจากไม้ แก้ว ยาง หรืออโลหะอื่น ซึ่งมิใช่เครื่องเรือนหรือเครื่องตบแต่งภายในอาคารจากพลาสติกอัดเข้ารูป และรวมถึงชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	-	-	โรงงานทุกขนาด
๓๘	โรงงานผลิตเยื่อ หรือกระดาษอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำเยื่อจากไม้หรือวัสดุอื่น	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การทำกระดาษ กระดาษแข็ง หรือกระดาษที่ใช้ในการก่อสร้างชนิดที่ทำจากเส้นใย (Fibre) หรือแผ่นกระดาษไฟเบอร์ (Fibreboard)	-	-	โรงงานทุกขนาด
๓๙	โรงงานผลิตภาชนะบรรจุจากกระดาษทุกชนิดหรือแผ่นกระดาษไฟเบอร์ (Fibreboard)	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
๔๐	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเยื่อกระดาษหรือกระดาษแข็งอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การฉาบ ขัดมัน หรือทากาวกระดาษหรือกระดาษแข็ง หรือการอัดกระดาษหรือกระดาษแข็งหลายชั้นเข้าด้วยกัน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การทำผลิตภัณฑ์ซึ่งมิใช่ภาชนะบรรจุจากเยื่อกระดาษหรือกระดาษแข็ง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
๔๑	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับ			
	(๑) การพิมพ์ การทำแฟ้มเก็บเอกสาร การเย็บเล่ม ทำปก หรือตบแต่งสิ่งพิมพ์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๒) การทำแม่พิมพ์โลหะ	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๔๒	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเคมีภัณฑ์ สารเคมี หรือวัสดุเคมี ซึ่งมิใช่ปุ๋ยอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำเคมีภัณฑ์ สารเคมี หรือวัสดุเคมี	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การเก็บรักษา ลำเลียง แยก คัดเลือก หรือแบ่งบรรจุเฉพาะเคมีภัณฑ์อันตราย	-	-	โรงงานทุกขนาด
๔๓	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับปุ๋ย หรือสารป้องกันหรือกำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์ (Pesticides) อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำปุ๋ย หรือสารป้องกันหรือกำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การเก็บรักษาหรือแบ่งบรรจุปุ๋ย หรือสารป้องกันหรือกำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การบดดินหรือการเตรียมวัสดุอื่นเพื่อผสมทำปุ๋ยหรือสารป้องกันหรือกำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์	-	-	โรงงานทุกขนาด
๔๔	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตยางเรซินสังเคราะห์ ยางอีลาสโตเมอร์ พลาสติก หรือเส้นใยสังเคราะห์ซึ่งมิใช่ใยแก้ว	-	-	โรงงานทุกขนาด
๔๕	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสี (Paints) น้ำมันชักเงา เชลแล็ก แล็กเกอร์ หรือผลิตภัณฑ์สำหรับใช้ยาหรืออุด อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำสีสำหรับใช้ทา พ่น หรือเคลือบ	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การทำน้ำมันชักเงา น้ำมันผสมสี หรือน้ำยาล้างสี	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การทำเชลแล็ก แล็กเกอร์ หรือผลิตภัณฑ์สำหรับใช้ยาหรืออุด	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๔๖	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับยาอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การผลิตวัตถุที่รับรองไว้ในตำรายาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศ	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การผลิตวัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ บำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรค หรือความเจ็บป่วยของมนุษย์หรือสัตว์	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การผลิตวัตถุที่มุ่งหมายสำหรับให้เกิดผลแก่สุขภาพ โครงสร้าง หรือการกระทำหน้าที่ใด ๆ ของร่างกายมนุษย์หรือสัตว์ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศ แต่วัตถุตาม (๑) หรือ (๒) ไม่รวมถึงวัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นอาหาร เครื่องกีฬา เครื่องสำอาง หรือเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบโรคศิลปะและส่วนประกอบของเครื่องมือที่ใช้ในการนั้น	-	-	โรงงานทุกขนาด
๔๗	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสบู่ เครื่องสำอาง หรือสิ่งปรุงแต่งร่างกายอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำสบู่ วัสดุสังเคราะห์สำหรับซักฟอก แชมพู ผลิตภัณฑ์สำหรับโกนหนวด หรือผลิตภัณฑ์สำหรับชำระล้างหรือขัดถู	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การทำกลีเซอรีนดิบหรือกลีเซอรีนบริสุทธิ์จากน้ำมันพืช สัตว์ หรือไขมันสัตว์	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การทำเครื่องสำอางหรือสิ่งปรุงแต่งร่างกาย	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๔) การทำยาสีฟัน	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
๔๘	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เคมีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำยาขัดเครื่องเรือนหรือโลหะ ขี้ผึ้งหรือวัสดุ สำหรับตบแต่งอาคาร	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การทำยาฆ่าเชื้อโรคหรือยาดับกลิ่น	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การทำผลิตภัณฑ์สำหรับกันน้ำ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นตัวทำให้เปียกน้ำ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นตัวทำให้ตีเข้าด้วยกันได้ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นตัวทำให้ซึมเข้าไป (Wetting Agents, Emulsifiers, or Penetrants) ผลิตภัณฑ์สำหรับใช้ผนึกหรือกาว ผลิตภัณฑ์สำหรับใช้เป็นตัวผสม (Sizes) หรือผลิตภัณฑ์สำหรับใช้เป็นตัวเชื่อมหรืออุด (Cement) ที่ทำจากพืช สัตว์ หรือพลาสติกที่ได้มาจากแหล่งผลิตอื่น ซึ่งมิใช่ผลิตภัณฑ์สำหรับใช้อุดรูฟัน (Dental Cement)	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๔) การทำไม้ขีดไฟ วัตถุระเบิด หรือดอกไม้เพลิง	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๕) การทำเทียนไข	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๖) การทำหมึกหรือคาร์บอนดำ	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๗) การทำผลิตภัณฑ์ที่มีกลิ่นหรือควันเมื่อเผาไหม้	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๘) การทำผลิตภัณฑ์ที่มีการบูร	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๙) การทำหัวน้ำมันระเหย (Essential oils)	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๑๐) การทำครามหรือวัสดุฟอกขาวที่ใช้ในการซักผ้า	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๑๑) การทำผลิตภัณฑ์สำหรับใช้เป็นฉนวนหุ้มหม้อน้ำ หรือกันความร้อน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๑๒) การทำผลิตภัณฑ์สำหรับใช้กับโลหะ น้ำมัน หรือน้ำ (Metal, Oil, or Water Treating Compounds) ผลิตภัณฑ์สำเร็จเคมีไวแสงฟิล์ม หรือกระดาษหรือผ้าที่ทาด้วยตัวไวแสง (Prepared Photo - Chemical Materials or Sensitized Film, Paper or Cloth)	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๑๓) การทำถ่านกัมมันต์ (Activated Carbon)	-	-	โรงงานทุกขนาด
๔๙	โรงงานกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม	-	-	โรงงานทุกขนาด
๕๐	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม ถ่านหิน หรือลิกไนต์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำแอสฟัลต์ หรือน้ำมันดิน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การทำกระดาษอาบแอสฟัลต์หรือน้ำมันดิน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การทำเชื้อเพลิงก้อนหรือเชื้อเพลิงสำเร็จรูปจากถ่านหินหรือลิกไนต์ที่แต่งแล้ว	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๔) การผสมผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียมเข้าด้วยกันหรือการผสมผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียมกับวัสดุอื่น แต่ไม่รวมถึงการผสมผลิตภัณฑ์จากก๊าซธรรมชาติกับวัสดุอื่น	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๕) การกลั่นถ่านหินในเตาโค้ก ซึ่งไม่เป็นส่วนหนึ่งของการผลิตก๊าซหรือเหล็ก	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๕๑	โรงงานผลิต ซ่อม หล่อ หรือหล่อดอกยางนอกหรือยางใน สำหรับยานพาหนะที่เคลื่อนที่ด้วยเครื่องกล คน หรือสัตว์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
๕๒	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับยางอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำยางแผ่นในขั้นต้นจากน้ำยางธรรมชาติ ซึ่งมิใช่การทำในสวนยางหรือป่า	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๒) การหั่น ผสม รีดให้เป็นแผ่น หรือตัดแผ่นยางธรรมชาติ ซึ่งมิใช่การทำในสวนยางหรือป่า	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๓) การทำยางแผ่นรมควัน การทำยางเครป ยางแท่ง ยางน้ำ หรือการทำยางให้เป็นรูปแบบอื่นใดที่คล้ายคลึงกันจากยางธรรมชาติ	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๔) การทำผลิตภัณฑ์ยาง นอกจากที่ระบุไว้ในลำดับที่ ๕๑ จากยางธรรมชาติหรือยางสังเคราะห์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
๕๓	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์พลาสติกอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องเรือน หรือเครื่องประดับ และรวมถึงชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๒) การทำเสื่อหรือพรม	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๓) การทำเปลือกหุ้มไส้กรอก	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๔) การทำภาชนะบรรจุ เช่น ถุงหรือกระสอบ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๕) การทำพลาสติกเป็นเม็ด แท่ง ท่อ หลอด แผ่น ชิ้น ผง หรือรูปทรงต่าง ๆ	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๖) การทำผลิตภัณฑ์สำหรับใช้เป็นฉนวน	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๗) การทำรองเท้าหรือชิ้นส่วนของรองเท้า	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๘) การอัดพลาสติกหลาย ๆ ชั้นเป็นแผ่น	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๙) การล้าง บด หรือย่อยพลาสติก	-	-	โรงงานทุกขนาด
๕๔	โรงงานผลิตแก้ว เส้นใยแก้ว หรือผลิตภัณฑ์แก้ว	-	-	โรงงานทุกขนาด
๕๕	โรงงานผลิตภัณฑ์เครื่องกระเบื้องเคลือบ เครื่องปั้นดินเผา หรือเครื่องดินเผา และรวมถึงการเตรียมวัสดุเพื่อการดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
๕๖	โรงงานผลิตอิฐ กระเบื้อง หรือท่อสำหรับใช้ในการก่อสร้าง เบ้าหลอมโลหะ กระเบื้องประดับ (Architectural Terracotta) รองในเตาไฟ ท่อหรือยอดปล่องไฟ หรือวัตถุทนไฟ จากดินเหนียว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
๕๗	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การลำเลียงซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์ด้วยระบบสายพานลำเลียงหรือระบบท่อลม	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การผสมซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์อย่างหนึ่งอย่างใดเข้าด้วยกัน หรือการผสมซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์อย่างหนึ่งอย่างใดเข้ากับวัสดุอื่น	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๕๘	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อโลหะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต ผลิตภัณฑ์คอนกรีตผสม ผลิตภัณฑ์ยิปซัม หรือผลิตภัณฑ์ปูนปลาสเตอร์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๒) การทำใยแร่	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การทำผลิตภัณฑ์จากหิน	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๔) การทำผลิตภัณฑ์สำหรับขัดถู (Abrasives)	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๕) การทำผลิตภัณฑ์จากเส้นใยหิน (Asbestos)	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๖) การทำผลิตภัณฑ์จากแกรไฟต์	-	-	โรงงานทุกขนาด
๕๙	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการถลุง หลอม หล่อ รีด ดึง หรือผลิตเหล็กหรือเหล็กกล้าในขั้นต้น (Iron and Steel Basic Industries)	-	-	โรงงานทุกขนาด
๖๐	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับถลุง ผสม ทำให้บริสุทธิ์ หลอม หล่อ รีด ดึง หรือผลิตโลหะในขั้นต้น ซึ่งมิใช่เหล็กหรือเหล็กกล้า (Non - ferrous Metal Basic Industries)	-	-	โรงงานทุกขนาด
๖๑	โรงงานผลิต ตบแต่ง ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องมือ หรือเครื่องใช้ที่ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า และรวมถึงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของเครื่องมือหรือเครื่องใช้ดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๖๒	โรงงานผลิต ตบแต่ง ดัดแปลง หรือซ่อมแซม เครื่องเรือน หรือเครื่องตบแต่งภายในอาคารที่ทำจากโลหะหรือโลหะเป็นส่วนใหญ่ และรวมถึงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของเครื่องเรือนหรือเครื่องตบแต่งดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
๖๓	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์โลหะสำหรับใช้ในการก่อสร้าง หรือติดตั้งอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำส่วนประกอบสำหรับใช้ในการก่อสร้างสะพาน ประตูน้ำ ถังน้ำ หรือปล่องไฟ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๒) การทำส่วนประกอบสำหรับใช้ในการก่อสร้างอาคาร	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๓) การทำส่วนประกอบสำหรับใช้ในการต่อเรือ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๔) การทำส่วนประกอบสำหรับใช้ในการสร้างหรือซ่อมหม้อน้ำ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๕) การทำส่วนประกอบสำหรับใช้กับระบบเครื่องปรับอากาศ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
๖๔	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์โลหะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำภาชนะบรรจุ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๒) การทำผลิตภัณฑ์ด้วยวิธีปั๊มหรือกระแทก	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การทำผลิตภัณฑ์ด้วยเครื่องอัดชนิดเกลียว	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๔) การทำตู้หรือห้องนิรภัย	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๕) การทำผลิตภัณฑ์จากลวดหรือสายเคเบิล โดยใช้ลวดที่ได้มาจากแหล่งผลิตอื่น ซึ่งมิใช่ลวดหรือสายเคเบิลที่หุ้มด้วยฉนวน	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๖) การทำขดสปริงเหล็ก สลัก แป้นเกลียว วงแหวน หมุดย้ำ หรือหลอดชนิดพับได้ที่ไม่ทำในโรงรีดหรือดึงขั้นต้น (Primary Rolling or Drawing Mills)	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๗) การทำเตาไฟหรือเครื่องอุ่นห้องอย่างอื่น ซึ่งไม่ใช้ไฟฟ้า	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๘) การทำเครื่องสุขภัณฑ์เหล็กหรือโลหะเคลือบเครื่องทองเหลือง สำหรับใช้ในการต่อท่อหรือเครื่องประกอบวาล์วหรือท่อ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๙) การทำเครื่องใช้เล็ก ๆ จากโลหะ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๑๐) การทำผลิตภัณฑ์โลหะสำเร็จรูปด้วยวิธีเคลือบ ลงรัก (Enamelling, Japanning, or Lacquering) ชุบ หรือขัด	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๑๑) การอัดเศษโลหะ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๑๒) การตัด พับ หรือม้วนโลหะ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๑๓) การกลึง เจาะ คว้าน กัด ไส เจียน หรือเชื่อมโลหะทั่วไป	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๑๔) การทำชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์โลหะตาม (๑) ถึง (๑๐)	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
๖๕	โรงงานผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องยนต์ เครื่องกังหัน และรวมถึงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของเครื่องยนต์หรือเครื่องกังหันดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
๖๖	โรงงานผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องจักรสำหรับใช้ในการกสิกรรมหรือการเลี้ยงสัตว์ และรวมถึงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของเครื่องจักรดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
๖๗	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องจักร ส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของเครื่องจักรสำหรับประดิษฐ์โลหะหรือไม้อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องจักรสำหรับโรงเลื่อยไส ทำเครื่องเรือน หรือทำไม้วีเนียร์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๒) การทำ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องกลึง เครื่องคว้าน เครื่องเจาะ เครื่องกัด (Milling Machines) เครื่องเจียน เครื่องตัด (Shearing Machines) หรือเครื่องไส (Shaping Machines)	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๓) การทำ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องเลื่อยตัดโลหะด้วยเครื่องยนต์ หรือเครื่องขัด	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๔) การทำ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องทุบโลหะ (Drop Forges or Forging Machines)	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๕) การทำ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องรีดโลหะ เครื่องอัดโลหะ หรือเครื่องดึงรีดโลหะ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๖) การทำ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องดันรีด หรือเครื่องทำให้หลอมละลายหรือเชื่อมโดยไม่ใช้ไฟฟ้า	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๗) การทำ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมแบบ (Dies) หรือเครื่องจับ (Jigs) สำหรับใช้กับเครื่องมือกล	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๘) การทำส่วนประกอบหรืออุปกรณ์สำหรับเครื่องจักร ตาม (๑) ถึง (๗)	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
๖๘	โรงงานผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องจักรสำหรับอุตสาหกรรมกระดาษ เคมี อาหาร การปั่นทอ การพิมพ์ การผลิตซีเมนต์หรือผลิตภัณฑ์ดินเหนียว การก่อสร้าง การทำเหมืองแร่ การเจาะหาปิโตรเลียม หรือการกลั่นน้ำมัน และรวมถึงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของเครื่องจักรดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
๖๙	โรงงานผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องคำนวณ เครื่องทำบัญชี เครื่องจักรสำหรับระบบบัตรเจาะ เครื่องจักรสำหรับใช้ในการคำนวณชนิดดิจิทัลหรือชนิดอนาล็อก หรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์สำหรับปฏิบัติกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน หรืออุปกรณ์ (Digital or Analog Computers, Associated Electronic Data Processing Equipment, or Accessories) เครื่องรวมราคาของขาย (Cash Registers) เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องชั่งซึ่งมิใช่เครื่องชั่งที่ใช้ในห้องทดลองวิทยาศาสตร์ หรือเครื่องอัดสำเนาซึ่งมิใช่เครื่องอัดสำเนาด้วยการถ่ายภาพ และรวมถึงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงาน โดยใช้สารเคมี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการ ล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงาน โดยใช้สารเคมี

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๗๐	โรงงานผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำ เครื่องอัดอากาศหรือก๊าซ เครื่องเป่าลม เครื่องปรับหรือถ่ายเทอากาศ เครื่องโปรยน้ำดับไฟ ตู้เย็นหรือเครื่องประกอบตู้เย็น เครื่องขายสินค้าอัตโนมัติ เครื่องล้าง ซัก ซักแห้ง หรือรีดผ้า เครื่องเย็บ เครื่องส่งกำลังกล เครื่องยก ปั้นจั่น ลิฟต์ บันไดเลื่อน รถบรรทุก รถแทรกเตอร์ รถพ่วงสำหรับใช้ในการอุตสาหกรรม รถยกซ้อนของ (Stackers) เตาไฟหรือเตาอบสำหรับใช้ในการอุตสาหกรรมหรือสำหรับใช้ในบ้าน แต่ผลิตภัณฑ์นั้นต้องไม่ใช้พลังงานไฟฟ้า และรวมถึงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
๗๑	โรงงานผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องจักรหรือผลิตภัณฑ์ที่ระบุไว้ในลำดับที่ ๗๐ เฉพาะที่ใช้ไฟฟ้า เครื่องยนต์ไฟฟ้า เครื่องกำเนิดไฟฟ้า หม้อแปลงแรงไฟฟ้า เครื่องสับหรือบังคับไฟฟ้า เครื่องใช้สำหรับแผงไฟฟ้า เครื่องเปลี่ยนทางไฟฟ้า เครื่องส่งหรือจำหน่ายไฟฟ้า เครื่องสำหรับใช้บังคับไฟฟ้า หรือเครื่องเชื่อมไฟฟ้า	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๗๒	โรงงานผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องกระจายเสียงหรือบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกคำบอก เครื่องบันทึกเสียงด้วยเทป เครื่องเล่นหรือเครื่องบันทึกแถบภาพ (วีดิทัศน์) แผ่นเสียง เทปแม่เหล็กที่ได้บันทึกเสียงแล้ว เครื่องโทรศัพท์หรือโทรเลขชนิดมีสายหรือไม่มีสาย เครื่องส่งวิทยุ เครื่องส่งโทรทัศน์ เครื่องรับส่งสัญญาณหรือจับสัญญาณ เครื่องเรดาร์ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นตัวกึ่งนำหรือตัวกึ่งนำชนิดไวที่เกี่ยวข้อง (Semi-Conductor or Related Sensitive Semi-Conductor Devices) คาปาซิเตอร์หรือคอนเดนเซอร์อิเล็กทรอนิกส์ชนิดคงที่หรือเปลี่ยนแปลงได้ (Fixed or Variable Electronic Capacitors or Condensers) เครื่องหรือหลอดเรดิโอกราฟ เครื่องหรือหลอดฟลูโรสโคป หรือเครื่องหรือหลอดเอกซเรย์ และรวมถึงการผลิตอุปกรณ์ หรือชิ้นส่วนสำหรับใช้กับเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงานโดยใช้สารเคมี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงานโดยใช้สารเคมี
๗๓	โรงงานผลิต ประกอบ หรือดัดแปลงเครื่องมือหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ไม่ได้ระบุไว้ในลำดับใด และรวมถึงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงานโดยใช้สารเคมี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงานโดยใช้สารเคมี
๗๔	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำหลอดไฟฟ้าหรือดวงโคมไฟฟ้า	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๒) การทำลวดหรือสายเคเบิลหุ้มฉนวน	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๓) การทำอุปกรณ์ติดตั้งหรือเต้าเสียบหลอดไฟฟ้า (Fixtures or Lamp Sockets or Receptacles) สวิตซ์ไฟฟ้า ตัวต่อตัวนำ (Conductor Connectors) อุปกรณ์ที่ใช้กับสายไฟฟ้า หลอด หรือเครื่องประกอบสำหรับร้อยสายไฟฟ้า	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๔) การทำฉนวนหรือวัสดุที่เป็นฉนวนไฟฟ้า ซึ่งมิใช่กระเบื้องเคลือบหรือแก้ว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๕) การทำหม้อเก็บพลังงานไฟฟ้า หรือหม้อกำเนิดพลังงานไฟฟ้าชนิดน้ำหรือชนิดแห้ง และรวมถึงชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	-	-	โรงงานทุกขนาด
๗๕	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเรืออย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การต่อ ซ่อมแซม ทาสี หรือตอกหมันเรือในอู่ต่อเรือนอกจากเรือยาง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๒) การทำชิ้นส่วนพิเศษสำหรับเรือหรือเครื่องยนต์เรือ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๓) การเปลี่ยนแปลงหรือรื้อทำลายเรือ	-	-	โรงงานทุกขนาด
๗๖	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับรถไฟ รถรางไฟฟ้า หรือกระเช้าไฟฟ้าอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การสร้าง ดัดแปลง หรือซ่อมแซมรถที่ใช้ในการรถไฟ รถรางไฟฟ้า หรือกระเช้าไฟฟ้า	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๒) การทำชิ้นส่วนพิเศษ หรืออุปกรณ์สำหรับรถที่ใช้ในการรถไฟ รถรางไฟฟ้า หรือกระเช้าไฟฟ้า	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
๗๗	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับรถยนต์หรือรถพ่วงอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การสร้าง ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถพ่วง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๒) การทำชิ้นส่วนพิเศษ หรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถพ่วง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
๗๘	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับจักรยานยนต์ จักรยานสามล้อ หรือจักรยานสองล้ออย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) สร้าง ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพจักรยานยนต์ จักรยานสามล้อ หรือจักรยานสองล้อ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๒) การทำชิ้นส่วนพิเศษ หรืออุปกรณ์สำหรับจักรยานยนต์ จักรยานสามล้อหรือจักรยานสองล้อ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๗๙	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับอากาศยานหรือเรือโฮเวอร์คราฟท์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การสร้าง ประกอบ ดัดแปลง ซ่อมแซม หรือเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศยานหรือเรือโฮเวอร์คราฟท์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
	(๒) การทำชิ้นส่วนพิเศษ หรืออุปกรณ์สำหรับอากาศยานหรือเรือโฮเวอร์คราฟท์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
๘๐	โรงงานผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมล้อเลื่อนที่ขับเคลื่อนด้วยแรงคนหรือสัตว์ ซึ่งมิใช่จักรยาน และรวมถึงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบ ปั๊ม หรือหลอมหล่อโลหะ
๘๑	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์ หรือการแพทย์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องมือหรืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ใช้ในห้องทดลอง หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการชั่ง ตวง วัด หรือบังคับควบคุม	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงาน โดยใช้สารเคมี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงาน โดยใช้สารเคมี

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๒) การทำ ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องไซโคลตรอน เครื่องเบตาตรอน หรือเครื่องเร่งปรมาณู (Cyclotrons Betatrons or Accelerators)	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงาน โดยใช้สารเคมี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงาน โดยใช้สารเคมี
	(๓) การทำเครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออุปกรณ์การแพทย์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงาน โดยใช้สารเคมี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงาน โดยใช้สารเคมี
๘๒	โรงงานผลิตเครื่องมือหรือเครื่องใช้เกี่ยวกับนัยน์ตา หรือการวัดสายตา เลนส์ เครื่องมือหรือเครื่องใช้ที่ใช้แสงเป็นอุปกรณ์ในการทำงาน หรือเครื่องอัดสำเนาด้วยการถ่ายภาพ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงาน โดยใช้สารเคมี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงานโดยใช้สารเคมี
๘๓	โรงงานผลิตหรือประกอบนาฬิกา เครื่องวัดเวลา หรือชิ้นส่วนของนาฬิกาหรือเครื่องวัดเวลา	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า ซึ่งไม่มีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงาน โดยใช้สารเคมี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการล้าง ชุบ หรือเคลือบผิวชิ้นงานโดยใช้สารเคมี

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๘๔	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเพชร พลอย ทอง เงิน นาก หรืออัญมณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำเครื่องประดับโดยใช้เพชร พลอย ไข่มุก ทองคำ ทองขาว เงิน นาก หรืออัญมณี	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๒) การทำเครื่องใช้ด้วยทองคำ ทองขาว เงิน นาก กะไหล่ทอง หรือโลหะที่มีค่า	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่มีการชุบ หรือหลอมหล่อโลหะ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการชุบหรือหลอมหล่อโลหะ
	(๓) การตัด เจียระไน หรือขัดเพชร พลอย หรืออัญมณี	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๔) การเผาหรืออบพลอยหรืออัญมณีอื่น ๆ	-	โรงงานทุกขนาด	-
	(๕) การทำดวงตรา หรือเหรียญตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือเหรียญอื่น	-	-	โรงงานทุกขนาด
๘๕	โรงงานผลิตหรือประกอบเครื่องดนตรี และรวมถึงชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ของเครื่องดนตรีดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
๘๖	โรงงานผลิตหรือประกอบเครื่องมือหรือเครื่องใช้ในการกีฬา การบริหารร่างกาย การเล่นบิลเลียด โบว์ลิ่ง หรือตกปลา และรวมถึงชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ของเครื่องมือหรือเครื่องใช้ดังกล่าว	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
๘๗	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องเล่น เครื่องมือ หรือเครื่องใช้ที่มิได้ระบุไว้ในลำดับอื่นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๑) การทำเครื่องเล่น	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๒) การทำเครื่องเขียนหรือเครื่องวาดภาพ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๓) การทำเครื่องเพชร พลอย หรือเครื่องประดับสำหรับการแสดง	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๔) การทำร่ม ไม้ถือ ขนนก ดอกไม้เทียม ซิป กระดุม ไม้กวาด แปรง ตะเกียง โป๊ะตะเกียงหรือไฟฟ้า กล้องสูบยา หรือกล้องบุหรี่ ก้นกรองบุหรี่ หรือไฟแช็ก	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๕) การทำป้าย ตรา เครื่องหมาย ป้ายติดของ หรือเครื่องโฆษณาสินค้า ตราโลหะ หรือยางแม่พิมพ์ลายฉลุ (Stencils)	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๖) การทำแหคลุมผม ช้องผม หรือผมปลอม	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๗) การทำผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ที่มิได้ระบุไว้ในลำดับใด	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๘๘	โรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้าอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ยกเว้นที่ติดตั้งบนหลังคา ดาดฟ้า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดบนอาคารซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือใช้สอยได้ โดยมีขนาดกำลังการผลิตติดตั้งสูงสุดรวมกันของแผงเซลล์แสงอาทิตย์ไม่เกิน ๑,๐๐๐ กิโลวัตต์	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานความร้อน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ ยกเว้นการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานน้ำจากเขื่อนหรือจากอ่างเก็บน้ำขนาดกำลังการผลิตไม่เกิน ๑๕ เมกะวัตต์ การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานน้ำแบบสูบกลับ การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานน้ำท้ายเขื่อน การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานน้ำจากฝาย หรือการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานน้ำจากคลองส่งน้ำ	-	-	โรงงานทุกขนาด
๘๙	โรงงานผลิตก๊าซ ซึ่งมิใช่ก๊าซธรรมชาติ และโรงงานส่งหรือจำหน่ายก๊าซ แต่ไม่รวมถึงโรงงานส่งหรือจำหน่ายก๊าซที่เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง	-	-	โรงงานทุกขนาด
๙๐	โรงงานจัดหาน้ำ ทำน้ำให้บริสุทธิ์ หรือจำหน่ายน้ำไปยังอาคารหรือโรงงานอุตสาหกรรม	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๙๑	โรงงานบรรจุสินค้าในภาชนะโดยไม่มีการผลิตอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้			
	(๑) การบรรจุสินค้าทั่วไป	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
	(๒) การบรรจุก๊าซ แต่ไม่รวมถึงการบรรจุก๊าซที่เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง	-	-	โรงงานทุกขนาด
๙๒	โรงงานห้องเย็น	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่มีการแกะ ล้าง หรือแปรสภาพวัตถุดิบ	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการแกะ ล้าง หรือแปรสภาพวัตถุดิบ
๙๓	โรงงานซ่อมรองเท้าหรือเครื่องหนัง	โรงงานทุกขนาด	-	-
๙๔	โรงงานซ่อมเครื่องมือไฟฟ้าหรือเครื่องใช้ไฟฟ้า สำหรับใช้ในบ้านหรือใช้ประจำตัว	โรงงานทุกขนาด	-	-
๙๕	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ รถพ่วง จักรยานสามล้อ จักรยานสองล้อ หรือส่วนประกอบของยานดังกล่าวอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การซ่อมแซมยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์หรือส่วนประกอบของยานดังกล่าว	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การซ่อมแซมรถพ่วง จักรยานสามล้อ จักรยานสองล้อ หรือส่วนประกอบของยานดังกล่าว	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การพ่นสีกันสนิมยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๔) การล้างหรืออัดฉีดยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์	โรงงานทุกขนาด	-	-
๙๖	โรงงานซ่อมนาฬิกา เครื่องวัดเวลา หรือเครื่องประดับที่ทำด้วยเพชร พลอย ทองคำ ทองขาว เงิน นาก หรืออัญมณี	โรงงานทุกขนาด	-	-
๙๗	โรงงานซ่อมผลิตภัณฑ์ที่มิได้ระบุการซ่อมไว้ในลำดับใด	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน
๙๘	โรงงานซักรีด ซักแห้ง ซักฟอก รีด อัด หรือย้อมผ้า เครื่องนุ่งห่ม พรม หรือขนสัตว์	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า และคนงานไม่เกิน ๗๕ คน ซึ่งไม่มีการฟอกหรือย้อมสี	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๗๕ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งมีการฟอกหรือย้อมสี
๙๙	โรงงานผลิต ซ่อมแซม ดัดแปลง หรือเปลี่ยนลักษณะอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด อาวุธหรือสิ่งอื่นใดที่มีอำนาจในการประหาร ทำลาย หรือทำให้หมดสมรรถภาพในทำนองเดียวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด และรวมถึงสิ่งประกอบของสิ่งดังกล่าว	-	-	โรงงานทุกขนาด
๑๐๐	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการตบแต่งหรือเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ หรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ โดยไม่มีการผลิตอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้			
	(๑) การทา พ่น หรือเคลือบสี	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การทา พ่น หรือเคลือบเชลแล็ก แล็กเกอร์ หรือน้ำมันเคลือบเงาอื่น	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การลงรักหรือการประดับตบแต่งด้วยแก้ว กระจก มุก ทอง หรืออัญมณี	โรงงานทุกขนาด	-	-

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
	(๔) การขัด	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๕) การชุบเคลือบผิว (Plating, Anodizing)	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๖) การอบชุบด้วยความร้อน (Heat Treatment)	-	-	โรงงานทุกขนาด
๑๐๑	โรงงานปรับคุณภาพของเสียรวม (Central Waste Treatment Plant)	-	-	โรงงานทุกขนาด
๑๐๒	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิต หรือจำหน่ายไอน้ำ (Steam Generating)	-	-	โรงงานทุกขนาด
๑๐๓	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเกลืออย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้			
	(๑) การทำเกลือสินเธาว์	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๒) การสูบหรือการนำน้ำเกลือขึ้นมาจากใต้ดิน	-	-	โรงงานทุกขนาด
	(๓) การบดหรือป่นเกลือ	-	เครื่องจักรไม่เกิน ๗๕ แรงม้า	เครื่องจักรเกิน ๗๕ แรงม้า
	(๔) การทำเกลือให้บริสุทธิ์	-	-	โรงงานทุกขนาด
๑๐๔	โรงงานผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมหม้อไอน้ำ (Boiler) หรือหม้อต้มที่ใช้ของเหลวหรือก๊าซเป็นสื่อนำความร้อน ภาชนะทนแรงดัน และรวมถึงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	-	-	โรงงานทุกขนาด
๑๐๕	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการคัดแยกหรือฝังกลบสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่มีลักษณะและคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕	-	-	โรงงานทุกขนาด

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน		
		โรงงานจำพวกที่ ๑	โรงงานจำพวกที่ ๒	โรงงานจำพวกที่ ๓
๑๐๖	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่ใช้แล้วหรือของเสียจากโรงงานมาผลิตเป็นวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่โดยผ่านกรรมวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม	-	-	โรงงานทุกขนาด
๑๐๗	โรงงานผลิตแผ่นซีดี (ผลิตภัณฑ์ที่ใช้สำหรับบันทึกข้อมูลเสียงหรือภาพในรูปของอิเล็กทรอนิกส์และสามารถอ่านได้โดยใช้เครื่องมือที่อาศัยแหล่งแสงที่มีกำลังสูง เช่น แสงเลเซอร์) แผ่นเสียง แถบบันทึกภาพ แถบบันทึกเสียง และแถบบันทึกภาพและเสียง ทั้งนี้ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการบันทึกข้อมูลไว้แล้ว หรือมีการบันทึกซ้ำได้อีก หรือยังมิได้มีการบันทึกข้อมูล	-	-	โรงงานทุกขนาด

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการกำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งบทนิยามคำว่า “โรงงาน” ในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้โรงงานตามประเภท ชนิด หรือขนาดใดเป็นโรงงานจำพวกที่ ๑ โรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ แล้วแต่กรณี โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการควบคุมดูแล การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกันความเสียหาย และการป้องกันอันตรายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION

ภาคผนวก

คำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ที่ ๒๒๘/ ๒๕๖๘
เรื่อง แต่งตั้งผู้ช่วยคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ
และผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น

.....

ตามคำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ ๔๙/๒๕๖๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘ และคำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ ๑๐๔/๒๕๖๘ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ นั้น

เพื่อให้การทำงานของคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในทิศทางเดียวกัน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงแต่งตั้งผู้ช่วยคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. สังกัดกองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

๑) นางสาวรัชดาวรรณ สุขประสงค์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๒
๒) นางสาววราภรณ์ ขวัญเรือน	ผู้อำนวยการกลุ่มงานเรื่องร้องทุกข์
๓) นางสาวกิตติยา กมลเวช	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
๔) พันจ่าตรี จักษ์กรี ขจรจิตร์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี
๕) นายสุวัฒน์ ชัยรักษา	ผู้อำนวยการกลุ่มงานเลือกตั้งท้องถิ่น
๖) นางสาวชีวธันย์ เมธีธนาภิวัฒน์	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๗) ว่าที่ร้อยตรี ณรงค์ศักดิ์ ชมนาวัง	นิติกรชำนาญการ
๘) นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์	นิติกรชำนาญการ
๙) นางสาวนาถสุภา กัมปนานนท์	นิติกรชำนาญการ
๑๐) นายอลงกรณ์ นุกูลรักษ์	นิติกรชำนาญการ
๑๑) นายศักดา พงษากลาง	นิติกรชำนาญการ
๑๒) นางสาวสุภาพรรณ พยาบาล	นิติกรปฏิบัติการ
๑๓) นางสุวรางค์ ประเสริฐกุล	นิติกรปฏิบัติการ
๑๔) นายสุภิชา จำปาจ้อย	นิติกรปฏิบัติการ
๑๕) นางสาวอานีรา ยูโซะ	นิติกรปฏิบัติการ
๑๖) นายกูอนันต์ สัญญา	นิติกรปฏิบัติการ

/๒. สังกัด...

๒. สังกัดสำนักบริหารการคลังท้องถิ่น

๑) นายชรินทร์ สัจจามั่น	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๒) นางสาวอาทิตยา พยาบาล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๓) นางพิศมัย ศรีเมือง	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการพิเศษ
๔) นายสินธุไชย โชคเจริญเลิศ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๕) นางสาวอริญรดา เทวิน	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการพิเศษ
๖) นางศิริพร ดิสถาพร	นิติกรชำนาญการ
๗) นายธีรเณศ แสงแป้น	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๘) นายธีรวัตน์ ทองแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๙) นางสาวธิศวรรณ กรรณรงค์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๑๐) นางสาวศิวพร ขาวผ่อง	นักวิชาการคลังปฏิบัติการ
๑๑) นางสาวสิรินยา รินชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๑๒) นางสาววิรากานต์ คำโคตรสูง	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

๓. สังกัดสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

๑) นายปิยะ คังกัน	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านบริหารงานบุคคลท้องถิ่น
๒) นายแสงจันทร์ ดวงระหว้า	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๓) นางสาวน้ำทิพย์ หิรัญวงศ์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารงานบุคคลทางการศึกษาท้องถิ่น
๔) นายอดิศร สุนทรวิภาต	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
๕) นางกฤติญา ประจิมทิศ	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
๖) นางสาวพิชญ์สินี รัตนพันธ์ดำรง	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
๗) นางโสภา พันธ์ยิ่งยก	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป
๘) ว่าที่ร้อยตรีหญิง จีรวัสส์ ขำวอน	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

๔. สังกัดกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

๑) นายเทพสุริยา สะอาด	ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารงานบุคคลทางการศึกษาท้องถิ่น สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการบริการสาธารณะและการศึกษาท้องถิ่น
๒) นางสาวพรรณวิภา พูลสวัสดิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๓) นายทัฬห์ ชาญอักษร	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมบูรณาการ ประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นและการประสานแผนพัฒนาพื้นที่ (One Plan)
๔) ว่าที่ร้อยโท กมลกาจ รุ่งปิ่น	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมแผนพัฒนาท้องถิ่น
๕) นายพีรณัฐ ประทุมชาติภักดี	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม
๖) นายปวิตร เลิศอำไพนนท์	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต
๗) นางสาวธนัญญา ถามถ้วน	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ
๘) นางสาวรุจิรา กองลาแซ	หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๙) นางสาวแสงระวี สวัสดิบุตร	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

/๑๐) นางสาว...

๑๐) นางสาววาสนา เชาว์เลิศ	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและประสานการกระจายอำนาจ
๑๑) ว่าที่ร้อยตรี เอกภพ กิตติพงษ์	หัวหน้าฝ่ายการบริหารจัดการน้ำ
๑๒) นายกฤติภณ สิทธิเสรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๑๓) นายมุดดัซซีร สลาตาโซะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

๕. สังกัดกองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น

๑) นางสาวภาวิดา ทรงไชยธราเวช	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา
๒) นางสาวชลิดา ยุตราวรรณ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
๓) นายปริญ ภัทรธนชินวัณ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
๔) นางสาวเอมอร เสือจร	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
๕) นายต้องการ สุขเหลือ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๖) ว่าที่พันตรี วรวิทย์ พันธุรัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๗) นายธนกฤต วิเศษฤทธิ์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๘) นายปิยะ ล้วนเส้ง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๙) นางทัศสุคนธ์ ณรงค์ราช	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
๑๐) นายสุรชัย ขำมาลัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๑๑) นางสาวจรัสวรรณ ชื่นสวัสดิ์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๑๒) นางสาวสรัลพัฒน์ พรหมสาขา ณ สกลนคร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๑๓) นายศุภชัย หมีนสัน	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๑๔) นางสาวอิสราภรณ์ อุบล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๑๕) นางสาวกุลิสรา จำปาหอม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๑๖) ว่าที่ร้อยตรี ไอยศูรย์ บุญมงคลโชค	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
๑๗) นางสาวจุฑาลักษณ์ คุณวัชระกิจ	พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน
๑๘) นางสาวมารียะห์ ดามาลี	พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน

๖. สังกัดกองการเจ้าหน้าที่

๑) นายเศรษฐพงศ์ แหล่งสท้าน	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวินัย

๗. สังกัดกองคลัง

๑) นายพรศิลป์ บุญมณี	นักวิชาการพัสดุชำนาญการพิเศษ
๒) นางสาวจารุวรรณ สุขเกษม	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
๓) นางผการัตน์ จันเกา	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

๘. สังกัดกองยุทธศาสตร์และแผนงาน

๑) นางสาวสุรีรัตน์ เวทวงค์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ
๒) นายสิทธิพล พาเจริญ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และนโยบาย
๓) นายกรกช ชิระปัญญา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๔) นายจักรายุทธ คงดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๕) นายภัทรพล ตุ้มกลีบ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

/๙. สังกัด...

๙. สังกัดกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

๑) นางสาวภัชร์จิรัสม์ ธัชเมฆรัตน์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ
๒) นางสาวสุจิตรา ดาวเรือง	ผู้อำนวยการกลุ่มงานป้องกันโรค
๓) นายพีรวิทย์ พงค์สุรชีวิน	ผู้อำนวยการกลุ่มงานทรัพยากรธรรมชาติ
๔) นางสาวติดตา บัวบุตร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๕) นางสาวรัตนาภรณ์ สองแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๖) นายภูมิ ปฏิสันถาวร	นักเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๗) นายพีระพงษ์ รอดจินดา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๘) นางสาวชลธิชา ทัตชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๙) นางสาวสุพรรณนิภา เยื่อใย	พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน
๑๐) นายจักรพงษ์ สุขใส	พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน

๑๐. สังกัดกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

๑) นางสาวพรพรรณ นิรินธนชาติ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๒) นางสาวโชติรส ล้วนเส้ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

๑๑. สังกัดกองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น

๑) นางสาวพรพิชชา พานแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาระบบการตรวจสอบ
๒) นางสาวกรุณาพร พรกัญจนเอก	นักวิชาการคลังชำนาญการ
๓) นายดิศบฎี บุณยมงคล	นักวิชาการคลังปฏิบัติการ

๑๒. สังกัดสำนักงานเลขานุการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑) นางศิรภัสสร ศรีไพบูลย์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานกิจการพิเศษ
๒) นางสาววัชรี เที่ยงธรรม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๓) นายกัมปนาท สุดประเสริฐ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

๑๓. สังกัดศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น

๑) นางสาวมณฑิณี สุขะ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานระบบงานคอมพิวเตอร์
๒) นายธนเดช บุญวงศ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานสารสนเทศ
๓) นางสาวนิพาพร พึ่งหล้า	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิชาการคอมพิวเตอร์

โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการช่วยเหลือคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น รับผิดชอบรวบรวม วิเคราะห์ พิจารณาจัดทำรายละเอียดเนื้อหาสาระของกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง สอบทานความถูกต้อง หรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่คณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ที่ ๒๑๗ / ๒๕๖๘
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ
และผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น

.....

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษาแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ โดยมีท้องถิ่นอำเภอเป็นกลไกการดำเนินงานที่มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับพื้นที่อำเภอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสนับสนุนการดำเนินงานของนายอำเภอในการกำกับดูแลเทศบาลตำบลตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ปฏิบัติการแทน และองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ แผนการดำเนินงาน และนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้การปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในทิศทางเดียวกัน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (นายมนัส สุวรรณรินทร์)	ประธาน
๒. ผู้อำนวยการกองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น	คณะทำงาน
๓. ผู้อำนวยการสำนักบริหารการคลังท้องถิ่น	คณะทำงาน
๔. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น	คณะทำงาน
๕. ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่	คณะทำงาน
๖. ผู้อำนวยการกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น	คณะทำงาน
๗. ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น	คณะทำงาน
๘. ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน	คณะทำงาน
๙. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น	คณะทำงาน

/๑๐. ...

๑๐. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	คณะทำงาน
๑๑. เลขานุการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะทำงาน
๑๒. ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๓. นิติกรกลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น รับผิดชอบ วิเคราะห์ พิจารณารายละเอียดเนื้อหาสาระ กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง สอบทานความถูกต้องและจัดทำต้นฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อเสนอต่ออธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ที่ ๑๐๕ / ๒๕๖๘

เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ และผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น

ตามที่ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีคำสั่ง ที่ ๔๙/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘ แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น นั้น

เพื่อให้การจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง ครบถ้วน และรอบด้าน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงขอแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ ๔๙/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘ โดยแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ผู้อำนวยการกองคลัง	คณะทำงาน
๒. ผู้อำนวยการกองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น	คณะทำงาน
๓. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น	คณะทำงาน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คำสงวนลิขสิทธิ์

หนังสือคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น จัดทำโดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามทำซ้ำ คัดลอก ดัดแปลง หรือเผยแพร่เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ไม่ว่าในรูปแบบใด โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย